

چکیده

طرح های پژوهشی

استان لرستان

از ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲

Dap-Ir.blog.ir

تهیه و تنظیم : حمیدرضا فاطمی

مرکز آموزش و پژوهش های توسعه و آینده نگری
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان

پاییز ۱۴۰۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رهبر معظم انقلاب :
پژوهش اولاً مورد اهتمام قرار بگیرد ، ثانياً سمت و سوی
پرداختن به نیازهای کشور را پیدا کند؛ یعنی حقیقتاً
پژوهش‌هایی بکنیم که مورد نیاز ماست.

شناسنامه کتاب:

گردآوری و تنظیم: حمیدرضا فاطمی

هماهنگی و نظارت: سمانه حسن پور ، زهرا فرنیا

ویراستاری: حمیدرضا فاطمی

چاپ و صحافی: پاییز ۱۴۰۳

فهرست عناوین

Contents

فهرست عناوین	ث
مقدمه	۱
اطلاعات طرحها بر اساس جدول و نمودار	۳
تعداد طرحها در هر سال بر اساس نمودار	۴
محل تامین اعتبار طرح ها	۶
چکیده طرح های پژوهشی استان لرستان بر اساس دستگاههای اجرایی	۷
استاندارد لرستان	۸
استاندارد و تحقیقات صنعتی	۲۷
امور اقتصادی و دارایی	۲۹
امور عشایری	۳۹
آموزش فنی و حرفه ای	۴۴
انتقال خون	۴۶
بهبودی	۴۹
پارک علم و فناوری	۵۱
پزشکی قانونی	۵۴
پژوهشکده تعلیم و تربیت	۶۲
ثبت احوال	۷۷
حفاظت محیط زیست	۸۳
حوزه هنری	۹۷
راه و شهرسازی	۹۹
سازمان تبلیغات اسلامی	۱۰۱
سازمان مدیریت و برنامه ریزی	۱۰۳
شیلات	۱۱۷
شرکت آب منطقه ای	۱۲۱
شرکت آب و فاضلاب	۱۴۲
شرکت توزیع برق	۱۴۸

۱۵۸	شرکت شهرک های صنعتی
۱۶۱	شرکت گاز
۱۷۳	شهرداری خرم آباد
۱۷۵	صدا و سیمای مرکز لرستان
۱۹۳	فرهنگ و ارشاد اسلامی
۲۰۶	کمیته امداد امام خمینی (ره)
۲۲۱	مدیریت درمان تامین اجتماعی
۲۲۵	منابع طبیعی و آبخیزداری
۲۳۷	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۲۶۰	ورزش و جوانان
۲۸۹	هواشناسی
۲۹۹	اتاق بازرگانی
۳۰۳	مرکز تحقیقات جهاد کشاورزی
۳۲۶	جهاد دانشگاهی

تعریف پژوهش:

پژوهش، به معنای عام، بررسی یا کاوشی سخت کوشانه و به معنای خاص، تحقیق و تجربه‌ای جامع با هدف کشف واقعیت‌های نو و تفسیر درست این واقعیت‌ها، تجدید نظر در نتیجه‌گیری‌ها، نظریه‌ها و قوانین پذیرفته شده در پرتو واقعیت‌های کشف شده و به کارگیری عملی نتیجه‌گیری‌ها، نظریه‌ها و قوانین جدید است. در معنایی دیگر، پژوهش فرایند رسیدن به راه حل‌های قابل اطمینان از طریق گردآوری، تحلیل و تفسیر داده‌ها به گونه‌ای برنامه‌ریزی شده و نظام‌مند است.

پژوهش، فرایندی منطقی و معقول است که هدف آن کشف روابط بین پدیده‌ها است. به دلیل نظم و ترتیب حاکم بر پدیده‌ها و رویدادها، امکان تنظیم قوانین، اصول و نظریه‌ها در رشته‌های گوناگون فراهم شده است و این قوانین و اصول و نظریه‌ها، به نوبه خود گویای نظم و همسانی موجود در پدیده‌هاست.

اهمیت پژوهش

پژوهش یکی از اساسی‌ترین نیازها برای نیل به پیشرفت و توسعه همه جانبه یک کشور است و قدرت و استقلال هر کشوری بر پژوهش و تولید علم استوار است بنابر این نوع و سطح فعالیت‌های پژوهشی یکی از شاخص‌های اصلی توسعه و پیشرفت هر کشوری محسوب می‌شود.

موفقیت در تمام فعالیت‌های مربوط به توسعه از جمله صنایع، کشاورزی و خدمات به نحوی به گسترش فعالیت‌های پژوهشی بستگی دارد. پژوهش یکی از محورهای مهمی است که ضامن پیشرفت و توسعه پایدار در هر کشور به شمار می‌آید. اگر پژوهشی صورت نگیرد، دانش بشری افزایش نخواهد یافت و دچار سکون و رکود خواهد شد. بدون انجام پژوهش، امور آموزشی نیز از پویایی و نشاط لازم برخوردار نخواهد بود. از این رو یکی از عوامل اساسی پیشرفت در کشورهای توسعه یافته، توجه خاص به امر پژوهش است. اصولاً پیشرفت و توسعه، ارتباط مستقیمی با تحقیقات علمی دارد و رشد و توسعه کشورهای پیشرفته در نتیجه سرمایه‌گذاری در بخش پژوهش است. حجم وسیع پژوهش‌های علمی در کشورهای توسعه یافته صنعتی گویای این واقعیت است.

پژوهش ابزار پیشرفت جامعه

موفقیت روزافزون علم در شناخت جهان هدفدار و قانونمند که با تکیه بر ابتکارات خلاقیت‌های به ودیعه نهاده شده از سوی خدای متعال در وجود بشر و بهره برداری از قدرت شگرف اندیشه آدمی صورت گرفته، فضای زندگی جدیدی را برای انسان‌ها به ارمغان آورده است. این فضای جدید و این تمدن نوظهور که خود برخاسته از تعاملات عمیق میان تمدنی و میان فرهنگی است، موجب خواست‌ها، نیازها، اندیشه‌ها، مسائل و مشکلاتی است که به نوبه خود توسعه علم و اندیشه را می‌طلبند.

در این مسیر اندیشه‌های ژرف در قالب پژوهش‌های بنیادین صورت بحث پذیر به خود می‌گیرند و دستمایه انجام پژوهش‌های کاربردی می‌شوند تا خواست‌ها و نیازها را پاسخ گویند و راه‌حل‌های بهتر و بیشتری برای مسائل و مشکلات جوامع بشری پیشنهاد کنند و همین جاست که نقش موثر و سهم بسزای بخش تحقیقات در روند تحولات جوامع آشکار می‌شود.

تحولات زندگی بشر در قرن بیستم نشان از گسترش روز افزون اهمیت علم و تحقیق داشت، به ویژه در نیمه دوم این قرن کشورهای صنعتی و در حال توسعه با آگاهی از نقش پژوهش در خلق فن‌آوری و شتاب‌دهی برای توسعه، عمده توجه خود را مصروف تقویت و ارتقای

بخش تحقیق نموده اند. از این روست که می‌توان گفت بین پیشرفت بخش تحقیق و شتاب توسعه فراگیر و پایدار در هر کشور ارتباط مستقیم برقرار است.

نقش پژوهش در پیشرفت همه‌جانبه و پایدار چنان برجسته و انکارناپذیر است که می‌توان آن را بدون تردید نیروی محرک توسعه در همه حوزه‌ها اعم از فرهنگ، اقتصاد، سیاست و جامعه دانست. اما علی‌رغم اعتراف و اذعان نسبت به اهمیت مقوله پژوهش، این حوزه با دشواری‌های ساختاری و عملکردی فراوانی مواجه است.

مجموعه حاضر

در راستای سیاست‌های پژوهشی کشور طرح‌های متعددی توسط سازمانها، ادارات، شرکت‌ها با همکاری دانشگاهها و مراکز پژوهشی استان لرستان در زمینه‌های مختلف و در ارتباط با اولویت‌های پژوهشی از محل اعتبارات استانی یا ملی به انجام رسیده است. مجموعه حاضر مشخصات و چکیده ۱۶۰ طرح پژوهشی انجام شده در پنج سال گذشته از ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲ است که به تفکیک دستگاه‌های اجرایی و به شرح جدول صفحه بعد برای استفاده پژوهشگران و سایر علاقمندان گردآوری شده است. امید است این مجموعه بتواند گامی هرچند کوچک در راستای اطلاع‌رسانی بهینه و کمک به پیشرفت علم و دانش به عمل آورد.

بی‌شک انجام این پژوهش‌ها در شناسایی و رفع مشکلات و نیازهای تحقیقاتی دستگاه‌های اجرایی استان و پیشرفت علمی کشور نقش به‌سزایی را ایفا خواهد نمود.

جا دارد از همه پژوهشگران پرتلاش و ناظرین و متخصصین و فعالان بخش پژوهش و فناوری تشکر و قدردانی به عمل آید.

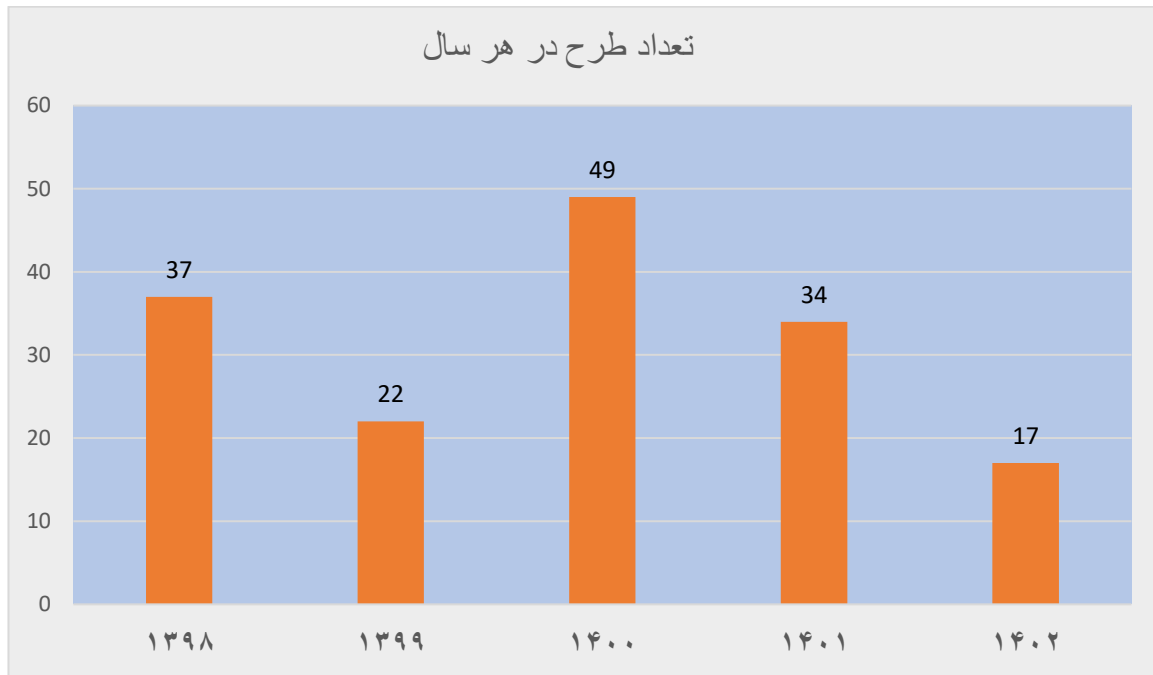

اطلاعات طرحها بر اساس جدول و نمودار

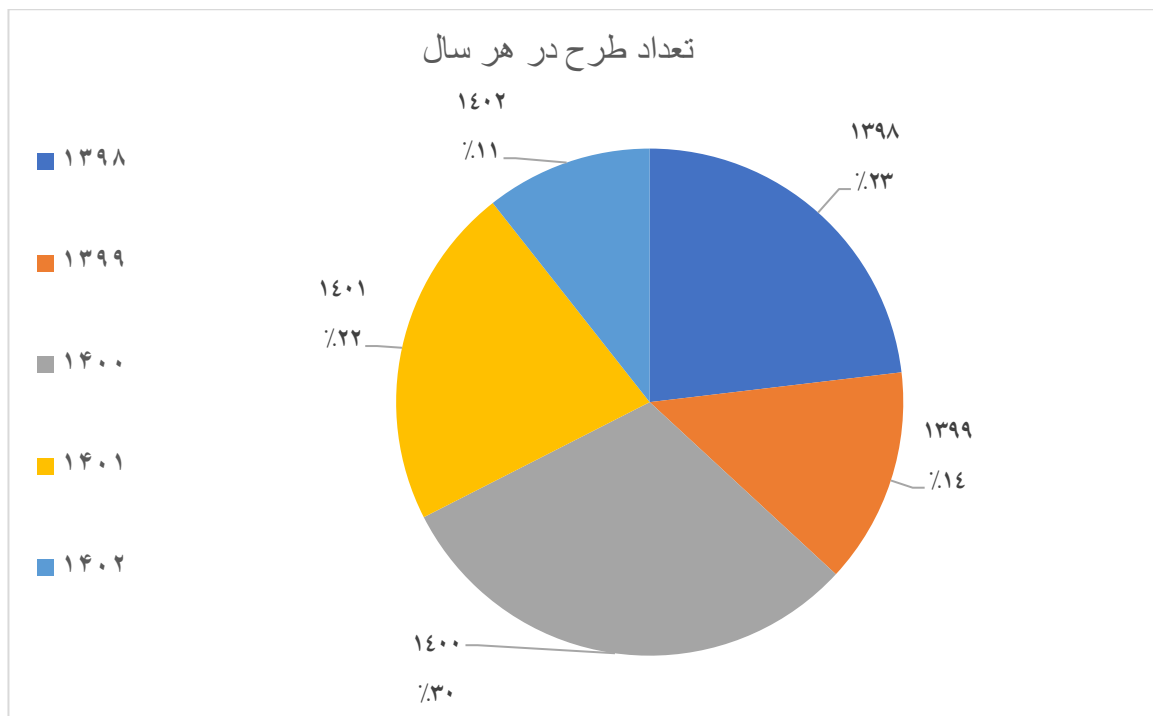
جدول شماره ۱- طرحهای پژوهشی استان لرستان از ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲ - به تفکیک سال انجام

ردیف	دستگاه اجرایی	تعداد طرح	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲
۱	استانداری لرستان	۱۳	۱	۳	۵	۳	۱
۲	اداره کل استاندارد و تحقیقات صنعتی استان لرستان	۱	۱				
۳	اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان لرستان	۳	۱		۱		۱
۴	اداره کل امور عشایر استان لرستان	۲	۱	۱			
۵	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان لرستان	۱	۱				
۶	اداره کل بهزیستی استان لرستان	۱			۱		
۷	اداره کل پزشکی قانونی استان لرستان	۴		۱	۲		۱
۸	اداره کل تبلیغات اسلامی استان لرستان	۱	۱				
۹	اداره کل ثبت احوال استان لرستان	۳	۱	۱	۱		
۱۰	اداره کل حفاظت محیط زیست استان لرستان	۳	۲				۱
۱۱	اداره کل راه و شهرسازی استان لرستان	۱	۱				
۱۲	اداره کل شیلات استان لرستان	۲			۲		
۱۳	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان لرستان	۳	۱		۱	۱	
۱۴	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان لرستان	۵	۴	۱			
۱۵	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری لرستان	۱۱	۶		۳	۲	
۱۶	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۱۲			۶	۵	۱
۱۷	اداره کل هواشناسی استان لرستان	۴	۲		۱	۱	
۱۸	پارک علم و فناوری لرستان	۱				۱	
۱۹	پژوهشکده تعلیم و تربیت استان لرستان	۸	۱	۳	۳	۱	
۲۰	جهاد دانشگاهی استان لرستان	۴		۱		۱	۲
۲۱	حوزه هنری استان لرستان	۱			۱		
۲۲	سازمان انتقال خون استان لرستان	۱				۱	
۲۳	سازمان جهاد کشاورزی استان لرستان	۱۳	۳	۲	۲	۴	۲
۲۴	سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان	۷	۱	۳	۲		۱
۲۵	شرکت آب منطقه‌ای استان لرستان	۸	۱		۳	۱	۳
۲۶	شرکت آب و فاضلاب استان لرستان	۴	۱		۲	۱	
۲۷	شرکت توزیع برق استان لرستان	۵	۱	۱	۲	۱	
۲۸	شرکت شهرک های صنعتی استان لرستان	۱				۱	
۲۹	شرکت گاز استان لرستان	۵	۱		۱	۱	۲
۳۰	شهرداری خرم آباد	۱					۱
۳۱	صدا و سیما مرکز لرستان	۱۱	۳	۳	۳	۲	
۳۲	کمیته امداد امام خمینی (ره) استان لرستان	۱۴		۱	۷	۶	
۳۳	مدیریت درمان تامین اجتماعی استان لرستان	۳	۲	۱			
۳۴	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی لرستان	۳				۲	۱
	جمع کل	۱۶۰	۳۷	۲۲	۴۹	۳۵	۱۷

تعداد طرحها در هر سال بر اساس نمودار

نمودار شماره ۱- تعداد چکیده طرح ها بر اساس سال اجرای طرح

نمودار شماره ۲- تعداد چکیده طرح ها بر اساس سال اجرای طرح (به درصد)

جدول شماره ۲- طرحهای پژوهشی دستگاههای اجرایی بر اساس تعداد و میزان اعتبارات آنها

ردیف	دستگاه اجرایی	تعداد طرح	اعتبار طرحها (میلیون ریال)	درصد اعتبار طرحها
۱	استانداری لرستان	۱۳	۱۱۴۴۳	۱۷/۲٪
۲	شرکت آب منطقه‌ای استان لرستان	۸	۷۵۶۰	۱۱/۴٪
۳	شرکت توزیع برق استان لرستان	۵	۵۹۸۵	۹/۰٪
۴	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان لرستان	۱۱	۵۱۶۱	۷/۸٪
۵	شرکت گاز استان لرستان	۵	۳۸۲۵	۵/۸٪
۶	سازمان جهاد کشاورزی استان لرستان	۱۳	۳۷۱۰	۵/۶٪
۷	اداره کل شیلات استان لرستان	۲	۲۵۷۰	۳/۹٪
۸	اداره کل حفاظت محیط زیست لرستان	۳	۲۵۵۰	۳/۸٪
۹	شرکت آب و فاضلاب استان لرستان	۴	۲۵۲۹	۳/۸٪
۱۰	اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	۱۲	۲۳۴۰	۳/۵٪
۱۱	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان لرستان	۵	۲۱۳۰	۳/۲٪
۱۲	اداره کل پزشکی قانونی استان لرستان	۴	۱۸۱۰	۲/۷٪
۱۳	پژوهشکده تعلیم و تربیت استان لرستان	۸	۱۴۸۰	۲/۲٪
۱۴	سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان	۷	۱۲۵۴	۱/۹٪
۱۵	اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان لرستان	۳	۱۲۵۰	۱/۹٪
۱۶	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان لرستان	۳	۱۱۳۵	۱/۷٪
۱۷	اداره کل هواشناسی استان لرستان	۴	۱۱۲۶	۱/۷٪
۱۸	اداره کل راه و شهرسازی استان لرستان	۱	۱۰۵۰	۱/۶٪
۱۹	کمیته امداد امام خمینی (ره) استان لرستان	۱۴	۱۰۵۰	۱/۶٪
۲۰	اداره کل استاندارد و تحقیقات صنعتی لرستان	۱	۸۰۰	۱/۲٪
۲۱	شهرداری خرم آباد	۱	۷۰۰	۱/۱٪
۲۲	جهاد دانشگاهی استان لرستان	۴	۶۸۰	۱/۰٪
۲۳	اداره کل امور عشایر استان لرستان	۲	۶۰۰	۰/۹٪
۲۴	صدا و سیما مرکز لرستان	۱۱	۵۶۰	۰/۸٪
۲۵	اداره کل بهزیستی استان لرستان	۱	۵۰۰	۰/۸٪
۲۶	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی لرستان	۳	۵۰۰	۰/۸٪
۲۷	اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان لرستان	۱	۴۴۰	۰/۷٪
۲۸	شرکت شهرک های صنعتی استان لرستان	۱	۳۸۰	۰/۶٪
۲۹	پارک علم و فناوری لرستان	۱	۳۵۰	۰/۵٪
۳۰	سازمان انتقال خون استان لرستان	۱	۳۴۷	۰/۵٪

ردیف	دستگاه اجرایی	تعداد طرح	اعتبار طرحها (میلیون ریال)	درصد اعتبار طرحها
۳۱	مدیریت درمان تامین اجتماعی استان لرستان	۳	۲۰۰	۰/۳٪
۳۲	اداره کل ثبت احوال استان لرستان	۳	۱۴۰	۰/۲٪
۳۳	حوزه هنری استان لرستان	۱	۱۴۰	۰/۲٪
۳۴	اداره کل تبلیغات اسلامی استان لرستان	۱	۱۲۰	۰/۲٪
	جمع کل	۱۶۰	۶۶۴۱۵	۱۰۰٪

طبق اطلاعات این جدول، در طول دوره پنج ساله گذشته (از ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲) تعداد ۱۶۰ طرح با اعتبار ۶۶۴۱۵ میلیون ریال از محل اعتبارات استانی و ملی توسط دستگاههای اجرایی استان لرستان انجام شده که بیشترین رقم به مبلغ ۱۱۴۴۳ میلیون ریال به طرح های استانداری لرستان تعلق دارد و در مجموع ۱۷/۲ درصد از کل اعتبارات را شامل میشود.

محل تامین اعتبار طرح ها

جدول شماره ۳- طرحهای پژوهشی دستگاههای اجرایی بر اساس محل تامین اعتبار آنها

محل تامین اعتبارات طرحها	تعداد طرح	درصد تعداد	اعتبار طرحها	درصد اعتبار
اعتبارات استانی	۱۴۴	۹۰٪	۵۶۹۲۰	۸۵/۷٪
اعتبارات ملی و منطقه ای	۱۶	۱۰٪	۹۴۹۵	۱۴/۳٪
جمع	۱۶۰	۱۰۰٪	۶۶۴۱۵	۱۰۰٪

بر اساس اطلاعات این جدول ، ۱۴۴ طرح از محل اعتبارات استانی و ۱۶ طرح از محل اعتبارات ملی و منطقه ای انجام شده است که به عبارتی ۹۰ درصد تعداد طرحها از محل اعتبارات استانی به انجام رسیده اند. همچنین مبلغ ۵۶۹۲۰ میلیون ریال از محل اعتبارات استانی و مبلغ ۹۴۹۵ میلیون ریال از محل اعتبارات ملی و منطقه ای برای انجام این طرحها هزینه گردیده است که اعتبارات استانی با ۸۵/۷ درصد بیشترین محل اعتبارات را شامل میشود.

**چکیده طرح های پژوهشی استان لرستان
بر اساس دستگاههای اجرایی**

استاندارداری لریستان

۱۳ طرح

عنوان طرح: بررسی میزان شیوع آسیب‌های روانی - اجتماعی در مناطق حاشیه ای و سکونت گاه‌های غیررسمی استان لرستان در راهکارهای پیشگیری و کاهش آن

پژوهشگر اصلی: حسن اسماعیل زاده	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر علمی: محسن رضا منظمی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر اجرایی: دفتر امور اجتماعی و فرهنگی	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۳۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۳۹۸/۹/۱	سال اتمام: ۱۳۹۹/۱/۳۱
کارفرما: استانداری لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر برنامه ریزی، بودجه و تحول اداری استانداری لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

اصلی ترین هدف طرح تحقیق حاضر، شیوع آسیب های روانی و اجتماعی در مناطق حاشیه ای و سکونتگاههای غیررسمی استان لرستان و ارائه راهکارهای پیشگیری و کاهش آن ها است که از ابعاد و رویکردهای مختلفی اهمیت و ارزش پیدا کرده است و از دیدگاه ها و نظریه های مختلف جامعه شناسی خانواده، جامعه شناختی انحرافات و روانشناسی اجتماعی مورد بررسی و مذاقه قرار می گیرد. طرح تحقیق حاضر با توجه به اهداف مورد انتظار از نوع پیمایش بوده است و ابزار پرسشنامه براساس جداول ماتریس متغیرها (تعاریف نظری، عملیاتی، ابعادسازی، معرف سازی و شاخص ها و گویه های مناسب) طراحی و تدوین گردید و سپس اعتبار محتوایی برطبق نظرات داوران متخصص، اعتبار سازه برطبق ضرایب همبستگی و پایایی برطبق آزمون آلفای کرونباخ محاسبه شد و حجم نمونه در دو گروه شهروندان ۱- جوانان ساکن در شهرهای خرم آباد، سلسله، دلفان، پلدختر و دورود ۳۸۴ نفر و ۲- ساکنین سکونتگاههای غیر رسمی شهرهای مذکور که به روش نمونه گیری تصادفی چند مرحله ای خوشه ای و ساده بوده است که پس از توزیع پرسشنامه ها و جمع آوری آن ها، داده های کدبندی شده وارده برنامه آماری **spss** گردید که نتایج در زیر ارائه شده اند:

براساس داده های حاصله در جدول فوق مبتنی بر شیوع انواع آسیب های شایع و نوپدید چهارگانه (اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی؛ روانی؛ خانوادگی و نوپدید) در بین ساکنین مناطق حاشیه ای و سکونتگاههای غیر رسمی لرستان از دیدگاه شهروندان پاسخگو می توان گفت که به ترتیب اولویت و بر مبنای میانگین حاصله از جمع شاخص های مورد نظر، آسیب های شایع و نوپدید چهارگانه (اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی؛ روانی؛ خانوادگی و نوپدید) برحسب میزان شیوع در بین ساکنین مناطق حاشیه ای و سکونتگاههای غیر رسمی استان لرستان عبارتند از: آسیب های روانی، آسیب های خانوادگی، آسیب های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و آسیب های نوپدید ناشی از فضای مجازی و اینترنت.

نتایج تحلیل رگرسیون نشان داده ضریب تعیین محاسبه شده برای تعیین سهم متغیرهای مستقل در تغییرات متغیر وابسته برابر با ۰.۴۶۸ است. به عبارتی ۰.۴۶۸ تغییرات متغیر وابسته (شیوع آسیب های روانی و اجتماعی) توسط متغیرهای مستقل مورد نظر صورت پذیرفته است و در مورد سهم و نقش هر یک از متغیرهای مستقل بر تغییرات آسیب های روانی و اجتماعی ساکنین مناطق حاشیه نشین و سکونتگاههای غیررسمی استان می توان نتیجه گرفت که متغیر میزان انومی اجتماعی، بیشترین تأثیر را در تبیین و (Beta*) استاندارد شده تغییرات متغیر وابسته داشته است و سپس به ترتیب میزان بیگانگی اجتماعی، محرومیت نسبی، خاص گرایی، فرهنگ واگرایی، بی اعتمادی

اجتماعی و تشویق و تنبیه ناعادلانه و انفعال گرایی بر متغیر وابسته شیوع آسیب های روانی و اجتماعی در ساکنین مناطق حاشیه ای و سکونتگاههای غیررسمی استان لرستان، تغییر ایجاد کرده است.

کلید واژه ها: استان لرستان، آسیب های روانی - اجتماعی - بیگانگی اجتماعی - سکونتگاههای غیر رسمی - انفعال گرایی - سرمایه اجتماعی

اشاعه و کاربرست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربرست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

الف) چاپ در گاهنامه رهیافت توسعه
ب) ارائه در کمیته پژوهشی استانداری با حضور مدیران دفاتر تخصصی

عنوان طرح: طراحی و ساخت سامانه هوشمند پهباد چندمنظوره مورد استفاده در مدیریت بحران استان لرستان

پژوهشگر اصلی: رضا طالب زاده	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: برق و الکترونیک
ناظر علمی: عبدالصمد حمیدی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: برق و الکترونیک
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۴۰۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: مدیریت بحران	سال شروع: ۱۴۰۱/۱۰/۱	سال اتمام: ۱۴۰۳/۰۱/۳۱
کارفرما: استانداری لرستان	سازمان مجری: پارک علم و فناوری استان لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر برنامه ریزی، بودجه و تحول اداری استانداری لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

در استان لرستان با توجه به اقلیم آب و هوایی و سرزمین کوهستانی و اینکه مستعد حوادثی نظیر رخداد سیل و زلزله وجود دارد، به مدیریت بحران هوشمندی نیاز است. از سازوکارهای مدیریت بحران هوشمند، وجود سامانه‌های هوشمند نظیر اینترنت اشیا و سامانه‌های هوشمند کمک‌رسانی در کمترین زمان ممکن است. یکی از این سامانه‌ها می‌تواند استفاده از پهپادهای با قابلیت‌های متنوع نظیر توانایی جابجایی دارو و مایحتاج حیاتی زندگی، شناسایی نقاط دارای بحران شدید انسانی، شناسایی افراد گرفتار در بحران، و... است. در شرایط غیربحرانی نیز این پهپادها می‌توانند در کارهای پژوهشی و تحقیقاتی و اجرایی مورد استفاده قرار گیرند. در حوزه کشاورزی این پهپادها در تمام مراحل کاشت داشت و برداشت می‌توانند کمک بسیار زیادی را به کشاورزان ارائه دهند. این موضوع علاوه بر کمتر کردن نیاز همیشگی حضور کشاورزان، باعث کمتر مصرف شدن سموم ضد آفت می‌شود. در بخش دیگر به دلیل نظارت کلی از بالا، باعث می‌شود که کشاورزی به صورت مدرن و به بالاترین بهره‌وری انجام شود که این موضوع باعث کمتر شدن خرابی محصولات و رفع هر چه بهتر نیاز بازار می‌شود. علاوه بر بحث کشاورزی پهپادها نقش مهمی در ارائه خدمات ارتباطی بی‌سیم به موقع و ضروری برای بازیابی خدمات بلافاصله پس از فاجعه و کاربرد های امنیت عمومی، شهر هوشمند و پلیس هوشمند ایفا می‌کنند. همکاری بین پهپادها و زیرساخت های ارتباطی قادر است از الزامات امنیت عمومی مانند تحلیل و نظارت آنی و تصمیم‌گیری پیشرفته برای کمک به شهرهای هوشمند پشتیبانی کند تا این شهرها نیازمندی‌های امنیت عمومی خود را برآورده کنند. بنابراین، استقرار ارتباطات بیسیم مبتنی بر پهپاد می‌تواند با کمک به سازمانهای امنیت عمومی در مواجهه با تهدیدات و مدیریت بحران‌ها به شیوه ای کارآمد، افراد و اکوسیستم‌ها را نجات دهد.

در این طرح به دنبال طراحی و ساخت پهپاد هوشمند با قابلیت حمل بار حداقل ۵ کیلوگرم، و با قابلیت شناسایی و پایش محیطی، مداومت پروازی مناسب، و... هستیم. خودکفایی در بحث ساخت قالب، طراحی بخش سامانه الکترونیکی و مدار کنترل پرواز، سرهم‌بندی، ساخت و برنامه‌ریزی پهپاد و آموزش افراد خبره در برای بکارگیری پهپادها از اهداف مهم این طرح است.

کلید واژه ها: استان لرستان، مدیریت بحران، پهپاد هوشمند چندمنظوره، طراحی بخش سامانه الکترونیکی و مدار کنترل پرواز پهپاد

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) چاپ در گاهنامه همکار

ب) ارائه در کمیته پژوهشی استانداری با حضور مدیران دفاتر تخصصی

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: بررسی عوامل مؤثر بر وضعیت اجتماعی - فرهنگی زنان استان لرستان با محوریت خشونت، پرخاشگری و احساس امنیت

پژوهشگر اصلی: زینب مرادی نژاد	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر علمی: مجتبی پور ترکارانی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر اجرایی: دفتر امور زنان و خانواده	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۲۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ☐ ملی ☒ استانی	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۳۹۹/۱۱/۱	سال اتمام: ۱۴۰۰/۱/۳۱
کارفرما: استانداری لرستان	دانشگاه مجری: -	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر برنامه ریزی، بودجه و تحول اداری استانداری لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

همواره نقش و جایگاه زنان و خانواده، یکی از دغدغه‌های اندیشمندان در حوزه‌های مختلف فکری، برنامه ریزان و سیاست گذاران جوامع بوده است؛ چرا که خانواده به عنوان مهم ترین نهاد اجتماعی، در سلامت و تعالی جوامع نقش انکارناشدنی دارند. با توجه به نقش مهم زنان در ثبات بنیان خانواده، چنان چه این قشر از جامعه وضعیت اجتماعی - فرهنگی مناسبی نداشته باشند (البته بدین لحاظ که کمتر مورد خشونت قرار گیرند و به طور کلی احساس امنیت بیشتری داشته باشند)، مشکلات جدی به وجود خواهد آمد.

بر پایه نتایج برخی از پژوهش‌های انجام شده در جامعه آماری استان لرستان به علت وجود بیکاری و فقر اقتصادی و همچنین نظام فرهنگی حاکم مردسالاری، این استان مستعد میزان بالایی از شیوع پدیده خشونت علیه زنان شده است. روش این پژوهش، کمی (پیمایش) بوده و با ابزار پرسشنامه انجام شده است.

جامعه آماری پژوهش حاضر در سنین ۱۸ سال به بالا ساکن در استان لرستان بوده است. در این پژوهش، متغیرهای حمایت اجتماعی، جامعه پذیری، مردسالاری، دسترسی به فرصت‌های برابر، دسترسی به منابع برابر و پایبندی به باورهای دینی مطرح گردید و نتایج نشان داد که تمامی متغیرهای مذکور با متغیر وابسته پژوهش رابطه دارند.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، خشونت و پرخاشگری علیه زنان، حمایت اجتماعی، جامعه پذیری، احساس امنیت**اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح**

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ... ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...
الف) چاپ در گاهنامه رهیافت توسعه ب) ارائه در کمیته پژوهشی استانداری با حضور مدیران دفاتر تخصصی

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت جوامع محلی با دفاتر تسهیلتی اجتماعی و تحقق سیاست های اجتماعی دولت در مناطق حاشیه ای		
پژوهشگر اصلی: امین روشن پور	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر علمی: مجتبی پور ترکارانی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر اجرایی: دفتر امور اجتماعی - فرهنگی	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۳۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۰/۹/۲۹	سال اتمام: ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
کارفرما: استانداری لرستان	دانشگاه مجری: -	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر برنامه ریزی، بودجه و تحول اداری استانداری لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

مقدمه: از جمله مهم ترین اقداماتی که در راستای جلب مشارکت ساکنین در سامان دهی مناطق حاشیه نشین در کشور صورت گرفته، ایجاد «دفاتر تسهیلتی و توسعه محلی» توسط سازمان امور اجتماعی در ذیل وزارت کشور می باشد. هدف از پژوهش حاضر، شناسایی عوامل مؤثر بر مشارکت جوامع محلی با دفاتر تسهیلتی و تحقق سیاست های اجتماعی دولت در مناطق حاشیه ای شهر خرم آباد می باشد.

روش پژوهش: پژوهش حاضر، از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ روش توصیفی - تحلیلی می باشد. برای تحلیل داده ها از روش کیفی از نوع تحلیل مضمون استفاده شده است. برای جمع آوری داده ها ۸ بحث گروهی با مدیران و کارشناسان دفاتر تسهیلتی شهر خرم آباد در سطح محلات کمتر برخوردار و ۲۰ مصاحبه با راهبران استانی و تخصصی شرکت مشاور نقش کلیک و صاحب نظران محلی، مصاحبه نیمه ساختار یافته انجام شد.

یافته ها: نشان می دهد که رویکرد تخصص محور و چند جانبه دفاتر تسهیلتی، صورت بندی و دستیابی به بانک اطلاعاتی دقیق در حوزه های مختلف، تقویت مشارکت مردمی در سطح محلات، ترغیب نهادها به فعالیت در محلات، داشتن رویکرد اجتماع محور در سطح محلات از نقاط قوت دفاتر تسهیلتی شهر خرم آباد می باشد. عدم آشنایی برخی از دستگاه های اداری از اهداف و شرح خدمات دفاتر تسهیلتی، کیفیت پایین نیروی انسانی در برخی دفاتر تسهیلتی، فقدان هماهنگی بین امور اجتماعی استانداری و شرکت مشاور، نامشخص بودن نتایج و اثربخشی عملکرد دفاتر تسهیلتی، غلبه رویکرد کالبدی دفاتر تسهیلتی بر رویکرد اجتماعی و فرهنگی، رویکرد خیریه ای و کاسب گرایانه برخی از موسسات از جمله موانع ساختاری و ضعف دفاتر تسهیلتی و توسعه محلی شهر خرم آباد می باشد.

همچنین افزایش احساس تعلق اجتماعی ساکنین، افزایش مسئولیت پذیری اجتماعی ساکنین، آگاهی بخشی به ساکنین محلی، تسهیل ارتباط محلی و تاکید بر رویکرد گفتگو محور، تقویت اعتماد محلی، تشکیل گروه ها و تیم های محلی در راستای حل آسیب ها و مسائل محلی، تبدیل منافع فردی به منافع جمعی، تلاش در جهت توانمندسازی ساکنین محلی، بهبود شرایط کالبدی محلات هدف و افزایش رضایتمندی از خدمات شهری، توانمندسازی اقتصادی اقشار محلی از جمله عوامل مؤثر بر مشارکت جوامع محلی با دفاتر تسهیلتی و توسعه محلی شهر خرم آباد می باشد.

نتیجه گیری: دفاتر تسهیلاتی به عنوان رویکرد اجتماع محور توسعه محلات، دارای نقاط ضعف و موانع اجرایی می باشند که می توان با پایداری و رسمیت بخشی به آنها، ارزیابی مستمر وضعیت موسسات مجری در سطح محلی بر اساس ضوابط، لزوم ارتقای سازوکارهای نظارتی از طرف وزارت کشور، تدوین دقیق شاخص های ارزیابی عملکرد دفاتر و الزام در به کارگیری نیروی انسانی توانمند آنها را ارتقا بخشید.

کلید واژه ها: استان لرستان، دفاتر تسهیلاتی، توسعه محلی، حاشیه نشینی، بافت های فرسوده.

اشاعه و کاربری یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربری یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

الف) چاپ در گاهنامه همکار
ب) ارائه در کمیته پژوهشی استانداری با حضور مدیران دفاتر تخصصی

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: بررسی راهکارهای افزایشی و بهینه سازی درآمدهای وصولی دهیاری های استان لرستان

پژوهشگر اصلی: حمید آسایش	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: علوم اقتصاد
ناظر علمی: محمد حکاک	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مدیریت استراتژیک
ناظر اجرایی: دفتر امور روستایی و شوراهای	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۳۶۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: عمرانی - توسعه روستایی	سال شروع: ۱۳۹۹/۱۱/۱	سال اتمام: ۱۴۰۰/۱/۳۱
کارفرما: استانداری لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه آیت الله العظمی بروجردی (ره)	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر برنامه ریزی، بودجه و تحول اداری استانداری لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

در این تحقیق در ۷ گروه درآمدی دهیارها شامل درآمد ناشی از عوارض عمومی، درآمد ناشی از عوارض اختصاصی، بهای خدمات و درآمد مؤسسات انتفاعی، درآمد حاصل از وجوه و اموال، درآمد حاصل از کمک های اعطایی دولت، اعانات، هدایا و دارایی ها و استفاده از تسهیلات و همچنین مصارف دهیاری ها، چالش های بهینه سازی دریافتی ها ی دهیاری ها و چالش های مؤثر بر بهینه سازی مصارف دهیاری ها بررسی شد. بدین منظور با استفاده از نمونه متخصصان مطلع و آشنا به کارکرد دهیاری ها سه گام مصاحبه نیمه ساختاریافته جهت تعیین چالش های اولیه با کمک نتایج مطالعات کتابخانه ای، تحلیل دلفی فازی برای تعیین چالش های نهایی در هر حوزه و تحلیل سلسله مراتبی جهت اولویت بندی چالش ها مورد استفاده قرار گرفت. بطور مثال در خصوص عمده درآمد دهیاری ها در دو گروه عمده درآمد عوارض مالیات بر ارزش افزوده عوارض ناشی از اجرای ماده ۲۳ رسیدگی به تخلفات چالش ها به شرح ذیل می باشند:

الف) چالش ها در تخصیص عوارض مالیات بر ارزش افزوده:

- عدم توجه به جمعیت شناور روستایی در تخصیص ها
- توزیع نامتوازن بین مناطق توسعه یافته یا مناطق کمتر توسعه یافته
- عدم وجود معیارهای دقیق برای سهم عواید وصولی
- عدم وجود ناظر تخصصی در عملکرد و گزارش تخلفات قانونی توسط دهیاری ها
- عدم کفایت معیارهای لازم برای تقسیم سهم هر استان
- عدم نظارت کافی بر عملکرد دهیاری ها توسط استانداری و فرمانداری ها

ب) چالش ها در تخصیص عوارض ناشی از اجرای ماده ۲۳ رسیدگی به تخلفات:

- عدم تعیین معیارهای دقیقی برای سهم عواید وصولی هر دهیاری
- عدم الزام به تخصیص کامل عواید مورد نظر
- عدم الزام به تخصیص بموقع عواید مورد نظر
- تخصیص بر اساس سلیقه

در نهایت راه حل های مختلف با توجه به چالش ها در تحقیقی مشخص شده است. بطور مثال باید توجه داشت که ایجاد و توسعه تعاونی های دهیاری می توانند در کسب درآمدهای بهای خدمات دهیاری مؤثر باشند، ضمن اینکه اطلاع رسانی خدمات دهیاری می تواند در افزایش مشارکت روستائیان می تواند مؤثر باشد و ضمن اینکه راهکارهای کنترل داخلی و سیستماتیک می توان از فرار اهالی از پرداخت عوارض و یا پرداخت بهای خدمات را کاهش داد.

کلید واژه ها: استان لرستان، عوارض، بهای خدمات، کمک، تسهیلات، اجاره اموال، تحلیل سلسله مراتبی، مصاحبه

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

الف) چاپ در گاهنامه رهیافت توسعه
ب) ارائه در کمیته پژوهشی استانداری با حضور مدیران دفاتر تخصصی

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: تعیین سطح زیست پذیری روستایی بر اساس الگوی بوم روستا در روستاهای منتخب استان لرستان

پژوهشگر اصلی: مریم بیرانوند زاده	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: جغرافیا و برنامه ریزی شهری
ناظر علمی: رضا نعمتی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: آمایش سرزمین
ناظر اجرایی: معاونت عمرانی - دفتر امور روستایی و شوراهای	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۳۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: توسعه روستایی	سال شروع: ۱۴۰۰/۷/۱۰	سال اتمام: ۱۴۰۱/۱/۱۰
کارفرما: استانداری لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی استان لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر برنامه ریزی، بودجه و تحول اداری استانداری لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف: تعیین سطح زیست پذیری روستایی بر اساس الگوی بوم روستا در روستاهای منتخب استان لرستان تدوین شده است. جامعه آماری مورد مطالعه تعداد ۵۵ روستا در لرستان می باشد که بر اساس روش نمونه گیری فضایی انتخاب شده اند، گردآوری داده ها بر اساس منابع اسنادی- پیمایشی(در قالب ابزار پرسشنامه) می باشد. شاخص های مورد استفاده در ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی، کالبدی، اکولوژیکی و فناوری اطلاعات دسته بندی شده اند، تحلیل داده ها در قالب مدل های تاپسیس، مدل معادلات ساختاری و مدل تحلیلی SWOT صورت گرفته است. نتایج تحلیل داده‌ها بر اساس مدل معادلات ساختاری نشان می دهد که همه گویه‌ها و شاخص‌های زیست پذیری(کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، اکولوژیکی، فناوری اطلاعات و ...) دارای بار عاملی بیشتر از ۰.۴۰ می باشد که بدین معنی است که رابطه بین متغیرهای آشکار(گویه‌ها) و متغیر پنهان(زیست پذیری) معنی دار است. در بین شاخص های یاد شده شاخص اقتصادی با وزن ۰/۲۷ در رتبه اول و سپس شاخص کالبدی- زیرساختی با وزن ۰/۲۵، شاخص اجتماعی با وزن ۰/۲۳، شاخص اکولوژی با وزن ۰/۱۲، شاخص مدیریت نهادی با وزن ۰/۰۸ و شاخص فناوری اطلاعات و ارتباطات با وزن ۰/۰۵ در رده‌های بعدی قرار دارند. سطح بندی روستاهای مورد مطالعه بر اساس مدل تاپسیس نشان داد، روستاهای دربند، شاهپور اباد و حرآباد بالا در رده‌های اول تا سوم قرار دارند. نتایج مطالعات نشان داد که الگوی بوم روستا با معیارهای مد نظر در لرستان وجود ندارد.

کلید واژه ها: استان لرستان، زیست پذیری روستایی، شاخص ها و متغیرها، مدلها و تکنیک ها،**اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح**

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
 ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

الف) چاپ در گاهنامه رهیافت توسعه

ب) ارائه در کمیته پژوهشی استانداری با حضور مدیران دفاتر تخصصی

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: طراحی مدل شایستگی های حرفه ای مدیران دستگاههای دولتی (مطالعه موردی - دستگاههای زیرمجموعه وزارت کشور در استان لرستان)		
پژوهشگر اصلی: امین رحیمی کیا	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مدیریت
ناظر علمی: امیر هوشنگ نظرپوری	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مدیریت
ناظر اجرایی: معاونت توسعه مدیریت و منابع - دفتر برنامه ریزی، بودجه و تحول اداری	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۲۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: مدیریت	سال شروع: ۱۳۹۹/۱۱/۱	سال اتمام: ۱۴۰۰/۱/۳۱
کارفرما: استانداری لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه آزاد اسلامی واحد خرم آباد	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر برنامه ریزی، بودجه و تحول اداری استانداری لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف طراحی مدل شایستگی های حرفه ای مدیران دستگاههای دولتی انجام گرفت. داده های پژوهش در فاز کیفی از طریق انجام مصاحبه با خبرگان جمع آوری شد و با استفاده از روش داده بنیاد مورد تحلیل قرار گرفت و مدل مفهومی در قالب ۲۵۶ مفهوم اولیه، ۳۴ مقوله فرعی و ۱۸ مقوله اصلی طراحی شد. جهت اعتباریابی کیفی و بررسی روایی مدل طراحی شده؛ از روش تولید خبرگان منتخب با استفاده از روش نمونه گیری ترکیبی قضاوتی و گلوله برفی (۱۹ تن) استفاده شد. سپس بر اساس گزاره های حکمی به دست آمده از فاز کیفی، فرضیه های پژوهش تدوین و در سطح مدیران ارشد و میانی دستگاههای زیرمجموعه وزارت کشور در استان لرستان (۶۲ تن) به صورت کمی و با استفاده از روش مدل سازی معادلات ساختاری آزمون شد. در این فاز علاوه بر تأیید اعتبار مدل های اندازه گیری و ساختاری مدل پژوهش، تأثیر مثبت شایستگی های حرفه ای مدیران بر راهبردها (فردی، سازمانی و مدیریتی) مورد تأیید واقع شد. همچنین علاوه بر تأثیر مثبت شرایط زمینه ای (درجه نابی فرهنگ سازمانی، عدم تمرکز سازمانی، پویایی سیستم مدیریت منابع انسانی و ثبات مدیریت) و تأثیر منفی شرایط مداخله گر (فساد، خیانت مدیران، ناکارآمدی های سیستم مدیریت دولتی) بر راهبردها، تأثیر مثبت راهبردها بر نتایج تأیید شد.

کلید واژه ها: استان لرستان، شایستگی های حرفه ای مدیران دستگاههای دولتی، راهبردها، شرایط مداخله گر

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
 ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

الف) چاپ در گاهنامه رهیافت توسعه
 ب) ارائه در کمیته پژوهشی استانداری با حضور مدیران دفاتر تخصصی

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: بررسی ارتباط عوامل تغذیه ای و سبک زندگی، بهداشت و ایمنی مواد غذایی، سموم و آلاینده های محیطی با ناباروری در استان لرستان (فاز یک)		
پژوهشگر اصلی: سلمان محمدی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: تغذیه
ناظر علمی: ابراهیم فلاحی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: تغذیه
ناظر اجرایی: پدافند غیر عامل	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۲۱۳۳ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: سلامت	سال شروع: ۱۴۰۲/۹/۹	سال اتمام: ۱۴۰۳/۱/۳۱
کارفرما: استانداری لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه علوم پزشکی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر برنامه ریزی، بودجه و تحول اداری استانداری لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

نرخ رشد جمعیت در ایران طی چند دهه اخیر رو به کاهش بوده است. از این رو در اردیبهشت ماه ۱۳۹۳ سیاست‌های کلی «جمعیت» از طرف مقام معظم رهبری انقلاب اسلامی ابلاغ گردید و از آن پس این روز به نام «روز ملی جمعیت» نامگذاری شد. در این ابلاغیه بر اهمیت مقوله جمعیت در حفظ اقتدار ملی و ایجاد پویندگی، بالندگی و جوانی در کشور به عنوان یک فرصت و امتیاز مهم تأکید شده است. بر این اساس، یکی از مهمترین اقداماتی که می‌توان در راستای اجرایی کردن سیاستها و برنامه های پیشگیری از کاهش رشد جمعیت انجام داد، شناسایی عوامل تهدیدزا و مخاطرات مربوط به این حوزه است.

این مخاطرات و تهدیدها ممکن است ابعاد مختلفی مثل ابعاد فردی، خانوادگی، اجتماعی، بهداشتی، شغلی، محیطی، زیست محیطی، کشاورزی و تغذیه ای و ... داشته باشند. از این رو، بررسی این مخاطرات و تهدیدها به منظور شناسایی آنها و ارائه راهکارها و پیشنهادهایی برای کاهش اثرات آنها، به خصوص در زوجهای نابارور و زوجهای در سنین باروری، ضروری به نظر می‌رسد.

بنابراین، پژوهش حاضر با هدف تبیین عوامل تهدیدزا و مخاطرات مرتبط با باروری درحوزه عوامل تغذیه ای و با تأکید بر بررسی سبک تغذیه زوجهای نابارور و در سنین باروری و نیز احتمال اثر عواملی چون باقیمانده سموم کشاورزی و فلزات سنگین در غذاها و محصولات دامی بر ناباروری افراد در استان لرستان انجام خواهد شد.

کلید واژه ها: استان لرستان، ناباروری، تغذیه و سبک زندگی، بهداشت و ایمنی مواد غذایی، سموم و آلاینده های محیطی

اشاعه و کاربری یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانسها یا نشستهای تخصصی و ...
ب) کاربری یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...
الف) چاپ در گاهنامه همکار
ب) ارائه در کمیته پژوهشی استانداری با حضور مدیران دفاتر تخصصی

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: پهنه بندی و پیش بینی میزان فرونشست ناشی از بهره برداری منابع آب زیر زمینی در محدوده دشت سیلاخور		
پژوهشگر اصلی: رضا قائد رحمتی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: زمین شناسی
ناظر علمی: رضا زارعی سهامیه	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: زمین شناسی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۲۲۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: زمین شناسی	سال شروع: ۱۴۰۱/۱۰/۱	سال اتمام: ۱۴۰۲/۱/۳۱
کارفرما: استانداری لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر برنامه ریزی، بودجه و تحول اداری استانداری لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

فرونشست را می‌توان افت تدریجی و یا ناگهانی زمین به تراز پائین‌تر در نتیجه جابه‌جایی زیرسطحی مصالح زمین به عللی از جمله تراکم سیستم آبخوان به علت برداشت بیشتر از حد مجاز آب زیرزمینی از آبخوان، زهکشی خاک‌های ارگانیک، استخراج معادن زیرزمینی، تحکیم آبی، تحکیم طبیعی، فروچاله‌ها، و آب‌شدن یخ در زمین‌های یخ‌بسته تعریف کرد. فرونشست عموماً به‌عنوان یک پدیده فاجعه آمیز شناخته می‌شود. از جمله مخاطرات ناشی از فرونشست می‌توان به ریزش چاه‌ها در محل شکاف‌ها، تشدید پدیده کویرزایی، کاهش ضریب ذخیره آبخوان، آسیب به سدهای خاکی، تصفیه خانه‌ها و کانال‌ها، تخریب خطوط آبرسانی، گاز و فاضلاب، شبکه‌های انتقال و توزیع برق، تخریب راه‌های ارتباطی و باندهای فرودگاهی اشاره نمود.

منطقه بروجرد بخصوص دشت سیلاخور، محدود به شهرستانهای دورود و بروجرد به دلیل اینکه یکی از مهمترین مناطق کشاورزی در استان لرستان بوده و چاه‌های بهره‌برداری آب زیرزمینی قابل توجهی در این منطقه حفر شده است، در معرض خطر فرونشست قرار دارد. مطالعه و بررسی این منطقه از نظر فرونشست امری اجتناب‌ناپذیر است. برای این منظور سعی می‌شود از روش سنجش از دور راداری جهت مطالعات فرونشست در منطقه، به عنوان روش اصلی استفاده گردد. روش‌های مختلفی برای بررسی و اندازه‌گیری جابه‌جایی‌های زمین به کمک تصاویر راداری وجود دارد. در این پروژه‌ی خاص، روش پیشنهادی جهت پایش جابه‌جایی‌های زمین، **PSInSAR** است. در این روش تعداد زیادی نقطه (چند صد هزار نقطه) با یک‌سری فاکتورهای مشخص تعیین می‌گردند و به صورت منظم در یک بازه زمانی معین، از نظر جابه‌جایی ارتفاعی کنترل و پایش می‌گردند. برای دستیابی به هدف در این پروژه مطالعات در مراحل ذیل دسته‌بندی و برنامه‌ریزی می‌گردد:

جمع‌آوری و تهیه بانک اطلاعات مرتبط با پدیده فرونشست در محدوده تاثیرگذار بر شهرستان بروجرد

شناسایی عوامل تاثیرگذار در فرونشست در منطقه مورد مطالعه

تعیین شرایط زمین شناسی، ساختاری و هیدرولوژیکی منطقه مورد مطالعه

اندازه‌گیری فرونشست به روش تداخل سنجی راداری و **GPS** دوفرکانسه

تهیه نقشه پهنه بندی خطر فرونشست در محدوده مورد مطالعه

شناسایی و اولویت بندی محدوده‌های در معرض خطر فرونشست و آثار آن

بررسی آسیب‌پذیری محدوده مورد مطالعه در برابر فرونشست

پهنه بندی آسیب‌پذیری بلوک‌های ساختمانی

ارائه راهکارهای کوتاه مدت و بلندمدت برای کنترل و کاهش خسارت‌های فرونشست محدوده مورد مطالعه

کلید واژه‌ها: استان لرستان، فرونشست، سیلاخور، منابع آب زیرزمینی، سنجش از دور راداری، PSINSAR

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

الف) چاپ در گاهنامه همکار
ب) ارائه در کمیته پژوهشی استانداری با حضور مدیران دفاتر تخصصی

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: بررسی جامعه شناختی گرایش به فرزند آوری و عوامل مرتبط با آن در استان لرستان

پژوهشگر اصلی: غلامرضا تاج بخش	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر علمی: محسن رضا منظمی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر اجرایی: دفتر امور زنان و خانواده	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۴۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ☒ استانی ☐ ملی	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۱/۹/۲۷	سال اتمام: ۱۴۰۲/۱/۲۷
کارفرما: استانداری لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه آیت الله العظمی بروجردی (ره)	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر برنامه ریزی، بودجه و تحول اداری استانداری لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

از جمعیت به عنوان مؤلفه اقتدار و از عناصر اصلی توسعه و پیشرفت جوامع یاد می‌شود از این رو در برنامه ریزی های توسعه جوامع ناگزیر باید جمعیت و تغییرات آن را همواره مد نظر قرار داد. با بسط و گسترش فرآیندهای مدرنیته و نوگرایی، تغییرات و دگرگونی‌های اساسی در حوزه های مختلف زندگی منجمله الگوهای خانوادگی و ارزش‌های خانواده پدید آمده است و نهاد خانواده را بیش از هر نهاد و ساختاری دیگر، دچار تغییر و دگرگونی نموده است. یکی از تغییرات ملموس، تغییر در رفتار باروری است.

باروری مهم ترین عامل تغییر ساختار سنی جمعیت به شمار می رود و یکی از بااهمیت ترین شاخص‌های جمعیتی است که تأثیرات شگرفی در دگرگونی کمی و کیفی جمعیت جوامع ایفا می‌کند. پرواضح است شبکه های اجتماعی مجازی بر سبک زندگی مردم بویژه گرایش به فرزند آوری در استان لرستان تأثیراتی شگرف بر جای گذاشته است و چالش‌ها و مسائل و مشکلات زیادی را برای جوانان، خانواده‌ها و جامعه ایجاد نموده است.

هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی جامعه شناختی گرایش به فرزندآوری و عوامل مرتبط به آن در استان لرستان می باشد. با توجه به هدف پژوهش حاضر، روش شناسی کیفی به عنوان روش غالب و از روش پدیدارشناسی برای انجام عملیات پژوهش استفاده شده است.

کلید واژه ها: استان لرستان، باروری، سبک زندگی، شبکه های مجازی، پدیدار شناسی**اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح**

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ... ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...
الف) چاپ در گاهنامه همکار ب) ارائه در کمیته پژوهشی استانداری با حضور مدیران دفاتر تخصصی

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: طراحی الگوی استقرار مدیریت دانش منابع انسانی در استانداری لرستان بر اساس سیستم**آنبوردینگ منابع انسانی**

پژوهشگر اصلی: علی شریعت نژاد	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مدیریت بازرگانی
ناظر علمی: رضا سپهوند	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مدیریت بازرگانی
ناظر اجرایی: معاونت توسعه مدیریت و منابع - دفتر برنامه ریزی، بودجه و تحول اداری	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۳۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ☐ ملی ☒ استانی	
زمینه پژوهش: مدیریت	سال شروع: ۱۴۰۰/۹/۲۹	سال اتمام: ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
کارفرما: استانداری لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر برنامه ریزی، بودجه و تحول اداری استانداری لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

تحولات سریع فناوری، جریان سیال دانش و تغییرات روزافزون، از جمله مشخصه‌های بارز محیطی به شمار می‌روند که سازمان‌های کنونی با آن‌ها مواجه‌اند. از طرفی می‌توان ادعان داشت که پیچیدگی‌های عصر اطلاعات، هزاره جدید را جولانگاه تاخت‌وتاز سازمان‌هایی خواهد کرد که قابلیت‌های متحیرکننده‌ی دانش را به خدمت درآورده و با استفاده از آن در مارا تن نفس‌گیر رقابت جهانی، موفق‌تر عمل نمایند. ابزاری که این سازمان‌ها در جهت توفیق و نیل به اهداف خود در دست دارند، سیستم مدیریت دانش است. با پیاده‌سازی مدیریت دانش، سازمان‌ها می‌توانند از ظرفیت‌های فکری کارکنانشان در جهت بهبود عملکرد سازمانی استفاده کنند، البته اجرای اثربخش و کارآمد مدیریت دانش مستلزم توجه به رویکردها و روش‌ها مناسب، زیرساخت‌ها و عوامل کلیدی است که نقش شتاب‌دهنده دارند و موجب تسهیل و توانمندی آن می‌شوند. لذا پژوهش حاضر با هدف طراحی الگوی استقرار سیستم مدیریت دانش منابع انسانی در استانداری لرستان بر اساس سیستم آنبوردینگ منابع انسانی انجام پذیرفت. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از حیث نحوه گردآوری داده‌ها پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش خبرگان مشتمل بر مدیران و کارشناسان استانداری لرستان و اساتید دانشگاه هستند که از میان آن‌ها با روش نمونه‌گلوله برفی و بر اساس اشباع نظری اعضای نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده در پژوهش حاضر مصاحبه و پرسشنامه است که با استفاده از روش کدگذاری و با بهره‌گیری از نرم افزار Atlas. ti در بخش کیفی و با بهره‌گیری از رویکرد دلفی فازی و نرم افزار SPSS در بخش کمی، داده‌ها تحلیل شدند. یافته‌های پژوهش بر اساس نه فاز اجرایی در قالب شناسایی مکانیسم‌های احصاء دانش، شناسایی مکانیسم‌های انگیزشی احصاء دانش، سازماندهی و بخش بندی سیستم مدیریت دانش، طراحی سیستم مدیریت دانش منابع انسانی، ارائه برنامه‌های پیاده‌سازی و استقرار سیستم مدیریت دانش، ارائه برنامه‌های آموزشی در جهت آشنایی کارکنان استانداری لرستان، آموزش کار با سیستم و اپلیکیشن طراحی شده مدیریت دانش، شناسایی انواع پلتفرم‌های استقرار مدیریت دانش و ارائه راهکارهای مدیریتی و عملیاتی در جهت موفقیت پیاده‌سازی سیستم مدیریت دانش منابع انسانی در استانداری لرستان به دست آمد.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، دانش، مدیریت دانش، سیستم مدیریت دانش، استانداری لرستان.**اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح**

الف) چاپ در گاهنامه همکار

ب) ارائه در کمیته پژوهشی استانداری با حضور مدیران دفاتر تخصصی

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: شناسایی روش های ارتقاء بهره مندی از شبکه های اجتماعی و مشارکت مردمی در مدیریت بحران

پژوهشگر اصلی: حبیب الله سهامی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: زمین شناسی
ناظر علمی: محمد یزدانی نسب	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر اجرایی: دفتر پدافند غیرعامل	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۳۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: مدیریت بحران	سال شروع: ۱۴۰۰/۷/۱۰	سال اتمام: ۱۴۰۱/۱/۱۰
کارفرما: استانداری لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه صنعتی مالک اشتر - تهران	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر برنامه ریزی، بودجه و تحول اداری استانداری لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

قرن بیست و یکم را قرن انفجار اطلاعات نامیده اند و امروزه رسانه های اجتماعی و شبکه های اجتماعی مجازی از اجزای جدایی ناپذیر زندگی انسان ها، به مهمترین مرجع میلیون ها انسان برای دریافت اطلاعات تبدیل شده اند. گسترش و آسان شدن دسترسی به فناوری های نوین ارتباطی، در فراگیر شدن استفاده از این رسانه ها تاثیر بسزایی داشته است. گوشی های هوشمند تلفن همراه، انواع تبلت، لپتاپ و کامپیوترهای شخصی پرکاربردترین ابزار وصل شدن روزانه میلیون ها کاربر به انواع شبکه های اجتماعی مجازی هستند. در چنین شرایطی مدیران و ارتباط گران بحران نمی توانند به راحتی چشم خود را بر روی این رسانه ها و خیل عظیم کاربران آنها بیندند و به دنبال راهکارهای استفاده از انواع این رسانه ها در زمان بحران نباشند. پژوهش پیش رو با تکیه بر همین دغدغه به دنبال یافتن چالش ها و ارائه راهکارهای استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی در تسهیل مدیریت بحران انجام شده است. داده های پژوهش از طریق مصاحبه عمیق با اساتید، پژوهشگران و صاحب نظران حوزه رسانه های نوین و بحران بدست آمده اند و بررسی ها نشان می دهد کاهش قدرت جریان امنیت، گمنامی کاربران، مدیریت فضا، و کنترل افکار عمومی از مهمترین چالشهای مدیران بحران در استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی هستند. در کنار این عوامل چالش برانگیز اما راهکارهایی مانند معرفت شناسی شبکه، کاربر شناسی، اعتماد یابی و اعتماد زایی، اطلاع رسانی مداوم و پاسخگویی مناسب، و برنامه ریزی جامع و هدفمند می توانند راهنمای عمل مدیران و ارتباط گران در استفاده از این رسانه ها در مدیریت بحران ها باشند.

پژوهش حاضر با هدف تعیین میزان اثربخشی رسانه های اجتماعی و شبکه های اجتماعی مجازی و امکان سنجی و چگونگی استفاده از چنین ابزارهای نوظهور در هنگام وقوع بلایا و حوادث انجام پذیرفته است. هدف از این تحقیق بررسی روش ها و امکان سنجی ایجاد بستری قابل اتکا و اثربخش به منظور کمک رسانی هرچه بهتر در عملیات مردم یاری است. در این تلاش تحقیقاتی با روش توصیفی-تحلیلی پس از موشکافی و واکاوی نقش رسانه های اجتماعی و شبکه های اجتماعی مجازی در امداد رسانی به اثرات استفاده از ظرفیت های موجود در این حوزه پرداخته می شود و بر اساس نظرسنجی که از جامعه آماری و نخبگان تحقیق صورت گرفته شاخص های تاثیرگذار در توسعه و استفاده از ظرفیت های بالقوه رسانه های اجتماعی و شبکه های اجتماعی مجازی شناسایی شده اند.

در این پژوهش، با استفاده از روش توصیفی و تحلیلی به بررسی و ارائه نتایج تحقیق پرداخته شده و علاوه بر گردآوری اطلاعات از منابع کتابخانه ای، سایت ها و سایر مراجع و مآخذ، با استفاده از ابزار پرسشنامه به مطالعه میدانی پرداخته شده است. جامعه آماری پژوهش

حاضر شامل کارشناسان و مدیرانی است که با مقوله مدیریت بحران و موضوعات راهبردی و برنامه ریزی و مدیریت بحران آشنایی کامل دارند. همچنین از روش دلفی به منظور شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های مدل و تعیین اهمیت نسبی آن‌ها استفاده شده و مراحل اجرایی پژوهش شامل انتخاب کارشناسان، تنظیم سؤالات، تحلیل، تکرار و نتیجه‌گیری بر اساس اجماع بوده است. در ادامه با تأکید بر تلفیق مدل **SWOT** و **QSPM**، پس از وزن دهی، اولویت بندی و استخراج و تبیین راهکارها با توجه به شاخص‌ها و معیارهای استخراج شده، به تجزیه و تحلیل آن‌ها با هدف تامین امنیت و بازدارندگی، به دنبال ارائه راهکارهایی جهت کاهش تلفات و خسارات هستیم. و در ادامه بر اساس مدل ترکیبی تحلیل استراتژیک **SWOT** و مدل برنامه‌ریزی استراتژیک **QSPM**، الویت استراتژی انتخاب شده از طریق تحلیل عوامل داخلی و خارجی تعیین شده است.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، شبکه‌های اجتماعی، مشارکت مردمی، مدیریت بحران، **SWOT**، **QSPM**

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

الف) چاپ در گاهنامه همکار
ب) ارائه در کمیته پژوهشی استانداری با حضور مدیران دفاتر تخصصی

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: بررسی روشهای احیای واحدهای اقتصادی راکد لرستان از نظر ذینفعان با توجه به محدودیت های اقتصادی کشور

پژوهشگر اصلی: حمید آسایش	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: علوم اقتصادی
ناظر علمی: محبوبه دلفان	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: اقتصاد
ناظر اجرایی: معاونت اقتصادی - دفتر هماهنگی امور سرمایه گذاری و اشتغال	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۴۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اقتصادی	سال شروع: ۱۴۰۰/۹/۲۹	سال اتمام: ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
کارفرما: استانداری لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه آیت الله العظمی بروجردی (ره)	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر برنامه ریزی، بودجه و تحول اداری استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر آسیب شناسی فرایند احیا واحدهای صنعتی و اولویت بندی روش های احیا است. که برای این منظور از طریق پرسشنامه و مصاحبه با خبرگان و همچنین مطالعه مستندات مرتبط، مدل مفهومی برای واحدهای راکد صنعتی از گروه های صنایع معدنی، شیمیایی، نساجی، پوشاک و سلولزی، غذایی و فلزی تعریف و تدوین گردید.

بنابر نتایج تحقیق هم عوامل بیرونی و خارج از کنترل و هم عوامل درونی و قابل کنترل بر عدم احیا واحدهای صنعتی موثرند. همچنین برای هر گروه از صنایع راهبردهایی جهت احیا مانند سازماندهی مجدد دیون، واگذاری مدیریت، تامین مالی، شناسایی بازارهای جدید، فروش دارایی های مازاد و ... پیشنهاد شد که با استفاده از تحلیل سلسله مراتبی این راهبردها اولویت بندی شدند.

کلید واژه ها: استان لرستان، واحد صنعتی راکد، احیا، اولویت بندی، لرستان**اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح**

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ... ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...
الف) چاپ در گاهنامه گاهنامه همکار ب) ارائه در کمیته پژوهشی استانداری با حضور مدیران دفاتر تخصصی

اداره کل

استاندارد و تحقیقات صنعتی

۱ طرح

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: بررسی باقی مانده سموم، فلزات سنگین و نیترات در محصولات کشاورزی با تاکید بر محصولات سبزی و صیفی		
پژوهشگر اصلی: محبوبه جلالی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: شیمی و حاصلخیزی خاک
ناظر علمی: مجید امیری	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: شیمی معدنی
ناظر اجرایی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۸۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: کشاورزی - بهداشت و سلامت	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: اداره کل استاندارد لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل استاندارد لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

پایش سلامت محصولات پرمصرف کشاورزی نظیر سبزیجات یکی از ضروریات هر منطقه است که در ایران نیز در استان‌های مختلف صورت گرفته و اقداماتی به منظور کاهش آلودگی سبزیجات نظیر غلظت نیترات، عناصر سنگین و باقیمانده سموم صورت گرفته است. تحقیقات در زمینه میزان آلودگی محصولات سبزی در استان لرستان محدود است. لذا این تحقیق به منظور بررسی این موضوع در برخی سبزیجات برگی و غده ای شهرستان پلدختر که مناطق عمده تولید سبزی لرستان می باشد صورت گرفته است.

در این تحقیق بعد از نمونه برداری محصولات سبزی مختلف، غلظت نیترات با استفاده از دو روش اسپکتروفتومتری و پتانسیومتری، میزان عناصر سنگین با استفاده از دستگاه جذب اتمی و باقیمانده سموم به روش کروماتوگرافی گازی - طیف سنجی جرمی اندازه گیری شد. نتایج نشان داد انباشت نیترات در سبزیجات شهرستان پلدختر به جز پیازچه و تربچه، تهدیدی برای سلامت مصرف کنندگان محسوب نمی شود.

ارزیابی باقیمانده سموم نشان داد که ۶۳ درصد نمونه ها، داراری باقیمانده سموم انواع آفت کش، حشره کش و علف کش بودند و ۳۷ درصد آنها آلودگی نداشتند. بالاترین میانگین غلظت کادمیوم به ترتیب در گیاهان جعفری، گشنیز، شاهی، تربچه، شوید، نعنا، تره، شنبلیله، پیازچه، اسفناج و کاهو بدست آمد که با توجه به نتایج موجود در استاندارد ملی ایران تمام گیاهان فوق الذکر در دامنه آلودگی قرار داشتند. همچنین، بیشترین میانگین غلظت آرسنیک به ترتیب در گیاهان شوید، تره، شاهی، نعنا، تربچه، شنبلیله، پیازچه، اسفناج، جعفری و کاهو مشاهده شد.

کلید واژه ها: استان لرستان، سبزیجات، نیترات، پایش سلامت، باقیمانده سموم، سموم کشاورزی

اداره کل

امور اقتصادی و دارایی

۳ طرح

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: شناسایی روش‌های حمایت از رونق سرمایه‌گذاری در بخش‌های متعدد گردشگری شهرستان‌های خرم‌آباد، الشتر و کوه‌دشت

پژوهشگر اصلی: دکتر داریوش حسونند	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: اقتصاد
ناظر علمی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: ماندگار مرادی فرد	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت
اعتبار طرح: ۱۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: گردشگری	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

مقدمه:

در سال‌های اخیر، صنعت گردشگری به عنوان یکی از صنایع دارای امکان رشد سریع، در بسیاری از کشورهای در حال توسعه از رشد چشمگیر و قابل توجهی برخوردار شده که پیش‌بینی می‌شود طی دو دهه آینده به پردرآمدترین و تأثیرگذارترین بخش اقتصادی کشورها تبدیل شود. بهره‌گیری از این بخش برای دستیابی به توسعه پایدار در هر منطقه، نیازمند طرح و برنامه عملیاتی و اجرایی متکی بر شناخت توانمندی‌های نهفته گردشگری از یک سو و ویژگی‌های گردشگران بهره‌گیرنده از این امکانات از سوی دیگر است (صالحی و خوش‌فر، ۱۳۷۹). بسیاری از کارشناسان، گردشگری را صنعت سفید نامگذاری کرده‌اند؛ زیرا این صنعت برخلاف اغلب صنایع تولیدی، بدون آلوده سازی محیط زیست انسانی، زمینه ساز دوستی و تفاهم و انسجام بین ملت‌هاست و از لحاظ اقتصادی، امروزه بزرگترین و متنوع‌ترین صنعت دنیا به حساب می‌آید و نه تنها به عنوان یکی از بخش‌های اقتصادی رو به رشد و در حال توسعه می‌باشد؛ بلکه سرعت رشد آن در کشورهای خاورمیانه نیز قابل توجه است. براساس مطالعات مختلف صورت گرفته طی سال‌های اخیر، این صنعت به عنوان یکی از بزرگترین منابع رشد اقتصادی و ایجاد اشتغال هر منطقه است که رشد سریع آن، تغییرات اجتماعی، اقتصادی و محیطی فراوانی را ایجاد کرده است. مناسب‌ترین راه برای برون رفت از بحران‌ها و چالش‌های احتمال حوزه سرمایه‌گذاری عرصه اقتصاد گردشگری و توسعه و بهره‌گیری از حداکثر ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری پیش روی این عرصه، اتخاذ استراتژی‌های تدافعی با تأکید بر رفع موانع و ضعف‌ها و نگاه به تهدیدات احتمالی و موجود است که از دیدگاه کارشناسان و صاحب‌نظران این حوزه، مهم‌ترین و موثرترین استراتژی تدافعی قابل کاربرد در این فرایند، استراتژی «بسترسازی برای جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی توسط سازمان‌ها و نهادهای مربوطه» است و در راستای اجرای هر چه بهتر استراتژی، لزوم راهکارها و پیشنهادات عملیاتی و موثر دوچندان گردیده است (حسن نژاد و همکاران: ۱۳۹۳) و با این بررسی می‌توان مسئولان و تصمیم‌گیران مختلف را از موضوع شیوه‌های حمایت از سرمایه‌گذاران در حوزه گردشگری و منافع سرمایه‌گذاری در ترویج تسهیلات و تجهیزات گردشگری مطلع نمود (یزدانی و بختیاری: ۱۳۹۰).

ضرورت تحقیق:

صنعت توریسم از دو جهت دارای اهمیت است. اولاً موجبات آشنایی مردم را با دیگر فرهنگ‌ها، نژادها، اقوام، سرزمین‌ها و گویش‌ها و ... فراهم می‌نماید. ثانیاً از لحاظ اقتصادی یکی از منابع درآمد و ارز آوری محسوب می‌شود که امروزه جنبه اقتصادی این صنعت بیشتر

مورد توجه است. کشورهای مختلف جهان در سایه برخورداری از امکانات گوناگون و جاذبه‌های متنوع درصدد جلب جهانگردان از سایر نقاط جهان هستند. در حالی که در برخی از کشورهای دنیا مانند مصر و اسپانیا به دلیل وجود اماکن و آثار باستانی و تاریخی مورد توجه جهانگردان هستند.

عوامل دیگری نیز همچون دریاچه‌ها و رودخانه‌ها، کوه‌ها، جنگل‌ها و آبشارها می‌توانند باعث جذب توریسم شوند. در کشور ایران صنعت توریسم آن چنان که باید و شایسته است گسترش و توسعه نیافته است. با وجود اینکه در تمام برنامه‌های توسعه سال‌های اخیر به رهایی از اقتصاد تک محصولی متکی بر صادرات نفت تأکید شده، اما در مقام عمل موفقیتی در این زمینه بدست نیافته است. از این رو، رشد و توسعه صنعت توریسم در ایران به عنوان یکی از راهکارهای رهایی از اقتصاد تک محصولی و متنوع سازی منابع درآمد کشور باید بیش از پیش مورد توجه برنامه ریزان و سیاستگذاران کشور قرار گیرد. فعالیت‌های توریستی تا حدود زیادی به سایر فعالیت‌های جاری و عمرانی یک منطقه وابسته بوده و همچنین وابسته به ایجاد عوامل زیربنایی و سایر عوامل حمایت کننده و قوانین و مقررات (امنیت)، اطلاع رسانی، هماهنگی سازمان‌های مرتبط و گسترش حمل و نقل در امور ایرانگردی می‌باشد

از آنجا که یکی از ابزارهای توسعه و پیشرفت، سرمایه‌گذاری در بخش‌های زیربنایی می‌باشد، در چند دهه اخیر برای رهایی از معضلات اجتماعی، گرایش به سرمایه‌گذاری اولویت خاصی یافته است؛ در نتیجه برای توسعه همه جانبه و پایدار و همچنین جایگزینی منابع جدید کسب درآمد به جای منابع نفتی نیازمند استفاده از تمامی امکانات و قابلیت‌ها در جهت توسعه صنایع بالاخص صنعت گردشگری بوده و در این راستا توسعه صنعت جهانگردی که اقتصاددانان آن را سومین پدیده اقتصادی پویا و رو به رشد پس از صنعت نفت و خودروسازی می‌دانند، به عنوان نیاز اساسی کشور مطرح شده است؛

لذا بررسی روش‌های حمایت از رونق سرمایه‌گذاری در بخش‌های متعدد گردشگری استان ضرورت دوجندان می‌یابد؛ چرا که به دلیل وجود موانع درونی و بیرونی در سطوح مختلف، هنوز سرمایه‌گذاری در بخش‌های متعدد گردشگری در استان نتوانسته است جایگاه واقعی خود را در سطح کشور پیدا نماید و دلیل اصلی آن را باید در موانعی متعدد بالاخص پژوهش مدار نبودن و سلیقه مداری تصمیمات سازمانی جستجو کرد؛ بنابراین بررسی و آسیب شناسی موضوع و معرفی روش‌های حمایت از رونق سرمایه‌گذاری در بخش‌های متعدد گردشگری استان یک ضرورت حتمی و آشکار است و از این طریق می‌توان باعث افزایش ضریب اشتغال، کسب درآمد ارزی هر چه بیشتر و رشد و شکوفایی هر چه بیشتر اقتصاد استان گردید

نظر به اهمیت وافر موضوع تحقیق و پژوهش در مورد آن و نبود تحقیقی در این زمینه و با اهداف مورد انتظار بنیادی و کاربردی و بر پایه روش‌های تحقیق علمی، لزوم انجام تحقیق دو چندان گردیده که انتظار می‌رود این طرح خواهد بتواند ضمن رفع برخی نارسایی‌ها بر نوآوری، جدید بودن و مزیت‌های وارده بر این طرح نسبت به طرح‌های گذشته بیافزاید و از طرفی استان لرستان نسبت به سایر استان‌ها در جایگاه مناسبی از حیث توسعه و جذب سرمایه‌گذاری و رونق گردشگری در حوزه‌های مختلف برخوردار نیست؛ همین عوامل ذهنیت مدیران ملی و استانی را در بعد سرمایه‌گذاری در گردشگری حوزه‌های مختلف به خود معطوف داشته است تا جایی که آن را به عنوان اولویت پژوهشی به محققین فراخوان داده تا با ابتکار عمل در این زمینه بتوان بخش عمده‌ای از اهداف اقتصادی لرستان را تحقق بخشند.

روش پژوهش

از آنجا که این مطالعه و تحقیق قصد دارد تا روش‌های حمایت از رونق سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف گردشگری به ترتیب در هر یک از شهرستان‌های خرم‌آباد، کوهدشت و الشتر نسبت به یکدیگر را مورد بررسی و اولویت‌بندی نماید، در این طرح مناسب‌ترین رهیافت یا روش تحقیق، رسش پیمایشی یا رهیافت کنونی و حجم طرح تحقیق مبتنی بر « مطالعه انبوه » است و با توجه به اهداف مورد انتظار از نوع کاربردی است و ابزار اصلی جمع‌آوری اطلاعات، پرسشنامه محقق ساخته بوده و برطبق آزمون‌های پیشرفته مانند تحلیل عاملی تأییدی و اکتشافی و معادلات ساختاری، فرضیات و مدل مفهومی مورد آزمون و تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفته‌اند.

نتایج و یافته‌ها:

نتایج تحلیل معادلات ساختاری نشان داد که عواملی از قبیل توسعه زیرساخت های فیزیکی، فناوری، رسانه‌ای و تجاری سازی فضاها و اماکن تاریخی و باستانی، سیستم بانکی و بیمه‌ای کارآمد و موثر در جهت تسریع در اعطای عادلانه تسهیلات بانکی، ارتقای فرهنگ کار جمعی، خردگرایی، همگرایی، جذب اعتماد به صداقت، درستکاری و سلامت نیروی کار، افزایش امنیت اقتصادی و جانی هر چه بیشتر سرمایه‌گذاران و تضمین حقوق آنان در مواقع بحران، ایجاد و تقویت نظام حقوقی و قانونی کارآمد و مترقی و متناسب با تحولات و پیشرفت‌های کنونی جوامع توسعه یافته، سیستم بازاریابی، مشاوره‌ای، آموزش و بهسازی سرمایه‌گذاران و مدیران و سیستم تشویقی و انگیزشی مناسب و عادلانه برای فعالیت های اقتصادی سرمایه‌گذاران در حوزه های متعدد گردشگری استان لرستان به ترتیب رتبه های اول تا ششم را در حمایت از رونق سرمایه گذاری در بخش های متعدد گردشگری استان لرستان به خود اختصاص داده اند و در پایان به ارائه پیشنهادات کاربردی در دو سطح عام (استانی) و خاص (اختصاصی برای شهرستان ها) پرداخته شده است که می‌توان با کاربست آنها به جذب سرمایه گذاری در صنعت گردشگری استان لرستان امیدوار گردید.

کلید واژه ها: سرمایه‌گذاری، صنعت گردشگری، گردشگری تندرستی، جاذبه‌های تاریخی

عنوان طرح: آسیب شناسی فرآیندهای وصول درآمدهای عمومی استان لرستان و ارائه راهکارهای لازم جهت بهبود آن (با محوریت درآمدهای مالیاتی)

پژوهشگر اصلی: دکتر حمید آسایش - دکتر حسن مروتی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: اقتصاد
ناظر علمی: دکتر مسعود سعادت مهر	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: اقتصاد
ناظر اجرایی: الهام شادابفر	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: اقتصاد
اعتبار طرح: ۴۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اقتصاد - درآمدهای مالیاتی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه آیت الله العظمی بروجردی (ره)	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

مقدمه:

در ایران، بالا بودن سهم درآمدهای حاصل از فروش نفت در مقابل سهم سایر درآمدها از قبیل درآمد های مالیاتی در ساختار منابع بودجه عمومی دولت، علاوه بر آن که عوارض نامطلوبی همچون اقتصاد تک محصولی را در بردارد که نتیجتاً اقتصاد کشور را از امکان استفاده مؤثرتر از مالیات ها برای اعمال سیاست مالی محروم ساخته است. مالیات ها به عنوان معمول ترین و مهم ترین منبع مالی برای تأمین درآمدهای عمومی و یکی از مؤثرترین ابزارهای سیاست های مالی دولت به شمار می روند. دولت می تواند به واسطه آن بسیاری از خدمات اجتماعی و رفاهی را در خدمت مردم قرار دهد و به بسیاری از فعالیت ها و جریانات اقتصادی و اجتماعی سمت و سوی لازم را ببخشد. کارشناسان معتقدند فروش نفت به عنوان کالایی که قیمت آن خارج از کنترل و تابع شرایط بیرونی است یک منبع درآمدی نامطمئن می باشد، لیکن دولت همواره می تواند یک پیش بینی واقعی و قابل اتکا از درآمدهای مالیاتی داشته باشد. اما آنچه اهمیت دارد اخذ این نوع درآمدها بصورت کارا و با کمترین فرار مالیاتی و اجتناب مالیاتی و درنهایت عدم تمکین مالیاتی می باشد، لذا در این تحقیق فرآیندهای وصول درآمدهای مالیاتی استان لرستان (به عنوان منبع اصلی درآمدهای عمومی استان) آسیب شناسی می گردد.

ضرورت تحقیق:

نظام مالیاتی ایران از ابتدای دوره شکل گیری خود و به ویژه در طی دوره تدوین قوانین مالیاتی تاکنون همواره با چالش های متعددی همراه بوده که این امر دستیابی به اهداف نهایی این نظام و رسیدن به وضعیت مطلوب را دچار مشکل نموده است. بدین ترتیب، نظام مالیاتی ایران، صرف نظر از اقدامات مؤثری که در سال های اخیر در راستای اصلاح ایرادات پیشین صورت گرفته است، از آسیب ها و چالش های متعددی رنج می برد که این امر سبب بروز نتایج نامتعارفی از جمله پایین بودن غیر منطقی سهم مالیات در تولید ناخالص ملی، پایین بودن سهم مالیات در بودجه سالانه در مقایسه با دیگر کشورها و بخصوص کشورهای دارای اقتصاد و رشد اقتصادی مشابه و بروز و توسعه نظم گریزی و قانون گریزی مالیاتی بوده است. نظام مالیاتی برخوردار از کارکردها و اهداف متعددی از جمله تأمین درآمدهای عمومی کشور از طریق تأمین بخش مهمی از بودجه دولت، ترویج و توسعه عدالت و برابر اقتصادی از طریق بازتوزیع ثروت در جامعه و کاهش نابرابری اقتصادی و فاصله طبقاتی، ایجاد ثبات اقتصادی از طریق کاهش نوسانات اقتصادی در دوران رکود اقتصادی و تعدیل و جهت دهی فعالیت های اقتصادی می باشد. از این رو، وجود نقص و نارسایی در این نظام منجر به نابسامانی مالی و اقتصادی دولت می شود، لذا بررسی و آسیب شناسی فرآیندهای وصول درآمدهای مالیاتی یک ضرورت می باشد.

با توجه به مطالبه رهبر معظم انقلاب در خصوص اقتصاد مقاومتی، لازم است که بخش اقتصاد، سهم مالیات خود را پرداخت نماید، چرا که تکیه بر منابع درون‌زا یکی از مهمترین الزامات اقتصاد مقاومتی است و مالیات از مهمترین منابع درون‌زا در اقتصاد به شمار می‌رود. موضوع مهم دیگر گذر از اقتصاد نفتی و روی آوردن به اقتصاد مالیاتی و به عبارتی افزایش درآمدهای مالیاتی بوده که به واسطه تحریم‌های نفتی کشورهای غربی، پیش‌روی کارشناسان اقتصادی کشورمان قرار گرفته است. شرایط پیش‌آمده می‌تواند تبدیل به فرصتی شود که اقتصاد ایران را برای همیشه از دام اقتصاد ناسالم نفتی برهاند. اخذ مالیات جز با رونق تولید ملی امکان‌پذیر نبوده و این به معنای توجه روزافزون به تولید می‌باشد. در چند سال گذشته مالیات سهم اندکی از درآمدهای کشور را به خود اختصاص داده است و نسبت به سایر عوامل تعیین‌کننده تولید ناخالص ملی درصد پایینی را دارا بوده به طوری که سهم بالایی از درآمدهای دولت از طریق فروش نفت حاصل شده است. در سند چشم‌انداز بیست‌ساله جمهوری اسلامی ایران نیز حرکت برای تبدیل درآمد نفت و گاز به دارایی‌های مولد، به منظور پایدارسازی فرآیند توسعه و تخصیص و بهره‌برداری از منابع، تأکید خاصی شده است. علیرغم موهبت‌های نفت و درآمدهای نفتی، نوسان‌های قیمت نفت در بازارهای جهانی آسیب‌های بسیاری متوجه اقتصاد کشور نموده و بر این اساس و با شناخت کافی از آسیب‌هایی که متوجه اقتصاد کشور بوده، سیاستگذاران کشور همواره در برنامه‌های مختلف بر ضرورت کاهش سهم نفت در بودجه دولت تأکید داشته‌اند و نمونه عینی این تلاش‌ها را می‌توان در برنامه‌های مختلف توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور به وضوح مشاهده کرد. این مسئله توجه مسئولین و برنامه‌ریزان اقتصادی کشور را به سایر منابع جایگزین نفت در بودجه دولت، که در رأس همه آن مالیات به عنوان منبع درآمدی قابل اطمینان قرار دارد، نمایان می‌کند. اگر چه گزینه‌های دیگری نیز برای جایگزینی اقتصاد وابسته به نفت همچون اقتصاد دانش‌بنیان وجود دارد، اما اولین قدم در جهت رهایی از دام اقتصاد نفتی رفتن به سوی اقتصاد مبتنی بر مالیات و اعتماد و تکیه بیشتر به درآمدهای مالیاتی در تدوین برنامه‌های پنج‌ساله توسعه و بودجه‌های سالانه می‌باشد. بر همین اساس برنامه ریزی همه‌جانبه با توجه به عوامل تأثیرگذار و لزوم اجرای پیش‌فرض‌ها به منظور کاهش تبعات منفی آن ضروری به نظر می‌رسد.

عدم پایداری درآمدهای نفتی به دلیل تحریم‌های جاری و التهابات تورمی و تأثیر آن در تأمین تعهدات گسترده دولت ایجاب می‌نماید وابستگی تأمین اعتبارات هزینه‌ای از محل درآمدهای پرنوسان و غیرقابل اطمینان حاصل از فروش نفت، با پیش‌بینی تمهیدات لازم برای جایگزینی با سایر منابع داخلی کشور رهایی یابد. یکی از اصلی‌ترین این منابع جایگزین، درآمدهای مالیاتی است. مالیات به دلیل کارکردهای چندگانه‌ای که دارد، می‌تواند نقش بسیار تأثیرگذاری هم از جنبه سیاست‌گذاری برای تقویت تولید ملی (کارکردهای اقتصادی)، و هم از جنبه تأمین مالی بودجه دولت (کارکرد بودجه‌ای) و سرانجام از جنبه تأمین عدالت (کارکرد توزیعی) داشته باشد.

اقتصاد ایران یکی از چند اقتصاد قدرتمند آسیا به شمار می‌رود، اما با این حال مالیات و نظام مالیاتی آن متناسب با توان اقتصادی آن توسعه نیافته است. سهم پایین نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی که در حال حاضر حدود ۲.۷ درصد می‌باشد در بهترین شرایط در پنج سال اخیر از ۷.۷ درصد فراتر نرفته است، نسبت پایین مالیات به هزینه‌های جاری که در حال حاضر ۴.۴۶ درصد و سرانجام نسبت پایین مالیات به بودجه عمومی دولت که در حال حاضر حدود ۳.۳۹ درصد است، از مهمترین شاخص‌هایی هستند که نشان می‌دهند مالیات نقش تأثیرگذاری در اداره امور کشور و تأمین مالی بودجه، همانند سایر کشورهای دنیا ایفا نمی‌کند. این در حالی است که شاخص‌های متناظر در کشورهای توسعه‌یافته و حتی کشورهای در حال توسعه با شاخص‌های متناظر آن در ایران فاصله بسیار زیادی دارند. لذا اصلاح نظام مالیاتی موجود و پی‌ریزی یک نظام کارآمد و سیستماتیک از الزامات موفقیت در مسیر تعیین شده و تأمین درآمدهای موردنیاز می‌باشد که باید حساسیت و اهمیت آن در باورهای ملی و حمایت‌های مسئولین کشوری و با برقراری تعامل مطلوب با دستگاه‌های اجرایی کشور مرتبط با امر مالیات، ایجاد و تقویت گردد. همچنین در سطح استانی نیز آسیب‌شناسی فرآیندهای وصول درآمدهای مالیاتی استان‌ها و ارائه راهکارهای لازم جهت بهبود آن اهمیت می‌یابد.

ضرورت افزایش بیشتر درآمدهای مالیاتی برای تأمین مخارج دولتها زمانی اهمیت پیدا میکند که این سیاست با سایر روش‌های تأمین مالی کسری بودجه دولت نظیر استقراض از بانک‌ها، انتشار اوراق قرضه و چاپ پول استقراض از بانک مرکزی مقایسه شود (زایر و همکاران،

۱۳۹۹). مالیات به عنوان مهمترین منبع درآمدی دولت نقش ویژه‌های در تأمین مالی بخش عمومی ایفاء می‌کند. اقتصاد سالم اقتصادی است که بیشتر هزینه‌های عمرانی و جاری دولت از طریق مالیات تأمین شود. اما در برخی از کشورها از جمله ایران به دلیل دسترسی به منابع مالی جایگزین مانند نفت، آنچنان که شایسته است به درآمدهای مالیاتی به عنوان درآمد پایدار و به خصوص لازمه اجرای سیاستهای منطبق با اقتصاد مقاومتی توجه نمی‌شود. تجربیات گذشته کشورها نشان دهنده این موضوع است که تکیه بر درآمدهای غیرمالیاتی، زیان بخش و ناپایدار است و اتکاء به درآمدهای مالیاتی یکی از مناسب‌ترین روش‌های تأمین درآمد برای دولت محسوب می‌شود. بنابراین اجرای صحیح سیاست‌های مالیاتی را می‌توان وسیله‌ای برای افزایش پویایی اقتصادی و حرکت به سمت توسعه تلقی کرد. در عین حال، اجرای ناصحیح سیاست‌های مالیاتی موجب ضعف بخش‌های مختلف اقتصادی و عدم تأمین منابع مالی دولت از این روش و کند شدن حرکت توسعه اقتصادی و اجتماعی می‌شود (سپهردوست و همکاران، ۱۳۹۴).

روش پژوهش

تحقیق از نوع کاربردی است و با استفاده از روش‌های کتابخانه‌ای و میدانی انجام می‌شود ابتدا با استفاده از روش کتابخانه‌ای ادبیات موضوع تبیین می‌شود و در ادامه با استفاده از روش میدانی تجزیه و تحلیل انجام می‌گردد لذا در این تحقیق ابتدا انواع مالیات استانی دسته بندی می‌گردند.

در گام اول با استفاده از مطالعات و تحقیقات و گزارش‌های گذشته آسیب‌های فرایند وصول درآمدهای مالیاتی استان به تفکیک درآمد مالیاتی استخراج و پرسشنامه اولیه دلفی مطابق بند نمودار (۱-۱) آماده می‌شود.

در گام دوم با استفاده از پرسشنامه دلفی با استفاده از نظر دو گروه ۱ (متخصصان مالی و بودجه و ممیزهای مالیاتی ۲) مؤدیان مالیاتی، آسیب‌های فرایند وصول درآمدهای مالیاتی در استان لرستان نهایی می‌شود. (استخراج آسیب‌ها در دو سطح معیار و زیرمعیار (جایگزین) صورت می‌پذیرد.)

در گام سوم با استفاده از پرسشنامه زوجی تحلیل سلسله‌مراتبی برای دو گروه ۱ (متخصصان مالی و بودجه و ممیزهای مالیاتی ۲) مؤدیان مالیاتی آسیب‌های فرایند وصول رتبه بندی می‌گردد.

در گام چهارم برای رفع آسیب‌ها، راهکارها در قالب پرسشنامه دلفی توزیع می‌شود و با استفاده از نظر دو گروه ۱ (متخصصان مالی و بودجه و ممیزهای مالیاتی ۲) مؤدیان مالیاتی نهایی می‌شوند.

در گام آخر پرسشنامه زوجی تحلیل سلسله‌مراتبی راهکارها برای اولویت بندی در دو گروه هدف توزیع می‌گردد.

قلمرو مکانی این تحقیق شامل کارشناسان بودجه و مالیاتی در دستگاه‌های اجرایی، میزان مالیاتی و مؤدیان مالیاتی در استان لرستان می‌باشد. جامعه تحقیق ممیزان و مؤدیان مالیاتی می‌باشند که از بین این گروه‌ها، بصورت تصدی نمونه گیری در حد کفایت نمونه (به تشخیص محقق) صورت می‌پذیرد.

نتایج و یافته‌ها:

نظام مالیاتی ایران از ابتدای دوره شکل‌گیری خود و به ویژه در طی دوره تدوین قوانین مالیاتی تاکنون همواره با چالش‌های متعددی همراه بوده که این امر دستیابی به اهداف نهایی این نظام و رسیدن به وضعیت مطلوب را دچار مشکل نموده است. بدین ترتیب، نظام مالیاتی ایران، صرف نظر از اقدامات مؤثری که در سال‌های اخیر در راستای اصلاح ایرادات پیشین صورت گرفته است، از آسیب‌ها و چالش‌های متعددی رنج می‌برد که این امر سبب بروز نتایج نامتعارفی از جمله پایین بودن غیر منطقی سهم مالیات در تولید ناخالص ملی، پایین بودن سهم مالیات در بودجه سالانه در مقایسه با دیگر کشورها و بخصوص کشورهای دارای اقتصاد و رشد اقتصادی مشابه و بروز و توسعه نظم‌گریزی و قانون‌گریزی مالیاتی بوده است. از طرفی عدم پایداری درآمدهای نفتی به دلیل تحریم‌های جاری و التهابات توری و تأثیر آن در تأمین تعهدات گسترده دولت ایجاب می‌نماید وابستگی تأمین اعتبارات هزینه‌ای از محل درآمدهای پرنوسان و غیرقابل اطمینان حاصل از فروش نفت، با پیش‌بینی تمهیدات لازم برای جایگزینی با سایر منابع داخلی کشور رهایی یابد. یکی از

اصلی‌ترین این منابع جایگزین، درآمدهای مالیاتی است. مالیات به دلیل کارکردهای چندگانه‌ای که دارد، می‌تواند نقش بسیار تأثیرگذاری هم از جنبه سیاستگذاری برای تقویت تولید ملی (کارکردهای اقتصادی)، و هم از جنبه تأمین مالی بودجه دولت (کارکرد بودجه‌ای) و سرانجام از جنبه تأمین عدالت (کارکرد توزیعی) داشته باشد.

به همین سبب در این پژوهش به آسیب‌شناسی فرآیندهای وصول درآمدهای مالیاتی استان لرستان و ارائه راهکارهای لازم جهت بهبود آن با استفاده از نظر متخصصان پرداخته شد. برای دستیابی به این مهم در این پژوهش ابتدا با استفاده از روش دلفی فازی و نظرات کارشناسان بودجه مالیاتی با استفاده از پرسشنامه دلفی جمع‌آوری گردیده بود، به غربالگری آسیب‌های وصول هر نوع درآمد‌های مالیاتی پرداخته شد و در مرحله بعد با استفاده از روش تحلیل سلسله‌مراتبی به رتبه‌بندی آسیب‌های مؤثر پرداخته شد که به جهت جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز برای تحلیل‌های انجام شده در این مرحله از پرسشنامه تحلیل سلسله‌مراتبی که براساس نتایج حاصل از دلفی فازی تنظیم گردیده بود بهره‌برده شد بر اساس نتایج آسیب‌های عمده و مؤثر در پوصول درآمد‌های مالیاتی در استان لرستان عدم وجود بانک اطلاعات اقتصادی مؤدیان و عدم حسابرسی دقیق مؤدیان، تنوع معافیت‌های مالیاتی و پیچیدگی قوانین و بخشنامه‌ها می‌باشد که این آسیب‌ها برای افزایش درآمد‌های مالیاتی می‌بایست با گسترش بانک‌های اطلاعات سازمان امور مالیاتی و اصلاح قوانین توسط نهاد قانون‌گذار مرتفع گردد.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، مالیات مستقیم، روش تحلیل سلسله‌مراتبی، روش دلفی فازی، درآمدهای مالیاتی

عنوان طرح: سنجش نظرات مردم و مدیران نسبت به طرح مولدسازی دارایی‌های مازاد دولت

پژوهشگر اصلی: سیده معصومه بخشی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
ناظر علمی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۷۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اقتصادی	سال شروع: ۱۴۰۲	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

اهداف تحقیق شناخت نظر مردم و مدیران دستگاه‌های اجرایی استان در مورد طرح مولدسازی دارایی‌های مازاد دولت است. روش تحقیق به لحاظ هدف کاربردی و از نظر روش گردآوری اطلاعات توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری تحقیق در بخش عموم مردم شامل کلیه افراد بالای ۱۸ سال شهر خرم آباد و روستای دارایی است و در بخش مدیران شامل کلیه مدیران دستگاه‌های اجرایی استان است. حجم نمونه عموم مردم ۴۵۰ نفر است. حجم نمونه مدیران نیز ۲۰ نفر از مدیران دستگاه‌های اجرایی است. شیوه نمونه‌گیری در بخش عموم مردم خوشه‌ای چندمرحله‌ای و در بخش مدیران روش نمونه‌گیری در دسترس بوده است.

نتایج تحقیق نشان داد، ۹۱۴ درصد مردم از طرح مولدسازی دارایی‌های مازاد دولت آگاهی دارند. ۳۵ درصد مردم با طرح مولدسازی از طریق صدا و سیما آشنا شده‌اند. ۸۵۷ درصد مردم اصلاً با فعالیت اداره کل اقتصاد و دارایی آشنایی ندارند. ۸۵ درصد مدیران از دارایی‌های مازاد سازمان جهت مولدسازی آگاهی دارند و ۷۵ درصد مدیران دارایی‌های مازاد سازمان را معرفی نموده‌اند. ۲۴۸ درصد مردم در حد خیلی زیاد و ۱۵ درصد مدیران در حد زیاد با اجرای طرح مولدسازی در اتمام طرح عمرانی نیمه‌تمام چهار خطه خرم آباد- کوه‌دشت موافقت دارند. ۹۴۸ درصد مردم و ۲۵ درصد مدیران در حد زیاد با اجرای طرح مولدسازی در اتمام طرح عمرانی نیمه‌تمام کنار گذر دورود موافقت دارند. ۴۴۶ درصد مردم و ۴۰ درصد مدیران در حد زیاد، با اجرای طرح مولدسازی در اتمام طرح عمرانی نیمه‌تمام محور الیگودرز - داران موافقت دارند. ۷۶۰ درصد مردم و ۷۵ درصد مدیران در حد خیلی زیاد، با اجرای طرح مولدسازی در اتمام طرح عمرانی نیمه‌تمام ورزشگاه ۱۵ هزار نفری خرم آباد موافقت دارند. ۲۴۲ درصد مردم و ۴۵ درصد مدیران در حد زیاد، با اجرای طرح مولدسازی در اتمام طرح عمرانی نیمه‌تمام ورزشگاه ولایت بروجرد موافقت دارند. ۹۶۲ درصد مردم و ۸۰ درصد مدیران در حد خیلی زیاد، با اجرای طرح مولدسازی در اتمام طرح عمرانی نیمه‌تمام بیمارستان نیایش موافقت دارند. ۷۴۸ درصد مردم در حد خیلی زیاد و ۴۰ درصد مدیران در حد زیاد با اجرای طرح مولدسازی در اتمام طرح عمرانی نیمه‌تمام خانه جوان موافقت دارند.

اکثر مردم در حد خیلی کم (۱۴۷ درصد)، نسبت به اجرای طرح مولدسازی دارایی‌های مازاد دولت در استان لرستان امیدوارند. ۴۵ درصد مدیران در حد خیلی زیاد نسبت به اجرای طرح مولدسازی دارایی‌های مازاد دولت در استان لرستان امیدوارند. ۴۵ درصد مدیران در حد متوسط از روند اجرای طرح مولدسازی دارایی‌های مازاد دولت در استان لرستان رضایت دارند.

کلید واژه‌ها: مولدسازی، دارایی‌های مازاد دولت، اقتصاد و دارایی

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

یافته های طرح به صورت اینفوگرافیک و بروشور ارائه شد.

اداره کل

امور عشایری

۲ طرح

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: اثر پلیت آهسته‌رهش مولتی تریس (سلنیوم، کبالت و ید) قبل از دوره آبستنی بر عملکرد و برخی فراسنجه‌های خونی میش‌های لری و بره‌های آنها (مطالعه موردی بر روی گله‌های عشایری استان لرستان)		
پژوهشگر اصلی: امیر فدایی فر	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: تغذیه دام
ناظر علمی: مهرداد رشنو	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: تغذیه دام
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۲۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: پرورش دام	سال شروع: ۱۳۹۷	سال اتمام: ۱۳۹۸
کارفرما: اداره کل امور عشایر استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل امور عشایر استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

به منظور انجام این آزمایش ۳۰۰ رأس میش نژاد لری غیر آبستن از گله‌های عشایری استان لرستان با میانگین وزنی $47/55 \pm 5/44$ کیلوگرم انتخاب و در قالب طرح کاملاً تصادفی با ۳ تیمار و ۱۰۰ تکرار برای هر تیمار به مدت ۲۳۰ روز (۱۵ روز قبل از آبستنی، ۱۵۵ روز آبستنی و ۶۰ روز پس از زایمان) مورد ارزیابی قرار گرفتند.

تیمارهای شامل (۱) میش‌های شاهد بدون دریافت پلیت آهسته‌رهش؛ (۲) میش‌های دریافت کننده یک عدد پلیت حاوی سلنیوم، کبالت و ید و (۳) میش‌های دریافت کننده دو عدد پلیت حاوی سلنیوم، کبالت و ید بودند. بعد از پلاک کوبی در روز اول آزمایش تمامی میش‌های (۳۰۰ رأس) جهت همزمان سازی فحلی سیدرگذاری شدند و در همان روز به گروه‌های دریافت کننده پلیت با استفاده از بلوس خوران پلیت مربوطه خورانده شد.

در ادامه میش‌ها در تمامی روزهای آزمایش در یک گله مشترک نگهداری و به صورت گروهی به چراگاه رفتند و هیچ‌گونه مکمل معدنی دیگری دریافت نکردند. گله مورد مطالعه در فصل بهار و تابستان در منطقه نوزیان و با سرد شدن هوا به منطقه پل زال کوچ نمودند.

به منظور بررسی عملکرد تولید مثلی میش‌ها، تعداد میش‌های آبستن، بره‌های متولد شده سالم، تعداد بره‌های زنده تا سن از شیرگیری و تعداد بره با علائم بیماری ماهیچه سفید با ثبت دقیق اطلاعات محاسبه شد. همچنین بره‌ها در هنگام تولد و در سن ۹۰ روزگی توزین شدند و وزن تولد و وزن از شیرگیری بره‌ها و نرخ افزایش وزن روزانه بره‌ها تعیین شد.

جهت تهیه نمونه خون در صفر، ۷۶ و ۱۸۰ آزمایش از تمامی میش‌ها قبل از رفتن به مرتع در ساعت ۰۸:۰۰ صبح خون‌گیری صورت گرفت. همچنین از بره‌های متولد شده در سن ۳۰ و ۶۰ روزگی نمونه خون تهیه شد. نتایج نشان داد که تعداد میش‌های آبستن، بره‌های متولد شده سالم و تعداد بره‌های زنده تا سن از شیرگیری به طور معنی‌داری با خوراندن یک یا دو عدد پلیت آهسته‌رهش افزایش یافت ($P < 0/05$)، اما دوقلو زایی تحت تاثیر قرار نگرفت ($P > 0/05$).

خوراندن یک یا دو عدد پلیت آهسته رهش حاوی سلنیوم، ید و کبالت به طور معنی‌داری تعداد بره با علائم بیماری ماهیچه سفید را کاهش داد ($P < 0/05$).

میانگین حداقل مربعات وزن تولد، وزن از شیر گیری و افزایش وزن روزانه به طور معنی‌داری در بره‌های متولد شده از مادران دریافت کننده یک یا دو عدد پلیت آهسته رهش حاوی سلنیوم، کبالت و ید نسبت به تیمار شاهد بالاتر بود ($P < 0/05$).

غلظت سلیوم سرم، فعالیت آنزیم گلوکاتیون پراکسیداز خون کامل و غلظت ویتامین B₁₂ سرم خون میش‌های دریافت کننده یک یا دو عدد پلیت آهسته‌رهش سلیوم، ید و کبالت و بره‌های متولد شده آنها نسبت به تیمار شاهد به طور معنی‌داری بالاتر بود ($P < 0.05$)، فعالیت آنزیم کراتین فسفوکیناز سرم خون بره‌های متولد شده از مادران دریافت کننده یک یا دو عدد پلیت آهسته‌رهش سلیوم، ید و کبالت نسبت به بره‌های متولد شده از گروه شاهد به طور معنی‌داری پائین‌تر بود ($P < 0.05$). غلظت تریپتوترونین سرم خون میش‌های دریافت کننده یک یا دو عدد پلیت آهسته‌رهش سلیوم، ید و کبالت و بره‌های آنها نسبت به تیمار شاهد به طور معنی‌داری بالاتر بود ($P < 0.05$). غلظت تیروکسین و نسبت تیروکسین به تریپتوترونین سرم خون میش‌های دریافت کننده یک یا دو عدد پلیت آهسته‌رهش سلیوم، ید و کبالت و بره‌های آنها نسبت به تیمار شاهد به طور معنی‌داری پائین‌تر بود ($P < 0.05$).

نتیجه گیری

به طور کلی نتایج نشان داد که خوراندن یک یا دو عدد پلیت آهسته‌رهش حاوی سلیوم، ید و کبالت قبل از قوچ اندازی در گله عشایری مورد مطالعه به طور چشمگیری سبب بهبود عملکرد تولید مثلی و کاهش مرگ و میر بره‌ها و بیماری ماهیچه سفید شد. همچنین، با مقایسه پارامترهای خونی با منابع استاندارد کمبود سلیوم و کبالت به صورت کمبود حاشیه‌ای یا مارژینال کاملاً مشهود است اما قضاوت در مورد وضعیت ید نیاز به آزمایشات تکمیلی دارد.

کلید واژه ها: عشایر، میش، بره، عملکرد و پلیت آهسته رهش

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

- الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
- ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: بررسی قابلیت کشت و سازگاری برخی گیاهان دارویی در شرایط دیم و فاریاب در اراضی کم بازده استان لرستان (علف لیمو، شمعدانی عطری و آویشن)

پژوهشگر اصلی: ابوذر عزیزاده-علی دولتشاه	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: زراعت
ناظر علمی: علی محمدیان	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: زراعت
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۴۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: کشاورزی-کشت گیاهان دارویی	سال شروع: ۱۳۹۹	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: اداره کل امور عشایر استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل امور عشایر استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

در این پژوهش قابلیت کشت و سازگاری گیاهان دارویی **Thymus vulgaris** ، **Pelargonium graveolens** و

Cymbopogon citratus در شرایط دیم و فاریاب در اراضی کم بازده استان لرستان مورد بررسی قرار گرفت. جامعه آماری مورد مطالعه در این پژوهش گونه های دارویی ذکر شده می باشد که در مناطق عشایر نشین استان لرستان، شامل: شهرستان های خرم آباد، کوهدشت و نورآباد کشت شده اند. آزمایش در قالب طرح بلوک های کامل تصادفی با سه تکرار و دو تیمار کشت فاریاب - (آبی) و دیم، در سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ انجام شد. بر اساس شرایط اقلیمی محل کشت در شهرستان های کوهدشت و خرم آباد؛ گیاهان دارویی آویشن باغی، شمعدانی عطری و علف لیمو، و در شهرستان نورآباد گیاه دارویی آویشن باغی کشت شدند. کشت فاریاب در بهار سال ۱۴۰۰ و کشت دیم برای استفاده بهتر از نزولات آسمانی در پاییز ۱۴۰۰ انجام شد. فاکتورهای مورد بررسی شامل: ارتفاع بوته، طول تاج، وزن تر، وزن خشک و وزن خشک برگ در بوته، عملکرد وزن تر، وزن خشک و وزن برگ در متر مربع، تعداد ساقه، قطر ساقه، طول و عرض برگ، درصد و عملکرد اسانس در متر مربع بودند.

نتایج تحقیق نشان داد که گونه های دارویی انتخاب شده در هر منطقه در کشت فاریاب دارای سازگاری و عملکرد بهتری در مقایسه با کشت دیم از خود نشان دادند بالا می باشند، ولی در کشت دیم رشد گونه های دارویی کاشته شده به صورت محدود ادامه داشت و سپس به طور کامل از بین رفتند. بین کشت فاریاب و دیم در هر سه منطقه برای تمام صفات مورد بررسی اختلاف معنی دار مشاهده شد. مقایسه نتایج کاشت آبی در مناطق مختلف نشان داد که بین گیاهان کشت شده در این مناطق اختلاف معنی داری برای صفات اندازه گیری شده مشاهده نشد. در گونه دارویی آویشن باغی برای صفت عملکرد برگ در شهرستان خرم آباد (۱۹۰/۸۲ گرم در متر مربع) و عملکرد اسانس (۱/۸۴ گرم در متر مربع) در شهرستان کوهدشت به دست آمد. این در حالی است که برای گونه دارویی علف لیمو بیشترین عملکرد خشک (۲۵۹/۳۹ گرم در متر مربع) در شهرستان خرم آباد و بیشترین عملکرد اسانس (۵/۱۶ گرم در متر مربع) در شهرستان کوهدشت بدست آمد. همچنین بیشترین عملکرد اسانس گونه دارویی شمعدانی عطری (۲/۶۴ گرم در متر مربع) در شهرستان کوهدشت به دست آمد.

با توجه به نتایج حاصل از تیمار فاریاب گیاهان دارویی کشت شده قابلیت سازگاری، کشت و ترویج در بین جوامع عشایری را دارند. با توجه به نتایج بدست آمده در پژوهش حاضر پس از مقایسه خصوصیات گیاهی همچنین عملکرد و میزان زنده مانی و استقرار گونه های دارویی کاشته شده در شرایط دیم و آبی و با توجه به این که هدف از کاشت گونه های دارویی مورد نظر افزایش درآمد و کمک به وضعیت

معیشت بهره برداران عرصه های منابع طبیعی استان می باشد کاشت گونه های دارویی مورد نظر در صورت فراهم بودن شرایط و مکفی بودن میزان آب در دسترس، به صورت کاشت آبی در مقایسه با کاشت دیم توصیه می شود

کلید واژه ها: استان لرستان، گیاهان دارویی، کشت و سازگاری، دیم و فاریاب، لرستان

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

اداره کل

آموزش فنی و حرفه ای

۱ طرح

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: شناسایی گیاهان رنگده استان لرستان و کاربرد در رنگرزی الیاف پشم در صنایع نساجی و فرش بافی به منظور ترویج استفاده از رنگ های گیاهی به فراگیران و بهره برداران		
پژوهشگر اصلی: علی محمدیان	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: منابع طبیعی علوم مرتع
ناظر علمی: امین رحیمی کیا	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مدیریت
ناظر اجرایی: هوشنگ نصیری	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: شیمی
اعتبار طرح: ۴۴۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: صنایع نساجی - گیاهان رنگده	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان لرستان	دانشگاه مجری: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

مقدمه:

امروزه بخش زیادی از آلودگی‌های زیست محیطی توسط صنایع نساجی به دلیل استفاده از رنگ‌های مصنوعی ایجاد می‌شوند. طبق آمار درصد قابل ملاحظه‌ای از رنگ‌های مصنوعی توسط الیاف جذب نشده و وارد پساب می‌شوند. کشورهای مختلف استانداردهای زیست محیطی سختی جهت کاربرد رنگ‌های مصنوعی در نظر گرفته‌اند. از طرفی فراهم بودن شرایط و امکانات جهت کاربرد رنگ‌زاهای طبیعی به عنوان جایگزینی مناسب برای رنگ‌های مصنوعی می‌تواند حائز اهمیت باشد. رنگ‌زاهای طبیعی در مقایسه با انواع مصنوعی سازگاری بیشتر با محیط زیست، مقاومت بالا در برابر اکسیدکننده‌ها، خواص ضد میکروبی، سمی نبودن، ثبات در برابر تابش نور خورشید و امکان تهیه فام‌های مختلف رنگ را ایجاد می‌نمایند.

مواد و روش‌ها:

پس از بررسی منابع و شناسایی و انتخاب گونه‌های مناسب از لیست فلورستیک گیاهان استان لرستان طی عملیات صحرائی و در زمان مناسب نسبت به جمع‌آوری مواد رنگ‌زای گیاهی شامل اندام‌های مختلف گیاهی: برگ، گل، میوه، ریشه، غده بر اساس نوع گونه‌ی گیاهی اقدام گردید. پس از آماده‌سازی نمونه‌های رنگ‌زای تهیه شده در این پژوهش ما از روش رنگرزی همزمان و کاربرد ۶ نوع دندانه استفاده کردیم. جهت تعیین آزمایش ثبات الیاف پشم رنگرزی شده از دو روش تعیین ثبات نور و ثبات شستشو استفاده شد. برای مقایسه هریک از آزمایشات تعیین ثبات رنگ با دندانه‌های مختلف از تجزیه واریانس یک طرفه و آزمون دانکن با نرم افزار Spss ver 22 استفاده شد.

نتایج:

با توجه به نتایج بدست آمده از پژوهش حاضر که در مجموع از ۴۷ نمونه گیاهی رنگزا که متعلق به ۴۰ گونه گیاهی می‌باشند می‌توان چنین بیان نمود که افزون بر مزایای انکار ناپذیر استفاده از رنگ‌های طبیعی در مقایسه با رنگ‌های مصنوعی با توجه به دارا بودن پتانسیل بالقوه بسیار بالای رنگ‌های طبیعی در استان لرستان با استفاده از نتایج این پژوهش می‌توان گامی مهم در جهت بالفعل کردن این پتانسیل‌های خدادادی به منظور رشد و پیشرفت جنبه‌های مختلف اقتصادی، فرهنگی و زیست محیطی برداشت. طبق نتایج بدست آمده از آنالیز داده‌ها مشخص گردید که درصد قابل توجهی از نمونه‌های الیاف رنگ شده با رنگ‌زاهای گیاهی پس از اعمال آزمایشات تعیین ثبات رنگ از درجه ثبات بسیار مناسبی برخوردار بوده بطوری که با اطمینان بالا، قابل توصیه جهت استفاده در صنایع دستی مختلف در استان می‌باشند.

کلید واژه‌ها: رنگزای گیاهی، لرستان، دندانه، صنایع نساجی

اداره کل

انتقال خون

۱ طرح

عنوان طرح: بررسی درخواست و مصرف خون در بیمارستان های منتخب استان لرستان و مقایسه آن با شاخص های استاندارد انتقال خون		
پژوهشگر اصلی: دکتر امیر ولیخانی	مدرک تحصیلی: دکترای تخصصی	رشته تحصیلی: هماتولوژی و بانک خون
ناظر علمی: دکتر امید علی عادل	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: پاتولوژی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۳۴۷ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: پزشکی - انتقال خون	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: سازمان انتقال خون استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه علوم پزشکی استان لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: انتقال خون استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

مقدمه:

تولید فرآورده های خونی و مصرف آن در مراکز درمانی یکی از مهمترین مسائل مرتبط با انتقال خون می باشد. تأمین میزان کافی خون برای برآورده کردن نیاز های درمانی همیشه به عنوان چالش بزرگی در سطح جهانی بوده و در کشور ما نیز حائز اهمیت می باشد. به منظور افزایش کیفیت فرآورده های خون و همچنین مصرف بهینه خون و فرآورده های آن نیاز به تعیین مبانی استاندارد در زنجیره تولید و مصرف ذخایر خون می باشد. مصرف خون در مراکز بالینی کشور تفاوت قابل توجهی داشته والگوی مناسب درخواست آن با توجه به نظر پزشک متفاوت است. بنابراین تبیین و اجرای استاندارد های مصرف خون با توجه به پرامترهای جهانی مصرف خون باعث بهبود زنجیره تولید خون و مصرف آن در مراکز بالینی می گردد.

اهمیت و ضرورت مسأله:

بررسی های مختلف نشان داده که رعایت نکردن اصول درخواست خون برای اعمال جراحی، باعث ایجاد کمبود کاذب خون، کاهش کیفیت و تحمیل هزینه های سنگین آزمایشگاهی و افزایش ضایعات ناشی از انقضای تاریخ مصرف کیسه های خون می گردد. از طرفی، تزریق غیر ضروری خون و فرآورده های آن باعث احتمال آلودگی در گیرنده خون می شود. در دنیا هر سه ثانیه یک نفر نیاز به خون یا فرآورده های حاصل از خون دارد، این امر اهمیت شناخت دقیق موارد تزریق خون را روشن میسازد. (Zaman, Radmehr et

al. 2009)

روش تحقیق:

اجرای این طرح پژوهشی بصورت بررسی مستندات بیمارستان های منتخب استان لرستان و سازمان انتقال خون استان لرستان در طی یکسال (۱۴۰۱) و تکمیل پرسشنامه طراحی شده بر اساس شاخص های استاندارد انتقال خون و در آخر بررسی نتایج با ابزار آنالیز آماری صورت می گیرد.

ابزارهای اندازه گیری:

مطالعه حاضر به صورت توصیفی و گذشته نگر انجام خواهد گرفت و داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار خواهد گرفت

جامعه و نمونه آماری و روش های نمونه گیری:

روش نمونه گیری به صورت سرشماری خواهد بود. از طریق بررسی فرم ها، دیتاهای مربوط به فراوانی فرآورده های درخواستی و بیشترین فرآورده مصرفی به تفکیک بخش های پر مصرف بیمارستانی، میزان درخواست، میزان ضایعات و نسبت خون درخواست شده به میزان مصرف شده جمع آوری خواهد شد.

بحث و نتیجه گیری:

با توجه به هزینه های مالی و معنوی فراوان نگهداری و آماده سازی یک واحد خون برای ارایه به بیمارستان ها و مراکز درمانی، علاوه بر حرکت ایثارگرانه و قابل تقدیر اهداکنندگان داوطلب و اهمیت یک کیسه خون به عنوان هدیه با ارزش برای نجات جان بیماران، لزوم بررسی چگونگی مصرف خون و فرآورده ها در بیمارستان های فعال کشور جهت تدبیر و ارایه راه کارهای مؤثر در کاهش اتلاف و ذخیره بی مورد خون متناسب با نیازهای کشورمان ملموس می باشد.

نتایج این تحقیق نشان می دهد معیارهای مصرف بهینه فرآورده های خون در استان لرستان تقریباً مشابه استانداردهای جهانی مرتبط می باشد. هر چند در بخش های جراحی و زنان و زایمان بطور کلی شاخص های بدتری را نشان دادند. افزایش شاخص ها در بخش های اتاق عمل و زنان و زایمان می تواند با توجه به ماهیت این بخش و نیاز به درخواست خون و همچنین حساسیت حفظ جان بیماران، قابل توجیه باشد. اگر چه این نتایج وابسته به ارائه اطلاعات درست و صحیح مراکز درمانی می باشد. عدم دقت و صحت در ارائه این اطلاعات می تواند باعث محاسبات غلط در این حوزه شود. لذا نظارت دقیق تر و آموزش های لازم پرسنلی برای حصول اطمینان از نتایج توصیه می شود. مصرف بالای خون و فرآورده ها در بخش جراحی می تواند به علت رزرو بیش از حد نیاز خون جهت اعمال جراحی، ناشی از نداشتن استراتژی مناسب کشوری به منظور رزرو خون برای بخش های پر مصرف و یا عدم رعایت زنجیره سرما توسط کارکنان بیمارستان در خارج از بانک خون بیمارستان) در حین حمل و نقل واحدهای خون بین بانک خون و بخش های مصرف کننده می باشد. استفاده از جدول استاندارد درخواست خون در جراحی های مختلف نظیر **MSBOS** در مراکز درمانی می تواند این مصرف نابجا را کاهش دهد. در بیمارستان های مورد مطالعه در استان لرستان ۵ بیمارستان از این شاخص استفاده می کردند که این از این نظر نیاز به پیگیری و آموزش های لازم در مراکز درمانی احساس می شود. بررسی میانگین **C/T** کاهش معناداری در این اندکس در بیمارستان هایی که از جدول **MSBOS** استفاده می کردند نبود. این می تواند بعلا جمعیت آماری کم در این بررسی باشد ضمناً مشخص نیست که چه تعداد از پزشک های مقیم بیمارستان از این شیوه برای درخواست خون بهره می برند که این می تواند نتایج را تحت تأثیر قرار دهد.

اکثر ضایعات خون بیمارستانی ناشی از تاریخ گذشته بودن است که خود به علت درخواست خون آماده بر بالین بیمار کاندید عمل جراحی توسط پزشک جراح و عدم امکان توزیع مجدد خون های استفاده نشده به دلیل عدم اطمینان از زنجیره سرما توسط بانک خون می باشد. البته میزان ضایعات خون با توجه به میزان درخواست خون و تخت های فعال بیمارستانی در بخش های مختلف متفاوت می باشد. در بیمارستان های مطالعه شده در این طرح میزان ضایعات بین ۱ تا ۵ درصد (به استثناء یک بیمارستان با ۱۳ درصد اتلاف) می باشد که با شاخص ها و مطالعات گذشته هم خوانی دارد. اگرچه در چند بیمارستان آمار بالایی از اتلاف خون را گزارش کردند. این مقدار ضایعات در برخی بیمارستان ها لزوم برنامه تدوین دستورالعمل محلی بر پایه استانداردهای بی المللی برای مصرف بهینه خون را ایجاب می کند. شایان ذکر است به دلیل محدودیت امکانات و زمان مناسب امکان بررسی تعداد بیشتری از بیمارستان ها و مراکز درمانی نبود و همچنین به دلیل نقص در اطلاعات موجود امکان بررسی جامع تر در این حوزه وجود نداشت. با این وجود انتشار اطلاعات طرح پژوهش حاضر می تواند نقش مهمی در تصمیم گیری ها و سیاست گذاری های انتقال خون و مراکز درمانی در جهت مصرف بهینه خون و کاهش اتلاف خون باشد. ضمناً می تواند بستر مناسبی برای مطالعات آینده پژوهشگران را فراهم سازد.

کلید واژه ها: استان لرستان، انتقال خون، مصرف خون، بیمارستان

اداره کل

بهبودی

۱ طرح

عنوان طرح: بررسی عوامل مؤثر بر بروز پدیده کودکان کار و خیابانی در استان لرستان

پژوهشگر اصلی: مهتری نامداریان	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: علوم اجتماعی گرایش پژوهشگری
ناظر علمی: حسن اسماعیل زاده	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر اجرایی: وجیهه نظری	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
اعتبار طرح: ۲۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: آسیب های اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۰
کارفرما: اداره کل بهزیستی استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی استان لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر پژوهش و دفتر آسیب دیدگان اجتماعی بهزیستی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

زمینه و هدف: در بررسی آسیب‌ها و مسائل اجتماعی در زندگی شهری، به ویژه در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران، پدیده کودکان کار در خیابان، به عنوان پدیده‌ای اجتماعی مورد توجه قرار گرفته که در آن کودک علی رغم سن کم در خیابان به مشاغل سطح پایین اشتغال دارد. از این رو هدف از طرح حاضر بررسی عوامل مؤثر بر بروز پدیده کودکان کار و خیابانی در استان لرستان می‌باشد. روش: این تحقیق از نوع تحقیقات آمیخته (کیفی، کمی) بود. که بخش کیفی آن با تکیه بر نظریه داده‌بنیاد و بخش کمی آن با روش پیمایشی انجام شد. جامعه مشارکت کننده در بخش کیفی شامل مطلعان کلیدی، اساتید و صاحب نظران در این حوزه و در بخش کمی کودکان کار و خیابانی بودند. جهت انتخاب شرکت کنندگان بخش کیفی از روش نمونه‌گیری هدفمند و بخش کمی از روش نمونه‌گیری در دسترس استفاده شد. مصاحبه‌ها در بخش کیفی تا رسیدن به حد اشباع نظری ادامه یافت (N=۲۳). بخش کمی نیز بر اساس فرمول کوکران ۲۵۵ کودک مورد بررسی قرار گرفت. به منظور تحلیل داده‌ها در بخش کیفی از رویکرد استراوس و کوربین استفاده شد و بر اساس آن، از سه مرحله کدگذاری باز، محوری و گزینشی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد؛ مبنای انتخاب این روش نظام‌مند بودن این روش بود و در بخش کمی از نرم افزار SPSS بهره شد.

یافته‌ها: پدیده محوری این مطالعه «بروز کودکان کار و خیابانی» می‌باشد. شرایط علی حاکم بر این پدیده، دو مقوله‌ی «ضعف بنیه اقتصادی خانواده، نامامی بازار کار» است. شرایط زمینه‌ای: «خانواده از هم گسسته؛ گسست پیوند های عاطفی در خانواده، الگوهای تربیتی و نظارتی نادرست در خانواده؛ فقر اطلاعاتی والدین؛ سرکوب آمل و آرزوهای کودک؛ کودک آزاری» و نارسایی عملکردی نهادهای متولی، حاشیه نشینی، و مهاجرت به عنوان شرایط مداخله‌گر بر پدیده محوری شناسایی شدند؛ همچنین راهبرهای کاهش بروز این پدیده شامل: «تعامل سازمان‌های متولی، ایجاد بانک اطلاعاتی جامع از کودکان، بررسی اثر بخشی برنامه‌های اجرایی و حمایت اجتماعی از کودکان» بود، و در صورت بروز پدیده کودکان کار و خیابانی شاهد ریزش تحصیلاتی، خشونت محیطی، افزایش مشکلات جسمی و روحی کودکان و فساد پنهان خواهیم بود.

کلید واژه‌ها: کودکان کار، کودکان خیابانی، نظریه داده بنیاد، استان لرستان

پارک علم و فناوری

۱ طرح

عنوان طرح: تدوین برنامه یکساله توسعه و پیشرفت اقتصاد استان مبتنی بر زیرساخت دانش بنیان

پژوهشگر اصلی: مجید یاراحمدی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: ریاضی
ناظر علمی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: امین حسونند	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: عمران
اعتبار طرح: ۳۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: توسعه ای	سال شروع: ۱۴۰۱/۰۶/۲۹	سال اتمام: ۱۴۰۱/۰۹/۲۹
کارفرما: پارک علم و فناوری لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: پارک علم و فناوری لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

توسعه در لغت به معنای گسترش و بهین‌سازی است. از نظر اقتصاد دانان و مجامع علمی مختلف، برای توسعه اقتصادی تعاریف متفاوت و متنوعی ارائه شده است [۶،۷،۸]. در ادامه به چند مورد اشاره می‌کنیم. در بسیاری از متون اقتصادی توسعه اقتصادی را رشد مدام و مستمر تولید ناخالص یک کشور تعریف می‌کند. "جرالد می‌یر" معتقد است که توسعه اقتصادی یعنی فرایندی که به موجب آن درآمد واقعی سرانه یک کشور در دورانی طویل‌المدت افزایش یابد. بر اساس تعریف فریدمن توسعه عبارت است از یک روند خلاق و نوآورانه در جهت ایجاد تغییرات زیر بنایی در سیستم اجتماعی و اقتصادی. بنابراین، با توجه به تعریف‌های ارائه شده میتوان یک تعریف کلی از توسعه اقتصادی بیان کرد. توسعه اقتصادی عبارت است از افزایش مدام ظرفیت تولید یک جامعه بر اساس فناوری‌های درون‌زا و پیشرونده. با توجه وضعیت ایران که کشوری در حال گذار به اقتصاد مبتنی بر کارایی است، با در نظر گرفتن نقش توسعه فناوری در دستیابی به اقتصاد دانش بنیان که در نهایت سبب بروز و توسعه نوآوری و ایجاد توانمندی فناورانه میشود، بهتر است که، تعریف اقتصاد دانش بنیان با جنبه توسعه فناوری و نوآوری که با وضعیت فعلی ایران نیز سازگاری بیشتری دارد، مبنا قرار گیرد. لذا، تعریف پیشنهادی برای اقتصاد دانش بنیان براساس تعریف ارائه شده توسط اسمیت، عبارت است از: اقتصادی که نرخ نوآوری در آن بالا بوده و نوآوری عامل اصلی افزایش کارایی و ارزش افزوده فعالیت‌های اقتصادی در بخشهای مختلف صنعتی و فناورانه جدا از سطح پیچیدگی و پیشرفته بودن فناوری، حاصل میشود.

بنابراین، در راستای عملیاتی نمودن شعار محوری سال ۱۴۰۱ (تولید، دانش بنیان، اشتغال آفرینی) از یک سو و نقش غیر قابل انکار تولید، ارائه خدمات، کارآفرینی و ثروت آفرینی دانشبنیان در توسعه اقتصادی هر منطقه از سوی دیگر و همچنین در راستای اجرای مصوبات کارگروه استانی به شماره ۸۳/۶۷/۱۳۰۶۶ مورخ ۱۴۰۱/۰۲/۲۰ این طرح پژوهشی با هدف تدوین برنامه یکساله توسعه و پیشرفت اقتصاد استان مبتنی بر زیرساخت دانش بنیان به پارک علم و فناوری استان لرستان پیشنهاد میگردد.

اهداف اصلی این طرح عبارتند از:

۱. تدوین برنامه یکساله توسعه و پیشرفت اقتصاد در استان مبتنی بر زیرساخت دانش بنیان

۲. تدوین اهداف کمی برنامه استان در حوزه دانشبنیان با برش ۰۴ روزه تا پایان سال.

اهداف فرعی (تخصصی):

<p>۱. استخراج نقش نهادهای فعال استان در بهینه سازی اکوسیستم کسب و کارهای دانش بنیان.</p> <p>۲. تدوین راهبردهای اثربخش در تشخیص موانع عملکردی دانش بنیان بنگاه ها.</p> <p>۳. امکان ایجاد یک زاویه دید مناسب برای شناسایی فرصت های نوآورانه و فناورانه در واحدهای با پتانسیل تحقیق و توسعه در استان.</p> <p>۴. شناسایی عوامل موثر در مدیریت ریسک شرکت ها و پروژه های دانش بنیان</p> <p>روش تحقیق و دلیل انتخاب آن:</p> <p>پژوهی پیشنهادی با هدف تدوین برنامه یکساله توسعه و پیشرفت اقتصاد استان مبتنی بر زیرساخت دانش بنیان است و مطالعات کتابخانه ای، مطالعه اسنادی و استفاده از تکنیک تحلیل محتوا است</p> <p>طرح کلی و سرفصلهای تحقیق:</p> <p>پیش بینی میشود این تحقیق در پنج فصل با عناوین زیرگزارش گردد:</p> <p>فصل اول: مقدمه، در این فصل ضمن بیان پیشینه و ادبیات تحقیق به بیان مسئله و روش شناسی تحقیق پرداخته میشود.</p> <p>فصل دوم: شناسایی و طراحی عملکردی اکوسیستم اقتصاد دانش بنیان استان لرستان و اسناد، قوانین و مقررات و تکالیف اجزاء اکوسیستم در راستای اقتصاد دانش بنیان.</p> <p>فصل سوم: استخراج شاخصهای اقتصاد دانش بنیان در چارچوب اکوسیستم اقتصاد دانش بنیان استان.</p> <p>فصل چهارم: تدوین برنامه یک ساله، برش های ۴۰ روزه و چشم اندازه ۴ ساله</p> <p>فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات</p> <p>کلید واژه ها: استان لرستان،</p>
--

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...

ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

اداره کل

پزشکی قانونی

طرح ۴

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: ارائه روش کارآمد برای تعیین زمان دقیق جراحی در مراجعه کنندگان به پزشکی قانونی استان لرستان

پژوهشگر اصلی: وحید مهرداد	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: برق مخابرات
ناظر علمی: مریم رجبی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: متخصص پزشکی قانونی
ناظر اجرایی: سعید نجفی خان به بین	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: الکترونیک
اعتبار طرح: ۱۵۷۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: پزشکی قانونی	سال شروع: ۱۴۰۲	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: سازمان پزشکی قانونی	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: پزشکی قانونی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

مقدمه:

سوانح و حوادث از جمله مهم ترین علل مرگ و میر و معلولیت در جهان محسوب می شوند. تصادفات، منازعات، خودآزاری و حوادث شغلی از مهم ترین علل ایجاد آسیب بوده و در این بین صدمات ناشی از نزاع سهم عمده ای را به خود اختصاص می دهد. نتایج مطالعات نشان میدهد در موارد نزاع بیشترین آمار آسیب دیدگی ها؛ خراشیدگی و کمترین آمار مربوط به آسیب شکستگی بوده است. عامل ایجاد این آسیب ها عمدتاً مشت، جسم سخت و سلاح سرد بوده است که از این میان چاقو بعنوان سلاح سرد یا جسم برنده بیشترین استفاده را داشته است و قمه، تیغ موکت بری، شیشه شکسته و سایر ابزارها در مرتبه بعدی قرار دارند.

بازشناسی الگو یکی از بنیادی ترین مسائلی است که در حوزه ی پردازش های هوشمند مد نظر قرار می گیرد. تصاویر جراحات ناشی از ضربات چاقو نیز به دلیل وجود برخی ویژگی های برجسته، قابلیت تفکیک بین حالات جراحی مختلف است. از آن جایی که انواع جراحی، خودزنی و دگر زنی، دارای الگو های خاصی هستند، این الگوها به سیستم هوشمند این امکان را می دهند که با در نظر گرفتن این الگو ها نوع جراحی را تشخیص دهد. همچنین، به دلیل نمود ظاهری بوجود آمده در اثر گذر زمان از لحظه ی جراحی، به کمک اطلاعات بدست آمده از افراد متخصص، از سیستم های هوشمند می توان به تخمین زمان جراحی نیز دست یافت. پردازش تصویر، بینایی کامپیوتر و یادگیری ماشین حوزه هایی هستند که برای طرح پیشنهادی مورد استفاده قرار می گیرند. با در دسترس بودن تعداد قابل قبول تصاویر مناسب از تصاویر جراحی، امکان طراحی مدلی ایجاد می شود که با داشتن تصویر جراحی، نوع و زمان جراحی را به دست می دهد که این مهم، هدف نهایی این پروژه است.

ضرورت انجام پژوهش:

از آنجاییکه پزشکی قانونی به عنوان یکی از مراکز مهم ثبت صدمات بدنی حاصل از درگیری ها و تصادفات و سایر موارد آسیب های بدنی به شمار می رود، شناخت دقیق این جراحات از اهمیت بسزایی برخوردار است. بدلیل اینکه همواره مواردی از صدمات ایجاد شده از نوع خودزنی بوده که اتفاقاً تعداد آنها از نظر آماری فراوان هستند لذا می توانند از جهت تفکیک و تشخیص نوع صدمات (خودزنی یا دگر زنی) و نیز تشخیص نوع آلت جارحه و زمان حدوث جراحی موجب اختلال در روند رسیدگی به پرونده ها شده و سبب اجحاف حق متشاکیان و خسارت های بیمه ای فراوان و افزایش میزان صدمات ساختگی شوند، که در صورت بروز چنین اشتباهاتی در کارشناسی

پرونده ها، احقاق حق از دست رفته، بدلیل عدم وجود معیارهای دقیق با حساسیت بالا در تعیین نوع، زمان ایجاد جراحی و نوع آلت جراحی در بسیاری از موارد امکانپذیر نیست. بنابراین به نظر میرسد تبیین روشی دقیق و در عین حال ساده و کاربردی که بتواند چالش های مطرح شده را حل نماید ضروری است. از طرفی کارایی روش مبتنی بر هوش مصنوعی ارائه شده می بایست با کاربرد مورد نظر همخوانی و مطابقت داشته باشد. مدل هوش مصنوعی و یادگیری عمیق مورد استفاده در این مساله می بایست با تعداد داده های موجود در مجموعه داده، نوع داده های ورودی و نوع خروجی مورد انتظار مطابقت داشته باشد. تنها در اینصورت است که دقت بالای مدل بدست می آید که منجر به تشخیص دقیق در طبقه بندی انواع جراحی و تخمین زمان جراحی منجر می شود. همچنین از آنجایی که مدل های یادگیری عمیق عموماً دارای محاسبات سنگین هستند، بسته به نوع کاربرد و مکان استفاده از این سیستم می بایست مدل های مورد استفاده بیشترین هماهنگی را با منابع سخت افزاری دستگاه مورد نظر داشته باشند.

روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری:

اندازه گیری میزان توانایی مدل های مبتنی بر هوش مصنوعی و یادگیری عمیق بر اساس معیار های مختلفی می تواند انجام شود. معیار دقت طبقه بندی (**Accuracy**) یکی از مهم ترین این معیارهاست که طبق تعریف میزان داده های درست تشخیص داده شده نسبت در شبکه نسبت به کل داده ها را نشان می دهد.

زمانی که خروجی شامل دو نوع کلاس و یا بیشتر باشد، ماتریس سردرگمی ساده ترین راه برای اندازه گیری کارایی یک مساله طبقه بندی است. ماتریس سردرگمی چیزی جز یک جدول با دو بعد نیست. مقدار واقعی (**actual value**) و پیش بینی شده (**predicted value**)

معیار دقت (**Precision**) استفاده شده در بازیابی اسناد می تواند به صورت تعداد اسناد صحیح بازگردانده شده توسط مدل یادگیری ماشین، تعریف شود. معیار یادآوری (**Recall**) یا حساسیت (**Sensitivity**) را می توان در قالب تعداد مثبت های بازگردانده شده توسط مدل یادگیری ماشین تعریف کرد. در مقابل یادآوری، معیار اختصاصی بودن (**Specificity**) را می توان در قالب تعداد منفی های بازگردانده شده توسط الگوریتم یادگیری ماشین تعریف کرد. معیار دیگر امتیاز **F1** است. این امتیاز، میانگین هارمونیک از دقت و یادآوری را به ما می دهد. به بیان ریاضی، امتیاز **F1** میانگین وزن دار از دقت و یادآوری است. امتیاز **F1** یک مشارکت نسبی برابر از دقت و یادآوری دارد.

AUC (Area Under Curve)– ROC(Receiver Operating Characteristic) یک معیار کارایی، بر اساس مقادیر آستانه متغیر برای مسائل طبقه بندی است. همانطور که از نام آن بر می آید، **ROC** یک منحنی احتمالی است و **AUC** تفکیک پذیری را اندازه گیری می کند. به بیان ساده تر، معیار **AUC-ROC**، درباره قابلیت مدل در زمینه تشخیص کلاس ها به ما اطلاعات می دهد. هرچه **AUC** بالاتر باشد، مدل بهتر است.

به منظور نیل به اهداف این طرح، مراحل مختلفی می بایست طی شوند. در اولین مرحله جمع آوری مجموعه داده ی مناسب یکی از مهم ترین بخش های این طرح به شمار می رود. این مجموعه داده متشکل از تصاویری است که از نواحی مورد جراحی در دسترس قرار میگیرند. در مرحله ی بعد، داده ها و تصاویر جمع آوری شده، می بایست به صورتی صحیح و توسط افراد متخصص این امر برچسب گذاری شود. در ابتدا و در مسیر هدف اول، یعنی تعیین نوع جراحی و تشخیص خود زنی و یا دگر زنی، نیاز است که داده ها و تصاویر به صورتی مناسب که این دو نوع در دسته های مختلف قرار گیرند برچسب گذاری شوند. از آنجایی که برای اهداف این طرح، برچسب ها و دسته بندی های متفاوتی برای تصاویر مد نظر نیاز است، برای مساله ی دوم این طرح یعنی تعیین نوع عامل جراحی نیز این برچسب گذاری تغییر می کند. یعنی این بار مجموع داده ی مورد نظر می بایست بر اساس نوع عامل جراحی برچسب گذاری و دسته بندی شوند. دو مساله ی فوق بر اساس ماهیت شان در دسته ی روش های نظارت شده و اختصاصاً طبقه بندی قرار میگیرند. این نوع از روش های نظارت شده مستلزم مجموعه داده ای هستند که داده های و برچسب و کلاس آن ها معلوم باشد. مجموعه روش های طبقه بندی، از

روش های کلاسیک تا روش های نوین و یادگیری عمیق، به هر دو مورد یعنی داده و برچسب نیاز دارند تا آموزش مدل مدنظر را به انجام برسانند. بدین منظور در طرح پیشنهادی این پروژه، به منظور رسیدن به دو هدف اول، آماده سازی داده ها یکی از مهمترین مراحل است که پس از آن وارد قسمت شناسایی هوشمند نوع جراحت از روی تصاویر می شویم. روش های یادگیری ماشین به منظور حل مساله و با توجه به ماهیت مساله و داده ها و خروجی های مورد انتظار، به صورت کلی به سه دسته ی یادگیری نظارت شده، یادگیری نظارت نشده و یادگیری تقویتی تقسیم می شود. از آنجایی که در این پروژه به منظور انجام و دستیابی به اهداف آن، هم داده و هم برچسب و کلاس مورد نظر را به مدل مد نظر وارد می کنیم، یادگیری از نوع نظارت شده است. همچنین، به دلیل نوع خروجی که از مدل انتظار داریم، مساله ی مورد نظر به صورت طبقه بندی تعریف می شود. بدین منظور وارد حوزه ی شبکه های عصبی و یادگیری عمیق می شویم.

شبکه های عصبی عمیق و مفهومی به نام یادگیری عمیق، زیرمجموعه ی یادگیری ماشین به حساب می آید. روش های طبقه بندی مبتنی بر یادگیری عمیق به دقت بسیار بالایی حوزه های مختلف دست یافته اند. از آنجایی که در طرح پیشنهادی داده های مورد نظر از نوع تصویر می باشد، لذا طرح پیشنهادی نیز بسته به نوع داده، می بایست با آن سازگاری داشته باشد. شبکه های عصبی کانولوشنی (CNN) آن دسته از روش های مبتنی بر یادگیری عمیق است که در مسایل مرتبط با داده های تصویری مورد استفاده قرار می گیرد. تاکنون روش های بسیاری برای طبقه بندی بر پایه ی شبکه های عصبی عمیق ارائه شده است. از آنجایی که سرعت، دقت، حجم مدل و... همگی فاکتور هایی تعیین کننده هستند، هریک از روش های ارائه شده در این زمینه سعی در بهبود یک یا چند مورد از این فاکتور ها را داشته اند. از آنجایی که روش های یادگیری عمیق خصوصا در هنگام کار با داده های تصویری ماهیتا شبکه های با تعداد پارامتر بالا و محاسبات سنگین محسوب می شوند، لذا انتخاب و ارائه ی یک ساختار مناسب متناظر با کارکرد طرح مورد نظر از اهمیت بالایی برخوردار است. مثلا اگر یک پروژه نیاز است روی ابزار های قابل حمل از جمله موبایل، کامپیوترهای تک بردی و دیگری وسایل با منابع محاسباتی محدود اجرا شود، می بایست از مدل ها و شبکه هایی که حجم بالا و تعداد پارامتر زیادی دارند پرهیز شود. لذا بدین منظور، به سمت شبکه های سبک تر اما با دقت مناسب متمایل می شویم. باید دقت نمود که سبک تر شدن شبکه به کاهش جزئی دقت منجر می شود اما آنقدر این کاهش جزئی است که در مقابل مزیتی چون چابکی مدل، قابل چشم پوشی باشد.

در میان ساختارهای متعارف شناخته شده مبتنی بر CNN که در این زمینه ارائه شده اند، شبکه های MobileNet به دلیل دقت مناسب و کم بودن حجم و پارامتر ها مورد اقبال بسیاری از فعالان و پژوهشگران این زمینه قرار گرفته است. دلیل کمتر بودن پارامتر های این شبکه و متعاقبا حجم کمتر آن، ساختار خلاقانه و متفاوت لایه های شبکه عصبی CNN آن است. این شبکه و ورژن های مختلف آن به عنوان روش پایه ی روش پیشنهادی مورد نظر قرار میگیرد.

برای دیگر هدف این طرح یعنی تخمین زمان جراحت نیز همانند مسائل قبل، برچسب گذاری مختص به این هدف مورد نیاز است. اما یک فرق اساسی آن است که مساله ی تخمین زمان جراحت به نوعی از طبقه بندی خارج به سمت مسائل رگرسیون سوق داده می شود که با تغییراتی در لایه های مدل به این هدف نیز می توان دست یافت.

به صورت خلاصه می توان گفت که طرح پیشنهادی به دو بخش مهم کلی تقسیم می شود.

۱) جمع آوری و آماده سازی داده ها

۲) طبقه بندی انواع جراحت و تخمین زمان آن بر مبنای مدل هوشمند مبتنی بر پردازش تصویر و یادگیری عمیق

تعداد داده های موجود و در دسترس در مجموعه ی داده یکی از مهمترین فاکتور ها برای دقت مدل پیشنهادی است. در مسائلی که تعداد داده ها به اندازه ی موجود و در دسترس نیست، از ترفندی به نام یادگیری انتقالی استفاده می نماییم. این روش به این بدن صورت است که شبکه از قبل با یک مجموعه داده ی متفاوت اما بسیار حجیم، با استفاده از منابع محاسباتی عظیمی آموزش دیده و وزن های شبکه

در بهترین حالت مقادیر هستند. حال برای استفاده از آن ها در کاربرد دیگری همچون تشخیص نوع جراحی، این اوزان را برای استفاده در این بخش مورد استفاده قرار میدهند که تاثیر به سزایی در کاهش محاسبات و افزایش دقت در مجموعه داده های با تعداد کم دارد. لذا طرح پیشنهادی در این پروژه، با استفاده از تصاویر جراحی و با اطلاعاتی که به شبکه مورد نظر وارد نموده ایم، می تواند با دقت بسیار مناسبی و در زمان بسیار کوتاه، نوع جراحی و زمان مورد نظر را به دست دهد. این رویکرد نه تنها از هزینه های ناشی از بررسی های مختلف توسط انسان می کاهد، همچنین دقت و سرعت بررسی پرونده هایی از این دست را به حد مناسبی بهبود می دهد و از انواع سواستفاده ها جلوگیری می نماید.

کلید واژه ها: استان لرستان، پزشکی قانونی، تعیین زمان دقیق جراحی، سوانح و حوادث

عنوان طرح: الگوی تصادفات ساختگی در مراکز پزشکی قانونی استان لرستان طی سال‌های ۱۳۹۰-۱۴۰۰

پژوهشگر اصلی: سیده مهتری نامداریان - نگار احمدی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: علوم اجتماعی
ناظر علمی: لیلا دوستی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: روانشناسی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۸۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: پزشکی قانونی	سال شروع: ۱۳۹۹/۰۸/۲۸	سال اتمام: ۱۴۰۰/۰۸/۲۰
کارفرما: سازمان پزشکی قانونی لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: جهاد دانشگاهی لرستان - پزشکی قانونی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

زمینه و هدف: تقلب و اقدام به صحنه سازی و تدارک تصادفات ساختگی، یک پدیده ناهنجار اجتماعی و تهدیدی جدی برای کشور است. این مطالعه با هدف بررسی الگوی تصادفات ساختگی در مرکز پزشکی قانونی استان لرستان در سال های ۹۵-۱۴۰۰ انجام شد. روش: این پژوهش از نظر هدف کاربردی از نظر روش جمع آوری اطلاعات توصیفی-تحلیلی و از نظر بعد زمانی به صورت گذشته نگر بود. در این پژوهش توصیفی-تحلیلی، کلیه پرونده‌های در دسترس تصادفات ساختگی پزشکی قانونی استان لرستان طی سال های ۹۵-۱۴۰۰ مورد بررسی قرار گرفت؛ که تعداد این پرونده‌ها ۴۸ مورد بود. ابزار مورد استفاده در این پژوهش، چک لیستی بود که براساس الگوها و مولفه‌های موجود در پرونده‌های مربوطه تهیه شده بود. داده ها توسط نرم افزار *SPSS* و با استفاده از آمار توصیفی دسته بندی و تحلیل شدند.

یافته‌ها: از ۴۸ پرونده بررسی شده اکثر تصادفات (۶۲.۵ درصد) در حومه شهر در فاصله زمانی ۲۳ تا ۷ صبح رخ داده بود. اکثر مصدومین (۴۱.۶ درصد) از ناحیه سر و صورت و گردن آسیب دیده و بیشتر این آسیب‌ها (۵۸.۵ درصد) از نوع ساییدگی بودند. بیشترین نوع تصادفات (۶۶.۷ درصد)، برخورد موتور با خودرو بود؛ در اکثر تصادفات (۸۳.۴ درصد) مصدومین ساختگی با اورژانس به بیمارستان انتقال داده شده بودند. نتیجه گیری: در بیشتر موارد، تصادفات ساختگی در ساعت‌های پایانی شب و ساعت‌های اول روز اتفاق می‌افتند و معمولاً وسیله نقلیه موتور می‌باشد. اکثر تصادفات در حومه شهر اتفاق می‌افتد. آسیب‌های ایجاد شده در اکثر افراد در سر و صورت و گردن و به صورت ساییدگی می‌باشد.

کلید واژه‌ها: تصادفات ساختگی، استان لرستان، پزشکی قانونی

عنوان طرح: بررسی ارتباطات درون سازمانی بر عملکرد کارکنان پزشکی قانونی استان لرستان

پژوهشگر اصلی: سیده مهتری نامداریان	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: علوم اجتماعی
ناظر علمی: لیلا دوستی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: روانشناسی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۸۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: مدیریت	سال شروع: ۱۴۰۰/۰۹/۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۱/۰۲/۲۰
کارفرما: پزشکی قانونی لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: جهاد دانشگاهی لرستان - پزشکی قانونی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

هدف: در دنیای کنونی تاثیر ارتباطات سازمانی در یک مجموعه، به عنوان یکی از عناصر اولیه مدیریت به شمار می‌رود. مدیران حلقه ارتباطی تعیین‌کننده میان کارکنان و سامانه‌های اداری هستند که شیوه ارتباطی آنها اثری تعیین‌کننده بر عملکرد و اثربخشی گروه‌ها یا بخش‌ها دارد. هدف از انجام این پژوهش بررسی ارتباطات درون سازمانی بر عملکرد کارکنان پزشکی قانونی استان لرستان است. روش پژوهش: روش انجام این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری مورد نظر در این پژوهش را کلیه کارکنان پزشکی قانونی استان لرستان تشکیل می‌دهد که بر اساس آخرین آمار و اطلاعات تعداد این کارکنان ۶۰ نفر می‌باشد، که به صورت تمام شماری مورد بررسی قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش پرسشنامه می‌باشد. این پرسشنامه شامل دو بخش است، بخش اول پرسشنامه مربوط به ارتباطات درون سازمانی (عمودی و افقی) است و بخش دوم مربوط به عملکرد کارکنان می‌باشد. روایی پرسشنامه توسط استاد راهنما و چند نفر اساتید مورد تایید قرار گرفت. همچنین پایایی درونی سوال‌های ۸۱/ بدست آمده که بیانگر پایایی مطلوب این مقیاس می‌باشد. یافته‌های پژوهش: به منظور تحلیل داده‌های پرسشنامه و آزمون فرضیه‌ها از رگرسیون خطی بهره گرفته شد، نتایج نشان داد: ارتباطات درون سازمانی بر عملکرد کارکنان تاثیر دارد ($R^2 = 0/19$ $R = 0/40$) ارتباطات افقی درون سازمانی بر عملکرد کارکنان تاثیر دارد. ($R^2 = 0/27$ $R = 0/27$) ارتباطات عمودی درون سازمانی بر عملکرد کارکنان تاثیر دارد ($R^2 = 0/20$ $R = 0/56$).

کلید واژه‌ها: ارتباطات درون سازمانی، ارتباطات افقی، ارتباطات عمودی، عملکرد کارکنان

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: رابطه فرهنگ سازمانی با سازگاری شغلی در بین کارکنان پزشکی قانونی استان لرستان

پژوهشگر اصلی: سیده مهری نامداریان	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: علوم اجتماعی
ناظر علمی: لیلا دوستی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: روانشناسی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۸۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: مدیریت	سال شروع: ۱۴۰۰/۰۹/۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۱/۰۲/۲۰
کارفرما: پزشکی قانونی لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: جهاد دانشگاهی لرستان - پزشکی قانونی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

هدف از انجام این تحقیق بررسی رابطه فرهنگ سازمانی با سازگاری شغلی و میزان مشارکت کارکنان در تصمیم‌گیری در پزشکی قانونی می‌باشد. روش تحقیق در این پژوهش، پیمایشی، نحوه گردآوری داده‌ها توصیفی از نوع همبستگی و از نظر هدف کاربردی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش کلیه کارکنان پزشکی قانونی در سال ۱۳۹۹ می‌باشد. که تعداد آنها ۵۶ نفر بوده‌اند که به صورت تمام شماری مورد بررسی قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه‌های استاندارد فرهنگ سازمانی دنیسون، سازگاری شغلی دیویس و لافکوا می‌باشد. جهت سنجش روایی پرسشنامه‌ها، از روایی محتوایی استفاده گردید؛ به منظور تعیین پایایی نیز از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار آن در پرسشنامه فرهنگ سازمانی دنیسون ۰/۹۳، پرسشنامه سازگاری شغلی دیویس و لافکوا ۰/۸۳ به دست آمد که گویای پایایی مطلوب پرسشنامه‌ها می‌باشد. یافته حاکی از آن است که بین فرهنگ سازمانی با سازگاری شغلی کارکنان در پزشکی قانونی رابطه وجود دارد $R=۲۳$ و $R^2=۳۳$. همچنین بین فرهنگ سازمانی با میزان مشارکت کارکنان در تصمیم‌گیری در پزشکی قانونی رابطه وجود دارد $R=۵۸$ و $R^2=۳۲$. بین درگیر شدن در کار، همانندسازی، انطباق‌پذیری، رسالت (ماموریت)، با سازگاری شغلی کارکنان در پزشکی قانونی رابطه وجود دارد. همچنین بین درگیر شدن در کار، همانندسازی، انطباق‌پذیری، رسالت (ماموریت)، با میزان مشارکت کارکنان در پزشکی قانونی خرم‌آباد رابطه وجود دارد.

کلمات کلیدی: فرهنگ سازمانی، سازگاری شغلی، کارکنان پزشکی قانونی

اشاعه و کاربری یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربری یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...
...

پژوهشکده تعلیم و تربیت

۸ طرح

عنوان طرح: امکان‌سنجی آموزش ترکیبی (حضوری - مجازی) در مدارس استان لرستان

پژوهشگر اصلی: سیده معصومه بخشی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
ناظر علمی: محمد سبزواری	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۳۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: آموزشی	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: پژوهشکده تعلیم و تربیت استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: پژوهشکده تعلیم و تربیت استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف امکان‌سنجی استقرار آموزش ترکیبی (حضوری - مجازی) در مدارس استان لرستان به روش آمیخته (کیفی - کمی) از نوع اکتشافی انجام گرفته است. در بخش کیفی، از روش داده‌بنیاد (گردند تئوری) و در بخش کمی، از روش توصیفی از نوع پیمایشی استفاده شد. جامعه آماری در بخش کیفی تحقیق، شامل: مدیران و معاونین آموزشی و مالی، پشتیبانی و توسعه مناطق آموزش و پرورش، کارشناسان صاحب‌نظر، مدیران، راهبران آموزشی مدارس ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم استان با تعداد ۶۳۹ نفر و در بخش کمی شامل: مدیران و معلمان مدارس ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم استان لرستان با تعداد ۱۷۷۵۵ نفر است. روش نمونه‌گیری بخش کیفی، غیر احتمالی و به شیوه‌ی هدفمند و بخش کمی، به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای متناسب با حجم است. حجم نمونه در بخش کیفی با رعایت اصل اشباع نظری در مصاحبه پانزدهم به اشباع رسید. حجم نمونه بخش کمی تحقیق مطابق جدول کرجسی و مورگان ۳۷۷ نفر تعیین شد. ابزار گردآوری داده‌ها در بخش کیفی این پژوهش، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته و در بخش کمی، پرسشنامه محقق ساخته بر مبنای مفاهیم استخراج شده از بخش کیفی بود. تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی و به کمک آزمون t تک متغیره انجام شد. نتایج تحقیق در بخش کیفی نشان داد: عوامل پیش برنده و الزامات اساسی برای اجرای آموزش ترکیبی در مدارس استان لرستان در بخش عوامل علی، عوامل زمینه‌ای و عوامل مداخله‌گر عبارتند از: (۱) فراهم بودن امکانات سخت افزاری (۲) فراهم بودن امکانات نرم‌افزاری (۳) مهارت تخصصی استفاده از فناوری (۴) آمادگی زیر ساخت‌ها و شبکه‌های ارتباطی (۵) طراحی و غنی‌سازی محتوا (۶) مهارت حرفه‌ای معلمان (۷) نظام حمایت و پشتیبانی (۸) ویژگی‌های یاددهندگان و یادگیرندگان (۹) آمادگی فرهنگی (۱۰) الزامات قانونی (۱۱) توسعه برنامه‌ریزی درسی (۱۲) تعاملات (۱۳) عوامل انگیزشی. راهبردهای اجرای آموزش ترکیبی در قالب ۷ مقوله محوری (توانمندسازی معلمان؛ توانمندسازی والدین؛ تقویت عوامل انگیزشی؛ دانش‌افزایی یادگیرندگان؛ تأمین زیرساخت‌ها و تجهیزات لازم؛ اقدامات مدیریتی؛ نوآوری در آموزش) و پیامدهای اجرای آموزش ترکیبی در قالب ۴ مقوله محوری (تسهیل و تثبیت فرایند یاددهی یادگیری؛ آسیب‌های ناشی از فضای مجازی؛ رشد حرفه‌ای معلمان؛ افزایش بهره‌وری آموزشی) شناسایی شد. یافته‌ها و نتایج تحقیق در بخش کمی پژوهش نشان داد که: امکان استقرار نظام آموزش ترکیبی (حضوری - مجازی) در مدارس آموزش و پرورش استان لرستان پایین‌تر از متوسط و در حد مطلوب نیست.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، آموزش ترکیبی، امکان‌سنجی، روش آمیخته، گردند تئوری.

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

کاربست یافته‌های طرح جهت ارتقای بهره‌وری سازمان و بهبود عملکرد ارائه خدمات برای معلمان مدارس آموزش و پرورش استان ارائه شد.

عنوان طرح: شناسایی راهکارهای مطلوب جهت جذب و اثربخشی عملکرد راهبران آموزشی و تربیتی در کلاس‌های چندپایه روستایی و عشایری

پژوهشگر اصلی: سیده معصومه بخشی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
ناظر علمی: سعید رومانی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: برنامه‌ریزی آموزشی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۲۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: آموزشی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: پژوهشکده تعلیم و تربیت استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: پژوهشکده تعلیم و تربیت استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

هدف: هدف این تحقیق، شناسایی راهکارهای جذب و اثربخشی عملکرد راهبران آموزشی در کلاس‌های چندپایه روستایی و عشایری استان لرستان می‌باشد. اهداف تحقیق بر اساس مدل اولیوا و پاولس (۲۰۰۴)، تدوین شد. مواد و روش: این مطالعه از نظر هدف، در ردیف تحقیقات کاربردی قرار می‌گیرد. روش این پژوهش به صورت ترکیبی (کیفی - کمی) از نوع اکتشافی است. در بخش کیفی، تکنیک تحلیل مضمون و در بخش کمی، از روش توصیفی از نوع پیمایشی استفاده شد. مشارکت‌کنندگان بخش کیفی تحقیق، شامل: مدیران و معاونین مناطق آموزش و پرورش، اعضای کارگروه انتخاب راهبران آموزشی و تربیتی استان، مسئول گروه‌های آموزشی راهبران آموزشی و تربیتی، راهبران آموزشی و تربیتی و آموزگاران کلاس‌های چندپایه روستایی و عشایری استان و جامعه آماری بخش کمی شامل کلیه راهبران آموزشی و تربیتی استان لرستان هستند که مطابق گزارش معاونت ابتدایی آموزش و پرورش استان ۱۵۵ نفر است. روش نمونه‌گیری بخش کیفی، غیر احتمالی و به شیوه‌ی هدفمند و بخش کمی، به روش سرشماری کلیه‌ی راهبران آموزشی و تربیتی مدارس چندپایه روستایی و عشایری استان برای تکمیل پرسشنامه انتخاب شدند، اما به دلیل عدم همکاری برخی از راهبران ۱۲۳ پرسشنامه تکمیل شد. حجم نمونه در بخش کیفی با رعایت اصل اشباع نظری در مصاحبه هجدهم به اشباع رسید. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته و پرسشنامه محقق ساخته بر مبنای مضامین مستخرج از بخش کیفی بود.

یافته‌ها: نتایج تحقیق نشان می‌دهد که از مصاحبه‌های صورت گرفته از گروه مشارکت‌کنندگان ۲۰۴ کد باز استخراج گردید. راهکارهای جذب راهبران آموزشی و تربیتی در قالب ۲ مضمون سازمان‌دهنده (ساختاری و رفتاری) و ۳ مضمون پایه (شایسته‌گزینی، شرایط اقتضایی و رعایت قوانین و دستورالعمل‌ها) شناسایی شد. راهکارهای اثربخشی عملکرد راهبران آموزشی و تربیتی در کلاس‌های چندپایه روستایی و عشایری در حیطه بهسازی معلمان در قالب ۴ مضمون سازمان‌دهنده (غنی‌سازی دانش، ایجاد انگیزش، تقویت مهارت‌های حرفه‌ای و نظارت و راهنمایی آموزشی) و ۱۴ مضمون پایه (توانمندسازی، افزایش دانش محتوایی، حمایت و پشتیبانی از راهبران، تأمین نیازهای مالی، برنامه‌های تشویق و تنبیه، مهارت هدایت و رهبری، استفاده از فناوری آموزشی، مهارت برقراری ارتباط مؤثر، فعالیت‌های پژوهشی، مهارت‌های فنی، مهارت تسهیم دانش، نقش نظارتی، نقش حمایتی و بهبود نظام ارزشیابی) شناسایی شد. راهکارهای اثربخشی عملکرد راهبران آموزشی و تربیتی در کلاس‌های چندپایه روستایی و عشایری در حیطه بهسازی برنامه درسی در قالب ۱ مضمون سازمان‌دهنده‌ی

بهسازی برنامه درسی و ۶ مضمون پایه (مناسب‌سازی محتوای درسی، الگوی مطلوب برنامه درسی، مدیریت زمان، غنی‌سازی روش تدریس، ارتقای شیوه ارزشیابی دانش‌آموزان و تعامل با جامعه محلی) شناسایی شد. راهکارهای اثربخشی عملکرد راهبران آموزشی و تربیتی در کلاس‌های چندپایه روستایی و عشایری در حیطه بهسازی آموزشی در قالب ۱ مضمون سازمان‌دهنده بهسازی آموزشی و ۵ مضمون پایه (افزایش کیفیت یادگیری دانش‌آموزان، افزایش کیفیت آموزش، پیگیری و فراهم کردن امکانات و تسهیلات آموزشی، افزایش انگیزه یاددهی - یادگیری، بهره‌گیری از مشارکت یادگیرندگان) شناسایی شد. اولویت‌بندی راهکارهای جذب راهبران، نشان داد راهکارهای رفتاری با میانگین رتبه ۱. ۵۱ از اولویت بالاتری نسبت به راهکارهای ساختاری برخوردارند. اولویت‌بندی راهکارهای اثربخشی عملکرد راهبران نشان داد راهکارهای غنی‌سازی دانش در اولویت اول، راهکارهای ایجاد انگیزش در اولویت دوم، راهکارهای مهارت‌های حرفه‌ای در اولویت سوم، راهکارهای بهسازی برنامه درسی و بهسازی آموزشی مشترکاً در اولویت چهارم و راهکارهای نظارت و راهنمایی آموزشی در اولویت پنجم قرار دارند.

نتیجه‌گیری: شناسایی راهکارهای اثربخشی عملکرد راهبران سبب می‌شود که راهبران، با نظارت اثربخش و کارآمدتر بتوانند سبب رشد حرفه‌ای معلمان و اصلاح و بهبود فرآیند آموزش و یادگیری و در نتیجه بهبود یادگیری دانش‌آموزان شوند.

کلید واژه‌ها: راهبران آموزشی و تربیتی، جذب، اثربخشی عملکرد، کلاس‌های چندپایه روستایی و عشایری، راهکارها.

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...

ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرآیند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

کاربست یافته‌های طرح جهت ارتقای بهره‌وری سازمان و بهبود عملکرد ارائه خدمات برای در آموزش و پرورش استان ارائه شد.

عنوان طرح: چالش‌ها و راهکارهای اجرا و ارزشیابی ساحت‌های ششگانه سند تحول در استان لرستان

پژوهشگر اصلی: سیده معصومه بخشی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
ناظر علمی: فاطمه رمضانی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: فلسفه تعلیم و تربیت
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۲۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: آموزشی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: پژوهشکده تعلیم و تربیت استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: پژوهشکده تعلیم و تربیت استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

چکیده

زمینه: سند تحول بنیادین با نقاط قوت و ظرفیت‌های فراوان و فرصت‌های مغتنم با مشکلات و چالش‌های بسیار زیادی روبه‌رو است، به گونه‌ای که بدون درک و شناخت آنها و تلاش برای کم کردن و از بین بردن این چالش‌ها تحقق سند و چشم‌اندازهای آن عملاً مقدور نیست. هدف این پژوهش شناسایی چالش‌ها و راهکارهای اجرا و ارزشیابی ساحت‌های شش‌گانه سند تحول بنیادین در استان لرستان بود. مواد و روش: روش این پژوهش به صورت کیفی و از نوع تحلیل مضمون بود. از نظر هدف، در ردیف تحقیقات کاربردی قرار می‌گیرد. در این تحقیق، از چارچوب شش مرحله‌ای براون و کلارک (۲۰۰۶)، پیروی شده است. ابزار گردآوری اطلاعات برای پاسخ به سؤالات تحقیق مصاحبه بی‌رهنمود (نیمه‌ساختاریافته) و عمیق با خبرگان و صاحب‌نظران بود. مشارکت‌کنندگان این تحقیق شامل مدیران و معاونین مناطق آموزش و پرورش، اعضای کارگروه سند تحول، اعضای کارگروه نظارت سند تحول در استان و شهرستان‌ها، اساتید عضو هیأت علمی دانشگاه فرهنگیان، مدیران و معلمان مدارس استان بود. روش نمونه‌گیری، غیراحتمالی و به شیوه‌ی هدفمند بود. تعیین حجم نمونه با رعایت اصل اشباع نظری انجام گرفت. بدین ترتیب که در مصاحبه پانزدهم به اشباع رسید.

یافته‌ها:

نتایج تحقیق نشان داد که بر اساس مصاحبه‌های صورت گرفته از گروه مشارکت‌کنندگان ۱۷۳ کدباز جهت چالش‌ها و ۱۲۶ کد باز جهت راهکارها استخراج گردید. چالش‌های ساختاری اجرای ساحت‌های شش‌گانه سند تحول شامل سه مضمون سازمان‌دهنده (عدم آماده‌سازی زیر ساخت‌های اجرای ساحت‌های شش‌گانه سند تحول، چالش‌های محتوایی و سیاست‌گذاری) است. چالش‌های رفتاری شامل دو مضمون سازمان‌دهنده (چالش‌های حوزه مجریان ساحت‌های شش‌گانه سند و چالش‌های مدیریتی) است. چالش‌های زمینه‌ای شامل دو مضمون سازمان‌دهنده (چالش‌های بیرونی، فراهم نبودن بسترهای محیطی لازم جهت اجرای ساحت‌های شش‌گانه سند) است. چالش‌های ارزشیابی شامل دو مضمون سازمان‌دهنده (مستندسازی فعالیت‌های اجرایی و شیوه ارزشیابی) است. از جمله راهکارهایی که مشارکت‌کنندگان در خصوص رفع چالش‌های اجرا و ارزشیابی ساحت‌های شش‌گانه سند تحول به آن اشاره کردند عبارتند از: تجمیع دانش آموزان مدارس کم جمعیت روستاها و احداث مدرسه بزرگ با تجهیزات مناسب‌تر، کاهش حجم محتوای مطالب درسی و تاکید بر مهارت‌آموزی، آموزش‌های لازم در خصوص ساحت‌های شش‌گانه سند تحول بنیادین (برای مدیران مدارس، معلمان و...)، اجرای متوازن ساحت‌های شش‌گانه،

تمرکز بر اصلاح گزینش نیروهای ورودی به آموزش و پرورش و لزوم پایش و آموزش مستمر منابع انسانی، عضو شدن اساتید دانشگاه فرهنگیان در کارگروه سند تحول، همکاری و تعامل دانشگاه فنی و حرفه‌ای، جهاد کشاورزی، صنعت و معدن با آموزش و پرورش جهت اجرای ساحت‌ها، بسیج همگانی و وجود عزم و اراده راسخ ملی برای اجرای ساحت‌های شش‌گانه سند، شاخص‌گذاری اجرای ساحت‌های شش‌گانه توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی و تشکیل کارگروه‌ها و مجامع سنجش و پایش جهت نظارت بر روند اجرای سند تحول.

نتیجه‌گیری:

در مواجهه با چالش‌های شناسایی شده باید روندهای تاثیرگذار را شناسایی و با تأثیرگذاری بر آن‌ها از چالش‌ها به عنوان بستری برای رشد و پویایی استفاده نمود.

کلید واژه‌ها: سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، ساحت‌های شش‌گانه، چالش‌ها، راهکارها

اشاعه و کاربرست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربرست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

کاربرست یافته‌های طرح جهت ارتقای بهره‌وری سازمان و بهبود عملکرد ارائه خدمات برای در آموزش و پرورش استان ارائه شد.

عنوان طرح: آسیب‌شناسی فرایند انتخاب و انتصاب مدیران مدارس استان لرستان و ارائه راهکارهای مناسب

پژوهشگر اصلی: سیده معصومه بخشی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
ناظر علمی: مصطفی شکری	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: اقتصاد بین‌الملل
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۱۲۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: مدیریت	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: پژوهشکده تعلیم و تربیت استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: پژوهشکده تعلیم و تربیت استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

زمینه: از آن جا که آموزش و پرورش با توجه به گستردگی و پیچیدگی آن و تربیت نیروهای سایر سازمان‌ها مورد تاکید قرار می‌گیرد، شناسایی آسیب‌های انتصاب مدیران، برای اعمال نظام شایسته سالاری امری ضروری است.
هدف: هدف اصلی این پژوهش شناسایی مهم‌ترین آسیب‌ها و راهکارهای بهبود فرایند انتخاب و انتصاب مدیران مدارس استان لرستان می‌باشد.

مواد و روش: این مطالعه به لحاظ هدف کاربردی است. روش تحقیق کیفی - کمی است که در بخش کیفی با تکنیک تحلیل محتوا و در بخش کمی با تکنیک دلفی انجام شده است. جامعه آماری تحقیق خبرگان حوزه‌ی مدیریت آموزشی شامل مدیران، معاونین و کارشناسان صاحب‌نظر اداره کل آموزش و پرورش، مدیران باتجربه مدارس و دبیران با سابقه‌ی مدارس استان می‌باشد. در این تحقیق، در بخش کیفی با ۳۰ نفر از خبرگان مصاحبه عمیق به عمل آمد. و در بخش کمی ۲۵ نفر اقدام به تکمیل پرسشنامه نمودند. روش نمونه‌گیری، غیراحتمالی و به شیوه‌ی هدفمند می‌باشد. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش مصاحبه نیمه ساختاریافته و پرسشنامه محقق ساخته است.

یافته‌ها: طبق یافته‌های تحقیق مهم‌ترین مقوله‌های آسیب‌های ساختاری به ترتیب عبارتند از: (۱) عدم شایسته‌گزینی (۲) تغییرات مدیریت (۳) شرایط احراز پست مدیریت (۴) قوانین و مقررات (۵) فرایند آزمون و مصاحبه (۶) مسائل مالی. همچنین مهم‌ترین مقوله‌های آسیب‌های رفتاری به ترتیب عبارتند از: (۱) فرهنگ سازمانی (۲) انگیزش و هدفمندی (۳) ویژگی‌های فردی مدیران (۴) آموزش (۵) انگیزه‌های مالی. مهم‌ترین مقوله‌های آسیب‌های زمینه‌ای نیز به ترتیب عبارتند از: (۱) عوامل سیاسی (۲) عوامل فرهنگی - اجتماعی (۳) عوامل اقتصادی. در مقایسه و اولویت‌بندی آسیب‌های فرایند انتخاب و انتصاب مدیران مدارس، مهم‌ترین آسیب‌های فرایند انتخاب و انتصاب مدیران عبارتند از: (۱) آسیب‌های زمینه‌ای (۲) آسیب‌های ساختاری (۳) آسیب‌های رفتاری.

نتیجه‌گیری: نتایج تحقیق نشان داد طبق نظر خبرگان، آسیب‌های زمینه‌ای از بالاترین درجه‌ی اهمیت برخوردار می‌باشند.

کلید واژه‌ها: انتخاب مدیران مدارس، انتصاب مدیران مدارس، استان لرستان، تکنیک دلفی، تحلیل محتوا

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

یافته‌های تحقیق در کتاب مجموعه مقالات پژوهشکده تعلیم و تربیت منتشر شد.

عنوان طرح: شناسایی چالش‌های برنامه توسعه سنواتی و ساماندهی نیروی انسانی در آموزش و پرورش استان

لرستان و ارائه راهکارهای بهینه

پژوهشگر اصلی: سیده مهری نامداریان	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: علوم اجتماعی
ناظر علمی: حیدر یاری	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
ناظر اجرایی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۱۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: ساماندهی نیروی انسانی	سال شروع: ۱۳۹۹	سال اتمام: ۱۴۰۰
کارفرما: پژوهشکده تعلیم و تربیت لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: جهاد دانشگاهی لرستان - پژوهشکده تعلیم و تربیت لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی چالش‌های ساماندهی نیروی انسانی و توسعه سنواتی در آموزش و پرورش استان لرستان و ارائه راهکارهای بهینه انجام شده است.

روش پژوهش: روش تحقیق این پژوهش به صورت کمی و کیفی بود. در بخش کیفی از نظریه داده بنیاد (کد گذاری باز محوری و انتخابی) و در بخشی کمی از تکنیک دلفی استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش مدیران، کارشناسان، افراد خبره و صاحب نظر در حوزه منابع انسانی بودند؛ گروه‌های ذکر شده شامل مدیران طرح و برنامه، معاونان پژوهشی، مسئولین و کارشناسان طرح و برنامه، روسای امور اداری، مسئولین واحد فن آوری، معاونین اداره، حراست و بازرسی، مسئولین مقاطع آموزشی و پرورشی و ... بودند. مشارکت کنندگان در این پژوهش بصورت هدفمند و از روش نمونه‌گیری همگون انتخاب شدند و حجم نمونه در حد رسیدن به کفایت و اشباع بود. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش مصاحبه نیمه ساختاریافته و پرسشنامه محقق ساخته بود.

یافته‌ها: در این پژوهش چالش‌های ساماندهی نیروی انسانی در آموزش و پرورش لرستان در دو حیطه، چالش‌های مربوط به کاربرد بهینه و اثر بخش منابع انسانی و چالش‌های مربوط به ساماندهی نیروی انسانی از دیدگاه توسعه عدالت آموزشی مورد بررسی قرار گرفت. در مرحله کیفی مجموعه داده‌های جمع‌آوری شده پس از طی فرآیند مقایسه مستمر داده‌ها و کدگذاری باز، محوری و انتخابی، در قالب ۶۱ کد اولیه، ۱۲ محور فرعی، ۶ محور اصلی و دو طبقه سازماندهی شدند. چالش‌های مربوط به کاربرد بهینه و اثر بخش منابع انسانی به دو طبقه (کارکردهای مدیریتی و کارکردهای عملیاتی)، چهار محور اصلی (برنامه‌ریزی نیروی انسانی، هدایت و کنترل، شایستگی و مهارت‌های مدیریتی، توسعه منابع انسانی) و هشت محور فرعی (عرضه و تقاضا، برنامه ریزی و اقدام، هدایت و کنترل قبل از عمل، هدایت و کنترل بعد از عمل، مهارت‌های مدیریتی در بعد شخصی و سازمانی، مدیریت جبران خدمات و آموزش کارکنان) تقسیم شد. چالش‌های مربوط به توسعه عدالت آموزشی نیز به دو طبقه (شایسته پروری و بهره‌مندی عادلانه از منابع)، چهار محور اصلی (ارتقای کیفیت آموزش، توانمندسازی یادگیرندگان، شایسته‌سالاری و پوشش همه‌ی مخاطبان) تقسیم شد. در مرحله کمی با استفاده از تکنیک دلفی و نظرخواهی از خبرگان (طی دو مرحله) و محاسبه وزن و میانگین گویه‌ها، ۶۱ گویه‌ها به ۵۰ گویه تقلیل یافت، که در نهایت پس از تحلیل نهایی و مقایسه میانگین‌ها از بین چالش‌های مربوط به کاربرد بهینه و اثر بخش منابع انسانی کارکردهای مدیریتی با میانگین ۰.۴۷۳ رتبه اول و کارکردهای

عملیاتی با میانگین ۵۳.۴ رتبه دوم را داشت؛ همچنین در بین چالش‌های مربوط به ساماندهی نیروی انسانی از دیدگاه توسعه عدالت آموزشی شایسته‌پروری با میانگین ۶۸.۴ رتبه اول و بهره‌مندی عادلانه از منابع با میانگین ۵۶.۴ رتبه دوم را داشت.

کلید واژه ها: ساماندهی نیروی انسانی، توسعه سنواتی در آموزش و پرورش، استان لرستان، تکنیک دلفی

اشاعه و کاربرست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربرست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: ارائه الگوی بومی توانمندسازی تحصیلی، روانی- رفتاری دانش‌آموزان دوره اول متوسطه استان لرستان

پژوهشگر اصلی: سیده مهری نامداریان	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: علوم اجتماعی
ناظر علمی: سهراب مرادی زاده	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
ناظر اجرایی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۱۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: توانمندسازی تحصیلی	سال شروع: ۱۳۹۹	سال اتمام: ۱۴۰۰
کارفرما: پژوهشکده تعلیم و تربیت لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: جهاد دانشگاهی لرستان - پژوهشکده تعلیم و تربیت استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

هدف: پژوهش حاضر با هدف ارائه مدل بومی توانمندسازی تحصیلی، روانی- رفتاری دانش‌آموزان دوره اول متوسطه استان لرستان انجام شده است.

روش پژوهش: روش تحقیق این پژوهش به صورت آمیخته (کمی، کیفی) می‌باشد. و جامعه آماری این پژوهش در بخش کیفی کارشناسان و صاحب‌نظران حوزه آموزش و پرورش، علوم تربیتی و مشاوره، مدیران و معاونین پرورشی، فرهنگی و تربیتی، مدیران و معاونین آموزشی (با تاکید بر آموزش متوسطه) و در بخش کمی کادر آموزشی (دبیر) و مدیران، معاونین و مربی (پرورشی و مشاوره) مدارس دوره اول متوسطه بودند؛

روش گردآوری داده‌ها در این پژوهش روش ترکیب درون روشی بود به این صورت که در مرحله اول داده‌ها از طریق مصاحبه عمیق جمع‌آوری شد و در مرحله دوم جهت کمی کردن داده‌ها و برآزش مدل از پرسشنامه محقق ساخته‌ای که از مصاحبه‌های بخش کیفی استخراج شده بود استفاده شد. در این پژوهش از پیوستار نمایایی- هدفمندی جهت روش نمونه‌گیری استفاده گردید. حجم نمونه در بخش کمی در حد رسیدن به اشباع و در بخش کمی بر اساس فرمول کوکران ۳۶۴ نفر بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کیفی روش تحلیل مضمون و در بخش کمی از روش حداقل مربعات جزئی استفاده گردید.

یافته‌ها: نتایج حاصل از یافته‌ها نشان داد که مدل توانمندسازی تحصیلی روانی- رفتاری دانش‌آموزان شامل سه مولفه است: مولفه مدرسه شامل ۹ شاخص (تکنولوژی آموزشی، روابط بین فردی دانش‌آموز و معلم، فعالیت‌های گروهی درسی، فرآیند یاددهی و یادگیری، امکانات آموزشی و ساختار فیزیکی، ارزشیابی آموزشی، مهارت‌های فنون تدریس، فعالیت‌های گروهی و فوق برنامه، خدمات مشاوره)؛ مولفه خانواده شامل ۵ شاخص (تقویت اعتماد به نفس و ایجاد انگیزه تحصیلی، مشارکت و برنامه ریزی درسی، تهیه و تدارک امکانات جهت مطالعه، آموزش مسئولیت‌پذیری و مشارکت در خانواده، روابط بین فردی دانش‌آموز و والدین)؛ و مولفه همسالان شامل ۲ شاخص (فعالیت گروهی با همسالان، اعتماد به همسالان) می‌باشد. در بین مولفه‌های مذکور مولفه مدرسه با بار عاملی (۰/۴۴۶) در جایگاه اول اهمیت و مولفه خانواده (۰/۲۵۱) و همسالان (۰/۳۹۷) در مرتبه‌های بعدی قرار داشتند. شاخص پیش‌بینی کنندگی (۰/۶۲۹) حاکی از آن بود که مولفه‌های توانمندسازی تحصیلی، روانی- رفتاری دانش‌آموزان از قدرت بالایی برای پیش‌بینی توانمندسازی دانش‌آموزان برخوردارند. بنابر این الگوی

ارائه شده برای توانمندسازی تحصیلی، روانی- رفتاری دانش‌آموزان، شامل مدرسه، خانواده، همسالان شاخص‌های مربوطه و روابط متقابل بین مولفه‌ها بوده.

کلید واژه ها: توانمندسازی، تحصیلی، روانی- رفتاری، دوره اول متوسطه

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

انتشار مقاله

عنوان طرح: ارزیابی توانمندی‌های بالقوه، و فرصت‌های محیطی آموزش و پرورش جهت برون‌سپاری خدمات آموزشی

پژوهشگر اصلی: سیده مهری نامداریان	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: علوم اجتماعی
ناظر علمی: حیدر یاری	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۱۸۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش:	سال شروع: ۱۴۰۰/۰۷/۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۱/۰۴/۲۰
کارفرما: پژوهشکده تعلیم و تربیت لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: جهاد دانشگاهی لرستان - پژوهشکده تعلیم و تربیت استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

زمینه و هدف: امروزه سازمان‌ها به طور وسیع برای افزایش توان رقابتی و تمرکز روی مزیت قانونی خود به دنبال برون‌سپاری هستند. دستیابی به مزیت رقابتی از طریق افزایش راهبرد تمایز و هزینه، چالش بزرگی است که سازمان‌ها با آن مواجه هستند و باید با افزایش کارایی، استفاده از فناوری‌های جدید و کسب مهارت‌های مدیریتی به آن دست یابند. بنابراین برای دستیابی به مزایای بیشتر، بسیاری از سازمان‌ها به برون‌سپاری فعالیت‌های خود اقدام نموده و بهبود کیفیت محصولات و خدمات خود را مد نظر قرار داده‌اند. هدف از انجام این پژوهش شناسایی توانمندی‌های بالقوه و فرصت‌های محیطی جهت برون‌سپاری خدمات آموزشی در آموزش و پرورش بود.

روش: این تحقیق از نوع تحقیقات کیفی بود. جامعه آماری پژوهش معاونین و کارشناسان آموزشی و پژوهش ادارت و سازمان‌ها و دانشگاه‌های استان، معاونان پشتیبانی و توسعه و مدیریت در آموزش پرورش، معاونان و مدیران مالی، معاون آموزش ابتدایی، آموزش متوسطه و کارشناسان آموزش بودند. انتخاب شرکت کنندگان به روش نمونه‌گیری هدفمند انجام شد. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش مصاحبه عمیق بود و مصاحبه‌ها تا رسیدن به حد اشباع نظری ادامه یافت. به منظور تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مضمون استفاده شد.

یافته‌ها: در این پژوهش برای بررسی موضوع، از مدل کرمیک و همکاران (۲۰۰۶)، استفاده شد. کرمیک و همکاران، برای بررسی همه جانبه فعالیت‌های برون‌سپاری در مرحله اول به ارزیابی محرک‌های برون‌سپاری (مزایای برون‌سپاری و معایب برون‌سپاری) در مرحله دوم به ارزیابی محیطی فعالیت می‌پردازند؛ یافته‌های اطلاعات گردآوری شده (از مصاحبه‌ها، بررسی اسناد، مدارک و مشاهدات) به این صورت بود که، در خصوص معایب برون‌سپاری خدمات آموزشی ۲۵ کد باز و ۷ مضمون پایه (ضعف نظارتی و مدیریتی، ضعف در بودجه‌ریزی و تأمین منابع مالی، نظام ناکارآمد گزینش، ضعف شایسته‌گزینی، ضعف زیر ساخت‌های آموزشی، عدم نظام ارزشیابی موثر، ضعف سیاست‌گذاری آموزشی) و ۳ مضمون سازمان دهنده (ضعف نظارتی و مدیریتی، ضعف زیر ساخت‌های آموزشی و مالی و ضعف در نظارت و ارزیابی) استخراج گردید؛ همچنین در خصوص مزایای برون‌سپاری خدمات آموزشی ۳۸ کد باز و ۹ مضمون پایه (توسعه زیر ساخت‌های آموزشی، توسعه نیروی انسانی، تخصص‌گرایی، مهارت‌افزایی، صرفه‌جویی مالی، رشد کارایی و کارآفرینی، برقراری عدالت آموزشی، نظارت بر عملکرد، افزایش تعامل برون‌سازمانی) و دو مضمون سازمان دهنده (توسعه زیر ساخت‌های آموزشی، رشد اقتصادی) استخراج گردید. در بخش دوم کار به شناسایی فرصت‌های محیطی استان برای برون‌سپاری خدمات آموزشی آموزش و پرورش پرداخته شد، اطلاعات جمع‌آوری شده در این خصوص نشان داد ادارت، سازمان‌ها و دانشگاه‌های استان از جمله: دانشگاه لرستان، دانشگاه پیام نور، دانشگاه آزاد،

اداره کار، دانشگاه فنی حرفه‌ای دختران و پسران، سازمان فنی و حرفه‌ای، جهاد کشاورزی، اداره کل منابع طبیعی، صنعت معدن و تجارت، توانایی و امکانات لازم با توجه به حیطه فعالیت خود جهت همکاری با آموزش و پرورش در برنامه‌های برون‌سپاری دارند.

کلید واژه ها: برون‌سپاری، توانمندی‌های بالقوه، قابلیت‌های محیطی، خدمات آموزشی، آموزش و پرورش

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: شناسایی راهکارهای افزایش کیفیت آموزش‌های فنی مهارتی در آموزش و پرورش استان لرستان (تدوین یک مدل پارادایمی)		
پژوهشگر اصلی: سیده مهری نامداریان	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: علوم اجتماعی
ناظر علمی: اسد یگانه	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۱۸۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: مدیریت آموزشی	سال شروع: ۱۳۹۹/۰۱۲/۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۰/۰۶/۲۰
کارفرما: پژوهشکده تعلیم و تربیت لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: جهاد دانشگاهی لرستان - پژوهشکده تعلیم و تربیت استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

<p>هدف: در دنیای کنونی تاثیر ارتباطات سازمانی در یک مجموعه، به عنوان یکی از عناصر اولیه مدیریت به شمار می‌رود. مدیران حلقه ارتباطی تعیین‌کننده میان کارکنان و سامانه‌های اداری هستند که شیوه ارتباطی آنها اثری تعیین‌کننده بر عملکرد و اثربخشی گروه‌ها یا بخش‌ها دارد. هدف از انجام این پژوهش بررسی ارتباطات درون سازمانی بر عملکرد کارکنان پزشکی قانونی استان لرستان است.</p> <p>روش پژوهش: روش انجام این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد.</p> <p>جامعه آماری مورد نظر در این پژوهش را کلیه کارکنان پزشکی قانونی استان لرستان تشکیل می‌دهد که بر اساس آخرین آمار و اطلاعات تعداد این کارکنان ۶۰ نفر می‌باشد، که به صورت تمام شماری مورد بررسی قرار گرفتند.</p> <p>ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش پرسشنامه می‌باشد. این پرسشنامه شامل دو بخش است، بخش اول پرسشنامه مربوط به ارتباطات درون سازمانی (عمودی و افقی) است و بخش دوم مربوط به عملکرد کارکنان می‌باشد. روایی پرسشنامه توسط استاد راهنما و چند نفر اساتید مورد تایید قرار گرفت. همچنین پایایی درونی سوال‌های ۸۱/، بدست آمده که بیانگر پایایی مطلوب این مقیاس می‌باشد.</p> <p>یافته‌های پژوهش: به منظور تحلیل داده‌های پرسشنامه و آزمون فرضیه‌ها از رگرسیون خطی بهره گرفته شد، نتایج نشان داد: ارتباطات درون سازمانی بر عملکرد کارکنان تاثیر دارد ($R^2 = 0/19$ $R = 0/40$) ارتباطات افقی درون سازمانی بر عملکرد کارکنان تاثیر دارد. ($R^2 = 0/73$ $R = 0/27$) ارتباطات عمودی درون سازمانی بر عملکرد کارکنان تاثیر دارد ($R^2 = 0/20$ $R = 0/56$).</p> <p>کلید واژه‌ها: کیفیت، آموزش‌های فنی مهارتی، نظریه داده بنیاد، استان لرستان، آموزش و پرورش، مدل پارادایمی</p>

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

<p>الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...</p> <p>ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...</p>
انتشار مقاله

اداره کل

ثبت احوال

۳ طرح

فرم چکیده طرح پژوهشی

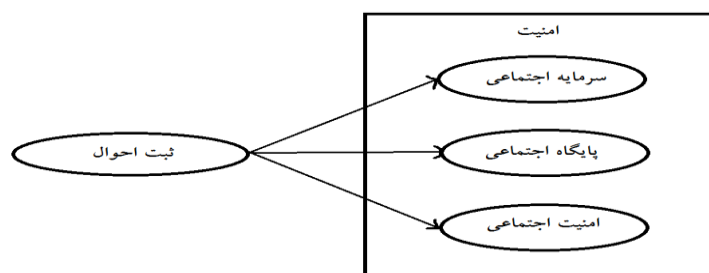
مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: نقش و جایگاه ثبت احوال در حفظ امنیت کشور

پژوهشگر اصلی: مهرداد ناصرپور	مدرک تحصیلی: کارشناس ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت بازرگانی
ناظر علمی: رضا سپهوند	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مدیریت
ناظر اجرایی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۶۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ■■ استانی	
زمینه پژوهش: ثبت احوال، امنیت	سال شروع: ۱۳۹۹	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: سازمان ثبت احوال	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: سازمان ثبت احوال کشور		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

ضرورت پرداختن به مقوله امنیت در چارچوب توسعه پایدار از آن جایی مهم می‌نماید که اصولاً توسعه و امنیت رابطه متقابل و دو سویه دارند. یکی از مقوله‌هایی که از عوامل بنیادی امنیت شمرده میشود نقش جمعیت و ویژگی‌های آن است. هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش و جایگاه ثبت احوال در حفظ و امنیت کشور می‌باشد. تحقیق حاضر از لحاظ هدف (نوع استفاده) یک تحقیق کاربردی است و به لحاظ روش توصیفی است. جامعه آماری پژوهش حاضر مشتمل بر کلیه متخصصان و کارشناسان حوزه‌های ثبت احوال، مدیریت، حقوق و علوم اجتماعی به تعداد ۲۰۱ می‌باشند. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران به تعداد ۱۲۷ نفر به شیوه تصادفی در دسترس انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه ۳۳ سوالی در دو بخش ثبت احوال، امنیت به ترتیب با ۲۰ و ۱۵ سوال بوده که روایی آن به شیوه صوری و سازه‌ای و پایایی آن نیز بر اساس آلفای کرونباخ به میزان ۰/۸۳ تثبیت شده است. داده‌های گردآوری شده از طریق پرسشنامه با آزمون رگرسیون در نرم افزار **SPSS22** و تحلیل مسیر معادلات ساختاری در نرم افزار **PLS** مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج به طور کلی نشان دهنده تاثیرگذاری سازمان ثبت احوال بر حفظ و امنیت کشور می‌باشد که این امر در سایر زیرمجموعه‌های امنیت در مبحث سرمایه اجتماعی، پایگاه اجتماعی و امنیت اجتماعی نیز وجود دارد و در این میان سازمان ثبت احوال بر پایگاه اجتماعی، بیشترین تاثیر و ثبت احوال بر سرمایه اجتماعی کمترین میزان می‌باشد. بر این اساس سازمان ثبت احوال می‌تواند با چرخش در سطح جامعه و کسب اطلاعات لازم از مباحث مختلف زندگی مردم و سپس ارائه آنها به سازمانها و ارگانهای مختلف، آنها را در برنامه ریزی‌های مختلف و ارائه خدمات، مشوق‌ها، محدودیت‌ها و... در سطح جامعه ترغیب نماید.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، ثبت احوال، امنیت، امنیت اجتماعی، پایگاه اجتماعی، سرمایه اجتماعی.

عنوان طرح: برنامه ریزی راهبردی سیاست های جمعیتی با توجه به ویژگی های استان با تاکید بر اهداف شورای راهبردی جمعیت		
پژوهشگر اصلی: سیده معصومه بخشی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
ناظر علمی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۸۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۰
کارفرما: اداره کل ثبت احوال استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل ثبت احوال استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته ها، نتیجه گیری

هدف تحقیق ارائه راهبردهای جمعیتی در راستای تحقق سیاست های جمعیتی استان لرستان می باشد. نوع پژوهش کاربردی - توسعه ای و روش ترکیبی (کیفی - کمی) از نوع اکتشافی می باشد. جامعه آماری تحقیق شامل مدیران، معاونین و کارشناسان صاحب نظر ادارات ثبت احوال، سازمان مدیریت و برنامه ریزی، استانداری، بهزیستی، کار، مرکز بهداشت، ورزش و جوانان و همچنین اساتید هیات علمی دانشگاه می باشد. روش نمونه گیری تحقیق حاضر، غیر احتمالی و به شیوهی هدفمند می باشد. در این تحقیق، به تعدادی با خبرگان حوزه جمعیت مصاحبه شد که اطلاعات بدست آمده به حد اشباع نظری برسد. ابزار گردآوری اطلاعات در بخش کیفی تحقیق مصاحبه بی رهنمود (نیمه ساختار یافته) و عمیق با خبرگان و صاحب نظران می باشد. ابزار گردآوری اطلاعات در بخش کمی نیز، پرسشنامه محقق ساخته است. به منظور تجزیه و تحلیل داده های حاصل از مصاحبه های نیمه ساختار یافته از تکنیک تحلیل محتوا استفاده شد. پژوهش حاضر با بهره گیری از نظرات خبرگان، با استفاده از فرایند تحلیل سلسله مراتبی (AHP) و مدل SWOT در صدد انتخاب بهترین استراتژی جهت تحقق اجرای سیاست های جمعیتی استان لرستان بود.

نتایج تحلیل محتوا حاصل از مصاحبه ها منجر به استخراج ۴ شاخص اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاست ها و برنامه های اجرایی شد. تبیین ارزیابی عوامل داخلی نشان داد که «همکاری و کمک والدین در نگهداری از فرزندان زوجین جوان» به عنوان مهم ترین نقاط قوت و «تغییر معیارهای ازدواج جوانان با افزایش سن و تحصیلات»، «احساس عدم امنیت شغلی» و «کاهش امید به آینده در بین خانواده های لرستانی» به عنوان مهم ترین نقاط ضعف برای استان لرستان می باشند. تبیین ارزیابی عوامل خارجی نشان داد که «فضای رسانه ای موجود و قدرت این حوزه در خصوص آموزش»، «جامعه جوان، مستعد و آماده ی کار» و «وجود ظرفیت فعالیت های اقتصادی در حوزه های کشاورزی، گیاهان دارویی، آبی پروری، دامپروری، صنعت و گردشگری در استان» به عنوان مهم ترین فرصت ها و «بیکاری و نبود اشتغال پایدار و رواج مشاغل کاذب مانند دست فروشی و شوتی سواری»، «عدم تمایل سرمایه گذاران به ایجاد اشتغال در استان»، «حاکم بودن فقر

نسبی در جامعه لرستان»؛ «هزینه‌های سنگین ازدواج» و «نگرانی والدین در مورد امنیت جانی، مالی، فرهنگی و اجتماعی فرزندان»؛ به عنوان مهم‌ترین نقاط تهدید برای استان لرستان می‌باشند. نتایج تحقیق نشان داد راهبرد اجرای سیاست‌های جمعیتی در استان لرستان تدافعی از نوع (WT) می‌باشد. همچنین در بین عوامل داخلی و خارجی قوت‌ها با امتیاز ۰.۰ ۲۹۳ بیشترین اثرگذاری را بر راهبردهای چهارگانه دارند.

کلید واژه ها: استان لرستان، سیاست های جمعیتی، برنامه‌ریزی راهبردی، مدل SWOT

اشاعه و کاربرست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربرست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

یافته های تحقیق در نشریات مطالعات روان شناسی و علوم تربیتی و فصلنامه رویکردهای پژوهشی نو در علوم مدیریت به صورت مقاله علمی پژوهشی منتشر شد.

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: راهکارهایی برای بهینه سازی زیرساخت های نرم افزاری و سخت افزاری در اداره کل ثبت احوال لرستان		
پژوهشگر اصلی: سید علی نادر دهقانی الوار	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: جغرافیا و برنامه ریزی شهری
ناظر علمی: یاسر جوزی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: کامپیوتر - نرم افزار
ناظر اجرایی: فرید فردوسی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: برق - الکترونیک
اعتبار طرح: میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☒ استانی ☐	
زمینه پژوهش: ثبت احوال، فناوری اطلاعات	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۸
کارفرما: سازمان ثبت احوال	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی استان لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: سازمان ثبت احوال کشور		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

۱- مقدمه:

رشد و گسترش روز افزون استفاده از تجهیزات و ابزارهای سخت افزاری، نرم افزاری و بطور کلی فناوری اطلاعات و ارتباطات در جنبه های مختلف زندگی بشر، ضمن ارائه ی امکانات و سرویس های مختلف و رفع محدودیت های ارتباطی نسبت به گذشته، موجب ایجاد انقلابی در نحوه ی ارتباط انسان ها و فرایندهای کسب و کار گردیده است. این انقلاب عظیم تکنولوژی، ماهیت فعالیت های مختلف را در جوامع امروزی تغییر داده است، به طوریکه امروزه پیشرفت در زیرساخت های نرم افزاری، سخت افزاری و فناوری اطلاعات و ارتباطات نقش بسزایی در ارتباطات تجاری، اجتماعی و سیاسی ما بین ملت ها و دولت ها داشته و تصور زندگی بدون آن امکان پذیر نمی‌باشد. بهینه سازی هنر یافتن بهترین جواب در بین وضعیت های موجود است. پیچیدگی و وابستگی سیستم های پیشرفته مهندسی ایجاب می کند تا یک تحلیلگر که نگرشی کلی به سیستم دارد در بهینه سازی سیستم تولیدی، آزمایشگاهی، فروشگاهی یا خدماتی تان به شما کمک کند برای حل و بررسی یک مساله بهینه سازی، در ابتدا باید آن را مدل نمود. مدل کردن به این معنی است که مساله را با متغیرها و روابط ریاضی توصیف کنیم، به طوری که مساله بهینه سازی را شبیه سازی کند. بهینه سازی در طراحی و نگهداری بسیاری از سیستم های مهندسی، اقتصادی و حتی اجتماعی به منظور کمینه کردن هزینه لازم، کاهش ضایعات، طراحی بهینه فرآیند و یا بیشینه کردن سود کاربرد دارد. به دلیل کاربرد وسیع بهینه سازی در علوم مختلف، این مبحث رشد زیادی کرده است، به طوری که در ریاضیات، مدیریت، صنایع و بسیاری از شاخه های علوم مورد مطالعه و بررسی قرار می گیرد و حتی نامهای متفاوتی از قبیل برنامه ریزی ریاضی، «تحقیق در عملیات» و «شبیه سازی سیستم» برای اشاره به مباحث بهینه سازی به کار می روند. تعامل زیرمجموعه ها می بایستی در مطالعه ی یک سیستم مورد توجه قرار گیرد تا از یکپارچگی و بهینگی آن اطمینان حاصل گردد به علاوه مشخصات (محدوده های فنی) اجزای سیستم می بایست تعیین گردند و جزء اهداف مفروض سیستم محسوب شوند، همچنین موارد غیر قطعی موجود در عملکرد سیستم نیز بایستی دسته بندی شوند. این اهداف نیازمند بهینه سازی و هم بستگی چند رشته ای (یا چند تخصصی می باشند و می بایست مدل سازی غیر قطعی مناسبی برای بدست آوردن راهکارهای طرح بدست آید.

۲- اهمیت و ضرورت مساله:

استفاده از تکنولوژی گر چه باید کارها را آسان تر کند اما همیشه این طور نیست! مسئله ای که در اینجا مطرح می شود این است که با توجه به وابستگی روز به روز بیشتر سازمانها به شبکه های رایانه ای چه کاری باید انجام داد تا این سیستم همواره در حال کار بوده و خللی در کار سازمان وارد نشود. با این احوال لزوم داشتن زیرساخت های قوی امری لازم و ضروری می باشد. در راستای بهینه سازی زیرساخت های سخت افزاری و نرم افزاری سازمان ثبت احوال، بایستی مواردی از قبیل:

بهینه سازی زیرساخت شبکه کابلی و بیسیم، آرایش رک ها و آماده سازی نقشه به روز از ساختار و نوع پیکربندی و همچنین ارتباطات زیرساخت شبکه.

بهینه سازی اتاق سرور شامل چپنش صحیح فیزیکی سرورها و تجهیزات اتاق سرور و همچنین بهینه سازی ساختار اتاق سرور.

غبار رویی از سرور ها و تجهیزات حیاتی شبکه و زیرساخت

بررسی سطح دسترسی های کاربران شبکه، رفع ایراد، درج پالیسی های لازم

بررسی فایل سرور و همچنین سطوح دسترسی کاربران

راه اندازی راهکارهای استاندارد پشتیبان گیری از کلیه قسمت های شبکه شامل فایل سرور، ایمیل سرور، دیتابیس ها بسته به نیاز

نصب و راه اندازی آنتی ویروس تحت شبکه متناسب با نیاز کارفرما، انجام تنظیمات و تعیین سطح دسترسی های مربوطه بر روی کلاینت ها انجام گیرد.

۳- نتیجه گیری و هدف تحقیق:

با توجه به گستردگی روز افزون فناوری اطلاعات و ارتباطات و کاربرد مستقیم آن در کسب کار امروز، پشتیبانی از زیرساخت ها و سرویس های مرتبط با آن تبدیل به یکی از اصلی ترین نیازها و عنصری جدایی ناپذیر در رسیدن به اهداف هر کسب و کاری شده است.

که در این تحقیق هدف اصلی نگارنده ارائه راهکارهایی در جهت بهبود زیرساخت های نرم افزاری و سخت افزاری در اداره کل ثبت احوال لرستان می باشد.

روش تحقیق:

هدف کلی این تحقیق، بررسی عوامل موثر بر بهینه سازی زیرساخت های نرم افزاری و سخت افزاری اداره کل ثبت احوال لرستان می باشد.

شیوه های تجزیه و تحلیل اطلاعات:

استفاده از نرم افزار MATLAB، نرم افزار های شبکه نظیر Microsoft Exchange Server، Microsoft Lync Server،

Network Monitoring

کلید واژه ها: استان لرستان، ثبت احوال، فناوری اطلاعات، نرم افزاری، سخت افزاری

اشاعه و کاربرست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...

ب) کاربرست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد

ارائه خدمات و ...

ارائه در کنفرانس ها و نشست های تخصصی سازمان

ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات

اداره کل

حفاظت محیط زیست

۳ طرح

عنوان طرح: شناسایی و تعیین پراکنش پسماندهای ویژه و خطرناک استان لرستان و ارائه راهکارهای رفع تهدید آن

پژوهشگر اصلی: دکتر مرتضی قبادی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: محیط زیست
ناظر علمی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: اداره کل حفاظت محیط زیست لرستان	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۵۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: محیط زیست - پسماند های خطرناک	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: اداره کل حفاظت محیط زیست لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل حفاظت محیط زیست لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

مقدمه

منابع تولید پسماندهای خطرناک (ویژه) بسیار متنوع هستند که از این جمله پسماندهای صنعتی جزء مهمترین آنها است. استان لرستان یکی از استان هایی است که به لحاظ داشتن شرایط مناسب، وجود منابع غنی و متعدد، محصولات متنوع، دامداری گسترده، سوخت و انرژی های مناسب و همچنین نیروی کار متخصص، فعالیتهای صنعتی متعددی را در بر گرفته است. برخی از واحدهای بزرگ و متوسط استان عبارتند از: پتروشیمی لرستان، سیمان دورود، فروآلیاژ ایران، فولاد ازن، نساجی بروجرد، صنایع غذایی گهر، داروسازی بایر افلاک، صنایع شیر ایران (سهامی خاص)، پارت لبن، تعاونی تولید الکل اتیلیک، آب معدنی بیشه، پلی استر لرستان، داروسازی اکسیر، آهک صنعتی و هیدراته لرستان. این استان دارای 22 شهرک صنعتی، 31 شهرک صنعتی در حال واگذاری، چهار ناحیه صنعتی فعال و پنج شهرک صنعتی در حال احداث میباشد.

به طور کلی کمیت و کیفیت زائدات تولیدی واحدهای صنعتی استان به عواملی نظیر میزان تولید، نوع محصول، کیفیت مواد اولیه، دستگاه ها، نوع فرآیند، ارزش محصول و مواد اولیه، مدیریت سیستم و میزان مهارت کارکنان بستگی دارد. از اینرو سعی شده است این موارد در برآورد میزان پسماند ویژه در نظر گرفته شود. اولین قدم در انجام مطالعه درخصوص پسماندهای خطرناک صنعتی، طبقه بندی صنایع است. این طبقه بندی به معنای قراردادن صنایع با تولید مشابه در یک گروه می باشد. با این کار، شناسایی مواد زاید هرگروه از صنایع ساده تر صورت می گیرد و انجام نمونه گیری از واحدهای صنعتی برای تعیین کمیت و کیفیت پسماندهای صنعتی تسهیل می گردد.

در این تحقیق صنایع در هشت گروه قرار گرفتند. در ابتدا لیست صنایع موجود در سطح استان از سازمان صنعت، معدن و تجارت استان اخذ گردید و با هماهنگی اداره کل حفاظت محیط زیست استان واحدهای فعال شناسایی شد و به صورت روش آماری سرشماری در یک برنامه زمان بندی شده فشرده امکان بررسی واحدها و بازدید میدانی واحدهای صنعتی و پسماند های تولیدی شان فراهم گردید. در حین بازدید از واحدهای صنعتی فعال در سطح استان و بررسی فرایند تولید محصول، پرسشنامه هایی نیز در مورد کمیت و نوع محصولات و زائدات تولیدی ویژه آنها تکمیل گردید. نتایج حاصل نشان داد که در استان لرستان 3113322 تن پسماند ویژه صنعتی

در سال تولید می گردد که **85 %** اشتعال پذیر، **22 %** خورنده، **634** واکنش پذیر و **634** درصد سمی هستند. از بین ویژگی های موجود در بین پسماندهای ویژه صنعتی استان، ویژگی با کد ویژگی بازل (Y11) **64 %** بیشترین سهم را به خود اختصاص داد. از نظر خطرات بهداشتی و محیط زیستی نیز شهرستان های خرم آباد، بروجرد، الیگودرز و ازنا به دلیل سهم تولید بیشتر در بین شهرستان های استان، و شهرک های خرم آباد **3**، بروجرد **3** و صنعتی الیگودرز در بین شهرک ها و نواحی صنعتی، بالاترین امتیاز منفی را به خود اختصاص دادند. با بررسی میزان پسماندهای تولیدی هر واحد و مقایسه آن با کل پسماندهای تولیدی، صنایع گروه **6** در اولویت حائز اهمیت برنامه کمینه سازی قرار گرفتند. با توجه به نتایج بدست آمده جهت جلوگیری از آلودگی محیط زیست، برقراری یک سیستم مدیریتی مناسب جهت ساماندهی مواد زائد خطرناک صنعتی امری ضروری به نظر می رسد. از اینرو راهکارهای رفع تهدید پسماندهای ویژه در قالب عناصر موظف سیستم نوین مدیریت پسماند های خطرناک صنعتی ارائه گردید و برنامه پایش و آموزش سیستم پیشنهادی تعیین شد.

رشد جمعیت و افزایش تنوع نیازهای جوامع انسانی، به دنبال خود افزایش تولید پسماندهای زائد را در برداشته است. برخی از این پسماندها خطرناک بوده و در مقادیر ناچیز خود می توانند اثرات مخرب بهداشتی و محیطی را پدیدار سازند. منابع تولید پسماندهای خطرناک بسیار متعدد و متنوع هستند، ولی عمده ترین منبع تولید آنها را فعالیت های صنعتی تشکیل می دهند. پسماندهای خطرناک، مواد زائد جامد یا مایعی هستند که به علت کمیت، غلظت و یا کیفیت فیزیکی، شیمیایی و یا بیولوژیکی می توانند باعث افزایش میزان مرگ و میر و یا بیماری های بسیار جدی شوند. از نظر گروه متخصصان مدیریت صحیح زیست محیطی (۱۹۸۵) مواد زائد خطرناک، موادی هستند که به دلیل میل ترکیبی شدید، سمیت، قابلیت انفجار، خاصیت خورندگی و یا سایر مشخصات برای محیط زیست یا سلامتی انسان چه به صورت تماس با سایر مواد زائد، ایجاد خطر کند و یا احتمال ایجاد آن را سبب گردند. سازمان جهانی بهداشت (WHO) نیز موادی زائدی را خطرناک می داند که باعث ایجاد خطرات کوتاه مدت از قبیل سمیت حاد از طریق بلع، تنفس، جذب پوستی، خورندگی و سایر مخاطرات، در اثر تماس با چشم و پوست و یا خطر آتش سوزی و انفجار شوند. و یا باعث ایجاد خطرات دراز مدت زیست محیطی شامل سمیت مزمن در اثر تماس مکرر و سرطان زایی شوند و یا نسبت به فرایندهای سمیت زایی نظیر تجزیه پذیری زیستی پایدار باشند و دارای پتانسیل آلوده سازی آبهای سطحی باشند و باعث ایجاد شرایط مورد اعتراض از دیدگاه زیبایی شناسی مثل بوجود آمدن بوهای نامطبوع شوند.

سازمان حفاظت محیط زیست آمریکا (EPA) ماده زائدی را خطرناک می داند که یک یا چند شرط زیر را داشته باشد: ۱- از خود ویژگی های قابلیت اشتعال، خورندگی، ۲- میل ترکیبی شدید یا سمیت را نشان دهد، ۳- ماده زائد حاصل از منابع نامشخص باشد (مواد زائد حاصل از فرایندهای صنعتی)، ۴- ماده زائد حاصل از منابع مشخص باشد. ۵- مخلوطی که حاوی فهرستی از مواد زائد خطرناک باشد. ۶- ماده ای که از مقررات "قانون حفاظت و بازیافت منابع" معاف نباشد. ۷- ماده زائد حاصل از فرایندهای شیمیایی، تجاری، مواد واسط و مواد باقیمانده باشد. ۸- در طبیعت غیر قابل تجزیه و پایدار باشد. ۹- برای موجودات زنده کشنده باشد. ۱۰- دارای اثرات تجمعی و یا تأثیر مخرب باشد. ۱۱- از نظر بیولوژیک قابل ازدیاد باشد. طی چند دهه گذشته مدیریت پسماندهای خطرناک و ویژه به یکی از مهم ترین پیامدهای توسعه صنعتی مبدل شده است. حمل و دفع نامناسب مواد زائد که سهم بزرگی از کل آلودگی محیط زیست را تشکیل می دهد و اثرات مخرب آن در ایجاد بحران های زیست محیطی کاملاً مشهود است. کشورهای زیادی تلاش کرده اند تا تکنولوژی مناسب و روش های علمی برای مدیریت مواد زائد ویژه و خطرناک خود را ارائه نمایند. با این وجود مدیریت مواد زائد خطرناک هنوز در حال پیشرفت و توسعه می باشد. استان لرستان نیز از این قائده مستثنی نبوده و لازم است کنترل آلودگی همگام با توسعه صنایع در این استان به پیش رود. در حال حاضر اکثر صنایع فاقد یک سیستم مدیریت مناسب جهت دفع مواد زائد ویژه و خطرناک می باشند و این امر آینده محیط زیست استان را با مشکلات جدی رو به رو خواهد نمود. برای ایجاد این سیستم مدیریت باید در درجه اول به شناسایی و طبقه بندی مواد زائد ویژه و خطرناک تولیدی در منطقه پرداخت. چرا که آگاهی از ویژگی های یک ماده زائد خطرناک و به طور کلی شناسایی این مواد می تواند صاحب نظران را در انتخاب روش های تصفیه و نگهداری و دفع مناسب این مواد یاری نماید. در این تحقیق با تکیه بر هدف شناخت نوع

مواد زائد ویژه و خطرناک و پراکنش آنها در استان لرستان، اهمیت توجه خاص به این مقوله از نقطه نظر کمی مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

ضرورت مساله:

امروزه مدیریت پسماندهای ویژه و خطرناک در جهان به عنوان بخش مهمی از مدیریت محیط زیست و فاکتورهای موثر جهت دستیابی به توسعه پایدار مناطق مطرح است و به علت اینکه منابع تولید و نیز وسعت آلودگی محیط زیست ناشی از این دسته پسماندها خیلی زیاد است، اهمیت ویژه ای در مدیریت مناطق دارند، پسماندهای ویژه و خطرناک به عنوان یکی از انواع اصلی و عمده مواد زائد به مدیریت دقیق و جامع نیاز دارند. مواد زائد ویژه و خطرناک تنها یک مسئله منطقه ای و محلی نبوده بلکه به یک مسئله بین المللی تبدیل شده است. از این رو مدیریت آنها از اهمیت ویژه ای برخوردار شده و نقش تعیین کننده ای در تصمیم گیری های آتی در مدیریت منابع و مدیریت مناطق دارد. در این راستا شناسایی و تعیین پراکنش پسماندهای ویژه و خطرناک استان لرستان می تواند به عنوان اقدامی ضروری تلقی گردد که در نهایت به پیاده سازی سیستم مدیریتی لازم در زمینه مدیریت پسماند ویژه و خطرناک ختم شود. با توجه به وسعت و بزرگی استان لرستان و در نتیجه مقدار زیاد پسماندهای تولیدی ویژه و خطرناک در سطح شهرستان های آن، مدیریت مواد زائد به طور اعم و پسماند ویژه و خطرناک به طور اخص، در وضعیت مناسبی قرار ندارد. برخی از مهمترین مشکلات اجرایی موجود در این خصوص در استان لرستان به شرح زیر می باشد: تولید مقدار زیاد پسماندهای ویژه و خطرناک، عدم تعیین تکلیف مناسب برای برخی از پسماندهای ویژه و خطرناک با حجم بالا، عدم امکانات مناسب برای اجرای صحیح روش های تعیین شده برای دفع پسماندهای ویژه و خطرناک، کمبود ظروف مناسب برای نگهداری و حمل پسماندهای ویژه و خطرناک، عدم تفکیک از مبدأ پسماندهای ویژه و خطرناک، عدم وجود محل مناسب برای بازیافت پسماندهای ویژه و خطرناک، عدم وجود برنامه مناسب و منظم برای مدیریت فعالیت ها. از اینرو شناسایی انواع پسماندهای ویژه و خطرناک استان لرستان و تعیین سهم و پراکنش واحدهای تولیدکننده پسماندهای ویژه و خطرناک استان لرستان می تواند به برنامه ریزان و مدیران استان و شهرستان ها کمک کند تا راهکارهای موثر جهت کاهش اثرات پسماندهای ویژه و خطرناک استان لرستان ارائه دهند و از بروز تهدید ناشی از این دسته پسماندها پیشگیری نمایند.

اهداف:

• شناسایی نوع و میزان تولید پسماندهای ویژه و خطرناک استان لرستان

• تعیین پراکنش مراکز و منابع انتشار و تولید پسماندهای ویژه و خطرناک استان لرستان

ارائه راهکارهای بهینه رفع تهدید پسماندهای ویژه و خطرناک استان لرستان با رعایت اصول محیط زیستی و حفاظت از منابع

روش تحقیق:

گام اول؛ شناسایی و طبقه بندی منابع تولید

اولین قدم در انجام مطالعه درخصوص پسماندهای ویژه و خطرناک، طبقه بندی واحدهای ایجاد کننده پسماندهای ویژه و خطرناک است. این طبقه بندی به معنای قراردادن واحدها با تولید مشابه در یک گروه می باشد. با این کار، شناسایی مواد زائد هرگروه ساده تر صورت می گیرد و انجام نمونه گیری از واحدها برای تعیین کمیت و کیفیت پسماندهای ویژه و خطرناک تسهیل می گردد. واحدهای استان براساس معیارهای بین المللی (ISIC) هر یک با محصولات نسبتاً مشابه چه از لحاظ ترکیب محصول و چه از لحاظ نوع ضایعه تولیدی دسته بندی می شوند.

گام دوم؛ بازدید میدانی و جمع آوری اطلاعات

در این مرحله جهت تعیین نوع و میزان تولید پسماندهای ویژه و خطرناک استان لرستان از عملیات میدانی نمونه برداری، آزمایش های لازم و توزیع پرسشنامه انجام بهره گرفته می شود. پرسشنامه بعنوان موثرترین وسیله جمع آوری اطلاعات در این پژوهش به منظور جمع

آوری اطلاعات پسماندهای ویژه و خطرناک در واحدها به کاربرده می شود. طبق گزارشات بانک جهانی در بسیاری از کشورهای در حال توسعه از این روش بطور موفق استفاده شده است. پرسشنامه ها به صورت حضوری و در قالب یک مصاحبه با افراد صاحب نظر و مسئول در واحدها تکمیل می شود. در برخی از موارد نیز قبل از تکمیل پرسشنامه و انجام مصاحبه با ترتیب دادن جلساتی ابتدا اهداف پروژه تشریح و توجیه گردیده و سپس داده های لازم اخذ شده اند. برخی از اطلاعات نیز از اسناد و گزارشات موجود در واحد های صنعتی و اطلاعات موجود در سازمان صنایع و معادن و ادارات کل حفاظت محیط زیست و ... همچنین از نمودارها و نقشه ها بدست خواهند آمد. لازم به تذکر است که این مطالعه تحت حمایت ادارات کل حفاظت محیط زیست انجام خواهد شد و اخذ اطلاعات با تهیه نامه های اداری لازم، حضور کارشناسان این ادارات کل و در نهایت استفاده و به کارگیری قدرت اجرایی ادارات مزبور صورت خواهد پذیرفت. در این گام نمونه برداری و آزمایش های ضروری در جهت تعیین نوع و میزان پسماندها نیز در آزمایشگاه های معتبر انجام خواهد گرفت.

گام سوم؛ وضعیت پسماندهای ویژه و خطرناک

در این مرحله میزان کل پسماندهای ویژه و خطرناک استان و وضعیت طبقه بندی آنها بر اساس طبقه بندی بازل تعیین می شود. وجود یک سیستم طبقه بندی یکسان و کامل جهت هماهنگی و یکپارچگی سیستم از مهمترین الزامات در طراحی یک سیستم مدیریت واحد می باشد. استفاده از این سیستم کددهی و طبقه بندی موجب می گردد تا امکان مقایسه اثربخشی و سیاست گذاری هایی در ارزیابی عملکردها در بخش مدیریت پسماند واحدهای تابعه با سایر مراجع بین المللی فراهم گشته و کلیه واحدهای استان بتوانند در عرصه های بین المللی با زبانی مشترک به ارزیابی آمار عملکردهای خود در مدیریت گروه های پسماندی اقدام نمایند. همچنین به کمک این سیستم تشخیص دقیق تر معافیت ها و محدودیت های قانونی لحاظ شده برای آن دسته یا گروه های خاص پسماندی ممکن می گردد.

گام چهارم؛ ایجاد پایگاه داده در محیط GIS

در این پژوهش جهت تعیین پراکنش مراکز و منابع انتشار و تولید پسماندهای ویژه و خطرناک استان لرستان اقدام به ایجاد یک سیستم مدیریت پایگاه داده با کمک سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS) خواهد شد. یک پایگاه داده ممکن است بصورت یک مجموعه از اطلاعات بهم مرتبط تبیین شود که بدون قسمت های غیرضروری به منظور کاربردهای مختلف در کنار هم ذخیره می شوند. اطلاعات بصورتی ذخیره می شوند که مستقل از برنامه های کاربردی آنها باشد. دسترسی و کنترل این اطلاعات می تواند از طریق اضافه کردن اطلاعات جدید، ویرایش و جستجوی اطلاعات موجود انجام پذیرد. در ضمن این اطلاعات برای تهیه یک مبنا جهت توسعه اطلاعات در آینده می باشند. این پایگاه داده به صورت فضایی پراکنش مراکز و منابع انتشار و تولید پسماندهای ویژه و خطرناک استان لرستان را نشان می دهد که شامل اطلاعات زیر خواهد بود: اطلاعات تمام واحدها از قبیل نام واحد یا صاحب واحد، کد واحد، کد دو رقمی ISIC، کد چهار رقمی ISIC، نوع فعالیت واحد، مکان واحد، آدرس - تلفن و فاکس واحد، تعداد کارکنان، نوع پسماند، میزان و حجم تولید، وضعیت پسماند، سیستم مدیریت پسماند، وضعیت بازیافت، فروش و استفاده مجدد در واحد، طول و عرض جغرافیایی واحد تاریخ ثبت اطلاعات و سایر اطلاعات مورد نیاز در قالب فیلدهایی در آن درج می شود.

راهکارهای کمینه سازی پسماند های خطرناک (ویژه) صنعتی

عدم تولید یا به عبارتی رسیدن به هدف **Zero waste** شاید بنیادی ترین و کاربردی ترین روش رفع تهدید پسماندهای خطرناک (ویژه) صنعتی استان لرستان باشد و در مطلوب ترین حالت ممکن، بهتر است پسماند ویژه ای تولید نشود تا اینکه مجبور به رفع آلودگی گردید.

این راهکار برای واحدهای صنعتی استان لرستان می تواند به صورت ذیل اجرایی گردد:

● جلوگیری از رها شدن پسماندهای ویژه از طریق طراحی مناسب فرایند تولید

● کاهش پسماندها در مبدا از طریق تغییر در تجهیزات و رویه های کاری واحدهای صنعتی

● استفاده مجدد از پسماندهای قابل استفاده

● بازیابی هر گونه منبع ارزشمند از پسماندهای تولیدی

● تصفیه و دفع پسماندها

مراحل بالا باید به دقت رعایت شود و فقط در صورتی به مراحل بعد رجوع شود که مرحله قبلی به طور کامل انجام شده باشد. پسماندها به ترتیب در هر یک از ردیف های فوق کاهش یافته و در نهایت تنها پسماندهایی برای تصفیه یا دفع ارسال شود که نتوان از طریق پیشگیری و بازچرخانی از تولید آنها جلوگیری کرد. لازم به ذکر است که وجود تکنولوژی و فرهنگسازی از مهمترین عواملی است که موجب می گردد یک مرحله به صورت کامل رعایت گردد گاهی اوقات شرایط به گونه ای است که امکان ایجاد مراحل اولیه که بیشترین اثر را نیز دارند در واحدهای صنعتی غیر ممکن می گردد. برخی موارد مشاهده شده که واحدهای صنعتی از عبارات دیگری به جای پیشگیری از آلودگی استفاده می کنند که از آن جمله می توان به شیمی سبز، کاهش آلودگی، کاهش در منشاء، تولید پاک تر، کمینه سازی پسماندها، کاهش زائدات، تکنولوژی سبز و تکنولوژی با دور ریز کم اشاره کرد. کلیه این عبارات به مفهوم پیشگیری و حفاظت موثرتر از محیط زیست از طریق پیشگیری از آلودگی به صورت یکپارچه و بهینه سازی در فرایند تولید دلالت دارد. به طور خلاصه مزایای مستقیم و غیر مستقیم پیشگیری از آلودگی پسماندهای ویژه صنعتی را می توان به صورت جدول زیر خلاصه نمود.

پیشنهادات

همچنین به منظور پیشگیری از آلودگی های پسماند در صنعت لرستان، موارد زیر پیشنهاد می گردد:

● آموزش جامع و مستمر کلیه پرسنل در دو بخش پرسنل شرکتی و پیمانکاری به صورت حضوری

● آموزش جامع و مستمر با استفاده از تابلوها، بروشورها و تبلیغات محیطی

● الزام تمامی پرسنل به رعایت اصول کاهش از مبدا پسماندها حتی در موارد بسیار جزئی و اندک

● الزام کلیه شرکت ها به استفاده از پرسنل مجرب که آشنایی با مدیریت پسماندهای ویژه را داشته باشند

● استفاده از تکنولوژی های روز دنیا با هدف کاهش تولید پسماندهای خطرناک و کاهش حجم و میزان سایر پسماندها

● استفاده از مواد با کیفیت بهتر در خطوط تولید و تصفیه به منظور افزایش طول عمر و کاهش چرخه تولید پسماند

● استفاده از مواد با خطر کمتر برای بهداشت و محیط زیست در کلیه قسمت های واحدهای صنعتی

● ایجاد ساختار مدیریت پسماند در شرکت ها و جذب نیروی ماهر و کارآمد و بکارگیری کارشناس محیط زیست در هر یک از زیر

مجموعه های تابعه

● فروش به موقع کلیه پسماندهای بازیافتی نظیر بشکه ها، لاستیک ها و فلزات به منظور افزایش فضای مناسب ایستگاه های ذخیره

● تعیین تکلیف پسماندهای نامشخص یا دارای عمر طولانی نگهداری در انبارها

● جلوگیری از تخلیه پسماندها در محیط های پذیرنده آب و خاک

● الزام واحدهای صنعتی به استفاده از مواد و روش های با تولید کمتر پسماند در تمامی بخش های مجموعه

● خود الزامی مجموعه به کاهش تولید پسماند و مدیریت بهینه با هدف پایش مستمر

● ایجاد ساختار پایش مستمر سیستم مدیریت پسماندهای ویژه برای تمامی گروه های پسماند تولیدی

● جایگزینی لامب های مهتابی و کم مصرف با انواع جدید لامپ ها به منظور کاهش ایجاد پسماندهای دارای ترکیبات خاص

- بهبود وضعیت کف واحدها و به نوعی ایزوله نمودن آنها به محوی که امکان آلودی زدایی ترکیباتی که بر روی زمین ریخته می‌شوند به وجود آید
  - استفاده بهینه از دستمال های تنظیف و به کار بردن کامل این گروه از مواد به منظور جلوگیری از تولید بیش از حد پسماندهای این گروه
  - جلوگیری از اختلاط نامناسب و غیر اصولی پسماندها در تمامی واحدهای تولید کننده پسماندهای خطرناک با سایر گروه های پسماند
  - استفاده از ظروف مناسب بسته به نوع پسماند و با رعایت شرایط سازگاری و ناسازگاری پسماندها
  - ایجاد ساختار مناسب و به روز رصد و پیگیری کلیه پسماندهای تولیدی از زمانتولید تا زمان خروج از واحد صنعتی
  - سعی و تلاش در جها امکان استفاده مجدد از پسماندهای آلوده به ترکیبات نفتی
  - جداسازی قطعات ارزشمند همراه با پسماندهای خطرناک نظیر ترکیبات فلزی موجود همراه با انواع فیلتر ها توسط پیمانکاران مجرب به صورت بخش خصوصی
  - ایجاد محل های مناسب و ایزوله و سرپوشیده برای نگهداری پسماندهای خطرناک به خصوص در انبارها
  - استفاده از یک سیستم و ساختار تشویقی و تنبیهی به منظور کاهش و تفکیک بهینه پسماندهای ویژه صنعتی
- به منظور افزایش آگاهی و جلب مشارکت کلیه تولید کنندگان پسماندهای خطرناک لازم است تا آموزش های لازم توسط افراد صلاحیت دار به صورت مستمر و پیوسته صورت پذیرد تا علاوه بر اطلاع رسانی های لازم بتوان در جهت کاهش تولید پسماند و نحوه مدیریت صحیح و اصولی پسماندهای تولیدی در گروه های مختلف تولیدی گام های عملی و موثر برداشت. لذا برحسب نوع پسماند و دروه آموزش گیرنده، سرفصل های آموزشی مرتبط با مدیریت پسماندهای خطرناک توصیه می شود.

کلید واژه ها: استان لرستان، پسماندهای ویژه صنعتی، پسماندهای خطرناک، محیط زیست، پسماند

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

- الف. ارائه در کنفرانس ها و نشست های تخصصی و همچنین ارائه در شورای پژوهشی
- ب. حفاظت از محیط زیست، کاهش تولید پسماند و راهکارهای مدیریت پسماند صنعتی و ...

عنوان طرح: تعیین پراکنش زیستگاه‌ها و شناسایی نقاط حادثه‌خیز و پرتنش به منظور حفاظت از پلنگ ایرانی در استان لرستان

پژوهشگر اصلی: دکتر محمدرضا اشرف زاده	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: بوم‌شناسی و ژنتیک حفاظت
ناظر علمی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: اداره کل حفاظت محیط زیست لرستان	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۶۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: تنوع زیستی	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: اداره کل حفاظت محیط زیست لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه شهرکرد	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل حفاظت محیط زیست لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

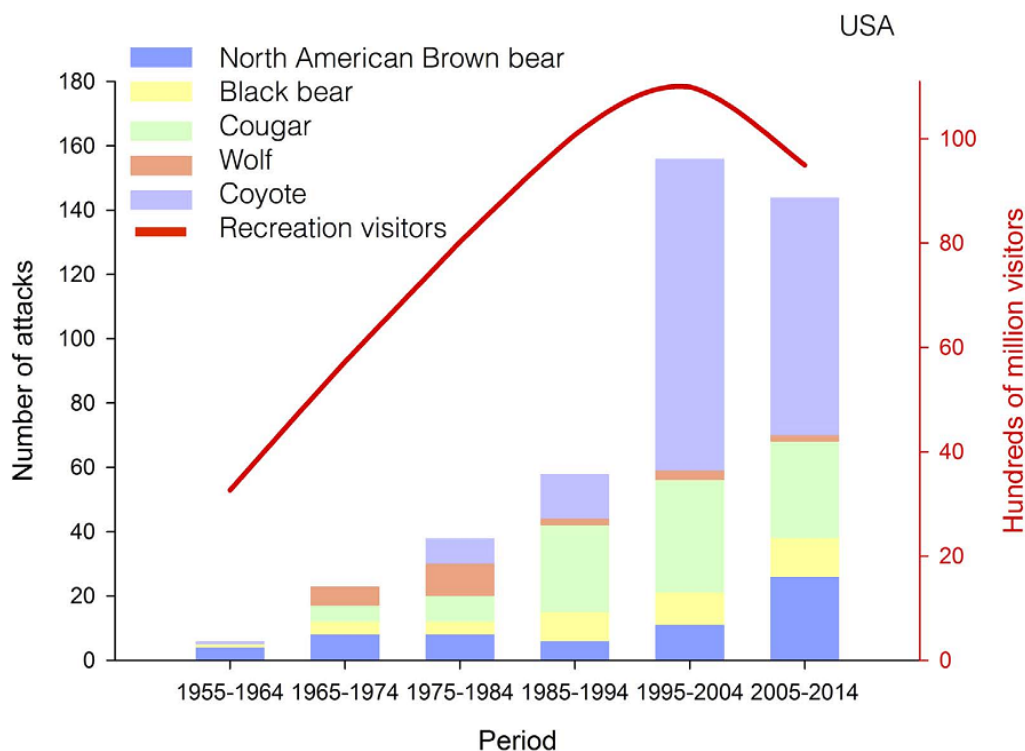
مقدمه

در سال‌های اخیر تضاد بین منافع انسانی و حیات وحش در بسیاری از نقاط دنیا افزایش یافته است. عوامل متعددی نظیر تغییر در کاربری سرزمین، تخریب و تکه تکه شدگی زیستگاه، روند رو به رشد فعالیت‌های اکوتوریسمی و ... در افزایش این تضاد نقش قابل توجهی داشته است که همه این عوامل در نتیجه افزایش جمعیت بشر و افزایش نیاز به منابع غذا، آب، انرژی و مواد خام است (**Khorozyan** 2007, **Zazanashvili et al. 2008**). امروزه، تضاد گسترده‌ای بین انسان و حیات وحش به ویژه در رابطه با گوشتخواران بزرگ جثه دیده می‌شود. حملات شیر (**Panthera leo**) و ببر (**Panthera tigris**) به انسان و دام‌های اهلی در کشورهای مختلف آسیایی و آفریقایی و همچنین حملات خرس قهوه‌ای و پلنگ در کشورهای آسیایی نمونه‌هایی از بروز این تعارض هستند (**Jackson, 1985; McDougal, 1987; Sanyal, 1987**). بنابراین، هم‌پوشی نیازهای اولیه حیات وحش با منابع مورد استفاده انسان سبب بروز تعارض بین این دو می‌شود. افزایش روز افزون جمعیت انسان و توسعه در داخل و پیرامون زیستگاه‌های طبیعی منجر به افزایش بهره برداری از منابع طبیعی، تجاوز به زیستگاه‌های حیات وحش و در نتیجه تخریب یا کاهش کیفیت آنها و متعاقب این امر افزایش تقابل حیات وحش به ویژه گوشتخواران با انسان و دام شده است، به طوری که در برخی موارد خسارت‌های سنگینی را به جوامع محلی از جمله دامداران روستایی تحمیل نموده است (**Karanth and Madhusudan 2002, Woodroffe 2000**). امروزه، گزارش‌های متعدد و روزافزونی از حمله گوشتخواران بزرگ جثه مانند شیر، ببر و پلنگ به انسان ارائه می‌شود (شکل ۱)، گاهی این حمله‌ها خسارت‌های را به بار آورده و می‌توانند کشنده باشند که واکنش‌های عمومی گسترده‌ای را در پی دارد (**Woodroffe et al. , 2005**). در مقابل، تعارض بین انسان و آفات عمومی کشاورزی ممکن است عمومی تر باشد اما نگرانی‌های کمتری را در بر دارد (**Nyhus, 2016**).

گوشتخواران به عنوان گونه‌های چتر و شاخص در اکوسیستم‌ها به شمار می‌روند که از اهمیت زیستی و اکولوژیک بالایی برخوردارند (**Shepherd et al. , 2014**). همین امر ضرورت مطالعه روی آن‌ها را دوچندان می‌کند. بر اساس پژوهش‌ها، مناطق حفاظت شده به عنوان زیستگاه اصلی بسیاری از گونه‌های حیات وحش اهمیت ویژه‌ای در برنامه‌های مدیریت و حفاظتی دارند. این موضوع از آن جنبه دارای اهمیت است که بر اساس گزارش‌های موجود، در اوراسیا جمعیت‌های بسیاری از گونه‌های شاخص به ندرت در خارج از مناطق

حفاظت شده مشاهده می‌شوند (Shepherd et al., 2014; Ashrafzadeh et al., 2019). در این میان، توانایی نگهداری طولانی مدت از جمعیت‌های زیستا در مناطق حفاظت شده یکی از پرسش‌های کلیدی است که نیازمند پژوهش‌های بیشتر است. بر اساس برآوردها، بیش از ۷۵ درصد گونه‌های گربه سان در سطح جهان تحت تاثیر پدیده تعارض حیات وحش-انسان هستند (Inskip and Zimmermann, 2009) و شدت این تعارض معمولاً با افزایش جثه حیوان افزایش می‌یابد و بیشترین نگرانی حفاظتی در مورد نه گونه شامل یوزپلنگ، پلنگ، کاراکال، شیر، پوما، پلنگ برفی، ببر، سیاهگوش و جگوار است (Inskip and Zimmermann, 2009). فراوانی این گربه سانان، اغلب بر اساس عواملی مانند دسترسی پذیری به طعمه تعیین می‌شود. در نتیجه، افزایش تراکم دام‌های اهلی می‌تواند منجر به افزایش تعارض شود.

شکل ۱: روند افزایشی حمله‌های گوشتخواران بزرگ جثه به انسان در کشورهای توسعه یافته در سال‌های مختلف (Penteriani et al., 2016)

دستیابی به دانش کافی در زمینه وضعیت جمعیت و زیستگاه گونه‌های حیات وحش نقش ویژه‌ای در برنامه‌های مدیریت و حفاظت از حیات وحش دارد. در این میان، حفاظت از جمعیت‌های گربه سانان بزرگ جثه مانند پلنگ (*Panthera pardus saxicolor*) به واسطه بزرگی جثه، تراکم پایین جمعیت، قلمروطلبی، نیازهای حیاتی ویژه، نرخ پایین زاد و ولد موفق و گستره خانگی بزرگ از حساسیت ویژه‌ای برخوردار است. بیش از ۶۵ درصد جمعیت پلنگ ایرانی در کشور ایران پراکنش دارد، در حالی که حفاظت از آن با چالش‌های گسترده‌ای مواجه است (Ghoddusi, 2010; Khaleghi et al., 2014).

در حال حاضر، اطلاعات بسیار اندکی در زمینه وضعیت پراکنش، گستره فضایی زیستگاه‌های مناسب، میزان مرگ و میر و دلایل اصلی تلفات پلنگ در استان لرستان وجود دارد. همچنین، سطح تعارض پلنگ با جوامع انسانی، راهکارهای مورد استفاده و کارآمدی مناطق حفاظت شده در تضمین بقای جمعیت این گونه به درستی مشخص نشده است.

استان لرستان، از یک سو، به واسطه گستره‌های کوهستانی وسیع و مناطق به نسبت بکر و دست نخورده یکی از زیستگاه‌های اصلی پلنگ در غرب کشور (گستره زاگرس) به شمار می‌رود. از سوی دیگر، فعالیت‌های انسانی مانند دامداری و زندگی عشایری، کشاورزی، احداث

جاده‌ها در مناطق بکر و کوهستانی، سدسازی و... در این استان پیامدهای گسترده‌ای بر حیات وحش بزرگ جثه به ویژه گربه‌سانان داشته است. بر اساس آمار موجود، تلفات پلنگ به واسطه عوامل انسانی در استان لرستان در مقایسه با سایر استان‌های کشور به ویژه در گستره زاگرس بسیار بالا بوده است. به نحوی که بیشترین تلفات پلنگ ناشی از عوامل انسانی در غرب کشور در سال‌های اخیر متعلق به استان لرستان است و این استان در مقایسه با سایر استان‌های کشور نیز از آمار تلفات بالاتری برخوردار است که نیازمند بررسی علمی دلایل موجود و اتخاذ رویکردهای مناسب جهت حفاظت و مدیریت بهتر است.

به طور خلاصه، دانش چندان در زمینه آمار تلفات موجود، دلایل اصلی تلفات، سطح تعارض با جوامع انسانی و پراکنش فضایی زیستگاه‌های مطلوب در استان لرستان وجود ندارد. بنابراین، شناسایی زیستگاه‌ها و تعیین نقاط حادثه‌خیز و پرتنش از لحاظ تعارضات و تلفات جاده‌ای پلنگ در این استان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

اهداف:

جمع‌آوری و بررسی مطالعات و فعالیت‌های پیشین در ارتباط با تلفات و تعارضات گونه پلنگ در ایران و سایر کشورها و تعیین نقشه اولیه نقاط پرتنش تعارضات پلنگ در استان با استفاده از اطلاعات و رکوردهای سالهای اخیر و بررسی‌های میدانی تهیه نقشه پراکنش پلنگ در استان لرستان با استفاده از اطلاعات و رکوردهای سال‌های اخیر و بازدیدهای میدانی شناسایی و مدل‌سازی زیستگاه‌های مناسب پلنگ در استان با استفاده از رویکرد جدید مدل‌سازی تجمعی و در نظر گرفتن ویژگی‌های بوم‌شناختی گونه مورد مطالعه

بررسی علل و آمار تلفات پلنگ با انجام فعالیت‌های میدانی و مصاحبه با افراد صاحب نظر و جوامع محلی تعیین نقاط پرخطر و حادثه‌خیز تصادفات جاده‌ای پلنگ در استان با استفاده از بازدیدهای میدانی و مدل‌سازی‌های تخصصی شناسایی مناطق پرتعارض پلنگ با جوامع محلی با استفاده از روش‌های میدانی و تحلیل‌های تخصصی بررسی هم‌پوشی محدوده‌های پرتعارض از نظر تلفات و تعارضات پلنگ با مناطق حفاظت شده ارائه راهکارهای مدیریتی و حفاظتی مناسب به منظور کاهش تعارضات و تلفات ارائه برنامه اجرایی زمان‌بندی به منظور کاهش و کنترل تعارضات و تلفات پلنگ روش تحقیق:

بررسی و گردآوری پژوهش‌های پیشین

پژوهش‌های پیشین در ارتباط با وضعیت زیستی، پراکنش جغرافیایی، شناسایی زیستگاه‌ها، عوامل تهدیدکننده جمعیت و زیستگاه، تعارض با انسان و تصادفات جاده‌ای پلنگ و سایر گونه‌های مشابه در ایران و جهان گردآوری و جمع‌بندی خواهد شد. با استفاده از این فرایند امکان دستیابی به درک مناسب از وضعیت پلنگ و ارائه راهکارهای مدیریتی و حفاظتی کاربردی تر وجود دارد. بررسی‌های میدانی

هدف از این طرح، بررسی و تعیین پراکنش جغرافیایی پلنگ، شناسایی زیستگاه‌ها، شناسایی عوامل تهدیدکننده جمعیت و زیستگاه، بررسی و شناسایی مناطق پرتعارض پلنگ با انسان و نقاط داغ تصادفات جاده‌ای پلنگ است. بنابراین، بازدیدهای میدانی گسترده از زیستگاه‌های مختلف در سراسر استان لرستان با استفاده از تیم متشکل از نیروی انسانی متخصص انجام خواهد شد. همچنین، به منظور دستیابی به اطلاعات اولیه در زمینه محل‌های حادثه‌خیز و پرتنش از اطلاعات زیست‌شناختی و بوم‌شناختی، دانش جوامع محلی و کارشناسان محیط زیست استفاده خواهد شد که در ادامه این اطلاعات در نقشه‌های منطقه تدقیق خواهند شد.

به منظور ارزیابی دقیق‌تر از وضعیت گونه، از تجهیزاتی مانند دوربین‌های تله‌ای با کیفیت خوب و دارای قابلیت فیلمبرداری و تصویربرداری در شب و روز، دوربین تصویربرداری، سامانه موقعیت‌یاب جغرافیایی (GPS)، دوربین‌های دوچشمی تخصصی و گردآوری نمایه‌ها استفاده خواهد شد.

با استفاده از بازدیدهای میدانی گسترده در سراسر استان، استفاده از تجهیزات کاربردی نظیر دوربین‌های تله‌ای مدرن با قابلیت تصویربرداری و فیلم برداری در شبانه روز، دوربین‌های دوچشمی و تصویربرداری، GPS، گردآوری و شناسایی نمایه‌های حضور داده‌های اولیه جمع آوری خواهد شد. در ادامه، از سامانه اطلاعات جغرافیایی (GIS) و تحلیل‌های مربوطه جهت دستیابی به یافته‌ها استفاده خواهد شد.

شناسایی و مدل‌سازی زیستگاه‌های مناسب پلنگ

پیش بینی پراکنش گونه‌ها در تعیین وضعیت حفاظتی، ارزیابی سطح تهدیدها و حفاظت گونه‌ها اهمیت دارد. دستیابی به اطلاعات مناسب در زمینه پراکنش جمعیت‌ها و گونه‌ها از ضرورتی اجتناب‌ناپذیر در برنامه‌های مدیریت و حفاظت حیات وحش برخوردار است. به طور خاص مدل‌های مطلوبیت زیستگاه گونه‌ها، توصیفی کمی از نحوه توزیع جغرافیایی گونه‌ها فراهم آورده و به خوبی تشریح کننده نحوه عکس‌العمل گونه‌ها در پاسخ به شرایط اقلیمی و فیزیکی زیستگاه هستند (Brito et al. , 2011). از این رو، این مدل‌ها را می‌توان به عنوان ابزاری در بررسی مسائل مرتبط با تکامل و زیست‌شناسی گونه‌ها و نیز اولویت‌بندی اقدامات مدیریتی و حفاظتی مورد توجه قرار داد. در سالهای اخیر روش‌های متعددی برای مدل‌سازی پراکنش به وجود آمده است (مانند MARS, RF, MAXENT, ANN, GBM). این مدل‌ها مبتنی بر مفهوم آشیان بوم‌شناختی (Ecological Niche Modeling) هستند. نقشه زیستگاه مناسب پلنگ در این پژوهش با استفاده از روش‌های مختلف و در بسته نرم‌افزاری Biomod2 و در محیط R به دست خواهد آمد (Thuiller et al. , 2009). مدل‌سازی زیستگاه مناسب با استفاده از متغیرهای محیط زیستی مرتبط با بوم‌شناسی و رفتار گونه در انتخاب زیستگاه و نقاط حضور انجام خواهد شد. متغیرهای محیط زیستی مورد استفاده در مطلوبیت زیستگاه گونه شامل چهار نوع متغیرهای پستی و بلندی (شامل مدل رقومی ارتفاع، شیب، جهت و نقشه موقعیت پستی و بلندی)، متغیرهای اقلیمی، کاربری پوشش زمین و متغیرهای آشفتگی انسانی هستند (Beier et al. , 2007). پلنگ سازگاری به نسبت بالایی با تیپ‌های مختلف زیستگاهی و فعالیت‌های انسانی دارد (Favilli et al. , 2013; Kanellopoulos et al. , 2006). به منظور تهیه نقشه‌های پراکنش گونه مورد مطالعه، زیستگاه‌های مهم، عوامل انسانی (مراکز جمعیتی، جاده‌ها، صنایع)، پوشش-کاربری سرزمین و... از کاربرد سنجش از دور (RS) و سامانه اطلاعات جغرافیایی (GIS) استفاده خواهد شد. در این پژوهش از نرم افزار ArcGIS 10.4 به منظور تهیه نقشه‌ها استفاده خواهد شد.

مدل سازی و شناسایی نقاط حادثه خیز و پرتنش از نظر تلفات جاده ای

در این پژوهش با استفاده از بررسی‌های میدانی گسترده، گردآوری آمار تلفات جاده‌ای پلنگ (مختصات جغرافیایی، سن، جنس حیوان تلف شده، سال و فصل تلفات، فاصله از نزدیکترین دامداری‌ها) با استفاده از دستگاه موقعیت یاب مکانی (GPS) و اطلاعات موجود در اداره‌های حفاظت محیط زیست داده‌های اولیه برداشت خواهد شد. در ادامه، به منظور بررسی نقاط حادثه خیز و یا داغ تصادفات جاده‌ای پلنگ (Hotspots) از تابع تراکم کرنل (Kernel Density Estimation) در محیط Arc-GIS استفاده خواهد شد. همچنین، راهکارهای اجرایی به منظور کاهش تصادفات جاده‌ای پلنگ پیشنهاد خواهد شد.

شناسایی مناطق بحرانی و پرتعارض پلنگ با جوامع محلی و ارائه راهکارهایی به منظور کاهش تعارض:

یکی از راهکارهای مدیریتی موثر برای حل تعارض بین جوامع محلی و گوشتخواران بزرگ جثه، بررسی و درک نگرش مردم، ساختار جوامع محلی از لحاظ اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و غیره و همچنین بررسی روابط بین مردم محلی و سازمان‌های دولتی و غیر دولتی دخیل در امر حفاظت است (Dickman, 2010). در این مطالعه به منظور بررسی نگرش مردم محلی نسبت به پلنگ و بررسی روابط بین جوامع محلی و سازمان‌های دولتی و غیر دولتی مرتبط در حفاظت پرسشنامه ای طراحی و با مردم محلی و سازمان‌های مرتبط مصاحبه خواهد شد. در این مطالعه با استفاده از روش (Daniel, 1999) اندازه نمونه به تفکیک بر اساس اندازه خانوار ساکن در مناطق روستایی منطقه مورد مطالعه تعیین خواهد شد. در این پرسشنامه اطلاعاتی نظیر سن، شغل، مالکیت و دارایی، میزان وابستگی به دامداری از لحاظ

اقتصادی، مهمترین دغدغه برای حمله پلنگ، تجربه حمله پلنگ، میزان اعتقاد به اینکه پلنگ می‌تواند به انسان حمله و آن را زخمی کند، فصل خسارت وارد شده، میزان دانش مردم محلی نسبت به پلنگ و نقش آن در طبیعت، میزان ترس مردم محلی از این گونه، راهکارهای مورد استفاده توسط مردم محلی جهت مدیریت حملات پلنگ و راهکارهای پیشنهادی به منظور بهبود مدیریت تضاد این گونه با مردم محلی جمع آوری خواهد شد. در نهایت، داده‌های به دست آمده با کمک آمار توصیفی و استنباطی، رگرسیون منطقی دوتایی (**Binary Logistic Regression**) و تجزیه و تحلیل شبکه‌های اجتماعی (**Social Network Analysis**) مورد تجزیه و تحلیل قرار خواهند گرفت.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، پلنگ ایرانی، محیط زیست، حیات وحش، نقاط حادثه خیز

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

الف، ارائه در کنفرانس‌ها و نشست‌های تخصصی
ب. حفاظت و مدیریت حیات وحش، جلوگیری از تلفات جاده‌ای و جلوگیری از انقراض گونه

عنوان طرح: پایش و شناسایی آفات و بیماری های درختان و درختچه های جنگلی منطقه حفاظت شده سفید کوه خرم آباد (شیب شمالی)		
پژوهشگر اصلی: مجید توکلی	مدرک تحصیلی: دکترای تخصصی	رشته تحصیلی: سیستماتیک حشرات
ناظر علمی: محمدنبی حسونند معاونت محیط طبیعی اداره کل	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: محیط زیست
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۱۴۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: درختان جنگلی	سال شروع: ۱۴۰۲	سال اتمام: ۱۴۰۳
کارفرما: اداره کل حفاظت محیط زیست لرستان	دانشگاه مجری: مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل حفاظت محیط زیست لرستان - مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

بخش عمده‌ای از درختان آفت‌زده حوزه شهرستان چگنی در مناطق تحت مدیریت اداره کل محیط زیست (منطقه حفاظت شده سفیدکوه) واقع شده‌اند، که تا به حال هیچگونه برنامه پیشی و کنترلی شیوع آفات از این عرصه‌ها اجرا نشده است. در نتیجه این مکان‌ها می‌تواند در آینده به عنوان کانونی برای تکثیر و انتشار این آفات در منطقه محسوب شوند. بنابراین لازم و ضروری است، نسبت به این مناطق حساسیت خاصی داشته باشیم و سالانه پایش‌هایی از آفات و بیماری‌ها در این عرصه‌ها را توسط واحدهای اجرایی و تحقیقاتی صورت گیرد.

شیب شمالی منطقه سفیدکوه یکی از مکان‌های طغیان پروانه‌های برگ‌خوار در فصل بهار و سایر آفات چوبخوار و بذرخوار است. هدف از این مطالعه، یکی شناسایی و مشخص کردن دقیق آفات و عوامل بیمارگر مهم و کلیدی و خسارتزای منطقه است. پژوهش حاضر طی سال‌های ۱۴۰۲-۱۴۰۳ با هدف شناسایی آفات و بیمبریهای مهم و خسارتزای بدرختان و درختچه‌های جنگلی و مرتعی با استفاده از روش‌های ریخت‌شناسی و مولکولی از روی مراحل لاروی و بالغ و برآورد شدت برگ‌خواری به‌صورت چشمی و تخمینی با یک روش استاندارد در ناحیه رویشی زاگرس انجام شد. نمونه‌برداری‌ها در بهار و تابستان هر سال به روش تکاندن درخت روی پارچه سفید و فقط از لاروهایی انجام گرفت که روی درختان بلوط برگ‌خواری می‌کردند تا در آزمایشگاه مورد پرورش قرار گرفتند. همچنین برگ و سایر اندام های هوایی و ریشه دارای علایم مشکوک به وجود بیمارگرها از قسمت‌های مختلف گیاهان با کمک قیچی باغبانی مخصوص جدا شده و پس جمع‌آوری برای جداسازی و شناسایی به آزمایشگاه منتقل شده‌اند.

نتایج بدست آمده (پس از اولین بازدید، شهریور ۱۴۰۲ تا آخر خرداد ۱۴۰۳)

بررسی‌های مقدماتی نشان داد چند گروه آفات مهم شامل:

۱- برگ‌خواران، ۲- چوبخواران، ۳- شیره‌خواران یا آفات مکنده شیره گیاهی، ۴- بذرخواران، ۵- گالزها

از آفات درجه یک و خسارتزای درختان و درختچه‌ها در این حوزه مطالعاتی محسوب می‌شوند. طغیان آفات برگ‌خوار در ابتدای فصل رویشی (اوایل بهار) سبب بی‌برگی کامل درختان در این منطقه شده و با توجه به تک نسلی بودن این گروه از آفات درختان آسیب دیده مجدد در خرداد ماه درختان مورد تهاجم مجدداً تجدید حیات کرده، اما مهمترین پیامد آن را به‌صورت ضعف شدید و بی‌رمق شدن درختان بلوط مورد حمله دیده می‌شد، به‌طوری‌که میوه‌های تولید شده اغلب بسیار کوچک‌تر از حد معمولی بوده و با تعداد کمتر و درختان شادابی

طبیعی را نداشتند. بازدید به عمل آمده در فصل بهار از ایستگاه‌های شماره یک و دو در این حوزه مطالعاتی نشان داد، با یک کمپلکسی از گونه‌های مختلف (حداقل ۱۵ گونه) آفات برگ‌خوار، چوب‌خوار (حداقل ۶ گونه) و حشرات و مایت‌های دیگر مهم و خسارتزا مواجهه هستیم که شناسایی دقیق آن‌ها در دست بررسی است. همه این آفات بومی منطقه بوده و پای ثابت هر ساله در این عرصه‌ها هستند، به‌طوریکه هر سال با نوسانات جمعیتی کم و یا زیاد دیده می‌شوند. به هنگام بازدید آثار خسارت شیرخوار روی برگ و سوسک‌های چوب‌خوار روی تنه درختان به وضوح قابل مشاهده بود و در ضمن در کف جنگل حضور فعال موربانه‌ها به‌وفور ملاحظه گردید. اغلب این حشرات در شرایط عادی با جمعیت کم در تعادل اکولوژیکی با این گیاهان می‌زبان هستند، ولی در جمعیت‌های بالا، قدرت خسارتزایی و حتی زوال و یا خشک کردن درختان و درختچه‌ها را دارند. معرفی کلی گروهی از این عوامل بیماری‌زا، ۱- زوال بلوط و سایر درختان و درختچه‌ها، ۲- زنگ بنه *Pileolaria terebinthi* (DC.) Cast، ۳- سفیدک‌های سطحی یا *Erysiphales*، ۴- پوسیدگی درختان، از میان آنها به ترتیب گونه‌های *Catocala nymphagoga* *Kresnaia beschkovi* *Tortrix viridana* *Euproctis melania* و *Dicycla oo* *Catocala nymphaeae* بیشترین پراکندگی و شدت برگ‌خواری را نسبت به سایر گونه‌ها داشتند و بیشترین تنوع گونه‌ای مربوط به خانواده *Noctuidae* و پس از آن *Erebidae* بودند.

کلید واژه‌ها: لرستان، آفات و بیماری‌های درختان، درختان و درختچه‌ها، سفید کوه، جنگل

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
 ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

حوزه هنری

۱ طرح

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: ترسیم نیازهای هنری جامعه با شیوه های آینده نگاری در استان لرستان

پژوهشگر اصلی: دکتر سید نجم الدین موسوی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر علمی: اعظم روانشاد	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۱۴۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: نیازهای هنری	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۰
کارفرما: حوزه هنری لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: حوزه هنری لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

هنر مجموع‌های از آثار یا فرآیندهای ساخت انسان است که برای اثرگذاری بر احساسات و هوش انسانی یا به منظور انتقال یک مفهوم، خلق می‌شود. امر هنری همیشه با زیبایی همراه نبوده ولی همواره با خلاقیت زیبایی، انسان همراه است. می‌توان گفت هنر، توانایی و مهارت آفریدن زیبایی است. و هنر پل ارتباط میان زیبایی و انسان بوده و هنر در طول تاریخ بشریت همواره یکی از اجزای جدایی ناپذیر نیازهای انسان بوده است.

از این رو پژوهش حاضر با هدف ارائه سناریوهای نیازهای هنری در استان لرستان با استفاده از روش عدم قطعیت بحرانی انجام پذیرفت. جامعه آماری پژوهش را خبرگان حوزه هنری استان تشکیل می‌دهند که با استفاده از اصل کفایت نظری ۱۵ نفر بر مبنای روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. نظر به اینکه پژوهش حاضر اکتشافی می‌باشد، برای جمع‌آوری اطلاعات از مصاحبه و پرسشنامه استفاده شد. در بخش کیفی پژوهش ابزارگردآوری اطلاعات مصاحبه نیمه ساختار یافته بود که روایی آن با استفاده از روایی نظری و روایی محتوایی و پایایی آن با استفاده از پایایی میان کدگذار و درون کدگذار مورد آزمون قرار گرفت.

ابزار گردآوری اطلاعات در بخش کمی نیز پرسشنامه بود که روایی و پایایی آن با استفاده از روایی محتوا و باز آزمون مورد سنجش قرار گرفت. داده‌های بدست آمده با استفاده از روش کدگذاری، روش دلفی فازی و تکنیک سناریو نویسی با عدم قطعیت بحرانی تحلیل شد. یافته‌های پژوهش مشتمل بر شناسایی پیشران‌های اصلی آینده‌نگاری و سناریو نویسی نیازهای هنری در استان لرستان و تدوین چهار سناریوی اصلی برای نیازهای هنری است. از این رو شناسایی پیشران‌های اصلی آینده‌نگاری و سناریو نویسی نیازهای هنری در استان لرستان، تامین مالی و سیاست‌های حمایتی و بکارگیری مدیران کارآمد و هنری است که مبنای اصلی سناریو نویسی در این پژوهش قرار گرفته است. همچنین نتایج پژوهش نشان می‌دهد که چهار سناریو اصلی نیازهای هنری در استان لرستان، طوفان سهمگین، ناخدای بدون کشتی، ساحل آرام و کشتی بدون ناخدا هستند.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، آینده‌نگاری، سناریو نویسی، نیازهای هنری، استان لرستان

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان

اداره کل

راه و شهرسازی

۱ طرح

عنوان طرح: جانمایی بهینه سایت‌های اسکان و مسیرهای در شرایط بحران‌های طبیعی و غیرطبیعی شهرهای خرم‌آباد و پلدختر		
پژوهشگر اصلی: حامد عباسی - مریم بیرانوندزاده	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: برنامه‌ریزی شهری
ناظر علمی: محمدحسین شاکرمی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: برنامه‌ریزی شهری
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
اعتبار طرح: ۱۰۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: مدیریت بحران	سال شروع: ۱۳۹۸/۱۱/۳۰	سال اتمام: ۱۳۹۹/۰۷/۳۰
کارفرما: اداره کل راه و شهرسازی استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان و جهاد دانشگاهی به صورت مشترک	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل راه و شهرسازی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

اسکان اضطراری از اقدامات اساس مدیریت بحران در جهت جلوگیری و کاهش تلفات انسانی و آسیب‌های اقتصادی - اجتماعی است. جایابی سایت‌های اسکان اضطراری در ردیف اقدامات قبل از وقوع بحران و حالت پیشگیرانه دارد. در گامی دیگر با استفاده از شاخص‌ها و متغیرهای استاندارد شده و با بهره‌گیری از مدل **Network Analysis** مسیرهای اصلی اضطراری و مسیرهای تخلیه اضطراری که شامل معابر شریانی و برخی معابر جمع‌کننده و پخش‌کننده هستند شناسایی شدند. با هدف شناسایی مکان‌های بهینه جهت اسکان اضطراری در مواقع بحرانی و تهدیدات مخاطرات طبیعی و انسانی و همچنین تعیین مسیرهای مناسب جهت هدایت و تخلیه جمعیت به مکان‌های امن از پیش تعیین شده در شهر پلدختر انجام یافته است. روش تحقیق به لحاظ ماهیت تحلیلی توصیفی و از نظر هدف کاربردی است. داده‌ها از طریق دو روش اسنادی و پیمایشی گردآوری شدند. نقاط بهینه با نظر کارشناسان و متخصصان در حوزه اسکان اضطراری شناسایی و با نرم‌افزار **GIS** و مدل **AHP** و منطق فازی محدوددهای مناسب اسکان اضطراری شناسایی و با کنترل میدانی نقاط بهینه در سطح محلات و نواحی اقدام شد.

نتیجه: مبحث مقابله با مخاطرات نیازمند رویکردی همه‌جانبه نگر است که در آن اضلاع مختلف حکمروایی اعم از دولت و نهادهای مرتبط، بخش‌های عمومی، خصوصی، مردم و سازمان‌های مردم‌نهاد می‌بایست در آن حضور داشته باشند. لذا مدیریت اسکان اضطراری و مسیرهای تخلیه بهینه نیازمند مدیریت مشارکتی است. در این ارتباط پیشنهادهای در جهت‌های آموزش شهروندی، تئوری تصمیم و فرایند اجرایی ارائه شد.

کلید واژه‌ها: مخاطرات طبیعی و انسانی، سایت‌های اسکان اضطراری، مسیرهای بهینه تخلیه، شهر پلدختر.

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...

ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

نتایج طرح به صورت گزارش طرح پژوهشی تحویل کارفرما شد.

سازمان تبلیغات اسلامی

۱ طرح

عنوان طرح: شناسایی روش‌های بکارگیری ظرفیت سمن‌های دینی در فرایند تبلیغی

پژوهشگر اصلی: سیده معصومه بخشی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
ناظر علمی: حسین مهرداد	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۱۲۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: مدیریت	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۸
کارفرما: اداره کل تبلیغات اسلامی استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل تبلیغات اسلامی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

هدف: هدف اصلی این پژوهش شناسایی مهم‌ترین روش‌های بکارگیری ظرفیت سمن‌های دینی در فرایند تبلیغی می‌باشد. روش: این مطالعه به لحاظ هدف، در ردیف تحقیقات کاربردی قرار می‌گیرد و از نظر روش جمع‌آوری اطلاعات، با رویکرد ترکیبی (کیفی - کمی) می‌باشد که با تکنیک دلفی انجام شده است. جامعه آماری این تحقیق خبرگان حوزه تبلیغ دینی شامل مدیران و کارشناسان صاحب‌نظر سازمان تبلیغات اسلامی و هیات مدیره و اعضای تشکل‌های دینی استان اعم از هیات‌های مذهبی، کانون‌های فرهنگی و تبلیغی، موسسات قرآنی و انجمن‌های اسلامی است. در این تحقیق، به تعدادی با اعضای پانل مصاحبه شد که اطلاعات بدست آمده به حد اشباع نظری برسد. بدین ترتیب در مرحله اول با ۳۲ نفر مصاحبه بی‌رهنمود (نیمه ساختار یافته) و عمیق با خبرگان به عمل آمد. و در مرحله دوم ۳۰ نفر از اعضای پانل به تکمیل پرسشنامه پرداختند. روش نمونه‌گیری تحقیق حاضر، غیر احتمالی و به شیوه‌ی هدفمند می‌باشد. ابزار گردآوری اطلاعات در این تحقیق در مرحله اول دلفی مصاحبه بی‌رهنمود (نیمه ساختار یافته) و عمیق با خبرگان می‌باشد. و در مرحله دوم پرسشنامه محقق ساخته می‌باشد. پس از تکمیل پرسشنامه دوم توسط اعضای پانل، اطلاعات بدست آمده، توسط روش‌های آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار و ...) و استنباطی (آزمون فریدمن) با نرم افزار **SPSS** تجزیه و تحلیل شد. همچنین ضریب همبستگی کندال جهت تعیین میزان توافق اعضای پانل محاسبه گردید.

نتیجه‌گیری: نتایج تحقیق نشان داد مهم‌ترین مقوله‌های روش‌های ساختاری به ترتیب عبارتند از: (۱) قوانین و مقررات (۲) برنامه‌ریزی (۳) سامان‌دهی (۴) نظارت و ارزیابی (۵) بودجه و اعتبارات (۶) مکان و امکانات سمن‌ها. همچنین مهم‌ترین مقوله‌های روش‌های رفتاری به ترتیب عبارتند از: (۱) نگرش و باور (۲) رهبری و مدیریت (۳) ویژگی‌های اعضا سمن‌ها (۴) آموزش. مهم‌ترین مقوله‌های روش‌های زمینه‌ای نیز به ترتیب عبارتند از: (۱) مسئولیت اجتماعی (۲) جذب مخاطبان (۳) ارتباطات (۴) شیوه‌های تبلیغات (۵) تشویق سمن‌ها. در مقایسه و اولویت‌بندی روش‌های بکارگیری ظرفیت سمن‌های دینی در فرایند تبلیغ، مهم‌ترین روش‌های بکارگیری ظرفیت سمن‌های دینی در فرایند تبلیغ عبارتند از: (۱) روش‌های زمینه‌ای (۲) روش‌های رفتاری (۳) روش‌های ساختاری. بدین ترتیب روش‌های زمینه‌ای از بالاترین درجه اهمیت طبق نظر خبرگان ذکر شده است.

کلید واژه‌ها: سمن‌های دینی، روش‌های ساختاری، روش‌های رفتاری، روش‌های زمینه‌ای، استان لرستان

سازمان مدیریت و برنامه ریزی

۷ طرح

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: بررسی و اولویت بندی روش های نوین تامین مالی پروژه های تملک دارایی های سرمایه ای در استان لرستان		
مجری اصلی: حمید آسایش	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: علوم اقتصادی
ناظر علمی: مسعود سعادت مهر	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: اقتصاد
ناظر اجرایی: حبیب غزلی لنگرودی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت
اعتبار طرح: ۱۷۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☒ استانی ☐	
زمینه پژوهش: اقتصادی	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه آیت ا ... العظمی بروجردی (ره)	
محل نگهداری گزارش نهایی: کتابخانه مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

در شرایط تنگنای بودجه‌ای و محدودیت منابع مالی دولت، حجم بالای پروژه‌های نیمه‌تمام موجود، سطح قابل توجهی از سرمایه‌های کشور را راکد و از چرخه تولید ملی حذف کرده است و از سوی دیگر طرح های تملک دارایی های سرمایه ای اصلی ترین وسیله برای تزریق منابع بودجه ای در اقتصاد کشور جهت گسترش ظرفیت های زیربنایی و تولیدی محسوب می شوند. این طرح ها وقتی موثرند که سرمایه گذاری آن در زمان مناسب به بهره برداری برسد، در غیر این صورت زیان های اقتصادی و اجتماعی پدید می آید. لذا جهت دستیابی به تحقق رفاه اجتماعی می بایست این طرح ها با روش های مناسب تامین مالی گردند به همین سبب نیاز به بررسی و اولویت بندی روش های نوین تامین مالی جهت پروژه های تملک دارایی استانی است. بنابراین سوال اصلی تحقیق این است که اولویت بندی روش های نوین تامین مالی پروژه های تملک دارایی های سرمایه ای چیست؟ در این تحقیق در گام اول با استفاده از روش دلفی فازی به غربالگری معیار های روش های تامین مالی و روش های نوین تامین مالی پرداخته شد و در مرحله بعد با بهره گیری از نتایج مرحله قبل و روش تحلیل سلسله مراتبی به رتبه بندی روش های نوین تامین مالی پرداخته شد بنابراین روش گردآوری اطلاعات در این پژوهش کتابخانه‌ای و میدانی بوده و با طراحی چهار پرسشنامه به جمع آوری داده ها برای تجزیه و تحلیل پرداخته شد. جامعه تحقیق ناظران و متخصصان مالی و سرمایه گذاران در طرح های عمرانی بوده و از بین این گروه های متخصص و جامعه عمدی بصورت تصادفی نمونه گیری صورت پذیرفته است.

بر اساس نتایج حاصله از مدل بر اساس خروجی نرم افزار **Expert Choice** در بیست گروه اولویت روش ها بدست آمد که بر اساس آن سه روش اول تامین مالی مناسب برای پروژه های تملک دارایی های سرمایه ای مناطق استان لرستان عبارتند از: بهره‌برداری و پرداخت اجاره به طرف عمومی، قراردادهای نوسازی، مالکیت، راه اندازی و انتقال مالکیت و بیع متقابل و سه روش اول تامین مالی مناسب برای پروژه های آماده بهره برداری استان لرستان عبارتند از: واگذاری امتیاز، فروش طرح یا پروژه و بهره‌برداری و پرداخت اجاره به طرف عمومی و همچنین سه روش اول تامین مالی مناسب برای پروژه های جدید استان لرستان عبارتند از: تجهیز و بازسازی، مالکیت و بهره‌برداری، ساخت، بهره‌برداری، پرداخت اجاره به سرمایه‌پذیر و انتقال و بیع متقابل و سه روش اول تامین مالی مناسب برای پروژه های نیمه تمام زیر ۷۰ درصد پیشرفت فیزیکی استان لرستان عبارتند از: قراردادهای نوسازی، مالکیت، راه اندازی و انتقال مالکیت، ساخت، انتقال، پرداخت اجاره به سرمایه‌گذار و قرارداد ساخت، اجاره و بهره برداری و در نهایت سه روش اول تامین مالی مناسب برای پروژه های

نیمه تمام بالای ۷۰ درصد پیشرفت فیزیکی استان لرستان عبارتند از: بیع متقابل، بهره‌برداری و پرداخت اجاره به طرف عمومی و ساخت، بهره‌برداری، پرداخت اجاره به سرمایه‌پذیر و انتقال.

کلید واژه: استان لرستان، پروژه های تملک دارایی های سرمایه ای، تحلیل سلسله مراتبی، روش های نوین تامین مالی

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

انتشار چکیده طرح در فضای وب و پایگاه پژوهش لرستان
ارسال یک نسخه از نتایج طرح به معاونت برنامه و بودجه سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: شناسایی و تحلیل موانع استقرار مدیریت دانش در دستگاه‌ها اجرایی استان لرستان بر اساس روش نظریه داده‌بنیاد به منظور ارائه‌ی یک مدل کیفی		
پژوهشگر اصلی: احسان گرائی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: علم اطلاعات و دانش‌شناسی
ناظر علمی: -	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
اعتبار طرح: ۸۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: مدیریت	سال شروع: ۱۳۹۹	سال اتمام: ۱۴۰۰
کارفرما: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

دانش مجموعه‌ای از آموخته‌ها و تجارب کسب شده عیان و نهان مرتبط با کار از قبیل ایده‌ها و خلاقیت‌ها، مهارت‌ها، مستندات دانشی، روش‌های حل مسأله، محتوای جلسات تخصصی و کارشناسی و نقد پروژه است که باید بر مدیریت آنها تأکید شود. لازمه استقرار مدیریت دانش در سازمانها شناسایی موانع احتمالی استقرار مدیریت دانش و تلاش برای رفع آنها خواهد بود؛ از اینرو هدف مطالعه‌ی حاضر شناسایی و اولویت‌بندی موانع استقرار مدیریت دانش در دستگاه‌های اجرایی استان لرستان انجام شده است. این پژوهش از نوع مطالعات ترکیبی است. ابتدا با استفاده از رویکرد کیفی و با کمک نظریه‌ی داده‌بنیاد و تحلیل مضامین موانع استقرار مدیریت دانش در دستگاه‌های اجرایی استان لرستان بر اساس تجربه‌ی زیسته‌ی کارکنان شناسایی و سپس به منظور بررسی و اولویت‌بندی آنها در سطحی وسیع‌تر رویکرد کمی پژوهش نیز اجرا شد. جامعه‌ی پژوهش را دستگاه‌های اجرایی استان لرستان تشکیل داده‌اند. در بخش کیفی از نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد، ابزار گردآوری داده‌ها مصاحبه بوده و تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل مضامین که رویکرد غالب در در نظریه‌ی داده‌بنیاد است، انجام شده است. نتایج بخش کیفی نشان داد که ساختار و فرایند سازمانی، فرهنگ سازمانی، کارکنان، رهبری، فرایند مدیریت دانش، یادگیری و نوآوری و فناوری اطلاعات و ارتباطات مهمترین موانع استقرار مدیریت دانش در دستگاه‌های اجرایی استان لرستان است. نتایج تجزیه و تحلیل کمی و اولویت‌بندی موانع نشان داد که ساختار و فرایند سازمانی، فرایند مدیریت دانش، رهبری، کارکنان، فناوری اطلاعات و ارتباطات، فرهنگ سازمانی و یادگیری و نوآوری به ترتیب با میانگین ۵۶.۰۲، ۳۱.۳۲، ۳۱.۳۱، ۳۰.۲۸، ۶۰.۲۷، ۳۲.۲۶، ۱۳.۲۴، ۶۸.۲۴ و مهم‌ترین موانع بر سر راه استقرار مدیریت دانش در دستگاه‌های اجرایی استان لرستان هستند.

بایستی توجه داشت که سیاست‌گذاری استقرار نظام مدیریت دانش در دستگاه‌های اجرایی در دو سطح فرابخشی - مجلس شورای اسلامی و هیئت دولت و مانند آن - و درون بخشی - دستگاه‌های اجرایی صورت می‌گیرد و دستگاه‌های اجرایی بازوان اجرایی این سیاستها و راهبردها هستند. از اینرو، سیاست‌ها غالباً نتیجه تصمیمات چندگانه نیستند بلکه نتیجه تصمیمات چندگانه گرفته شده از سوی تصمیم گیرندگان چندگانه هستند. بر همین اساس برگزیدن الگوی مدیریتی مناسب برای استقرار نظام مدیریت دانش متغیری وابسته از الگوی رهبری آن است. نبود استقلال دستگاه‌های اجرایی در اصلاح فرایندهای کار، بی‌ثباتی و کم‌تجربگی مدیران، تصمیم‌های غیرکارشناسی، نبود سیستم نظارت و ارزیابی، بی‌تناسبی میان برنامه‌ها و بودجه‌ها و عواملی که قبلاً ذکر شده همگی استقرار مدیریت دانش را با چالش‌های بزرگی مواجه خواهند کرد. بدون شک آگاهی سیاست‌گذاران و مدیران اجرایی از مزایای مدیریت دانش و توانایی آنها در برقراری

ارتباط منطقی میان موانع مختلف و تأثیرات آنها بر یکدیگر میتواند زمینه ساز استقرار مدیریت دانش در دستگاههای اجرایی باشد. سیاست گذاران، برنامه ریزان و مدیران اجرایی کشور در برنامه ریزی برای استقرار نظام مدیریت دانش به تمامی ارکان آن و روابط متقابل میان آنها توجه داشته باشند؛ زیرا هرگونه تغییر و تحول در هر رکن در صورتی بی توجهی به ارکان دیگر سودمند نخواهد بود.

کلید واژه ها: مدیریت دانش، استقرار مدیریت دانش، دستگاههای اجرایی، موانع، استان لرستان

اشاعه و کاربری یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربری یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

انتشار چکیده طرح در فضای وب و پایگاه پژوهش لرستان
ارسال یک نسخه از نتایج طرح به معاونت برنامه و بودجه سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: تدوین الگوی مطلوب نیازسنجی پژوهشی دستگاه‌های اجرایی استان لرستان

پژوهشگر اصلی: داود میرزایی فر	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: برنامه ریزی درسی
ناظر علمی: -	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
ناظر اجرایی: امید امیدی شاه آباد	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: برنامه ریزی روستایی
اعتبار طرح: ۸۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: مدیریت	سال شروع: ۱۳۹۹	سال اتمام: ۱۴۰۰
کارفرما: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

هدف پژوهش تدوین الگوی مطلوب نیازسنجی پژوهشی دستگاه‌های اجرایی استان لرستان بود. این پژوهش از لحاظ هدف از نوع تحقیقات کاربردی است و با شیوه آمیخته اکتشافی (کیفی - کمی) انجام شد. جامعه آماری شامل اسناد و مدارک موجود در دستگاه‌های اجرایی استان لرستان، تجربیات ملی و بین‌المللی در زمینه الگوهای نیازسنجی پژوهشی، افراد متخصص، باتجربه و آگاه در زمینه موضوع بحث بود. روش نمونه‌گیری در بخش اسناد منابع در دسترس، در بخش مصاحبه و اعتبار سنجی هدفمند بود. ابزار پژوهش فیش‌برداری، پرسشنامه و مصاحبه بود. داده‌های حاصل از مصاحبه از طریق کدگذاری و مقوله‌بندی تحلیل شد و در بخش کمی از آزمون اعتباربخشی CVR برای تحلیل استفاده شد. نتایج در نهایت منجر به طراحی الگوی نیازسنجی پژوهشی شد که می‌توان در دستگاه‌های اجرایی از آن بهره برد.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، نیازسنجی پژوهشی**اشاعه و کاربست یافته‌ها**

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده در خصوص اشاعه یافته‌های طرح شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در همایش‌ها یا نشست‌های تخصصی و ... (مستندات ضمیمه گردد)

ب) کاربست یافته‌ها: اقدام‌های انجام شده در خصوص کاربست یافته‌های طرح شامل: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ... (مستندات ضمیمه گردد)

انتشار چکیده طرح در فضای وب و پایگاه پژوهش لرستان

عنوان طرح: بررسی پروژه های عمرانی و ارائه راهکارهای فنی و اقتصادی جهت تخصیص بهینه اعتبارات در استان لرستان		
پژوهشگر اصلی: احمدرضا مظاهری	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: عمران
ناظر علمی: -	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: عبدالله طاری	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مهندسی عمران
اعتبار طرح: ۳۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اقتصاد- عمران	سال شروع: ۱۳۹۹	سال اتمام: ۱۴۰۰
کارفرما: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه آیت الله العظمی بروجردی (ره)	
محل نگهداری گزارش نهایی: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

در کشور ما تعریف درستی از مدیریت هزینه در شرکت‌ها وجود ندارد و روشهایی که برای کنترل هزینه بکار می‌رود معمولاً روشهای نادرست و ناکارآمد می‌باشند. این روشها نمی‌توانند نقاط بحرانی را که باعث می‌شود پروژه نتواند طبق بودجه پیش بینی شده پیش روی کند، نشان دهند. مسئله مهمی که در کنترل هزینه فعلی شرکت‌ها قابل تامل است، این است که در ابتدای کار، پس از تهیه ساختار شکست کار، برای آیت‌های سطح آخر منابع تعریف می‌شوند و به صورت تخمینی و ذهنی، برآوردی نسبی از منابع و فرآیند کاری تهیه شده و به فعالیتهای تخصیص می‌یابد. سپس با توجه به قیمت حدودی واحد هر منبع، هزینه‌های پروژه محاسبه می‌گردد و مبنای کنترل هزینه در طول پروژه قرار گیرد. این نوع تخمین هزینه، با درصد خطای بالایی همراه است چرا که هیچ یک از مؤلفه‌های مؤثر در قیمت در آن لحاظ نشده است. اجرای طرح‌های زیر بنایی در هر منطقه باعث بهبود وضعیت اقتصادی و مبادلات تجاری در آن منطقه خواهد شد. پروژه‌های عمرانی که قسمتی از پروژه‌های زیر بنایی کشور می‌باشد، معمولاً نیاز به بودجه‌های سنگین و مدت زمان طولانی دارد. لذا تاخیر در این گونه پروژه‌ها باعث صدمات جبران ناپذیری به اقتصاد کشور می‌شود. بنابراین برنامه‌ریزی و مدیریت مناسب و کارآمد در پروژه‌های عمرانی بسیار ضروری است. تا بتوان آنها را در زمان برآورده شده، هزینه پیش بینی شده و کیفیت مناسب به بهره‌برداری رساند. در این تحقیق راهکارهای فنی و اقتصادی جهت تخصیص بهینه اعتبارات سالیانه پروژه‌های عمرانی مورد بررسی قرار خواهد گرفت و عوامل مؤثر بر ایجاد تاخیر در این قبیل پروژه‌ها مورد ارزیابی قرار گرفته است. برای این منظور پرسشنامه‌هایی میان پنج گروه کارفرما، مشاور، پیمانکار، قوانین و مقررات و عوامل متفرقه تقسیم بندی شده اند که در میان گروه‌های ذکر شده و با توجه به تحلیل‌های انجام شده، گروه پیمانکاران، به عنوان مهم‌ترین علل مربوط به تاخیر را به خود اختصاص داده‌اند. البته به ترتیب سهم گروه‌های مشاور و کارفرما به عنوان علل اصلی تاخیر بعد از پیمانکاران را نباید نادیده گرفت. باید به این نکته نیز توجه نمود که هر چند بر اساس نتیجه حاصل شده از قانون پارتو، عدم انتخاب پیمانکاران واجد صلاحیت لازم، مهمترین و اولین علت تاخیر پروژه‌های عمرانی تعیین شده است ولی عواملی چون، تغییر در سطوح مدیریت کارفرما، عدم تصمیم‌گیری در مقاطع حساس و ضروری، عدم کنترل به موقع برنامه‌زمانبندی می‌تواند از عوامل تأثیر گذار بر تاخیر در پروژه‌های عمرانی باشند.

کلید واژه‌ها: پروژه‌های عمرانی، تخصیص بهینه اعتبارات، استان لرستان

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

انتشار چکیده طرح در فضای وب و پایگاه پژوهش لرستان
ارسال یک نسخه از نتایج طرح به معاونت برنامه و بودجه سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: شناسایی و اولویت بندی عوامل مؤثر بر تحقق رشد اقتصادی ۸ درصدی برای استان لرستان

پژوهشگر اصلی: رضا معبودی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: علوم اقتصادی
ناظر علمی: محبوبه دلفان	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: علوم اقتصادی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۳۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اقتصاد	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه آیت ا ... العظمی بروجردی (ره)	
محل نگهداری گزارش نهایی: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

دستیابی به رشد و توسعه اقتصادی به عنوان یکی از مهمترین اهداف هر کشور در سطح ملی و منطقه ای محسوب میشود که همواره توجه سیاستگذاران را به خود جلب کرده است. با توجه به اهمیت موضوع، طرح حاضر سهم عوامل مؤثر بر تحقق رشد اقتصادی ۸ درصدی در لرستان را محاسبه کرده است. برای این منظور نخست سهم عوامل مؤثر بر رشد اقتصادی واقعی در لرستان بر پایه سه الگوی رشد برآورد شده اند. سپس سهم عوامل مؤثر بر تحقق رشد اقتصادی ۸ درصدی در هریک از الگوها محاسبه شده اند. در نهایت میزان تغییرات سهم ها از میزان واقعی سهم اندازه گیری شده است.

نتایج الگوی اول نشان میدهند موجودی سرمایه فیزیکی بیشترین سهم از رشد اقتصادی واقعی و مطلوب را به خود اختصاص میدهد. توسعه مالی و نابرابری درآمد نیز به ترتیب کمترین سهم از رشد اقتصادی واقعی و هدفگذاری شده را دارا می باشند. همچنین به منظور تحقق رشد ۸ درصدی در لرستان لازم است سهم موجودی سرمایه فیزیکی، تجارت و اندازه دولت از رشد اقتصادی به ترتیب ۲/۴۷، ۵۸/۳ و ۰/۷۶ درصد افزایش و سهم نابرابری درآمد، تورم و توسعه مالی به ترتیب ۴۵، ۸/۵۹، ۲/۹۳ درصد کاهش یابند.

یافته های حاصل از برآورد الگوی دوم نیز نشان میدهند موجودی سرمایه فیزیکی بیشترین سهم و نابرابری درآمد کمترین سهم از رشد اقتصادی واقعی و هدفگذاری شده را به خود اختصاص میدهند. همچنین برای تحقق رشد اقتصادی ۸ درصدی در لرستان لازم است سهم نابرابری درآمد و تورم از رشد اقتصادی به ترتیب ۹۶/۱۱ و ۱۲/۰۹ درصد کاهش و سهم سرمایه اجتماعی، موجودی سرمایه فیزیکی، سرمایه انسانی و اشتغال به ترتیب ۲۰/۸۵، ۰/۴۲، ۱۴/۹ و ۱۵/۲۷ درصد افزایش یابند.

براساس الگوی سوم نیز بخش خدمات بیشترین و بخش معدن کمترین سهم از رشد اقتصادی واقعی و هدفگذاری شده را به خود اختصاص میدهند. علاوه براین به منظور تحقق رشد اقتصادی ۸ درصدی در استان باید سهم بخش کشاورزی و معدن از رشد اقتصادی به ترتیب ۸/۱ و ۲۴/۸ درصد افزایش و سهم بخش صنعت و بخش خدمات از رشد اقتصادی به ترتیب ۵/۳۸ و ۲/۸۱ درصد کاهش پیدا کنند.

کلید واژه ها: رشد اقتصادی، رویکرد ارزش شییلی-اون، استان لرستان

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

انتشار چکیده طرح در فضای وب و پایگاه پژوهش لرستان
ارسال یک نسخه از نتایج طرح به معاونت برنامه و بودجه سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: شناسایی و ارزیابی عوامل موثر بر توسعه شرکتهای دانش بنیان در استان لرستان با هدف تحقق رشد اقتصادی ۸ درصدی؛ ارائه راهکارها با رویکرد اقدام پژوهی

پژوهشگر اصلی: علی شریعت نژاد	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: مدیریت
ناظر علمی: طاهره طولابی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: مدیریت پرستاری
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۲۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اقتصاد	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

اقتصاد دانش بنیان، اقتصاد نوینی است که در آن تولید، توزیع و استفاده از دانش، منبع اصلی رشد و ایجاد ثروت است. موتور محرک چنین اقتصادهایی شرکت های دانش بنیان هستند که به منظور هم افزایی علم و ثروت، توسعه اقتصاد دانش محور، تحقق اهداف علمی و اقتصادی و همچنین تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه در حوزه فناوری های برتر نقش دارند. در حقیقت موتور محرک اقتصادهای دانش بنیان، شرکت های دانش محور و دانش بنیان هستند که با نیروی خارق العاده خلاقیت و نوآوری اقتصاد کشور را به سمت رشد و توسعه سوق می دهند. به گواه آمار، شرکتهای دانش بنیان فناور محرک توسعه اقتصادی در چند دهه اخیر بوده اند و حمایت از آنها به یکی از نقاط اصلی تمرکز در سیاست- های ملی فناوری و نوآوری تبدیل شده است. لذا پژوهش حاضر با هدف شناسایی و ارزیابی عوامل موثر بر توسعه شرکت- های دانش بنیان در استان لرستان با هدف تحقق رشد اقتصادی ۸ درصدی و ارائه راهکارها با رویکرد اقدام پژوهی انجام پذیرفت. این پژوهش در زمره تحقیقات کاربردی است که با رویکرد توصیفی و اکتشافی انجام شده و از نظر دادههای گردآوری شده دارای ماهیت آمیخته به صورت کیفی و کمی و از نظر فلسفه تحقیق در بخش پژوهش های قیاسی استقرایی قرار می گیرد. جامعه آماری پژوهش، خبرگان مشتمل بر افراد صاحب نظر در سازمان های مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان، پارک علم و فناوری، مدیران شرکت های دانش بنیان و اساتید دانشگاه هستند که بر اساس اصل کفایت نظری ۳۰ نفر از آنان با روش نمونه گیری گلوله برفی انتخاب شد. ابزار گردآوری اطلاعات در بخش کمی پرسشنامه و در بخش کیفی مصاحبه است که روایی و پایایی آن ها به ترتیب با روش روایی محتوایی و آلفای کرونباخ برای پرسشنامه ها؛ و روایی نظری و پایایی درون کدگذار میان کدگذار برای مصاحبه ها، تایید شد. روش تحلیل در انجام شده است و در *Atlas. ti* پژوهش حاضر در بخش کیفی با استفاده از روش تحلیل محتوا و کدگذاری با نرم افزار انجام شده است. در این پژوهش، نتایج بر *Spss* بخش کمی پژوهش تحلیل داده ها با رویکرد دلفی فازی و نرم افزار اساس فزبندی اجرایی در هفت گام بررسی وضعیت شرکتهای دانش بنیان از نظر شاخص رشد و توسعه، شناسایی موانع ایجاد و توسعه شرکت های دانش بنیان، شناسایی راهکارهای اثرگذاری شرکت های دانش بنیان بر رشد اقتصادی، شناسایی عوامل موثر بر شکل گیری و توسعه شرکت های دانش بنیان، بررسی نقش دولت در توسعه شرکتهای دانش بنیان، ارائه مدل اقدام پژوهی برای شکل گیری، پایداری و توسعه شرکت های دانش بنیان و راهکارهای نهایی ارائه شده است.

کلید واژه ها: استان لرستان، رشد اقتصادی، توسعه، شرکت های دانش بنیان، اقدام پژوهی

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

انتشار چکیده طرح در فضای وب و پایگاه پژوهش لرستان
ارسال یک نسخه از نتایج طرح به معاونت برنامه و بودجه سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: بررسی تأثیر پرداخت تسهیلات تبصره ای بر فضای کسب و کار در استان لرستان

پژوهشگر اصلی: علی شریعت نژاد	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: مدیریت
ناظر علمی: مسعود سعادت مهر	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: اقتصاد
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۳۶۵ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اقتصاد	سال شروع: ۱۴۰۲	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

فضای کسب و کار به عنوان یکی از مهمترین عوامل تأثیرگذار بر پیشرفت و رشد هر جامعه و اقتصادی، بازیگر حیاتی محسوب میشود. این فضا شامل تمامی شرایط و عواملی است که در تعامل با یکدیگر، امکان رقابت، نوآوری، تولید و معاملات اقتصادی را در بر میگیرد. اهمیت فضای کسب و کار با توجه به ارتباط نزدیک آن با عوامل مختلف اجتماعی و اقتصادی، بسیار گسترده و چند بُعدی است. این اهمیت به دلایلی چون تأثیر بر توسعه اقتصادی، ایجاد اشتغال، ارتقاء سطح زندگی، فرهنگ سازی کسب و کار و مدیریت منابع بهینه و کارآمد میباشد. یکی از عواملی که بر فضای کسب و کار تأثیرگذار است، پرداخت تسهیلات تبصره‌های میباشد. مفهوم تسهیلات تبصره ای اعمال سیاستها و طرحهایی است که به طور خاص به ارتقاء فضای کسب و کار و تشویق سرمایه گذارهای درونی و خارجی در یک منطقه میپردازد. این تسهیلات از طریق ارائه سیاستهای مالیاتی تسهیل کننده، پشتیبانی مالی، پرداخت حمایت‌های مالی و ایجاد شرایط محیطی مطلوب برای رشد و توسعه کسب و کارها، به کسب و کارهای محلی و بزرگ، انگیزه و اعتماد بیشتری میدهد. لذا با توجه به اهمیت موضوع مطروحه، پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر پرداخت تسهیلات تبصره‌های بر فضای کسب و کار در استان لرستان انجام پذیرفت. این پژوهش در زمره تحقیقات کاربردی است که با رویکرد توصیفی و اکتشافی انجام شده و از نظر داده‌های گردآوری شده دارای ماهیت آمیخته به صورت کیفی و کمی و از نظر فلسفه تحقیق در بخش پژوهشهای قیاسی استقرایی قرار می گیرد. جامعه آماری پژوهش، خبرگان مشتمل بر اساتید دانشگاه و مدیران سازمانی و کسب و کارها هستند که بر اساس اصل کفایت نظری، ۳۱ نفر از آنان با روش نمونه گیری هدفمند انتخاب شد. ابزار گردآوری اطلاعات در بخش کمی پرسشنامه و در بخش کیفی مصاحبه است که روایی و پایایی آنها به ترتیب با روش روایی محتوایی و آلفای کرونباخ برای پرسشنامه‌ها؛ و روایی نظری و پایایی درون کدگذار میان کدگذار برای مصاحبه‌ها، تایید Maxqda شد. روش تحلیل در پژوهش حاضر در بخش کیفی با استفاده از روش تحلیل محتوا و کدگذاری با نرم افزار و همچنین روش تحلیل Spss انجام شده است و در بخش کمی پژوهش تحلیل داده‌ها با رویکرد دلفی فازی، نرم افزار سری زمانی، انجام شده است. در این پژوهش، نتایج بر اساس فازبندی اجرایی در شش گام شناسایی و تحلیل شاخص‌های موثر بر فضای کسب و کار استان لرستان، شناسایی انواع مزیت‌های استان به منظور هدفمندسازی تسهیلات تبصره‌های، شناسایی انواع تأثیرات تسهیلات تبصره‌های در فضای کسب و کار استان لرستان، سنجش تأثیرات تسهیلات تبصره‌های در فضای کسب و کار استان لرستان، ارائه الگوی بهینه پرداخت

تسهیلات تبصره‌های به منظور ارتقاء شاخصهای فضای کسب و کار و ارائه راهکارها و پیشنهادات جهت بهبود تأثیرات تسهیلات تبصره‌های در فضای کسب و کار استان لرستان، ارائه شده است.

کلید واژه ها: استان لرستان، کسب و کار، فضای کسب و کار، تسهیلات تبصره ای، رشد و اشتغال

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

انتشار چکیده طرح در فضای وب و پایگاه پژوهش لرستان
ارسال یک نسخه از نتایج طرح به معاونت برنامه و بودجه سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان

اداره کل

شیلات

۲ طرح

عنوان طرح: ظرفیت سنجی و بیوتکنیک سد سیمره و هاله به منظور پرورش آبزیان سازگار با شرایط استان لرستان با محوریت پرورش ماهی در قفس		
پژوهشگر اصلی: دکتر منوچهر نصری	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: شیلات
ناظر علمی: آقای نعمت اله ساکی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: آموزش و ترویج
ناظر اجرایی: آقای بهزاد انصاری	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: شیلات
اعتبار طرح: ۱۶۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: آب - پرورش ماهی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: اداره کل شیلات استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل شیلات استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

مطالعه ظرفیت سنجی و بیوتکنیک سدهای سیمره در مرز استانهای لرستان و ایلام و هاله در شهرستان کوهدشت استان لرستان به منظور پرورش آبزیان سازگار با شرایط استان با محوریت پرورش ماهی در قفس از استند ۱۳۰۰ تا مرداد ۱۴۰۲ به مدت ۱۸ ماه انجام شد. برای این منظور بر روی سد سیمره سه ایستگاه نمونه برداری و بر روی سد هاله تعداد دو ایستگاه نمونه برداری تعریف گردید. اعماق نمونه برداری بر اساس عمق آب در هر ایستگاه تعیین شد به طوری که در سد سیمره تعداد ۱۵ عمق در هر ایستگاه و در سد هاله تعداد ۱۱ عمق تعیین گردید. نمونه برداری به صورت ماهانه و به مدت ۱۳ ماه انجام شد. در این مطالعه تعداد ۱۲ شاخص کیفی شامل درجه حرارت آب اکسیژن محلول p1 کل مواد جامد محلول (TDS) هدایت الکتریکی آب (EC) نیتروژن آمونیاکی نیترات نیتروژن کل فسفات، فسفر گل کلروفیل و عمل روئیت صفحه سکنشی مورد اندازه گیری قرار گرفت شاخصهای درجه حرارت اکسیژن محلول pII هدایت الکتریکی و کل مواد جامد محلول در ۱۵ عمق سد سیمره و ۱۱ عمق سد هاله در محل و به کمک دستگاه اکسیژن متر المتر، هدایت سنج و دماسنج الکترونیکی اندازه گیری گردید سایر شاخصهای کیفی بر اساس دستورالعمل استاندارد اجرایی پایش کیفی آب مخازن پشت سدها اندازه گیری شدند. بر اساس نتایج حاصل از این مطالعه شاخص های درجه حرارت اکسیژن محلول و مواد مغذی شامل فسفر و نیتروژن مهمترین عوامل تاثیر گذار بر فعالیت آبی پروری تشخیص داده شدند. بر اساس شاخص پروفیل درجه حرارت آب بازه ی زمانی مناسب برای پرورش ماهی قزل آلا ی رنگین کمان به روش پرورش در قفس برای سد هاله مهر تا فروردین به مدت هفت ماه تعیین گردید. در مورد سد سیمره در ماه های آذر تا فروردین پنج ماه برای پرورش قزل آلا ی رنگین کمان در قفس و ماههای اردیبهشت تا آبان (هفت ماه) برای پرورش کیور معمولی در قفس مناسب تشخیص داده شد. همچنین وزن بچه ماهیان پیشنهادی برای شروع دوره پرورش در قفس برای سد سیمره ۱۰۰ گرم برای ماهی قزل آلا ی رنگین کمان و ۱۵۰ گرم برای ماهی کپور معمولی پیشنهاد گردید. توان افزایش تولید ماهی قزل آلا ی پرورشی در مخازن سدهای هاله کوهدشت و سیمره بر اساس شاخص قطع رهاسازی شده در مخزن به ترتیب ۱۵ و ۲۳۶۷ تن محاسبه گردید. این مقدار افزایش تولید در چهار مرحله ۲۵ درصدی به صورت پلکانی طی چهار سال و پس از پایش شاخصهای کیفی آب و تایید نتایج این مطالعه امکان پذیر خواهد بود و هرگز نباید افزایش تولید به صورت یکباره صورت پذیرد. در این مطالعه همچنین توان تولیدات طبیعی مخازن سدهای هاله و سیمره بر اساس شاخصهای فسفر و کلروفیل به کمک روشهای استاندارد محاسبه و بر این اساس تعداد بچه ماهیان گرمابی موردنیاز برای رهاسازی در مخازن سدهای مورد مطالعه

محاسبه گردید. میانگین نوان تولید طبیعی ماهیان برای سد حاله و سیمره بر اساس روش فسفر به ترتیب معادل ۳۶/۳۹ و ۲۵/۸۵ کیلوگرم بر هکتار در سال و بر اساس روش اندازه گیری کلروفیل برای سدهای هاله و سیمره به ترتیب ۱۱/۳۳ و ۲۵۲۹/۰۶ تن در سال محاسبه گردید با توجه به توسعه ی بالقوه ی ایزی پروری در مخزن سد سیمره و هاله مکان یابی استقرار قفس های پرورشی بر اساس شاخص های مورد نیاز و به کمک نرم افزار مجموعه ی ArcGIS و به روش بولین انجام گرفت. همچنین با توجه به لزوم استقرار مراکز پشتیبانی از جمله استخرهای موقت پرورش بچه ماهی مورد نیاز و یا نگهداری ماهیان پرورشی بیش از معرفی به بازاره مکان هایی استقرار سایتهای پشتیبان نیز بر اساس شاخصهای مورد نیاز و به کمک نرم افزار مجموعه ی Antils و به روش بولین انجام گرفت. در نهایت نتایج این مطالعه نشان داد به سیمره دارای ظرفیت افزایش تولید ماهیان گرمایی و سردایی در قفس و همچنین قابلیت رهاسازی بچه ماهیان گرمایی برای استفاده از توان تولیدات طبیعی مخزن سد می باشد در حالی که پرورش ماهی در قفس در سند هاله نیازمند اطمینان از تأمین آب کافی در طول دوره مناسب پرورش است. سد هاله ظرفیت رهاسازی بچه ماهیان گرمایی را نیز دارا می باشد.

کلید واژه ها: استان لرستان، ظرفیت سنجی، سد سیمره و هاله، پرورش آبزیان، پرورش ماهی در قفس

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانسها یا نشستهای تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: ظرفیت سنجی و بیوتکنیک سد مروک و رودبار به منظور پرورش آبزیان سازگار با شرایط استان لرستان با محوریت پرورش ماهی در قفس

پژوهشگر اصلی: محمد محیسنی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: شیلات
ناظر علمی: نعمت اله ساکی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: آموزش و ترویج
ناظر اجرایی: بهزاد انصاری	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: شیلات
اعتبار طرح: ۹۷۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش:	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: اداره کل شیلات استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل شیلات استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

آبزی پروری به عنوان یک صنعت حیاتی در تامین تقاضای جهانی برای غذاهای دریایی ظهور کرده است. در میان روشهای مختلف آبزی پروری سیستمهای مبتنی بر قفس به دلیل انعطاف پذیری و مقیاس پذیری از محبوبیت خاصی برخوردار هستند. با این حال تعیین دقیق ظرفیت مکان استقرار قفسها برای بهینه سازی تولید ماهی، اطمینان از رفاه ماهی و به حداقل رساندن اثرات محیطی حیاتی است. هدف از طرح حاضر ظرفیت سنجی و بیوتکنیک سندهای مخزنی رودبار و مروک در استان لرستان به منظور پرورش ایریان با محوریت سیستم پرورش ماهی در قفس است. به منظور ظرفیت سنجی پرورش ماهی در قفس در سدهای مخزنی مروک و رودبار پارامترهای مختلف فیزیکوشیمیایی زیستی و شاخص هایی هدف بصورت ماهانه و به مدت یک سال از سدهای مخزنی مورد نظر نمونه برداری انجام شد. در هر مرحله از نمونه برداری اعماق مختلف آب بسته به شرایط و عمق هر سد و همچنین ایستگاه های بهینه مختلف با استفاده از نقشه جغرافیایی و تصاویر ماهواره ای مشخص شده و اندازه گیریهای مربوطه و همچنین نمونه های لازم برای آزمایش برداشت گردید. نمونه ها مطابق با رویه استاندارد برداشت گردید و به آزمایشگاه منتقل شده و بلافاصله مورد اندازه گیری قرار گرفت. در نهایت آنالیزهای شیمیایی لازم برای هر پارامتر انجام شده و شاخص های تروفي مورد سنجش قرار گرفت پارامترهای فیزیکوشیمیایی آب سنجش شده عبارتند از درجه حرارت، میزان اکسیژن اسیدیته (TSS TDS EC شفافیت کدورت) قلیائیت و سختی و همچنین میزان فسفر و نیتروژن کل، میراب و آمونیوم اندازه گیری شد. در این مطالعه، کله تجزیه و تحلیل پارامترهای فیزیکوشیمیایی آب و شاخص های تروفیکی با استفاده از نرم افزارهای آماری تحلیل خواهد شد. بر مبنای داده های به دست آمده از سدهای مخزنی رودبار و مروک، تغییرات مولفه های مهم و اساسی فیزیکوشیمیایی آب تعیین و به تفکیک ماه ارائه گردید. لازم به ذکر است. که داده ها بر اساس میانگین اندازه گیری شده هر پارامتر در ایستگاههای مورد بررسی ارائه شد. همچنین در این مطالعه به منظور تعیین زونهای مناسب جهت استقرار و انتخاب مکان مناسب برای پرورش ماهی در قفس از داده های میدانی و لایه های رقومی در محیط ArcGIS استفاده شد. توجه به این نکته مهم است که الزامات خاص برای پارامترهای آب ممکن است بسته به گونه ماهی پرورش یافته متفاوت باشد. گونه های مختلف سطوح تحمل متفاوتی برای عواملی مانند دما pII و سطح اکسیژن دارند بنابراین آبزی پروران باید شیوه های نظارت و مدیریت خود را با نیازهای خاص گونه های ماهی مورد نظر تنظیم کنند.

کلید واژه ها: استان لرستان، ظرفیت سنجی، سد مروک و رودبار، پرورش آبزیان، پرورش ماهی در قفس

شرکت آب منطقه ای

۸ طرح

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: قیمت گذاری ارزش افزوده آب در بخش صنعت استان لرستان

پژوهشگر اصلی: علی حقی زاده	مدرک تحصیلی: دکتری تخصصی (Ph. D)	رشته تحصیلی: مهندسی منابع آب (هیدرولوژی)
ناظر علمی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: بهروز ابراهیمی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: زمین شناسی اقتصادی
اعتبار طرح: ۳۸۴۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☒ استانی ☐	
زمینه پژوهش: آب - صنعت	سال شروع: ۱۴۰۲	سال اتمام: ۱۴۰۳
کارفرما: شرکت آب منطقه ای لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: گروه تحقیقات شرکت آب منطقه ای لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

مقدمه و ضرورت انجام پژوهش: با توجه به محدود بودن حجم سالیانه آب و رقابت روزافزون بخش‌های مختلف اقتصادی برای استفاده از این منبع کمیاب، مدیریت تقاضای آب در مناطق خشک و نیمه خشک بسیار حائز اهمیت است. استان لرستان نیز از این قاعده مستثنا نیست. استفاده از ابزارهای اقتصادی همچون تخصیص بهینه آب بین مصارف گوناگون و توجیه اقتصادی آن اهمیت زیادی برخوردار است. اگر آب به‌عنوان یک کالای اقتصادی مطرح باشد، مانند هر کالای دیگری دارای عرضه و تقاضا است و قیمت آن در بازار از تلاقی عرضه و تقاضا به دست خواهد آمد. قیمت طرف عرضه، نمایانگر هزینه‌های تمام‌شده آب و قیمت طرف تقاضا، حداکثر تمایل به پرداخت یا ارزش اقتصادی آن می‌باشد. بنابراین هدف اصلی از پژوهش حاضر، ارزش گذاری اقتصادی آب برای صنایع مختلف در استان لرستان می‌باشد.

روش پژوهش: به‌همین منظور، توابع تولید کاب-داگلاس، ترانسندنتال، ترانسلوگ، درجه دوم تعمیم یافته و لیونتیف با استفاده از داده‌های تابلویی ۱۶ کد آیسیک صنعتی، در بازه‌ی زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ برآورد شدند. علاوه‌براین از طریق آزمون‌های تشخیصی نظیر هاسمن، همسانی واریانس و خودهمبستگی و براساس معنی‌داری پارامترها و همچنین ضریب تعیین مدل‌های برآوردی، از بین توابع مورد استفاده در این پژوهش، تابع کاب داگلاس با دارا بودن مناسب‌ترین ضریب تعیین، به عنوان مطلوب‌ترین تابع برای برآورد ارزش تولیدی آب انتخاب شد. به منظور اجرای توابع تولید، تعیین مدل برآورد و کشش تقاضا و ارزش نهایی تولید آب از نرم افزار **Eview** استفاده شد. یافته‌ها: براساس نتایج حاصل، صنایع شیمیایی با بیشینه‌ی ارزش نهایی برابر با ۴۰۵۵۵۱/۶۸ هزار ریال در سال ۱۳۹۵ و صنایع مواد غذایی و آشامیدنی با بیشینه‌ی ارزش نهایی برابر با ۳۶۰۸۵۴/۳۸ هزار ریال در سال ۱۳۹۸ دارای بیشترین ارزش نهایی تولید بودند. صنایع تولید مواد و محصولات شیمیایی و نیز صنایع مواد غذایی و آشامیدنی بیشترین ارزش نهایی تولید آب نسبت به سایر صنایع را دارند و مصرف آب نیز در این صنایع بیشتر از سایر صنایع است. با توجه به نتایج، در صنایع مورد بررسی هر چه میزان مصرف آب بیشتر باشد ارزش نهایی تولید آب نیز بیشتر است. همچنین، صنایع تولید مواد و محصولات شیمیایی با مقدار کشش ۲۳/۹۲- و صنایع آشامیدنی با مقدار کشش ۱۹/۵۳- دارای بیشترین کشش قیمتی تقاضای آب هستند. لازم به ذکر است که براساس نتایج به دست آمده نتایج بدست آمده برای ارزش اقتصادی آب در مصارف صنعتی، میانگین ارزش تولیدی آب در صنایع استان لرستان برابر با ۱۰۴۷۲۰/۸ ریال می‌باشد.

همچنین میانگین وزنی قیمت هر مترمکعب آب برابر با ۷۹۷/۱۳ ریال می‌باشد، که اختلاف بسیاری با میانگین ارزش تولیدی آب دارد و به میزان چشمگیری از آن پایین‌تر است. به عبارت دیگر ارزش اقتصادی آب بیشتر از تعرفه‌ی موجود است. نتیجه‌گیری: با تعیین قیمت آب مصرفی در صنایع استان لرستان و مقایسه‌ی آن با ارزش نهایی تولید آب این نتیجه به دست می‌آید که تعرفه آب مصرفی بسیار پایین‌تر از ارزش نهایی تولید آب است. وجود تفاوت میان ارزش اقتصادی آب با تعرفه‌ی آب مصرفی، مانع از ایجاد انگیزه لازم را برای صرفه‌جویی در مصرف آب و همچنین استفاده از تجهیزات مناسب می‌شود. بنابراین ضروری است که در قیمت آب تجدید نظر صورت گیرد. سیاست‌های قیمتی بر روی کاهش مصرف آب تأثیرگذار است و تعدیل نمودن قیمت آب از لحاظ کارایی و عدالت منطقی است.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، ارزش‌گذاری، صنایع لرستان، توابع تولید، کاب داگلاس، تعرفه آب

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

اشاعه یافته‌ها:

پژوهش حاضر کاربردی بوده و نتایج آن در قالب کتاب، مقالات علمی و پژوهشی و کنفرانس‌های ملی و بین‌المللی انتشار می‌یابد.

کاربست یافته‌ها:

در بخش صنعت امکان دریافت هزینه تمام شده تأمین و توزیع آب با توجه به ارزش اقتصادی محاسبه شده وجود دارد. علاوه بر این امکان تعیین قیمت ترجیحی و پلکانی برای مصارف مختلف آب با لحاظ مناطق جغرافیایی، نوع و میزان مصرف وجود دارد. لذا پیشنهاد می‌شود با استفاده از واقعی نمودن ارزش آب و دریافت نمودن جرائم مرتبط با مصارف اضافی و نیز تبیین دقیق پرداخت‌های پلکانی، نسبت به هدفمند نمودن دریافتی‌های موردنظر اقدام شود. لازم به ذکر است که دریافت واقعی جرائم به صورت پلکانی از افراد در بلندمدت موجب بهبود مصارف آب و نیز افزایش درک مصرف‌کنندگان از ارزش آب خواهد شد.

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: بررسی هیدرولوژی و عدم قطعیت مدل آب زیر زمینی آبخوان دشت خرم آباد

پژوهشگر اصلی: عماد کهریزی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: عمران آب و سازه های هیدرولیکی
ناظر علمی: بهروز ابراهیمی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: زمین شناسی اقتصادی
ناظر اجرایی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: سرباز نخبه	نوع اعتبار: ملی ☒ استانی ☐	
زمینه پژوهش: آب زیرزمینی	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۳
کارفرما: شرکت آب منطقه ای لرستان	دانشگاه مجری: -	
محل نگهداری گزارش نهایی: گروه تحقیقات شرکت آب منطقه ای لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

مقدمه:

مدل سازی آب‌های زیرزمینی اغلب با عدم قطعیت‌های به وجود آمده به دلیل آگاهی ناقص از سیستم زیرسطحی یا عدم قطعیت‌های نشأت گرفته از تغییرپذیری‌های طبیعی در فرآیندهای سیستم مدل و شرایط میدانی، همراه است. با توجه به اهمیت منابع آبی در کشور و ضرورت بررسی عدم قطعیت به منظور دستیابی به نتایج قابل اعتماد، در این پژوهش عدم قطعیت پارامترهای دما و بارش در مدل جریان آب‌های زیرزمینی خرم‌آباد با استفاده از یک روش شبیه‌سازی مبتنی بر مونت کارلو، بررسی می‌گردد. در شرایطی که متغیرهای غیرقطعی بی‌شماری در فرآیند مطالعات تغییرات تراز آبخوان وجود دارند، با استفاده از یک روش احتمالاتی، بر اساس تحلیل قابلیت اطمینان می‌توان اطمینان‌پذیری ظرفیت سامانه را محاسبه کرد. در این مطالعه از روش تحلیل قابلیت اطمینان بر یک شبیه‌سازی در یک حدود پذیرفته شده از عدم قطعیت شاخص مذکور استخراج می‌شود. در پژوهش حاضر، با به‌کارگیری مدل ریاضی، از واسنجی تغییرات جریان آب زیرزمینی کد عددی MODFLOW در تلفیق با یک رویکرد شش گام به‌منظور تدقیق استفاده شود. در این روش، از یک ماه به‌عنوان شرایط پایدار و از ۷۵ درصد باقیمانده دوره زمانی ۱۲۰ ماهه به‌منظور واسنجی و از ۲۵ درصد باقی‌مانده به‌منظور صحت سنجی مدل نهایی استفاده می‌شود. پژوهش حاضر به دلیل تاثیر پدیده تغییر اقلیم بر منابع آب زیرزمینی، با استفاده از سناریوهای انتشار گزارش ششم تغییر اقلیم شبیه‌سازی بارش و دما انجام گرفت. نتایج به‌دست آمده از سناریوهای اقلیمی برای بیست سال آینده پیش بینی سطح آب زیر زمینی انجام گرفت. نتایج نشان داد که بیشترین عدم قطعیت بارندگی در ماه نوامبر خواهد بود که در بین صفر تا ۲۶۲ میلیمتر در نوسان خواهد بود و میانگین بارش در این ماه ۴۱/۶ میلیمتر خواهد بود. با توجه به آنکه بیشترین تغییرات مربوط به ZONE5 می‌باشد، بنابراین احتمال ریسک بهره‌برداری در این ناحیه بیشتر از سایر نواحی است و ۵.۱۳ متر احتمال کاهش سفره وجود دارد و احتمال خشک شدن در این ناحیه سفره بالا می‌باشد.

مدل سازی آب‌های زیرزمینی اغلب با عدم قطعیت‌های به وجود آمده به دلیل آگاهی ناقص از سیستم زیرسطحی یا عدم قطعیت‌های نشأت گرفته از تغییرپذیری‌های طبیعی در فرآیندهای سیستم مدل و شرایط میدانی، همراه است. به بیانی عدم قطعیت را می‌تواند ناشی از رخداد پدیده‌هایی باشد که از اختیار پژوهشگر خارج است. شبیه‌سازی جریان آب زیرزمینی همواره با عدم قطعیت ناشی از دانش ناقص از سیستم فیزیکی مورد مطالعه، ساختار مدل، تغییرپذیری مکانی و زمانی همراه است [۱]. بررسی عدم قطعیت در مدل سازی آب‌های

زیرزمینی در سه منبع اصلی آن یعنی عدم قطعیت پارامتری، عدم قطعیت مدل مفهومی و عدم قطعیت داده‌های مشاهده‌ای صورت پذیرفته است. تاکنون پژوهش‌های کمی در زمینه بررسی عدم قطعیت در مدل جریان آب‌های زیرزمینی در کشور انجام گرفته و مطالعات در این زمینه مختص به روش‌های آماری بوده است. با توجه به اهمیت منابع آبی در کشور و ضرورت بررسی عدم قطعیت به‌منظور دستیابی به نتایج قابل اعتماد، در این پژوهش عدم قطعیت پارامترها در مدل جریان آب‌های زیرزمینی خرم‌آباد با استفاده از یک روش شبیه‌سازی مبتنی بر مونت کارلو، بررسی می‌گردد. در مدل شبیه‌سازی آب‌های زیرزمینی منابع بسیاری سبب ایجاد انحراف نتایج پیش‌بینی شده از مقادیر واقعی کمی هستند که بیان‌کننده عدم قطعیت در سیستم منابع آب‌های زیرزمینی است. از جمله این منابع می‌توان به داده‌های محدود هیدرولوژیکی منطقه مورد مطالعه، عدم شناخت کافی از مقادیر پارامترهای مدل مانند ضرایب هیدرودینامیکی سفره آب‌های زیرزمینی، عدم دقت در داده‌های ورودی تغذیه و تخلیه به سیستم، عدم تعریف مناسب شرایط مرزی و اولیه در سیستم، اشاره کرد. ارزیابی موفقیت‌آمیز منابع عدم قطعیت منجر به شبیه‌سازی معتبر و پایدار است. در مدیریت یکپارچه دشت‌ها، تحلیل قابلیت اطمینان سامانه شبیه‌ساز- بهینه‌ساز بهترین شیوه مدیریت خطای ناشی از اضافه برداشت‌های منابع استحصال است که با نبود آمار مشخص از آن‌ها، خود منجر به افزایش عدم قطعیت در کدهای شبیه‌سازی دشت است. به طوری که سامانه شبیه‌ساز، ارتباطات یا تبادلات سامانه‌های منابع آب (سطحی و زیرزمینی) را با خطا مدل می‌کند، سامانه بهینه‌ساز بر بهره‌برداری بهینه آب در هر مصرف (کشاورزی، صنعتی، شهری) مدیریت می‌کند. در همه موارد مقداری عدم قطعیت در فرآیندهای ارائه‌دهنده مدل، وجود دارد از آنجاکه یک مدل ریاضی یک شکل ساده‌شده از فرایندها و سیستم پیچیده است، یک سری تفاوت بین مدل و واقعیت همیشه وجود خواهد داشت. با تعیین و شناخت این تفاوت‌ها می‌توان درجه کارآمدی مدل را تعیین کرد. از جمله این تفاوت، برداشت‌های مازاد دشت است. عدم قطعیت را نباید به‌عنوان محدودیت مدل در نظر گرفت، بلکه باید به‌عنوان یک ابزار برای شرح ناشناخته‌های یک سیستم در نظر گرفته شود تا بتوان تصمیم مناسبی را از روی نتایج مدل اعمال کرد [۲]. افزایش برداشت‌های موضعی از سفره‌های موجود که به‌عنوان یک رکن اساسی در کاهش ظرفیت تغذیه آن قلمداد می‌شود، کاملاً در ارتباط با نوع و حدود افت سطح آب زیرزمینی بر اثر فعالیت‌های انسانی بوده است. در شرایطی که متغیرهای غیرقطعی بی‌شماری در فرآیند مطالعات تغییرات تراز آبخوان وجود دارند، با استفاده از یک روش احتمالاتی، بر اساس تحلیل قابلیت اطمینان می‌توان اطمینان‌پذیری ظرفیت سامانه را محاسبه کرد. در واقع ظرفیت اطمینان‌پذیری، با نارسایی ذاتی هیدرولوژیکی مدل ارتباط دارد [۳] با رویکرد صرف مدل‌سازی و انحرافات عمده پارامتری آن‌ها، درک فصلی و جزیره‌ای از سیستم‌های طبیعی منجر به حصول تصمیم‌های نامناسب مدیریتی بر اساس مدل‌های ضعیف می‌گردد. به همین دلیل است که تعیین و جانمایی دقیق آسیب‌پذیری‌ها به‌صورت یکپارچه، هزینه دستیابی به یک اکوسیستم پایدار را بسیار کاهش می‌دهد [۴]. داده‌هایی که بر اساس آن‌ها مدل‌های ریاضی تهیه می‌شوند معمولاً کافی نبوده و همچنین الگوریتمی که برای مدل‌سازی انتخاب می‌شود با آنچه در طبیعت اتفاق می‌افتد دقیقاً یکسان نیست. به‌علاوه، در تبدیل الگوریتم به نرم‌افزار فرض‌هایی موجود در نظر گرفته می‌شود. حتی در مدل‌های خیلی پیچیده با واسنجی خوب، اطلاعات ورودی مدل دارای عدم قطعیت‌هایی می‌باشند [۵]. بنابراین ارائه عدم قطعیت در پیش‌بینی نتایج یا شبیه‌سازی آینده هر مدل با توجه به اهداف خاص آن الزامی است. عدم قطعیت موجود در شبیه‌سازی آینده نیز ناشی از عدم قطعیت در مدل واسنجی شده می‌باشد و به همین دلیل هیچ‌گاه نمی‌توان پیش‌بینی دقیقی را در مورد زمان وقوع رخداد‌های آینده، میزان کارایی و اطمینان‌پذیری مدل در شبیه‌سازی رخداد‌های مختلف که در آینده رخ خواهند داد ارزیابی نمود. با این حال به‌منظور ارائه یک دیدگاه محتمل از وضعیت آتی شبیه‌سازی، می‌توان از رویکردهای تحلیل قابلیت اطمینان به‌منظور ارائه یک شاخص آماری از تغییرات دشت استفاده کرد. در این مطالعه از روش تحلیل قابلیت اطمینان بر یک شبیه‌سازی در یک حدود پذیرفته‌شده از عدم قطعیت شاخص مذکور استخراج می‌شود.

ضرورت و اهمیت انجام تحقیق

توضیح شیوه‌ای برای شناخت کمی عدم قطعیت در مدل‌سازی آب زیرزمینی در مطالعات هیدرولوژی جز یک ضرورت به‌منظور اعتبار یابی نتایج است؛ و این که چگونه عدم قطعیت مدل می‌تواند به‌عنوان یک ابزاری برای درک بهتر سیستم مدل شده به‌کاررفته و اطلاعات

لازم را برای کمک به تصمیم‌گیری آگاهانه‌تر را در اختیار گذارد از این روش میسر خواهد بود. بنابراین ضرورت کلی این تحقیق تعیین عدم قطعیت‌های همراه توسعه مدل از طریق جمع‌آوری نتایج از تعریف چندین مدل مفهومی است. در مدل‌سازی آب‌های زیرزمینی، عوامل بسیاری موجب انحراف در نتایج پیش‌بینی شده از مقادیر مشاهده شده می‌شوند که بیان‌کننده عدم قطعیت در سیستم منابع آب‌های زیرزمینی می‌باشد. اما آن‌چنان‌که در بخش پیش اشاره شد، انتظار این وجود دارد که در محدوده دشت خرم‌آباد، عدم قطعیت از شبکه آبراه‌های و برداشت‌های منابع استحصال به‌صورت عمده ایجاد شود. مطابق با مدل مفهومی زیر، در مدل **MODFLOW** برای شبیه‌سازی شبکه رودخانه‌ای، یک فرض اساسی در توسعه مدل‌های جریان آب زیرزمینی، این است که افزایش تراز آب در رودها، تا زمانی که تراز آب در آبخوان از ارتفاع بستر رودخانه پایین‌تر باشد، اثری بر مقدار نفوذ از رود به داخل آبخوان ندارد. بنابراین در مدل شبیه‌سازی خرم‌آباد لازم است تا اثر جریان‌ات سیلابی با توجه به آمار موجود لحاظ گردد. این مهم از طریق صورت احتمالاتی و اسنچی نتایج بر روی پارامترهای دارای عدم قطعیت (و از جمله قابلیت انتقال شبکه هیدرومتری) میسر می‌شود. در نهایت می‌توان خطای موجود در نتایج را به منابع استحصال به‌عنوان عامل دوم عدم قطعیت ربط داد. به بیانی دیگر، ما با اجرای چندگانه مدل، قادر خواهیم بود تا اثر رودخانه‌ای را به‌صورت مستقل و همچنین در حالت واکنش به دیگر عناصر موجود در شبیه‌سازی کشف، و محدوده و مقدار جریان‌ات منتشر شده از سیلاب به آبخوان را تخمین زده شود. به این ترتیب مقدار بیلان دشت صرفاً در پاسخ به پارامتر چاه‌های بهره‌برداری قابل تحلیل خواهد بود.

به‌صورت قطعی نمی‌توان پاسخ یکسان و واحدی به ضعف موجود در مدل‌سازی‌های عددی داد. با این حال از آنجاکه تمامی مدل‌های عددی بسته به کیفیت داده‌های ورودی و ساخت مناسب مدل دچار عدم قطعیت در پاسخ‌های ارائه شده می‌گردند به همین منظور از روش‌های آماری به‌منظور کمی‌سازی این عدم قطعیت در مدل‌ها استفاده می‌گردد. روش‌های متعددی برای کمی نمودن عدم قطعیت موجود در شبیه‌سازی آینده وجود دارد که از آن جمله می‌توان به روش‌های آماری و روش‌های مبتنی بر مونت کارلو اشاره کرد تحت عنوان **GLUE** [۶]. هر یک از این روش‌ها دارای نقاط ضعف و قوت متفاوتی بوده و دارای مفروضات متفاوتی می‌باشند و هر یک مجموعه‌ای از منابع خطا را در نظر می‌گیرند. در این بین یکی از اولین و محبوب‌ترین روش‌های مبتنی بر مونت کارلو که به‌طور گسترده جهت واسنچی و تحلیل عدم قطعیت پارامترهای مدل هیدرولوژیکی که دارای ساختاری شبیه‌سازی و بر اساس اصل برابری نتایج است. دشت خرم‌آباد با توجه به وجود اضافه برداشت‌های موجود، مشخصاً از دو پارامتر هدایت هیدرولیکی و شرایط رودخانه‌ای دارای نامطمئنی بالایی در خروجی شبیه‌سازی‌ها هست. در این پژوهش عنوان شده است که استخراج یک مدل صرف آب زیرزمینی در شرایط متغیر دشت منجر به بروز خطا در نتایج و بخصوص سناریوها خواهد شد. بنابراین الزام به توسعه یک مدل احتمالاتی مستقل شده از دو منبع خطا مشخص شده است.

اهداف تحقیق

در این مطالعه به‌منظور ارزیابی و تعدیل همگن منابع تولید عدم قطعیت در شبیه‌سازی دشت خرم‌آباد، ابتدا با استفاده از مجموعه داده‌های مطالعات ژئولوژیک آبخوان مذکور، در دو شکل پایدار و ناپایدار، اقدام به توسعه مدل شبیه‌سازی خواهد شد. شبیه‌سازی با استفاده از دسته‌بندی داده‌های مستقل بر پایه توپوگرافی سطح زمینی، ضخامت آبرفت، شبکه هیدرومتری، اطلاعات ضرایب هیدرولیکی دشت بر طبق آخرین آزمایش‌ها اکتشافی، ساختار شرایط مرزی دشت، منابع استحصال شامل چاه‌ها چشمه‌ها قنات، و مجموعه تمام عوامل منحصر مؤثر بر دشت نظیر مخازن طبیعی و انسان ساختی و ... انجام می‌گردد. بعلاوه صورت تغذیه دشت بر اساس تنوع کاربری و پوشش زمین و بر طبق ضرایب نفوذ، اطلاعات بارش، تبخیر و آب‌های بازگشتی از منابع بهره‌برداری بر اساس تنوع کاربری صورت خواهد پذیرفت. در این حالت با تولید نتایج مستخرج از مدل در یک دوره بلندمدت و بر اساس واسنچی پارامترهای دارای نامطمئنی در یک حدود مطلوب و صحت یابی نتایج؛ اقدام به مقایسه با رقوم منابع مستقل پیرومتریکی خواهد شد. تجزیه و تحلیل عدم اطمینان بخش اصلی ارزیابی قابلیت اطمینان است که برای آن یک ارزیابی کمی در این مطالعه انجام می‌شود. شاخص اعتبار و احتمال عدم موفقیت با استفاده از روش قابلیت اطمینان، یک روش مؤثر است که به‌خوبی در یک موقعیت قابل اجرا است. در اینجا هدف اصلی تحلیل عدم قطعیت، تعیین خصوصیات آماری یک مدل به‌عنوان تابعی از پارامترهای ورودی احتمالاتی است [۷]. بنابراین در ادامه در محیط اسکریپت پایتون، بر اساس نتایج

مستخرج از شبیه‌سازی واسنجی شده، با شرط تأیید ارقام **Eigen** از اعتبار آن، به‌منظور بررسی عدم قطعیت پارامترهای مدل در حالت غیر ماندگار، چند سناریو تعریف خواهد شد. تحلیل عدم قطعیت در سناریو اول، با در نظر گرفتن بارش به‌عنوان یکی از مهم‌ترین منابع اصلی عدم قطعیت صورت خواهد پذیرفت. بدین منظور با توجه به نتایج واسنجی اولیه این پارامتر، سطح آبخوان به چندین ناحیه همگن مطالعاتی در محدوده شبکه آبراهه‌ای تقسیم خواهد گردید و عدم قطعیت پارامتر بارش در مدل با روش **GLUE** ارزیابی می‌شود. در سناریو دیگر با در نظر گرفتن دما حداکثر و حداقل، تأثیر پارامتر برداشت به‌عنوان پارامتر دوم عدم قطعیت کل مدل، توسط روش مذکور مطالعه می‌شود. به‌صورت مشابه وابسته به وضعیت آبخوان این شبیه‌سازی‌ها تکرار می‌شود.

اهداف پژوهش:

- تهیه شبکه تراز و جهت جریان آب زیرزمینی دشت با استفاده از کد ریاضی **MODFLOW** در دوره ده‌ساله و توسعه مدل پیش‌بینی با استفاده از واسنجی و صحت‌سنجی دوره پایه مطالعاتی.
- تهیه نقشه افت تراز آب با استفاده از پس‌پردازش مدل در تمام پهنه دشت.
- تحلیل عدم قطعیت مدل بر پایه رویکرد **GLUE** در پاسخ به دو منبع اصلی تولید خطا یعنی بارش و دما.
- تهیه مدل تحلیل عدم قطعیت در جانمایی طرح‌های افت تراز آب در آبخوان

روش انجام تحقیق

در پژوهش حاضر، سعی خواهد شد تا با به‌کارگیری مدل ریاضی، از واسنجی تغییرات جریان آب زیرزمینی کد عددی **MODFLOW** و ابزار خودکار **PEST**^۱ در تلفیق با یک رویکرد شش‌گام به‌منظور تدقیق استفاده شود. در این روش، از یک ماه به‌عنوان شرایط پایدار و از ۷۵ درصد باقیمانده دوره زمانی ۱۲۰ ماهه به‌منظور واسنجی و از ۲۵ درصد باقی‌مانده به‌منظور صحت‌سنجی مدل نهایی استفاده می‌شود. بنابراین با توسعه ساختار کد در این حالت، قادر خواهد بود تا به تعداد معینی از تنش زمانی (ماهانه) به‌صورت بلندمدت و با دقت واقعی مبتنی بر شرایط مرزی در آخرین بازه زمانی، دوره پیش‌بینی را به دست آورد. همچنین از یک روش کاملاً نرم‌افزاری در تهیه نقشه پیوسته رستری ضریب افت تراز آب آبخوان استفاده خواهد شد. توسعه نقشه مذکور بر اساس تهیه مدل مسیریابی و جانمایی افت تراز آب و بر روی مدل **MODFLOW** خواهد بود. سپس از خروجی مدل **MODFLOW** و به‌منظور توسعه یک کد بررسی آماری قابلیت اطمینان استفاده خواهد شد. در این پژوهش روش تحقیق با در دست داشتن پارامترهای مدل، شرایط مرزی و اولیه می‌توان با استفاده از روش‌های آماری هم‌چون مونت کارلو و عدم قطعیت تشابهات عدم قطعیت ورودی‌های مدل کمی سازی و مورد بررسی قرار گیرد. با در دست داشتن عدم قطعیت پارامترهای مؤثر در مدل‌سازی می‌توان به بررسی خطاهای ناشی از شبیه‌سازی پرداخته و از نتایج حاصله اطمینان پیدا کرد.

نتایج تحقیق

شبیه‌سازی سفره آب زیرزمینی و بررسی عدم قطعیت تراز آن مهمترین مسائل اساسی برای شناخت سفره و مدیریت بهینه آن می‌باشد. در این از مدل **GMS** برای شبیه‌سازی سفره آب زیرزمینی دشت خرم‌آباد استفاده شد که نشان داد در **ZONE2** بهره‌برداری از سفره بیشتر از سایر ناحیه‌ها می‌باشد. در گام بعدی تراز سفره تحت تأثیر تغییر اقلیم و بارش‌های آینده بررسی گردید، از به روزترین گزارش تغییر اقلیم **CMIP6** و سناریوهای خوش‌بینانه، متوسط و بدبینانه استفاده شد. نتایج نشان داد که مدل **ACCESS-ESM1-5** بهترین مدل برای حوضه آبریز خرم‌آباد می‌باشد. برای بررسی عدم قطعیت مدل‌های فوق از هر کدام از مدل‌ها ۳۰ سری زمانی تولید گردید که در مجموع ۸۱۰ سری برای دمای حداقل، حداکثر و بارش بدست آمد، توزیع‌های آماری هر کدام از سری‌ها بدست آمد و نمودار عدم قطعیت

آنها در قالب نمودار ویولونی رسم گردید، نتایج نشان داد که بیشترین عدم قطعیت بارندگی در ماه نوامبر خواهد بود که در بین صفر تا ۲۶۲ میلیمتر در نوسان خواهد بود و میانگین بارش در این ماه ۴۱/۶ میلیمتر خواهد بود. و بیشترین پراکندگی آن در بازه صفر تا ۲۵ میلیمتر در نوسان خواهد بود.

سپس نتایج مدل‌های انتخابی به مدل **GMS** داده شد و نوسانات تراز سفره تحت تاثیر تغییر اقلیم مشاهده گردید. جهت بررسی نوسانات تراز آب زیرزمینی برای ۲۰ سال آینده از مدل عدم قطعیت **GLUE** استفاده شد، نتایج تغییرات سفره نشان داد که، در حالت کلی برای همه دوره زمانی با توجه به شکل مورد نظر نوسانات منطقه ۱ در بین ۲ تا ۱۲/۷ متر در نوسان است، برای منطقه ۲ در بازه ۴/۹ تا ۱۰/۵ متر، برای منطقه ۳ در بازه ۲/۲ تا ۱۱/۹ متر، برای منطقه ۴ ۲/۹ تا ۱۳/۹ متر و برای منطقه ۵ در بازه ۷/۳ تا ۲۵/۱ متر در نوسان خواهد بود. بنابراین بیشترین تغییرات مربوط به منطقه ۵ خواهد بود.

با توجه به آنکه بیشترین تغییرات مربوط به **ZONE5** می‌باشد، بنابراین احتمال ریسک بهره‌برداری در این ناحیه بیشتر از سایر نواحی است و ۵.۱۳ متر احتمال کاهش سفره وجود دارد و احتمال خشک شدن در این ناحیه سفره بالا می‌باشد. بنابراین بهره‌برداری اصولی و بهینه در این ناحیه باید در اولویت قرار گیرد که منطقه دچار تنش آب نگردد. در حالت کلی روند تغییرات سفره در ۲۰ سال آینده با توجه به بارش‌ها و در نظر نگرفتن برداشت روند نزولی غیر معنی‌داری خواهد داشت، به عبارت دیگر با در حذف دخالت انسانی سفره در حالت ثابت باقی خواهد ماند و روند نزولی آن معنی‌دار نیست. اما با توجه به نوسانات سفره با توجه به برداشت-ها **ZONE5** حساسترین ناحیه می‌باشد و دقت بیشتر برای مدیریت آن لازم است.

کلید واژه ها: آبخوان دشت خرم آباد، تغییر اقلیم، عدم قطعیت، مدل MODFLOW، روش GLUE

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: ارزیابی عدم قطعیت مدل‌های هوش مصنوعی ترکیبی در برآورد سیلاب رودخانه کشکان

پژوهشگر اصلی: بابک شاهی نژاد	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: سازه‌های آبی
ناظر علمی: احمد گودرزی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: سازه‌های آبی
ناظر اجرایی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۲۷۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☒ استانی ☐	
زمینه پژوهش:	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: شرکت آب منطقه ای لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: گروه تحقیقات شرکت آب منطقه ای لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

مقدمه:

از آنجا که سیلاب یک از عوامل اصلی تلفات جانی، تخریب زیرساخت‌ها و خسارات عظیم به اقتصاد یک کشور است، برای به حداقل رساندن خطرات و ارائه واکنش اضطراری در زمان وقوع آن، باید اقدامات مدیریتی و راهکارهای مختلفی از سوی مسئولان قبل از وقوع سیل انجام شود. بنابراین استفاده از فن‌آوری‌های پیشرفته نظیر هوش مصنوعی که بتواند وقوع پدیده را در اسرع وقت پیش‌بینی کند می‌تواند در اتخاذ استراتژی‌ها و واکنش سریع قبل از بروز وقایع مناسب باشد. در حقیقت پیش‌بینی احتمالی سیل، که اطلاعات نامشخصی را در پیش‌بینی سیل فراهم می‌کند، برای اجرای اقدامات متقابل کاهش سیل عملی و آموزنده است. از متداول‌ترین انواع مدل‌های پیش‌بینی می‌توان به مدل‌های فیزیکی، آماری، هوش محاسباتی و یادگیری عمیق اشاره نمود. در مقایسه با مدل‌های فیزیکی، مدل‌های هوش محاسباتی سریعتر هستند، به منابع محاسباتی کمتری نیاز داشته و عملکرد بهتری دارند.

به طور کلی در طراحی و تحلیل سیستم‌های مهندسی منابع آب در جنبه‌هایی چون هیدرولوژی، هیدرولیک، سازه و اقتصاد عدم قطعیت‌هایی وجود دارد. عدم قطعیت‌های هیدرولوژیکی به دلیل ماهیت تصادفی و مشاهده‌ای پدیده‌های هیدرولوژیکی، کمبود دانش و نقص در مدلسازی به وجود می‌آیند. در روند طراحی و تحلیل، عدم قطعیت پارامترهای ورودی به پاسخ‌های سیستم سرایت می‌کند. لذا، برای برآورد پاسخ‌های متأثر از عدم قطعیت‌های ورودی به فنون خاص ریاضی و آماری نیاز است که تحت عنوان تحلیل عدم قطعیت شناخته شده‌اند.

ضرورت انجام پژوهش:

در دهه‌های اخیر انعطاف‌پذیری سیستم در مقابل سیلاب دچار کاهش تدریجی شده که در نهایت منجر به متلاشی شدن غیرمترقبه سیستم خواهد شد. با رویکرد نوین در مدیریت ریسک سیلاب، باید توجه ویژه‌ای به استراتژی‌های انعطاف‌پذیر داشت. حوضه آبریز کرخه بزرگ شامل بیش از نیمی از استان‌های لرستان و کرمانشاه و بخش‌هایی از استان‌های کردستان، همدان، ایلام و خوزستان است. آبراهه اصلی حوضه از تلاقی رودهای سیمره و کشکان در نزدیکی دره‌شهر تشکیل می‌شود. با توجه به این نکته که رودخانه کشکان یکی از مهمترین رودخانه‌های استان لرستان و مهم‌ترین منبع تأمین‌کننده آب بخش‌های مختلف و نواحی مجاور خود از لحاظ کشاورزی و شرب می‌باشد و همچنین کاهش و افزایش جریان رودخانه از جمله سیلاب سال ۱۳۹۸ این رودخانه مشکلات و خسارات جبران‌ناپذیر زیادی

در حوضه آبریز ایجاد کرده است؛ بنابراین، اهمیت عدم قطعیت شبیه‌سازی جریان رودخانه کشکان، تاثیر پارامترهای موثر و اقدامات مدیریتی جهت مدیریت آب آن بیش از پیش ضروری است.

روش پژوهش:

شبکه عصبی مصنوعی روشی هوشمند جهت ارائه الگویی مناسب برای مدل‌سازی پدیده‌های پیچیده و غیرخطی بوده که به مولفه‌های مختلفی از جمله تعداد لایه‌های پنهان، تعداد نرون‌ها در لایه‌های پنهان، وزن‌ها، توابع محرک و الگوریتم مورد استفاده جهت بهینه‌سازی پارامترهای شبکه بستگی دارد. لذا ضروری است تابع خطای مربوط به داده‌های ورودی مدل بهینه شود که این مهم در مدل شبکه عصبی توسط الگوریتم لونیگ-مارکواریت انجام می‌شود. جهت بهبود عملکرد مدل در این قسمت از ترکیب الگوریتم‌های ابتکاری و شبکه عصبی مصنوعی استفاده شد که نتیجه آن ارائه مدل‌های هیبریدی می‌باشد.

در پژوهش حاضر، بر اساس رویکردی جدید بر مبنای الگوریتم‌های بهینه‌سازی فراابتکاری نوین و مدل‌های هیبریدی و روش‌های پیش‌پردازش داده‌ها، به پیش‌بینی دبی سیلاب پرداخته می‌شود. لذا عملکرد مدل‌های شبکه عصبی مصنوعی-تفنگدار خلاق، شبکه عصبی مصنوعی-عنکبوت بیوه سیاه، شبکه عصبی مصنوعی-ازدحام مرغ، شبکه عصبی مصنوعی-ملخ و شبکه عصبی مصنوعی منفرد در پیش‌بینی سیلاب مورد ارزیابی قرار گرفت.

جهت شبیه‌سازی دبی سیلابی دوره آماری ۱۴۰۰-۱۳۹۰ (دوره زمانی ده ساله) بررسی و مجموعاً ۱۲۲ مقدار دبی سیلابی و بارش متناظر با آن برای چهار ایستگاه خرم‌آباد، دوآب، افرینه و کشکان استخراج گردید. سپس داده‌های مشاهداتی نرمال‌سازی شده و به عنوان ورودی برای مدل‌های هیبریدی هوش مصنوعی استفاده شدند. با استفاده از شاخص‌های ارزیابی ضریب همبستگی، میانگین قدر مطلق خطا، ضریب نش ساتکلیف، بایاس و ریشه میانگین مربعات خطا نرمال‌شده مدل برتر تعیین و همچنین جهت درک بهتر از عملکرد مدل‌های مورد مطالعه، میزان همپوشانی بین داده‌های مشاهداتی و محاسباتی بدست آمده از مدل‌های مختلف، در قالب نمودارهای سری زمانی و پراکندگی ارزیابی شدند.

در نهایت عدم قطعیت مدل‌ها با استفاده از روش **GLUE** تجزیه و تحلیل گردید. به منظور ارزیابی عدم قطعیت مدل‌ها، آماره ۹۵ درصد عدم قطعیت‌های پیش‌بینی ($95PPU^2$) محاسبه می‌گردد. در این راستا لازم است $2/5$ درصد حد پایین پیش‌بینی‌ها (X_L) و $97/5$ درصد حد بالای آن (X_U) حاصل از توزیع نرمال تجربی ناشی از تکرارهای زیاد مرتبه اجرای مدل‌ها با الگوهای متفاوتی از داده‌های واسنجی تعیین گردد. همچنین برای ارزیابی عرض باند اطمینان، معیار **d-factor** که بیانگر عرض میانگین باند اطمینان می‌باشد مورد استفاده قرار گرفت. به طور کلی معیار **95PPU** بین صفر تا صد درصد و **d-factor** بین صفر تا بی‌نهایت متغیر است. مقادیر بیشتر معیار **95PPU** به همراه مقادیر کمتر **d-factor** بیانگر عدم قطعیت کمتر مدل است.

یافته‌ها:

برای هر چهار ایستگاه مورد مطالعه، مدل‌های منفرد و هیبریدی نتایج مطلوب و مناسبی ارائه کرده‌اند بطوریکه نتایج کیفی مدل‌های منفرد و هیبریدی در چهار ایستگاه منتخب با توجه به شاخص R^2 بسیار خوب گزارش می‌گردد.

همچنین در هر چهار ایستگاه مدل هیبرید شبکه عصبی-تفنگدار خلاق بهترین نتیجه و عملکرد را داشته است و از طرف دیگر مدل هیبرید شبکه عصبی-ملخ نسبت به سایر مدل‌های هیبریدی نتیجه ضعیف‌تری ارائه کرده است. علاوه بر آن براساس نتایج بدست آمده می‌توان گفت که در ایستگاه‌های منتخب، مدل‌های هیبریدی شبکه عصبی مصنوعی-تفنگدار اخلاق شبکه عصبی مصنوعی-عنکبوت

سیاه، شبکه عصبی مصنوعی- ازدحام مرغ و شبکه عصبی مصنوعی- ملخ به ترتیب در حدود ۷ درصد، ۶ درصد، ۵ درصد و ۴ درصد توانسته‌اند نتایج مدل را در فاز آموزش و آزمون بهبود ببخشند.

مشاهده نمودارهای سری زمانی و پراکندگی نشان داد که مدل منفرد شبکه عصبی مصنوعی در برآورد مقادیر پایین و میانی خوب عمل کرده است ولی در برآورد مقادیر ماکزیمم دبی سیلابی عملکرد مطلوبی از خود نشان نداده است بگونه ای که طبق نمودار پراکنش اکثر نقاط ماکزیمم در اطراف خط نیمساز (خط بهینه با زاویه ۴۵ درجه) قرار گرفته و این امر دلالت بر عملکرد نامناسب این مدل در نقاط بیشینه می‌باشد.

مدل هیبریدی شبکه عصبی مصنوعی-تفنگدار خلاق در برآورد کلیه نقاط عملکرد مناسب و مطلوبی از خود نشان داده است. این موضوع در نمودار پراکنش نیز با توجه به اینکه نقاط حاصل از دبی مشاهداتی و محاسباتی بر روی خط نیمساز واقع شده‌اند یا به عبارت دیگر خط بهینه عبوری از نقاط به زاویه ۴۵ درجه با محورهای مختصات بسیار نزدیک است که حاکی از دقت بالای مدل می‌باشد. سه مدل هیبریدی دیگر نیز تقریباً عملکرد مناسبی همراه با اندکی خطا ارائه کرده‌اند.

نمودار جعبه‌ای یک روش استاندارد برای نمایش توزیع داده‌ها است که براساس شاخص‌های آماری کوچکترین مقدار، چارک اول، میانه، چارک سوم و بزرگترین مقدار ساخته شده و برای رسم آن از چندین شاخص مرکزی و پراکندگی آماری استفاده می‌گردد. این نمودار همچنین می‌تواند در مورد وجود داده‌های دورافتاده یا پرت، اطلاعاتی را در اختیار قرار دهد. نتایج بدست آمده نشان می‌دهد که در ایستگاه کشکان مدل هیبریدی شبکه عصبی مصنوعی- ازدحام مرغ بیشترین نزدیکی را نسبت به داده‌های بیشینه و مدل هیبریدی شبکه عصبی مصنوعی-تفنگدار خلاق بیشترین نزدیکی را به داده‌های مشاهداتی در قسمت داده‌های کمینه دارند. در بحث میانه تمام مدل‌ها تقریباً نتایج مشابه و نزدیک به هم ارائه کرده‌اند. همچنین نتایج مربوط به چارک اول و سوم نشان‌دهنده این موضوع است که عملکرد مدل‌ها در چارک اول تقریباً مشابه و نزدیک به داده‌های مشاهداتی می‌باشد.

در بحث عدم قطعیت مقادیر معیارهای **d-factor** و **p-factor** در ایستگاه خرم‌آباد برای شبکه عصبی مصنوعی- تفنگدار خلاق (**AIG-ANN**) ۹۵ درصد و ۰/۳۶ و در ایستگاه افرینه برای شبکه عصبی مصنوعی- ازدحام مرغ (**CSO-ANN**) به ترتیب ۸۴ درصد و ۰/۳۷ حاصل و به عنوان مدل برتر انتخاب شدند. اما در ایستگاه‌های کشکان و دواب امکان برقراری هر دو شرط محقق نشد، بطوریکه معیارهای **d-factor** و **p-factor** به ترتیب در ایستگاه کشکان برای مدل شبکه عصبی مصنوعی- تفنگدار (**AIG-ANN**) با ۶۵ درصد و ۰/۴۴ و در ایستگاه دواب برای مدل شبکه عصبی مصنوعی- ازدحام مرغ (**CSO-ANN**) با ۶۰ درصد و ۰/۳۹ بهترین حالت بدست آمد.

نتیجه‌گیری:

- ۱- به منظور برآورد دبی سیلابی از چهار مدل هیبریدی شبکه عصبی مصنوعی-تفنگدار خلاق، شبکه عصبی مصنوعی-عنکبوت بیوه سیاه، شبکه عصبی مصنوعی-ازدحام مرغ، شبکه عصبی مصنوعی-ملخ و مدل منفرد شبکه عصبی مصنوعی استفاده گردید. نتایج اولیه نشان داد که مدل‌های هیبریدی باعث بهبود عملکرد مدل شبکه عصبی منفرد شده و توانسته‌اند نتایج قابل قبولی ارائه دهند.
- ۲- براساس ارزیابی آماره‌های مختلف و نمودارهای پراکنش مشخص گردید که مدل هیبریدی شبکه عصبی مصنوعی-الگوریتم تفنگدار خلاق از عملکرد بهتری در برآورد دبی سیلابی در مقایسه با سایر مدل‌های مورد مطالعه در این پژوهش برخوردار بوده است و همچنین در تخمین مقادیر حداقل و حداکثر از دقت قابل قبولی برخوردار است.
- ۳- مدل‌های مورد مطالعه با تغییر داده‌های مورد استفاده برای واسنجی، عدم قطعیت و عملکرد متفاوتی از خود نشان می‌دهند. بنابراین لازم است تا کارکرد مدل تحت الگوهای واسنجی متفاوت ارزیابی شده تا عدم قطعیت مدل حاصل از تغییرات ایجاد شده در داده‌های ورودی بررسی گردد. لذا برای بررسی عملکرد مدل‌های مورد مطالعه، هر یک از آن‌ها با الگوهای متفاوتی از اطلاعات ورودی واسنجی شدند و در نهایت با استفاده از نتایج بدست آمده، عدم قطعیت آن‌ها محاسبه گردید. در این پژوهش روشی که برای انتخاب

مدل بهترین دامنه از پیش‌بینی‌ها را مشخص می‌کند، بر مبنای مفهوم 95PPU و معیارهای **p-factor** و **d-factor** ارائه شد. مدل‌های نهایی و دامنه‌نهایی شده توسط آن‌ها، با توجه به محدوده‌های قابل قبول برای معیارهای **p-factor** (بیشتر از ۷۰ درصد) و **d-factor** (کمتر از ۱) تعیین شدند. در ایستگاه‌های مورد بررسی بهترین نتیجه به ترتیب برای ایستگاه‌های خرم‌آباد، افرینه، کشکان و دوآب مدل‌های هیبریدی شبکه عصبی مصنوعی-تفنگدار خلاق، شبکه عصبی مصنوعی-ازدحام مرغ، شبکه عصبی مصنوعی-تفنگدار خلاق و شبکه عصبی مصنوعی-ازدحام مرغ حاصل شد که در عین حال که مقادیر **p-factor** آن‌ها فقط در ایستگاه‌های خرم‌آباد و افرینه بیشتر از ۷۰ درصد بود، **d-factor** آن‌ها نیز در محدوده قابل قبول کمتر از ۱ به دست آمد. همچنین مقادیر پیش‌بینی‌های محدود شده توسط سطح اطمینان ۹۵ درصد در مدل هیبریدی شبکه عصبی مصنوعی-تفنگدار خلاق بیش از سایر مدل‌ها بوده است که این مهم بیانگر عملکرد بهتر مدل مورد اشاره است. همچنین عرض باند اطمینان ۹۵ درصد مدل هیبریدی شبکه عصبی مصنوعی-تفنگدار خلاق در مقایسه با سایر مدل‌های مورد مطالعه کمتر محاسبه گردید.

کلید واژه‌ها: استان لرستان،

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: طراحی یک مدل تصمیم گیری چند هدفه به منظور تعیین الگوی کشت بهینه تحت تاثیر پدیده تغییر اقلیم

پژوهشگر اصلی: مجتبی شوریان	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مدیریت منابع آب
ناظر علمی: بهروز ابراهیمی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: زمین شناسی اقتصادی
ناظر اجرایی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۶۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☒ استانی ☐	
زمینه پژوهش: منابع آب	سال شروع: ۱۴۰۲	سال اتمام: ۱۴۰۳
کارفرما: شرکت آب منطقه ای لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه شهید بهشتی - تهران	
محل نگهداری گزارش نهایی: گروه تحقیقات شرکت آب منطقه ای لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

هدف مورد نظر توسعه یک مدل برنامه‌ریزی ریاضی برای حل مسئله مدیریت بهینه بهره‌برداری از منابع آب سطحی و زیرزمینی است. تغییر شرایط بهره‌برداری شامل تغییر کاربری اراضی کشت آبی و اصلاح سیستم آبیاری محدوده مطالعاتی است. در این بخش با توسعه یک مدل برنامه‌ریزی ریاضی با رویکرد شبیه‌سازی - بهینه‌سازی به تعیین سیاست‌های بهینه بهره‌برداری از منابع آب پرداخته خواهد شد؛ به طوری که از به وجود آمدن مشکلات احتمالی از قبیل ایجاد تغییر در شرایط تعادلی منابع آب و در نتیجه کاهش بازدهی محصولات به دلیل افت کیفیت آب مورد استفاده جهت کشاورزی و مسائلی از این دست اجتناب شود. مدل برنامه‌ریزی ریاضی، تقریباً تمام مؤلفه‌های اساسی و اثرگذار در مدیریت سیستم آب سطحی و زیرزمینی را همراه با لحاظ کردن شرایط کمی آب در نظر خواهد گرفت. سپس مدل با چالش تغییر اقلیم روبه‌رو می‌شود و عملکرد آن تحت شرایط تغییر اقلیم سنجیده خواهد شد. با توجه به موارد مطرح شده و کمبودهای مطالعاتی فوق و امکانات سخت افزاری و نرم افزاری موجود، سعی بر رفع نواقص در مطالعات پیشین و ارائه‌ی مدلی با قابلیت بالا می‌شود که توانایی ارائه چشم انداز مناسب از آینده را داشته باشد. برای انجام این پروژه لازم است مراحل ذیل انجام گیرد:

۱- شبیه سازی حوضه مطالعه موردی برای بررسی الگوی کشت موجود و برآورد نفوذ به آب زیرزمینی

در این مرحله شبیه‌سازی حوضه آبریز محدوده مطالعاتی در مدل ارزیابی آب و خاک **SWAT** صورت می‌گیرد. با استفاده از داده‌های جمع آوری شده مدل حوضه آبریز مطالعه موردی با در نظر گیری شرایط وضع موجود ایجاد می‌شود و در ادامه با در نظر گیری داده‌های ایستگاه‌های هیدرومتری مستقر در حوضه آبریز محدوده مطالعاتی، در نرم‌افزار **SWAT-CUP** واسنجی و صحت‌سنجی می‌شود. پس از آن، خروجی مدل برای استفاده به عنوان ورودی به مدل آبخوان استفاده می‌گردد.

۲- شبیه سازی آبخوان مطالعه موردی برای بررسی رفتار آب زیرزمینی تحت الگوی کشت موجود

در این مرحله شبیه‌سازی آبخوان محدوده مطالعاتی در مدل عددی و سه بعدی **MODFLOW** صورت می‌گیرد. با استفاده از داده‌های جمع آوری شده مدل آبخوان مطالعه موردی در وضع موجود ایجاد می‌شود و داده‌های تغذیه از مدل **SWAT** به مدل آب زیرزمینی به عنوان داده ورودی داده می‌شود. در ادامه با در نظر گیری داده‌های چاه‌های مشاهده‌ای و کالیبره پارامترهای آبخوان از مدل **SWAT**، مدل ادغام شده‌ی آب سطحی زیرزمینی، واسنجی و صحت‌سنجی می‌شود.

۳- برنامه‌نویسی رایانه‌ای

پس از کالیبراسیون مدل ادغام شده‌ی آب سطحی و زیرزمینی، مدل‌ها در محیط **MATLAB** بهم هم متصل می‌شود و با استفاده از الگوریتم **PSO** مدل برای تعیین الگوی کشت بهینه بر اساس سطح زیر کشت و نیاز آبی، در فرایند بهینه‌سازی قرار می‌گیرد. ۴- بررسی اثرات تغییر اقلیم در نهایت مدل آب سطحی **SWAT** با داده‌های دما و بارش در شرایط آینده اقلیمی ساخته می‌شود و نتایج رفتار آب سطحی و زیرزمینی در مدل لینک شده، مورد بررسی قرار می‌گیرد و الگوی کشت بهینه تحت شرایط اقلیمی تعیین می‌شود.

کلید واژه ها: استان لرستان، الگوی کشت بهینه، تغییر اقلیم، **SWAT**، **MODFLOW**، اقتصاد آب

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

الف) انتشار یک مقاله در یکی از مجلات علمی پژوهشی معتبر در سطح کشور
ب) اصلاح الگوی کشت کشاورزی در محدوده چغلوندی

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: توسعه مدل سیستم هشدار سیل (با روش های غیر سازه ای مدیریت سیلاب) در رودخانه کشکان

پژوهشگر اصلی: جعفر یزدی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مهندسی عمران - مهندسی آب
ناظر علمی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۲۰۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☒ استانی ☐	
زمینه پژوهش: سیلاب	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۳
کارفرما: شرکت آب منطقه ای لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه شهید بهشتی تهران	
محل نگهداری گزارش نهایی: گروه تحقیقات شرکت آب منطقه ای لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

امروزه سامانه‌های هشدار سیل به عنوان یکی از بهترین و موثرترین روش‌های غیرسازه‌ای، به دلایلی نظیر هزینه بسیار پایین، کارایی و عملکرد بالا، سازگاری با محیط‌زیست و سهولت اجرا و بهره‌برداری، به طور وسیعی در کشورهای مختلف دنیا مورد استفاده قرار می‌گیرد. سامانه‌های هشدار سیل در مقایسه با سایر روش‌های غیرسازه‌ای، نظیر بیمه سیلاب و تغییر کاربری اراضی، در صورت ارائه آموزش‌های لازم، هیچ‌گونه مقاومتی را از سوی افراد و ساکنین بومی سیلاب‌دشت‌ها به دنبال نداشته و معمولاً با اقبال عمومی نیز روبرو بوده است؛ و لذا قابلیت اجرایی و کارایی آن را می‌توان بالاتر از دیگر روش‌ها دانست. بنابراین دور از ذهن نیست که عنوان گردد، «آگاهی و پیش‌بینی سیلاب جهت مهار کامل آن با استفاده از سامانه‌های هشدار سیل در رأس تمهیدات غیرسازه‌ای، یکی از ضروریات جوامع جهت دستیابی به توسعه پایدار و ایمن سیلاب‌دشت‌ها است». از اینرو راه‌اندازی سامانه هشدار سیل برای حوضه آبریز رودخانه کشکان (یکی از مناطق سیل‌خیز کشور) در این طرح دنبال شد تا با ارائه پیش‌هشدار به مسئولین مربوطه زمینه مدیریت بهتر سیلاب و همچنین کاهش خسارات جانی و مالی فراهم شود. برای این منظور مدل‌های پیش‌بینی بارش (WRF)، بارش-رواناب (HEC-HMS) و پهنه‌بندی سیل (HEC-RAS) برای این حوضه تهیه شده و در درون سامانه با یکدیگر کوپل شده است. این سه مدل به ترتیب میزان بارش را تا سه روز آتی پیش‌بینی کرده، مقدار رواناب تولیدی به ازای بارش پیش‌بینی را محاسبه کرده و در نهایت روندیابی جریان را برای محاسبه پهنه سیل انجام می‌دهند. این سیستم امکان پایش وضعیت رودخانه‌ها را از سه روز قبل برای مدیران و کاربران سامانه فراهم می‌آورد. کاربران سامانه می‌توانند مناطق در معرض خطر و دبی جریان را در نقاط مختلف حوضه رصد کنند و متناسب با آن اقدامات لازم را برای کاهش خسارات انجام دهند.

مطالعات انجام شده برای رسیدن به هدف این پژوهش شامل مطالعات هواشناسی، مطالعات فیزیوگرافی، مطالعات هیدرولوژی، مطالعات هیدرولیک، مطالعات آسیب‌پذیری، مطالعات تخصصی مدل پیش‌بینی بارش و مطالعات تخصصی مدل بارش رواناب است که نتایج و چکیده بخش‌های فوق در سامانه هشدار سیل منعکس شده است. سامانه هشدار سیل که با بکارگیری از بسترهای روز دنیا توسعه است امکان ارائه پیش‌هشدار سیل را از سه روز قبل برای مدیران شرکت آب منطقه‌ای فراهم می‌آورد. تجربه نشان داده است که سیلاب‌های مخرب رودخانه کشکان قدرت تخریب بالا و پتانسیل ایجاد تلفات جانی فراوان دارند. از اینرو، کنترل و کاهش خسارات آنها مستلزم سرعت در برآورد و تصمیم‌گیری سریع است. اطلاع از وضعیت جریان در مسیل‌ها و توسعه مناطق سیل‌گیر در بازه زمانی سه روزه این

امکان را به کارشناسان می‌دهد تا مدیریت صحیح‌تری بر روی منابع و امکانات انجام داده و تصمیمات صحیح‌تری را برای کاهش خسارات اتخاذ نمایند. همچنین با اتکا بر داده‌های دقیق و مدل‌های پیشرفته، فرایند مدیریت بحران سیل به صورت قابل توجهی بهبود خواهد یافت. تصمیم‌گیری‌ها بر اساس اطلاعات مدلسازی در کنار روش‌های سنتی و تجربی می‌تواند دید کاملتری را به مدیران و کارشناسان داده و از عدم قطعیت‌های گسترده موجود در سیل بکاهد. در صورت صحت‌سنجی نتایج سامانه در چندین واقعه امکان تدوین دستورالعمل‌های کاری مطابق با نتایج ارایه شده در سامانه وجود دارد که این موضوع نیازمند بررسی نتایج سامانه طی چند سال و در چندین واقعه است. نتایج این پژوهش می‌تواند به عنوان مرجعی برای انجام مطالعات مشابه در سایر مناطق مورد استفاده قرار گیرد. همچنین، داده‌ها و مدل‌های توسعه یافته در این پژوهش می‌توانند برای دیگر مطالعات هیدرولوژیکی و هیدرولیکی سطح حوضه آبریز کشکان به کار گرفته شوند. در سامانه توسعه داده شده، امکان برخط‌سازی داده‌های ایستگاه‌های هواشناسی و آب‌سنجی و نیز انواع دوربین‌های نظارتی در نقاط حساس و مهم مراکز جمعیتی که رودخانه از آنها عبور می‌کند، نیز وجود دارد و از این طریق می‌توان به بهبود پیش‌بینی‌های هیدرولوژیکی و هیدرولیکی کمک نمود. مقالاتی نیز از مطالعات حاضر در دست تهیه است که در آینده نزدیک منتشر خواهد شد.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، حوضه آبریز کشکان، سیلاب، روش‌های غیرسازه‌ای مدیریت سیلاب، سامانه هشدار سیل

اشاعه و کاربری یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربری یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: مدل سازی عددی انتقال رسوب و فرسایش کنار رودخانه ای در شرایط سیلابی با استفاده از مدل های عددی MIKE و Hec-Ras (مطالعه موردی حوضه آبریز کشکان)

پژوهشگر اصلی: حجت الله یونسی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: سازه های آبی
ناظر علمی: سعید رستمی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: سازه های آبی
ناظر اجرایی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۳۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☒ استانی ☐	
زمینه پژوهش: مهندسی رودخانه	سال شروع: ۱۴۰۰/۰۲/۰۴	سال اتمام: ۱۴۰۱/۰۶/۰۱
کارفرما: شرکت آب منطقه ای لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: گروه تحقیقات شرکت آب منطقه ای لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

مقدمه و هدف: حوضه آبریز کشکان در استان لرستان به عنوان زیرحوضه‌ای از حوضه آبریز بزرگ کرخه، رودخانه‌های بسیاری دارد. این حوضه هر ساله شاهد سیلاب‌های بزرگ با حجم رسوب انتقالی بسیار زیاد می‌باشد. بنابراین اندازه‌گیری رسوب در مواقع سیلابی ضروری است. همچنین با توجه به توزیع فصلی بارش در ایران لازم است که تغییرات انتقال رسوب در زمان وقوع سیلاب‌ها مورد بررسی قرار گیرد.

مواد و روش‌ها: در تحقیق حاضر برای بررسی ابعاد مختلف انتقال رسوب از حوضه آبریز مذکور، از نرم افزار **Hec-Ras 5.0.7** جهت مدل سازی برآورد حجم رسوبات بالادست رودخانه کشکان استفاده گردید. همچنین در این پژوهش از نرم‌افزار **MIKE21** به صورت دو بعدی جهت شبیه‌سازی پهنه‌بندی سیلاب بهار ۱۳۹۸ و نتایج هیدرولیکی جریان بر روی رودخانه کشکان در بازه مورد مطالعه استفاده شد.

نتایج و بحث: براساس نتایج به‌دست آمده بهترین روش برای بازسازی داده‌های رسوب روش حد وسط داده‌ها در ایستگاه کشکان پلدختر تشخیص داده شد، بهترین توزیع آماری توسط معیار آکائیک، توزیع آماری **GEV** برای برآورد سیلاب‌ها با دوره بازگشت‌های مختلف به‌دست آمد. پس از مدل‌سازی و مشخص شدن نتایج بار کل و بار بستر، رسوب معلق انتقالی در نرم‌افزار **HEC-RAS 5.0.7** بیشتر از رسوب اندازه‌گیری شده (مشاهداتی) در ایستگاه کشکان پلدختر برآورد گردید. رابطه یانگ و لارسن نسبت به سایر توابع انتقال رسوب برآورد بهتری داشت. پس از تعیین بار معلق، رسوب معلق تجمعی سیلاب‌ها در دو دوره واسنجی و اعتبار سنجی، نشان داده شد که رسوب شبیه‌سازی شده‌ی حاصل از رابطه یانگ در نرم‌افزار **HEC-RAS 5.0.7**، بیشتر از رسوب اندازه‌گیری شده در ایستگاه کشکان پلدختر در دو دوره واسنجی و اعتبار سنجی می‌باشد. نتایج مدل‌سازی عددی نشان داد که بیشتر سیلاب‌های رخ داده در ایستگاه هیدرومتری کشکان پلدختر که حجم رسوب بالایی را انتقال داده است مربوط به سیلاب‌های ماه‌های فروردین و اردیبهشت و کمترین آن مربوط به سیلاب ماه‌های دی می‌باشد. نتایج بررسی متوسط انتقال رسوب نشان داد که در کل دوره آماری متوسط رسوب انتقالی در ماه‌های اسفند و فروردین، رسوب بیشتری از ماه‌های دیگر را شامل می‌گردد و کمترین آن مربوط به دی ماه بوده است.

نتیجه‌گیری: در نهایت نتایج این پژوهش نشان داد که استفاده از نرم‌افزارهای **HEC-RAS 5.0.7** و **GEP**، جهت شبیه‌سازی انتقال رسوب سیلاب‌ها کارایی مناسبی در حوضه آبریز کشکان داشته است. براساس نتایج حاصل از پهنه‌بندی سیلاب حاصل از سیل

بهار ۱۳۹۸ با استفاده از نرم‌افزار MIKE، مشاهده گردید تمامی عوارض در ساحل سمت چپ رودخانه از جمله؛ جاده اصلی آسفالتی و سازه‌های احداثی در ابتدای بازه دچار سیل گرفتگی کامل و در نتیجه تخریب و دچار فرسایش کناری شده‌اند. همچنین سرعت در قسمت مائندری رودخانه و در قوس خارجی به شدت در ساحل سمت چپ رودخانه افزایش یافت و همین امر باعث فرسایش کناری و کف‌کنی ساحل سمت چپ و تخریب جاده آسفالتی گردید.

کلید واژه ها: استان لرستان، حوضه آبریز کشکان، فرسایش کنار رودخانه ای، انتقال رسوب، سیلاب، مدل سازی عددی

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

الف) اشاعه یافته ها:

مقاله علمی - پژوهشی: مدلسازی عددی انتقال رسوب و فرسایش کنار رودخانه ای در شرایط سیلابی (مطالعه ی موردی: حوضه ی آبریز کشکان) در مجله هیدروژئومورفولوژی، شماره ی ، ۳۱ سال نهم، تابستان ، ۱۴۰۱ صص ۱۵۷-۱۳۷.

ب) کاربست یافته ها:

این پژوهش در راستای حفظ و مدیریت سواحل رودخانه ها بسیار حایز اهمیت بوده و از جمله پیشنهادات اجرایی می توان به موارد زیر اشاره نمود.

پیشنهادهای اجرایی

- در اجرای تمامی طرحهای ساماندهی و دیواره سازی رودخانه حداکثر عمق آبستگي لحاظ گردد
- انحراف شاخه‌های پر رسوب و استفاده از طرحهای آبخیزداری و بندهای رسوبگیر، همراه جریان‌های سیلابی و جلوگیری از رسیدن همزمان پیک شاخه‌های مختلف در خروجی حوضه.
- استفاده از پوشش گیاهی جهت پایدار نمودن و حفاظت سواحل رودخانه‌ها و کاهش خطر فرسایش و کنترل رسوب.
- اعمال مدیریت صحیح در برداشت مصالح رودخانه ای، برداشت از مکان‌های مناسب و رعایت ضوابط فنی و ابعاد بهینه و روش و حجم برداشت.
- در انتقال رسوب رودخانه‌ها، سیلاب‌ها با حجم زیاد، نقش بسزایی دارند، لذا با توجه به اهمیت رودخانه کشکان پیشنهاد می‌شود به ثبت چنین پدیده‌هایی حساس بوده و داده‌های رسوب به اندازه کافی در شرایط سیلابی برداشت گردد.

عنوان طرح: استفاده از روش‌های نوین برآورد مقدار بارش در مناطق فاقد آمار استان (مناطق کوهستانی) با استفاده از تصاویر ماهواره-های TRMM و GPM		
پژوهشگر اصلی: مصطفی فلاحی خوشحی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: تغییرات آب و هوایی
ناظر علمی: دکتر یاراحمدی-دکتر رستمی-خانم دکتر همه زاده	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: -
ناظر اجرایی: مهندس ظهراب	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
اعتبار طرح: ۳۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: آب و هوا-تغییر اقلیم مخاطرات طبیعی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: شرکت آب منطقه ای استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد استان لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: شرکت آب منطقه ای استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

تغییرات زمانی و مکانی زیاد بارش به‌خصوص در مناطق کوهستانی، آن را به یک متغیر بحث‌برانگیز در مدل‌های اقلیمی تبدیل کرده است. اندازه‌گیری بارش همراه با توزیع و تغییرات آن برای بهبود درک ما از انرژی و چرخه جهانی آب، نظارت بر منابع آب، مدل‌سازی هیدرولوژیکی مهم است. کمبود داده‌های قابل‌اعتماد یکی از مهم‌ترین چالش‌ها در تجزیه و تحلیل بارش است. از آنجا که بارش در مناطق کوهستانی به‌شدت در بعد زمانی- مکانی متفاوت هست، داده‌های دقیق توزیع شده مکانی برای ارزیابی و مدیریت منابع آب بسیار مهم است. با این حال، در بسیاری از مناطق کوهستانی، تعداد کمی از ایستگاه‌های اندازه‌گیری بارش در دسترس است. امروزه محصولات ماهواره‌ای به‌عنوان ابزاری برای اندازه‌گیری بارش در این مناطق مورد استفاده قرار می‌گیرند اما اختلاف بین محصولات موجود دقت آن‌ها را برای مناطق کوهستانی به چالش می‌کشد از طرفی کیفیت محصولات ماهواره‌ای مختلف از محصولی به محصول دیگر و از یک منطقه آب‌وهوایی به منطقه دیگر متفاوت است، بنابراین نیاز به ارزیابی کامل آن‌ها قبل از کاربرد آن‌ها است.

هدف از این پژوهش، ارزیابی بارش دو محصول ماهواره‌ای (**GPM,PERSIAN**) و داده‌های بازکاوی (**ECMWF**) در برآورد بارش از طریق مقایسه با داده‌های زمینی در مقیاس‌های زمانی روزانه، ماهانه و سالانه در مناطق کوهستانی فاقد ایستگاه در استان لرستان است. و ابتدا به معرفی ایستگاه‌های موجود در سطح منطقه مطالعاتی پرداخته شد، سپس داده‌های اقلیمی استخراجی از آن‌ها شامل داده‌های مربوط به پارامترهای بارش توضیح داده شد. و نرم‌افزارهای مورد استفاده در تحقیق معرفی و سپس نحوه به دست آوردن داده‌های اقلیمی در هر کدام از ایستگاه‌ها توضیح داده شد. در مرحله بعد به معرفی روش‌های مورد استفاده جهت انجام برآورد بارش در منطقه پرداخته شد.

نتایج بررسی سه محصول (**GPM,PERSIAN,ECMWF**) نشان داد که هر سه محصول در برآورد بارش روزانه دارای دقت کافی نیستند، هرچند تعداد محدودی از ایستگاه‌ها دارای ضریب همبستگی متوسط به پایینی می‌باشند ولی قابلیت برآورد بارش را به خاطر وجود سایر خطاها ندارند. برآورد بارش با استفاده از داده‌های ماهواره‌ای در مقیاس ماهانه مشخص کرد این محصولات در مقیاس ماهانه نتایج مطلوبی برای برآورد بارش ارائه می‌دهند.

از بین سه محصول، با داده‌های مختلف، محصول ماهواره **GPM** با توجه به میزان خطاها و همچنین الگوی مکانی بارش تخمین زده شده، از دقت بهتر برخوردار است. در مقیاس سالانه نیز با توجه به مقدار خطاهای آماری و همچنین الگوهای مکانی میانگین بارش سالانه، ماهواره‌ی **GPM** توانایی بهتری در برآورد مقدار بارش را دارد. همچنین مقدار بارش برآورد شده توسط محصولات مختلف نشان داد که محصولات **ECMWF** دارای بیش برآوردی و محصولات **PERSIAN** کم برآوردی در بارش هستند. محصولات **GPM** که در برآورد بارش دقت بیشتری دارند در ماه‌های ژانویه، سپتامبر و نوامبر بیش برآورد و در سایر ماه‌ها مقدار بارش را کمتر برآورد می‌کند.

کلید واژه ها: بارش، کوهستان، ماهواره ، **GPM**، **ECMWF**، **PERSIAN**، استان لرستان

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

نتایج طرح به صورت گزارش طرح پژوهشی تحویل کارفرما شد.

عنوان طرح: بررسی و تحلیل موانع مشارکت مردمی در مدیریت منابع آب استان لرستان

پژوهشگر اصلی: پروانه نژادسبزی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر علمی: احمد گودرزی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: آبیاری
ناظر اجرایی: فرهاد ظهراب	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: کشاورزی
اعتبار طرح: ۲۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: شرکت سهامی آب منطقه ای لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: شرکت سهامی آب منطقه ای لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

مقدمه: نجات وضعیت بحرانی منابع آب، بخصوص منابع آب زیرزمینی، امروزه نه در گرو تلاش برای افزایش عرضه‌ی آب، بلکه نیازمند تغییر در رفتار مصرف‌کنندگان است. این مهم محقق نمی‌شود مگر اینکه نقش جوامع محلی در مدیریت آب در قالب تشکل‌های آبرسان به رسمیت شناخته شود. مسأله‌ای که وجود دارد چالش‌های متعدد پیش روی این تشکل‌ها برای مدیریت شبکه‌های آبرسانی است. بر این اساس ضروری است موانع موجود بر سر راه مشارکت فعالیت این تشکل‌ها مشخص شود مطالعه‌ی حاضر با هدف شناسایی موانع و مشکلات شرکت‌های تعاونی آبرسان در فرایند انتقال و واگذاری مدیریت آبیاری در لرستان انجام شد. روش: این پژوهش از نوع کیفی بود که در آن از رویکرد پدیدارشناسی استفاده شد. شرکت‌کنندگان از میان اساتید، مدیران و کارشناسان شرکت آب منطقه‌ای استان لرستان، اعضاء و هیأت مدیره شرکت‌های تعاونی آبرسان در دو منطقه بیرانشهر و خان‌آباد انتخاب شدند. نمونه‌گیری مبتنی بر هدف بود که با ۲۰ عضو تعاونی و هیأت مدیره، ۹ استاد، مدیر و کارشناس شرکت آب منطقه‌ای انجام گرفت. روش اصلی جمع‌آوری داده‌ها مصاحبه‌های عمیق در قالب گروه‌های متمم‌گز و روش تجزیه و تحلیل **colaizzi** راهنمای فعالیت تیم پژوهشی بود.

یافته‌ها: یافته‌های حاصل شده در ۵ مضمون ظهور یافت. مضامین بدست آمده عبارت بودند از:

(۱) موانع ساختاری و مدیریتی، (۲) موانع نگرشی، (۳) موانع اقتصادی، (۴) موانع فرهنگی و اجتماعی، (۵) موانع فنی

نتیجه‌گیری: تشکل‌های آبرسان برای مدیریت شبکه‌های آبرسانی با چالش‌هایی رو به است یکی از موضوعات کلیدی که مانع درک ما از کیفیت مشارکت می‌گردد، عدم توافق روی اهداف و مقاصد مشارکت می‌باشد. در پژوهش حاضر موانع مشارکت در شبکه‌های آبیاری وزهکشی سازمان‌های دولتی، سازمان‌های محلی، مشکلات اقتصادی آبرسان، عدم کفایت تفاهم و همکاری موجود بین آبرسان، عدم توجه کافی به آموزش و ترویج و ناکافی بودن آب ذکر شده است. آنچه بسیار اهمیت دارد مطالعات دقیق مردم شناسی و فرهنگی و نیازسنجی در منطقه قبل اجرای طرح است.

کلید واژه‌ها: مشارکت، تشکل آبرسان، مدیریت مشارکتی آب، موانع و چالش‌های مشارکت، پدیدارشناسی

اشاعه و کاربریست یافته‌های پژوهشی طرح

کمک به اصلاح فرایند انجام کار

شرکت آب و فاضلاب

۴ طرح

عنوان طرح: حذف شوری از منابع لب شور بدون استفاده از مواد شیمیایی و با استفاده از غشاهای لایه نازک

پژوهشگر اصلی: یعقوب منصورپناه	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: شیمی کاربردی
ناظر علمی: علی جعفری	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: بهداشت محیط
ناظر اجرایی: سید علی اصغر موسوی	مدرک تحصیلی: کارشناسی	رشته تحصیلی: بهداشت محیط
اعتبار طرح: ۹۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: فرآیندهای غشایی (تصفیه آب)	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: شرکت آب و فاضلاب استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: شرکت آب و فاضلاب استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

خشکسالی‌های اخیر و همچنین افت دبی منابع تامین آب اعم از سطحی و زیر زمینی و ادامه روند افزایشی مواد معدنی از جمله شوری، یکی از نگرانی‌های در حال رشد می‌باشد. امروزه روشهای مختلفی در فرآیند حذف شوری از آب‌های لب شور به کار برده می‌شود که اساس بسیاری از آنها استفاده از مواد شیمیایی و یا تبدیل فاز است که در روشهای اخیر مقدار قابل توجهی انرژی باید مصرف گردد. در حال حاضر غشاهای جایگاه ویژه‌ای در صنایع مختلف پیدا کرده‌اند و کاربرد وسیعی در زمینه‌های گوناگون یافته‌اند. از طرفی تکنولوژی ساخت این نوع غشاهای در دست برخی کشورهای توسعه یافته است که از ارائه هرگونه اطلاعات ضروری در مورد ساخت این نوع غشاهای سرباز می‌زنند. فرایند غشایی به خاطر سریع بودن و مصرف کم انرژی یک تکنولوژی جالب توجه در جداسازی است که نیازی به تغییر فاز ندارد. در طرح پیشنهادی حاضر سعی شده است که با سنتز غشاهای کامپوزیتی پلیمری لایه نازک بدون استفاده از مواد شیمیایی، شوری آب را حذف کرده و آب با کیفیت مطلوب تهیه کرد. نتایج حاصل شده از این طرح نشان داده است که غشاهای پلیمری مناسب ساخته شده توانایی مطلوبی در جهت حذف و کم نمودن کیفیت شوری آب داشته و اهداف طرح حاصل شده است.

کلیدواژه‌ها: فرآیندهای غشایی، حذف شوری، آب شرب، آب اشامیدنی، تصفیه آب

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

الف) مقاله ISI:

Thermo-responsive hydrophilic support for polyamide thin film composite membranes with competitive nanofiltration performance

ب) مقاله کنفرانسی:

اثر فرآیند حرارتی بر روی ساختار سطحی غشاهای لایه نازک پلی آمیدی

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: هوشمند سازی شبکه با استفاده سیستم اندازه گیری دبی مصرفی زون مشخص شده (شهرستان پلدختر)

پژوهشگر اصلی: جعفر مامی زاده	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مهندسی آب-سازه های آبی
ناظر علمی: فریدون امیدی نسب	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: عمران
ناظر اجرایی: خشایار نامداریان	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مکانیک
اعتبار طرح: ۱۳۹۴ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☐ جاری دستگاه ☒	
زمینه پژوهش: هوشمندسازی شبکه توزیع آب	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: شرکت آب و فاضلاب استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه ایلام	
محل نگهداری گزارش نهایی: شرکت آب و فاضلاب استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

خطوط انتقال و شبکه های توزیع آب شهری قسمتی از تأسیسات آبرسانی می باشند که وظیفه رساندن آب به مصرف کنندگان را برعهده دارند. تحلیل هیدرولیکی شبکه ها، به منظور طراحی یک شبکه جدید و یا ارزیابی یک سیستم موجود، صورت می گیرد. تعیین دبی و فشار در شبکه های آب بخصوص در جاهایی که در میزان تأمین یا مصرف تغییراتی صورت می گیرد، امری الزامی است و در صورت عدم انجام تحلیل شبکه و عدم آگاهی از عکس العمل سیستم به ازای مصارف مشکلاتی پیش می آید که برای جبران آن به صرف هزینه زیادی نیاز است. به منظور انجام تحلیل هیدرولیکی، ابتدا لازم است اطلاعات مورد نیاز جهت شبیه سازی شبکه مورد نظر جمع آوری شده و پیاده سازی گردد.

در این طرح تحقیقاتی ابتدا یکسری اطلاعات و داده ها از شرکت آب و فاضلاب استان لرستان به منظور هوشمند سازی شبکه توزیع آب شهر پلدختر، اخذ گردید. پس از رفع برخی از اشکالات، نقشه خط انتقال آب از چاه ها تا مخازن زون شرقی و غربی تهیه شد و مدل سازی هیدرولیکی آن انجام شد. آمار جمعیت شهر پلدختر در دوره های آماری مختلف از مرکز آمار ایران دریافت شد. پیش بینی جمعیت برای سال افق طرح انجام شد. مصرف سرانه شهری و روستاهای محدوده نیز برآورد گردید. نقشه زون غربی و شرقی آماده و بروز رسانی شد. مدل سازی هیدرولیکی این زون ها انجام گردید. پهنه بندی های صورت گرفته در شهر نیز مورد بازنگری قرار گرفت و چندین سناریوی مختلف به منظور بهبود عملکرد شبکه پیشنهاد گردید. تعداد مشترکین مربوط به زیرپهنه های زون غربی بین ۲۸۲ تا ۱۷۹۳ مشترک، متغیر می باشد. دبی ورودی به هر یک از این زیرپهنه ها در شرایط حداکثر مصرف بین ۶/۵ تا ۳۹/۵ لیتر در ثانیه متغیر است.

پیشنهاد گردید در پایین دست هر یک از شیرهای فشارشکن، دبی سنج نصب نمود تا کنترل بهتری بر روی عملکرد شبکه وجود داشته باشد. میانگین مصرف مشترکین در سال ۱۴۰۰ به صورت ماهیانه ۸۸ لیتر در ثانیه می باشد. میانگین ماهانه تولید آب در ۶ ماهه اول سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ که چاهها به صورت شبانه روزی کار می کنند، معادل ۲۵۰ لیتر در ثانیه می باشد.

کلید واژه ها: شبکه توزیع آب، پلدختر، شبیه سازی، زون بندی

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

الف) مقاله پیش‌بینی شکست لوله‌ها در شبکه‌های آبرسانی با استفاده از تلفیق روش رگرسیون چندجمله‌ای متصل به الگوریتم ژنتیک و روش یادگیری ماشین (مورد مطالعاتی: شبکه‌ی آبرسانی پلدختر، استان لرستان) - بیست و یکمین کنفرانس هیدرولیک ایران
مقاله ارزیابی هیدرولیکی پتانسیل آبدهی منابع تامین آب(چاه ها) شهر پلدختر - بیست و یکمین کنفرانس هیدرولیک ایران
ب) این پروژه تحقیقاتی منجر به جمع آوری اطلاعات مورد نیاز جهت پهنه بندی و همچنین مدیریت فشار در زون غربی شبکه توزیع آب شهر پلدختر گردید.

عنوان طرح: بررسی روش های شناسایی مشترکین مشکوک با استفاده از الگوریتم های داده کاوی

پژوهشگر اصلی: فرید فردوسی-فاطمه سبحانی منش	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: برق - کامپیوتر
ناظر علمی: مهندس فتحی- مهندس نورایی- دکتر حقی زاده	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد- دکترا	رشته تحصیلی: -
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
اعتبار طرح: ۱۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: شبکه عصبی - فناوری اطلاعات	سال شروع: ۱۳۹۸/۰۳/۰۲	سال اتمام: ۱۳۹۹/۰۶/۰۲
کارفرما: شرکت آب و فاضلاب استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد استان لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: شرکت آب و فاضلاب استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته ها، نتیجه گیری

یکی از مصادیق عینی در کاهش مصرف آب بدون درآمد ارائه راه کارهای قانونی، عملی و برخورد با برداشت های غیرمجاز از شبکه توزیع آب است. انشعابات غیرمجازی که با برداشت آب خارج از مجرای قانونی منجر به عدم اندازه گیری مصارف، افزایش هدر رفت آب، کاهش فشار، افزایش احتمال ورود آلاینده ها به شبکه، عدم استفاده از اتصالات استاندارد و در نتیجه، نشت آب و ایجاد فرورفتگی ها و تخریب اماکن پیرامون شبکه می گردد. این طرح به بررسی و ارزیابی مدلی جهت تشخیص مصارف غیرمجاز و تخصیص مشترکین به کلاس های ایجاد شده می پردازد. داده های مورد استفاده شامل دوره میانگین مصرف ماهانه مشترک خانگی شهر خرم آباد در سال های ۹۸-۹۷ است. به منظور تحلیل داده ها از دو روش داده کاوی، خوشه بندی دو مرحله ای و شبکه عصبی استفاده شده است. با استفاده از خوشه بندی در نهایت با استفاده از شبکه عصبی به دسته بندی مشترکین خانگی در خوشه های حاصل پرداخته شد. در هر یک از نمونه های آموزش، آزمایش و صحت آزمایی در هر دسته مورد بررسی قرار گرفته است. بنابراین، می توان از این روش جهت شناسایی مصارف مشکوک استفاده کرد.

کلید واژه ها: روش های شناسایی، مشترکین مشکوک، الگوریتم های داده کاوی

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...

ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

نتایج این طرح در قالب گزارش راهبردی به کارفرما گزارش داده شد.

عنوان طرح: بررسی و سنجش میزان رضایتمندی مشترکین از شرکت آب و فاضلاب شهرستان خرم‌آباد

پژوهشگر اصلی: پروانه نژادسبزی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: جامعه‌شناسی
ناظر علمی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: سحر یاراحمدی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: علوم ارتباطات اجتماعی
اعتبار طرح: ۱۸۵ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ منطقه ای ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: شرکت آب و فاضلاب استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: شرکت آب و فاضلاب استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

مقدمه: امروزه یکی از خصوصیات یک سازمان موفق خلاق و کارآمد آن است که رضایت مشتریان را بتواند کسب کند و با استفاده از خواسته‌های مشتریان خود سعی کند در جهت بهبود کیفیت قدم برداشته و خدماتی را ارائه دهد که در نهایت مورد قبول مشتری واقع شده و بهره‌وری بالاتر سازمان را، به همراه داشته باشد. هدف از انجام این پژوهش بررسی و سنجش میزان رضایتمندی مشترکین از نحوه ارائه خدمات شرکت آب و فاضلاب شهرستان خرم‌آباد بود.

روش: از روش پیمایشی استفاده شد. گردآوری اطلاعات با ابزار پرسشنامه بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه مشترکین شرکت آبفا اعم از کاربری خانگی و غیرخانگی در شهرستان خرم‌آباد بودند، که طبق آمار بدست آمده از این شرکت تعدادشان ۶۰۱۲۶۹ مشترک است. حجم نمونه مورد نیاز، با توجه به فرمول کوکران ۴۰۵ مشترک برآورد شد. روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای بود. شاخص‌هایی چون آگاهی مشترکین از خدمات سازمان، فاکتورهای مربوط به رضایت مشترکین (صورت‌حساب، کیفیت آب، کمیت آب، پاسخگویی شرکت و نحوه برخورد پرسنل شرکت) و شاخص اطلاع‌رسانی شرکت سنجش شدند. پس از جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه، پردازش داده‌ها و استخراج نتایج از طریق برنامه نرم‌افزاری **spss** انجام گرفت. برای تعیین اعتبار سنججه از شیوه اعتبار صوری و برای سنجش پایایی پرسشنامه از آزمون کرونباخ استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج بدست آمده حاکی از آن است که میانگین سنی پاسخگویان ۴۵/۱ سال و بیشتر در رده سنی ۵۰ سال بالا و ۵۲/۳ درصد مرد و ۴۷/۷ درصد زن بودند. بیشتر آنها مدرک دیپلم داشته و ۹۳/۳ درصد پاسخگویان مشترک خانگی و ۶/۷ درصد پاسخگویان مشترک غیر خانگی بودند. نمره شاخص آگاهی مشترکین از خدمات سازمان بالا، شاخص رضایت از صورت‌حساب متوسط، شاخص رضایت از کیفیت آب بالا، شاخص رضایت از کمیت آب بالا، شاخص رضایت از پاسخگویی شرکت متوسط، شاخص رضایت از نحوه برخورد پرسنل شرکت متوسط ارزیابی شد. اکثر پاسخگویان بهترین روش ابلاغ پیام از جانب شرکت را پیامک دانسته و بهترین روش تماس مشترکین با شرکت را تلفنی اعلام نمودند. اغلب پاسخگویان اظهار داشتند که در محل سکونت آنها شبکه فاضلاب وجود دارد. ۴۳ درصد پاسخگویان مشکل خاصی در زمینه آب و فاضلاب در محل سکونت خود نداشتند، ۲۲/۵ درصد از کمی فشار آب گله داشتند و ۱۴/۶ درصد وجود املاح و رسوبات را مشکل عمده معرفی نمودند.

کلید واژه‌ها: شرکت آبفا، آگاهی مشترکین از خدمات سازمان، رضایت مشترکین، اطلاع رسانی شرکت

شرکت توزیع برق

۵ طرح

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: مطالعات امکان سنجی، طراحی، ساخت و نصب و راه اندازی فیلتر هارمونیک پسیو به منظور کاهش هارمونیک سوم جریان و جریان سیم نول ترانسفورمر در پست توزیع طالقانی شهر خرم آباد

پژوهشگر اصلی: رضا مهری	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: برق
ناظر علمی: اسماعیل رکرک	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: برق
ناظر اجرایی: ابراهیم شریفی پور-حکمت بیرانوند	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: برق
اعتبار طرح: ۹۳۵ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒ (از اعتبارات داخلی شرکت توزیع برق با تصویب شرکت توانیر می باشد)	
زمینه پژوهش: فنی و مهندسی - برق	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: شرکت توزیع برق استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان	
محل نگهداری گزارش نهایی: شرکت توزیع برق استان لرستان - دفتر تحقیقات		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

در این پروژه که به عنوان فاز تکمیلی پروژه قبل می باشد، مطالعات طراحی فیلتر هارمونیک سوم برای پست طالقانی انجام می شود. در این مطالعات ضمن انجام اندازه گیری بار پست طالقانی، مطالعات هارمونیکی برای این پست در محیط نرم افزار Pscad/EMTDC و DigSILENT انجام می گیرد. در این مطالعات ضمن انجام مطالعات پخش بار هارمونیکی، آنالیز امپدانس هارمونیکی انجام می گیرد. در این مطالعات با انجام شبیه سازی، تاثیر نصب فیلتر هارمونیکی اکتیو و پسیو بررسی و مقایسه می گردد. با توجه به امکان ساخت فیلتر پسیو در داخل، مشخصه های فیلتر هارمونیکی پسیو مرتبه سوم استخراج می گردد. با توجه به لزوم ساخت و نصب فیلتر مورد نیاز، نقشه های اجرایی فیلتر هارمونیکی تهیه و و پس از ساخت در محل پست طالقانی نصب و راه اندازی می گردد. با توجه به لزوم بررسی تاثیر نصب فیلتر، اندازه گیری مجدد صورت می گیرد و نتایج شبیه سازی با نتایج اندازه گیری مقایسه شده و میزان اثرگذاری جبران ساز مذکور بر روی شرایط هارمونیکی پست بررسی می گردد.

در این پروژه با توجه مقادیر بسیار بالای هارمونیک سوم جریان و جریان سیم نول، امکان نصب فیلتر اکتیو و پسیو هارمونیکی در پست طالقانی بررسی و با توجه به امکان ساخت فیلتر پسیو، مطالعات طراحی، نصب و راه اندازی جبران ساز هارمونیکی در این پست انجام و با اندازه گیری قبل و بعد از نصب جبران ساز، میزان اثرگذاری فیلتر بررسی می شود.

کاهش جریان هارمونیک ۳ در پست و نیز کاهش جریان سیم نول ترانسفورماتور پست که منجر به افزایش طول عمر تجهیزات و جلوگیری از سوختن آن ها از جمله بانک خازنی شده و نیز باعث کاهش تلفات هارمونیکی نیز خواهد شد.

در فاز اول پروژه، آنالیز و اندازه گیری پارامترهای کیفیت توان در ۳۰ نقطه از پست های نمونه عمومی و مشترکین در سطح توزیع استان لرستان صورت گرفت. نتایج اندازه گیری ها نشان می داد که هارمونیک ۳ جریان در تعدادی از پستهای توزیع به خصوص پست طالقانی غالب بوده و بیش از مقدار استاندارد است. به دلیل ماهیت هارمونیک ۳، مجموع جریان های هارمونیکی در سیم نول جاری می شوند و مقدار جریان نول را تا بیش از ۲ برابر جریان فرکانس ۵۰ هرتز بالا می برد. در فاز دوم، فیلتر پسیو هارمونیک ۳ جهت جبران سازی این هارمونیک و همچنین توان راکتیو در پست طالقانی به ظرفیت ۸۰ کیلووار طراحی گردید. پس از ساخت فیلتر و نصب آن در پست طالقانی،

انجام اندازه‌گیری هارمونیک در زمان ورود / خروج فیلتر انجام گرفت که نشان می‌دهد با ورود فیلتر، جریان هارمونیک ۳ هر یک از فازها و همچنین سیم نول به میزان ۳۵ درصد کاهش پیدا می‌کند.

کلید واژه ها: استان لرستان، فیلتر هارمونیک پسیو، برق

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

بهبود عملکرد ارائه خدمات

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: آمایش شهری با رویکرد پدافند غیرعامل و مدیریت بحران		
پژوهشگر اصلی: سید محمد برناپور	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: برق
ناظر علمی: محمود رضا شاکرمی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: برق
ناظر اجرایی: ابراهیم شریفی پور-محمد حکیمی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: برق
اعتبار طرح: ۱۲۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒ (از اعتبارات داخلی شرکت توزیع برق با تصویب شرکت توانیرمی باشد)	
زمینه پژوهش: فنی و مهندسی - برق	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: شرکت توزیع برق استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه یاسوج	
محل نگهداری گزارش نهایی: شرکت توزیع برق استان لرستان - دفتر تحقیقات		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

<p>- حوادث سال‌های اخیر در سطح استان لرستان و آسیب شدید تجهیزات شبکه توزیع</p> <p>- خاموشی‌های متوالی و وسیع در اثر حوادث طبیعی</p> <p>- نبود اولویت‌بندی مناسب برای هزینه‌کرد در حوزه تقویت شبکه در برابر حوادث طبیعی</p> <p>تعیین نقاط آسیب‌پذیر در برابر حوادث طبیعی - اولویت‌بندی نقاط برای هزینه‌کرد برای مقاوم‌سازی شبکه و افزایش انعطاف‌پذیری شبکه در برابر حوادث طبیعی - جمع‌آوری مجموعه قیود و الزامات در راستای طراحی مناسب و مقاوم در برابر حوادث طبیعی از دستورالعمل‌ها و استانداردهای داخلی و خارجی - مدلسازی تجهیزات و شناسایی تجهیزات آسیب‌پذیر در سطح شبکه توزیع نیروی برق استان لرستان</p> <p>- بسترسازی و فراهم نمودن مقدمات شامل دریافت اطلاعات مورد نیاز انجام پروژه، تبدیل اطلاعات GIS شبکه به مدل DigSILENT و صحت‌سنجی نتایج</p> <p>- مطالعات کتابخانه‌ای در رابطه با آسیب‌پذیری شبکه توزیع</p> <p>- انتخاب و ارزیابی یک مدل جامع به منظور شناسایی و تجزیه و تحلیل نقاط آسیب‌پذیر و ارائه راهکار دفاعی متناسب</p> <p>- پیاده‌سازی مدل مورد نظر در شبکه توزیع برق لرستان</p>
<p>کلید واژه‌ها: استان لرستان، آمایش شهری، پدافند غیرعامل، مدیریت بحران</p>

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

-مدلسازی تجهیزات در برابر حوادث طبیعی

-مدلسازی شبکه استان لرستان در نرم افزار **DigSILENT**

-شناسایی نقاط آسیب پذیر و اولویت بندی مناطق

- شبکه توزیع نیروی برق استان لرستان در نرم افزار دیگسایلنت مدلسازی گردیده است و این مدلسازی در اختیار دفتر تحقیقات قرار داده شده است که با بروزرسانی سالیانه برای بسیاری از مطالعات دیگر قابل استفاده است.

-شبکه توزیع نیروی برق استان لرستان در برابر حوادث طبیعی وزش باد و بارش بیشترین آسیب ها را داشته است. مهمترین

تجهیزات آسیب دیده در سطح شبکه توزیع نیروی برق استان لرستان عبارتند از پایه ها، پست های توزیع و هادی ها

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: طراحی و ساخت دستگاه لانچر (پرتاب کننده) پرتابه حمل کننده سیم در بحران سیل

پژوهشگر اصلی: اکبر سالاروند	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: برق
ناظر علمی: میثم دوستی زاده - مظفر شکری راد	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: برق
ناظر اجرایی: (ابراهیم شریفی پور - محمد حکیمی)	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: برق
اعتبار طرح: ۲۶۲۵ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒ (از اعتبارات داخلی شرکت توزیع برق با تصویب شرکت توانیر می باشد)	
زمینه پژوهش: فنی و مهندسی - برق	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: شرکت توزیع برق استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه آزاد اسلامی واحد دورود	
محل نگهداری گزارش نهایی: شرکت توزیع برق استان لرستان - دفتر تحقیقات		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

- به هنگام وقوع حوادث طبیعی مانند سیل و طغیان رودخانه‌ها، احتمال تخریب خطوط انتقال فشار متوسط که در حاشیه رودخانه‌ها قرار دارد وجود دارد. برای بازسازی خطوط معمولاً سیم‌های برق می‌بایست از یک سمت رودخانه به سمت دیگر منتقل شوند و یا برق‌رسانی موقت از روی مسیر انجام شود که این امر با دشواری‌ها و خطراتی همراه است.
- ارائه این طرح به منظور ساخت سیستمی برای ایجاد سهولت و افزایش سرعت عملیات انتقال سیم‌ها و افزایش توان عملیاتی پرسنل شبکه توزیع برق می‌باشد.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، برق، پرتابه حمل سیم، بحران سیل، دستگاه لانچر

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...
<ul style="list-style-type: none"> • به منظور انتقال کابل از عرض رودخانه‌های خروشان از لانچری جهت پرتاب سیمی محکم و سبک استفاده خواهد شد. • قطع خطوط ارتباطی بر اثر حوادث غیر مترقبه همانند سیل • لزوم عبور سیم‌های برق از روی رودخانه و خطرات جانی آن
طراحی و ساخت سیستمی برای پرتاب سیم در مسافت‌های طولانی حدوداً ۴۰۰متر و عبور سیم فشار متوسط از رودخانه در هنگام سیل

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: ساخت نمونه نیمه صنعتی تنظیم کننده ولتاژ حالت جامد برای جبران افت ولتاژ انتهای فیدرهای فشار ضعیف با قابلیت نصب روی پایه		
پژوهشگر اصلی: اسماعیل رکوک	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: برق
ناظر علمی: امین سامانفر	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: برق
ناظر اجرایی: ابراهیم شریفی پور - محمد بیرانوند	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: برق
اعتبار طرح: ۶۲۵ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
(از اعتبارات داخلی شرکت توزیع برق با تصویب شرکت توانیرمی باشد)		
زمینه پژوهش: فنی و مهندسی - برق	سال شروع: ۱۳۹۹	سال اتمام: ۱۴۰۰
کارفرما: شرکت توزیع برق استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: شرکت توزیع برق استان لرستان - دفتر تحقیقات		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

در برخی از فیدرهای فشار ضعیف در شبکه های توزیع، طول برخی از فیدرها طولانی است به گونه ای که مشترکین انتهای فیدر با افت ولتاژ بیش از حد روبرو شده و موجب ناراضی مشتریان می شود بنابراین جبران افت ولتاژ امری ضروری تلقی می شود. -جبران سازی این افت ولتاژ با احداث خطوط فشار متوسط و نصب پست های توزیع جدید مقرون به صرفه نیست. به ویژه در مناطق روستایی که چشم انداز توسعه و افزایش مشترکین احتمال پایینی دارد. بنابراین، در این پروژه راه حل انعطاف پذیر و کم هزینه برای این موضوع پیاده سازی شده است.

- نوسانات ولتاژ در بازه های زمانی مختلف، متفاوت است و بعضا مشاهده می شود که در طول یک شبانه روز بازه تغییرات ولتاژ به بیش از ۱۵ درصد می رسد بنابراین ترانسفورماتورهای با تپ چنجرهای چند وضعیته دستی جوابگوی جبران افت ولتاژ نبوده و از طرفی ممکن است با افزایش تپ ترانسفورماتور، مشترکین نزدیک به ترانسفورماتور با ولتاژ بالایی مواجه شوند. در این پروژه یک رگولاتور ولتاژ اتوماتیک توان پایین برای حل این مشکل ساخته شده است.

در این پژوهش، برای جبران افت ولتاژ برای گروه کوچکی از مشترکین خانگی که به دلیل دوری از پست توزیع دارای افت ولتاژ هستند یک نمونه نیمه صنعتی جبران ساز ولتاژ حالت-جامد ساخته می شود. این جبران ساز با نصب بر روی پایه برق، بصورت خودکار ولتاژ مصرف کننده را در یک حد قابل قبول تنظیم می کند.

کلید واژه ها: استان لرستان، برق، تنظیم کننده ولتاژ

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
 ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

-در تنظیم کننده ولتاژ حالت جامد، از اتوترانسفورماتورهای خشک با توان نامی ۵ کیلووات به صورت تکفاز (که قابلیت توسعه تا ۱۵ کیلووات سه فاز را دارد) استفاده شده است. تغییر تپ های اتوترانسفورماتور فشارضعیف با استفاده از کلیدهای نیمه هادی **TRIAC** و با کنترل حلقه بسته ولتاژ انجام می شود. محصول ساخته شده دارای ۱۵ عدد **TRIAC** با جریان نامی ۴۰ آمپر است که هر یک آنها دارای یک مدار درایور ایزوله کننده (تشکیل شده از اپتو ترایاک **MOC3042**) برای تولید پالس آتش هستند. از یک میکروکنترلر **ARM 32** بی‌تی برای فرمان و کنترل مدارات درایور و ترایاک ها استفاده شده است. نتایج اندازه گیری ها نشان می دهد که این تجهیز می تواند تغییرات ولتاژ را $\pm 3\%$ **V220** محدود نماید ضمن اینکه کیفیت توان را نیز تحت تاثیر قرار نمی دهد. علاوه بر این برای محصول ساخته شده در برابر اغتشاشات شبکه و عملکردهای غیر نرمال مصرف کننده، حفاظت های مختلف سخت افزاری و نرم افزاری اندیشیده شده است.

-دارای قابلیت بای پس هوشمند

-مجهز به سنسور دما و هشدار صوتی، مجهز به حفاظت اضافه دما، اضافه جریان و ولتاژ خارج از محدوده

-مجهز به میکروکنترلر **ARM 32** بی‌تی، مجهز به کنترل کننده دیجیتال از نوع **MPC**

-قابل نصب بر روی پایه برق فشار ضعیف (**Outdoor**)

-ولتاژ ورودی: ۱۵۵ الی ۲۴۰ ولت مؤثر، خروجی: $\pm 220\%$ ولت مؤثر دمای کاری: 10°C الی 80°C ، فرکانس ولتاژ: ۵۰ هرتز،

توان اسمی: ۵ کیلو ولت-آمپر، بازده: ۹۶ درصد، محدوده ضریب توان خروجی: ۰ الی ۱ حداکثر جریان ورودی: ۲۳ آمپر مؤثر

- زمان بازگشت بعد از رفع خطای ولتاژ: ۱۰ ثانیه مدت زمان بای پس بعد از تشخیص اضافه دما و اضافه جریان: یک دقیقه

ولتاژ

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: مدیریت ریسک و شناسایی، ارزیابی و نحوه برخورد با آنها به منظور دستیابی به اهداف شرکت، ریسکهای درون سازمانی و برون سازمانی		
پژوهشگر اصلی: علی میر	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مدیریت بازرگانی
ناظر علمی: محمد رضا جعفری	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مدیریت صنایع
ناظر اجرایی: ابراهیم شریفی پور - مهرداد نیک پی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: برق
اعتبار طرح: ۵۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒ (از اعتبارات داخلی شرکت توزیع برق با تصویب شرکت توانیرمی باشد)	
زمینه پژوهش: مدیریت توزیع برق	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: شرکت توزیع برق استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه آزاد اسلامی واحد خرم آباد	
محل نگهداری گزارش نهایی: شرکت توزیع برق استان لرستان - دفتر تحقیقات		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

<p>-مدیریت ریسک به لحاظ سلامتی کارکنان و حفاظت از اموال بسیار مهم است.</p> <p>-شرکت توزیع نیروی برق با انواع ریسک مواجه است.</p> <p>- تا کنون در این شرکت به استقرار مدلی برای مدیریت ریسک پرداخته نشده است.</p> <p>- شناسایی و تبیین ریسک‌های درون سازمانی شرکت توزیع نیروی برق استان لرستان</p> <p>- شناسایی و تبیین ریسک‌های برون سازمانی شرکت توزیع نیروی برق استان لرستان</p> <p>- تبیین مدلی برای رتبه‌بندی ریسک‌های درون سازمانی و برون سازمانی شرکت توزیع نیروی برق استان لرستان.</p> <p>این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش گردآوری داده‌ها توصیفی و پیمایشی و به لحاظ روش‌شناسی به صورت ترکیبی کیفی و کمی انجام شد. ۳۵ نفر در پاسخ به پرسشنامه اولیه تعداد ۷۵ ریسک را اعلام نمودند که با مشارکت ۹ نفر از کارشناسان و با تشکیل جلسات گروه کانونی و انجام مصاحبه و استفاده از تحلیل مضمون در قالب یک مدل با ۸ مؤلفه و ۲ دسته ریسک‌های درون سازمانی و برون سازمانی دسته‌بندی شدند. ریسک‌ها در دو مرحله کیفی (با روش MFEA) و کمی (با روش AHP) نیز ارزیابی شدند و بالاخره مشخص شد که تغییر در قوانین و مقررات؛ وضعیت نقدینگی؛ نرخ بهره؛ عوامل فرهنگی و اجتماعی؛ مخارج جاری و سرمایه‌ای؛ نرخ ارز؛ ناپایداری شبکه و همچنین وضعیت نظارت بر پروژه‌ها از اهمیت زیادی در میان ریسک‌های متنوع برخوردارند.</p>
کلید واژه ها: استان لرستان، توزیع نیروی برق، مدیریت ریسک

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

- استقرار مدل مدیریت ریسک

- افزایش مشارکت افراد در مدیریت ریسک

- شناسایی ریسک های مهم

شرکت شهرک های صنعتی

۱ طرح

عنوان طرح: شناسایی موانع موثر بر استقرار موفق مدیریت دانش در واحدهای فعال مستقر در شرکت شهرک‌های صنعتی استان لرستان و ارائه یک مدل ساختاری

پژوهشگر اصلی: سیده مهری نامداریان	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: علوم اجتماعی
ناظر علمی: محمد رضایی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۳۸۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش:	سال شروع: ۱۴۰۱/۱۱/۱	سال اتمام: ۱۴۰۲/۰۴/۰۱
کارفرما: شرکت شهرک‌های صنعتی استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: جهاد دانشگاهی لرستان - شرکت شهرک‌های صنعتی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

زمینه و هدف: یکی از مباحث مهم و الزامات استقرار مدیریت دانش در سازمان‌ها، توجه به موانعی است که نهادینه شدن مدیریت دانش در سازمان‌ها را به چالش می‌کشد؛ واحدهای صنعتی نیز با توجه به نقش‌آفرینی که در اقتصاد کشور دارند از این امر مستثنی نیستند، از این رو هدف از انجام این تحقیق بررسی موانع استقرار موفق مدیریت دانش در واحدهای صنعتی فعال در شرکت شهرک‌های صنعتی استان لرستان بود.

روش: این تحقیق از نوع تحقیقات کیفی بود که با تکیه بر نظریه داده‌بنیاد انجام شد. جامعه مشارکت کننده در تحقیق کلیه کارکنان تأثیرگذار شرکت‌های کوچک و متوسط فعال در شرکت شهرک‌های صنعتی استان لرستان (شامل مدیران عالی، مدیران اجرایی، مدیران اداری، عملیاتی، تعمیراتی و مهندسان) و مدیران موفق شرکت‌های استانی در خصوص استقرار مدیریت دانش موفق عمل کرده‌اند بود. انتخاب شرکت کنندگان ابتدا به روش نمونه‌گیری هدفمند و در ادامه با روش نمونه‌گیری نظری انجام شد. مصاحبه‌ها تا رسیدن به حد اشباع نظری ادامه یافت (N=۱۸). به منظور تحلیل داده‌ها از رویکرد استراوس و کوربین استفاده شد و بر اساس آن، از سه مرحله کدگذاری باز، محوری و گزینشی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد؛ مبنای انتخاب این روش نظام‌مند بودن این روش بود.

یافته‌ها: بر اساس یافته‌های این پژوهش پدیده محوری این مطالعه «موانع استقرار موفق مدیریت دانش» بود که شرایط علی حاکم بر این پدیده، سه مقوله ۱- نگاه منفعت بنیان (مخفی‌سازی دانش، شخصی‌سازی دانش، عدم اشتراک دانش)؛ ۲- عدم پایگاه اطلاعاتی دانش - محور (عقب‌ماندگی اطلاعات فرهنگی، ضعف مستندسازی)؛ ۳- رهبری غیرتحوّل‌گرا (ضعف مدیریتی، عدم رهبری مدیریت دانش، عدم شایسته‌گزینی) بود. عوامل مداخله‌ای تحت تاثیر دو مقوله ۱- ضعف زیر ساخت‌ها (بستر نامناسب، ضعف بودجه‌ریزی و تامین منابع مالی)؛ ۲- ضعف ساختاری/سیاست‌گذاری (ضعف ساختاری سازمانی، ضعف اسناد بالادستی) شناسایی شد، همچنین در این پژوهش مشخص شد که عوامل زمینه‌ای تحت تاثیر ۳ مقوله: ۱- دانش‌گریزی (بی‌مبالاتی دانشی، دفع دانش)؛ ۲- عدم مشوق‌های دانش‌مدار (ضعف نظام پاداش‌دهی، ضعف نظام ارزشیابی)؛ ۳- فقدان فرهنگ دانش‌محور (عدم روحیه تبادل دانش، فقدان روحیه تیم محوری) شکل می‌گیرد؛ و راهبردهایی که بر شرایط شناسایی شده می‌توان بیان کرد شامل: خدمات دانش‌محور (تجربه‌محوری، آموزش محوری)؛ بهبود فرآیندها (تقویت منابع مالی، تقویت زیرساخت‌ها، تقویت قوانین راهبردی)؛ (اعمال مشوق‌های دانش‌مدار، زمینه‌سازی فرهنگی) بودند. در صورت به

کارگیری این راهبردها شاهد پیامدهایی نظیر افزایش بهره‌وری سازمانی، افزایش یادگیری سازمانی، خلاقیت و نوآوری سازمانی، کاهش هزینه‌ها، رشد کارایی و کارآفرینی خواهیم بود.

نتیجه‌گیری: الگوپارادایمی ارتقا موانع استقرار موفق مدیریت‌دانش جنبه‌های مختلفی دارد که توجه همزمان به تمامی ابعاد و رفع موانع باعث افزایش بهره‌وری سازمانی، افزایش یادگیری سازمانی، خلاقیت و نوآوری سازمانی، کاهش هزینه‌ها، رشد کارایی و کارآفرینی خواهد شد.

کلید واژه ها: مدیریت‌دانش، شرکت شهرک‌های صنعتی، نظریه داده بنیاد، استان لرستان

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...

ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

شرکت گاز

۵ طرح

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: آسیب شناسی و اثربخشی برون سپاری و پیمان سپاری پروژه های پشتیبانی معاونت بهره برداری شرکت گاز استان لرستان		
پژوهشگر اصلی: مهدی لسانی و حسین مولایی	مدرک تحصیلی: دکتر - کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت - جامعه شناسی
ناظر علمی: محمد صفری	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت
ناظر اجرایی: محمد صفری	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت
اعتبار طرح: ۵۶۵ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: امور پیمانها	سال شروع: ۹۸	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: شرکت گاز استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه شهید باهنر کرمان	
محل نگهداری گزارش نهایی: پژوهش و فناوری شرکت گاز استان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

آسیب شناسی و اثربخشی پیمان سپاری و برون سپاری پروژه های پشتیبانی معاونت بهره برداری شرکت گاز استان لرستان و ارائه راهکارهای موثر بر بهبود آن به عنوان موضوع تحقیق بوده است که از رویکردهای علمی متعددی اهمیت دارد، به طوری که بسیاری از سازمان ها و از جمله شرکت گاز استان لرستان به منظور تحقق اهدافی همچون اهداف مالی (کاهش هزینه ها، سود بیشتر و جایگزینی سرمایه هزینه ها با پرداخت های دوره ای) و اهداف مدیریتی (ساده سازی کارهای مدیریت، تمرکز بر شایستگی های کلیدی زنجیره ارزش سازمان) و اهداف فنی (بهبود کیفیت، دستیابی به استعدادهای جدید و فناوری) و شناسایی تأمین کنندگان تخصصی و تمرکز بر روی مزیت های اصلی رقابتی و افزایش اثربخشی سازمان اقدام به برون سپاری برخی فعالیت های خود نموده اند (کاظمی، ۱۳۸۹ و باتارچا، ۲۰۰۳)؛ اما در عمل با انواع چالش هایی مواجه شده اند که مدیران و مشاوران سازمان سعی در آسیب شناسی و تلاش در جهت اثربخشی فعالیت های موردنظر دارند تا بتوانند به گونه ای موثرتر از این ابزار قدرتمند استفاده کنند که یقیناً طرح تحقیق حاضر با هدف مورد انتظار می تواند مناسب باشد.

در راستای پاسخگویی به اهداف مورد انتظار از روش مطالعات اکتشافی، فراتحلیل، میدانی- پیمایش، ابزار مصاحبه، پرسشنامه محقق ساخته و دو گروه نمونه پیمانکاران و کارشناسان شرکت گاز استان و چهار مدل مفهومی استفاده شده است که نتایج حاصله از ضرایب آلفای کرونباخ بالاتر از ۰.۷۰، بیانگر اعتبار و پایایی قابل توجه بوده است و اما چهار مدل و الگوی طراحی شده واجد ویژگی هایی همچون جامعیت، منحصر بفرد بودن، انسجام، نامگذاری مرتبط و تناسب با مسأله مورد بررسی بوده است و اما نتایج حاصله از آزمون فرضیات (میزان اثربخشی سامانه تدارکات دولت) برطبق نظرات دو گروه نمونه نشان داد که سامانه تدارکات دولت در مواردی همچون «محاسبه مکانیزه ارزیابی کیفی و فنی پیمانکاران، امکان ثبت و آرشیو مشخصات و اسناد متعدد پیمانکاران، امکان کنترل تضمین ها مطابق با بخشنامه های پیمانکاران، کاهش بروز خطای انسانی و ارتقاء امنیت پیمانکاران، ایجاد شفافیت در پرداخت ها و هزینه کرد آن ها توسط پیمانکاران، تدقیق نظارت های ستاد و بازرسی بر پیمانکاران، عدم ارزیابی و انتخاب عادلانه پیمانکاران، امکان ایجاد لیست سیاه و هشدارهای لازم به پیمانکاران، افزایش دقت در کلیه محاسبات مربوط به بخش های پیمانکاران و افزایش دقت در کلیه محاسبات مربوط به بخش های پیمانکاران» تأثیر گذار بوده است.

در بخش دوم (اثربخشی برون سپاری پروژه های پشتیبانی معاونت بهره برداری شرکت گاز استان لرستان) نتایج حاکی از اثربخشی آن بر تحقق هدف مورد انتظار شماره ۱ (کاهش هزینه های سازمانی) و اهداف اختصاصی آن از قبیل « کاهش و حذف هزینه های نظارت و کنترل، صرفه جویی در هزینه های سربار (آب، برق و گاز)، صرفه جویی در بکارگیری نیروی انسانی کمتر) بوده است و تنها بر حذف و کاهش هزینه های ناشی از تغییرات ترمی تاثیرگذار نبوده است و دوم بر هدف مورد انتظار شماره ۲ (فرایندهای داخلی) و اهداف اختصاصی (حذف بوروکراسی و تسریع در امور محوله، تمرکز مدیران روی فعالیت های اصلی شرکت و بکارگیری ایده های جدیدی نسبت به گذشته و نگهداری و تعمیرات مطلوب شبکه (گریس کاری) اثربخش بوده است و سوم بر تحقق هدف مورد انتظار شماره سه (رشد و یادگیری) و اهداف اختصاصی از قبیل (کسب و ارتقای فناوری های جدید و به روز، تبادل سازنده دانش تخصصی کارکنان با پیمانکاران و سرمایه گذاری برای آموزش و فعالیت های محوری و تأمین تجهیزات مطابق استانداردها) اثربخش بوده است و تنها بر متغیر سرمایه گذاری برای آموزش و فعالیت های محوری تأثیری نداشته است.

در بخش آسیب شناسی قراردادها (پیمان نامه ها)، نتایج حاصله نشان داد که چهار متغیر (جامعیت، برابری- عدالت، شفافیت و قاطعیت) را می توان به عنوان نقاط ضعف پیمان سپاری ها پذیرفت، اما در رابطه با میانگین می توان نتیجه گرفت که میانگین جامعیت ۰.۴، ۰.۲، برابری- عدالت ۰.۴، ۰.۲۵، شفافیت ۰.۳، ۰.۵ و قاطعیت ۰.۳، ۰.۸۵ بوده است.

در بخش بعدی مهم ترین موانع و چالش های پیش روی پیمان سپاری و برون سپاری پروژه های پشتیبانی معاونت بهره برداری شرکت گاز استان لرستان شامل نارسایی قانون جدید مناقصات در پیشگیری از ترفند و تقلب و تبانی، میزان مشارکت و حمایت نامناسب شرکت در تأمین کالاهای مصرفی مورد نیاز پیمانکاران، تأمین ارز دولتی برای خرید کالاها و مواد و تجهیزات مورد نیاز و جبران خسارات وارده و کاهش بار نگرانی ناشی از کرونا، مسائل حقوقی و تنظیم اسناد فنی و حقوقی پروژه های پیمان سپاری اعم از امکان فسخ قرارداد در صورت محرز شدن موارد تبانی، تخلف و افشای سوء سابقه، عدم ابهام در مرز دخالت شرکت و نظارت ناظرین، پیش بینی ریسک ها و دغدغه های پیمانکاران و تعدیل مبلغ قرارداد حجمی با قوانین مرتبط با پیمان سپاری، نظارت و بازرسی ناکارآمد مهندسی ناظر بر نیروی انسانی و فرایندها و تعاملات و هماهنگی بین واحدها، نرخ گذاری کالاها و مواد برپایه قیمت های مقطوع و چند نرخ بودن خرید کالاها و مواد اولیه بدلیل عدم ثبات نرخ ارز، افزایش تورم، افزایش قابل ملاحظه قیمت پیشنهادی و تمام شده اجرای پروژه ها با قیمت واقعی، تضعیف قدرت مالی پیمانکاران و الزام به خرید کالای داخلی فاقد اطمینان به استاندارد آن، نقش مشارکتی، نظارتی، بازرسی کارشناسان تشکل های صنفی، مشاوران مسلط و توانمند در فرایند موثر برگزاری و نقش حقوقدانان در رفع نارسایی های قانونی و تنظیم موثر بندهای قرارداد، مسائل داوری حل اختلافات در انتخاب پیمانکاران برتر بدور از واقعیات و رسیدگی ناعادلانه و غیرشفاف به شکایات مناقصه گران در مراجع ذیصلاح و نارسایی قراردادها از لحاظ ویژگی های مورد انتظار اعم از (« شفافیت، جامعیت، برابری و عدالت و قاطعیت»)، مدیریت زمان و هزینه ای غیرشفاف، مسائل بیمه ای و آموزش مفاد و شرح کار در پیمان برای پیمانکاران طرف قرارداد شرکت گردیده اند و مهمترین نقاط قوت شامل « فرایند نیازسنجی، فراخوان و واگذاری پروژه های واحد بهره برداری شرکت، ارزیابی صلاحیت کیفی پیمانکاران، میزان تسریع در ارجاعات دستورات الکترونیک به واحدهای حقوقی و فنی، مراودات و تعاملات بین واحدهای مناقصه گزار با سایر واحدهای شرکت و ارجاع قراردادها به بیمه، ادارات کار و مدیریت شهری، مدیریت منابع انسانی کارآمد، حسابرسی شفاف و مستقل و انحصاری و رقابتی بودن فضای مناقصات واحد بهره برداری شرکت و ذیحسابی کارآمد و قانونمند» گردیده اند و در پایان متناسب با نتایج به راهکارهای عملیاتی پرداخته شده است.

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

بهبود فرایندها

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: بررسی و مطالعه خسارات وارده به تاسیسات گاز ناشی از سیل سال ۹۸ استان لرستان و آرایه راهکارهای کاهش و حذف ریسک های مربوطه

پژوهشگر اصلی: مرتضی قبادی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: برنامه ریزی محیط زیست
ناظر علمی: مهرداد یاقوتیان	مدرک تحصیلی: کارشناس ارشد	رشته تحصیلی: مهندسی مکانیک
ناظر اجرایی: علی خسروی نیا	مدرک تحصیلی: کارشناس ارشد	رشته تحصیلی: مهندسی مکانیک
اعتبار طرح: ۱۰۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: مقاوم سازی	سال شروع: ۱۴۰۲	سال اتمام: ۱۴۰۳
کارفرما: شرکت گاز استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: پژوهش و فناوری شرکت گاز استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته ها، نتیجه گیری

با توجه به توپوگرافی استان و قرارگرفتن شهرستان های جنوبی استان لرستان در پایین دست مناطق کوهستانی کلیه بارش های بالادست به سمت مناطق جنوبی استان سرازیر و منجر به سیل می شود اثرات ثانویه ناشی از سیل محتمل همچون رانش و لغزش زمین و گسیختگی سطحی، آب شستگی و همچنین گستردگی خطوط و تاسیسات شرکت گاز نیاز است تا در زمان حادثه، محل آسیب احتمالی و میزان خسارت آن شناسایی و برآورد و به منظور امداد رسانی، و برقراری جریان مستمر گاز و شدت خسارات را محاسبه و در اختیار داشت. لذا نیاز است با درس آموزی از سیل سال ۹۸ در راستای پیشگیری، مقاوم سازی تاسیسات و کاهش هزینه های وارده به تجهیزات و اصلاح نواقص مورد بررسی قرارگیرد.

سیل به عنوان یکی از خطرات طبیعی، همواره برای تاسیسات گازی و سیستمهای توزیع گاز خطری جدی به حساب آمده است. این خطر میتواند باعث آسیب و خسارات جدی به تاسیسات گازی شود و در برخی موارد منجر به وقوع حوادث جدی و خسارات جانبی گردد. به همین دلیل، طراحی و اجرای تاسیسات گازی با توجه به معیارهای ایمنی و بهره وری در برابر خطرات مرتبط با سیل بسیار حائز اهمیت است. در این طرح، با هدف ارائه راهکارهایی برای کاهش خسارات به تاسیسات گازی در برابر سیل، به بررسی ابعاد مختلف این خطر پرداخته خواهد شد. در این زمینه، به باز طراحی و مقاوم سازی تاسیسات گازی با توجه به خطرات سیل، معرفی معیارهای ایمنی و بهره وری، شناسایی خطرات و تهدیدات مرتبط با سیل برای تاسیسات گازی، ارائه راهکارهایی برای کاهش خسارات و افزایش ایمنی در برابر سیل و معرفی راهکارهای ارتقای ایمنی و کاهش خسارات پرداخته خواهد شد. بر اساس مطالعات متعدد انجام شده، شبکه های گاز و تاسیسات گازرسانی از عوامل بروز حادثه در سوانح طبیعی نظیر سیل و سایر مخاطرات طبیعی بوده و قطع بهنگام جریان گاز در زمان وقوع این حوادث میتواند خطرات احتمالی را کاهش دهد. از میان حوادث طبیعی، سیل به دلیل ماهیت ناگهانی آن و همچنین میزان اثر بر تاسیسات گازرسانی از اهمیت بالایی برخوردار است. با توجه به توپوگرافی استان و قرارگرفتن شهرستان های جنوبی استان لرستان در پایین دست مناطق کوهستانی کلیه بارش های بالا دست به سمت مناطق جنوبی استان سرازیر و منجر به سیل می شود اثرات ثانویه ناشی از سیل محتمل همچون رانش و لغزش زمین و گسیختگی سطحی، آب شستگی و همچنین گستردگی خطوط و تاسیسات شرکت گاز نیاز است تا در زمان حادثه، محل آسیب احتمالی و میزان خسارت آن شناسایی و برآورد و به منظور امداد رسانی، و برقراری جریان مستمر گاز و شدت خسارات را محاسبه و در اختیار داشت. لذا نیاز شرکت ملی گاز ایران است با درس آموزی از سیل

سال 98 در راستای پیشگیری، مقاوم سازی تاسیسات و کاهش هزینههای وارده به تجهیزات واصلاحنواقص را دراین منطقه و مناطق مشابه مورد بررسی وتجزیه و تحلیل قرارگیرد.

کلید واژه ها: مخاطره، آسیب پذیری، ارزیابی ریسک، تاسیسات گاز، تاب آوری

اشاعه و کاربرست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربرست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

اصلاح و بهبود فرایندها

مقاوم سازی تاسیسات

اصلاح استانداردهای اجرایی

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: بررسی ابتدابه ساکن حسگر گازی بر پایه‌ی نانولایه‌ی ژرمانیوم سلناید (GeSe)

پژوهشگر اصلی: ریحان نجاتی‌پور	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: فیزیک
ناظر علمی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: مسلم پارسا- علی فولادی‌پور	مدرک تحصیلی: کارشناس ارشد	رشته تحصیلی: صنایع
اعتبار طرح: ۲۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: ایمنی - بازرسی فنی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: شرکت گاز استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: پژوهش و فناوری شرکت گاز استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

ایمنی از مهمترین مقوله‌های مورد بحث در صنایع نفت، گاز و پتروشیمی است. شناسایی انواع مخاطرات ناشی از گاز و نشت آن و چگونگی مقابله با آنها از اهمیت بسزایی برخوردار است؛ بطوری که در این زمینه کتب و مقالات متعدد به رشته‌ی تحریر درآمده است. شناسایی و برطرف نمودن نشت گاز و مخاطرات مرتبط با آن نه تنها از دیدگاه حفظ امنیت و جان کارکنان از اهمیت بالایی برخوردار است، بلکه در جلوگیری از قطع تولید و توقف عملیات و در نهایت پیشگیری از لطمات اقتصادی، به‌ویژه در شرایط بحرانی امروزی که مشکلات روزافزون تأمین سوخت و انرژی در دنیا وجود دارد، مؤثر است. گازها به سه گروه قابل اشتعال، سمی و بی‌اثر تقسیم می‌شوند. آنچه که می‌تواند در صنایع نفت و گاز حادثه‌آفرین باشد، گازهای قابل اشتعال و سمی و حتی گازهای به‌ظاهر بی‌خطر هستند. حتی ساده‌ترین هیدروکربن‌ها، همچون متان (CH_4)، اتان (C_2H_6)، اتانول (C_2H_6O) و ... علیرغم مزایای شناخته‌شده، در صورت عدم تشخیص و آشکارسازی می‌توانند در دسته‌ی گازهای با بیشترین خطرات محیطی قرار بگیرند. ضمن اینکه دسته‌ی مهمی از گازها همچون هیدروژن سولفید (H_2S)، کربن مونوکسید (CO)، کربن دی‌اکسید (CO_2)، نیتروژن اکسید (NO) و نیتروژن دی‌اکسید (NO_2) در صنعت نفت و گاز وجود دارند که حتی در غلظت‌های پایین بسیار سمی، بیماری‌زا و کشنده هستند. دسته‌ی گازهای ظاهراً بی‌خطر همچون اکسیژن (O_2) و هیدروژن (H_2)، می‌توانند در صورت عدم کنترل آتش‌زا و مهلک باشند. به‌عنوان مثال، به گزارش روابط عمومی سازمان پزشکی قانونی کشور در سال ۱۳۹۸، ۷۸۴ مورد مرگ بر اثر مسمومیت با استنشاق کربن مونوکسید رخ داده است، که معمولاً ۷۰ درصد موارد را مردان تشکیل می‌دهند؛ این آمار هر ساله عددی قابل توجه و هشداردهنده است. سردرد، تهوع و دردهای عضلانی علائمی هستند که به کرات در مسمومیت مزمن با این گاز بروز می‌کنند، اما چون شبیه بسیاری از بیماری‌های دیگر است، افراد متوجه مسمومیت خود با گاز نمی‌شوند! نمونه‌هایی دیگر همچون مسمومیت کارگران پالایشگاه‌ها نه تنها از کربن مونوکسید، بلکه از گازهای دیگر نیز وجود دارد که بیشتر افراد حتی متوجه مسمومیت خود از طریق استنشاق گاز نمی‌شوند.

اگر چه گاز طبیعی متان کاربردهای وسیعی در زمینه‌های مختلفی مانند تولید برق، حمل و نقل، تولید هیدروژن و اتیلن، پخت و پز خانگی و غیره دارد ولی انتشار آن در محیط‌های بسته و در درصد حجمی بیشتر از پنج درصد، علاوه بر ایجاد خفگی در موجودات زنده، خطرناک است و در حضور جرقه موجب انفجار و تخریب می‌شود. تحقیقات اخیر نشان داده که در حجم‌های برابر از گازهای متان و کربن دی‌اکسید، گاز متان ۲۰ برابر بیشتر از گاز کربن دی‌اکسید اثرات نامطلوب گلخانه‌ای ایجاد می‌کند و انتشار آن در اتمسفر زمین موجب گرمایش

محیطی و تغییرات آب و هوایی نامتوازن در سطح منطقه و جهان می‌شود. بنابراین تشخیص و کنترل گاز متان در شرایط محیطی توسط یک دستگاه مطمئن (که آن را در پاراگراف بعدی نام‌گذاری می‌کنیم) با خصوصیات آشکارسازی بهبودیافته مانند پاسخ، زمان‌های پاسخ و زمان باز احیایی، برای حفظ سلامت انسان و البته محیط زیست مهم و ضروری است. تاکنون تلاش‌های فراوانی برای تشخیص و کنترل نشأت گاز متان با استفاده از آشکارسازهای حالت جامد تولیدشده به روشهای مختلف و نیز با مواد گوناگون صورت پذیرفته که اکسیدهای فلزی نیم‌رسانا، مانند SnO_2 ، ZnO ، In_2O_3 ، WO_3 و TiO_2 با دارا بودن خصوصیات منحصر به فردی مانند فرایند ساخت ساده، پایداری ترمودینامیکی، پاسخ سریع و زمان پاسخ و باز احیایی کوتاه به حضور گاز، مورد توجه هستند.

برای تشخیص و آشکارسازی گازها و مواد شیمیایی به ابزاری نیازمندیم که بتوان آنها را تشخیص داده و در صورت امکان بتوان با آنها مقابله کرد؛ یا حتی تشخیص نوع گاز می‌تواند کمک بزرگی در مداوای فرد مسموم باشد. به‌علاوه، تشخیص این آلاینده‌ها جهت محافظت محیط زیست نیز بسیار ضروری و مهم است. بنابراین، آنچه اهمیت پیدا می‌کند، آشکارسازی و شناسایی آنی این نوع گازها جهت کنترل و بهره‌برداری احتمالی، و یا پیش از وقوع خطرات و حوادث است. این عمل در صنعت توسط دستگاه‌هایی به نام حسگر انجام می‌شود. امروزه علاقه‌ی زیادی به توسعه حسگرهای گازی برای مراقبت دائمی از آلودگی هوا، آشکارسازی گازهای خطرناک در صنایع و معادن و ایمنی منازل شده است. یک حسگر گازی به قطعه‌ای اطلاق می‌شود که یک خروجی الکتریکی در پاسخ به تغییر فشار جزئی گاز به دست بدهد. به عبارت دیگر، حسگر گاز، نوعی مبدل است که مولکولهای گاز را شناسایی و با توجه به نوع گاز و غلظت آن تولید سیگنال الکتریکی می‌کند. این حسگرها معمولاً از دو بخش تشکیل می‌شوند: المان حسگری و مبدل. المان حسگری که خواص شیمیایی آن در پاسخ به تغییرات غلظت گاز در محیط تغییر می‌کند، و مبدل که این تغییرات را به سیگنال الکتریکی قابل اندازه‌گیری تبدیل می‌کند [۵]. تکنیک‌های تشخیص و حسگری گاز که تا سال ۱۹۹۵ از آنها استفاده می‌شد تکنیک‌های معمولی بوده‌اند. یک مشکل اساسی این تکنیک‌ها پاسخ زمانی بالا برای تشخیص گازها بود. در نتیجه برای رفع این مشکل نیاز به ابزاری با پاسخ زمانی پایین حس می‌شد.

به‌دلیل اهمیت ایمنی در صنایع نفت و گاز و نیاز روزافزون به ابزارهای حسگری در این صنعت، و نیز رشد چشم‌گیر فناوری در تولید مواد دوبعدی با نسبت سطح به حجم زیاد، امکان‌سنجی تک‌لایه‌ی ژرمانیوم‌سلناید (**GeSe**) به عنوان یک حسگر گازی مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت. با استفاده از محاسبات ابتدایه‌ساکن در چارچوب نظریه‌ی تابعی چگالی، اثر حضور گازهای هیدروژن، بخار آب، کربن‌مونوکسید، کربن‌دی‌اکسید، آمونیاک، نیتروژن‌مونوکسید، نیتروژن‌دی‌اکسید، و متان بر خواص الکترونی تک‌لایه‌ی ژرمانیوم‌سلناید به‌عنوان یک نیم‌رسانا بررسی و تحلیل شد؛ به این ترتیب که ابتدا فاصله‌ی تعادلی بین مولکول‌ها و لایه مورد واهلش قرار گرفت تا بهترین موقعیت نسبی لایه و مولکول‌ها حاصل گردد. بررسی‌ها و تحلیل نتایج حاصل از چگالی حالت‌های الکترونی و ساختار نواری در این پژوهش نشان داد که خواص الکترونی تک‌لایه در حضور همه‌ی مولکول‌های نامبرده دستخوش تغییر می‌گردد، به گونه‌ای که انتقال الکترون میان تک‌لایه و همه‌ی مولکول‌ها قابل توجه است. ایجاد حالت‌های ناخالصی در ساختار نواری تک‌لایه و کاهش گاف نواری آن در حضور همه‌ی مولکول‌ها، نویدبخش امکان معرفی تک‌لایه‌ی ژرمانیوم‌سلناید به‌عنوان یک حسگر گازی قوی برای آشکارسازی انواع مولکول‌گازی است.

نتیجه‌گیری

اثر جذب سطحی مولکول‌های مهم در صنعت نفت و گاز، یعنی هیدروژن، بخار آب، کربن‌مونوکسید، کربن‌دی‌اکسید، آمونیاک، نیتروژن‌مونوکسید، نیتروژن‌دی‌اکسید، و متان بر خواص الکترونی تک‌لایه‌ی ژرمانیوم‌سلناید به‌عنوان یک نیم‌رسانا با گاف نواری مستقیم، و در نتیجه پتانسیل حسگری این ترکیب مورد مطالعه قرار گرفت. در قیاس با سایر مولکول‌ها، میزان انرژی جذب برای مولکول‌های NH_3 ، NO ، NO_2 و CH_4 بسیار بیشتر است. با توجه به گرماده‌بودن فرایند جذب سطحی مولکول‌ها، میزان قابل توجه انتقال بار بین مولکول‌ها و لایه، و بنابراین، تغییرات الکترونی چشم‌گیر تک‌لایه در حضور مولکول‌ها، برهم‌کنش بین لایه با مولکول‌های مورد مطالعه

قوی است، و در نتیجه آشکارسازی آنها توسط لایه می‌تواند کاملاً موفقیت‌آمیز باشد. نتیجه اینکه پژوهش حاضر، تک‌لایه‌ی ژرمانیوم‌سلناید را به‌عنوان یک ماده‌ی اصلی و پایه برای ساخت حسگرهای گازی مفید با کارکرد قوی واثربخشی بالا معرفی می‌کند.

کلید واژه‌ها: ژرمانیوم‌سلناید-حسگر-ایمنی-گاز طبیعی

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

انتشار مقاله

بهبود فرایندها

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: مطالعه و بررسی فرایندی ایستگاههای تقلیل فشار گاز جهت اصلاح فلوشیت فرایندی به منظور بهینه سازی مصرف مواد شیمیایی و انرژی

پژوهشگر اصلی: سمیرا اصل شیرین	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: شیمی
ناظر علمی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: محمدرضا کامیابی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مکانیک تبدیل انرژی
اعتبار طرح: ۱۱۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: بهره برداری - بهینه سازی	سال شروع: ۱۴۰۲	سال اتمام: ۱۴۰۳
کارفرما: شرکت گاز استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد	
محل نگهداری گزارش نهایی:		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

یکی از دغدغه‌هایی که در انتقال گاز طبیعی توسط خطوط لوله سراسری و شبکه‌های شهری مطرح است، انتقال پایدار و بهینه گاز توسط شبکه انتقال گاز است که ایستگاه‌های تقلیل فشار نقش کلیدی در این زنجیره در ورودی شهرها را بر عهده دارند. ایستگاههای تقلیل فشار گاز طبیعی در نقاط ورودی شبکه‌های گاز شهری فشار گاز در خط انتقال را که در حدود **1000psi** میباشد به حد **250psi** کاهش میدهند. این فرآیند کاهش فشار که در رگوتورها اتفاق می‌افتد، باعث افت دمای شدید گاز، تغییر رژیم جریان سیال و پدیده‌های ناخوشایندی چون تشکیل هیدرات و یا تشکیل مایعات در خروجی آنها میشود و در نهایت موجب خوردگی و در نتیجه احتمال مسدود شدن مجرای عبور گاز را در پی خواهد داشت. به این دلیل با استفاده از گرمکن‌های غیر مستقیم گاز دمای گاز را قبل از ورود به رگوتور واحدی بالا می‌برند که احتمال یخ زدگی از بین برود. عوامل متعددی بر نحوه عملکرد ایستگاههای تقلیل فشار تأثیر گذار است که می‌توان با بهینه‌سازی این پارامترها علاوه بر تغییر چیدمان فرایندی و کمینه کردن مصرف انرژی و مواد شیمیایی عملکرد سیستم را بهبود بخشید. در مجموع می‌توان پارامترهایی چون رژیم جریانی سیال در نقاط مختلف ایستگاه، نقطه تنظیم شبنم گاز ورودی، فشار و دمای ورودی گاز به ایستگاه، دما و هوای محیط، سایز خطوط لوله، سایز رگلاتورها و میزان افت فشار آنها، نوع جریان سنج‌ها و دامنه اندازه‌گیری آن و ... اشاره نمود

در این پروژه در فصل اول بررسی کتابخانه‌ای شامل بررسی معضلات خطوط انتقال گاز و فرآیند انتقال گاز و ایستگاه‌های تقلیل فشار گاز ایستگاههای تقلیل فشار، مبانی محاسبات رژیم‌های جریان تک‌فازی و چندفازی و روابط و معادلات ارائه فلوشیت فرایندی ایستگاه‌های جریان در لوله‌های انتقال گاز پرداخته شده است. در فصل دوم بررسی سناریوهای پیشنهادی جهت تغییر آرایش و در فصل سوم تقلیل فشار و بررسی تجهیزات پرداخته شده است. در فصل چهارم فرایندی تجهیزات موجود در ایستگاه‌های تقلیل فشار گاز شهری مدل سازی و شبیه‌سازی به صورت پایا سناریوهای پیشنهادی جهت بهبود عملکرد ایستگاه‌های با اولویت پرداخته شده است و در فصل پنجم ایستگاههای تقلیل فشار از دیدگاه مصرف انرژی و مواد شیمیایی تقسیم بندی سناریوهای مورد بررسی به همراه ارائه راه حل‌های پیشنهادی بر اساس نتایج مطالعاتی و شبیه‌سازی پرداخته شده است.

کلید واژه‌ها: شبیه‌سازی، اصلاح فلوشیت، ایستگاه تقلیل فشار، شرایط فرایندی

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

اصلاح و بهبود فرایندها

عنوان طرح: بررسی میزان رضایت ذینفعان شرکت گاز در سال ۱۴۰۱

پژوهشگر اصلی: سیده مهری نامداریان	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: علوم اجتماعی
ناظر علمی: مسلم پارسا	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۹۶۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: رضایت سنجی	سال شروع: ۱۴۰۱/۰۱/۲۸	سال اتمام: ۱۴۰۱/۰۶/۲۰
کارفرما: شرکت گاز لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: جهاد دانشگاهی استان لرستان - شرکت گاز استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

امروزه مشتری‌مداری، رضایت مشتری و وفاداری مشتری مورد توجه ویژه مدیران قرار گرفته است. سازمان‌ها بیش از پیش تلاش می‌کنند با پاسخ مناسب به خواسته‌ها و انتظارات مشتری رضایت او را جلب کنند. به همین جهت هدف از انجام این تحقیق، بررسی و سنجش رضایت ذینفعان شرکت گاز استان لرستان می‌باشد؛ روش انجام این طرح به صورت پیمایشی بود و جامعه آماری آن مشترکین خانگی، مشترکین عمده، مراجعان شرکت گاز، کارکنان شرکت گاز، همسایگان تاسیسات شرکت گاز، نمایندگان جامعه (ادارات استان)، اصحاب رسانه، پیمانکاران اجرایی و خدماتی و تامین‌کنندگان کالایی بودند. با توجه به متفاوت بودن جامعه آماری از چند روش نمونه‌گیری از جمله خوشه‌ای چندمرحله‌ای، در دسترس بودن و تصادفی استفاده گردید. ابزار گردآوری اطلاعات در این طرح پرسشنامه بود. نتایج تحقیق نشان داد: میزان رضایت مشترکین خانگی شرکت گاز استان ۷۸.۱۳ درصد، مشترکین عمده ۸۱.۹۴، مراجعان ۸۱.۷۳، کانال‌های ارتباطی مشترکین ۸۴.۴۳، کانال‌های ارتباطی کارکنان ۹۳.۶۱، مسئولیت اجتماعی کارکنان ۶۶.۱۸، همسایگان تاسیسات ۸۴.۵۵، نمایندگان جامعه ۷۴.۸۰، اصحاب رسانه ۸۴.۹۳، پیمانکاران اجرایی ۶۵.۶۰، پیمانکاران خدماتی ۷۵ و تامین‌کنندگان کالایی ۸۶.۶۶ درصد می‌باشد.

کلید واژه‌ها: شرکت گاز، رضایتمندی، ذینفعان، استان لرستان

اشاعه و کاربرست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربرست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

شهرداری خرم آباد

۱ طرح

عنوان طرح: بررسی میزان رضایت‌مندی شهروندان از خدمات ارائه شده در شهرداری خرم آباد

پژوهشگر اصلی: سیده مهری نامداریان	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: علوم اجتماعی
ناظر علمی: علی افروز	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۷۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: مدیریت شهری	سال شروع: ۱۴۰۲/۱۱/۱	سال اتمام: ۱۴۰۲/۱۲/۲۰
کارفرما: شهرداری خرم آباد	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: جهاد دانشگاهی لرستان - شهرداری خرم آباد		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

زمینه و هدف: امروزه هدف همه کوشش‌های مدیریت شهری در زمینه افزایش خدمات، جلب رضایت بیشتر شهروندان است و این امر به‌ویژه برای شهرداری‌ها، هدف ایده‌آل بزرگی است و بخش عمده‌ای از آن با ارائه خدمات به شهروندان محقق می‌شود. هدف این پژوهش، سنجش میزان رضایت شهروندان عملکرد شهرداری خرم‌آباد بود.

روش: روش انجام این تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی بود. جامعه آماری کلیه شهروندان بالای ۱۸ سال ساکن در شهر خرم‌آباد بودند؛ که بر اساس فرمول کوکران ۳۸۴ نفر از آنان مورد بررسی قرار گرفت. روش نمونه‌گیری از این افراد به صورت خوشه‌ای چند مرحله‌ای بود و ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش پرسشنامه محقق ساخته بود؛ این پرسشنامه شامل دو بخش بود؛ بخش اول آن مربوط به اطلاعات دموگرافیک پاسخگویان و بخش دوم مربوط به سنجش میزان رضایت شهروندان از خدمات شهرداری به تفکیک سازمان‌های ذی‌ربط (پسماند، زیباسازی، نوسازی و بهسازی، پارک‌ها و فضای سبز، آرامستان‌ها، تاکسیرانی و اتوبوسرانی) بود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های کای اسکوتر، فریدمن و **t** تک نمونه‌ای استفاده شد و داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار **spss26** مورد تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج تحقیق از آزمون فریدمن نشان داد که بیشترین میزان رضایت شهروندان از سازمان‌های ذی‌ربط شهرداری به ترتیب مربوط به: سازمان تاکسیرانی (با میزان رضایت ۰۷.۷۵ درصد)؛ سازمان اتوبوسرانی (با میزان رضایت ۹۸.۶۳ درصد)؛ سازمان آرامستان‌ها (با میزان رضایت ۹۶.۶۵ درصد)؛ پارک‌ها و فضای سبز (با میزان رضایت ۷۸.۴۹ درصد)؛ سازمان نوسازی و بهسازی (با میزان رضایت ۵۸.۴۷)؛ سازمان زیباسازی (با میزان رضایت ۳.۴۹ درصد)؛ و درصد و سازمان پسماند (با میزان رضایت ۴۶.۴۹ درصد) می‌باشد. همچنین نتایج به دست آمده از آزمون **t** تک نمونه‌ای نشان داد که بین میانگین مشاهده شده از رضایت سازمان‌های ذی‌ربط با مقدار فرضی با اطمینان ۰/۹۹ و سطح خصای کوچکتر از ۰/۰۱، تفاوت وجود دارد. به گونه‌ای که میانگین مشاهده شده از رضایت سازمان آرامستان‌ها، اتوبوسرانی و تاکسیرانی بالاتر از میانگین فرض شده و میانگین رضایت سازمان پسماند، زیباسازی، پارک‌ها و فضای سبز و نوسازی و بهسازی پایین‌تر از میانگین فرض شده بود.

کلید واژه‌ها: شهرداری، رضایت‌مندی، خرم‌آباد، شهروندان.

صدا و سیمای مرکز لرستان

۱۱ طرح

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: چالش‌های فراروی صدا و سیما در پنج سال آینده

پژوهشگر اصلی: سعادت خودگو	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: تاریخ
ناظر علمی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
ناظر اجرایی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
اعتبار طرح: طرح به صورت موظفی انجام شده	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: فرهنگی اجتماعی	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۸
کارفرما سازمان: مرکز تحقیقات صدا و سیما	دانشگاه مجری: -	
محل نگهداری گزارش نهایی: مدیریت پژوهش صدا و سیما استان لرستان + مرکز تحقیقات صدا و سیما		

چکیده شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی چالش‌های فرا روی صداوسیما مرکز لرستان در ۵ سال آینده بود. پژوهش با روش کیفی با استفاده از تکنیک مصاحبه عمیق انجام شده است. برای دستیابی به اطلاعات موردنیاز با ۱۵ نفر از مطلعین کلیدی در حوزه صداوسیما مصاحبه انجام گرفت. حاصل کار با ۱۶۳ کد اولیه، ۴۷ کد تم فرعی و ۱۶ تم اصلی به دست آمد.

نتایج نشان داد مهم‌ترین چالش‌های صداوسیما از دیدگاه مطلعین کلیدی عدم جذب مخاطبان جوان و اقشار تحصیل کرده، سنتی بودن محتوای رسانه، قومیت‌گرایی، اتکا به بودجه دولتی، مصلحت‌اندیشی و جانب‌داری سیاسی، عدم اعتمادسازی مخاطبان به محتوای رسانه‌ای ارزیابی شد.

راهکارهای مقابله با چالش‌های شناسایی شده از دیدگاه مطلعین کلیدی شامل مخاطب شناسی، ایجاد تنوع در محتوای برنامه‌ها متناسب با گروه‌های سنی و سلاقی مختلف، پوشش رسانه‌ای تنوع فرهنگی و گویش‌ها در سطح استان، استقلال در حوزه صداوسیما و توانمندی مالی، اعتمادسازی در جذب مخاطب، توانمندی مدیریت افکار عمومی عنوان شدند.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، چالش‌های صداوسیما، مطلعین کلیدی، مخاطب شناسی، مدیریت افکار عمومی، پوشش رسانه‌ای، تنوع فرهنگی.

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: بررسی رفتارشناسی انتخاباتی در بین اقوام لرستان با تاکید بر انتخابات مجلس

پژوهشگر اصلی: پروین گنجی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر علمی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
ناظر اجرایی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
اعتبار طرح: طرح در قالب موظفی انجام شده است.	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: فرهنگی اجتماعی	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۸
کارفرما سازمان: صدا و سیما	دانشگاه مجری: -	
محل نگهداری گزارش نهایی: مدیریت پژوهش صدا و سیما استان لرستان + مرکز تحقیقات صدا و سیما		

چکیده شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته ها، نتیجه گیری

رفتار انتخاباتی توصیف و تبیین کنش و رفتار رأی دهندگان یک جامعه و تحلیل رفتار سیاسی مردم در یک کشور یا یک منطقه جغرافیایی است. برای بررسی این موضوع ۳۹۸ نفر از کل رای دهندگان شهر خرم آباد به عنوان نمونه انتخاب و با رویکرد کمی و ابزار پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفتند. از نظریه کنش ماکس وبر و نظریه نخبه گرا به عنوان چارچوب نظری استفاده شد. در این پژوهش ۲۴۹ درصد پاسخگویان زن و ۵۰ درصد مرد بودند. ۳۸ درصد پاسخگویان لر، ۴۷ درصد لک و ۱۴ درصد بختیاری و فارس بودند. در مجموع ۴۸ درصد بیان نمودند در انتخابات شرکت نمی کنند و ۵۲ درصد بیان نمودند در انتخابات شرکت می کنند. در خصوص جهت رای دهی نیز، ۵۰ درصد هم طایفه ای، ۲۳ درصد هم حزبی و ۲۶ درصد تمایل به اصلاح طلبی داشتند. نتایج بررسی نشان داد، همه متغیرهای سن، جنس، تحصیلات، سطح پایگاه اجتماعی، میزان دینداری، میزان استفاده از رسانه، میزان تاثیرپذیری از تبلیغات و گروه های مرجع با متغیرهای میزان مشارکت و جهت رای دهی به عنوان شاخص های رفتار انتخاباتی رابطه معنادار داشتند. قابل ذکر است که میزان دینداری با جهت رای دهی رابطه معنادار نداشت.

از بین ۲۰۷ نفری که بیان نمودند در انتخابات شرکت می کنند، بیشترین تعداد افراد با ۳۳ درصد برجسته نمودن شهرت طایفه ای را به عنوان مهم ترین شیوه تبلیغ اظهار داشتند. مردان بیشتر از زنان در انتخابات به مساله قومیت اهمیت می دادند. در حالی که ۷۰ درصد مردان بیان نمودند ماورای اصلاح بودن یا نبودن فرد هم طایفه ای را انتخاب می کنند این درصد برای زنان ۳۳ درصد بود. با افزایش سن، میزان شرکت و میزان گرایش قومی افزایش یافت. در حالی که ۶۶ درصد زیر ۲۵ سال در انتخابات شرکت نمی کردند بیشتر از ۶۲ درصد سن بالای ۵۰ سال شرکت نمودند. در گروه سنی زیر ۲۵ سالگی ۱۳ درصد گرایش قومی و ۸۶ درصد گرایش اصلاح طلبی و در سن بالای ۵۰ سالگی ۷۲ درصد گرایش قومی و تنها ۲ درصد گرایش اصلاح طلبی قرار گرفت. همچنین بالای ۶۶ درصد گروه زیردپلم و دپلم و فوق دپلم بیان نمودند در انتخابات شرکت می نمایند و درصد گرایش قومی آنان ۷۱ درصد و ۶۴ درصد بود، این در حالی است که درصد شرکت کننده ها برای گروه دارای مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر تنها ۲۶ درصد بود و درصد گرایش قومی آنان ۲۹ درصد بود. با توجه به قومیت، ۵۰ درصد اقوام لر و ۸۲ درصد اقوام بختیاری و فارس بیان نمودند در انتخابات شرکت نمی کنند. این درصد برای قوم لک ۳۵ درصد بود. همچنین گرایش قومی در قوم لر ۲۶ درصد، و در بین قوم لک ۶۶ درصد بود.

گرچه میزان دینداری در شرکت موثر بود، در حد کم پایبندی مذهبی شرکت ۲۰ درصد و در حد بالا ۷۳ درصد بود، اما نکته جالب توجه این موضوع بود که میزان اعتقاد مذهبی در گرایش به قومیت تأثیری نداشت، در حد خیلی کم اعتقاد مذهبی ۱.۲۱ درصد گرایش قومی و در حد خیلی زیاد پایبندی به مذهب نیز این درصد ۷.۵۰ درصد بود. از بین ۲۰۷ نفری که در انتخابات شرکت کردند بیشترین تأثیرپذیری از گروه مرجع هنرمندان با ۵.۲۹، ورزشکاران با ۱.۲۷ و دانشگاهیان با ۴.۱۸ و سپس روحانیون با ۴.۱۷ درصد بود. همچنین با توجه به جهت رای‌دهی، در همه گروه‌های مرجع درصد گرایش قومی نسبت به سایرین درصد بالاتری داشت. نکته جالب توجه این است که حتی افرادی که روحانیون گروه مرجع آنان بودند هم ۷.۴۱ درصد گرایش قومی، ۷.۱۶ درصد گرایش هم حزبی و ۹.۱۴ درصد گرایش اصلح طلبی داشتند.

کلید واژه‌ها: رفتار انتخاباتی، قومیت، دموکراسی، گرایش سیاسی، مشارکت سیاسی، انتخابات

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: راه های افزایش امید و تقویت روحیه جهادی در بین جوانان به وسیله رسانه ملی

پژوهشگر اصلی: حسن اسماعیل زاده	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر علمی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
ناظر اجرایی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
اعتبار طرح: ۱۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☒ استانی ☐	
زمینه پژوهش: فرهنگی اجتماعی	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۸
کارفرما سازمان: صدا و سیما	دانشگاه مجری: -	
محل نگهداری گزارش نهایی: مدیریت پژوهش صدا و سیما استان لرستان + مرکز تحقیقات صدا و سیما		

چکیده شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته ها، نتیجه گیری

تحقیق حاضر با هدف شناسایی راه های افزایش امید و تقویت روحیه جهادی در بین جوانان به وسیله رسانه ملی انجام شده است. جامعه ی هدف پژوهش، مدیران و سیاستگذاران و برنامه ریزان رسانه ای می باشند. از این تعداد در بخش کیفی ۲۰ نفر از مدیران رسانه ملی، برنامه سازان، کارشناسان جامعه شناسی و روانشناسی، علوم ارتباطات و فعالان بسیج می باشند که به شیوه ی هدفمند انتخاب شدند. رویکرد غالب روش شناسی در تحقیق حاضر رویکرد کیفی با اتخاذ روش دلفی سه مرحله ای می باشد. بر این اساس و جهت جمع آوری اطلاعات از تکنیک مصاحبه نیمه ساختار یافته بهره گرفته شد. مدت مصاحبه ها ۳۰ دقیقه و تحلیل آنها به روش کلایزی انجام پذیرفت.

در مجموع یافته های پژوهش نشان می دهد ویژگی ها در قالب دو مقوله اصلی افکار و باورها (ارزش فردی/جمعی، معنویت و ایمان) و تمایلات و گرایشات (حرفه ای گرای، اصلاح گرای و مشارکت جویی) مشخص می شود. عوامل تاثیر گذار بر روحیه جهادی و امید اجتماعی از نظر خبرگان به ترتیب اولویت مدیریت کلان، جامعه پذیری، تغییرات ارزشی، تسلط گفتمان غیرجهادی، ناتوانی در تبیین تئوریک، سرمایه اجتماعی، سرمایه عاطفی، سرمایه معنوی، آسیبهای رسانه نوظهور، کشمکش گروهی، امنیت عمومی در رتبه اول تا یازدهم اهمیت قرار می گیرند. همچنین رسانه ملی با ایفای نقش های بحران زدایی، آگاهی بخشی و جامعه پذیری، اطلاع رسانی، حمایت از هنجارهای اجتماعی، ایجاد همبستگی و ترسیم جایگاه جوانان، می تواند روحیه جهادی جوانان را تقویت نماید.

رسانه ملی در سه بخش خرد، کلان و تولید محتوا و بر اساس مدل های رسانه ای خشنودی و رضایت، سقف اطلاعاتی می تواند به امید اجتماعی و بسط روحیه جهادی جوانان کمک نماید.

کلید واژه ها: رسانه ملی، روحیه جهادی، امید، روش دلفی، فرهنگ جهادی، سبک زندگی

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: مخاطب پژوهی سالمندان شهر خرم آباد

پژوهشگر اصلی: سعادت خودگو	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: تاریخ
ناظر علمی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
ناظر اجرایی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
اعتبار طرح: طرح به صورت موظفی انجام شده	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: فرهنگی و اجتماعی	سال شروع: ۱۳۹۹	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما سازمان: مرکز تحقیقات صدا و سیما	دانشگاه مجری: -	
محل نگهداری گزارش نهایی: مدیریت پژوهش صدا و سیما استان لرستان + مرکز تحقیقات صدا و سیما		

چکیده شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته ها، نتیجه گیری

باتوجه به استفاده زیاد سالمندان از تلویزیون و افزایش جمعیت سالمندی تلویزیون و به طور کلی رسانه می تواند با ساخت و ارائه برنامه هایی با محتوا و ساختار مناسب جامعه را برای داشتن سالمندان فعال آماده سازد. مهم ترین مسئله ای که وجود دارد دانستن این امر است که صداوسیما مرکز استان چگونه ویژگی ها، نیازها و خواسته های مخاطبین سالمند خود را شناسایی نموده و تا چه اندازه در ارائه برنامه های مطابق با نیازهای آنان موفق بوده است. پژوهش حاضر در پی آن است که با توصیفی اکتشافی و تحلیلی از شناخت مخاطبین سالمندان، عملکرد صداوسیما و همچنین فرصت ها و تهدیدهای موجود را بر اساس اظهارات مخاطبین سالمند دریابد و زمینه ها و دلایل دنبال کردن رسانه در بین مخاطبین سالمند شهر خرم آباد چه بوده است و این کنش چه پیامدهایی را با خود به همراه داشته است. یافته های تجربی و نظری تدوین شده و داده های این مطالعه کیفی از طریق مصاحبه نیمه ساخت یافته گردآوری و از روش نظریه زمینه ای برای تحلیل داده ها استفاده شده است. با کمک روش نمونه گیری نظری و هدفمند با ۴۰ نفر از افراد که سالمند بودن مصاحبه گردید. داده های گردآوری شده منجر به استخراج یک الگو از فرصت ها، تهدیدها و پیامدهای ناشی از عملکرد صداوسیما در ارائه برنامه های خود و استراتژی های مصرف رسانه ای آن گردید. همچنین نتیجه تحقیق نشان داد که رعایت حقوق مخاطبان و حفظ شأن و شخصیت آنها، و تناسب برنامه ها با نیازها به عنوان فرصت، روحیات حساس و آسیب پذیر سالمندان به عنوان تهدید و گذراندن اوقات فراغت و علاقه به محتوای امید بخش و کسب اطلاعات و اخبار صحیح از استراتژی های مصرف رسانه ای سالمندان به شمار می رود. مجموعه فرصت ها و تهدیدها فرایند اقناع و درگیرسازی مخاطبین سالمند در رسانه را فراهم می آورد که آیا مخاطبین سالمند از رسانه های استانی استقبال می کنند یا خیر.

کلید واژه ها: سالمندان، صداوسیما مرکز استان لرستان، مخاطب پژوهی سالمندان

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: الگوی خانواده اسلامی از دیدگاه مقام معظم رهبری و نحوه معرفی آن از صدا و سیما مرکز لرستان

پژوهشگر اصلی: پروین گنجی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر علمی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
ناظر اجرایی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
اعتبار طرح: طرح در قالب موظفی انجام شده است.	نوع اعتبار: ملی ☒ استانی ☐	
زمینه پژوهش: فرهنگی و اجتماعی	سال شروع: ۱۳۹۹	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما سازمان: صدا و سیما	دانشگاه مجری: -	
محل نگهداری گزارش نهایی: مدیریت پژوهش صدا و سیما استان لرستان + مرکز تحقیقات صدا و سیما		

چکیده شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته ها، نتیجه گیری

اسلام بعنوان یک مکتب انسان ساز بیشترین عنایت را به تکریم، تنزیه و تعالی خانواده دارد و این نهاد مقدس را کانون تربیت و مهد مودت و رحمت می‌شمرد. نهادی به این مهمی در جامعه کنونی تا چه حد رنگ اسلامی به خود دارد و چگونه رسانه ملی به عنوان پرمخاطب‌ترین می‌تواند در این زمینه راهگشا باشد؟. این تحقیق در راستای این مهم با ترکیب روش‌های پیمایشی و تحلیل محتوی به تدوین درآمد. جامعه آماری شامل کلیه افراد ۱۵ سال به بالا متاهل همسر دارای فرزند شهرهای خرم آباد، کوهدشت، پلدختر و بروجرد بود.

مهمترین ناهماهنگی خانواده‌ها عبارت بودند از: هماهنگی ضعیف در تربیت فرزندان، درجهت‌گیری عقیدتی، نگرش به ساده‌زیستی، نحوه تعامل با خانواده یکدیگر و دوستان، احساس برابری نسبت به هم، رضایت از رابطه زناشویی و هماهنگی در حل تعارضات و اعتماد به یکدیگر. لذا آموزش نحوه هماهنگی زوجین در تربیت فرزندان، مهارت حل اختلافات عقیدتی و مذهبی، آموزش ساده‌زیستی، آموزش نحوه تعامل با خانواده و دوستان یکدیگر، مهارت اهمیت به یکدیگر و رفع نابرابری جنسی در خانواده، مهارت برقراری مناسب رابطه زناشویی و جنسی، مهارت حل تعارضات و اختلافات و مهارت اعتماد متقابل از مهمترین مواردی بود که باید در برنامه سازی لحاظ گردد.

اما به صورت زیربنایی بایسته است رسانه ملی برای اسلامی کردن خانواده‌ها در برنامه‌ها به مواردی مانند ذیل بپردازد: ترسیم کارکردهای زیستی، تربیتی، روانی و عاطفی خانواده از دیدگاه اسلام، فرعیات نداشتن حقوق هیچ یک از زوجین نسبت به هم، حقوق برابرداشتن ایشان، نقش تکمیلی این دو نسبت به یکدیگر، خاصیت پوشاندگی ایشان برای هم، وجود تفاوت طبیعی میان زن و مرد، تفاوت در نوع نگرش به همسر و در توانمندی‌های جسمی و روحی و فکری زنان از طرف مردان، تبیین حقوق و تکالیف همسران با توجه به تربیت اسلامی و تازه‌های علم، توسعه آگاهی و مهارت خانواده‌ها برای حل اختلافات و تعارضات، سادگی و ساده‌زیستی، مراعات وضع مالی بد، رعایت مرزهای شرعی، پرهیز از ورود مسائل مادی به ازدواج، پرهیز از تجملات، تعیین مهریه‌های سبک، تهیه جهیزیه به مقدار شروع یک زندگی و به قدر وسع و توان والدین، مهربانی، وفاداری، صداقت، عیب پوشی، خوش اخلاقی، تواضع، ایثار، امانت داری، تقسیم کار در وظایف مشترک، پرهیز از جابجایی وظایف اختصاصی و بی‌مسئولیتی در قبال این نقش‌ها، نادیده گرفتن گره‌های کوچک و بی اهمیت زندگی، برطرف نمودن غم‌های همدیگر، رعایت مصالح اعضاء، جلب اعتماد همسر، محبت و ورزشی صادقانه.

همچنین در راستای حذف نابرابری در برنامه‌ها تفهیم شود زن، مظهر زیبایی، ظرافت و حساسیت، نقطه اتکا در مسائل روحی و معنوی، عنصر اصلی تشیکل خانواده، مدیر داخلی خانه، مظهر انس، آرامش و آرایش معنوی محیط خانواده است و مسئولیتهای خانوادگی زنان در قیاس با مسئولیتهای بیرون از منزل ایشان اولویت دارند.

کلید واژه‌ها: خانواده اسلامی، خانواده مطلوب، ازدواج آسان، تعارضات خانوادگی، کارکرد خانواده

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: راه های افزایش امید و تقویت روحیه جهادی در بین جوانان به وسیله رسانه ملی

پژوهشگر اصلی: محمد جواد سعدی پور	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: علوم سیاسی
ناظر علمی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
ناظر اجرایی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
اعتبار طرح: ۱۱۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☒ استانی ☐	
زمینه پژوهش: فرهنگی اجتماعی	سال شروع: ۱۳۹۹	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما سازمان: صدا و سیما	دانشگاه مجری: -	
محل نگهداری گزارش نهایی: مدیریت پژوهش صدا و سیما استان لرستان + مرکز تحقیقات صدا و سیما		

چکیده شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته ها، نتیجه گیری

تعریف از موضوع حساس کاری بسیار دشوار می باشد. به دیگر کلام با توجه به فقدان مبانی نظری در ارتباط با تعریف موضوع حساس؛ محقق در این تحقیق کوشیده است تا خود تعریفی از آن به دست دهد. در واقع تلاش ها بر آن بوده تا موضوع حساس در ارتباط با ایدئولوژی، هنجارها و تجلی هنجارها در قانون اساسی تعریف و تبیین گردد. نظر به اینکه ایدئولوژی اسلامی پایه ساز نظام سیاسی، اجتماعی و فرهنگی در ایران می باشد؛ لذا گزاره ها و یا دال های ایدئولوژیک موجود در قانون اساسی ایران با ادعا شمولیت، جامعیت و قاطعیت و تاحدودی مقدس بودن و ... خود را مبدع ارزش ها، هنجارهای اجتماعی و قانون می دانند. بدیهی است همین اصول زمانی که به خوبی اجرا نشوند، نارضایتی هایی را در جامعه ایجاد می کنند. از این رو حاکمیت این نقصان ها را به مثابه مساله حساس تلقی می کند. در واقع تحت فشارهای محیطی ممکن است حاکمیت نتواند این اصول را به درستی اجرا نماید ولی از طرفی وجود این نقصان ها به گو. نه ای است که نظام سیاسی مستقر؛ وجود آن ها را هم نمی تواند نادیده بگیرد. با این اوصاف کارویژه رسانه در اینجا مشخص می شود که با کارکردهای آشکار و یا پنهان خود موضوعات را با ظرافت و تکنیک های خاص رسانه ای طوری بازنمایی کند که منجر به جریحه دار احساسات مردمی نشده و از طرفی رسانه ای منفعل هم نباشد.

روش: روش این تحقیق به دو صورت کتابخانه ای جهت ترسیم مبانی نظری برای تعریف مساله حساس و نظریات رسانه برای پرداخت این مسائل می باشد. در مرحله دوم از مصاحبه عمیق برای یافتن و تعیین مهمترین اولویت های مسائل حساس و شیوه تحلیل برای تعیین، تشریح و چگونگی پرداخت به مسائل حساس از حیث رویکردها، روش ها، شگردها و برنامه های ایجابی با دو دسته افراد کارشناسان و مدیران اجرایی و امنیتی و در دسته دوم با کارشناسان فنی رسانه مصاحبه صورت گرفته است. در این بین از مهمترین اولویت ها به تناسب ۲۲ نفر کارشناس ۱۷ اولویت برگزیده شده است. در گام دوم کارشناسان فنی و تخصص رسانه که ۵ نفر می باشند که مرکدام از بین اولویت های ۱۷ گانه ۵ موضوع حساس را برگزیده اند.

یافته ها: با توجه به یافته های موجود از مصاحبه هایی که با کارشناسان فنی رسانه به عمل آمده است، دو موضوع ضعف در نظام آموزشی، افزایش فقر شدید و خطر گرسنگی در بین طبقات گسترش فاصله طبقاتی و گرانی و تورم فقیر با ضریب تکرار ۴ بار، و پنج موضوع احیای فرهنگ های تبعیضی و پسمانده چون طایفه گرایی برای جلب آرا در انتخابات و پیامدهای تعصبات قومی آن به خاطر ضعف نظام حزبی در ایران، مذهب گریزی و مذهب ستیزی (کم اعتنایی یا بی توجهی مردم به آداب و مناسک اجتماعی و فرایض دینی)،

کمبود آزادی های سیاسی چون شفافیت در اصل آزادی بیان، رسانه و قلم، بیکاری نیروی تحصیل کرده، ماهر و غیر ماهر و فساد؛ هر کدام با ۲ بار ضریب تکرار و شش موضوع درک ضعیف مسئولین از نیازهای مردم، گسترش روابط غیراخلاقی بویژه مسائل جنسی، بی حجابی و بد حجابی، بی توجهی به نیروهای متخصص و کار آمد در امر سیاستگزاری و امور اجرایی، خشک شدن بلوط ها و آتش سوزی جنگل ها به خاطر سوء مدیریت مدیران، ضعف در اجرای عدالت و گسترش کم عدالتی در جامعه، فساد اداری و پارتی بازی مدیران ملی و استانی هر کدام با ۱ بار ضریب تکرار مهمترین موضوعات حساسی هستند که در رسانه استانی باید به آن ها در قالب رویکرد های آموزشی، اطلاع رسانی و پیام رسانی با استفاده از روش و شگردهای مختلف پرداخت رسانه ای توجه شود.

راهکار: نظر به اینکه هر کارشناس به صورت جداگانه اولویت های ۵ گانه را به مطابق میل خود احصاء کرده است، شیوه چگونگی پرداخت به مسائل حساس از حیث رویکردها، روش ها، شگردها و برنامه های ایجابی در باره هر موضوع حساس در این تحقیق به صورت جداگانه برای برنامه سازان و سیاستگذاران رسانه استانی تعبیه و مشخص گردیده است.

کلید واژه ها: شیوه های پرداخت، موضوعات حساس، صدا و سیما، لرستان.

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: شناسایی قصه های بومی لرستان و چگونگی تبدیل آنها به برنامه های مناسب کودکان

پژوهشگر اصلی: سعادت خودگو	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: تاریخ
ناظر علمی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
ناظر اجرایی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
اعتبار طرح: طرح به صورت موظفی انجام شده	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: - فرهنگی و اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۰
کارفرما سازمان: مرکز تحقیقات صدا و سیما	دانشگاه مجری: -	
محل نگهداری گزارش نهایی: مدیریت پژوهش صدا و سیمای استان لرستان + مرکز تحقیقات صدا و سیما		

چکیده شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته ها، نتیجه گیری

سرزمینی کهنسال لرستان، با فرهنگی و تمدنی چندهزارساله، دارای پشتوانه ای غنی از قصه های بومی است. این قصه های شنیدنی، سینه به سینه از نسلی به نسل دیگر منتقل شده تا به امروز رسیده است. هدف این پژوهش جمع آوری قصه های بومی مردم لرستان و بررسی ظرفیت و پتانسیل این قصه ها در تولید برنامه های صدا و سیما است و نحوه بکارگیری این آنها جهت استفاده کودکان و نوجوانان می باشد. در این پژوهش از مطالعه اسنادی و منابع کتابخانه ای و روش مصاحبه بهره برده شده است.

نتیجه ی این پژوهش نشان می دهد. قصه های بومی لرستان از تنوع، ظرفیت و پتانسیل بی نظیری برای بازآفرینی برخوردارند. از نظر محتوایی چه قصه هایی که از زبان حیوانات نقل می شوند و چه قصه هایی که جنبه خیالی و افسانه ای دارند، همگی حاوی نوعی پند و اندرز اخلاقی و درس هایی برای زندگی هستند. امروزه متاسفانه این قصه ها در شرف فراموشی هستند. بنابراین تبدیل قصه ها به برنامه های متنوع رادیویی و تلویزیونی درست نقطه ی عطفی می تواند باشد که این رسالت بزرگ را بر دوش بگیرد و مانع از فراموشی آنها شود.

صدا و سیما با شگردهای مختلف برنامه سازی قادر است قصه های بومی را در قالب های نو و تازه برای سنین مختلف بخصوص کودک و نوجوان باز آفرینی کند و از این راه ضمن انتقال میراث معنوی این دیار به نسل آینده، نقش مهمی در تربیت و هویت یابی نسل جوان داشته باشد

کلید واژه ها: استان لرستان، قصه، متل، افسانه

عنوان طرح: سنجش سواد رسانه‌ای شهروندان خرم‌آبادی و نقش رسانه در ارتقای آن

پژوهشگر اصلی: پروین گنجی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه‌شناسی
ناظر علمی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
ناظر اجرایی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
اعتبار طرح: طرح در قالب موظفی انجام شده است.	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: فرهنگی و اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۰
کارفرما سازمان: صدا و سیما	دانشگاه مجری: -	
محل نگهداری گزارش نهایی: مدیریت پژوهش صدا و سیما استان لرستان + مرکز تحقیقات صدا و سیما		

چکیده شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

سواد رسانه‌ای یعنی درک و استفاده از رسانه‌های جمعی به صورت قاطعانه از جمله درک آگاهانه و انتقادی از رسانه‌ها، فن‌هایی که آنها به کار می‌برند و اثرات آن. رسانه ملی به عنوان تأثیرگذارترین رسانه آگاهی بخش در سند افق آن، بهبود سیستم ارتباطی با تمامی اقشار و گروه‌های مخاطب به منظور توجه بیشتر به نیازهای آنان و تحکیم پیوند میان مردم و رسانه ملی تکمیل و گسترش شبکه تعاملی رادیویی و تلویزیونی و حضور مؤثر، کارآمد و رقابتی در محیط اینترنت در راستای اهداف ملی و فراملی سازمان به عنوان یکی از اهداف ذکر شده است (سند افق رسانه، ۱۳۸۵). یکی از راه‌های تحقق این هدف، تقویت سواد رسانه‌ای می‌باشد. فلذا این اثر با اجرای روش‌های مصاحبه نیمه ساختار یافته و پیمایش و با اهداف کسب آگاهی از شاخص‌های سواد رسانه‌ای و راهکارهای رسانه‌ای ارتقاء آن در بین شهروندان به رشته تحریر درآمد.

تحلیل نهایی نشان داد، میزان سواد رسانه‌ای ۲۰٪ درصد افراد در حد خیلی کم، ۵۲٪ درصد کم، ۲۱٪ درصد زیاد و ۵٪ درصد در حد خیلی زیاد بود. تمام متغیرهای تحقیق با میزان سواد رسانه‌ای به عنوان متغیر وابسته رابطه معنادار داشتند. در حد خیلی کم سواد رسانه‌ای ۵۷٪ درصد زنان و تنها ۴۰٪ درصد مردان، ۲۴٪ درصد گروه سنی ۶۵ سال و بالاتر، ۴۲٪ درصد مجردین و ۵۷٪ درصد متاهلین، ۳۱٪ درصد افراد سطح پایین طبقه اقتصادی - اجتماعی و تنها ۴٪ درصد افراد دارای سطح بالا طبقه اقتصادی - اجتماعی قرار گرفتند. در تحلیل رگرسیونی نیز بررسی نشان داد، متغیر میزان سواد رسانه‌ای از ۴ عامل میزان تحصیلات، میزان مهارت اینترنت، میزان استفاده از رسانه و سطح پایگاه اقتصادی - اجتماعی تأثیر مستقیم می‌پذیرد و این متغیرها ۷۶٪ درصد تغییرات متغیر سواد رسانه‌ای را تبیین نمودند.

تحلیل اطلاعات مصاحبه‌کنندگان نشان داد، نیازسنجی مخاطبین و تولید برنامه در این راستا، باز تولید ارزشهای فرهنگی، حمایت نهادی و استفاده از سازمانهای غیردولتی در آموزش و تقویت سواد رسانه‌ای و همچنین افزایش احساس تعلق به فرهنگ و سرزمین خود و توجه به توطئه‌های دشمنان از جمله مهم‌ترین پیشنهادات بود.

کلید واژه‌ها: سواد رسانه‌ای، سیاست‌گذاری رسانه، راهکار رسانه‌ای، تعامل رسانه‌ای، پیام‌های رسانه

فرم چکیده طرح پژوهشی

مرکز آموزش و پژوهش استان لرستان

عنوان طرح: دلایل پایین بودن رشد جمعیت و نقش رسانه مرکز لرستان در پیاده کردن سیاست های جمعیتی در استان		
پژوهشگر اصلی: حسن اسماعیل زاده	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: علوم سیاسی
ناظر علمی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
ناظر اجرایی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
اعتبار طرح: ۱۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☒ استانی ☐	
زمینه پژوهش: فرهنگی اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۰
کارفرما سازمان: صدا و سیما	دانشگاه مجری: -	
محل نگهداری گزارش نهایی: مدیریت پژوهش صدا و سیما استان لرستان + مرکز تحقیقات صدا و سیما		

چکیده شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته ها، نتیجه گیری

تحقیق حاضر با هدف دلایل پایین بودن رشد جمعیت و نقش رسانه مرکز لرستان در پیاده کردن سیاست های جمعیتی در استان انجام شده است. روش پژوهش از نوع آمیخته: ترکیبی از روش کیفی و کمی بصورت متوالی بوده است. جامعه آماری پژوهش در بخش کیفی، کلیه ی مدیران رسانه ای، متخصصان روانشناسی، جامعه شناسی و جمعیت شناسی و کارشناسان مذهبی می باشند. از این تعداد در بخش کیفی ۳۰ نفر به شیوه ی هدفمند انتخاب شدند. رویکرد غالب روش شناسی در تحقیق حاضر رویکرد کیفی با اتخاذ روش دلفی چهار مرحله ای می باشد. بر این اساس و جهت جمع آوری اطلاعات از تکنیک مصاحبه نیمه ساختار یافته بهره گرفته شد. مدت مصاحبه ها ۳۰ دقیقه و تحلیل آنها به روش کلایزی انجام پذیرفت. روش تحقیق در بخش کمی، پیمایش می باشد. جامعه آماری در بخش کمی، کلیه ی شهروندان استان لرستان بوده که با بهره گیری از فرمول کوکران، تعداد ۴۰۰ نفر به شیوه نمونه گیری سهمیه ای انتخاب شدند و به پرسشنامه محقق ساخته حاصل از بخش کیفی و مطالعات نظری پاسخ دادند. پاسخگویان از شهرهای بروجرد، خرم آباد و الشتر می باشند.

در مجموع یافته های بخش کیفی پژوهش نشان می دهد فردگرایی منفی، رواج مدرنیته غربی مبتنی بر مصرف و تنوع طلبی، تغییرات هویتی زنان، مشکلات مسکن، مشکلات مربوط به ازدواج، مهاجرت جوانان، بیکاری و مهاجرت، تحصیلات، گسترش طلاق پدیده اسپیزا، تغییر نگرش به ازدواج، گسترش رسانه های مجازی، عدم امنیت شغلی، ضعف اقتصادی، بالا بودن هزینه های فرزند، تغییرات ارزشی، تعدد فرزندان به مثابه امری ناپسند فرزند کالای لوکس، عدم اعتماد، ابهام در آینده کشور، عدم صراحت برنامه ریزان، خلاء پژوهش علمی و تئوریک، اهمیت شرایط اقلیمی از دلایل کاهش جمعیت در استان لرستان است که در قالب عوامل اقتصادی در رتبه اول، عوامل فرهنگی در رتبه دوم، عوامل اجتماعی، عوامل محیطی و اقلیمی در دو بعد ازدواج جوانان و تحدید مولید دسته بندی شده اند. خبرگان نقش رسانه استانی را همسو با رسانه ملی می دانند که آگاهی بخشی و جامعه پذیری، بحران زدایی، حمایت از هنجارهای اجتماعی، نقد سازنده، ایجاد همبستگی، بازنمایی مثبت از تشکیل خانواده برای جوانان را شامل می شود. در بخش کمی شهروندان نیز عوامل اقتصادی را مهمترین عامل کاهش جمعیت می دانند و پس از آن به عامل اجتماعی و فرهنگی و مدرنیته می پردازند. شهروندان، مهمترین نقش رسانه استانی را آگاهی بخشی و شفاف سازی می دانند و بیشترین پاسخگویان، اعتماد به رسانه ندارند.

در مجموع می توان نتیجه گرفت چنانچه بسترهای اجتماعی و اقتصادی و تسهیل ساز در زمینه تغییر نگرش جامعه نسبت به فرزند آوری محقق شود، رسانه ها همسو با سیاستگذارهای کلان و با اخذ سیاست دوری از شایعه پراکنی ضمن جلب اعتماد مخاطبان، قادر خواهند بود در تغییر نگرش جامعه نسبت به فرزند آوری موثر باشند. رسانه ها می توانند با آگاه سازی و حساس سازی در خصوص وضعیت جمعیتی استان، بحرانهای جمعیتی، پیامدهای منفی کاهش جمعیت و تجربه ی کشورهای غربی به آموزش و ارتقاء سطح دانش جمعیتی شهروندان کمک شایانی داشته باشند همچنین با بازنمایی مثبت از خانواده و زن، بازنمایی مثبت از فرزندآوری، بازنمایی مثبت از نقش های والدین و همسری به تغییر نگرش شهروندان در زمینه فرزند آوری اقدام کند. این مهم با استفاده از ظرفیت های فرهنگی و مذهبی بومی، هنرمندان محلی، تولید انیمیشن در خصوص فرزندآوری با زبان بومی و محلی، برگزاری نشست ها و میزگردهای تخصصی با حضور نخبگان میسر می شود.

کلید واژه ها: رسانه استانی، کاهش جمعیت، عوامل اقتصادی، عوامل اجتماعی، عوامل فرهنگی و مدرنیته، عوامل محیطی و اقلیمی. محتوای رسانه ای، سیاستگذاری های جمعیتی

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: تحلیل بیانات مقام معظم رهبری در خصوص شاخص‌های کرامت زنان و راهکارهای رسانه استانی در معرفی آن		
پژوهشگر اصلی: پروین گنجی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه‌شناسی
ناظر علمی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
ناظر اجرایی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
اعتبار طرح: طرح در قالب موظفی انجام شده است.	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: فرهنگی	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما سازمان: صدا و سیما	دانشگاه مجری: -	
محل نگهداری گزارش نهایی: مدیریت پژوهش صدا و سیما استان لرستان + مرکز تحقیقات صدا و سیما		

چکیده شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

کرامت یعنی بزرگی، سخاوت و شرافت. رعایت آن در همه ادیان بخصوص دین اسلام و قانون اساسی مورد سفارش قرار گرفته است. زنان نیمی از جامعه و تربیت کننده نیمی دیگر جامعه هستند. بدون شک در صورتی که احساس کرامت و ارزشمندی نکنند جامعه از ابعاد مختلف امیدواری، تربیتی و نشاط دچار مشکل خواهد شد. نگرش‌ها و باورهای قالبی در طول تاریخ سبب تحقیر زنان شده است. با توجه به نقش برجسته رسانه ملی در خصوص تغییر نگرش و تقویت باور و فرهنگ جامعه به منظور این مهم، بیانات رهبر معظم انقلاب از سال ۱۳۶۸-۱۴۰۱ در باب شاخص‌های رسانه‌ای تقویت کرامت زنان بارویکرد توصیفی-تحلیلی و روش تحلیل محتوای کیفی بررسی شد.

معظم له برای معنای کرامت ۴۷ شاخص‌های آن را تکرار نمود. آن را جز منظومه ارزشی اسلام، نادیده گرفتن آن را میراث جاهلی و توجه به آن را تفاوت برجسته فرهنگ اسلامی با غرب به حساب آورد. به نظر وی رعایت کرامت انسان حافظ صلح جهانی و مشارکت گسترده آحاد مردم در فعالیت‌های مختلف جامعه می‌باشد. کرامت را به دو بخش کرامت ذاتی و اکتسابی تقسیم نمود. متاثر از آموزه‌های دینی، کرامت ذاتی را ناشی از حامل بار امانت الهی بودن انسان دانست. برای کسب کرامت اکتسابی ممنوعیت از شرک، داشتن تفکر و اندیشه، تقوا، صبر، بصیرت، اراده، استقامت، خودباوری، وفای به عهد، درک تفاوت طبیعی بین زن و مرد، کسب علم و تخصص در رشته‌های مختلف، مشارکت و فعالیت سیاسی-اجتماعی، تناسب اشتغال زنان با ساخت بدن، تقسیم و توازن کارها در منزل، ... را به زنان سفارش نمود. شاخص‌های این مفهوم ۶۱ بار در بیانات رهبری تکرار داشت.

رهبر معظم انقلاب در بیانات خود ۸۹ بار به ذکر راهکار ارتقاء کرامت زنان اشاره داشت و مهم‌ترین این راهکارها را لزوم بازگویی و بازیابی نظر اسلام درباره ارزش و کرامت زن، تفسیر نگاه جامع اسلام به زن، اهمیت نقش زن در بالندگی جامعه در اسلام، تبیین دیدگاه اسلام در خصوص حقوق زن، درک کامل و دقیق دیدگاه اسلام در موضوع زن و تصحیح و تصحیح نظرات باطل فرهنگ غربی در این خصوص، تنویر افکار عمومی در خصوص گرایش‌های فمینیستی، تنویر افکار عمومی در خصوص طلبکاری از غرب در موضوع زن، تبیین عدم تفاوت در خلقت بین زن و مرد، اجازه فعالیت اجتماعی به زنان قدر توان، تبیین حق مالکیت و استقلال اقتصادی زن در اسلام، رسمیت حق زن در انتخاب همسر در اسلام، شراکت با همسر در خانواده و نفی تابع مرد بودن در اسلام، الگو قراردادن عناصر معرفتی و اخلاقی و معنوی و سیاسی اجتماعی در وجود حضرت زهرا (س) برای رفع آسیب‌های موجود، معرفی شش الگوی برگزیده

مکتب اسلام (یعنی حضرت خدیجه (س)، حضرت فاطمه زهرا (س)، حضرت زینب (س)، حضرت سکینه (س) و دو الگوی قرآنی حضرت مریم (س) و حضرت آسیه)، تبیین عدم توانایی شعارهای غربی در آزادی و احترام به حقوق زن، دانست.

کلید واژه ها: آیت الله خامنه‌ای، زن، کرامت، فمینیسم، فرهنگ غرب، فرهنگ اسلامی

عنوان طرح: آسیب شناسی سبک زندگی دیجیتالی خانواده‌های خرم‌آبادی

پژوهشگر اصلی: حسن اسماعیل زاده	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: علوم سیاسی
ناظر علمی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
ناظر اجرایی: مرکز تحقیقات صدا و سیما	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
اعتبار طرح: ۲۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: فرهنگی اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما سازمان: صدا و سیما	دانشگاه مجری: -	
محل نگهداری گزارش نهایی: مدیریت پژوهش صدا و سیما استان لرستان + مرکز تحقیقات صدا و سیما		

چکیده شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه گیری

تحقیق حاضر با هدف شناسایی آسیب‌های سبک زندگی دیجیتال در بین شهروندان خرم‌آبادی انجام شده است. تحقیق به روش ترکیبی کیفی کیفی به صورت همزمان انجام شد. جامعه ی هدف پژوهش، شهروندان شهر خرم‌آباد در بخش مصاحبه کیفی و مدیران و سیاستگذاران و برنامه ریزان رسانه ای در بخش دلفی می باشند. شرکت کنندگان در پنل تخصصی ۲۰ نفر از مدیران رسانه ملی، برنامه سازان، پلیس فتا، کارشناسان جامعه شناسی و روانشناسی، علوم ارتباطات و روحانیون می باشند که به شیوه‌ی هدفمند انتخاب شدند. و اطلاعات با استفاده تکنیک مصاحبه نیمه ساختار یافته جمع آوری شد. مدت مصاحبه ها ۳۰ دقیقه می باشد. در بخش مصاحبه با شهروندان ۲۲ نفر از شهروندان خرم‌آبادی که سبک زندگی دیجیتال را تجربه کرده و آسیبی از این سبک زندگی را درک کرده اند به شیوه هدفمند انتخاب و به پرسشهای مصاحبه پاسخ دادند مدت مصاحبه ۴۵ دقیقه بود و تحلیل مصاحبه ها به روش کلایزی انجام پذیرفت.

در مجموع یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد شهروندان خرم‌آبادی همسو با سایر نقاط کشور سبک زندگی دیجیتال را تجربه می‌کنند اگرچه دسترسی به فضای دیجیتال برای همگان میسر نیست پاسخگویان ۵ مصداق از سبک زندگی دیجیتالی را در قالب مفهوم اصلی رفاه دیجیتالی بستر ساز سبک زندگی دیجیتالی مبتنی بر فرهنگ و جایگاه اجتماعی مشخص می‌کنند: ۱- نیاز و آسان سازی دیجیتالی، فعالیت اجتماعی دیجیتالی، فراغت شبکه ای، کارآفرینی و خلاقیت، شناخت دیجیتالی که این سبک زندگی آسیب‌هایی به همراه دارد که در ابعاد فرهنگی (انتقال فرهنگ بیگانه وارزش های نامطلوب، ترویج زبان بیگانه در بین جوانان به عنوان نماد فرهنگ غرب، بی‌سازمانی اجتماعی، شکاف دیجیتالی، رشد ارزش های دیجیتالی، بحران هویت و زیست دوم مجازی، اعتماد و بی‌اعتمادی افراطی، و حاکم شدن دیدگاه منفی فاصله گرفتن از ارزش ها و باورها و واقعیت ها، افزایش مصرف‌گرایی، کم‌رنگ شدن ارتباط فرد با خانواده،)، روانی و اجتماعی (کاهش سرمایه های روانشناختی، خشونت دیجیتال، اعتیاد دیجیتال، جلوه‌گری خود دیجیتالی، گوشه‌گیری و عدم توسعه مهارت‌های اجتماعی، پیری دیجیتال والدین، متزلزل شدن بنیان خانواده، سرریز و اشباع اطلاعاتی، اتلاف وقت، سندرم بی‌انگیزگی، اختلال در فعالیت‌های اصلی، کاهش رضایت ناشویی)، جسمانی (تحرکات پایین جسمانی، مشکلات چشمی، چاقی، مشکلات اسکلتی)، بزهکاری دیجیتال (هرزه‌نگاری اینترنتی (سایبر سکس)، سرقت اطلاعات، قمار آنلاین، بزهکاری مرتبط با محتوا از دست رفتن اطلاعات و نقض حریم خصوصی، تمایلات جنسی و ارضای جنسی دیجیتال ورود به فعالیت‌های غیرقانونی)، آسیب اقتصادی (لوکس گرایی، فروش

کالاها و خدمات ممنوعه، تبلیغ فروش کالاهای غیر استاندارد، به روز خواهی دیجیتالی، فاصله گیری از تولید اقتصادی و سیاسی (کنترل و هدایت افکار عمومی، تأخر سیاستگذاری) طبقه بندی می شود.

از انجایی که شهروندی دیجیتالی نامتوازن که برگرفته از کم هوشی و بی سوادی دیجیتال بوده و موجب آسیبهای فوق می شود رسانه ملی در سه بخش خرد، کلان و تولید محتوا و بر اساس مدلهای رسانه ای می تواند به ارتقای وضعیت شهروندی دیجیتال با آموزش سواد دیجیتال و تقویت هوش دیجیتالی خانواده های خرم آبادی کمک نماید.

کلید واژه ها: رسانه ملی، سبک زندگی دیجیتال، شهروند دیجیتال، هوش دیجیتال، سواد دیجیتال.

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...

ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

اداره کل

فرهنگ و ارشاد اسلامی

۳ طرح

عنوان طرح: بررسی وضعیت انتقادی در مطبوعات استان لرستان با روش تحلیل محتوای کیفی در بازه زمانی ۱۰ ساله

پژوهشگر اصلی: ۱- آرمان ذاکر	مدرک تحصیلی: ۱- دکترا	رشته تحصیلی: ۱- زبان شناسی
۲- حسن رضا آریایی راد	۲- دکترا	۲- جامعه شناسی سیاسی
ناظر علمی: کیانوش رستمی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: روزنامه نگاری
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۱۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: مطبوعات و رسانه	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه آیت ا ... العظمی بروجردی (ره)	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

چکیده

طبق تعریف انجمن فلسفه آمریکا (۱۹۹۰) تفکر انتقادی فرایند هدفمندی است که به شواهد، موقعیت، روش‌ها و اصول توجهی معقول و مستدل دارد. در عصر حاضر تفکر انتقادی از مهارت‌های لازم برای زیستن است زیرا تفکر درست و نظام مند پایه تمامی پیشرفت‌های بشر و تنها راه درک تعاملات و روابط پیچیده دوران معاصر است. تفکر انتقادی در جهان مردم سالار اهمیتی دو چندان دارد زیرا اشتباه در قضاوت و اقدام بر پایه تفکر نادرست می‌تواند نتایج جبران ناپذیر فردی و اجتماعی داشته باشد. از این رو آموزش تفکر انتقادی و عادت به درست اندیشیدن بسیار مهم است. مطبوعات و رسانه‌ها در این مهم نقشی انکار ناپذیر دارند و میتوانند با ترویج تفکر انتقادی و با بالا بردن سطح سواد رسانه‌ای مخاطبین خود باعث ایجاد جامعه‌ای پویا و سعادت‌مند شوند. مطبوعات محلی با توجه به نزدیکی بودن به مسائل روزمره مردم می‌توانند تفکر انتقادی را به جنبه‌های مختلف زندگی مخاطبان خود وارد کنند.

در این پژوهش به بررسی جایگاه تفکر انتقادی در مطبوعات استان لرستان در بازه زمانی ۱۰ سال اخیر می‌پردازیم. بدین منظور با جمع‌آوری داده‌ها به صورت کتابخانه‌ای و از آرشيو نشریات و نشریه‌ها پر تیراژ لرستان با توجه به امکان دسترسی به آرشيو آنها انتخاب شد و از هر نشریه ۵ شماره به طور تصادفی در بازه مورد بررسی انتخاب گردید. در مرحله بعد این شماره‌ها به صورت تحلیل محتوای کیفی مورد بررسی قرار گرفت و همه مطالب و مطالب آنها از نظر دارا بودن مولفه‌های تفکر انتقادی معرفی شده در گزارش دلفی انجمن فلسفه آمریکا مورد بررسی قرار گرفت. در نهایت مشخص شد که در مجموع عناوین نشریات مورد مطالعه لرستان تنها ۲۱/۸۰ درصد از کل مطالب نشریات دارای مولفه‌های ذکر شده بودند که این درصد نیاز به ارتقا و افزایش دارد با استفاده از ابزارهایی چون تفسیر تبیین استدلال، ارزیابی و سایر مولفه‌های تفکر انتقادی در تهیه مطالب نشریات میتوان ضمن ارتقاء مولفه‌های تفکر انتقادی در نشریات لرستان باعث ارتقاء سواد رسانه‌ای مخاطبان این نشریات و در نهایت دستیابی به جامعه‌ای پویاتر سالمتر و سعادت‌مند تر شد.

مقدمه

در دهکده جهانی، تفکر انتقادی یکی از مهارت‌های زندگی برای درست زیستن هر انسانی است، به طور کلی تفکر انتقادی را شامل تجزیه و تحلیل ارزشیابی و استنباط دانسته‌اند. توانایی کند و کاو یک مساله تعبیر و تفسیر تبیین و خود تنظیمی از جمله مؤلفه‌های محوری

تفکر انتقادی قلمداد میشوند تفکر انتقادی تفکری تحلیلی است. یعنی موضوع را می شکافد اجزای آن را دانه دانه می سنجد و در ادامه شیوه ترکیب آنها را واری می کند. تعاریف مختلفی از تفکر انتقادی وجود دارد؛ زیرا تفکر انتقادی مفهومی چند بعدی و شامل فعالیت ها و پردازش های ذهنی پیچیده است که به آسانی قابل توصیف و اندازه گیری نیستند. سقراط، افلاطون و ارسطو تفکر انتقادی را توانایی سؤال کردن آموختن و تفکر درباره اندیشه ها و ارزشها میدانستند. انیس یکی از معروف ترین کسانی است که به رشد سنت تفکر انتقادی کمک کرده او میگوید: تفکر انتقادی تفکری تأملی و منطقی است که بر تصمیم گرفتن درباره این که چه چیزی را باور کنیم یا انجام دهیم تمرکز دارد. توجه این تعریف به تصمیم گیری درباره انجام دادن چیزی است که در تعریف گذشته تصریح نشده بود. نکته جالب این تعریف، توجه به جنبه هایی از تفکر انتقادی است که مورد توافق معلمان و پژوهشگران واقع شده و آن این که تنها راه واقعی برای رشد توانایی تفکر انتقادی فکر کردن درباره تفکر خود که فراشناخت نامیده میشود و تلاش آگاهانه برای ارتقای آن با استفاده از برخی مدل های تفکر خوب در آن حوزه است. برخی از شاخصه های تفکرات انتقادی شامل مشاهده تفسیر، تحلیل، استنتاج، سنجش توضیح و فراشناخت است. طبق اظهارات رینولد (۲۰۱۱)، یک فرد با یک گروه برای بکار گرفتن تفکر انتقادی باید به مواردی ملاحظه کنند که عبارتند از:

شواهد طبق حقایق

مهارت برای جدا کردن مشکل از موقعیت

معیارهای مناسب و مربوط برای قضاوت کردن بدون اشکال

روش های قابل اجرا با تکنیکهایی برای شکل گرفتن قضاوت

ساختارهای نظری قابل اجرا برای درک مشکل و سؤال موجود.

تفکر انتقادی به دنبال مشخصه هایی است که کارهای زیر را انجام دهند تشخیص اشکالات و ارائه راهی اجرایی برای حل آنها درک اهمیت اولویت بندی و ترتیب حق تقدم در حل مشکل جمع آوری و ترتیب دهی به اطلاعات شناسایی فرضیات و مقادیر تعیین نشده درک و به کار بستن زبان همراه با صحت، وضوح، تشخیص و تمیز تفسیر داده ها برای ارزیابی کردن شواهد و سنجش استدلال ها شناخت وجود یا عدم وجود روابط منطقی بین اصول یا طرح ها رسیدن به نتیجه های تضمینی و عمومیتها قرار دادن آزمونی برای نتیجه گیری و عمومیت دادن به آن باز سازی الگوی عقاید خود بر اساس تجربیات گسترده تر تصمیم گیری های دقیق در مورد چیزهای خاص در زندگی روزمره به طور خلاصه تفکر انتقادی یک تلاش مداوم برای آموختن هر گونه اعتقادی و یا شکلی از علم بر اساس مدارک و شواهد است که پشتیبانی کننده و یا تکذیب کننده آن و نتیجه گیری های آن است.

اهمیت و ضرورت مسأله

در زمانه ای که در جوامع توسعه یافته نیز با وجود رسانه های آزاد همچنان چهره های عوامگرا می توانند بر سر کار یابند و فضای جهان را با رفتارهای خردستیزانه خود آشوبناک کنند به نظر میرسد همچنان جهان کم و بیش به رسانه های منتقد نیازمند است. رسانه هایی که بتوانند با خرد ستیزان مقابله کنند و رفتار آنان را به بوته نقد بگذارند. جهان در عصر حاضر بیش از هر زمان به نقد احتیاج دارد. نقد در جهت تصحیح رفتار تندروها و دعوت به خرد ورزی امروزه دغدغه اندیشمندان همه جوامع هموار کردن مسیر برای رسیدن به توسعه ای پایدار است و توسعه پایدار با گردش آزاد اطلاعات ملازمت اجتناب ناپذیری دارد. از همین رو مطبوعات و رسانه های آزاد در جوامع توسعه یافته یک رکن محسوب میشوند؛ رکنی برای باز نگه داشتن فضای رسانه ای که بتوان با گردش آزاد اطلاعات دست به نقد و تحلیل زد. توجه به مسئله تفکر انتقادی در رسانه های مکتوب لرستان و همچنین سطح سواد رسانه ای نگارندگان و مخاطبین این مطبوعات برای تحلیل جایگاه خبررسانی آزاد و مخاطبان با سواد رسانه ای بالا از ضرورت های انجام این پژوهش است.

روش تحقیق

تحلیل محتوا روش تحقیقی است برای گرفتن نتایج معتبر و قابل تکرار از داده های استخراج شده از متن تحلیل محتوا، فرآیند تبدیل کیفیت ها به کمیته ها و سپس تبدیل همین کمیته به کیفیت است. تحلیل محتوا روشی است که می توان آن را درباره انواع گوناگون پیامهای مندرج در آثار ادبی مطلبها اسناد رسمی، خطابه ها، اعلامیه های سیاسی گزارشهای اجتماعات برنامه های شنیداری و دیداری و گزارش مصاحبه های نیمه رهنمودی به کار بست. از جمله محورهای مناسب برای تحلیل محتوا عبارتند از گزارشهای بایگانی شده اسناد و مدارک نامه ها خاطرات مطالب روزنامه ها یادداشتهای جلسات زنده فیلم ها برنامه های نمایشی رادیو و تلویزیون تحلیل محتوای کیفی را میتوان نوعی روش شناسی تحقیق در خدمت تفسیر محتوایی داده ها دانست. تحلیل محتوا معمولاً به دو روش تحلیل محتوای کمی و کیفی تقسیم میشود و محقق باید بر اساس طرح موضوع و با توجه به نوع استفاده از تحلیل محتوا و روال به کارگیری آن در مطالعه از این دو نوع روش سود ببرد تا بتواند از سردرگمی و ابهام کاربرد میان دو روش دوری گزیند. تحلیل محتوا به منزله تکنیکی علمی عمدتاً در قرن بیستم رایج شد. شاخه های گوناگون علوم اجتماعی همچون ارتباطات جامعه شناسی علوم سیاسی و روانشناسی آن را در پژوهشهای خود به کار گرفته اند. تحلیل محتوای کیفی را می توان روش تحقیقی برای تفسیر ذهنی محتوایی داده های متنی از طریق فرایندهای طبقه بندی نظام مند کدبندی و محتواسازی با طراحی الگوهای شناخته شده دانست. تحلیل محتوای کیفی به فراسویی از کلمات یا محتوای عینی متون می رود و محتوا با الگوهایی را که آشکار یا پنهان هستند به صورت محتوای آشکار می آزماید. تحلیل محتوای کیفی یکی از روشهای تحقیق است که برای تحلیل داده های متنی کاربردی فراوان دارد. از دیگر مواردی که میتوان در آنها از این روش سود جست مردم نگاری نظریه بنیادی پدیدارشناسی و تحقیقات تاریخی است. جهت انجام این تحقیق از ۶ عنوان نشریه پرتیراژ شهرهای مختلف استان لرستان در بازه ده ساله اخیر و با استفاده از ابزارهای علم تحلیل متن مورد تحلیل محتوای کیفی قرار گرفته و مولفه های گفتمان انتقادی در این نشریات منتخب ارزیابی می شود.

تفکر انتقادی در نشریات ۱۰ سال اخیر لرستان

برای بررسی تفکر انتقادی در نشریه های ۱۰ سال اخیر استان لرستان ۶ عنوان نشریه پرتیراژ و با سابقه لرستان با توجه به دسترسی پژوهشگران به آرشیو آنها انتخاب شد. با توجه به همه گیری بیماری کرونا و تعطیل بودن برخی از دفاتر نشریات و نیز عدم امکان سفر به شهرهای مختلف استان و با در نظر گرفتن سابقه و تیراژ و پراکندگی جغرافیایی استان در نهایت دو نشریه از بروجرد دو نشریه از خرم آباد یک نشریه از دلفان و یک نشریه از الیگودرز جهت انجام این پژوهش انتخاب شدند از بروجرد هفته نامه پیغام و هفته نامه فرهنگ بروجرد از خرم آباد هفته نامه سیمره و هفته نامه با مداد لرستان از دلفان روزنامه دلفون سلام و از الیگودرز دو هفته نامه اشترانکوه نشریاتی بودند که از میان ۲۱ نشریه محلی فعال ثبت شده در سایت اداره ارشاد اسلامی لرستان برای این پژوهش انتخاب شدند. از این نشریات ۴ عنوان هفته نامه یک عنوان روزنامه و یک عنوان دو هفته نامه بودند. سپس با توجه به بازه ۱۰ ساله مورد مطالعه در این پژوهش به طور تصادفی ۵ شماره از این نشریات در بازه ۱۰ ساله ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۸ انتخاب شد و مورد بررسی قرار گرفت. انتخاب این شماره ها کاملاً تصادفی بوده است البته ذکر این نکته ضروری است که آرشیو برخی از این نشریه ها به طور کامل در دسترس نبود و به دلیل محدودیت در دسترسی به آرشیو برخی از این نشریات تعداد شماره های مربوط به ۷۰۶ سال اخیر بیشتر بوده است. برای بررسی تفکر انتقادی در این نشریات از تعاریف و استانداردهای گزارش دلفی انجمن فلسفه آمریکا استفاده شد. در این پژوهش جمعی از صاحب نظران به ابعاد مختلف و تعریف مولفه ها و ویژگیهای تفکر انتقادی پرداخته اند. شرح مفصل این پژوهش و جزئیات و توضیحات آن در فصل چهارچوب نظری این پژوهش آمده است. به طور خلاصه میتوان گفت که صاحب نظران در این پژوهش شاخصه ها و مولفه های زیر را برای تفکر انتقادی معرفی کرده اند:

۱- ادراک و تفسیر

۲- تجزیه و تحلیل

۳- ارزیابی

۴- استنتاج

۵- تبیین

۶- خود تنظیمی

در مرحله بعد این پژوهش تمامی شماره های نشریات مورد مطالعه که تعداد ۳۰ شماره از نشریات ذکر شده بود از نظر این شاخصه ها و مولفه ها مورد بررسی قرار گرفت. متأسفانه با توجه به اینکه آرشیو و فایل الکترونیکی قابل جستجو برای برخی از این نشریات فراهم نبود پژوهشگران مجبور به تحلیل محتوای این نشریات به صورت دستی و غیر خودکار شدند. به این منظور و با توجه به عدم امکان استفاده از واژه شمار پردازشگر رایانه ای به علت در دسترس نبودن قابل الکترونیکی برخی نشریات و عدم امکان دسترسی به محتوای فایل برخی از نمونه های موجود به علت ذخیره شدن به صورت عکس تعداد عناوین این نشریات در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت. بدین معنی که بدون توجه به حجم و تعداد لغات یک مطلب مطالب شمارش و تحلیل شد. برخی از مطالب مورد بررسی قرار گرفته به اندازه چند سطر و برخی دیگر بیش از یک صفحه نشریه بود. مطالب نشریات در گام بعدی شمارش شد تا مشخص شود که در هر شماره از نشریات فوق الذکر چند عنوان مطلب بدون در نظر گرفتن حجم آنها، چاپ شده است. سپس تعداد مطالب مربوط به آگهی ها و رپورتاژ آگهی ها از تعداد عناوین کلی کم شد زیرا به علت سفارشی بودن آگهی ها، نویسنده نشریه امکان دخل و تصرف در آنها را ندارد. در مرحله بعد عناوین باقی مانده از نظر وجود یا فقدان عناصر و مولفه های تفکر انتقادی معرفی شده در چهارچوب نظری مورد استفاده در این پژوهش به صورت تحلیل محتوایی مورد بررسی قرار گرفتند و مشخص شد که کدام مطالب حاوی مولفه های تفکر انتقادی و کدام مطلب فاقد این مولفه هاست. شرح کامل و با جزئیات این فرایند در قسمت قبلی این پژوهش ارائه شد. با بررسی های انجام شده مورد مطالعه این پژوهش نتایج زیر حاصل شد. با بررسی انجام شده مشخص شد که در مجموع کل شماره های نشریات بررسی شده ۹۰۱ عنوان مطلب غیر آگهی درج شده است. این مطالب توسط پژوهشگران این مطالعه یکی یکی خوانده شد و از نظر وجود یا عدم وجود مولفه های تفکر انتقادی مورد بررسی قرار گرفت. در مجموع در ۳۰۰ عنوان از مطالب بررسی شده در این نشریات حداقل یکی از مولفه های تفکر انتقادی یافت شد که این تعداد معادل ۸۰/۲۱ درصد از کل مطالب نشریات است. به عبارت دیگر در کل مطبوعات بررسی شده استان ۸۰/۲۱ درصد مطالب با توجه به تفکر انتقادی و با استفاده از مولفه های آن نوشته شده است که این درصد بسیار کمتر از مقدار مطلوب است. در مجموع ۶۰۱ عنوان از مطالب بررسی شده فاقد هر گونه مولفه تفکر انتقادی بود که این مقدار برابر با ۶۷/۴۳ درصد از کل مطالب چاپ شده در نشریات بررسی شده استان است. اگر آگهی ها را از مطالعه انجام شده حذف کنیم می توان گفت که ۳۳/۲۹ درصد از مطالب غیر آگهی نشریات بررسی شده لرستان دارای مولفه های تفکر انتقادی و متأسفانه ۷۰/۶۶ درصد از مطالب فاقد این مولفه هاست. تقریباً می توان گفت که تنها در یک سوم مطالب نوشته و چاپ شده در نشریات بررسی شده استان لرستان ردپایی از تفکر انتقادی دیده می شود.

از نتایج به دست آمده در این پژوهش میتوان دریافت که نشریات بررسی شده لرستان از نظر جایگاه تفکر انتقادی در جایگاه مطلوبی قرار ندارند. پرداختن به مطلب خبری صرف بدون تفسیر تحلیل و یا ارزیابی خبر در نهایت مطبوعات استان را به ارگانهای روابط عمومی نهادها و ادارات دولتی استان بدل کرده است. بیشترین مطالبی که در نشریات استان می توان دید گزارش رویدادها و جلسات رسمی برگزار شده در سطح استان و نقل قول هایی از سخنرانی مسئولین در این جلسات است. مسئولینی که طبیعتاً تنها به بیان دستاوردهای خود در حوزه کاریشان می پردازند و کمتر درباره کمبودها و مشکلات موجود سخن میگویند. با توجه به محرومیت اقتصادی و امکاناتی استان در مقایسه با مناطق دیگر کشور این رویکرد باعث پنهان ماندن نقاط ضعف و کارها و خدمات انجام نشده می شود. انتظار می رود مطبوعات استان با بالاتر بردن و تقویت حس مطالبه گری خود در مقام سوال کننده و نقد کننده از وضعیت موجود در برابر مسئولین محلی برآیند و تنها صرفاً به بیان دستاوردها و نقل قول از آنها شبیه روابط عمومی سازمان های دولتی بسنده نکنند. عدم توجه به تفکر انتقادی و مولفه ها و عناصر آن در نهایت باعث تعمیق شکاف بین مردم و مسئولین شده و همزمان با کاستن حس مطالبه گری مردم جذابیت نشریه برای

مخاطب را نیز کم میکند. طبیعتاً خوانندگان و مخاطبان مطبوعات خرید و خواندن یک نشریه مطالبه گر با دید انتقادی را به یک نشریه خنثی و بدون مطالبه گری ترجیح می دهند.

کلید واژه ها: استان لرستان، تحلیل محتوا، مطبوعات، تفکر انتقادی

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

کمک به اصلاح فرایند انجام کار
استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری

عنوان طرح: میزان تأثیر و باورپذیری ذهن کاربران در خصوص اخبار و مطالب فضای مجازی رسانه ای استان لرستان در پنج سال گذشته

پژوهشگر اصلی: احمد حقی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: فلسفه تعلیم و تربیت
ناظر علمی: خدیجه فولادوند	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: روانشناسی عمومی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: رسانه و مطبوعات	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

مقدمه

گسترش ارتباطات الکترونیک جامعه جدید را چنان از جوامع پیشین متمایز ساخته است که برخی عصر نو را عصر ارتباطات می‌خوانند عصر حاضر موسوم به عصر شبکه‌ها اطلاعات و ارتباطات سعی دارد با فراهم آوردن شبکه‌های اجتماعی مجازی پوشش خبری کامل در زمینه‌های مختلف اعم از اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و ... افکار عمومی را به سمت اهداف خود جهت دهی کند رشد فضای مجازی از یک سو موجب تسهیل ارتباطات و از میان برداشتن موانع جغرافیایی و دسترسی به اطلاعات شده است و از دیگر سو زمینه‌های بروز آسیب‌ها و مسائلی را در این زمینه فراهم کرده است کاهش روابط اجتماعی از نوع تعاملات چهره به چهره و مستقیم و افزایش تعاملات از نوع کمی و نه کیفی در بعد فضای مجازی برای مقاصد ارتباطی یکی از آثار سوء فضای مجازی بوده است. فضای مجازی دنیای وسیع و پیچیده‌ای است که گروهها و افراد مختلف با گرایشها باورها و اعتقادات گوناگون در آن زندگی میکنند واژه زندگی در این فضا به اشتباه به کار نرفته است چرا که توامان و همگام با دنیای واقعی بر باورهای انسان اثر می‌گذارد.

شکل‌گیری باورها درست از زمان کودکی آغاز میشود بتدریج و در طول زندگی هزاران باور از تمام جنبه‌های زندگی در ذهن ما شکل میگیرد. این باورها با یکدیگر تعامل دارند بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند و یک سیستم باوری تشکیل میدهند. مهمترین منشأ شکل‌گیری باورهای انسان عبارتند از والدین تجربیات شخصی آزمایشات شخصی هنجارهای فرهنگی و اجتماعی تحصیلات رسانه‌های خبری و فضای مجازی امروزه ما در دنیایی زندگی میکنیم که هر کس میتواند بصورت آنلاین به اطلاعات مورد نظر و حتی بیشتر از آن دست یابد. اگر چه این امر فرصتی را برای گسترش سریع دانش و اطلاعات ما به ارمغان می‌آورد اما جنبه منفی هم دارد.

یکی از موضوعات مورد توجه در حوزه شبکه‌های اجتماعی ارزیابی اعتبار سنجی و باورپذیری اطلاعات ارائه شده است. باورپذیری درباره کیفیت باور کردن و قابل باور بودن اطلاعات از منظر کاربر است و دارای دو جزء اساسی است. یکی اعتماد پذیری و دیگری تخصص اعتماد پذیری از این حیث که اطلاعات باید به لحاظ ساختاری، نوشتاری و ظاهری به شیوه‌های ارائه شود که اعتماد خواننده را به خود جلب کند تخصص از این جهت که به سبکی علمی اصولی و از سوی منبعی شایسته به رشته تحریر درآمده باشد. اطلاعات درست یا نادرست فضای مجازی میتواند به دیگران منتقل شود در تصمیم‌گیریها استفاده شود و میتواند بر نگرشها و رفتارهای کاربر تأثیر بگذارد. ما با اطلاعات زیادی در زندگی روزمره مواجه میشویم که اغلب آنها را فیلتر میکنیم و تنها اطلاعاتی را حفظ میکنیم که برای ما مفید

است. معیار ما برای استفاده از اطلاعات فضای مجازی اعتبار یا باورپذیری آن است واسن و بورکل (۲۰۰۲) تحقیقات نشان داده است که باورپذیری اطلاعات فضای مجازی میتواند تحت تاثیر عوامل فردی و شخصیتی نیز باشد ایوبو و واسیلوا (۲۰۱۶) موضوع باورپذیری اطلاعات به ارزیابی و قضاوت انسان وابسته است که نشان دهنده رفتار کاربرد در فضای مجازی است. با توجه به اینکه ویژگیهای شخصیتی افراد زمینه ساز رفتارهای آنان است باورپذیری نیز تحت تاثیر ویژگیهای شخصیتی است و ضروری است در این گذر به آن هم توجه شود.

بیان مساله

از نگاه دیوید بل (۲۰۰۱) فضای مجازی مجموعه ای از تعاریف نمادین است که شبکه ای از عقاید و باورها را در قالب داد و ستد بیت رد و بدل میکند تحولات اجتماعی اغلب موجب تغییر ارزشهای اجتماعی می شوند به ویژه روابط اجتماعی را تغییر می دهند و پیدایش رفتارها نگرشها و حتی گروه های جدید را سرعت می بخشند. به بیان دیگر، الگوهای جدید اجتماعی در اثر پیدایش و توسعه بسترها و ابزارهای نوین ارتباطات یعنی فضای مجازی حاصل میشوند بر این اساس ارزشهای فرهنگی اعتقادات و الگوهای رفتاری جوامع بشدت تحت تأثیر فضای مجازی قرار گرفته است به گونه ای که حتی هویت فردی و اجتماعی افراد در بستر فضای مجازی تعریف می شود و شکل می گیرد.

هویت یک سازه اجتماعی است؛ به طور اجتماعی تثبیت میشود و از زندگی اجتماعی روزمره مردم بیرون می آید. برخی از عناصر هویت ساز که در شکل گیری هویت فرهنگی سنتی نقش دارند عبارتند از: نهاد خانواده نهادهای آموزشی محل زندگی نهادهای مذهبی، دین زبان قومیت و نژاد در درون چنین فضایی میتوان فارغ از دخالت و مزاحمت فرهنگهای بیگانه عناصر هویت بخش منسجم و تقریباً ثابتی ارائه کرد اما فرایند جهانی شدن و فضای مجازی با متحول کردن فضا و زمان و جدا کردن آنها از مکان توانایی مورد نظر را به کاهش داده است و تغییر و تحول دائمی به واقعیت انکار ناپذیر و اساسی حیات اجتماعی ما بدل شده است.

از ویژگی های منحصر به فرد فضای مجازی گمنامی است که دنیایی محاسبه، ناپذیرتر سیال تر و موقتی تر از دنیای روزمره ساخته است. فضای مجازی به عنوان رسانه ای نوین قادر است فرد را از مکان جدا کند و به جهان پیوند بزند در نتیجه افراد با منابع هویت یابی بی شماری روبه رو هستند و هویت یابی شکل غیر محلی و جهانی پیدا می کند. به واسطه ی این تحولات ذهنیت و هویت جامعه نیز متحول و سیال و ناپایدار می شود و برداشت های ما از مفاهیم هویت فرهنگی نیز دگرگون می شود.

گسترش روز افزون شبکه های اجتماعی در میان کاربران اینترنت نیازمند بررسی رفتارهای فردی و اجتماعی انسان است. همچنین حضور فعال در صحنه تعاملات شبکه های اجتماعی مجازی نیز مستلزم نظارت های اجتماعی متعارف و اعمال تمهیداتی در جهت حفظ سلامت روابط اجتماعی است به همین دلیل در پژوهش حاضر تلاش بر این است که میزان تاثیر و باورپذیری ذهن کاربران لرستانی در خصوص اخبار و مطالب رسانه ای استان لرستان در فضای مجازی طی پنج سال گذشته مورد ارزیابی قرار گیرد. انتظار این است که با مطالعه این مولفه ها میزان کارایی رسانه های خبری لرستان در فضای مجازی را در تاثیرگذاری مثبت و منفی بر ذهن مخاطبان سنجیده و برخی از عوامل و موانع تاثیر گذاری بیشتر بر ذهن مخاطبان شناسایی شوند.

اهمیت و ضرورت مساله

گسترش اطلاعات نادرست در شبکه های اجتماعی مشکل بزرگی است که ارزیابی کاربر از صحت اطلاعات را به چالش اساسی تبدیل میکند به همین خاطر نحوه ارزیابی اعتبار و عوامل موثر بر باورپذیری اطلاعات در بستر رسانه های اجتماعی به یک موضوع مهم برای مصرف کنندگان اطلاعات امروزی تبدیل شده است. امروزه فضای مجازی به مهمترین ابزار دسترسی شهروندان به اطلاعات و ارتباطات تبدیل شده است به نحوی که میتوان گفت تنها پنجره رو به زندگی برای برخی از شهروندان فضای مجازی و تلفنهای هوشمند شده است. اما این شبکه های اجتماعی خود دارای پیامدهای ناگواری است که میتواند شهروندانی غیر واقع بین ایجاد نماید که با واقعیتهای جامعه فاصله داشته باشد. برای شناسایی علل گرایش به فضای مجازی و باور اطلاعات موجود در آن نیاز به تحقیق بوده که در این

پژوهش به بررسی عوامل موثر بر باورپذیری و میزان باورپذیری ذهن کاربران در خصوص اخبار و مطالب فضای مجازی رسانه ای استان لرستان در پنج سال گذشته پرداخته خواهد شد.

بررسی عوامل موثر بر باورپذیری اطلاعات فضای مجازی میتواند علاوه بر توسعه دانش موجود الگوی مناسبی در اختیار سیاست گذاران فضای مجازی در راستای تقویت جنبه های باورپذیری اطلاعات قرار دهد. علیرغم آغاز تحقیقات و نظریه پردازی ها نسبت به فضای مجازی در چند دهه قبل در خارج از کشور در ایران به باورپذیری اطلاعات این حوزه توجه کمتری شده است. اطلاعات در فضای مجازی از فقدان نسبی مراجع حرفه ای برای نظارت بر محتوا رنج میبرند گسترش اطلاعات نادرست در شبکه های اجتماعی مشکل بزرگی است که ارزیابی کاربر از صحت اطلاعات را با مشکل مواجه میکند بنابراین یکی از ضرورت های تحقیق حاضر پر کردن خلاء های موجود اطلاعاتی در باب میزان باورپذیری اطلاعات فضای مجازی و عوامل موثر بر آن است.

اهداف پژوهش

تعیین میزان تاثیر و باورپذیری ذهن کاربران فضای مجازی در استان لرستان در ارتباط با اخبار و مطالب رسانه های این استان شناسایی مولفه های تاثیرگذاری فضای مجازی بر ذهن کاربران فضای مجازی در استان لرستان شناسایی موانع تاثیر پذیری کاربران فضای مجازی از مطالب و اخبار رسانه های استان لرستان در فضای مجازی

بحث و نتیجه گیری

سوال اول

میزان تاثیر و باورپذیری ذهن کاربران فضای مجازی در استان لرستان در ارتباط با اخبار و مطالب رسانه های این استان به چه اندازه ای است ؟

یافته های اماری نشان داد که میانگین تاثیر و باورپذیری ذهن کاربران فضای مجازی در بین شرکت کنندگان برابر با ۶۵/۷۹ با انحراف معیار ۳۹/۸ میباشد که نشان دهنده این نکته مهم است که تاثیر و باورپذیری ذهن کاربران فضای مجازی در سطح و اندازه نسبتا بالایی میباشد و لذا بر مبنای این یافته ها به سوال اول این مطالعه پاسخ داده می شود. این یافته یکی از یافته هایی است که اطلاعات توصیفی و کمی را به محققان و جامعه مورد مطالعه ارایه کرده است و لذا نیازی به تبیین از طرف محققان دیده نمی شود تنها تبیینی که در این زمینه می توان ارایه کرد این است که به این سوال فرعی که از متن این سوال اصلی بیرون میاید پاسخ داد و آن این است که چرا میزان تاثیر و باور پذیری کاربران فضای مجازی در استان لرستان در ارتباط با مطالب و اخبار رسانه های این استان زیاد است. می توان این میزان بالای از باور پذیری را این گونه تبیین کرد که چون جامعه لرستان دارای یک ساختار سنتی هست و عمدتا رسانه های رسمی بیشترین تاثیر گذاری ذهنی را در طول زمان بر ذهن مخاطب داشته اند و لذا در این سن کاربرانی که در فضای مجازی حضور دارند طبیعی است که اطلاعاتی که از شبکه های مجازی استان به عنوان شبکه های رسمی و مورد اعتقاد ارایه میشود را به طور کامل بپذیرند و تاثیر زیادی را بر ذهنشان بگذارد.

سوال دوم

کدام محتوای فضای مجازی بیشترین تاثیر را بر ذهن کاربران داشته است ؟

همانطور که نشان داد به ترتیب محتوای سیاسی با میانگین و انحراف استاندارد ۱۷/۳ بیشترین گذاری را بر باور پذیری و ذهنیت شرکت کنندگان مطالعه حاضر به عنوان کاربران فضای مجازی داشته است. بعد از محتوای سیاسی به ترتیب محتوای مربوط به مسایل اجتماعی با میانگین و انحراف استاندارد ۱۱/۳ و ۹۶/۰، محتوای علمی و آموزشی با میانگین و انحراف استاندارد ۰۱/۳ و ۹۴/۰ محتوای مربوط به مسایل مذهبی با میانگین و انحراف استاندارد ۹۷/۲ و ۸۷/۰ محتوای مربوط به مسایل تبلیغاتی و خدماتی با میانگین و انحراف استاندارد ۹۰/۲ و ۸۲/۰، محتوای مربوط به مسایل عامیانه و اطلاعات عمومی با میانگین و انحراف استاندارد ۷۸/۲ و ۸۰/۰ محتوای مربوط به سوال

و نظر سنجی با میانگین و انحراف استاندارد ۴۶/۲ و ۷۳/۰ و محتوای مربوط به تفریح و سرگرمی با میانگین و انحراف استاندارد ۱۹/۲ و ۷۰/۷۰ بیشترین تاثیرگذاری را بر ذهن و باورپذیری شرکت کنندگان در مطالعه حاضر به عنوان کاربران شبکه های مجازی داشته اند. نکته قابل تبیین در این یافته این است که واقعا چرا محتوای سیاسی بیشترین تاثیر را بر ذهن کاربران در فضای مجازی داشته است. یکی از تبیینهای مناسب در این زمینه این است که افرادی که عمدتا در فضای مجازی حضور دارند حتما به یک طیف خاصی گرایش سیاسی دارند و لذا همین عقیده کلی به اینکه یک طیف یا جبهه سیاسی خاصی را داشته باشی یا در آن عضو باشی یکی از دلایل مهمی است که باعث شده این نوع محتواها تاثیر بسیاری بیشتری بر ذهن مخاطبان داشته باشد.

البته نکته دیگر که یک تبیین روانشناختی است آن است که متأسفانه بسیاری از اخبارهای که با محتوای سیاسی مخابره کمی شود معمولا صحت و سقمش مورد تایید نیست و شاید امیخته به دروغ باشد. ولی از آنجایی که ذهن انسان تمایل به دریافت اطلاعات چالشی و مثبت دارد و اطلاعات سیاسی به دلیل اینکه به لحاظ چالشی در سطح بالایی هستن بیشترین تاثیر را هم بر ذهن مخاطبان دارند.

سوال سوم

چه مولفه هایی تاثیر گذاری فضای مجازی بر ذهن کاربران فضای مجازی در استان لرستان را افزایش میدهند؟ برای پاسخ دهی به این سوال یک ماتریکس خود تعاملی ساختاری بر اساس پاسخ دهی شرکت کنندگان به سوالات پرسشنامه طراحی شد. ماتریس خود تعاملی ساختاری از ابعاد و شاخصهای مطالعه و مقایسه آنها با استفاده از چهار حالت روابط مفهومی تشکیل میشود ماتریس دستیابی (RM) از تبدیل ماتریس خود تعاملی ساختاری به یک ماتریس دو ارزشی صفر و یک بدست می آید در ماتریس دستیابی درایه های قطر اصلی برابر یک قرار می گیرد. همچنین برای اطمینان باید روابط ثانویه کنترل شود به این معنا که اگر **A** منجر به **B** شود و **B** منجر به **C** شود در این صورت باید **A** منجر به **C** شود. یعنی اگر بر اساس روابط ثانویه کنترل شود به این معنا که اگر **A** منجر به **B** شود و **B** منجر به **C** شود در این صورت باید **A** منجر به **C** شود. یعنی اگر بر اساس روابط ثانویه باید اثرات مستقیم لحاظ شده باشد اما در عمل این اتفاق نیفتاده باشد باید جدول تصحیح شود و رابطه ثانویه را نیز نشان داد پس از آنکه ماتریس دسترسی اولیه بدست آمد با وارد نمودن انتقال پذیری در روابط متغیرها ماتریس دسترسی نهایی بدست می آید. این یک ماتریس مربعی است که هر یک از درایه های آن هنگامیکه عنصر به عنصر با هر طولی دسترسی داشته باشد یک و در غیر اینصورت برابر صفر است. روش بدست آوردن ماتریس دسترسی با استفاده از نظریه اویلر است که در آن ماتریس مجاورت را به ماتریس واحد اضافه میکنیم برای متغیر **C** مجموعه دستیابی (خروجی یا اثر گذاریها) شامل متغیرهایی است که از طریق متغیر **C** میتوان به آنها رسید مجموعه پیش نیاز (ورودی یا اثرپذیریها) هستند؟

به عالی منابع تاثیر پذیری کاربران فضای مجازی از مطالب و اخبار رسانه های استان لرستان در فضای مجازی برای پاسخ دهی به این سوال ابتدا نظرات متخصصان در حوزه فضای مجازی پرسیده شد و سپس با استفاده از تر دآوری اطلاعات و داده ها گویه هایی گردآوری شد که با دسته بندی و کدگذاری این گویه در قالب مولفه هایی کلی دسته بندی شدند که در ادامه به بررسی آنها در قالب ارایه گزارش هایی اماری و ریاضیاتی پرداخته می شود. در زیر مدل کلی از مولفه هایی که مانع از تاثیر پذیری کاربران فضای مجازی از اخبار و رسانه های استان لرستان می شود ارایه شده است.

بار عاملی استاندارد تاثیر بی توجهی و عدم پایبندی به اخلاق مداری در رفتار عوامل اخلاقی بر عدم تاثیر پذیری کاربران فضای مجازی از اخبار و رسانه های استان لرستان مقدار ۳۲۳/۰ بدست آمده است. در همچنین مقدار آماره و نیز ۳۷۸/۲ بدست آمده است. بنابراین با اطمینان ۹۵ میتوان ادعا کرد اخلاق مداری در رفتار عوامل اخلاقی بر عدم تاثیر پذیری کاربران فضای مجازی از اخبار و رسانه های استان لرستان تاثیر منفی و معناداری دارد.

بار عاملی استاندارد تاثیر حاکمیت ارزشهای دینی عوامل دینی بر عدم تاثیر پذیری کاربران فضای مجازی از اخبار و رسانه های استان لرستان مقدار ۳۸۹/۰ بدست آمده است. همچنین مقدار آماره و نیز ۹۷۴/۲ بدست آمده است. بنابراین با اطمینان ۹۵ میتوان ادعا کرد حاکمیت ارزشهای دینی عوامل دینی بر عدم تاثیر پذیری کاربران فضای مجازی از اخبار و رسانه های استان لرستان تاثیر مثبت و معناداری دارد. بار عاملی استاندارد تاثیر عدم تاثیر پذیری کاربران فضای مجازی از اخبار و رسانه های استان لرستان بر تقویت سیستمهای

آموزشی عوامل آموزشی مقدار ۰/۰/۶۶۴ بدست آمده است. همچنین مقدار آماره ۱ نیز ۱۴/۷۳۷ بدست آمده است. بنابراین با اطمینان ۹۵ میتوان ادعا کرد: عدم تاثیر پذیری کاربران فضای مجازی از اخبار و رسانه های استان لرستان بر تقویت سیستم های آموزشی (عوامل آموزشی) تاثیر مثبت و معناداری دارد.

بار عاملی استاندارد تاثیر عدم تاثیر پذیری کاربران فضای مجازی از اخبار و رسانه های استان لرستان بر استقرار فرهنگ تغییر عوامل فرهنگی مقدار ۰۲/۰۹۰ بدست آمده است. همچنین مقدار آماره و نیز ۱۵/۷۳۹ بدست آمده است. بنابراین با اطمینان ۹۵ میتوان ادعا کرد عدم تاثیر پذیری کاربران فضای مجازی از اخبار و رسانه های استان لرستان بر استقرار فرهنگ تغییر عوامل فرهنگی) تاثیر مثبت و معناداری دارد. بار عاملی استاندارد تاثیر تقویت سیستمهای آموزشی عوامل آموزشی بر ویژگی های شخصیتی عوامل شخصیتی مقدار ۰/۱/۵۰ بدست آمده است. همچنین مقدار آماره و نیز ۷/۸۴۶ بدست آمده است. بنابراین با اطمینان ۹۵ میتوان ادعا کرد تقویت سیستمهای آموزشی عوامل آموزشی بر عدم تاثیر پذیری کاربران فضای مجازی از اخبار و رسانه های استان لرستان تاثیر مثبت و معناداری دارد.

بار عاملی استاندارد تاثیر ویژگیهای شخصیتی عوامل شخصیتی بر عدم تاثیر پذیری کاربران فضای مجازی از اخبار و رسانه های استان لرستان مقدار ۰/۳۷۶ بدست آمده است. همچنین مقدار آماره نیز ۳/۹۵۶ بدست آمده است. بنابراین با اطمینان ۹۵ میتوان ادعا کرد ویژگیهای شخصیتی عوامل شخصیتی بر عدم تاثیر پذیری کاربران فضای مجازی از اخبار و رسانه های استان لرستان تاثیر مثبت و معناداری دارد. بار عاملی استاندارد تاثیر ویژگیهای رفتاری عوامل رفتاری بر عدم تاثیر پذیری کاربران فضای مجازی از اخبار و رسانه های استان لرستان مقدار ۰/۶۹۲ بدست آمده است. همچنین مقدار آماره نیز ۱۶/۴۲۷ بدست آمده است. بنابراین با اطمینان ۹۵ میتوان ادعا کرد ویژگیهای رفتاری عوامل رفتاری) بر عدم تاثیر پذیری کاربران فضای مجازی از اخبار و رسانه های استان لرستان تاثیر مثبت و معناداری دارد.

در تبیین این یافته می توان گفت که عوامل آموزشی و شخصیتی و اخلاقی و فرهنگی به عنوان عوامل چهارگانه مهمی هستند که مانع از باور پذیری و اثرگذاری بیشتر رسانه در سطح استان می شود. این یافته را می توان اینگونه تبیین که وقتی افرادی که در فضای مجازی هستند طوری آموزش دیده باشند که به همه چیز و همه کس را باور نکنند طبیعی است که میزان باورپذیری و اعتماد هم در آنها کاهش پیدا می کند. لذا به این خاطر به مردم استان لرستان بویژه افرادی که در این مطالعه شرکت کردند افرادی باسواد و تحصیل کرده هستند میزان باور پذیری در بین آنها نسبت به آنچه که در شبکه های مجازی استانی ارایه می شود باور پایین تری دارند.

کلید واژه ها: استان لرستان، باورهای اجتماعی، ذهن کاربران، فضای مجازی، فضای مجازی رسانه ای

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

بهبود عملکرد ارائه خدمات

به کارگیری نتایج در تصمیمات و برنامه ریزی ها

عنوان طرح: بررسی و آسیب شناسی میزان اقبال عمومی به لباس های برگرفته از الگوهای محلی در استان لرستان

پژوهشگر اصلی: غلامرضا تاجبخش	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر علمی: سید سیامک موسوی اسدزاده	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: ادبیات نمایشی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۳۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: مد و لباس، حجاب و عفاف	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه آیت ا ... العظمی بروجردی (ره)	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی و آسیب شناسی میزان اقبال عمومی به لباسهای برگرفته از الگوهای محلی در استان لرستان انجام پذیرفته است روش انجام تحقیق کمی و کیفی بوده است در بخش کمی با بهره گیری از تکنیک پیمایش به گردآوری اطلاعات و داده ها پرداخته ایم، جامعه آماری شامل تمامی شهروندان بالای ۱۶ سال شهرستان بروجرد و حجم نمونه آماری برابر با ۳۸۷ نفر میباشد.

روش نمونه گیری به شکل خوشه ای چند مرحله ای انجام پذیرفته است در بخش کیفی با بهره گیری از تکنیک مردم نگاری به شکل میدانی به بررسی سبک پوشش لباسهای محلی و سنخ شناسی انواع آن در بین زنان و مردان لرستان پرداخته شده است. از این بین می توان به کلاه زیر سربند چادر، پیراهن شلوار جلیقه زیر پیراهن کت، سرداری کلنجه لچک روسری زنان بختیاری تنبان یا شیلیته چارقد چاقچور چادر کمری قجری کلاه خور دستار کمربند و شال در بین زنان و مردان لرستان اشاره کرد که در بخش یافته ها مورد اشاره قرار گرفته اند با این وجود الگوهای طراحی شده در زمان کنونی بیشتر به شکل الگوهای تلفیقی بین سبکهای جدید و سنتی است که فاقد هویت مجزا و تعریف شده ای از لباسهای محلی است و بیشتر تداعی کننده سبک پوششی سنتی است. در عین حال در بخش کیفی پژوهش به ارائه مدل‌های طراحی شده بر گرفته از لباسهای سنتی نام برده در بالا پرداخته شده است و طراحی خطی برخی از این نوع الگوها ارائه گردیده است.

یافته های پژوهش در بخش کمی نشان میدهد که بین متغیرهای مصرف رسانه ای، دینداری سرمایه اجتماعی سرمایه فرهنگی تعلقات، قومی سنت گرایی و مدگرایی با متغیر وابسته رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد همچنین بین یکنواختی سبک پوشش و اقبال عمومی به پوشش لباسهای برگرفته از سبک پوشش محلی رابطه منفی و معنادار وجود دارد یافته های پژوهش در بخش کیفی نیز حاکی از انواع سبکهای پوششی زنان و مردان در لرستان و نواحی مختلف آن است. نتایج پژوهش نشان میدهد که جهت مقابله با آسیبهای بیان شده در این پژوهش میتوان به فرهنگ سازی از طریق فعالیتهای آموزشی تبلیغی و هدایت احیای فرهنگ ایرانی اسلامی اقدام کرد.

بحث و نتیجه گیری

به طور کلی عوامل مختلفی در سبک پوشش لباس در لرستان تاثیرگذار بوده است، شرایط اقلیمی و آب و هوایی سرما و گرما و شرایط جوی دیگر بر نحوه پوشش افراد، به ویژه مردمان لرستان تأثیر گذارده و جنبه های کاربردی خاصی را برای اجزای پوشاک پدید آورده است. مشابه یافته های سایر پژوهش ها جنس و نوع پارچه ضخامت تعداد اجزاء بلندی و کوتاهی و رنگ در پوشاک لرستان ارتباط

مستقیمی با آب و هوای منطقه دارد نحوه معیشت و زیست افراد ساکن در شهرستانهای لرستان که در گذشته مبتنی بر دامداری و کشاورزی بوده نیز بر نوع پوشاک مردمان این منطقه تأثیر گذارده است که این تأثیر هم در کیفیت و شکل ظاهری و هو در ضخامت و تنگ و گشاد بودن پوشاک دیده میشود. استفاده از زیورآلات گرانبها یا پارچه های زربافت و مخمل نیز حکایت از نوع معیشت افراد دارد با بررسی شباهتهای موجود در سرپوشها و تن پوشهای زنان استانهای مجاور و با در نظر گرفتن حوزه جغرافیایی میتوان نشانه ای از فرهنگ پذیری و تأثیر گذاری بر یکدیگر را مشاهده کرد پوشاک در استان لرستان علاوه بر نقش کارکردی نشانه ای از هویت فرهنگی و اجتماعی است انتخاب رنگ و نقوش روی پارچه و تزیین لباس به اشکال مختلف معرف شخصیت طبقه اجتماعی و دارایی افرادی است که بدین وسیله خود را از سایر افراد متمایز می کنند. رنگ پوشاک نیز متأثر از اقلیم و آب و هوای منطقه است با شناخت رنگهای حاکم در هر جامعه می توان به سنجش شخصیت فردی و اجتماعی افراد آن جامعه پی برد. نقوش روی پوشاک و تزیینات و زیورآلات خصوصاً در بین بانوان لرستانی علاوه بر اینکه معرف ذوق هنری و آداب و سلیقه قومی در طول تاریخ بشر بوده است، ریشه در باورها و اعتقادات آنها دارد و مظهر و نمونه ای است از مفاهیمی که در زندگی آنها دارای معناست. گاه زمینه لباس از یک نقش واحد به وجود می آید و یگانگی مطلق را نشان میدهد و گاه ممکن است نقوش یکی پس از دیگری زمینه لباس را بیارایند و پس از چندی دوباره پدیدار گردند همچنان که هنگامه کاشت، داشت و برداشت یا هنگامه ییلاق و قشلاق از پی هم می آیند و می روند.

کلید واژه ها استان لرستان، لباسهای محلی، سبک پوشش لباس، مد و لباس، حجاب و عفاف

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانسها یا نشستهای تخصصی و ...
 ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

بهبود عملکرد ارائه خدمات

به کارگیری نتایج در تصمیمات و برنامه ریزی ها

کمیته امداد امام خمینی (ره)

۱۴ طرح

عنوان طرح: بررسی اثربخشی پرداخت کمک معیشت به مددجویان تحت پوشش

پژوهشگر اصلی: مجید طائف، مهدی امرائی، اردوان میهن پور	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر علمی: محمدرضا حسینی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر اجرایی: دانیال حاتم پور	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
اعتبار طرح: ۲۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۳۹۹	سال اتمام: ۱۴۰۰
کارفرما: اداره کل کمیته امداد امام خمینی (ره) لرستان	دانشگاه مجری:	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر مرکزی کمیته امداد امام خمینی (ره)		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

<p>دولت همه ساله مبالغ قابل توجهی تحت عنوان کمک معیشت از محل درآمدهای عمومی صرف کمک به نیازمندان میکند انتظار بر این است که معیشت پرداختی کمیته امداد به مددجو بتواند تا حدودی جابگویی نیازهای زندگی وی باشد. به طوریکه آلام و استرسهای خانواده را کاهش داده و خانواده‌ها را برای رسیدن به هدفهای بالاتر تقویت کند. هدف از انجام این پژوهش، بررسی اثربخشی کمک معیشت کمیته امداد بر خانوادههای تحت پوشش است. این پژوهش دارای رویکردی کیفی بوده و از روش تحلیل محتوا به‌عنوان روش تحقیق استفاده شده است. روش گردآوری دادهها، مطالعه اسناد بالادستی و مصاحبههای عمیق و باز با 30 نفر از نخبگان آگاه از موضوع مورد بحث است. روایی این پژوهش توسط مصاحبه شوندهگان و سپس کارشناسان متخصص مورد بررسی قرار گرفت و تأیید گردید. برای تحلیل دادهها از روش مقایسه مداوم در طی سه مرحله کدگذاری باز، انتخابی و محوری استفاده شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که اثربخشی معیشت کمیته امداد دارای 5 مقوله اصلی شرایط علی، عوامل زمینهای، عوامل مداخله گر، راهبردها و کنشها و اثربخشی کمک معیشت امداد است، از مجموع داده‌ها چنین به دست آمد که کمک معیشت پرداختی به مددجو از بعد مادی فاقد اثربخشی ولی از بعد معنوی و روحی روانی برای مددجو از اثربخشی لازم برخوردار است.</p>
<p>کلید واژه‌ها: استان لرستان، اثربخشی، کمک معیشت، کمیته امداد امام، مددجو</p>

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

<p>الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ... ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...</p>
--

عنوان طرح: گزارش مدیریتی بررسی زمینه های بروز آسیب در ارتباطات بین کارکنان و مددجویان

پژوهشگر اصلی: بهنام فروتن، قاسم غلامی لاکسار، اردوان میهن پور	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر علمی: محمدرضا حسینی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر اجرایی: دانیال حاتم پور	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
اعتبار طرح: ۲۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۰
کارفرما: اداره کل کمیته امداد امام خمینی (ره) لرستان	دانشگاه مجری:	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر مرکزی کمیته امداد امام خمینی (ره)		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر به منظور بررسی زمینه های بروز آسیب 1 در ارتباطات 2 بین کارکنان و مددجویان در کمیته امداد امام خمینی (ره) استان لرستان با استفاده از روش کیفی و تحلیل محتوا انجام گرفته است. پس از مطالعات اسنادی و مشاهده محققین از نحوه فعالیت و ارائه خدمات اجتماعی، شناسایی نقاط مبهم و نیازهای پژوهشی، ساختار مصاحبه در قالب 17 سؤال اساسی طراحی و جامعه آماری به تعداد 31 نفر از مدیران، کارشناسان، مددکاران، اساتید دانشگاه و مددجویان تحت حمایت به صورت هدفمند انتخاب و پس از انجام مصاحبه 28 مقوله اولیه بیشترین تکرار را داشته و به اشباع نظری 3 رسید در مرحله کدبندی ثانویه 9 مقوله 4 شامل ارتقای آگاهی فردی و دانش اجتماعی، ارتقای باورهای دینی و الهی، مدیریت و مسائل اداری، سازمان، آسیبهای اجتماعی، سرمایه اجتماعی، مسائل فرهنگی، شغل و درآمد استخراج و در مرحله سوم سه مقوله هسته‌ای (آموزش مهارت‌های زندگی - اداری و فن ارتباط مؤثر، مسائل اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی) تعیین شد و در پایان مدل ارتباطی بین شرایط و زمینه های مداخله‌گر در ارتباط بین کارکنان و مددجویان طراحی گردید.

کلید واژه ها: استان لرستان، آسیب شناسی، ارتباطات، مددجو، کمیته امداد

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...
الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار مقاله
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، بهبود عملکرد ارائه خدمات

عنوان طرح: شناسایی رابطه بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه با نشخوار فکری و ناگویی خلقی دانش آموزان مادر سرپرست مقطع متوسطه شهرستان کوهدشت در سال تحصیلی ۹۴-۹۵

پژوهشگر اصلی: ریحانه فیضی چشمه کبود	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: روانشناسی
ناظر علمی: دکتر مهدی یوسفوند	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: حمید فرخ پور	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
اعتبار طرح: ۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: اداره کل کمیته امداد امام خمینی (ره) لرستان	دانشگاه مجری:	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر مرکزی کمیته امداد امام خمینی (ره)		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

در طی دو نسل گذشته بر تعداد بچه‌هایی که با هر دو والدین خود زندگی نمی‌کنند و همچنین تعداد بچه‌هایی که حاصل زندگی‌های بدون ازدواج هستند، افزوده شده است. عدم حضور پدر، اثرات متفاوتی را بر روی نوجوانان دختر و پسر دارد. تعدادی از مطالعات نشان می‌دهد که کودکان در خانواده‌هایی که پدر در آن حضور ندارد، از هوش (**IQ**) پایین‌تری برخوردارند، همچنین بیان و گفتار آنها در سطح پائینی می‌باشد. با توجه به این مهم این پژوهش به دنبال تعیین رابطه بین طرحواره‌هایی ناسازگار اولیه با میزان نشخوار فکری و ناگویی خلقی دانش آموزان مادر سرپرست شهرستان کوهدشت می‌باشد.

روش پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی می‌باشد به طوری که در این نوع مدل پژوهشگر به علت پدیدایی مسئله دسترسی ندارد لذا از طریق مطالعه معلول به علت احتمالی پی می‌برد. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها نسبت به نوع متغیرهای تحقیق از روش‌های آمار توصیفی (معیارهای تمرکز، معیارهای پراکندگی و جداول فراوانی همراه با نمودارهای مربوطه) و برای تبیین فرضیات تحقیق از روشهای استنباطی پارامتریک (آزمون رگرسیون و آزمون تحلیل واریانس و ...) بر اساس نرم افزار آماری (**spss**) استفاده می‌شود.

نتایج کلی پژوهش حاکی از آن بود که بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با نشخوار فکری و ناگویی خلقی دانش آموزان مادر سرپرست رابطه مثبت معناداری وجود دارد. طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه پیش‌بینی‌کننده مثبتی برای هیجان‌خواهی و ناگویی خلقی بوده است. می‌توان از این نتایج اینگونه استنباط کرد که هرچه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه دانش آموزان مادر سرپرست نمره بالاتری بگیرند، نشخوار فکری و ناگویی خلقی در آنها بالا می‌رود.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، طرحواره‌های ناسازگار، ناگویی خلقی، دانش آموزان

اشاعه و کاربرست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...

الف) اقدامات انجام شده: ارائه در کنفرانس و نشست‌های تخصصی

ب) کاربرست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، بهبود عملکرد ارائه خدمات

عنوان طرح: اثربخش شناخت درمانی مبتنی بر ذهن آگاهی بر تحریف‌های روانشناختی و سازگاری اجتماعی سالمندان تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره)		
پژوهشگر اصلی: حسین زکی زاده	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: روانشناسی
ناظر علمی: دکتر همایون هارون رشیدی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: حمید فرخ پور	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
اعتبار طرح: ۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: اداره کل کمیته امداد امام خمینی (ره) لرستان	دانشگاه مجری:	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر مرکزی کمیته امداد امام خمینی (ره)		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف تعیین اثربخشی اثربخش شناخت درمانی مبتنی بر ذهن آگاهی بر تحریف‌های روانشناختی و سازگاری اجتماعی سالمندان انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش کلیه سالمندان شهر خرم‌آباد در سال ۱۴۰۰ بودند. حجم نمونه پژوهش شامل ۳۰ نفر مرد سالمند (۶۵ تا ۷۵ سال) بود که با روش نمونه‌گیری در دسترس و با توجه به ملاک‌های ورود و خروج مطالعه انتخاب شدند. گروه آزمایش مداخله آموزشی را هشت جلسه ۹۰ دقیقه‌ای هفتگی دریافت نمودند. پرسش‌نامه‌های مورد استفاده در این پژوهش شامل تحریف‌های روانشناختی و سازگاری اجتماعی بود. داده‌ها با تحلیل کوواریانس تک متغیره، با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد بین گروه‌های آزمایش و کنترل از نظر تحریف‌های روانشناختی و سازگاری اجتماعی تفاوت معنی‌داری وجود داشت ($p < 0.001$). به عبارت دیگر شناخت درمانی مبتنی بر ذهن آگاهی باعث کاهش تحریف‌های روانشناختی و افزایش سازگاری اجتماعی سالمندان شد. منطبق با یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان مداخله شناخت درمانی مبتنی بر ذهن آگاهی را به عنوان یک روش کارا جهت کاهش تحریف‌های روانشناختی و افزایش سازگاری اجتماعی سالمندان پیشنهاد داد.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، تحریف‌های روانشناختی، سازگاری اجتماعی، سالمندان، شناخت درمانی مبتنی بر ذهن آگاهی

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ... ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...
الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: ارائه در نشست تخصصی ب) کاربست یافته‌ها: بهبود عملکرد ارائه خدمات

عنوان طرح: طراحی و تبیین مدل کارآفرینی اجتماعی سازمانی در کمیته امداد امام خمینی (ره)

پژوهشگر اصلی: علیرضا دریکوند	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مدیریت کارآفرینی
ناظر علمی: پروانه گلرد، علی رضائیان	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مدیریت
ناظر اجرایی: حمید فرخ پور	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
اعتبار طرح: ۱۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: اداره کل کمیته امداد امام خمینی (ره) لرستان	دانشگاه مجری:	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر مرکزی کمیته امداد امام خمینی (ره)		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

هدف اصلی این پژوهش، طراحی و تبیین مدل کارآفرینی اجتماعی سازمانی در کمیته امداد خمینی (ره) است. پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نوع تحقیقات اکتشافی است. رویکرد پژوهش آمیخته بر مبنای نظریه داده بنیاد و روش کمی معادلات ساختاری بوده است. ابزار گردآوری اطلاعات مصاحبه نیمه ساخت یافته با ۱۵ نفر از مدیران ارشد، میانی و کارشناسان کمیته امداد خمینی و کارشناسان فعال در حوزه کارآفرینی اجتماعی سازمانی است که با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. کدها و مؤلفه‌های کارآفرینی اجتماعی سازمانی (۲۵۷ مفهوم کلیدی، ۷۲ مقوله فرعی، ۳۰ مقوله اصلی) از مصاحبه‌ها احصاء و در قالب مدل مفهومی داده بنیاد تدوین گردید. مقوله محوری، خودکفائی و اشتغال است که در پنج بعد ایجاد شغل با درآمد باثبات، شغل متناسب، توانمندسازی اقتصادی، مشاغل پایدار و ترویج و نهادینه‌سازی فرهنگ کارآفرینی و با توجه به عوامل علی، زمینه‌ای، مداخله‌گر، راهبردها و نتایج، تدوین و مدل نهایی ارائه شد. سپس در بخش کمی تحقیق فرضیه‌های تحقیق تدوین و برای آزمون آنها پرسشنامه‌ای طراحی و اطلاعات توسط ۳۲۰ نفر از کلیه مدیران، معاونین و کارشناسان اشتغال و حمایت در کمیته امداد امام خمینی (ره) و تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌ها با روشهای تحلیل عاملی تأییدی و مدل‌های تحلیل مسیر با استفاده از نرم افزارهای SPSS و Amos صورت پذیرفت. نتایج مرحله کمی نشان داد مدل تحلیل مسیر با استفاده از نرم افزارهای که روابط موجود در مدل با ضرایب تأثیر مناسبی به تأیید رسید و با بخش کیفی همخوانی داشت.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، کارآفرینی، کارآفرینی اجتماعی سازمانی، کمیته امداد، رویکرد آمیخته، نظریه داده بنیاد

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار مقاله، ارائه در کنفرانس و نشست تخصصی
ب) کاربست یافته‌ها: ارتقای بهره‌وری در سازمان، بهبود عملکرد ارائه خدمات

عنوان طرح: بررسی رابطه بین هویت سازمانی با توانمندسازی روانشناختی و بهبود عملکرد کارکنان کمیته امداد

شهرستان بروجرد

پژوهشگر اصلی: حامد کیادی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: ma
ناظر علمی: کاوه قدمی	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: حمید فرخ پور	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت
اعتبار طرح: ۲۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۰
کارفرما: اداره کل کمیته امداد امام خمینی (ره) لرستان	دانشگاه مجری:	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر مرکزی کمیته امداد امام خمینی (ره)		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه هویت سازمانی با توانمندسازی روانشناختی و عملکرد کارکنان در کمیته امداد شهرستان بروجرد انجام شده است. روش تحقیق مورد استفاده از نظر هدف کاربردی و به لحاظ ماهیت و روش توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش کارکنان تعداد ۱۰۰ نفر از کارکنان کمیته امداد شهرستان بروجرد شامل منطقه ۱ و ۲ و بخش اشرینان فعالیت داشته اند، که براساس جدول مورگان ۸۰ نفر می باشد. روش نمونه گیری غیراحتمالی در دسترس استفاده شده است. برای گردآوری داده‌ها از ابزار پرسشنامه‌های استاندارد هویت سازمانی (چنی؛ ۱۹۸۳)، توانمندسازی کارکنان اسپریتزر و میشر (۱۹۹۲)، ارزیابی عملکرد کارکنان (شعبانی؛ ۱۳۹۳) استفاده شده است. داده‌های جمع آوری شده از طریق آزمون‌های آماری از جمله آزمون کلموگروف- اسمیرنوف و با بهره گیری از نرم افزار آماری SPSS23 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که هویت سازمانی با توانمندسازی روانشناختی و عملکرد کارکنان در کمیته امداد شهرستان بروجرد رابطه دارد. هویت سازمانی کارکنان با توانمندسازی آنها از اهمیت ویژه ای برخوردار است. بررسی این موضوع باعث می شود تا اینکه مدیران به کارکنان اهمیت بیشتری بدهند تا کارکنان احساس کنند که کار از آن خودشان است و خود را متعلق به سازمان بدانند که این امر باعث وجود عملکرد مفید شغلی در کارکنان شده و زمینه ای را برای پیشرفت سازمان و افراد سازمان فراهم می کند و در نهایت باعث بالارفتن توانمندسازی کارکنان می گردد.

کلید واژه ها: استان لرستان، هویت سازمانی، توانمند سازی کارکنان، ارزیابی عملکرد کارکنان، کمیته امداد شهرستان بروجرد.

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار مقاله، ارائه نشست تخصصی
ب) کاربست یافته ها: بهبود عملکرد ارائه خدمات

عنوان طرح: بررسی رابطه عوامل فرهنگی و آموزشی با توانمندسازی زنان (مورد مطالعه: زنان سرپرست خانوار تحت پوشش کمیته امداد شهرستان بروجرد)

پژوهشگر اصلی: بهروز علی یاری	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: M. A
ناظر علمی: لیلا عظیمی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: حمید فرخ پور	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت
اعتبار طرح: ۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۰
کارفرما: اداره کل کمیته امداد امام خمینی (ره) لرستان	دانشگاه مجری:	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر مرکزی کمیته امداد امام خمینی (ره)		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

تحقیق حاضر با هدف « بررسی رابطه بین عوامل فرهنگی و آموزشی با توانمند سازی زنان سرپرست خانوار» تحت پوشش کمیته امدادشهر بروجرد می باشد، و با این توصیف این تحقیق با روی توصیفی پیمایشی در- سال 1399 انجام شد، و انتخاب جامعه آماری، کلیه زنان سرپرست خانوار شهر بروجرد، که طبق آخرین آمار به عمل آمده حدود 15913 نفر می باشد. همچنین برای نمونه گیری ابتدا با محاسبه حجم نمونه از طریق معادله کوکران تعداد 384 نفرانتخاب و از روی نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای، استفاده شده است. ابزار تحقیق نیز برای جمع آوری داده ها پرسشنامه بوده که قبل از اجرا، اعتبار و پایایی آن مورد تایید قرار گرفت که در نهایت داده ها در دو بخش توصیف و آزمون فرضیه ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته های تحقیق نشان می دهد که بین عوامل فرهنگی و آموزشی با توانمند سازی زنان سرپرست خانوار رابطه معناداری وجود دارد، و در واقع حمایت اجتماعی با بتای $b = 0 / 293$ ، عوامل آموزشی $b = 0 / 344$ عزت نفس $b = 0 / 314$ میزان تحصیلات $b = 0 / 172$ و عوامل فرهنگی $b = 0 / 106$ بیشترین سهم را در میزان توانمندسازی زنان سرپرست خانوار را در دارند. و این متغیرها توانسته اند 39 درصد از واریانس میزان توانمند سازی زنان سر پرست خانوار را تبیین کنند.

کلید واژه ها: استان لرستان، عوامل فرهنگی، عوامل آموزشی، توانمند سازی، حمایت اجتماعی، زنان

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ... ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...
الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار مقاله ب) کاربست یافته ها: بهبود عملکرد ارائه خدمات

عنوان طرح: تأثیر آموزش‌های ضمن خدمت بر بهره‌وری کارکنان کمیته امداد امام خمینی (ره) با نقش میانجی‌گری تعلق سازمانی

پژوهشگر اصلی: جمشید باجلان	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: M. A
ناظر علمی: محمد طاهری روزبهانی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: دانیال حاتم پور	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۶۵ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: اداره کل کمیته امداد امام خمینی (ره) لرستان	دانشگاه مجری:	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر مرکزی کمیته امداد امام خمینی (ره)		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

تحقیق حاضر با هدف تأثیر آموزش‌های ضمن خدمت بر بهره‌وری کارکنان کمیته امداد امام خمینی (ره) شهرستان بروجرد با نقش میانجی‌گری تعلق سازمانی انجام شد. روش مورد استفاده در این تحقیق از لحاظ روش توصیفی-پیمایشی و از لحاظ هدف کاربردی و از شاخه میدانی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه کارکنان کارکنان کمیته امداد امام خمینی (ره) شهرستان بروجرد می باشد که تعداد کارکنان در زمان انجام تحقیق ۸۰ نفر می باشند. با استفاده از فرمول تعیین حجم نمونه جدول مورگان تعداد ۶۶ نفر به روش نمونه گیری مرحله ای، به عنوان نمونه انتخاب شدند. در این تحقیق از پرسشنامه‌های استاندارد آموزش ضمن خدمت کارکنان؛ (بهشتی، ۱۳۸۴)، تعلق سازمانی؛ (شاوفلی و همکاران، ۲۰۰۳)، بهره‌وری؛ (شریفی، ۱۳۹۱) استفاده شد. جهت بررسی پایایی پرسشنامه‌ها آلفای کرونباخ محاسبه گردید که حاکی از پایایی مطلوب پرسشنامه‌ها بود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف، آزمون t -تک نمونه ای با کمک نرم افزار SPSS، ویراست ۲۱ و معادلات ساختاری با نرم افزار PLS استفاده شد. نتایج حاکی از آن است که آموزش‌های ضمن خدمت با تعلق سازمانی و آموزش‌های ضمن خدمت با بهره‌وری ارتباط مثبت و مستقیم دارد. تعلق سازمانی با بهره‌وری ارتباط مثبت و مستقیم دارد. نیروی انسانی هر سازمان می تواند عامل پیشرفت یا عدم پیشرفت آن سازمان شود کمیته امداد امام خمینی (ره) می تواند با اجرا کردن چنین برنامه‌های آموزشی باعث بهبود عملکرد کارکنان خود و در نتیجه به انجام رساندن رسالت خود که خدمت‌رسانی مطلوب به افراد کم بضاعت و بی بضاعت جامعه شود.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، آموزش ضمن خدمت کارکنان، تعلق سازمانی، بهره‌وری.

اشاعه و کاربرست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ... ب) کاربرست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...
الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار مقاله، ارائه در نشست‌های تخصصی ب) کاربرست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان

عنوان طرح: بررسی میزان اعتماد عمومی به کمیته امداد و نقش آن در افزایش و جلب مشارکت مردمی

پژوهشگر اصلی: سمیه گودرزی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: روانشناسی
ناظر علمی: لیلا عظیمی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: حمید فرخ پور	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: کمیته امداد امام خمینی (ره) لرستان	دانشگاه مجری:	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر مرکزی کمیته امداد امام خمینی (ره)		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

اعتماد اجتماعی به عنوان امری اجتماعی و فرهنگی که ریشه در زمینه های اجتماعی و تاریخی یک جامعه دارد برخوردار از کارکردهای مختلفی در سطوح خرد، میانی و کلان در عرصه های مختلف حیات اجتماعی است. تقویت و تضعیف اعتماد در هر یک از عرصه های اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی به دلیل تعامل و درهم تنیدگی این عرصه ها، دارای اثری متقابل است. در مجموع زمانی که فرهنگ اعتماد ظهور می یابد و درنظام هنجاری یک جا معه ریشه می دواند، تبدیل به نیروی توانمند و موثری برای تصمیم به اعتماد نمودن و اعتماد متقابل در نقش ها و موقعیت های مختلف اجتماعی می گردد که زمینه را برای تقویت فرایندهایی چون ادخال اجتماعی، عام گرایی و گسترش طراوت، مقبولیت و توسعه اجتماعی فراهم می نماید. (غفاری، ۱۶: ۱۳۸۳). اعتماد، اهمیت نظری و عملی مهمی برای مطالعه سازمانهای دولتی در بر دارد. (ناچیماس، ۱۴۳: ۲۰۰۶). این موضوع درخصوص سازمان مورد نظر در این پژوهش (کمیته امداد امام خمینی(ره)) بدلیل اینکه فلسفه وجودی و تداوم حیات آن، بدون اعتماد، مشارکت و همکاری شهروندان معنا و مفهومی ندارد، اهمیتی مضاعف می یابد.

در این تحقیق به توصیف متغیر های پاسخگویان اعم از اعتماد شهروندان، شفافیت سازمانی، پاسخگویی سازمانی، کارمدی، همبستگی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، تحصیلات و همچنین به توصیف متغیرها به صورت کلی پرداخته شده است. روش این پژوهش پیمایشی بوده است و برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. در بررسی حاضر از ۳۸۰ نفر نمونه آماری ما حداقل سن پاسخگویان ۱۸ و حداکثر آن ۶۰سال می باشد و میانگین سن پاسخگویان ۳۷ سال بوده است. حجم نمونه ۳۸۰ نفر است که با استفاده از فرمول کوکران انتخاب شده اند. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS شده است. برای آزمون فرضیه ها از روش های آماری مانند پیرسون و رگرسیون استفاده شده است.

کلید واژه ها: استان لرستان، اعتماد عمومی، کارکنان، کمیته امداد، مشارکت مردمی

اشاعه و کاربرست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار مقاله، ارائه در کنفرانس

ب) کاربرست یافته ها: بهبود عملکرد ارائه خدمات

عنوان طرح: بررسی نقش حمایت های اجتماعی بر کیفیت زندگی سالمندان تحت پوشش کمیته امداد منطقه یک خرم آباد (۱۴۰۱)

پژوهشگر اصلی: حیدرعلی غلامی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر علمی: لیلا عظیمی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: حمید فرخ پور	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت
اعتبار طرح: ۶۵ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: اداره کل کمیته امداد امام خمینی (ره) لرستان	دانشگاه مجری:	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر مرکزی کمیته امداد امام خمینی (ره)		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

افراد سالمند از نظر وضعیت سلامتی همواره جزء افراد آسیب پذیر جامعه هستند و از سوی دیگر افراد با ورود به دوران سالمندی با کاهش روابط اجتماعی مواجه می شوند که نیازمند حمایت های اجتماعی اند کمیته امداد امام بعنوان متولی رسیدگی به افراد نیازمند، سالمندان نیازمند و افراد بی بضاعت بالای ۶۰ سال روستایی را مورد حمایت قرار می دهد که این افراد در این پژوهش مورد تاکید می باشند، این تحقیق به بررسی تاثیر حمایت اجتماعی در کیفیت زندگی سالمندان تحت حمایت کمیته امداد منطقه یک خرم آباد می پردازد که از طریق نمونه گیری کل شماری تعداد ۲۳۶ نفر با روش پیمایش و همبستگی از طریق پرسش نامه کیفیت زندگی سازمان بهداشت جهانی و حمایت اجتماعی سالسون و همکاران رد تحقیق قرار گرفتند و نتایج تحقیق نشان می دهد که از میان چهار متغیر موجود در معادله ی رگرسیونی، متغیر حمایت ابزاری به بهترین وجه تغییرات متغیر وابسته (کیفیت زندگی) را تبیین می کند؛ بدین صورت که ضریب تأثیر استاندارد (Beta) این متغیر ۰/۳۹ درصد است که ضمن تأثیرگذاری متوسط و مثبت بر کیفیت زندگی، آشکار می سازد که هر چه میزان سطح حمایت ابزاری بیشتر باشد به همان نسبت میزان کیفیت زندگی سالمندان تحت حمایت امداد نیز افزایش خواهد یافت. در مرتبه ی دوم تأثیرگذاری، باید از متغیر حمایت عاطفی نام برد که از ضریب تأثیر استاندارد معادل ۰/۳۱ درصد برخوردار است. این ضریب از آن حکایت دارد که هر چه میزان حمایت عاطفی افزایش یابد به همان میزان کیفیت زندگی سالمندان تحت حمایت کمیته امداد نیز افزایش خواهد یافت.

کلید واژه ها: استان لرستان، حمایت اجتماعی، حمایت عاطفی، کیفیت زندگی، حمایت ابزاری

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...
الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار مقاله
ب) کاربست یافته ها: ارتقای بهره‌وری در سازمان، بهبود عملکرد ارائه خدمات

عنوان طرح: ارزیابی اثربخشی آموزش های مهارتی کمیته امداد در توانمندسازی زنان سرپرست خانوار تحت حمایت کمیته امداد امام (ره) شهرستان بروجرد

پژوهشگر اصلی: سعید سپیده دم	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر علمی: محمدرضا حسینی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: حمید فرخ پور	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت
اعتبار طرح: ۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: اداره کل کمیته امداد امام خمینی (ره) لرستان	دانشگاه مجری:	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر مرکزی کمیته امداد امام خمینی (ره)		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف «ارزیابی اثربخشی آموزش های مهارتی کمیته امداد در توانمندسازی زنان سرپرست خانوار تحت حمایت کمیته امداد امام شهرستان بروجرد بود. روش تحقیق در این پژوهش به صورت توصیفی - پیمایشی است. جامعه آماری تحقیق زنان سرپرست خانوار شهر بروجرد در سال ۱۴۰۱ بودند. که طبق آخرین آمار به عمل آمده حدود ۱۵۹۱۳ نفر می باشد. برآورد تعداد نمونه مورد مطالعه با کمک جدول مورگان تعداد ۳۸۴ نفر به روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای، انتخاب شدند. برای گرد آوری اطلاعات مورد نیاز از نمونه مورد مطالعه در پژوهش حاضر از پرسشنامه های محقق ساخته توانمند سازی زنان، حمایت اجتماعی، آموزش و آگاهی، وضعیت اقتصادی و مهارت های ارتباطی که پایایی آن ها به تایید استاد راهنما رسید و همچنین روایی آن های با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲، ۰/۸۷، ۰/۹۰، ۰/۸۵ و ۰/۸۰ مورد تایید قرار گرفت. بر اساس نتایج پژوهش حاضر تایید شد که بین اثربخشی آموزش های مهارتی با توانمندسازی زنان سرپرست خانوار تحت حمایت کمیته امداد امام شهر بروجرد رابطه معناداری وجود دارد. در ادامه نشان داده شد که حمایت اجتماعی و میزان آموزش و آگاهی و مهارت های ارتباطی و وضعیت اقتصادی تاثیر مستقیم و میزان تحصیلات تاثیر معکوس دارند. این نتایج همچنین نشان دادند که حمایت اجتماعی با $\beta = ۰/۲۸۹$ ، آموزش و آگاهی، $\beta = ۰/۳۵۸$ ، وضعیت اقتصادی $\beta = ۰/۱۰۹$ میزان تحصیلات $\beta = ۰/۱۸۱$ و آموزش مهارت های ارتباطی $\beta = ۰/۳۱۹$ بیشترین نقش را در توانمند سازی زنان سرپرست خانوار تحت پوشش داشتند و در واقع این متغیرها توانسته اند ۳۶ درصد از واریانس توانمندسازی زنان را تبیین کنند.

کلید واژه ها: استان لرستان، مهارت ارتباطی، آموزشی و آگاهی، توانمندسازی، حمایت اجتماعی، زنان

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار مقاله

ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد

ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: بررسی تاثیر کیفیت زندگی بر توانمندسازی زنان سرپرست خانوار (کمیته امداد امام خمینی (ره) شهرستان خرم‌آباد)		
پژوهشگر اصلی: علی فولادوند	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت دولتی
ناظر علمی: داود خدادادیان	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: حمید فرخ پور	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت
اعتبار طرح: ۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: اداره کل کمیته امداد امام خمینی (ره) لرستان	دانشگاه مجری:	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر مرکزی کمیته امداد امام خمینی (ره)		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

<p>تحقیق حاضر با هدف بررسی تاثیر کیفیت زندگی بر توانمندسازی زنان سرپرست خانوار (کمیته امداد امام خمینی شهرستان خرم‌آباد)، انجام شد. تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی، به لحاظ ماهیت روش، توصیفی از نوع پیمایشی و از شاخه ی میدانی بود. جامعه آماری این مطالعه شامل کلیه زنان سرپرست خانوار در کمیته امداد امام خمینی شهرستان خرم‌آباد بود که تعداد آنها در زمان انجام تحقیق، ۱۴۳۰۹ نفر می باشد. با استفاده از فرمول تعیین حجم نمونه کوکران، به روش نمونه گیری تصادفی ساده، تعداد ۳۷۴ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. در این تحقیق از پرسشنامه‌های استاندارد کیفیت زندگی سازمان بهداشت جهانی (WHOQOL-BREF) و توانمندسازی زنان سرپرست خراسانی و همکاران (۱۳۹۲)، استفاده شد. جهت بررسی پایایی پرسشنامه ها آلفای کرونباخ محاسبه گردید که حاکی از پایایی مطلوب پرسشنامه ها بود. جهت تجزیه و تحلیل داده ها آمار توصیفی شامل: میانگین، انحراف استاندارد، کمترین و بیشترین امتیاز و در بخش آمار استنباطی از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف و معادلات ساختاری از نرم افزارهای SPSS ویراست ۲۳ و PLS3 استفاده شد. نتایج حاکی از آن است که کیفیت زندگی بر توانمندسازی زنان سرپرست خانوار کمیته امداد امام خمینی شهرستان خرم‌آباد تاثیر مثبت و مستقیمی دارد.</p>
<p>کلید واژه ها: استان لرستان، کیفیت زندگی، توانمندسازی، زنان سرپرست خانوار، کمیته امداد امام خمینی (ره)</p>

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار مقاله،

ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، بهبود عملکرد ارائه خدمات

عنوان طرح: پدیدارشناسی تجربه زیسته زنان در کودک همسری مددجویان تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره)

پژوهشگر اصلی: بهناز ندری	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر علمی: غلامرضا تاج بخش	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: حمید فرخ پور	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت
اعتبار طرح: ۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: اداره کل کمیته امداد امام خمینی (ره) لرستان	دانشگاه مجری:	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر مرکزی کمیته امداد امام خمینی (ره)		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

کودک همسری سبکی از انواع ازدواج است که در جوامع مختلف برحسب میزان توسعه انسانی و فرهنگی با شدت و ضعف وجود دارد و تعارف مختلفی از آن شده است که عمومی ترین تعریف آن نوعی از ازدواج زیر حداقل سن تعیین شده توسط قوانین کشورها است. کودک همسری تابعی از علت های متعدد است که پیامدهای چندبعدی بر فرد و اجتماع تحمیل می کند. پژوهش حاضر با هدف بررسی تجربه زنان در کودک همسری در شهرستان های کوهدشت و الیگودرز انجام شده است. روش این پژوهش از نوع کیفی و تکنیک پدیدارشناسی شده است. ابزار گردآوری داده ها، مصاحبه های عمیق است که به وسیله نمونه گیری هدفمند با ۹ زن کودک همسر در شهرستان های کوهدشت و الیگودرز جمع آوری شده است. تجزیه و تحلیل مصاحبه ها نشان می دهد که بیشتر پاسخ گویان کودک همسری را برحسب تعاریف مبتنی بر حداقل سن تعیین شده توسط قانون، مهارت های زندگی و بلوغ جنسی و فکری تعریف کرده اند. بررسی های برگرفته از مصاحبه ها نشان می دهد که بیشتر کودکان همسر حق انتخابی در گزینش این سبک از ازدواج نداشته اند. بر اساس تحلیل مصاحبه ها، فقر اقتصادی، فشار فرهنگی، پذیرش اجتماعی؛ ویژگی های شخصیت و منش خانوادگی از علت های اصلی کودک همسری است و کودک همسران این نوع ازدواج را در نظام معنای دهنی خود دارای ماهیتی فرسایشی، ناخوشایند و نسبی (مثبت و منفی برحسب تاثیرات و علل آن) می دانند.

کلید واژه ها: استان لرستان، امرنسبی، فرسایشی، کودک همسری، مهارت های زندگی

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ... ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...
الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار مقاله ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، بهبود عملکرد ارائه خدمات

عنوان طرح: تاثیر ادراک کارکنان از عدالت سازمانی بر فرسودگی شغلی کارکنان کمیته امداد (ره) شهرستان خرم‌آباد		
پژوهشگر اصلی: تورج نظری	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت دولتی
ناظر علمی: علی یوسفوند	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: حمید فرخ پور	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت
اعتبار طرح: ۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: اداره کل کمیته امداد امام خمینی (ره) لرستان	دانشگاه مجری:	
محل نگهداری گزارش نهایی: دفتر مرکزی کمیته امداد امام خمینی (ره)		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

یکی از ابتدایی‌ترین نیازهای بشر، عدالت است. در سایه عدالت سازمانی، پیشرفت نیز به وجود خواهد آمد. از طرفی نیز کارکنان کمیته امداد امام (ره) در مواجهه با استرس‌های فیزیکی، روانی و هیجانی در معرض فرسودگی شغلی می‌باشند. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه عدالت سازمانی و ابعاد آن با فرسودگی شغلی و ابعاد آن در بین کارکنان کمیته امداد امام شهرستان خرم‌آباد در سال ۱۴۰۲ انجام شده است. مواد و روشها: پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی تحلیلی است. نمونه پژوهش ۱۳۵ نفر از کارکنان منتخب ادارات کمیته امداد شهرستان خرم‌آباد بود که به روش تصادفی زنجیره ای از بین ۶ اداره موجود انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل فرم اطلاعات جمعیت شناختی و پرسش نامه های عدالت سازمانی نیهوف و مورمن و فرسودگی شغلی ماسلش بودند. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت یافته ها نشان داد که بین عدالت سازمانی و فرسودگی شغلی رابطه معنادار وجود ندارد ولی بین ابعاد آنها رابطه معنا دار دیده شد. بین خستگی عاطفی با عدالت سازمانی، عدالت توزیعی و عدالت رویه ای رابطه معنا دار و منفی دیده شد همچنین بین احساس ناکارآمدی با عدالت سازمانی و عدالت توزیعی رابطه معنا دار و منفی دیده شد. ولی سایر ابعاد عدالت سازمانی با ابعاد فرسودگی شغلی رابطه معنا داری مشاهده نشد. نتیجه گیری: با توجه به یافته های بدست آمده در این مطالعه هرچه رعایت عدالت و انصاف از طرف روسا و مدیران ارشد در مقابل کارکنان بیشتر و بهتر باشد فرسودگی شغلی در بین کارکنان کاهش می یابد و در پی آن عملکرد کارکنان بهبود خواهد یافت.

کلید واژه ها: استان لرستان، عدالت سازمانی و ابعاد آن، فرسودگی شغلی و ابعاد آن

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار مقاله

ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، بهبود عملکرد ارائه خدمات

مدیریت درمان تامین اجتماعی

۳ طرح

عنوان طرح: بررسی ارتباط بین هوش هیجانی با رضایت شغلی و فرسودگی شغلی در پرستاران شاغل در بیمارستان شاغل در بیمارستان های آموزشی خرم آباد

پژوهشگر اصلی: پویا صیدی	مدرک تحصیلی: لیسانس	رشته تحصیلی: پرستاری
ناظر علمی: افسانه بیرانوند	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: روان پرستاری
ناظر اجرایی: دکتر محمد غلامی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: داخلی جراحی
اعتبار طرح: ۱۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: علوم پزشکی - پرستاری	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: مدیریت درمان تامین اجتماعی	دانشگاه مجری: دانشگاه علوم پزشکی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی:		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

با توجه به اهمیت فرسودگی شغلی و رضایت شغلی در کارکنان بخش بهداشت و درمان و نقش هوش هیجانی در ارتقای این دو مساله پژوهش حاضر با هدف بررسی ارتباط هوش هیجانی با رضایت و فرسودگی شغلی در پرستاران انجام می شود. جامعه آماری را کلیه پرستاران شاغل در بیمارستان های آموزشی شهرستان خرم آباد تشکیل می دادند. با استفاده از روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای تعداد ۴۶۷ نفر از پرستاران انتخاب شدند. ابزار های مورد استفاده در این پژوهش شامل پرسشنامه رضایت شغلی ویسوکوی و کروم می باشد. داده ها با استفاده از روش های آمار توصیفی شامل میانگین و انحراف استاندارد و آمار استنباطی شامل ضریب همبستگی پیرسون تحلیل شدند. نتایج نشان داد بین هوش هیجانی و رضایت شغلی رابطه‌ی معناداری وجود دارد. بر این اساس میتوان بیان کرد پرستارانی که هوش هیجانی بالاتری دارند کمتر دچار فرسودگی شغلی خواهند شد.

کلید واژه ها: استان لرستان، -هوش هیجانی- رضایت شغلی -فرسودگی شغلی

اشاعه و کاربرست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربرست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: بررسی تاثیر روش آرام سازی پیشرونده عضلانی بر میزان خستگی و کیفیت خواب بیماران مبتلا به بیماری مزمن انسداد ریه

پژوهشگر اصلی: پویا صیدی	مدرک تحصیلی: لیسانس	رشته تحصیلی: پرستاری
ناظر علمی: دکتر علیرضا آذرگون	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: فوق تخصص ریه
ناظر اجرایی: دکتر غلامی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: داخلی جراحی
اعتبار طرح: ۱۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: پزشکی - پرستاری	سال شروع: ۱۳۹۷	سال اتمام: ۱۳۹۸
کارفرما: مدیریت درمان تامین اجتماعی	دانشگاه مجری: دانشگاه علوم پزشکی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی:		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

بررسی تاثیر روش آرام سازی پیشرونده عضلانی بر میزان خستگی و کیفیت خواب بیماران مبتلا به بیماری مزمن انسداد ریه - روش پره تست و پست تست این مقاله بالینی به ۹۱ بیمار کووید یا انسداد مزمن درجه ۳ و ۴ می‌باشد - گروه درمان شامل ۴۵ نفر در ۸ هفته آرام سازی پیشرونده عضلانی را انجام دادند و گروه کنترل شامل ۴۵ نفر مراقبت‌های روتین و همیشگی را دریافت کردند و در پایان خستگی و کیفیت خواب بیماران بررسی شده است و دیتاها در SPSS آنالیز شدند. و در پایان مشخص شد که آرام سازی پیشرونده عضلانی باعث بهبود خستگی و کیفیت خواب شامل طول مدت و کیفیت خواب ذهنی - تاخیر خواب و کیفیت عادت های خواب شد. اما در سایر زیر مجموعه کیفیت خواب پیشرفتی حاصل نشد.

کلید واژه ها: استان لرستان، درمانی، پرستاری، کیفیت خواب، آرام سازی

اشاعه و کاربرست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...

ب) کاربرست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد

ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: تاثیر مراقبت انسانی از راه دور بر آسودگی مبتلایان به سرطان پستان تحت پرتودرمانی - یک کار آزمایی بالینی مبتنی بر چهار چوب های نظری "جین واستون" و "کاترین کولکابا"

پژوهشگر اصلی: زینب یوسفی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: پرستاری داخلی جراحی
ناظر علمی: دکتر مژگان خادمی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: تخصصی پرستاری
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: پزشکی - پرستاری	سال شروع: بهمن ۱۳۹۹	سال اتمام: بهمن ۱۴۰۰
کارفرما: مدیریت درمان تامین اجتماعی	دانشگاه مجری: علوم پزشکی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: دانشگاه علوم پزشکی لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

زمینه وهدف: ماهیت سرطان پستان و فرایندهای درمانی از جمله پرتودرمانی باعث اختلال آسودگی می شود. تعلیق مراقبت در عصر کرونا چالش های جدی در مراقبت واسودگی ایجاد می نماید با وجود مطالعات متنوع تاثیر فرایندهای مراقبتی عاشقانه از راه دور بر آسودگی این بیماران بررسی نشده است هدف این مطالعه تعیین تاثیر مراقبت انسانی از راه دور بر آسودگی می باشد.

مواد و روش ها: در این مطالعه کار آزمایی بالینی تصادفی ۵۸ بیمار مراجعه کننده به مرکز پرتودرمانی خرم آباد درسال ۱۴۰۰-۱۳۹۹ به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب وبر اساس تخصیص تصادفی طبقه ای(طبقه براساس مرحله بیماری)در دو گروه مداخله ومقایسه قرار گرفتند با توجه به ماهیت مطالعه امکان کور سازی وجود نداشت گروه مقایسه تنها مراقبت معمول را دریافت کردند گروه ازمون علاوه بر مراقبت های معمول ارتباط مراقبتی بین فردی مبتنی بر نظریه واتسون (۲۰۰۸) طی حداقل هفت جلسه از راه دور ودو جلسه حضوری بر اساس نیاز دریافت نمودند بسته به برنامه پرتو درمانی بیماران پیش ازمون دو الی سه هفته قبل از شروع پرتو درمانی وپس ازمون پس از آخرین جلسه پرتو درمانی به صوت تلفنی انجام شد ابزار گرد اوری داده ها پرسش نامه مشخصات فردی وبالینی وپرسشنامه آسودگی پرتو درمانی بود تجزیه وتحلیل با استفاده از آزمون های اماری تی مستقل تی زوجی کای اسکوار ونرم افزار spss نسخه ۲۴ انجام شد سطح معناداری آزمون کمتر از ۰۰۵ تعریف شد.

یافته ها: نتایج آزمون تی مستقل نشان داد قبل از مداخله بین میانگین نمره آسودگی دو گروه تفاوت معناداری وجود نداشت ($p=0$)
(72) در گروه مداخله بین ابتدا وانتهای مطالعه از نظر میزان آسودگی تفاوت اماری معناداری ایجاد شد واین تفاوت در جهت افزایش بود($p<0.001$) در گروه مقایسه بین ابتدا وانتهای مطالعه از نظر میزان آسودگی تفاوت اماری معناداری ایجاد شد واین تفاوت در جهت کاهش بود($p<0.001$) اختلاف تغییرات میاگین نمرات پیش ازمون وپس ازمون وپس ازمون در دو گروه معنی دار بود ($p<0.001$)

نتیجه گیری: ترکیب دو صفت انسانی بودن واز راه دور بودن برای عمل مراقبت پرستاری یک ویژگی مهم ونقطه قوت این مطالعه است که ثمره آسودگی را در بحران کووید ۱۹ برای بیماران به دنبال داشت این یافته می تواند راه گشای طراحی اجرای سیستم مراقبتی انسانی از راه دور برای بیمارانی که فاقد دسترسی به سیستم های مراقبتی هستند باشد.

کلید واژه ها: استان لرستان، پرستاری، آسودگی بیمار، پرتودرمانی، پرستاری از راه دور، سرطان پستان

اداره کل

منابع طبیعی و آبخیزداری

۵ طرح

عنوان طرح: بررسی تاثیر اجرای طرح‌های مختلف منابع طبیعی بر حفاظت و بهره‌برداری اصولی از جنگل‌ها و مراتع با رویکرد معیشت پایدار در حوزه آبخیز ریمله شهرستان خرم آباد		
پژوهشگر اصلی: ابراهیم کریمی سنگ چینی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: آبخیزداری
ناظر علمی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: صدیقه دریکوند	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: جنگلداری
اعتبار طرح: ۵۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: منابع طبیعی	سال شروع: ۱۳۹۹/۱۲/۲۸	سال اتمام: ۱۴۰۰/۱۱/۲۸
کارفرما: سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری	دانشگاه مجری: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

ارزیابی پروژه‌های اجرا شده حفاظتی منابع طبیعی و ارائه دورنمایی از نتایج عملکرد آن‌ها، اطلاعات مناسبی را برای برنامه‌ریزی بلندمدت در اختیار مدیران و تصمیم‌گیران قرار می‌دهد. در این تحقیق سعی شد که تاثیر اجرای طرح‌های مختلف منابع طبیعی بر حفاظت و بهره‌برداری اصولی از جنگل‌ها و مراتع از نظر بیولوژیکی، فرسایش و رسوب، کنترل سیلاب، وضعیت اقتصادی آبخیزنشینان و مسائل اجتماعی با رویکرد معیشت پایدار در حوزه آبخیز ریمله بررسی شود. آبخیز ریمله یکی از زیرحوضه‌های رودخانه کشکان می‌باشد. بررسی تغییرات پوشش گیاهی با استفاده از تصاویر ماهواره‌ای، تصاویر گوگل ارث و عکس‌های هوایی صورت گرفت. کارایی و میزان رسوب انباشته سازه‌های آبخیزداری با استفاده از بازدید میدانی ارزیابی شد. جهت پیش‌بینی فرسایش قبل از اجرای طرح‌های آبخیزداری و بعد از اجرای آن‌ها، از مدل **EPM** استفاده شد. از روش شماره منحنی انجمن حفاظت خاک امریکا (**SCS**) برای محاسبه رواناب قبل از اجرای طرح‌های مدیریتی آبخیز و بعد از اجرا استفاده شد. ضریب **CN** برای دو کاربری تهیه شده محاسبه شد. در ارزیابی اثربخشی اقتصادی طرح‌های منابع طبیعی در حوضه ریمله شاخص هزینه به درآمد در نظر گرفته شد. تمام سرپرست خانوارهای روستایی موجود در این آبخیز به عنوان جامعه آماری انتخاب شدند. شاخص‌های کاربردی برای سنجش نگرش بهره‌برداران نسبت به اقدامات مدیریتی آبخیز از مقالات و کتب علمی مرتبط تهیه شدند. روایی و پایایی پرسشنامه‌ها مورد آزمون قرار گرفت. اثرات اقدامات مدیریتی آبخیز بر معیارهای اقتصادی و اجتماعی با استفاده از آزمون فریدمن رتبه‌بندی و ارزیابی شدند.

به منظور بررسی اجتماعی از دیدگاه کارشناسان، فهرست اولیه شاخص‌ها و معیارها، با استفاده از روش دلفی و نظرسنجی از خبرگان لیست نهایی معیارها و شاخص‌ها ارزیابی مشخص شد. در ادامه به طراحی و توزیع پرسشنامه مقایسات زوجی با استفاده از روش فرآیند سلسله مراتبی (**AHP**) اقدام شد. در نهایت به منظور اولویت‌بندی شاخص‌ها از روش‌های تصمیم‌گیری چند معیاره استفاده شد. با بررسی کاربری اراضی تهیه شده در طی ۲۵ سال گذشته نتیجه‌گیری می‌شود که وضعیت عمومی حوضه آبخیز ریمله رو به بهبود بوده است. نتایج ارزیابی تغییرات فرسایش و رسوب نشان می‌دهد که به ترتیب حدود ۶۹ و ۸۸ درصد از سازه‌های خشکه‌چین و گابیون و همه‌ی تورکینست‌ها و سدخاکی اجرا شده در حوزه آبخیز ریمله بعد از گذشت ۲۵ سال سالم و تثبیت شده هستند. همچنین این سازه‌ها حدود ۱۱۰۱۹ مترمکعب در حوضه ریمله رسوب گرفته‌اند. میزان فرسایش و رسوب کل سالیانه در شرایط کنونی نسبت به قبل از اجرای طرح‌های حفاظتی آبخیزداری به ترتیب به طور متوسط حدود ۶۷۹۳ مترمکعب و ۵۷۱۲ تن کاهش یافته‌اند. نتایج ارزیابی تغییرات رواناب

نشان می‌دهد که مقدار تفاوت حجم رواناب سالیانه بین قبل از اجرای طرح‌ها و شرایط کنونی به طور متوسط حدود ۱۵۲۵۶ مترمکعب می‌باشد. نتایج ارزیابی درآمد سالیانه تولید شده در حوزه آبخیز ریمله نشان می‌دهد که مقدار تفاوت میانگین درآمد سالیانه حاصل از کاربری‌های مختلف بین قبل از اجرای طرح‌ها و شرایط کنونی به طور متوسط حدود ۱۳۰ میلیارد ریال می‌باشد. نتایج آزمون t زوجی نشان داد که اقدامات حفاظتی آبخیزداری انجام‌شده در حوضه ریمله توانسته‌اند اختلاف معنی‌داری را در بهبود پوشش گیاهی، کاهش فرسایش و رسوب، کاهش رواناب تولیدی و افزایش درآمد آبخیزنشینان ایجاد کنند در بین شاخص‌های بهبود سطح درآمد اقتصادی آبخیزنشینان، شاخص تبدیل دیمزارهای کم‌بازده به باغات اراضی شیبدار (رتبه ۱۶/۴۴) بیشترین امتیاز را نسبت به شاخص‌های دیگر به خود اختصاص داد.

همچنین در بین شاخص‌های بهبود سطح دانش و آگاهی و توان اقتصادی خانوار آبخیزنشینان، استفاده مناسب از ظرفیت دیگر نهادها بیشترین امتیاز (رتبه ۷/۹) را نسبت به شاخص‌های دیگر به خود اختصاص داد. نتایج حاصل از جمع‌بندی روش دلفی شامل ۳۹ شاخص و شش معیار "اقتصادی-درآمدی"، "اقتصادی-انگیزشی"، "اقتصادی-ارزش افزوده"، "توان اقتصادی"، "اجتماعی-افزایش سطح دانش و آگاهی" و "اجتماعی-مشارکت مردمی" است. نتایج وزن‌دهی معیارهای ارزیابی نشان داد که معیار اقتصادی-ارزش افزوده (۰/۲۴۶) بیشترین وزن و معیار اجتماعی-افزایش سطح دانش و آگاهی (۰/۰۷۸) کمترین وزن را به خود اختصاص داده‌اند. نتایج حاصل از اولویت‌بندی شاخص‌ها نشان داد که "افزایش قیمت زمین‌های منطقه"، "افزایش عملکرد محصولات باغی"، "افزایش مشارکت آبخیزنشینان در تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی" و "تبدیل دیمزارهای کم‌بازده به باغات اراضی شیبدار" به ترتیب از مهمترین شاخص‌ها در ارزیابی اثرات اجرای طرح‌های آبخیزداری هستند. نتایج این پژوهش قابل استفاده توسط مدیران و تصمیم‌گیران آبخیز برای حفظ منابع آب و خاک و افزایش قابلیت اجرایی فعالیت‌های مدیریتی، در مقیاس آبخیز می‌باشد.

کلید واژه‌ها: ارزیابی اقدامات حفاظتی منابع طبیعی، تغییرات کاربری اراضی، فرسایش و رسوب، رواناب و نفوذ، ارزیابی اقتصادی و اجتماعی، حوزه آبخیز ریمله

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
 ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

مقالات پژوهشی مستخرج از طرح:

۱. کریمی سنگچینی، ابراهیم. ۱۴۰۲. ارزشیابی پروژه‌های آبخیزداری اجرا شده از نظر بهبود روحیه مشارکت مردمی در حوزه آبخیز ریمله، استان لرستان. مهندسی و مدیریت آبخیز، ۱۵(۳)، ۴۵۲-۴۶۶.
۲. کریمی سنگچینی، ابراهیم. الوندی، احسان. ۱۴۰۲. آثار اجتماعی-اقتصادی طرح‌های آبخیزداری اجرا شده از دیدگاه کارشناسان در آبخیز ریمله، استان لرستان. پژوهش‌های آبخیزداری، ۳۶(۱)، ۳۴-۴۹.
۳. کریمی سنگچینی، ابراهیم. صالح پورجم، امین. بهادری، مهشید. ۱۴۰۱. ارزیابی نگرش آبخیزنشینان به طرح‌های مدیریتی در آبخیز ریمله. پژوهش‌های آبخیزداری، ۳۵(۴)، ۳۴-۴۶.

نشریه فنی و ترویجی مستخرج از طرح:

۱. کریمی سنگچینی، ابراهیم. صالح پورجم، امین. آرامی، سیدحسین. بهادری، مهشید. ۱۴۰۱. تحلیل اقتصادی و اجتماعی آثار طرح‌های آبخیزداری اجراشده از دیدگاه ذینفعان در حوزه آبخیز ریمله. پژوهش‌شکده حفاظت خاک و آبخیزداری.

۲. کریمی سنگچینی، ابراهیم. کوثری، محمدرضا. ویسکرمی، ایرج. ۱۴۰۱. بررسی اثربخشی اقدامات آبخیزداری بر فرسایش و رسوب و سیلاب در حوزه آبخیز ریمله. پژوهش‌شکده حفاظت خاک و آبخیزداری.

یافته ترویجی مستخرج از طرح:

کریمی سنگچینی، ابراهیم. ۱۴۰۱. روش‌های ارتقاء مشارکت مردمی در اثربخشی اقتصادی- اجتماعی پروژه‌های آبخیزداری در حوزه آبخیز ریمله، استان لرستان.

عنوان طرح: بررسی و تعیین عوامل زوال بلوط و راه‌های مقابله و کاهش خسارات

پژوهشگر اصلی: مراد سپهوند	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: خاکشناسی
ناظر علمی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: حجت اله شکری سنجابی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت دولتی
اعتبار طرح: ۶۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: منابع طبیعی و آبخیزداری	سال شروع: ۱۳۹۷/۱۲/۲۸	سال اتمام: ۱۳۹۹/۱۲/۲۸
کارفرما: سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری	دانشگاه مجری: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

آنچه مسلم است شرایط غیر قابل کنترل خشکسالی‌های حادث شده طی چند سال اخیر در ترکیب با فشارهای انسان اثرات و تبعات خشکسالی را چندین برابر کرده که سبب ضعف و زوال درختان بلوط با سرعتی بسیار تند در اکوسیستم جنگل‌های زاگرس شده است. تفاوت در میزان عناصر موجود در خاک و نیز متفاوت بودن بافت خاک امری طبیعی در اکوسیستم‌های جنگلی است و با وجود همین تفاوت‌ها جنگل‌های بلوط قرن هاست در زاگرس گسترده شده‌اند. رطوبت خاک یکی از مهمترین فاکتورهای مؤثر بر جذب و انتقال عناصر در خاک است. حفظ رطوبت خاک در سایه‌انداز درختان از عوامل کلیدی و بسیار مهم در حفظ بقاء درختان جنگل است. محدودیت بارش‌ها که به دلیل پدیده گرمایش زمین در سال‌های اخیر اتفاق افتاده است و از طرف دیگر تشدید فشار بهره‌برداری ناصحیح، خسارت ناشی از کم‌آبی و خشکسالی را در درختان بلوط چندین برابر کرده است. در پژوهشی که انجام شد عناصر خاک و برگ درختان بلوط در جنگل‌های لرستان سنجش شدند. در این پژوهش ابتدا با توجه به میزان زوال مشاهده شده در جنگل‌های بلوط استان لرستان، بر اساس بازدیدهای کارشناسی و اجماع نظر کارشناسان سایت‌های زوال و شاهد تعیین شدند. درختان در گروه‌های زوال یافته و سالم گروه بندی شدند. جهت بررسی‌های خاکشناسی از نمونه خاک سایه‌انداز درختان نمونه برداری شد و از برگ‌های درختان سالم و زوال یافته نیز نمونه برداری شد. همچنین میزان رطوبت موجود در سایه‌انداز درختان در دو عمق خاک ۰-۳۰ و ۳۰-۶۰ سانتی‌متر سنجش شد. از آنجائیکه گرمایش زمین پدیده‌ای خارج از اراده بشر است، لذا به نظر می‌رسد تنها راه کمک به اکوسیستم‌های در حال زوال بلوط، حفظ رطوبت خاک و کاستن از فشار انسان و ایجاد فرصت برای جبران خسارت‌های حادث شده است. عملیات اصلاحی و آبخیزداری مؤثرترین گزینه برای حفظ رطوبت سایه‌انداز درختان بلوط است. کاهش فشار چرا، ممنوعیت کشاورزی در زیر اشکوب جنگل‌های بلوط، مدیریت تفرج و گردشگری و .... از جمله برنامه‌های مؤثر برای کاهش فشار انسان بر اکوسیستم‌های آسیب دیده جنگل‌های بلوط لرستان هستند و البته جلب مشارکت مردم در حفاظت از جنگل از جمله رویکردهای فرهنگی بسیار مهم و مؤثر است که می‌بایست در این راستا اهتمام لازم به انجام رسد. بدون کار فرهنگی هیچکدام از دیگر رویکردها موفق نخواهند بود.

آنچه مسلم است، میزان رطوبت خاک در جذب و انتقال عناصر غذایی نقش مؤثر دارد و حفظ رطوبت خاک کلیدی‌ترین نقش را در کاهش میزان زوال بلوط دارد و در این راستا لازم است تا برنامه‌های مدیریتی چند جانبه‌ای با استفاده از کل پتانسیل اجرایی مرتبط

موجود در استان و مشارکت مردم و با پرهیز از نگاه حاکمیتی و پلیسی که متأسفانه در سال های گذشته بجز اتلاف سرمایه های ملی چیزی بدنبال نداشته به اجرا درآیند که ذیلاً" به برخی از مهمترین آنها اشاره می شود:

- مؤثرترین، ارزان ترین و در دسترس ترین راهکار برای حفظ رطوبت خاک، ایجاد هلال های آبگیر و یا اجرای عملیات پخش سیلاب در اطراف درختان بلوط و نیز سایر درختان همراه با مشارکت مردم است.
- توقف زراعت در زیراشکوب های جنگل بلوط از طریق آگاهی بخشی، پرداخت یارانه و ایجاد انگیزه برای روستائینان
- کاهش فشار چرا بر پوشش گیاهی و زیر اشکوب جنگل از طریق آگاهی بخشی های فرهنگی و نیز پرداخت مشوق هایی برای تامین علوفه
- با توجه به اینکه فشار انسان در تخریب جنگل های بلوط لرستان هم اکنون بسیار بیشتر از فشار خشکسالی های طبیعت است لذا کارهای فرهنگی و آگاهی بخشی برای ایجاد مسئولیت در روستائینان و نیز سایر مردم از اهمیت درجه اول برخوردار است. جلب مشارکت مردم در حفاظت از جنگل از جمله رویکردهای فرهنگی بسیار مهم و مؤثر است که می بایست در این راستا اهتمام لازم به انجام رسد. بدون کار فرهنگی هیچکدام از دیگر رویکردها موفق نخواهند بود.
- تجارب گذشته نشان داده است که برنامه هایی همچون نهال کاری در عرصه های جنگل پرهزینه و بی فایده بسیار است به طوریکه روز به روز اوضاع بدتر می شود، لذا باید دیدگاه ها تغییر یابد و روش های کم هزینه تر همچون عملیات اصلاحی و آبخیزداری جایگزین برنامه های پیشین شوند.

کلید واژه ها: بلوط، خاک، رطوبت، ریزگرد، زوال، عناصر غذایی، جنگل

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: بررسی کارایی مدل SWMM در شبیه سازی سیلاب حوزه های آبخیز در شهرستان کوهدشت

پژوهشگر اصلی: ایرج ویس کرمی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: علوم و مهندسی آبخیزداری
ناظر علمی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: رضا حسن پوری	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: علوم مرتع
اعتبار طرح: ۲۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: منابع طبیعی و آبخیزداری	سال شروع: ۱۳۹۷/۰۱/۰۱	سال اتمام: ۱۳۹۸/۰۶/۳۱
کارفرما: سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری	دانشگاه مجری: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

رشد جمعیت، توسعه شهرها و صنعتی شدن جوامع، تأثیرات نامطلوبی در هیدرولوژی حوزه آبریز مربوطه میگذارد و موجب تشدید سیلاب‌ها، افزایش آلودگی در قسمت پایاب، کاهش جریان های پایه و کاهش تغذیه آب های زیرزمینی می‌گردد. وقوع سیل در سراسر جهان سالانه خسارات مالی و جانی زیادی را به بار می‌آورد. تغییرات کاربری اراضی، شهرنشینی، ساخت و سازهای غیر اصولی، سیستم های فاضلاب قدیمی، توسعه اراضی غیر قابل نفوذ در مناطق شهری و ... اثرات قابل توجهی در میزان این خسارات دارند. اکثر شهرهای ایران در خروجی حوزه‌ها بنا شده‌اند و از طرفی، بیشتر سطوح و اراضی غیر قابل نفوذ مانند مناطق شهری، در اثر بارندگیها سبب جریان رواناب و تشکیل سیلاب‌های شدیدی می‌شود که در مقیاسهای بزرگتر علاوه بر خسارات مالی خسارات جانی را نیز بعضا به همراه دارند.

به منظور کاهش خسارت و تأثیرات زیست محیطی انجام عملیات کنترل رواناب بسیار ضروری است، اما متأسفانه عدم انجام مطالعات کافی در برنامه‌ریزی‌های آبخیزداری و عدم آشنایی با مشکلات ناشی از این امر، منجر به پدید آمدن بحران در سطح حوزه و گاهی موجب خسارات و زیان‌های مالی و جانی بیشماری می‌گردد. علاوه بر این امروزه با توجه به رشد فزاینده جمعیت و ضرورت تغییر کاربری اراضی انجام مطالعات تفصیلی و بررسی تأثیرات توسعه بر میزان رواناب در قبل و بعد از توسعه منطقه، امری ضروری می‌باشد.

در این مطالعه و پژوهش با توجه به اهمیت حوزه آبخیز کوهدشت به لحاظ موقعیت خاص آن از نظر کشت دیم، مراتع و همچنین احتمال بالای سیلخیزی به دلیل موقعیت توپوگرافیکی آن و از طرفی با توجه به قابلیت‌های مدل **SWMM5.1**، سعی بر بررسی وضعیت چند زیرحوزه که در بالادست منطقه شهری حوزه آبخیز کوهدشت قرار گرفته‌اند.

مدل **SWMM 5.1** داری قابلیت های متعدد از جمله محاسبه رواناب، روندیابی جریان در کانال یا آبرهه، پاسخ هیدرولوژیکی جریان در خروجی ها یا هر نقطه ای که بعنوان خروجی در نظر گرفته شود، حجم جریان و ... می باشد. هر کدام از این کار کرده های مدل مستلزم در دسترس بودن داده های مورد نیاز می باشد بعنوان مثال رون یابی جریان در کانال مستلزم خصوصیات کانل شکل کانال ، شیب، و ... میباشد. مدل **SWMM 5.1** قابلیت بسیار بالایی دارد. از برتری این مدل به سایر مدلها و یا روش های تجربی در برآورد دبی پیک و دبی متوسط می توان به این موضوع اشاره کرد که متکی به اکثر متغیر های موثر بر این پدیده هست و این متغیرها به راحتی از طریق سامانه GIS قابل حصول هستند. علاوه بر آن دلیل کاربری راحت آن در تقسیم بندی واحد های هیدرولوژیکی به سادگی میتوان پاسخ هیدر و لوژیکی را در هر نقط مورد نیاز در سطح حوزه برآورد نمودمطلبی که در سایر روش ها دیده نشده و یا انجام آن وقت گیر و مشکل

می باشد. در این پژوهش ابتدا یکی از زیر حوزه های شمال شهر کوهدشت بنام داوود رشید جهت واسنجی و صحت سنجی مدل انتخاب گردید. این زیر حوزه در مجاورت ایستگاه سینوپتیک و دارای ایستگاه آبنجی از نوع فلوم می باشد. به این منظور تمامی متغیرهای مورد نیاز مدل از طریق سامانه GIS و بازدید های میدانی تهیه گردید. سپس دو رخداد سیل که در فاصله حدوداً ۱۰ روز از هم اتفاق افتاده بودند. انتخاب گردیدند فاصله کم این دو سیلاب بدلیل این موضوع انتخاب شد که شرایط سطح حوزه از نظر پوشش گیاهی و سایر عوامل یکسان باشد. سیلاب مورخه ۹۷/۲/۹ با دبی پیک مشاهده ایی ۵.۹ مترمکعب بر ثانیه به منظور واسنجی مدل و سیلاب مورخه ۹۷/۲/۱۹ با دبی پیک ۵.۳ مترمکعب بر ثانیه برای صحت سنجی مدل بکار گرفته شد. بر اساس نتایج حاصل از آنالیز حساسیت، پارامترهای شماره منحنی، شیب و ضریب زبری مانینگ به ترتیب بیشترین تاثیر را بر تغییر دبی اوج داشته اند. از آنجاییکه شیب یک عدد ثابت بود بنا براین با بهینه کردن مقدار شماره منحنی و ضریب زبری مانینگ مدل واسنجی ودبی شبیه سازی شده برای این رخداد توسط مدل برابر ۹/۶۲۹ محاسبه گردید. در مرحله صحت سنجی دبی شبیه سازی شده برابر ۲.۲۱۲ متر مکعب بر ثانیه محاسبه گردید. با استفاده از معیار نش ساتکلیف و داده های مشاهده ای و خروجی مدل مقدار نش مدل برابر با ۰.۶۶ محاسبه گردید که نشان از کارایی رضایتبخش و نزدیک به عالی برای مدل SWMM در برآورد دبی پیک و دبی متوسط در حوزه های آبخیز طبیعی دارد. با توجه به عملکرد SWMM در این پژوهش، می توان نتیجه گرفت که مدل SWMM علاوه بر کاربرد در حوضه های شهری، می توان از آن برای شبیه سازی پاسخ حوزه به واقعه سیلاب در سیستم های طبیعی مانند آبراهه ها و محیط های روستایی نیز استفاده کرد. در ادامه جهت اولویت بندی حوزه های مشرف به شهر کوهدشت از نظر تولید سیلاب مدل SWMM مورد استفاده قرار گرفت نتایج نشان داد از نظر دبی پیک و دبی متوسط در شرایط عادی زیر حوزه هارفتار متفاوتی دارند بطوریکه از نظر دبی متوسط زیر حوزه کله گاو راه نسبت به اولاقباد در اولویت می باشد و بر عکس از نظر دبی پیک زیر حوزه اولاقباد نسبت به کله گاو راه در اولویت می باشد. از نظر حجم سیلاب تولید شده ترتیب اولویت زیر حوزه ها بصورت ، اولاقباد، کله گاو راه، داوود رشید، دارابی و تنگ قلعه می باشد

مطالعه حاضر چون بر اساس بررسی های انجام شده، اولین مطالعه در رابطه با استفاده از مدل SWMM در شبیه سازی سیلاب در حوزه های خارج از شهر و محدوده های طبیعی، در ایران می باشد. با توجه به میزان دقت نتایج حاصل از مدل با داده های مشاهداتی و ثبت شده، نتایج مدل مورد قبول بودند. این امر نشان دهنده امکان استفاده از مدل SWMM برای پیش بینی سیلاب در حوزه های طبیعی، علاوه بر حوزه های شهری می باشد. بنابراین توصیه می شود این پژوهش در حوزه های دارای آمار دقیق بارش و سیلاب و با رخدادهای متعدد در سایر نقاط مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرد.

کلید واژه ها: مدل SWMM، نفوذ، شبیه سازی سیلاب، شهرستان کوهدشت، استان لرستان،

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
 ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: شناسایی برخی عوامل بروز و راهکارهای مدیریت زوال بلوط در استان لرستان

رشته تحصیلی: جنگلداری (زیست سنجی جنگل)	مدرک تحصیلی: دکتری	پژوهشگر اصلی: جواد سوسنی
رشته تحصیلی:	مدرک تحصیلی:	ناظر علمی:
رشته تحصیلی: جنگلداری	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	ناظر اجرایی: صدیقه دریگوند
نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒		اعتبار طرح: ۴۰۰ میلیون ریال
سال اتمام: ۱۳۹۹	سال شروع: ۱۳۹۸	زمینه پژوهش: منابع طبیعی
دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان		کارفرما: سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

زوال جنگلهای بلوط زاگرس از مهمترین چالشهای منابع طبیعی کشور می‌باشد. در این تحقیق سعی شده است دلایل و اثرات این پدیده در مناطقی از زاگرس میانی در قالب چند بخش مجزا از هم مورد بررسی قرار گیرد. زوال از حدود یک تا دو دهه قبل از بروز علائم ظاهری بر روی درختان از طریق مطالعه و تحلیل حلقه‌های رویشی درختان قابل تشخیص می‌باشد. مطالعات گاهشناسی درختی به ما امکان پیش‌بینی بروز زوال در توده‌های جنگلی، در آینده نزدیک، فراهم می‌سازد. مطالعات گاهشناسی نشان می‌دهد که مهمترین عامل از بین سلسه عوامل متعددی که در بروز زوال اثرگذار می‌باشند؛ عامل خشکسالی و تنش‌های گرمایی می‌باشد. در درختانی که در شرایط رویشگاهی یکسان به سر می‌برند، میزان حرارت اثرگذاری بیشتری در پهنای حلقه‌های رویشی از خود نشان می‌دهد.

نتیجه بررسی‌های عناصر شیمیایی نشان داد که مقایسه غلظت عناصر چوب درختان سالم و زوال یافته از نظر آماری معنی‌دار نبود و بررسی همبستگی میان غلظت عناصر و دو فاکتور متوسط دما و بارندگی فصلی نشان از همبستگی منفی بین میزان پتاسیم با بارندگی پاییز و همبستگی مثبت بین منیزیم با بارندگی زمستان در درختان سالم دارد. همچنین در این درختان دمای بهار و تابستان با میزان جذب پتاسیم همبستگی منفی نشان می‌دهد. در درختان زوال یافته بررسی‌ها نشان از همبستگی منفی پتاسیم با دمای بهار و تابستان و کلسیم و سیلیسیم با بارندگی پاییز داشت. در رویشگاه‌های دارای شرایط ضعیف (خاکهای سطحی و فقیر، مناطق شیبدار، عمدتاً در جهت‌های جنوبی) تفاوت معنی‌داری در میزان پتاسیم موجود بین درختان زوال یافته و سالم قابل مشاهده است. در ارتباطات متفاوت بین غلظت عناصر این دو گروه درختان با فاکتورهای اقلیمی را می‌توان نتیجه تفاوت‌های ژنتیکی و فیزیولوژیکی درختان، فیزیوگرافی محیط (مخصوصاً تنظیم نور و رژیم رطوبتی) و همچنین تفاوت در فیزیولوژی جذب عناصر دانست.

بررسی‌های مربوط به حساسیت سنجی درختان بلوط در طبقات قطری مختلف نسبت به زوال نشان داد که مهم‌ترین عامل اثرگذار در شدت تآثر و میزان درگیر شدن عناصر درختی موجود، سن پایه مادری می‌باشد. البته در درختان دانه زاد، عناصر تک پایه و عناصر شاخه زاد همسن، قطرهای بالا بیشتر مبتلا خواهند شد. تآثر زوال در ایجاد آشفستگی در ساختارهای تخریب یافته بیشتر از توده‌های کمتر تخریب یافته است. در مناطق دارای تخریب زیاد بروز زوال جدا از کاهش تنوع گونه‌ای، تنوع ساختار و تنوع ابعاد، باعث توالی منفی توده‌های جنگلی شده و تا حد ناپودی کامل این مناطق قابل گسترش است. نتایج مقایسات قبل و بعد از زوال در توده‌های کمتر تخریب یافته بخوبی نشان‌دهنده کاهش تراکم درختان و افزایش فاصله‌ی آن‌ها از یکدیگر در مرحله‌ی بعد از زوال می‌باشد. با وقوع پدیده‌ی زوال

آمیختگی گونه‌ای کاهش ولی تنوع گونه‌ای افزایش خواهد داشت. در این مناطق زوال هنوز در حدی است که باعث تغییری در این الگوی پراکنش درختان نشده، ولی با توجه به کاهش اعداد این شاخص‌ها انتظار می‌رود، الگوی پراکنش تغییر یافته و این تغییرات نهایتاً همه توده‌های موجود را به سمت تشکیل الگوی پراکنش کپه‌ای متمایل سازد. بیشترین کانونهای زوال بلوط در مناطق دارای لایه‌های ضعیف خاک، سنگلاخی، شیب دار و عمدتاً در جهت‌های جنوبی خود را نمایان می‌سازد. مهمترین گام در جهت حفظ شرایط فعلی (در صورت استمرار دوره‌های خشکسالی و تغییرات مداوم اقلیمی)، حفظ رطوبت خاک و ذخیره نزولات آسمانی می‌باشد. در این راستا اقدامات آبخیزداری از قبیل ایجاد هلالی‌های آبگیر در دور درختان، خشکه چین، ایجاد بانکت، تراس، گابیون و سایر عملیات آبخیزداری و آبخوان داری توصیه می‌گردد.

کلید واژه ها: زوال بلوط، گاهشناسی، ساختار، حساسیت سنجی، عناصر شیمیایی.

اشاعه و کاربرست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربرست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: تهیه پروفایل بیانی مرجع ژنتیکی بلوط ایرانی تحت شرایط نرمال و زوال

پژوهشگر اصلی: احمد اسماعیلی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مهندسی ژنتیک
ناظر علمی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: حجت اله شکری سنجابی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت دولتی
اعتبار طرح: ۴۳۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: منابع طبیعی	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

روند سریع تخریب و نابودی جنگل‌ها به ویژه در مورد گونه‌های با ارزشی نظیر بلوط ایرانی از دغدغه‌های امروز بشر به حساب می‌آید. جنگل‌های زاگرس حدود ۴۰ درصد از سطح جنگل‌های ایران را به خود اختصاص داده است و یکی از مهم‌ترین بوم‌سازگان‌های جنگلی کشور از نظر بوم‌شناختی و اقتصادی هستند. با این حال تاکنون اطلاعات ژنتیکی مربوط به بلوط ایرانی که گونه غالب این منطقه می‌باشد در دسترس نیست. شناسایی ژن‌های دخیل در پدیده‌ی پیچیده و چند بعدی زوال می‌تواند ابهامات موجود در شناخت آن را مرتفع کرده و به اتخاذ تصمیمات صحیح برای کنترل این پدیده کمک کند. با وجود در دسترس نبودن توالی ژنوم این گونه‌ی گیاهی، توالی‌یابی نسل جدید بررسی میزان بیان ژن‌های آن را امکان پذیر کرده است. در مطالعه حاضر ما برای اولین بار ترنسکرپتوم بلوط ایرانی را با استفاده فناوری **NGS** توالی‌یابی و سپس از نو سرهم‌بندی نمودیم. ترنسکرپتوم مرجع ایجاد شده برای بلوط ایرانی از منظر پارامترهای کمی و کیفی نسبت به اسمبلی‌هایی سایر گونه‌های بلوط از برتری نسبی برخوردار بود. به زعم ما اسمبلی حاضر می‌تواند فقدان ژنوم رفرنس برای بلوط را تا حد مناسبی بر طرف نموده و همچنین به عنوان محتوای ترنسکرپتومی برای سایر برنامه‌های اصلاح ژنتیکی بلوط مورد استفاده قرار گیرد. از مهم‌ترین ژن‌هایی که طی پدیده‌ی زوال تغییر بیان یافته اند **Hsp**ها هستند؛ به طوری که بیان چندین ژن از این خانواده در زوال یافته به شدت کاهش و بیان چند ژن دیگر افزایش یافت ژن (**BiP(ER luminal binding protein)** یکی دیگر از ژن‌های کاهش بیان یافته تحت زوال است. کاهش بیان این ژن که ظرفیت فولدینگ پروتئین توسط شبکه آندوپلاسمی را افزایش می‌دهد به همراه کاهش بیان **HSP**ها که در تصحیح و بازترکیب (**renaturing**) پروتئین‌های دناتوره شده توسط دمای بالا، نقش حیاتی دارند نشان دهنده ی ارتباط مستقیم قدرت باز ترکیب پروتئین‌های دناتوره شده با تحمل شرایط ایجاد کننده‌ی زوال است. بیان پایین این ژن‌ها به همراه بیان پایین ژن **STT3B** که در گلیکوزیلاسیون انتهای **N** پروتئین‌ها، نقش دارد بیانگر اهمیت تنظیمات پس از ترجمه در ایجاد و یا ممانعت از زوال بلوط است ژن‌هایی از خانواده‌ی **RLP**، **NBS-LRR** و **RLK** که از ژن‌های مقاومت در برابر بیماری هستند نیز در پاسخ به زوال تغییر بیان نشان دادند ژن **at5g63020** از کلاس **CC NBS-LRR class** که احتمالاً عامل مقاومت در برابر **Botryosphaeria dothidea** (عامل بیماری شانکر) است و ژن **CHIB1** (ژن کد کننده کیتیناز)، در پدیده‌ی زوال به شدت کاهش بیان نشان دادند. ولی اغلب ژن‌های کلاس **TIR-NBS-LRR** و **NBS-LRR** در پدیده‌ی زوال با افزایش بیان روبرو شدند. بررسی تغییرات بیان عوامل رونویسی نشان داد که بیان ژن‌هایی از خانواده‌های **bHLH**، **C2H2** و **MYB** در پدیده‌ی زوال دچار تغییر شد، که

این تغییر در اغلب موارد به صورت کاهش بیان بود. از بین مسیرهای تولید متابولیت‌های ثانویه مسیرهای استات موالات (MVA) بیوسنتز لیگنین و لیگنازها و فنل‌های ساده که در مقاومت گیاه نسبت به آفات و بیماری نقش دارند و همچنین مسیر سنتز فنیل پروپانویدها که در ساختار رنگیزه‌ها، آنتی اکسیدان‌ها و ترکیبات محافظت کننده یافت می‌شوند. با ژن‌های کاهش بیان یافته تحت زوال اشباع شدند. این نتایج نشان می‌دهد که در پدیده زوال سطوح دفاعی گیاه در مقابل آفات و بیماری‌ها دچار اختلال می‌شود. بیان ژن‌های مرتبط با دو فرآیند کلی فتوسنتز و ذخیره قندها و سنتز پروتئین و فرآیندهای مرتبط با آن در نمونه‌های زوال یافته به طور معنی داری کاهش یافت آسیب‌دیدگی فتوسنتز در نمونه‌ی زوال یافته به همراه بیان پایین پروتئین‌هایی مانند **Hsp70** و **Hsp40** که در تصحیح فولدینگ و جایگزینی پروتئین‌های آسیب دیده **PSII** نقش دارند به عنوان دو پدیده مهم دخیل در زوال بلوط شناسایی شدند. کاهش ذخیره غذایی که ناشی از آسیب به فتوسنتز و مصرف نشاسته ذخیره‌ای برای مقابله با تنش اسمزی است، گیاه را نسبت به انواع تنش‌ها آسیب پذیر نموده است در نتیجه شرایط محیطی ناشی از تغییرات جهانی و منطقه ای آب و هوا شامل گرم شدن دمای کره ی، زمین خشکسالی و ریزگردها و متعاقب آن بیماری و آفات با شدت بیشتری بر روی این گیاه تاثیر می‌گذارند. به نظر می‌رسد که برای حفظ این درختان و حتی سایر درختان جنگلی باید از تخریب خاک و مراتع و مصرف بیش از حد آب‌های زیرزمینی جلوگیری کنیم. ما امیدواریم یافته‌های این پژوهش که بستری مناسب جهت شناخت مکانیسم مولکولی پدیده زوال فراهم آورده است، با انجام تحقیقات بیشتر تکمیل گردد تا به حفظ پوشش گیاهی جنگل‌های بلوط زاگرس کمک کند به علاوه امید می‌رود که اطلاعات حاصل از پژوهش حاضر بتواند گامی مؤثر در تحقیقات ملی و بین‌المللی این گونه گیاهی ارزشمند، واقع گردد.

کلید واژه ها: بلوط ایرانی پروفایل بیانی، زوال مسیرهای بیوشیمیایی، خانواده ژنی،

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

اداره کل

میراث فرهنگی، صنایع دستی و
گردشگری

۱۱ طرح

عنوان طرح: ارزیابی زیرساخت ها و قابلیت های گردشگری محور خرم آباد به اصفهان (در محدوده استان لرستان) با رویکرد توسعه گردشگری پایدار		
پژوهشگر اصلی: امیر حسینیان راد	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: برنامه ریزی شهری
ناظر علمی: ۱. علی سجادی ۲. حجت اله عباسیان	مدرک تحصیلی: ۱. دکتری ۲. ارشد	رشته تحصیلی: ۱- باستانشناسی ۲- برنامه ریزی شهری
ناظر اجرایی: - حجت اله عباسیان	مدرک تحصیلی: دانشجوی دکتری	رشته تحصیلی: برنامه ریزی شهری
اعتبار طرح: ۸۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: فنی و مهندسی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: ۱. مرکز اسناد و کتابخانه اداره کل. ۲. دفتر مدیر کل. ۳. دفتر معاونت گردشگری		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

زیرساخت های گردشگری آن دسته از خدمات و تسهیلات را دربر می گیرد که رفاه گردشگران را فراهم کرده و دسترسی مناسب به این عناصر، در جذب گردشگر و افزایش ماندگاری آنها در مقصد تاثیر دارد. استان لرستان نیز به عنوان بخشی از پیکره پرجاذبه ایران، ظرفیت آن را دارد که به منطقه مهم گردشگری در ایران و منطقه آسیا تبدیل شود. یکی از مسائلی که در بخش گردشگری استان لرستان وجود دارد، عدم شناخت کافی از میزان مطلوبیت و قابلیت های زیرساخت های گردشگری برای برنامه ریزی، احصای امکانات و محدودیت های جامعه هدف در این بخش است. تحقیق حاضر قصد دارد به سوال زیر پاسخ دهد که آیا وضعیت زیرساخت های گردشگری محور خرم آباد به اصفهان در سطح مطلوبی قرار دارند؟ جامعه آماری این تحقیق، ذی نفعان توسعه گردشگری در استان لرستان شامل چهار جامعه میزبان (ساکنان محور مطالعاتی)، مدیران و تصمیم گیران مرتبط با توسعه گردشگری، افراد صاحب نظر و متخصصین امر توسعه گردشگری، هتل داران و افراد فعال در صنعت گردشگری در استان لرستان می باشند. حجم نمونه از طریق فرمول نمونه گیری برای هر دسته از جامعه آماری مشخص شده است. این پژوهش از نظر هدف کاربردی - توسعه ای است و از نظر ماهیت و روش انجام توصیفی - تحلیلی است. روش های تحلیلی که در این طرح مورد استفاده قرار می گیرند از دو نوع کمی و کیفی هستند. جهت سنجش وضعیت توسعه زیرساخت های گردشگری پرسشنامه ای تهیه شده است. نتایج پرسشنامه ها توسط آزمون های آماری با استفاده از آزمون های ضریب همبستگی اسپیرمن، آزمون کروسکال والیس، من وایت نی و نیز رگرسیون چندمتغیره تحلیل می گردد. برای واکاوی الگوی فضایی توزیع زیرساخت های گردشگری، از شاخص نزدیکترین همسایه، شاخص موران و ضریب گری (آماره عمومی G) استفاده می شود. به منظور بررسی آینده گردشگری محور مطالعاتی با استفاده از نرم افزار میک مک (Mic Mac) بهره گرفته می شود. و در نهایت برای راهبردهایی جهت رسیدن به وضعیت مطلوب ترسیم شده در مرحله قبل از مدل META-SWOT بهره گرفته میشود.

کلید واژه ها: استان لرستان، زیرساخت ها، قابلیت های گردشگری، محور خرم آباد به اصفهان، توسعه گردشگری پایدار

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

تحویل طرح به معاونت گردشگری استان جهت استفاده در برنامه ریزی در راستای بهره برداری از ظرفیت های گردشگری و ایجاد زیرساخت های گردشگری در محور خرم آباد به اصفهان

تحویل طرح به مشاور بازننگری طرح جامع گردشگری جهت استفاده در طرح جامع
 تبلیغات محیطی مانند تهیه و نصب بیلبورد در مسیرها و داخل فرودگاه خرم آباد و فرودگاه بین المللی امام خمینی

(ره)

استفاده از نتایج مطالعات جهت پهنه بندی مناطق اکوتوریسمی لرستان
 تحویل طرح به مرکز اسناد و کتابخانه جهت استفاده پژوهشگران و دانشجویان
 ارائه نتایج مطالعات به گروه های دانشجویی جهت استفاده در مقالات، پایان نامه ها، و گزارشات علمی

عنوان طرح: ارزیابی زیرساخت‌ها و قابلیت‌های گردشگری محور خرم‌آباد به اراک (در محدوده استان لرستان) با رویکرد توسعه گردشگری پایدار

پژوهشگر اصلی: هدایت اله درویشی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: برنامه ریزی شهری آمایش محیطی
ناظر علمی: علی سجادی حجتا ... عباسیان	مدرک تحصیلی: دکتری	۱-باستان شناسی ۲-برنامه ریزی شهری
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۵۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: فنی و مهندسی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

توسعه گردشگری یکی از عوامل مهم رشد اقتصادی در بسیاری از کشورهاست. محور شهرهای خرم‌آباد - اراک به عنوان دو از شهرهای گردشگری مهم در ایران، تلاش می‌کنند تا با بهبود زیرساخت‌های گردشگری، بتوانند بیشترین استفاده را از پتانسیل‌های خود بردارند. این پژوهش با هدف؛ ارزیابی زیرساخت‌ها و قابلیت‌های گردشگری محور خرم‌آباد به اراک (در محدوده استان لرستان) با رویکرد توسعه گردشگری پایدار تدوین شده است مطالعه حاضر از نظر ماهیت تحلیلی مبتنی بر روش پیمایشی می‌باشد؛ گردآوری داده‌ها از نوع ترکیبی است. اطلاعات نظری مورد نیاز از طریق روش اسنادی و کتابخانه‌ای به دست آمده است. در روش میدانی بنا به ماهیت موضوع از بازدید میدانی و پرسشنامه استفاده شده است. محدوده مکانی مورد مطالعه، از شهرستان خرم‌آباد شروع و پس از عبور از شهرستان بروجرد در شمال شرقی استان لرستان به شهرستان شازند در استان اراک ختم می‌شود.

بررسی‌ها نشان می‌دهد توجه به وسعت منطقه و پراکندگی جاذبه‌ها، پراکنش تاسیسات اقامتی مناسب نمی‌باشد و تعداد زیادی از جاذبه‌ها با وجود فاصله زیاد از مراکز شهری و تعداد گردشگران، فاقد تاسیسات پذیرایی هستند که این خود می‌تواند در کمیت و کیفیت گردشگران تأثیرات منفی داشته باشد.

نتایج حاصل از ارزیابی زیرساخت‌ها در محور مورد مطالعه با روش کوکوسو نشان می‌دهد؛ که زیرساخت فیزیکی برای توسعه گردشگری نقش مهم و حیاتی برای شهر مورد مطالعه دارد و مقدار امتیاز آن ۳.۶۱ است که رتبه نخست را به خود اختصاص داده است. زیرساخت‌های خدماتی و دولتی به ترتیب با کسب امتیازهای ۳.۵۶ و ۲.۲۴ به ترتیب در رتبه‌های دوم و سوم واقع شده‌اند و زیرساخت فرهنگی با امتیاز ۱.۴۶ کمترین امتیاز را به خود اختصاص داده است و نشان از اهمیت کمتر آن نسبت به سایر مولفه‌ها می‌باشد.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، زیرساخت‌ها، قابلیت‌های گردشگری، گردشگری پایدار، محور خرم‌آباد - اراک

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

تحویل طرح به معاونت گردشگری استان جهت استفاده در برنامه ریزی در راستای بهره برداری از ظرفیت های گردشگری و ایجاد زیرساخت های گردشگری محور خرم آباد به اراک

تحویل طرح به مشاور بازرنگری طرح جامع گردشگری جهت استفاده در طرح جامع

تبلیغات محیطی مانند تهیه و نصب بیلبورد در مسیرها و داخل فرودگاه خرم آباد و فرودگاه بین المللی امام خمینی

(ره)

استفاده از نتایج مطالعات جهت پهنه بندی مناطق اکوتوریسمی لرستان

تحویل طرح به مرکز اسناد و کتابخانه جهت استفاده پژوهشگران و دانشجویان

ارائه نتایج مطالعات به گروه های دانشجویی جهت استفاده در مقالات، پایان نامه ها، و گزارشات علمی

عنوان طرح: ارزیابی زیرساخت‌ها و قابلیت‌های گردشگری محور خرم‌آباد به کرمانشاه (در محدوده استان لرستان) با رویکرد توسعه گردشگری پایدار

پژوهشگر اصلی: سیامک شرفی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جغرافیا طبیعی
ناظر علمی: علی سجادی - حجت اله عباسیان	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: باستان شناسی -
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۸۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: گردشگری	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

بسیاری از برنامه ریزان و سیاستمداران توسعه، از صنعت گردشگری به عنوان یکی از ارکان اصلی توسعه پایدار یاد میکنند، به طوریکه بسیاری از کشورها صنعت گردشگری را به عنوان منبع اصلی درآمد، اشتغال، رشد بخش خصوصی و توسعه ساختار زیربنایی میدانند. توسعه پایدار برای گردشگری باید با هدف بهبود کیفیت زندگی ساکنان، به بهینه سازی منافع اقتصادی و حفاظت از محیط‌زیست طبیعی جوامع کمک کند و موجب فراهم کردن تجربه ای با کیفیت بالا برای بازدیدکنندگان و گردشگران شود. استان لرستان در غرب ایران با آب و هوای چهار فصل، تنوع توپوگرافی و داشتن پتانسیل های طبیعی، تاریخی و فرهنگی میتواند به عنوان یکی از قطب های گردشگری کشور معرفی شود، به طوریکه از این استان بهعنوان پایتخت اکوتوریسم و ژئوتوریسم ایران نامبرده میشود. علیرغم داشتن اینهمه پتانسیل گردشگری، نتوانسته از این پتانسیل ها حداکثر بهره برداری را ببرد. از مناطق مستعد گردشگری استان لرستان میتوان به شهرستان های سلسله و دلفان در شمال و شمال غربی این استان اشاره نمود که دارای جاذبههای تاریخی و طبیعی متنوعی مانند سراب کهمان و هنام، آبشار غسلگه، امامزاده بابابزرگ، چشمه آب گرمه و ... است که هر ساله گردشگران زیادی از این مناطق بازدید میکنند. اما نبود طرح مطالعاتی جامع و پایه و ارزیابیهای بهروز در مورد بررسی پتانسیلهای گردشگری و ارائه برنامه ریزیهای مدون در راستای تقویت گردشگری و اشتغال زایی برای جوامع محلی به ویژه در محور گردشگری خرمآباد- کرمانشاه از جمله مسائلی است که در این پژوهش به بررسی و تحلیل آنها پرداخته شده است. با توجه به وسیع بودن محدوده مورد مطالعه، از روش های میدانی و اسنادی جهت جمع آوری داده های مورد نیاز استفاده شده است. از ابزارهایی مانند نقشه های توپوگرافی، زمین شناسی، پرسشنامه، GPS و نرم افزارهایی مانند Arc GIS، SPSS و ... در مراحل مختلف تحقیق استفاده شده است. نتایج حاصل از مطالعات میدانی نشان داد که علیرغم وجود جاذبه های گردشگری متعدد در محدوده مورد مطالعه، به دلیل نبود زیرساخت های مناسب و بعضا اولیه، بسیاری از این جاذبه ها نقشی در توسعه اقتصاد محلی نداشته اند. در صورتی که بسیاری سکونت گاههای روستایی واقع در مسیرهای گردشگری فرعی منتهی به جاذبه ها به ویژه در شهرستان دلفان، می توانند با توسعه زیرساخت ها توسط بخش خصوصی یا دولتی از درآمدهای ناشی از گردشگری پایدار در این منطقه بهره ببرند. واکاوی و تحلیل

عوامل موثر در توسعه فضایی محور گردشگری مورد مطالعه نشان می دهد که از بین ۱۱ پیشران در سطوح مختلف فضایی (ملی، منطقهای و استانی) و بر اساس مبتنی مؤلفه های آمایش سرزمین (انسان، فضا و فعالیت،) تعداد ۱۱ پیشران قطعی و اصلی احصا شده است که این میزان برابر با ۳۱۴۲ درصد میباشد. در این بین از بین پیشران اصلی و اثرگذار در سازمان فضایی محور گردشگری خرم آباد - کرمانشاه، پیشرانهای " گذر راه حمل و نقل زمینی جنوب شرق - غربی و عبور آن از استان "، " ایجاد و توسعه زیربنا و روبنا ساختافزاری نرمافزاری مراکز لجستیک در خرمآباد و کرمانشاه "، " تکنولوژیها و فناوریهای نوین " از نوع ملی - فعالیت میباشد. در همین راستا، پیشرانهای "ارتقا و ایجاد شهر منطقه کرمانشاه در سطح یک سکونتگاهی"، " تعریف نقش کرمانشاه بهعنوان مرکز راهبری، تسهیل و پشتیبانی با کشورهای عسل (عراق، سوریه، لبنان)"، " نامشخص بودن نقش استان در تقسیم کار منطقه ای "، " مراکز لجستیک تخصصی و چند عملکردی در خرم آباد و کرمانشاه "، " محور گردشگری طبیعی زاگرس " در گونه بندی منطقه ای و از نوع فعالیتی و فضایی تلقی شده است. همچنین در سطح استانی، پیشرانهای " ارتقاء سطح عملکردی و خدماتی شهر خرم آباد به عنوان سطح دو سکونت گاهی "، " جانمایی شبکه های همکار فعالیت کشاورزی در محور گردشگری " و " تولید محصولات کشاورزی راهبردی در پهنه مستعد توسعه با تأکید بر فناوری های نوآورانه در نورآباد و الشتر " نیز در دسته بندی استانی و از نوع مؤلفه فضایی و فعالیتی بوده است.

کلید واژه ها: استان لرستان، محور گردشگری، خرم آباد - کرمانشاه، گردشگری پایدار، توسعه فضایی

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
 ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

- تحویل طرح به معاونت گردشگری استان جهت استفاده در برنامه ریزی در راستای بهره برداری از ظرفیت های گردشگری و ایجاد زیرساخت های گردشگری در محور خرم آباد به کرمانشاه
- تحویل طرح به مشاور بازرنگری طرح جامع گردشگری جهت استفاده در طرح جامع
- تبلیغات محیطی مانند تهیه و نصب بیلبورد در مسیرها و داخل فرودگاه خرم آباد و فرودگاه بین المللی امام خمینی (ره)
- استفاده از نتایج مطالعات جهت پهنه بندی مناطق اکوتوریسمی لرستان
- تحویل طرح به مرکز اسناد و کتابخانه جهت استفاده پژوهشگران و دانشجویان
- ارائه نتایج مطالعات به گروه های دانشجویی جهت استفاده در مقالات، پایان نامه ها، و گزارشات علمی

عنوان طرح: شناسایی قابلیت های نوین صنایع دستی در راستای رونق تولید و توسعه بازارهای هدف استان لرستان

پژوهشگر اصلی: حجت وحدتی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: بازاریابی بین المللی
ناظر علمی: سعید میر -فرزانه عادل	مدرک تحصیلی: ۱. دکتری ۲. ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت بازرگانی ۲- صنایع دستی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۲۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: صنایع دستی	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: ۱. مرکز اسناد و کتابخانه اداره کل. ۲. دفتر مدیر کل. ۳. دفتر معاونت گردشگری		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

در شرایط کنونی برای اینکه بتوان به رونق صنایع دستی همت گذاشت و راهی را برای رهایی از بین رفتن آنها برگزید، باید قابلیت های نوین در این زمینه به خصوص در استان لرستان که دارای صنایع دستی متعدد در پهنه و گستره خود می باشد شناسایی شود. هدف از پژوهش حاضر شناسایی قابلیت های نوین صنایع دستی در راستای رونق تولید و توسعه بازارهای هدف استان لرستان می باشد. تحقیق حاضر از لحاظ هدف (نوع استفاده) یک تحقیق کاربردی و از نظر روش انجام دادن تحقیق، توصیفی (غیر آزمایشی) است. جامعه آماری مورد پژوهش شامل کلیه کارشناسان، متخصصان، صاحب نظران و پژوهشگران حوزه صنایع دستی در استان لرستان ۴۲۰ می باشند که حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران به تعداد ۲۰۱ نفر به شیوه تصادفی در دسترس انتخاب شدند.

ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه ۳۵ سوالی بوده که پرسشنامه قابلیت های نوین صنایع دستی با ۱۴ سوال، رونق تولید با ۱۴ سوال و توسعه بازارهای هدف با ۷ سوال استفاده شد. روایی پرسشنامه به صورت محتوایی و سازه ای بوده و پایایی پرسشنامه بر اساس آلفای کرونباخ به میزان ۰/۸۱ مورد تایید واقع شده است. داده های گردآوری شده بر اساس تحلیل مسیر معادلات ساختاری و نرم افزار های **spss 22** و **AMOS** استفاده شد.

نتایج بیانگر آن بود که قابلیت های نوین صنایع دستی بر رونق تولید و توسعه بازارهای هدف استان لرستان تاثیرگذار بوده است و بر این مبنا می توان گفت که قابلیت های نوین صنایع دستی بر شاخص رونق تولید با ضریب مسیر ۰/۴۶ و میزان معناداری ۰/۰۰۰ و قابلیت های نوین صنایع دستی بر شاخص توسعه بازارهای هدف با ضریب ۰/۱۶ و مقدار معناداری ۰/۰۰۸ اثرگذار بوده است. بر این اساس مشاهده می گردد که قابلیت های نوین صنایع دستی بر شاخص رونق تولید با ضریب مسیر ۰/۴۶ بیشترین میزان تاثیر و بر شاخص توسعه بازارهای هدف با ضریب مسیر ۰/۱۶ کمترین میزان اثرگذاری را داشته است.

کلید واژه ها: استان لرستان، قابلیت های نوین، صنایع دستی، رونق تولید، توسعه بازارها.

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

- ✓ تحویل طرح به معاونت گردشگری استان جهت استفاده در برنامه ریزی جهت بهره برداری از ظرفیت های گردشگری و ایجاد زیرساخت های گردشگری در آبشار وارک شهرستان خرم آباد
- ✓ تحویل طرح به مرکز اسناد و کتابخانه جهت استفاده پژوهشگران و دانشجویان
- ✓ تحویل طرح به مشاور بازننگری طرح جامع گردشگری جهت استفاده در طرح جامع تبلیغات محیطی مانند تهیه و نصب بیلبورد در مسیرها و داخل فرودگاه خرم آباد و فرودگاه بین المللی امام خمینی (ره) - استفاده در مقالات، پایان نامه ها، و گزارشات علمی

عنوان طرح: شناسایی و اولویت بندی بازارهای هدف گردشگری داخلی در استان لرستان

پژوهشگر اصلی: امیر هوشنگ نظرپوری	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی:
ناظر علمی: مهدی بهاروند عبدالرحمن قلاوندی - رامین ابراهیمی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: ۱- برنامه ریزی شهری ۲و۳- مهندس عمران
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۲۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: گردشگری	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: ۱. مرکز اسناد و کتابخانه اداره کل. ۲. دفتر مدیر کل. ۳. دفتر معاونت گردشگری		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

امروزه فعالیت های بازاریابی در جذب گردشگر بسیار حائز اهمیت است. یکی از قابلیت های بازاریابی در صنعت گردشگری، شناسایی بازارهای هدف گردشگری است. با شناسایی بازار هدف گردشگری و جلب رضایت و برآورده ساختن انتظارات آنان، گردشگری منطقه به عنوان یک صنعت با درآمد ثابت تلقی می شود. در حقیقت، رضایت گردشگر یکی از مفاهیم کلیدی در برنامه های اثر بخشی بازاریابی در صنعت گردشگری به شمار می رود که از طریق آن می توان به گردشگران ثابت و دائمی دست یافت.

از این رو پژوهش حاضر باهدف شناسایی و اولویت بندی بازارهای هدف گردشگری استان لرستان انجام پذیرفت. پژوهش حاضر از نوع ماهیت کاربردی و از حیث هدف در زمره پژوهش های توصیفی پیمایشی قرار می گیرد. این پژوهش از نظر هدف، پژوهشی آمیخته است که از هر دو روش کمی و کیفی بهره می گیرد. بدین شکل که در بخش پژوهش کیفی، به شناسایی مهمترین شاخص های انتخاب استان به عنوان مقصد گردشگری و مهمترین شاخص های بخش بندی جغرافیایی، جمعیت شناختی، روانشناختی و رفتاری پرداخته شده و در قسمت کمی پژوهش این شاخص ها اولویت بندی شده و بازارهای هدف استان لرستان به تفکیک روش های جغرافیایی، جمعیت شناختی، روانشناختی و رفتاری شناسایی می شوند.

جامعه آماری پژوهش خبرگان، گردشگران، مدیران هتل ها و مهمانپذیرها و مدیران توره های استان لرستان هستند. در این پژوهش جامعه خبرگان، متشکل از اساتید دانشگاه، کارشناسان سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و مدیران هتل ها، مهمانپذیرها و توره های گردشگری در استان لرستان میباشند که با استفاده از روش نمونهگیری هدفمند انتخاب شده اند. در خصوص شیوه نمونه گیری لازم به ذکر است که این امر با بررسی افراد با اشراف اطلاعاتی به موضوع، مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت. همچنین روش نمونه گیری از جامعه گردشگران، روش در دسترس بوده است.

در پژوهش حاضر، ابزار گردآوری اطلاعات مصاحبه و پرسشنامه است. در بخش کیفی پژوهش، از مصاحبه استفاده شده که پس از تدوین آن و گردآوری اطلاعات، روایی و پایایی مصاحبه با استفاده از شاخص روایی محتوای نسبی CVR و شاخص پایایی کاپای کوهن (K) (مورد آزمون قرار گرفت. در بخش کمی نیز ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه است. بدین شکل که مولفه های شناسایی شده از طریق مصاحبه، در قالب پرسشنامه جهت استفاده در روش دلفی فازی در اختیار اعضای نمونه قرار گرفت. برای سنجش روایی و

پایایی پرسشنامه پژوهش، از روش روایی محتوا و پایایی بر اساس نرخ ناسازگاری استفاده شده است. در خصوص شیوه تجزیه و تحلیل داده ها لازم به ذکر است که در بخش کیفی پژوهش، داده های گردآوری شده از طریق مصاحبه با استفاده از روش کدگذاری و با بهره گیری از نرم افزار **Atlas. ti** که خاصه پژوهش های کیفی است، تحلیل شد. پس از شناسایی مولفه ها، با استفاده از مطالعه کمی و روش **Delphi Fuzzy** اولویت یابی مولفه ها صورت گرفت. نتایج پژوهش حاکی از شناسایی **20** شاخصه اصلی به عنوان مهمترین عوامل اثرگذار در انتخاب استان لرستان به عنوان مقصد گردشگری است.

همچنین نتایج پژوهش بیانگر معرفی بازارهای هدف استان لرستان در بخش های جغرافیایی، روانشناختی، رفتاری و جمعیت شناختی است. نتایج پژوهش نشان می دهد که از نظر بخش بندی جغرافیایی بازار هدف استان لرستان استان های خوزستان، تهران، اصفهان، مرکزی، کرمانشاه، البرز و یزد هستند. همچنین یافته های پژوهش بیانگر آن است که در بخش بندی جمعیت شناختی جامعه هدف گردشگری استان دارای مدرک کارشناسی با بیشترین فراوانی سنی پانزده تا سی و پنج سال، با اکثریت جنسیت مرد و بیشتر دارای مشاغل آزاد می باشند. به علاوه نتایج نشان می دهد که از نظر روانشناختی مهمترین علل کششی برای انتخاب بازار هدف گردشگری اصالت مقصد گردشگری، آب و هوای مناسب، جاذبه های گردشگری منحصر به فرد، بازدید اقوام، تداعی های خاطره انگیز و جذاب، مطلوبیت خدمات ارائه شده، سرگرمی و تفریحات متنوع و مناسب، امکانات و قابلیت های مقصد گردشگری، ارتباط عاطفی با مقصد گردشگری و تازگی و جدید بودن مقصد گردشگری هستند. همچنین نتایج در بخش روانشناختی مبین آن است که مهمترین علل رانشی خستگی از کار، روزمرگی، استراحت و رهایی از استرس و تنش، آب و هوای نامناسب مبداء، رهایی از شلوغی و ترافیک شهری، یکنواختی فرهنگی و اجتماعی، اجتناب از ماندن در خانه و دیار خود، تجارب تکراری و تمایل به کسب تجارب جدید، یکنواختی جاذبه های گردشگری مبداء و دوری از فضای ذهنی ثابت و استراحت ذهنی هستند. به علاوه از نظر رفتاری مشخص شد که چه جاذبه هایی از نظر گردشگران بیشترین بازدید را دارد، بازدیدکنندگان چه نوع مرکز اقامتی را انتخاب کرده اند، چقدر در استان لرستان هزینه کرده اند، بیشترین خریدی را که انجام می دهند، چیست، آیا به عنوان مقصد گردشگری استان را انتخاب کرده اند یا فقط از استان عبور می کنند و نوع آشنایی آن ها با استان لرستان، به چه صورت است.

علاوه بر آنچه گفته شد، نتایج نشانگر آن است که جاذبه های قلعه فلک الافلاک، مسجد جامع، گرداب سنگی و پل شاپوری به عنوان اصلی ترین جاذبه های گردشگری استان لرستان در بخش تاریخی هستند. به علاوه نتایج پژوهش مبین آن است که دریاچه گهر، منطقه شیرز، آبشار بیشه و منطقه کهمان به عنوان اصلی ترین جاذبه های گردشگری استان لرستان در بخش طبیعی می باشند

کلید واژه ها: استان لرستان، بازار هدف، گردشگری، بخش بندی بازار هدف گردشگری

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...

ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

تحویل طرح به معاونت صنایع دستی استان جهت استفاده در برنامه ریزی در راستای بهره برداری از ظرفیت بازارهای هدف گردشگری داخلی در استان لرستان

تبلیغات محیطی مانند تهیه و نصب بیلبورد در مسیرها و داخل فرودگاه خرم آباد و فرودگاه بین المللی امام خمینی (ره)

تحویل طرح به مرکز اسناد و کتابخانه جهت استفاده پژوهشگران و دانشجویان

ارائه نتایج مطالعات به گروه های دانشجویی جهت استفاده در مقالات، پایان نامه ها و گزارشات علمی

عنوان طرح: شناسایی و اولویت بندی و ارایه الگوی برندسازی سوغات و صنایع دستی استان لرستان

پژوهشگر اصلی: میرزا حسن حسینی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مدیریت بازرگانی
ناظر علمی: ۱- نجم الدین موسوی ۲- فرزانه عادل	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مدیریت بازرگانی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۴۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: صنایع دستی	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان لرستان	دانشگاه مجری: موسسه پژوهشی توسعه مدیریت دانشور	
محل نگهداری گزارش نهایی: ۱. مرکز اسناد و کتابخانه اداره کل. ۲. دفتر مدیر کل. ۳. دفتر معاونت گردشگری		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

بناها ویران می شوند، انسان ها می میرند، اما برندها همواره می مانند(رونی، ۱۹۹۵) و بی شک نگاهی راهبردی به این دارایی ارزشمند، متضمن موفقیت و اعتبار برند خواهد بود. پژوهش حاضر به شناسایی و اولویت بندی و ارایه الگوی مدل برندسازی سوغات و صنایع دستی استان لرستان با رویکرد قابلیت های آمایش سرزمین لرستان می پردازد. این مطالعه با درک نقش و اهمیت برندسازی سوغات و صنایع دستی استان و با توجه به ضعف مطالعات پیشین در خصوص معرفی مدل جامع برند مناسب در این حوزه اجرا گردید. بدین منظور از چارچوب پژوهشی آمیخته اکتشافی در گردآوری داده ها و به منظور دست یابی به مولفه های برند سوغات و صنایع دستی استفاده شده است.

روش پژوهش صورت گرفته در بخش کیفی، مصاحبه عمیق و نیمه ساختار یافته و در بخش کمی، روش توصیفی - همبستگی بوده است. جامعه مورد مطالعه در بخش کیفی شامل خبرگان و اساتید دانشگاهی حوزه بازاریابی و گردشگری و مدیران برند بنگاه های اقتصادی برتر بخش گردشگری معرفی شده توسط سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان لرستان و در بخش کمی جامعه گردشگران استان لرستان، می باشد. در بخش کیفی با استفاده از روش نمونه گیری گلوله برفی، ۲۵ خبره و استاد برتر انتخاب شد و در بخش کمی با استفاده از روش نمونه گیری ساده، ۳۸۴ گردشگر مورد بررسی قرار گرفتند.

ابزار گردآوری داده ها در مرحله کیفی مرور متون پیشین و مصاحبه نیمه ساختار یافته با خبرگان، و در مرحله کمی پرسشنامه محقق ساخته بوده است که از روایی محتوای مطلوب و ضریب قابلیت اعتماد (آلفای کرباخ) طبق گزارشات روش کمی بالای ۰/۷ می باشد. در نهایت یافته های پژوهش حاکی از آن است که مدل برندسازی سوغات و صنایع دستی استان، متشکل از شش مقوله اصلی که شامل متغیرهای علی (حوزه ساختاری، حوزه توزیع، حوزه محیط فیزیکی، حوزه منابع انسانی)، مقوله محوری (مدیریت برند) و متغیرهای کلان بستری (عوامل اقتصادی، عوامل جغرافیایی، عوامل فرهنگی، عوامل فناوری، عوامل سیاسی / عوامل قانونی) و متغیرهای خرد بستری (مدیریت بازاریابی، حوزه فناوری و زیر ساخت) و راهبرد (برندسازی با تاکید بر هویت بصری و ملموس برند) و متغیرهای مداخله گر (ارزش ها و فرهنگ استان) و پیامدهای (وفاداری گردشگر، تجربه برند گردشگر، انتظارات گردشگر و رضایت گردشگر و آگاهی از برند) و تعداد ۵۰ مفهوم و تعداد ۱۲۵ گویه می باشد که با اجرای راهبرد تعریف شده می توان ضمن تامین ارزش مورد انتظار مشتری، تقویت

و توسعه جایگاه محصول در سطح بازار، و ایجاد مزیت های رقابتی ماندگار، پایایی و ماندگاری کسب و کار خود را در محیط، به صورت هر چه بیشتر حفظ نمود.

کلید واژه ها: استان لرستان، گردشگری، برندسازی، سوغات، صنایع دستی

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

تحویل طرح به معاونت گردشگری استان جهت استفاده در برنامه ریزی در راستای بهره برداری از ظرفیت های گردشگری

تحویل طرح به مشاور بازرنگری طرح جامع گردشگری جهت استفاده در طرح جامع

تبلیغات محیطی مانند تهیه و نصب بیلبورد در مسیرها و داخل فرودگاه خرم آباد و فرودگاه بین المللی امام خمینی

(ره)

تحویل طرح به مرکز اسناد و کتابخانه جهت استفاده پژوهشگران و دانشجویان

عنوان طرح: شناسایی، مطالعه و تعیین پراکنش جاذبه‌های زمین گردشگری کارستی استان لرستان

پژوهشگر اصلی: سیامک شرفی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جغرافیای طبیعی
ناظر علمی: ۱. علی سجادی ۲. حجت اله عباسیان	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: ۱- باستانشناسی ۲- برنامه ریزی شهری
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۲۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: فنی و مهندسی	سال شروع: ۹۸/۱۲/۱۷	سال اتمام: ۹۹/۳/۱۵
کارفرما: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: ۱. مرکز اسناد و کتابخانه اداره کل. ۲. دفتر مدیر کل. ۳. دفتر معاونت گردشگری		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

ژئوتوریسم یکی از شاخه‌های صنعت گردشگری است که وابسته به طبیعت بوده و به معرف پدیده‌های طبیعی و مکان آن‌ها برای گردشگران می‌پردازد. در بین انواع جاذبه‌های زمین گردشگری، جاذبه‌های واقع در مناطق کارستی از تنوع و گسترش بیشتری برخوردارند. گسترش سازندهای کارستی در محدوده رشته کوه‌های زاگرس و مناطق مانند استان لرستان، باعث شده تا شاهد طیف متنوعی از جاذبه‌های زمین گردشگری شکل گرفته در سازندهای کارستی در این استان باشیم. به طوری که تنوع و فراوانی جاذبه‌ها سبب شده تا استان لرستان به عنوان پایتخت ژئوتوریسم کشور ایران معرفی شود. فراوانی جاذبه‌های زمین گردشگری کارستی در استان لرستان می‌تواند که این جاذبه‌ها شناسایی و با استفاده از مدل‌های رایج جهت مدیریت و برنامه‌ریزی آنها اولویت بندی شوند. در این تحقیق کاربردی- توسعه‌ای که با روش میدانی و توصیفی- تحلیلی انجام گرفته است، از ابزار مختلفی مانند پرسشنامه، نقشه‌های زمین‌شناسی، GPS، نرم افزار Arc GIS و ... جهت رسیدن به نتایج مورد نظر بهره گرفته شده است. هم‌چنین از مدل‌های رایج مانند کوبالیکوا و کرچنر و زوروس جهت اولویت بندی ۷۲ جاذبه زمین گردشگری کارستی در استان لرستان استفاده شده است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که جاذبه‌های زمین گردشگری کارستی استان فاقد نظام مدیریتی یکپارچه و قانونمندی بوده و نظارت چندانی بر وضعیت کنونی آن‌ها انجام نمی‌شود و برنامه خاصی نیز در مورد آینده آن‌ها وجود ندارد. لذا باید اقدامات و گام‌های اساسی برای نجات بخشی آن‌ها و ترمیم کاستی‌ها انجام داد.

نتایج ارزیابی جاذبه‌های زمین گردشگری با استفاده از مدل‌های مورد استفاده در تحقیق نشان داد که دریاچه گهر، دره شیرز و آبشار بیشه بیشترین امتیاز را در بین جاذبه‌ها کسب نموده‌اند. مطالعات میدانی نیز حاکی از این است که این جاذبه‌ها در طول سال بیشتر از سایر جاذبه‌های زمین گردشگری توانسته‌اند گردشگران را به خود جذب کنند.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، زمین گردشگری، کارست،

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

تحویل طرح به معاونت گردشگری استان جهت استفاده در برنامه ریزی در راستای بهره برداری از ظرفیت های گردشگری و ایجاد زیرساخت های گردشگری

تحویل طرح به مشاور بازرنگری طرح جامع گردشگری جهت استفاده در طرح جامع

تبلیغات محیطی مانند تهیه و نصب بیلبورد در مسیرها و داخل فرودگاه خرم آباد و فرودگاه بین المللی امام خمینی

(ره)

استفاده از نتایج مطالعات جهت پهنه بندی مناطق اکوتوریسمی لرستان

تحویل طرح به مرکز اسناد و کتابخانه جهت استفاده پژوهشگران و دانشجویان

ارائه نتایج مطالعات به گروه های دانشجویی جهت استفاده در مقالات، پایان نامه ها، و گزارشات علمی

عنوان طرح: ظرفیت سنجی ایجاد تاسیسات و موسسات گردشگری شهرستان دلفان

پژوهشگر اصلی: مریم بیرانوند زاده	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جغرافیا و برنامه ریزی شهری
ناظر علمی: ۱. علی سجادی ۲. حجت اله عباسیان	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: ۱- باستانشناسی ۲- برنامه ریزی شهری
ناظر اجرایی: - حجت اله عباسیان	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: برنامه ریزی شهری
اعتبار طرح: ۷۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: فنی و مهندسی	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: ۱. مرکز اسناد و کتابخانه اداره کل. ۲. دفتر مدیر کل. ۳. دفتر معاونت گردشگری		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

موفقیت و رشد پایدار گردشگری محیط‌ها و مناطق مختلف؛ در گرو عملکرد مناسب چرخه گردشگری و عناصر و فاکتورهای متعددی است که روی هم رفته محیط گردشگری را شکل می‌دهد. این مولفه‌ها هر یک در محیط مذکور اهمیت خاصی داشته و با سایر مولفه‌ها ارتباط تنگاتنگی دارند.

بنابراین مکانی را می‌توان از لحاظ گردشگری موفق محسوب کرد که هر یک از عوامل شکل دهنده محیط گردشگری را فراهم آورد و همچنین در این عرصه موفقیت از آن کسی است که روش‌های نو و جاذبه‌های جدید را ارائه کنند. به گونه‌ای که ضمن شناسایی مناسب‌ترین مکان‌ها برای توسعه گردشگری، تأسیسات و موسسات گردشگری مشخص و ایجاد شوند تا بدین ترتیب ضمن طرح‌ریزی برای ارائه بهترین و سودآورترین برنامه‌ها، اصول توسعه پایدار نیز رعایت شود. مهم‌ترین نقشی که موسسات گردشگری در رونق گردشگری منطقه می‌توانند ایفا کنند، برآورد تقاضا یا ایجاد تقاضای مثبت نسبت به تبلیغ جاذبه‌های گردشگری و به نوعی پیش‌بینی انگیزه‌های مردم برای مسافرت (ایجاد بازار) است.

مجموعه اقداماتی که در این زمینه صورت می‌پذیرد باعث افزایش آگاهی، ترغیب و تشویق مردم و در نهایت باعث توسعه صنعت گردشگری خواهد شد. در راستای موارد مذکور؛ پژوهش حاضر با هدف؛ ظرفیت‌سنجی ایجاد تأسیسات و مؤسسات گردشگری در شهرستان دلفان با رویکرد معرفی هر چه بهتر قابلیت‌های گردشگری این شهرستان با هدف جذب گردشگر، توسعه خدمات زیرساختی گردشگری تدوین شده است.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، زیرساخت‌های گردشگری، تأسیسات و مؤسسات گردشگری، ظرفیت سنجی، شهرستان دلفان

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

تحویل طرح به معاونت گردشگری استان جهت استفاده در برنامه ریزی در راستای بهره برداری از ظرفیت های گردشگری و ایجاد زیرساخت های گردشگری

تحویل طرح به مشاور بازرنگری طرح جامع گردشگری جهت استفاده در طرح جامع

تبلیغات محیطی مانند تهیه و نصب بیلبورد در مسیرها و داخل فرودگاه خرم آباد و فرودگاه بین المللی امام خمینی

(ه)

استفاده از نتایج مطالعات جهت پهنه بندی مناطق اکوتوریسمی لرستان

تحویل طرح به مرکز اسناد و کتابخانه جهت استفاده پژوهشگران و دانشجویان

ارائه نتایج مطالعات به گروه های دانشجویی جهت استفاده در مقالات، پایان نامه ها، و گزارشات علمی

عنوان طرح: ظرفیت سنجی ایجاد تاسیسات و موسسات گردشگری در استان لرستان (مطالعه موردی شهرستان خرم آباد)		
پژوهشگر اصلی: ماندانا مسعودی راد	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: شهرسازی - برنامه ریزی شهری
ناظر علمی: ۱. علی سجادی ۲. حجت اله عباسیان	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: ۱- باستانشناسی ۲- برنامه ریزی شهری
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۶۶۱ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: فنی و مهندسی	سال شروع: ۱۴۰۰/۱۱/۲۵	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: ۱. مرکز اسناد و کتابخانه اداره کل. ۲. دفتر مدیر کل. ۳. دفتر معاونت گردشگری		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

بحث گردشگری به عنوان یک منبع اقتصادی در بسیاری از کشورهای توسعه یافته مورد توجه می باشد. این موضوع در کشور ایران علارغم وجود منابع طبیعی و تاریخی، نسبت به کشورهای اطراف چندین برابر کمتر مورد توجه بوده است. لذا اولین گام در جهت به حرکت در آوردن چرخ گردشگری در کشور ایران، شناسایی ظرفیت های موجود و قابلیت ها و توانمندی های هر استان است. و همین موضوع در بهره وری سود ناشی از اقتصاد گردشگری حائز اهمیت است. به طوری که بیش از ۵۰ درصد از سود حاصل از صنعت گردشگری مربوط به استفاده از هتل و اقامتگاه توسط گردشگر است. چرا که وجود زیرساخت های مناسب در هر مکان در جلب رضایت گردشگران برای تکرار سفر، اهمیت بسیار بالایی دارد.

استان لرستان با توجه به طبیعت بکر و تاریخ دیرینه، از دیر باز به جهت آب و هوای مطلوب شناخته شده است. سالانه جمعیت اندکی برای بازدید از این طبیعت و تاریخ وارد استان می شده است. بحث گردشگری در استان لرستان هم در جهت ظرفیت سنجی مراکز گردشگری در محدوده ی داخل و خارج از شهر مورد توجه قرار دارد. بنابراین این پژوهش با هدف ظرفیت سنجی ایجاد تاسیسات و موسسات گردشگری با توجه به پتانسیل های بوم گردی و گردشگری شهری- روستایی، تاریخی، ورزشی و ... و ظرفیت گردشگری پذیری تقاضای موجود در شهرستان خرم آباد است.

جامعه ی آماری این پژوهش شامل مردم محلی و کارشناسان می باشد که به کمک روش نمونه گیری تصادفی، گلوله برفی انجام می شود. این پژوهش از نظر هدف در گروه پژوهش های کاربردی و از نظر روش، توصیفی تحلیلی قرار می گیرد. ابتدا بر اساس شیوه کتابخانه ای به استخراج شاخص های مورد نیاز پژوهش پرداخته می شود. سپس باتوجه به شاخص های استخراج شده در روش میدانی، پرسشنامه طراحی شده در بین جامعه آماری پخش میشود و سپس در این مرحله اطلاعات توصیفی (به کمک آزمون T-test) در نرم افزار SPSS تحلیل میشود. در مرحله بعد به کمک داده های فرادست، نقشه های سازمان نقشه برداری، نقشه های استان داری، نقشه های اداره راه و شهرسازی و مطالعات میدانی در نرم افزار (زمین مرجع نمودن، وزن دهی و روی هم گذاری لایه ها) ArcGIS تاسیسات و موسسات گردشگری، مکانیابی و امکان سنجی می شوند میشوند.

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

- تحویل طرح به معاونت گردشگری استان جهت استفاده در برنامه ریزی در راستای بهره برداری از ظرفیت های گردشگری و ایجاد زیرساخت های گردشگری شهرستان خرم آباد
- تحویل طرح به مشاور بازرگاری طرح جامع گردشگری جهت استفاده در طرح جامع
- تبلیغات محیطی مانند تهیه و نصب بیلبرد در مسیرها و داخل فرودگاه خرم آباد و فرودگاه بین المللی امام خمینی (ره)
- استفاده از نتایج مطالعات جهت پهنه بندی مناطق اکوتوریسمی لرستان
- تحویل طرح به مرکز اسناد و کتابخانه جهت استفاده پژوهشگران و دانشجویان
- ارائه نتایج مطالعات به گروه های دانشجویی جهت استفاده در مقالات، پایان نامه ها، و گزارشات علمی

عنوان طرح: ظرفیت سنجی و تعیین مسیر گردشگری ورزشی طبیعت محور استان لرستان

پژوهشگر اصلی: سید علی نادر دهقانی الوار	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: برنامه ریزی شهری
ناظر علمی: حجت عباسیان محمد عزیزی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: ۱- برنامه ریزی شهری ۲- تاریخ
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۲۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: فنی و مهندسی	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی	
محل نگهداری گزارش نهایی: ۱. مرکز اسناد و کتابخانه اداره کل. ۲. دفتر مدیر کل. ۳. دفتر معاونت گردشگری		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر باهدف؛ ظرفیت سنجی و تعیین مسیر گردشگری ورزشی طبیعت محور استان لرستان با تکیه بر منابع اسنادی و پیمایشی با روش توصیفی- تحلیلی تدوین شده است. محدوده مکانی مورد مطالعه، فضاهای گردشگر پذیر طبیعی با قابلیت توسعه گردشگری ورزشی استان می باشد. جامعه آماری شامل؛ کارشناسان، متخصصان حوزه گردشگری و هیات‌های ورزشی طبیعت محور می‌باشند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد؛ ظرفیت‌های گردشگری استان، قابلیت توسعه ورزش‌هایی چون کوه نوردی، راهپیمایی طولانی در کوهستان، ورزش‌های بومی، دوچرخه سواری کوهستان، اسب سواری، ورزش‌های هوایی، غار نوردی، صخره نوردی، رفتینگ، گلف، اسکی، موتورسواری کوهستان، ماهی گیری و .... را دارند. بسیاری از این سایت‌ها به عنوان مراکز گردشگری شناخته شده هستند ولی در اکثر سایت‌ها، امکانات رفاهی و زیرساختی مناسب وجود ندارد و می‌بایستی از امکانات رفاهی نزدیک ترین مراکز جمعیتی به این سایت‌ها استفاده نمود، تمایل گردشگران؛ جوامع بومی، بخش دولتی و خصوصی به رونق گردشگری ورزشی طبیعت محور از نقاط مثبت در راستای گسترش این نوع گردشگری می باشد.

اولویت بندی مسیرهای گردشگری طبیعت محور براساس شاخص‌ها به ترتیب عبارتند از:

دریاچه گهر و نی گاه مخمل کوه و بام خرم آباد، تنگه شیرز، مسیر بیشه - تنگ هفت، رودخانه سزار، آبشار وارک (مسیر هشتاد پهلوی)، نقاط ارتفاعی (قله‌ها)، کوه یافته و سفید کوه، محور اشترانکوه (فرسش الیگودرز)، تونل برفی ازنا، محور سیمره، محور کشکان، محور تالاب‌ها، دریاچه کیو، مسیر منتهی به روستای قرعلیوند، سد ایوشان و خان آباد.

امتیاز بندی ورزش‌ها نشان داد که اولویت بندی ورزش‌ها عبارتند از:

کوه هنوردی، دره نوردی، سنگ نوردی، دوچرخه سواری کوهستان، ماهی گیری، رفتینگ، اسب سواری، برف نوردی، اسکی، ورزش‌های هوایی، موتورسواری، غواصی، غواصی، غارنوردی.

توسعه این صنعت در لرستان، مستلزم تأمین زیرساخت‌های گردشگری مورد نیاز، جذب سرمایه گذاران بخش خصوصی، تأمین امنیت گردشگران، توسعه تبلیغات در حوزه گردشگری ورزشی در سطح ملی و منطقه ای می باشد.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، ظرفیت سنجی، مسیر گردشگری ورزشی، گردشگری طبیعی، زیرساخت‌ها.

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

- به عنوان محور برنامه ریزی برای صنعت گردشگری ورزشی طبیعت محور برای برنامه ریزان صنعت گردشگری
- تحویل طرح به معاونت گردشگری استان جهت استفاده در برنامه ریزی در راستای بهره برداری از ظرفیت های گردشگری و ایجاد زیرساخت های گردشگری
- تحویل طرح به مشاور بازرنگری طرح جامع گردشگری جهت استفاده در طرح جامع
- تحویل طرح به مرکز اسناد و کتابخانه جهت استفاده پژوهشگران و دانشجویان
- ارائه نتایج مطالعات به گروه های دانشجویی جهت استفاده در مقالات، پایان نامه ها، و گزارشات علمی

عنوان طرح: مطالعات نیازسنجی و طراحی زیرساختهای سایت های گردشگری آبشار وارک خرم آباد

پژوهشگر اصلی: احمد شاهبوندی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: برنامه ریزی شهری
ناظر علمی: ۱. علی سجادی ۲. حجت اله عباسیان	مدرک تحصیلی: ۱. دکتری ۲. ارشد	۱- باستانشناسی ۲- برنامه ریزی شهری
ناظر اجرایی: - محمدرضا اسدی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مهندس عمران
اعتبار طرح: ۴۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: فنی و مهندسی	سال شروع: ۱۳۹۷/۱۰/	سال اتمام: ۱۴۰۰
کارفرما: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه هنر اصفهان	
محل نگهداری گزارش نهایی: ۱. مرکز اسناد و کتابخانه اداره کل. ۲. دفتر مدیر کل. ۳. دفتر معاونت گردشگری		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

بوم گردی به عنوان گرایشی نوین در صنعت جهانگردی به طور روزافزون برای توسعه پایدار در کشورهای با تنوع زیست بوم روستایی مورد تأکید قرار گرفته است. این الگو از گردشگری می تواند رشد اقتصادی را برانگیزد و در عین حال حفاظت محیط را تضمین نماید. در مقیاس کشور ایران، بوم گردی در سال های اخیر به عنوان زمینه ای نو ظهور سرمایه گذاری و اثرگذار در توسعه، مورد توجه مدیران و سرمایه گذاران قرار گرفته است. آبشار وارک خرم آباد به عنوان یکی از پتانسیل های بالقوه بوم گردی استان لرستان به شمار می رود. شرایط آب و هوایی مناسب، فاصله مناسب از شهر خرم آباد، وجود گونه های مختلف گیاهی و جانوری، نزدیکی به آبشار نوژیان و وجود روستاهای با عملکرد دامداری مناسب و متناسب با زیست بوم منطقه در نزدیکی این آبشار به عنوان بخشی از فرصت های بالقوه و بالفعل منطقه محسوب می شود.

محدوده مورد مطالعه این پروژه در دو پهنه و یک مسیر تعریف شده است. در پهنه اول به تعریف خدمات و زیرساخت های سایت سوئیت های بوم گردی پرداخته است (سوئیت، آلاچیق، سرویس بهداشتی، سکو، نورپردازی، ورودی ها و ...). پهنه دوم مربوط به فضای اطراف آبشار برای اقامت موقت گردشگران در نظر گرفته شده (سکو، آلاچیق، سیاه چادر، سرویس بهداشتی) و مسیر ارتباطی مربوط به (محل پارکینگ خودروها، مسیر پیاده روی، پل موقت و دائمی، استراحتگاه، وسایل ایمنی مسیر و غیره) می باشد. برای آشنایی با خصوصیات و ویژگی های آبشار و محدوده های اطراف آن، مطالعاتی به صورت کتابخانه ای و بازدیدهای میدانی انجام شده و سعی شده برنامه ریزی مبتنی بر واقعیت و با در نظر گرفتن خصوصیات جغرافیایی، کالبدی، جمعیتی و فرهنگی محدوده های اطراف آبشار انجام شود.

در تدوین برنامه های عملیاتی و اجرایی دوره های زمانی و هزینه های هر یک از خدمات تهیه شده و میزان سودآوری پروژه و شاخص IRR نیز محاسبه شده است. برای سه بعدی کردن عناصر و خدمات پیشنهادی از نرم افزارهای گرافیکی Revit، Auto Cad و Lumion استفاده شده است. پلان داخلی سوئت های بوم گردی نیز تهیه و در قسمت پیوسته ارائه شده است. نتایج نشان می دهد در صورت عملیاتی شدن بخش های مختلف پروژه و با فرض تهیه زیرساخت های اولیه (جاده و پل معلق) از طرف دولت و همچنین تبلیغات

گسترده از طرف سرمایه گذار می تواند بازگشت سرمایه مناسبی داشته باشد. با توجه به محاسبات انجام شده و با احتساب ارزش زمانی پول و نرخ تنزیل سرمایه گذار، بازگشت سرمایه پروژه برابر با ۹ سال و ۱۱ ماه به دست آمده است.

کلید واژه ها: استان لرستان، زیرساخت ها، گردشگری، آبشار وارک،

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

تحویل طرح به معاونت گردشگری استان جهت استفاده در برنامه ریزی در راستای بهره برداری از ظرفیت های

گردشگری و ایجاد زیرساخت های گردشگری در آبشار وارک شهرستان خرم آباد

تحویل طرح به مشاور بازرنگری طرح جامع گردشگری جهت استفاده در طرح جامع

تبلیغات محیطی مانند تهیه و نصب بیلبورد در مسیرها و داخل فرودگاه خرم آباد و فرودگاه بین المللی امام خمینی

(ره)

استفاده از نتایج مطالعات جهت پهنه بندی مناطق اکوتوریسمی لرستان

تحویل طرح به مرکز اسناد و کتابخانه جهت استفاده پژوهشگران و دانشجویان

ارائه نتایج مطالعات به گروه های دانشجویی جهت استفاده در مقالات، پایان نامه ها، و گزارشات علمی

اداره کل

ورزش و جوانان

۱۲ طرح

عنوان طرح: پایش میزان فعالیت بدنی و ورزشی زنان و مردان (گروه های سنی ۳۰ تا ۶۰ سال) به تفکیک مناطق شهری در استان لرستان و مقایسه آن		
پژوهشگر اصلی: مریم دانش نیا	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: علوم ورزشی
ناظر علمی: هادی کزندی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: فیزیولوژی ورزشی
ناظر اجرایی: همایون مرآت	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
اعتبار طرح: ۴۸۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: ورزشی	سال شروع: ۱۴۰۲	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

حرکت و جنبش از ویژگی‌های حیات انسان و دارای ریشه‌ای در سرشت او و عاملی برای رشد و سلامت و نشاط است. از این رو هدف از انجام این تحقیق پایش میزان فعالیت بدنی و ورزشی زنان و مردان در بین گروه سنی ۳۰ تا ۶۰ ساله در استان لرستان بود. تغییر و تحولات جهانی مقوله‌های زندگی معاصر، تربیت بدنی و ورزش را از ضروریاتی ساخته که دوری از آن اجتناب ناپذیر به نظر می‌رسد. تربیت بدنی به عنوان فرآیندی آموزشی-تربیتی شامل کسب و پردازش مهارت‌های حرکتی توسعه و نگهداری آمادگی جسمانی برای تندرستی و سلامت، کسب دانش علمی درباره فعالیت‌های جسمانی و تمرین و توسعه تصور و ذهنیت مثبت از فعالیت‌های جسمانی به عنوان وسیله‌ای برای بهبود اجرا و عملکرد انسان است که نقش مؤثر در رشد و تعالی افراد دارد برای این علم اهدافی بیان گردیده که در برگیرنده نشانه‌ها، نیات و نتایج مطلوبی است که از شرکت در برنامه‌های تربیت بدنی و ورزش حاصل می‌شود. این اهداف با نیازها، تجارب و علایق افراد در ارتباطند و تعیین کننده مقاصد و جهت برنامه‌ها هستند با توجه به اهمیت و توسعه حیطه علم تربیت بدنی و ورزش اهداف آن محدود به رده‌های جمعیتی خاصی نیست بلکه به تمام رده‌های جمعیتی گسترش یافته است (فتحی، ۱۳۸۲).

لارسون^۳ معتقد است فعالیت بدنی یک نظام اصلی که همه نظام‌های فرعی دیگر را زیر پوشش خود دارد و فعالیت بدنی تکامل یافته اصطلاح‌هایی چون تمرین بدنی و فرهنگ بدنی در گذر تاریخ می‌داند اینها تعبیری هستند که هنوز هم، با فضایی متفاوت، به کاربرده می‌شوند؛ مثلاً کشورهایی مانند روسیه و آلمان و برخی از کشورهای شرق اروپا، برای دلالت بر نظام تربیت بدنی و ورزش اصطلاح «فرهنگ بدنی» را بکار می‌برند. فعالیت بدنی همواره جزء مکملی از زندگی فرد و خانواده در طی اعصار و تمدن‌های گوناگون انسان بوده و هست در ارتباطات خانوادگی و فعالیت‌های گوناگون زندگی اجتماعی سهم بسزایی داشته و از رهگذر فعالیت‌های تفریحی و اوقات فراغت و برگزاری و مراسم آیینی چند منظوره، برای اعضای خانواده خرسندی و لذت و شادی به ارمغان آورده است و نیز برای ایجاد امنیت و آسایش روانی و اجتماعی برای افراد و جوامع و تأمین بهداشت و سلامتی و زندگی سالم به عنوان یکی از دستاوردهای فعالیت بدنی تأثیر ارزنده‌ای گذاشته است. بدون تردید، پی‌ریزی یک جامعه سالم و با نشاط درگرو سلامت روحی و جسمی اعضاء جامعه و مرهون تلاش نیروهای انسانی سالم، کارآمد و فکور می‌باشد. در همین راستا، ورزش زنان، به عنوان یکی از موضوعات اساسی در حیطه

ی ورزش مطرح است. عدم وجود برابری جنسیتی در فراهم سازی تسهیلات منجر به کاهش شانس شرکت در ورزش و آسیب های جدی جسمانی می شود (واسیلیو^۴، ۲۰۱۶).

اهمیت این مسئله به دلیل ویژگی های جسمانی متفاوت زنان و مردان است. از آنجایی که افراد ۳۰ تا ۶۰ ساله نیمی از منابع انسانی موثر در توسعه ی جوامع را تشکیل می دهند لذا در برنامه های توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی باید راه های استفاده بهتر از توانایی ها و استعداد های آنان را هموار ساخت امروزه به نظر میرسد که فعالیت ورزشی و ورزش های همگانی، برای این گروه سنی ضرورت بیشتری دارد. بنابر این هدف از این بررسی پایش میزان فعالیت های بدنی در بین این گروه می باشد.

بیان مسئله

حرکت الزامه ی زندگی است و هر آنچه که فاقد حرکت باشد، فاقد حیات است حتی آبی که از جریان می افتد و شفافیت خودش را از دست می دهد و سبز می شود. روند زندگی انسان نیاز با پیشرفت تکنولوژی و مدرن شدن به صورت غیرفعال درآمده است و سطح فعالیت و تحرک انسان ها به شدت کاهش یافته است. این روند اثر زیان باری روی جامعه و سلامتی گذاشته است.

از آن جمله می توان به افزایش مرگ و میر ناشی از حملات قلبی، افزایش فشارخون، افزایش استرس ها و کاهش کارایی و بهره وری و ... اشاره کرد که در نهایت موجب ایجاد یک جامعه ی بیمار و کم تحرک با کارایی و بهره وری کم و افزایش هزینه های درمانی می شود که این به نوبه خود بر اقتصاد خانواده و جامعه لطمه ی شدیدی وارد می کند (استوار، ۱۳۸۴).

ورزش و تحرک بدنی یکی از معمول ترین راه های ابراز توانایی جسمی، فکری و عاطفی است. ورزش به عنوان یکی از ارکان تربیت عمومی در دوران تربیت رسمی از جایگاه خاصی برخوردار است. فعالیت بدنی منظم فواید زیادی برای سلامتی دارد که از آن جمله می توان به پیشگیری از بیماری های مزمن و مرگ های زودرس بهبود سلامت جسمی و روانی، و کارکرد شناختی بهتر اشاره کرد (دوسیک^۵؛ ۲۰۲۱)

اهمیت و ضرورت

فعالیت بدنی ناکافی یکی از دلایل اصلی مرگ و میر زودرس از طریق افزایش بار بیماری های غیرواگیر است. بیماری های غیرواگیر سالانه منجر به مرگ و میر ۳۸ میلیون نفر در جهان می شوند و بیش از ۷۶ درصد از کل بار بیماری ها در ایران به این دسته از بیماری ها اختصاص دارد (پیکاری و همکاران، ۱۳۹۶).

در طی سال های ۱۳۶۹ تا ۱۳۹۶، درصد فعالیت بدنی پایین روزانه در سطح جهانی و در ایران به ترتیب ۱/۵ و ۲ برابر افزایش یافته است. در پی این امر گزارش مرگ بیش از ۱/۲ میلیون نفر در سراسر جهان و ۱۸۰۰۰ نفر در ایران در سال ۱۳۹۶ به علت فعالیت بدنی کم به ثبت رسیده است. ایران به عنوان یک کشور در حال، توسعه شیوع بالایی از کم تحرکی دارد (محبی و همکاران، ۲۰۱۹).

مهم ترین عوامل خطر در سنین ۱۸ تا ۶۴ سال در ایران شامل برنامه غذایی ناسالم، فشارخون بالا، شاخص توده بدنی بالا، کم تحرکی، سیگار و دیابت است؛ از این رو می توان گفت که کاهش شیوع این عوامل خطرزا، یک راهکار اساسی برای کاهش بیماری های غیرواگیر است (مرادی و همکاران، ۱۳۹۶). هدف برنامه راهبردی جهانی فعالیت بدنی سازمان جهانی بهداشت کاهش ۱۵ درصدی شیوع جهانی کم تحرکی تا سال ۲۰۳۰ است (طرح جهانی فعالیت بدنی و عملکرد، ۲۰۱۹).

بر اساس نتایج مطالعات رسیدن به این هدف نیاز به تلاش ها و اقدامات ملی دارد. ارائه اطلاعات شیوع فعالیت بدنی پایین در هر، جامعه اقدامی است که می تواند نقش مهمی در سیاست گذاری ها و تصمیم گیری های مربوط به سلامت عمومی ایفا کند. موارد ذکر شده میزان اهمیت این تحقیق در استان لرستان را با هدف کنترل اپیدمی سطح کم تحرکی در استان را برجسته می نماید. از این رو برنامه توسعه فعالیت بدنی استان لرستان با مشارکت کلیه سازمان های ذینفع حوزه فعالیت بدنی می تواند موفق باشد. اگرچه پیشرفت هایی در حوزه

فعالیت بدنی در کشور طی سال‌های اخیر صورت گرفته است. این آمار بیانگر آن است که هنوز شکاف قابل توجهی بین اهداف سیاست گذاری شده و اهداف دستیابی شده در زمینه فعالیت بدنی وجود دارد. از این رو ضرورت بررسی میزان فعالیت بدنی افراد ۳۰ تا ۶۰ در استان لرستان برجسته می‌شود.

هدف اصلی

پایش میزان فعالیت‌های بدنی و عوامل موثر بر آن در بین افراد ۳۰ تا ۶۰ ساله در استان لرستان

اهداف فرعی

- بررسی میزان فعالیت بدنی در بین زنان و مردان ۳۰ تا ۶۰ ساله در استان لرستان.
- بررسی میزان فعالیت بدنی در بین افراد متاهل و مجرد ۳۰ تا ۶۰ ساله در استان لرستان.
- بررسی میزان فعالیت بدنی بر اساس رنج سنی در بین افراد ۳۰ تا ۶۰ ساله در استان لرستان.
- بررسی تاثیر عوامل اجتماعی بر میزان فعالیت‌های بدنی در بین افراد ۳۰ تا ۶۰ ساله در استان لرستان.
- بررسی تاثیر عوامل فرهنگی بر میزان فعالیت‌های بدنی در بین افراد ۳۰ تا ۶۰ ساله در استان لرستان.
- بررسی تاثیر عوامل اقتصادی بر میزان فعالیت‌های بدنی در بین افراد ۳۰ تا ۶۰ ساله در استان لرستان.
- بررسی تاثیر عوامل محیطی بر میزان فعالیت‌های بدنی در بین افراد ۳۰ تا ۶۰ ساله در استان لرستان.

بحث و نتیجه‌گیری

فقدان فعالیت جسمانی خطر بالقوه‌ای برای چاقی، بیماری‌های قلبی عروقی و مرگ و میر ناشی از آنها تلقی می‌شود. علاوه بر این یک چنین مشکلاتی می‌توانند بخش عظیمی از بار اقتصادی کشورهای در حال توسعه را در بر گیرند یکی از مهمترین عوامل ایجاد و حفظ سلامتی، فعالیت بدنی منظم می‌باشد و به دلیل ارتباط فعالیت بدنی با سلامت، به عنوان یکی از ۱۵ اولویت تغییر رفتار جهت بهبود سلامت لیست شده است و یکی از ۱۱ هدف اختصاصی مربوط به تناسب جسمی، افزایش مشارکت بالغین در فعالیت‌های بدنی شدید از ۳۵٪ در سال ۱۹۸۷ به ۶۰٪ تا سال ۱۹۹۰ تغییر یافته است توصیه انسان سالم تا ۲۰۱۰ برای فعالیت بدنی این است که کلیه افراد حداقل ۳۰ دقیقه فعالیت بدنی با شدت متوسط برای اکثر روزها یا ترجیحاً کلیه روزهای هفته داشته باشند. با این حال، با پیشرفت علم و تکنولوژی، تمایل به زندگی بدون تحرک رو به افزایش است بطوری که اوقات فراغت زیادی همراه با تماشای تلویزیون، کار کامپیوتری، استفاده از اتوموبیل، آسانسور و غیره عملاً در حالت سکون و بی‌حرکی سپری می‌شود. علیرغم توصیه سازمان‌های بهداشتی به منظور انجام فعالیت جسمانی با شدت متوسط تا شدید در طول هفته، بی‌حرکی در میان افراد ۳۰ تا ۶۰ سال بسیار شایع می‌باشد.

پژوهش حاضر به پایش میزان فعالیت‌های بدنی در بین گروه سنی ۳۰ تا ۶۰ ساله و عوامل موثر بر آن در استان لرستان پرداخته است. همان گونه که ذکر گردید برای تبیین این رابطه از نظریه‌های تضاد، انتقادی و دیدگاه کنش متقابل استفاده شد؛ بر اساس چارچوب نظری تحقیق هفت فرضیه مطرح شد. این تحقیق در بین شهروندان لرستانی ۳۰ تا ۶۰ ساله با شیوه توصیفی و روش اجرای پیمایشی و با تعداد نمونه ۳۸۴ نفر به اجرا درآمد.

از این تعداد نمونه ۵۰٪ زن و ۴۹٪ مرد می‌باشند که ۴۷٪ از آنان در رنج سنی ۳۰ تا ۴۰ سال ۳۲٪ و ۰۲ درصد ۵۰- سال و ۴۱ سال و ۲۰٪ و ۸۱ درصد ۶۰-۵۱ سال قرار داشتند. میزان فعالیت بدنی در بین این افراد بر حسب **METs-week/m** محاسبه گردید بر اساس محاسبات انجام گرفته میزان فعالیت‌بدنی در بین زنان **MET ۸۵۳**، در و در بین مردان **MET ۸۸۲**، به دست آمد؛ با توجه به این که هر دو گروه (زنان- مردان) دارای مصرف انرژی بین ۶۰۰-۱۵۰۰ بودند بنابراین شاهد تحرک کافی در بین این دو گروه بودیم؛ با توجه به میزان فعالیت ذکر شده می‌توان نتیجه گرفت که میزان فعالیت بدنی مردان بیشتر از زنان می‌باشد.

همچنین در جدول فوق میزان فعالیت بدنی در بین گروه‌های مختلف شغلی مختلف محاسبه شده است که با توجه به محاسبات انجام گرفته میزان فعالیت افرادی که در بخش دولتی کار می‌کنند MET_{590} ، افراد شاغل در بخش خصوصی MET_{750} ، افراد بازنشسته MET_{592} ، افراد بیکار MET_{592} ، افراد خانه دار MET_{801} ، دانشجویان MET_{710} ، و سایر افراد MET_{210} . با توجه به محاسبات صورت گرفته می‌توان گفت که افراد شاغل در بخش دولتی و افراد بازنشسته و افراد بیکار دارای مصرف انرژی کمتر از ۶۰۰ بودند بنابراین شاهد کم‌حرکی در بین این افراد بودیم؛ همچنین افراد شاغل در بخش خصوصی، افراد خانه‌دار، و دانشجویان دارای مصرف انرژی بین ۶۰۰-۱۵۰۰ بودند بنابراین شاهد تحرک کافی در بین این افراد بودیم؛ *بر این اساس افراد خانه‌دار داری میزان فعالیت بدنی بیشتری بودند.*

محاسبات انجام گرفته در خصوص میزان فعالیت بدنی بر حسب سن نیز نشان داد که میزان فعالیت بدنی در بین گروه سنی ۳۰-۴۰ سال MET_{728} ، در بین گروه سنی ۴۱-۵۰ سال MET_{590} و در بین گروه سنی ۵۱-۶۰ سال MET_{500} می‌باشد؛ با توجه به محاسبات صورت گرفته می‌توان گفت که گروه‌های سنی ۵۰، ۴۱ سال و ۵۱-۶۰ سال دارای مصرف انرژی کمتر از ۶۰۰ بودند بنابراین شاهد کم‌حرکی در بین این افراد بودیم؛ در مقابل گروه سنی ۳۰-۴۰ سال دارای مصرف انرژی بین ۶۰۰-۱۵۰۰ بودند بنابراین شاهد تحرک کافی در بین این افراد بودیم. که بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که *میزان فعالیت بدنی در بین گروه سنی ۳۰-۴۰ سال بیشتر از گروه‌های سنی دیگر می‌باشد.*

بر اساس فرضیه اول تحقیق *میزان فعالیت‌های بدنی بین دو گروه زنان و مردان با هم متفاوت است.* برای آزمون این فرضیه از آزمون تی گروه‌های مستقل استفاده شد نتایج آزمون نشان داد میانگین میزان فعالیت بدنی در بین دو گروه (زنان ۲۵۰، ۵۰ و مردان ۲۹۸، ۵۳) تفاوت معنا داری با یکدیگر داشته. چون سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ است می‌توان گفت میانگین این دو گروه با سطح اطمینان ۹۵ درصد با هم تفاوت معنا داری داشته‌اند. با توجه به این که حد بالا و حد پایین هر دو مثبت هستند میانگین گروه اول (مردان) بیشتر از گروه دوم (زنان) است (نتایج حاصل از این فرضیه با نتایج تحقیقات دلشاد نوقانی (۱۳۹۶) و رحمان‌زاده (۱۳۹۹) همخوانی دارد). میزان گرایش شهروندان به فعالیت بدنی بر اساس جنسیت آنان متفاوت بود و مردان بیشتر از زنان، فعالیت بدنی انجام می‌دادند. هریس معتقد است از نظر فرهنگی، مرزهای میان مرد و زن در برابر هرگونه تغییری به شدت ایستادگی و مقاومت می‌کند. این یک حقیقت آشکار است، به ویژه زمانی که ورزش و مسابقات ورزشی را بررسی می‌کنیم؛ زیرا بسترهای فرهنگی به نقش سنتی مرد اجازه داده است سطح رفتاری مطلوب و استاندارد را تا حد زیادی به ظهور برساند، حال آنکه رفتاری که زن به واسطه آن برا ورزش پیوند برقرار می‌کند از سوی جامعه به ویژه مردان، تقویت نمی‌شود؛ زیرا این رفتار بعدها به رفتاری غیرزنانه و نامطلوب تبدیل می‌شود؛ بنابراین رفتار زن ضرورتاً دربردارنده موفقیت در ورزش رقابتی نیست.

بر اساس فرضیه دوم تحقیق *میزان فعالیت‌های بدنی در بین افراد مجرد و متأهل متفاوت است.* برای آزمون این فرضیه از آزمون تی گروه‌های مستقل استفاده شد نتایج آزمون نشان داد میانگین میزان فعالیت بدنی در بین دو گروه (مجرد ۲۹۸، ۵۳ و متأهل ۲۴۵، ۵۰) تفاوت معنا داری با یکدیگر داشته. چون سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ است می‌توان گفت میانگین این دو گروه با سطح اطمینان ۹۵ درصد با هم تفاوت معنا داری داشته‌اند. با توجه به این که حد بالا و حد پایین هر دو مثبت هستند میانگین گروه اول (مجرد) بیشتر از گروه دوم (متأهل) است. (نتایج حاصل از این فرضیه با نتایج تحقیقات دلشاد نوقانی (۱۳۹۶) و رحمان‌زاده (۱۳۹۹) همخوانی دارد). افراد مجرد نسبت به افراد متأهل آزادی زمان بیشتری دارند و همچنین از آنجا که افراد متأهل اغلب سن بیشتری دارند و برای نگهداری از فرزندان و سایر عوامل، مسئولیت‌های بیشتری بر عهده آن‌ها است در واقع این وظایف شیوه فعالیتی آن‌ها را تحت تأثیر قرار داده و تغییر می‌دهد و این امر بر روی چگونگی صرف کردن اوقات فراغت آنان تاثیر می‌گذارد و کمتر به ورزش کردن می‌پردازند.

بر اساس فرضیه سوم تحقیق *میزان فعالیت‌های بدنی در بین گروه‌های سنی مختلف با هم متفاوت است.* به منظور بررسی میزان فعالیت‌های بدنی در بین سه گروه سنی (۳۰-۴۰ سال، ۴۱-۵۰ سال، ۵۱-۶۰ سال) از آزمون ANOVA استفاده شد. نتایج آزمون نشان

داممقدار F در سطح خطای کوچکتر از 0.05 و با اطمینان 0.95 درصد معنی دار است. بنابراین تفاوت میانگین میزان فعالیت بدنی در بین گروه‌های سنی مختلف به لحاظ آماری معنی دار است. (نتایج حاصل از این فرضیه با نتایج تحقیقات دلشاد نوقانی (۱۳۹۶)؛ حسینی و همکاران (۱۳۹۶) رحمان‌زاده (۱۳۹۹) همخوانی دارد).

بر اساس فرضیه چهارم تحقیق بین عوامل اجتماعی و میزان فعالیت‌های بدنی رابطه معنی داری وجود دارد. به منظور بررسی این رابطه از آزمون رگرسیون خطی استفاده شد؛ نتایج آزمون نشان ضریب رگرسیونی استاندارد شده برای متغیر وضعیت اجتماعی (۰/۴۵۱) در سطح خطای کوچکتر از 0.01 معنی دار است بنابراین می‌توانیم بگوییم که وضعیت اجتماعی بر میزان فعالیت بدنی فرد موثر است یعنی با افزایش یک انحراف استاندارد در متغیر وضعیت اجتماعی میزان فعالیت بدنی شهروندان لرستانی به مقدار 0.451 انحراف استاندارد افزایش می‌یابد. (نتایج حاصل از این فرضیه با نتایج تحقیقات (اسمی و همکاران ۱۴۰۳؛ قامتی ۱۳۹۵؛ حسینی و همکاران ۱۳۹۶؛ یوسفی ۱۳۹۵؛ وآقا علی نژاد ۱۳۹۵ همخوانی دارد) ولی با تحقیقات (اکبری ۱۳۹۶ و رمضان نژاد ۱۳۹۳ همخوانی ندارد). از دیدگاه بوردیو (۱۳۹۱)، "فعالیت ورزشی منظم بر حسب عوامل اجتماعی به شدت تغییر می‌کند" چرا که وی معتقد است نسبت افرادی که به طور منظم فعالیت ورزشی دارند همراه با ارتقای موقعیت افراد در سلسله مراتب اجتماعی به شدت افزایش پیدا میکند.

بر اساس فرضیه پنجم تحقیق بین عوامل فرهنگی و میزان فعالیت‌های بدنی رابطه معنی داری وجود دارد. به منظور بررسی این رابطه از آزمون رگرسیون خطی استفاده شد؛ ضریب رگرسیونی استاندارد شده برای متغیر وضعیت فرهنگی (۰/۴۴۰) در سطح خطای کوچکتر از 0.01 معنی دار است بنابراین می‌توانیم بگوییم که عوامل فرهنگی بر میزان فعالیت بدنی فرد موثر است یعنی با افزایش یک انحراف استاندارد در متغیر عوامل فرهنگی میزان فعالیت بدنی شهروندان لرستانی به مقدار 0.440 انحراف استاندارد افزایش می‌یابد. (اسمی و همکاران ۱۴۰۳؛ حسینی و همکاران ۱۳۹۶ همخوانی دارد). نظریه‌ی انتقادی، در مطالعه ورزش بر این نکات تاکید دارد که ورزش را باید در رابطه با شرایط خاص فرهنگی و تاریخی یک جامعه در نظر گرفت. تعریف و سازماندهی ورزش از زمانی به زمان دیگر و از گروهی به گروه دیگر متفاوت است. زیرا شرایط فرهنگی در زمان‌های متفاوت و همچنین در گروه‌های مختلف متفاوت است مردم ورزش را آن چنان می‌سازند که بتوانند با زندگی روزمره کنار بیایند و در نتیجه، ورزش را باید در رابطه با شکل‌های متفاوت روابط اجتماعی و فرهنگی در نظر گرفت.

بر اساس فرضیه ششم تحقیق بین عوامل محیطی و میزان فعالیت‌های بدنی رابطه معنی داری وجود دارد. به منظور بررسی این رابطه از آزمون رگرسیون خطی استفاده شد؛ ضریب رگرسیونی استاندارد شده برای متغیر عوامل محیطی (۰/۳۰۸) در سطح خطای کوچکتر از 0.01 معنی دار است بنابراین می‌توانیم بگوییم که عوامل محیطی بر میزان فعالیت بدنی فرد موثر است یعنی با افزایش یک انحراف استاندارد در متغیر عوامل محیطی میزان فعالیت بدنی شهروندان لرستانی به مقدار 0.308 انحراف استاندارد افزایش می‌یابد (اسمی و همکاران ۱۴۰۳؛ قامتی ۱۳۹۵؛ حسینی و همکاران ۱۳۹۶؛ و یوسفی ۱۳۹۵ همخوانی دارد). یافته‌های پژوهش حاضر تأییدکننده نقش موثر شرایط محیطی مناسب در انجام فعالیت‌های جسمانی است. این شرایط مناسب می‌تواند شامل مواردی مانند وجود زمین‌ها و سالن‌های ورزشی، امکان دسترسی به آنها، فضاهای شهری مناسب برای راه پیمایی و دوچرخه سواری، ایمنی و امنیت در استفاده از تسهیلات ورزشی و جاذبه‌های زیباشناختی در معماری و ساخت اماکن ورزشی است.

همچنین دیدگاه کنش متقابل‌گرایی ورزشی، تأکید بر این نکته دارد که رفتار ورزشی مرد بازتاب دسترسی مردم به منابع، شرایط و فرصت‌های محیطی ورزشی است. آن‌ها بر این باورند که رفتار ورزشی مردم مختلف تحت شرایط ویژه، مشابه است، اما این یگانگی همیشه نمی‌تواند وجود داشته باشد؛ زیرا تک تک انسان‌ها ذهن خود را دارند و می‌توانند واکنش‌های ورزشی متفاوتی را از خود بروز دهند و این همان معنی ظرفیت متفاوت ذهن افراد است.

بر اساس فرضیه هفتم تحقیق بین عوامل اقتصادی و میزان فعالیت‌های بدنی رابطه معنی داری وجود دارد. به منظور بررسی این رابطه از آزمون رگرسیون خطی استفاده شد؛ ضریب رگرسیونی استاندارد شده برای متغیر عوامل اقتصادی (۰/۳۴۴) در سطح خطای کوچکتر از

۰/۰۱ معنی دار است بنابراین می‌توانیم بگوییم که عوامل اقتصادی بر میزان فعالیت بدنی فرد موثر است یعنی با افزایش یک انحراف استاندارد در متغیر عوامل اقتصادی میزان فعالیت بدنی شهروندان لرستانی به مقدار ۰/۳۴۴ انحراف استاندارد افزایش می‌یابد. (اسمی و همکاران ۱۴۰۳؛ قامتی ۱۳۹۵؛ حسینی و همکاران ۱۳۹۶؛ آقا علی نژاد ۱۳۹۵؛ اکبری و همکاران ۱۳۹۶ و یوسفی ۱۳۹۵ همخوانی دارد).
بورديو بر این باور است که فراگردهای اقتصادی بر عملکردهای اوقات فراغت از جمله ورزش حاکمند؛ یعنی در این قبیل فعالیت‌ها رقابت بازار، اصول عرضه و تقاضا و گرایش به انحصار وجود دارد. دسترسی به کالاها و خدمات ارزشمند فراغتی محدود است و قدرت انتخاب طبقات بستگی به سرمایه‌ای دارد که در اختیار دارند. لذا طبقاتی که از سرمایه‌ی اقتصادی بالاتری برخوردارند، مشخصاً از جایگاه نیرومندتری برای مشارکت در ورزش به عنوان یکی از اشکال مهم اوقات فراغت برخوردارند.

پیشنهادات در سطح خرد

- تأسیس و راه‌اندازی ایستگاه‌های ورزش و سلامت در سطح شهر؛
- ایجاد و تأسیس پارک‌های بانوان با امکانات ورزشی و امنیت کافی؛
- تأسیس باشگاه‌های ورزشی متناسب با علاقه و استعداد زنان لرستانی؛
- با توجه به اینکه پیاده‌روی و کوهنوردی از پرتیرترین ورزش‌های مورد علاقه‌ی شهروندان است، لازم است در این خصوص مسیرهای لازم طراحی و برنامه‌ریزی دقیقی برای کیفیت و امنیت مسیر صورت گیرد؛
- فرهنگ سازی و تغییر رویکرد استفاده از ماشین به سمت حمایت از افزایش پیاده‌روی و دوچرخه سواری؛
- نتایج نشان داد که مشارکت‌کنندگان در ورزش‌های سازمان‌یافته و حرفه‌ای بیشتر از طبقات بالای جامعه هستند. در این صورت ممکن است دختران و زنان از طبقات پایین جامعه علیرغم داشتن استعداد لازم فرصت پیشرفت در عرصه‌ی رقابت‌های ورزشی را از دست بدهند، لذا می‌توان با شناسایی این افراد و تحت پوشش قرار دادن آنها، هزینه‌ی فعالیت‌های ورزشی این افراد را تأمین نمود.

پیشنهادات در سطح کلان

- بررسی و در صورت لزوم تصویب یا به روزرسانی دستورالعمل‌های فعالیت بدنی و رفتارهای کم‌تحرک برای همه سنین، و انتشار از طریق منابع متناسب که منطبق با مکان و مخاطبان باشد؛
- تقویت برنامه‌های آموزشی بدو استخدام و ضمن خدمت کلیه پزشکان کادر سلامت برای اطمینان از ادغام برنامه‌های فعالیت بدنی با برنامه‌های آموزش رسمی پیشگیری و مدیریت بیماری‌های غرواگیر، سلامت روان، سالمندی سالم.

کلید واژه ها: استان لرستان، ورزش، فعالیت بدنی، پایش، افراد ۳۰ تا ۶۰ سال

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

الف) در خصوص اشاعه یافته‌ها _ در نشست‌های تخصصی گزارش مبسوط ارائه گردیده است.
ب) در خصوص کاربست یافته‌ها _ در راستای دستورالعمل‌های کاربردی مورد لحاظ قرار گرفته است.

عنوان طرح: تبیین دلایل طلاق زوجین جوان در شهرستان های بروجرد، دورود و دلفان (یک مطالعه کیفی)

پژوهشگر اصلی: جواد یوسفی لبنی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
ناظر علمی: فرهاد طهماسبی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر اجرایی: همایون مرآت	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
اعتبار طرح: ۳۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: جوانان	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه علوم پزشکی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

مقدمه و هدف:

طلاق یک مسئله اجتماعی مهم است که پیامدهای مخربی برای فرد و خانواده دارد و پدیده‌ای چند بعدی و پیچیده است که تحت تاثیر عوامل مختلفی رخ می‌دهد بنابراین این پژوهش با هدف تبیین دلایل طلاق در بین زوجین جوان در شهرستانهای بروجرد، دورود و دلفان با رویکرد کیفی انجام گرفت.

روش تحقیق:

این پژوهش با رویکرد کیفی و تحلیل محتوای قراردادی انجام گرفت. برای شناسایی شرکت کنندگان از نمونه گیری هدفمند و گلوله برفی استفاده شد. برای گردآوری داده‌ها از مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد و تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. در این پژوهش ۱۶ مطلع کلیدی و ۳۲ شرکت کننده اصلی حضور داشتند. ایش برای تحلیل داده‌ها از روش گرانهمیم و لاندمن استفاده شد. همچنین برای افزایش کیفیت تحقیق معیارهای چهار گانه‌ی گوبا و لینکلن رعایت شد.

یافته‌ها:

از تحلیل مصاحبه‌ها ۲۱۲ کد اولیه، ۲۴ زیر مقوله و ۳ مقوله بدست آمد. مقولات و زیر مقولات شامل ۱- عوامل فردی (مشکلات جنسی، اختلالات روحی روانی، ویژگی‌های رفتاری همسر، فردگرایی، مشکلات جسمی ظاهری، شکل گیری درک مثبت از پیامدهای طلاق، داشتن روابط معیوب قبل از ازدواج، سو مصرف مواد)، ۲- عوامل اجتماعی فرهنگی (تابوردایی از طلاق، تغییرات اجتماعی زن محور، رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی، فقدان شبکه حمایتی مناسب، همسرگزینی نامناسب، چالشهای اقتصادی، الگوگیری طلاق)، ۳- عوامل خانوادگی (تاثیرات شغلی بر زندگی خانوادگی، ارتباط نامناسب با خانواده همسر، انباشت احساسات منفی در زندگی مشترک، مسایل مربوط به فرزندان، خیانت، ارتباط ناکارآمد، ناتوانی در مدیریت چالشها).

نتیجه گیری:

نتایج نشان داد که طلاق پدیده‌ای پیچیده و چند بعدی است که علاوه بر اینکه انتخاب خود فرد است تحت تاثیر عوامل اجتماعی و فرهنگی و خانوادگی قرار می‌گیرد. پیشگیری از این پدیده نیازمند مداخلات در سطوح متخلف و همکاری سازمانهای مختلف است. خانواده به لحاظ قدمت، ابتدایی ترین و از لحاظ گستردگی، جهان شمول ترین نهاد اجتماعی می باشد که از بدو پیدایش بشر وجود داشته

است و بدون آن هسته‌ی مرکزی هیچ اجتماعی بوجود نمی‌آید (۱). صاحب نظران معتقدند خانواده از نخستین نظام‌های عمومی و جهانی است که برای رفع نیازمندی‌های حیاتی و عاطفی انسان و بقای جامعه ضرورت تام دارد. روابط مناسب در جامعه بر اساس روابط مناسب در خانواده شکل می‌گیرد و هر اندازه روابط درون خانواده مناسب‌تر باشد، خانواده و به تبع آن جامعه از ثبات و استحکام بیشتری برخوردار است. خانواده در بین تمامی نهادها، سازمان‌ها و گروه‌های اجتماعی نقش و اهمیتی خاص و بسزا دارد. چنان‌که هیچ جامعه‌ای نمی‌تواند بدون داشتن خانواده‌های سالم، ادعای سلامت کند و هیچیک از آسیب‌های اجتماعی بی‌تاثیر از خانواده پدید نیامده‌اند (۲).

بنابراین از آنجا که خانواده مهم‌ترین نهاد جامعه است و منشاء جامعه‌ی سالم، خانواده‌ی سالم است، وارد شدن هر آفت و زوالی به این نهاد و کارکرد‌های آن، از امور مهم و شایسته‌ی کنکاش می‌باشد و ازدواج اولین و مهمترین مرحله در چرخه زندگی خانوادگی است که موفقیت در دیگر مراحل زندگی به موفقیت در آن بستگی دارد (۳-۴). پایداری ازدواج بخش بسیار مهمی از حیات فردی و اجتماعی هر فرد را در بر می‌گیرد و هدف از شکل‌دهی آن بر اساس فرهنگ اسلامی رسیدن به آرامش و رحمت برای زن و مرد است اما در عمل گاه این پیوند به آشفتنگی، تعارض، خشونت و در نهایت طلاق منجر می‌شود (۵). طلاق یکی از مهم‌ترین آسیب‌های خانوادگی است که فرایند عاطفی و فیزیکی جدایی یک زوج است که در طی زمان و در قالب مراحل مختلفی اتفاق می‌افتد. در جامعه‌ی ایران نیز مثل خیلی از کشورهای دیگر امروز با آمارهای رو به رشد طلاق قانونی مواجه می‌شویم (۶). با وجود اینکه کشور ایرانیک کشور اسلامی است و در اسلام نیز بر حفظ زندگی مشترک و پیشگیری از طلاق تاکید شده است متأسفانه بیشترین رشد طلاق را در بین کشورهای اسلامی و شمال آفریقا را دارد (۷). به گزارش سازمان ثبت احوال از دو دهه‌ی گذشته طلاق در ایران همچنان سیر صعودی دارد طوری که نسبت ازدواج‌ها به طلاق از ۴ به ۷ در سال ۱۳۹۲ به رقم ۳ به ۵ در سال ۱۳۹۷ رسیده است (۶).

تحقیقات پیشین نشان داده‌اند که طلاق می‌تواند منجر به بروز مشکلات و آسیب‌هایی از قبیل اختلال‌های جسمی و روحی، خودسوزی، خودکشی، اعتیاد، انحرافات جنسی و جرم و بزهکاری فرزندان، و غیره شود (۸-۱۶). در پژوهش‌های مختلف گزارش شده است که طلاق می‌تواند ناشی از عواملی از قبیل اعتیاد، خشونت، نارضایتی جنسی و عاطفی، دخالت خانواده‌ها، مشکلات مالی، تفاوت‌های فرهنگی، فردگرایی و غیره باشد (۲۲-۱۷).

اهمیت و ضرورت مسأله:

- ۱- با توجه به اینکه تاکنون دلایل طلاق زوجین جوان در شهرستانهای دلفان، دورود و بروجرد که آمار بالایی از طلاق دارند به صورت کیفی و از دیدگاه افراد مختلف مورد بررسی قرار نگرفته است این پژوهش با بررسی کیفی این پدیده می‌تواند اطلاعات مناسبی از آن ارائه دهد و زمینه‌ساز تحقیقات کاربردی و مداخلات آینده شود.
- ۲- یافته‌های این پژوهش می‌تواند اطلاعات مفیدی را در اختیار متخصصین و پژوهشگران در حوزه‌های سلامت، خانواده، جامعه‌شناسی، روانشناسی، حقوق و غیره قرار دهد تا بتوانند درک کامل‌تری از این پدیده داشته باشند و تحقیقات دیگری را در این زمینه انجام دهند.
- ۳- این پژوهش می‌تواند مورد استفاده نهادها و سازمان‌هایی قرار بگیرد که در زمینه خانواده و جوانان می‌کنند مثل؛ نهادهای سیاست‌گذار (مجلس)، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مراکز مشاوره ازدواج و غیره و با استفاده از نتایج این پژوهش می‌توانند در راستای کاهش پدیده طلاق اقدام کنند.
- ۴- با توجه به اینکه طلاق دارای پیامدهایی برای فرد، فرزندان، خانواده و جامعه است با شناسایی دلایل آن می‌توان با کمک از دانش متخصصین حوزه‌های مختلف راهکارهای مناسبی برای کاهش این پدیده ارائه داد.

اهداف و دستاوردهای مشخص و قابل حصول پژوهش:

اهداف اصلی: (General Objectives)

تبیین دلایل طلاق زوجین جوان در شهرستانهای بروجرد، دورود و دلفان با رویکرد کیفی

اهداف ویژه یا اختصاصی: (Specific Objectives)

- تبیین دلایل فردی طلاق زوجین جوان در شهرستانهای بروجرد، دورود و دلفان
- تبیین دلایل خانوادگی طلاق زوجین جوان در شهرستانهای بروجرد، دورود و دلفان
- تبیین دلایل اجتماعی و فرهنگی طلاق زوجین جوان در شهرستانهای بروجرد، دورود و دلفان

نتیجه گیری

نتایج نشان داد که طلاق پدیده ای پیچیده و چند بعدی است که علاوه بر اینکه انتخاب خود فرد است تحت تاثیر عوامل اجتماعی و فرهنگی و خانوادگی قرار می گیرد. پیشگیری از این پدیده نیازمند مداخلات در سطوح متخلف و همکاری سازمانهای مختلف است.

می توان با آموزش جنسی زوجین و آگاه کردن به مسایل جنسی، هموار کردن مسیر مراجعه به مراکز درمانی روانی برای مداوای بیماری های روانی؛ برگزاری متعدد و منسجم کارگاههای مهارت افزایی ارتباطی در زوجین پیش از ازدواج و بعد از ازدواج، جلوگیری از ازدواج های سطحی و بدون شناخت، آموزش آگاهی از نقش های زن و شوهری و تقویت فرهنگ مسئولیت پذیری در زندگی مشترک، فرهنگ سازی در جهت از بین بردن انگ مراجعه به روانشناس، آموزش پذیرفتن تفاوت های شخصیتی و سبک زندگی زوجین و نحوه مدیریت این تفاوتها، آموزش خانواده ها برای نحوه مدیریت تعارض و سازش بین جوانان، آموزش و فرهنگ سازی در استفاده از شبکه های اجتماعی و مدیریت روابط حضور در آن ها، توانمند سازی زوجین بعد از ازدواج، فراهم کردن بسته های آموزشی برای انتخاب همسر و ارجاع زوجین قبل از ازدواج به مراکز مشاوره تا حدی از طلاق پیشگیری کرد.

کلید واژه ها: استان لرستان، طلاق، دلایل، زوجین جوان، مطالعه کیفی

اشاعه و کاربرست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...

ب) کاربرست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های

کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

الف) در خصوص اشاعه یافته ها _ در نشست های تخصصی گزارش مبسوط ارائه گردیده است.

ب) در خصوص کاربرست یافته ها _ در راستای دستورالعمل های کاربردی مورد لحاظ قرار گرفته است.

عنوان طرح: بررسی موانع و راهکارهای توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و پس از کرونا

پژوهشگر اصلی: حسن جعفری	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: علوم تربیتی
ناظر علمی: نورالدین اله دادی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر اجرایی: فرزانه مستخدمین حسینی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: آموزشی
اعتبار طرح: ۲۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: ورزشی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۰
کارفرما: اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه فرهنگیان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

توسعه ورزش همگانی امری است که در جامعه امروزی بسیار مورد توجه است. دلیل اهمیت بیش از حد آن نیز شرایطی است که در جوامع کنونی پیش روی شهروندان قرار گرفته است. مدرنیته و تأثیرات بیش از حد فناوری بر زندگی افراد، سبب شده است که شهروندان با مشکلات جسمانی و روانی ناشی از فقر حرکتی دست و پنجه نرم کنند. این امر سبب شده است که نیاز به فعالیت‌های ورزش همگانی بیش از پیش احساس شود، و سازمان‌های مسئول در این حوزه نیز، بیش از پیش در برنامه‌ریزی فعالیت‌های ورزش همگانی فعالیت می‌کنند. در این زمینه پیشرفت‌های خوبی در چند سال اخیر در کشورمان حاصل شده است، اما با ظهور بیماری کرونا در سراسر جهان، به منظور مهار انتشار ویروس کووید-۱۹ دولت‌ها محدودیت‌هایی را در فعالیت‌های فضای باز یا حتی قرنطینه‌ی جمعی برای مردم اعمال کرده‌اند (پاسکاریلا^۱ و همکاران، ۲۰۲۰، ص ۱۹۳). در حال حاضر علاوه بر کم تحرکی که پیش از این با آن مواجه بودیم، شیوع کرونا نیز باعث افزایش آمارهای کم‌تحرکی شده است. بطوری که، پیامدهای کم تحرکی و بی‌توجهی به ورزش همگانی در دوران قرنطینه در مقالات بسیاری مورد ارزیابی و تحلیل قرار گرفته است. مهم‌ترین آنها عبارتند از: ضعف سیستم ایمنی بدن، کاهش توان عضلانی، قلبی-عروقی و ریوی، افزایش چاقی و پوکی استخوان و در انتها افزایش اختلالات روحی روانی مانند اضطراب و افسردگی (جیمنز-پاون^۲ و همکاران، ۲۰۲۰، ص ۳۸۷).

به همین دلیل کشورهای پیشرفته و صنعتی توجه خاصی به گسترش ورزش و تربیت بدنی در جامعه دارند. از جمله فعالیت‌های بدنی که با هدف ایجاد شادابی، نشاط و سلامت در جوامع مختلف پیگیری و اجرا می‌شود، ورزش‌های همگانی است. توجه به تربیت بدنی و ورزش در دوران کووید-۱۹ به عنوان یکی از روش‌های گذران اوقات فراغت می‌تواند بسیار سازنده و دارای نتایج مثبتی باشد و اگر این مورد مهم مورد توجه قرار نگیرد، هدر رفتن نیروی افراد جامعه علاوه بر ضرر آتی موجب خسارت آتی خواهد شد و احتمالاً ناهنجاری‌هایی را به بار خواهد آورد. با توجه به این موضوع و اهمیت تربیت بدنی و ورزش در دوران قرنطینه و شیوع ویروس کرونا هنوز شاهد رشد و توسعه ورزش همگانی در سطح کشور و به خصوص استان لرستان نیستیم و به نظر می‌رسد عواملی چند در این میان مؤثرند و تا به حال تحقیقی موانع و راهکارهای توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و پس از کرونا را بررسی نکرده و راهکارهای کاربردی برای توسعه و بهبود آن

ارائه نکرده است. بنابراین از آنجا که توسعه همه جانبه ورزش از دغدغه‌های اساسی مدیران تربیت بدنی و از نیازهای اصلی آحاد جامعه در زمان بحران کرونا است، انجام تحقیقی به منظور بررسی وضعیت موجود، شناسایی موانع توسعه ورزش همگانی در استان لرستان و ارائه راهکارهای کاربردی برای بهبود وضعیت آن ضروری و مهم به نظر می‌رسد.

شیوع بیماری‌زها یکی از چالش‌های مهمی است که بشریت همواره با آن روبرو بوده است (گائو^۸، ۲۰۱۸، ص ۱۱۵۷). کووید-۱۹ یک گونه جدید و تغییر ژنتیک یافته از خانواده کرونا ویروس‌ها^۹ است (ژو^{۱۰} و همکاران، ۲۰۲۰، ص ۴۲۰) که برای اولین بار در دسامبر ۲۰۱۹ در شهر ووهان، استان هوبی کشور چین گزارش شد (ژو^{۱۱} و همکاران، ۲۰۲۰، ص ۱۰۵۵). غیر قابل پیش‌بینی بودن ویروس کرونا و عدم اطمینان از زمان کنترل بیماری ناشی از آن و جدی بودن خطر آن، این بیماری را تبدیل به یکی از استرس‌زاترین شرایط کرده است. پس از آنکه این ویروس به یک همه‌گیری تبدیل شد و بسیاری از کشورهای دنیا درگیر آن شدند؛ اقتصاد جهانی دچار رکود بزرگی شده و روزه‌روز، در حال افزایش است. بسیاری از کسب‌وکارها تعطیل شده و بیکاری گسترده‌ای همه جا را فرا گرفته است و بسیاری از مشاغل و صنایع بزرگ همانند صنعت ورزش آسیب‌های جدی وارد شده است (ریچاردسون^{۱۲}، ۲۰۲۰).

تعطیلی مقطعی لیگ‌ها و مسابقات معتبر در کشورهای مختلف، برگزاری مسابقات بدون حضور تماشاگران، زمزمه‌های لغو برخی مسابقات ملی و بین‌المللی پیش‌رو و تعطیلی مراکز تندرستی و باشگاه‌های ورزشی و در پی آن بی‌رونق شدن بازار خرده‌فروشی و عمده‌فروشی کالاهای ورزشی خود گواه بر تأثیرات اقتصادی این بیماری بر ابعاد مختلف صنعت ورزش بوده است (انستیتو ورزش استرالیا^{۱۳}، ۲۰۲۰، ص ۱۴). در ایران بررسی‌ها نشان‌گر آن است که حدود ۲۹ هزار باشگاه ورزشی به صورت عمومی (آماتوری) و حرفه‌ای فعالیت دارند که طبق آمار رسمی ارائه شده از سوی وزارت ورزش و جوانان ۲۵ هزار ۷۸۲ باشگاه دارای مجوز رسمی هستند که حدود ۱۵۰ هزار نفر به عنوان مربی (زن و مرد) مشغول به کار هستند و به صورت میانگین اگر هر باشگاه حداقل ۱۰ پرسنل (زن و مرد) را در رده‌های مختلف اداری استخدام کرده باشند نزدیک به ۲۵۰ تا ۳۰۰ هزار نفر پرسنل فعال دارند که حدود دو سال است با تصمیم‌های ستاد پیشگیری و مقابله با کرونا با تعطیلی مواجه شده‌اند و به دلیل تعطیل شدن باشگاه‌ها، شغل و منابع مالی خود را از دست داده و کاملاً بیکار شده‌اند. اگر این ۲۵ هزار باشگاه مجوزدار را به عنوان ۲۵ هزار واحد کسب‌وکار در نظر داشت با توجه به هزینه‌های موجود در امر باشگاه‌داری و همچنین، نبود درآمدزایی و در حالت خوش‌بینانه کسب حداقل درآمد موجب می‌شود که فاصله زیاد و تفاوت چشم‌گیری بین میزان هزینه‌ها و میزان درآمدهای باشگاه‌ها ایجاد شود. از سوی دیگر، تاکنون حدود ۶۰۰۰ باشگاه به صورت کامل تعطیل شده است و یا تغییر کاربردی و شغل داده‌اند که یکی از دلایل عمده نبود حمایت منطقی و اثربخش مبتنی بر کار کارشناسی در بدنه دولت است و چه بسا این میزان تعطیلی باشگاه‌های ورزشی در آینده نزدیک افزایش چشم‌گیرتری داشته باشد. از سوی دیگر، همه‌گیری کرونا موجب کاهش چشم‌گیر جمعیت تحت پوشش ورزش قهرمانی از ۳ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر به حدود یک میلیون نفر شده است (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۴۰۰). استان لرستان که جامعه‌ی هدف پژوهش حاضر می‌باشد دارای ۶۱۷ باشگاه ورزشی است که از این تعداد ۱۴۸ باشگاه مربوط به بانوان، ۳۵۶ باشگاه مربوط به آقایان و ۱۱۳ باشگاه هم دومانظوره می‌باشند (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۴۰۰). با احتساب فعالیت حداقل ۱۰۰ نفر در هر باشگاه (از مجموع ۲۵/۷۸۲ باشگاه) در سطح کشور ۲/۵۷۸/۲۰۰ نفر (دومیلیون و پانصد و هفتاد و هشت هزار و دویست نفر)؛ سرمایه حداقل ۲۰۰ میلیون تومان در هر باشگاه ۵/۱۵۶/۴۰۰/۰۰۰/۰۰۰ (پنج هزار و یکصد و پنجاه و شش میلیارد و چهارصد میلیون تومان)؛ حداقل مساحت ۱۵۰ متر برای هر باشگاه ۳/۸۶۷/۳۰۰ متر مربع فضای ورزشی) و حداقل نیروی پرسنلی فعال

^۸ . Gao

^۹ .Coronaviruses

^{۱۰} . Xu, Shi, Wang, Zhang, Huang, Zhang & Zhu

^{۱۱} . Zhou, Yu, Du, Fan, Liu, Liu & Gu

^{۱۲} . Richardson

^{۱۳} . Australian institute of sport

در هر باشگاه ۱۰ نفر (۲۵۷/۸۲۰)؛ می‌توان به تأثیر کرونا بر صنعت ورزش پی برد. به همین منظور برآوردهای متفاوتی از ضررهای اقتصادی در کشورهای مختلف که به اقتصاد ورزش متحمل شده، منتشر شده است. آثار و پیامدهای شیوع همه‌گیری کرونا در بعد اقتصادی منفی بوده است و این برای تمامی کشورهای دنیا اجتناب‌ناپذیر است (تورسداهل و آسیف^۴، ۲۰۲۰، ص ۲۲۲). همان‌طور که مشخص است، تأثیرات کرونا ویروس تنها بر روی بخش‌های اقتصادی ورزش نبوده است یا حتی می‌توان اذعان کرد که همه آثار این ویروس بر ورزش منفی نبوده‌اند و آثار مثبتی نیز داشته است که جای مطالعه و بررسی دارد (انجمن ملی بسکتبال، ۲۰۲۰^{۱۵}). کرویف^{۱۶} (۲۰۲۰) بیان می‌کند که در هر نقطه‌ای از جهان که ورزش را بررسی کنیم، شاهد تأثیرات متفاوت بحران ویروس کرونا هستیم. در ورزش‌های حرفه‌ای، هنگامی که استادیوم‌های بزرگ، حقوق تلویزیون، اسپانسرها و حجم چشمگیری از درآمد، مدنظر قرار می‌گیرد، تأثیرات ویروس کرونا مشهودتر می‌شود. هنوز مشخص نیست چه تأثیرات طولانی مدتی بر سایر عوامل از جمله درگیری هواداران، مشارکت ورزشی، اشتغال در صنعت ورزشی و رفاه کارمندان و ورزشکاران خواهد داشت (کوهن^{۱۷} و همکاران، ۲۰۲۰). تعویق یکساله المپیک توکیو و یورو ۲۰۲۰ تنها بخشی از تأثیر این ویروس کوچک بر دنیای ورزش است؛ تعویقی که سبب شده برگزارکنندگان این بازی‌ها با ضررهای مالی سنگینی مواجه شوند (کمیته بین‌المللی المپیک، ۲۰۲۰، به نقل از حیدری و همکاران، ۱۳۹۹). یافته‌های پارنل^{۱۸} و همکاران (۲۰۲۰) نشان داد که کرونا باعث شده است عملکرد کلی سازمان‌های ورزشی با تغییرات بنیادین مواجه گردد. همچنین ارزیابی خطر را به عنوان یکی از مهمترین عوامل مطرح شده است و بیان کردند که با ارزیابی خطر و مدیریت صحیح می‌توان برای مواجهه با بحران‌هایی مشابه، عملکرد بهتری داشت. همچنین ایوانز^{۱۹} و همکاران (۲۰۲۰) در مقاله‌ی خود با عنوان رودرویی صنعت ورزش با کرونا با تأکید بر حوزه روان‌شناسی در ورزش، بیان کردند که تردیدی وجود ندارد که زندگی روزمره و ورزشی افراد، به ویژه ورزشکاران و فعالان حوزه ورزش، دچار تغییر و توقیفی ناگزیر شده است. برای کسانی که مربی هستند، نحوه ارتباط با مشارکت‌کنندگان دچار تغییرات ساختاری شده است. به عنوان مثال، مربیان به صورت رو در رو با افراد در ارتباط نیستند، مشارکت‌کنندگان نمی‌توانند سؤالات خود را به راحتی از مربیان بپرسند، نحوه نظارت بر عملکرد ورزشی افراد، آسیب‌دیدگی و سایر بازخورد در مورد تمرین به دلیل فاصله بین ورزشکار و مربی و ساختار تربیتی و آموزشی با محدودیت مواجه شده است.

اهداف کلی

۱. تعیین تأثیر همه‌گیری ویروس کرونا بر ورزش همگانی استان لرستان
۲. شناسایی موانع توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا در استان لرستان
۳. شناسایی راه‌کارهای توسعه ورزش همگانی در دوره پسا کرونا در استان لرستان

اهداف اختصاصی

۱. تعیین اولویت‌بندی و ترتیب اهمیت موانع توسعه ورزش همگانی متأثر از شیوع ویروس کووید-۱۹ از دیدگاه مدیران، معاونان و رؤسای گروه‌های توسعه ورزش همگانی استان لرستان
۲. تعیین اولویت‌بندی و ترتیب اهمیت موانع توسعه ورزش همگانی متأثر از شیوع ویروس کووید-۱۹ از دیدگاه مدیران و مربیان باشگاه‌های ورزشی و نخبگان و متخصصان تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه‌های استان لرستان چگونه است؟

^۴ . Toresdahl & Asif

^{۱۵} . National Basketball Association

^{۱۶} . Cruyff

^{۱۷} .Cohen, Robinson & Flint

^{۱۸} . Parnell, Widdop, Bond & Wilson

^{۱۹} . Evans, Blackwell, Dolan, Fahlén, Hoekman & Lennes

۳. تعیین توسعه ورزش همگانی متأثر از شیوع ویروس کووید-۱۹ از دیدگاه مدیران، معاونان و رؤسای گروه‌های توسعه ورزش همگانی و مدیران و مربیان باشگاه‌های ورزشی استان لرستان
  ۴. تعیین اولویت‌بندی و ترتیب اهمیت موانع توسعه ورزش همگانی متأثر از شیوع ویروس کووید-۱۹ از دیدگاه مدیران، معاونان و رؤسای گروه‌های توسعه ورزش همگانی و نخبگان و متخصصان تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه‌های استان لرستان
  ۵. تعیین تفاوت بین دیدگاه مدیران، معاونان و رؤسای گروه‌های توسعه ورزش همگانی در مورد موانع توسعه ورزش همگانی متأثر از شیوع ویروس کووید-۱۹ در استان لرستان
  ۶. تعیین تفاوت بین دیدگاه مدیران و مربیان باشگاه‌های ورزشی و نخبگان و متخصصان تربیت بدنی و علوم ورزشی در مورد موانع توسعه ورزش همگانی متأثر از شیوع ویروس کووید-۱۹ در استان لرستان
  ۷. تعیین تفاوت بین دیدگاه مدیران، معاونان و رؤسای گروه‌های توسعه ورزش همگانی و مدیران و مربیان باشگاه‌های ورزشی در مورد موانع توسعه ورزش همگانی متأثر از شیوع ویروس کووید-۱۹ در استان لرستان
  ۸. تعیین تفاوت بین مدیران، معاونان و رؤسای گروه‌های توسعه ورزش همگانی و نخبگان و متخصصان تربیت بدنی و علوم ورزشی در مورد موانع توسعه ورزش همگانی متأثر از شیوع ویروس کووید-۱۹ در استان لرستان
- تعریف مفهومی ورزش همگانی: ورزش همگانی یعنی ورزش برای همه. مفهوم ورزش همگانی که شامل دامنه سنی سه تا بالای هفتاد سال می‌شود، انواع مختلف فعالیت‌های جسمی اعم از بازی‌های غیرمنظم و خودجوش بومی تا تمرین‌های بدنی منظم را در بر می‌گیرد و شامل ورزش صبحگاهی، فعالیت در پارک‌ها و فضای باز، کوه‌پیمایی یا کلاس‌های آمادگی جسمانی می‌شود و اغلب به ورزش‌های گروهی غیررقابتی و بدون هزینه یا ارزان قیمت اطلاق می‌شود (ممتازبخش و فکور، ۱۳۸۶).
- تعریف عملیاتی تأثیر همه‌گیری ویروس کرونا بر ورزش: در این پژوهش، منظور از تأثیرات همه‌گیری ویروس کرونا بر ورزش شامل تأثیرات این ویروس بر اقتصاد ورزشی، روند استعدادیابی ورزشی؛ ورزش همگانی؛ ورزش قهرمانی و حرفه‌ای و ورزش بیماران خاص و جانبازان و معلولین می‌باشد.
- تعریف مفهومی راهکارها: راهکارها به مجموعه‌ای از رویه‌ها، توالی و اقدامات موردنظر که یک فرد یا سازمان برای رسیدن به یک هدف دنبال می‌کند، اطلاق می‌شود (مولر و ریگلر^{۲۰}، ۲۰۱۴).
- تعریف عملیاتی راهکارها: در این پژوهش، مقصود از راهکارها، مجموعه فعالیت‌هایی برای تأثیرات همه‌گیری ویروس کرونا بر ورزش است که از طریق نتایج مصاحبه با مدیران، معاونان و رؤسای گروه‌های توسعه ورزش همگانی و روستای، ورزش قهرمانی و حرفه‌ای و هماهنگی امور بانوان به همراه کارشناسان مربوطه در اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان؛ مدیران و مربیان باشگاه‌های ورزشی؛ نخبگان و متخصصان تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه‌های استان لرستان با مدرک دکتری تخصصی و تولید کنندگان محصولات ورزشی در این مطالعه استخراج می‌شوند.
- نتیجه گیری:
- اما در مقابل آثار منفی کرونا و ویروس، باید آثار مثبتی را نیز شاهد بود که در این بین سبب ایجاد فرصت‌هایی برای افراد خلاق و مبتکر شده است و آن این است که در همین روزهای شیوع کرونا و قرنطینه خانگی، فروش برخی لوازم و تجهیزات ورزشی بسیار بیشتر از گذشته شده است. یکی از مواردی که در برهه زمانی کنونی بیش از گذشته کارایی خود را اثبات کرده، کسب‌وکارهای مجازی و مبتنی بر فناوری اطلاعات است، که در حوزه ورزش نیز نرم‌افزارهای مختلف ورزش در منزل، مشاوره ورزشی و فروشگاه‌های ورزشی اینترنتی مورد استقبال قرار گرفته‌اند و فضای توسعه بیشتری داشته‌اند (ریزوندی و همکاران، ۱۳۹۹، ص ۲۶۷). همچنین در این دوران آموزش و توسعه

ورزش ادامه یافته و با استفاده از آموزش‌های مجازی و کاربرد نرم‌افزارها و شبکه‌های اجتماعی، فرایند یاددهی و یادگیری پابرجا بوده است (پارنل و همکاران، ۲۰۲۰، ص ۳). از زمان شیوع ویروس کرونا، پژوهشگران حوزه‌های مختلف از جهات گوناگون این پدیده را بررسی کرده‌اند. به‌طور کلی پژوهش‌های انجام گرفته در خصوص ویروس کرونا را می‌توان به دو بخش تقسیم کرد: بخش اول پژوهش‌های همه‌گیرشناسی است که به منظور شناخت الگوی شیوع ویروس و پیش‌بینی روند آینده آن تحت فروض مختلف، اقدامات مداخله‌ای و برآورد تبعات شیوع بر وضعیت سلامت جامعه صورت می‌گیرد که نتایج این پژوهش‌ها در برنامه‌ریزی سلامت و همچنین تدوین پروتکل‌های بهداشتی و اقدامات کنترلی به‌کار می‌رود. بخش دوم پژوهش‌هایی است که در راستای برآورد آثار شیوع بر جوامع مختلف صورت می‌گیرد (صفانیا و برهمند، ۱۳۹۹؛ گودرزی و موسوی، ۱۴۰۰؛ سجادی و همکاران، ۱۳۹۹؛ ریزوندی، افروزه و جلیوند، ۱۳۹۹؛ موهر^{۲۱} و همکاران، ۲۰۲۰؛ تیمپکا^{۲۲}، ۲۰۲۰؛ پیٹسیلادیس^{۲۳} و همکاران، ۲۰۲۰؛ براسور^{۲۴}، ۲۰۲۰ وهاقص^{۲۵}، ۲۰۲۰).

با عنایت به مطالب ارائه شده در می‌یابیم کرونا در حقیقت پدیده واقعی جهانی است؛ اما باید در نظر داشت که تهدیدات و فرصت‌های جهانی را باید با هم در نظر گرفت. آنچه مسلم است، زیستن در جهان و فضای پس از کرونا، بازاندیشی در نظام زیستی و فکری را ایجاد می‌کند (وو^{۲۶} و همکاران، ۲۰۲۰، ص ۲۱۸). از این منظر باید این را فرصتی برای ایجاد تحولات بزرگ در زندگی آینده به شمار آورد. همچنین می‌توان گفت ورزش و اقتصاد ناشی از صنعت ورزش را، درست در زمانی که بیش از گذشته رشد داشته باشد و درصد چشمگیری از تولید ناخالص داخلی کشورها را پوشش می‌دهد (اسدالهی و همکاران، ۲۰۲۰، ص ۱۲)، نباید به حال خود رها کرد تا آثار این ویروس بر آن منفی باشد و از رشد آن بکاهد یا آن را متوقف سازد و با توجه به ادبیات تحقیق باید گفت که علاوه بر آثار اقتصادی، شیوع ویروس کرونا بر توسعه تندرستی، سلامت و نشاط جامعه نیز تأثیر گذاشته است که جای مطالعه عمیق‌تر دارد و در شرایط کنونی، مدیران و سیاست‌گذاران ورزش باید حداکثر تلاش خود برای حفاظت از این عناصر در صنعت ورزش را در مقابل تأثیرات مخرب شیوع ویروس کرونا به کار گیرند و این تهدید را به فرصت تبدیل کنند.

کلید واژه ها: استان لرستان، ورزش همگانی، کرونا

اشاعه و کاربری یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
 ب) کاربری یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

الف) در خصوص اشاعه یافته‌ها _ در نشست‌های تخصصی گزارش مبسوط ارائه گردیده است.
 ب) در خصوص کاربری یافته‌ها _ در راستای دستورالعمل‌های کاربردی مورد لحاظ قرار گرفته است.

^{۲۱} Mohr, Nassis, Brito, Randers, Castagna, Parnell & Carustrup
^{۲۲} . Timpka
^{۲۳} . Pitsiladis
^{۲۴} . Brasor
^{۲۵} . Hughes
^{۲۶} . Wu, Chen & Chan

عنوان طرح: بررسی وضعیت مشاغل آسیب‌پذیر با محوریت شوتی سواری در استان لرستان

پژوهشگر اصلی: اعظم عارفی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
ناظر علمی: زینب فیضی	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
اعتبار طرح: ۳۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: مشاغل	سال شروع: ۱۴۰۰/۰۳/۱۱	سال اتمام: ۱۴۰۰/۰۳/۳۰
کارفرما: موسسه مردم نهاد جهادگران آباد افلاک زیر نظر (اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان)	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد استان لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: موسسه مردم نهاد جهادگران آباد افلاک (اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان)		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

با توجه به نرخ بالای بیکاری و رتبه یک استان لرستان در شاخص فلاکت، بسیاری از جمعیت فعال به خصوص جوانان به مشاغل شوتی سواری روی آورده‌اند. پیامد رواج این پدیده ناامنی اقتصادی و اجتماعی برای جوانان لرستانی می‌باشد. هدف از انجام این پژوهش بررسی وضعیت مشاغل آسیب‌پذیر با محوریت شوتی سواری در استان لرستان جهت دادن راهکارهای مناسب بود. روش تحقیق، پیمایشی، از نوع توصیفی است. جامعه آماری مورد مطالعه از ۳ شهرستان خرم‌آباد، کوهدشت و نورآباد، انتخاب شدند. اطلاعات مورد نیاز با استفاده از پرسشنامه محقق‌ساخته جمع‌آوری شد. که با مقیاس لیکرت تدوین شده است. تحلیل داده‌ها، بوسیله مدل معادلات ساختاری انجام شد. نتایج تحقیق نشان داد؛ عوامل اقتصادی، اجتماعی، محیطی و مدیریتی، بر گرایش جوانان به شغل شوتی سواری تاثیر دارند. نتایج حاصل از آزمون فریدمن نشان داد؛ عامل اقتصادی و مدیریتی دارای بالاترین اثر بر گرایش جوانان به شوتی سواری و عامل محیطی دارای کمترین اثر بوده است.

کلید واژه‌ها: مشاغل آسیب‌پذیر، شوتی سواری، ارائه راهکار، لرستان.

اشاعه و کاربرست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربرست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...
نتایج طرح به صورت گزارش راهبردی به کارفرما، عرضه شد.

عنوان طرح: آینده نگری جوانان بیکار در شرف کار در استان لرستان

پژوهشگر اصلی: مریم بیرانوندزاده	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: برنامه ریزی شهری
ناظر علمی: زینب فیضی	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی: -	رشته تحصیلی: -
اعتبار طرح: ۳۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: مشاغل	سال شروع: ۱۴۰۰/۰۳/۱۱	سال اتمام: ۱۴۰۰/۰۳/۳۰
کارفرما: موسسه مردم نهاد آرمان شهر زاگرس زیر نظر (اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان)	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد استان لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: موسسه مردم نهاد آرمان شهر زاگرس (اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان)		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

خلاصه طرح:

با توجه به روند تحولات جمعیتی و تغییر در ساختار عملکردی فعالیت‌ها، پیش‌بینی می‌شود مشاغل جدیدی برای جوانان واقع در سن فعالیت تعریف شود. از جمله مشاغلی که انتظار می‌رود در فضای استان لرستان ایجاد شود می‌توان به مواردی در حوزه گردشگری، گیاهان دارویی و مدیریت تخلفات مجازی و طراحی اپلیکیشن و ... اشاره نمود.

پژوهش حاضر با هدف، آینده نگری مشاغل پرکاربرد در استان لرستان با روش توصیفی- تحلیلی، مبتنی بر منابع اسنادی و پیمایشی تدوین شده است. روش توصیفی- تحلیلی، مبتنی بر منابع اسنادی و پیمایشی تدوین شده است. جامعه آماری مورد مطالعه، ۳۰ نفر از خبرگان و کارشناسان موضوع مورد مطالعه می‌باشند، در این پژوهش، عوامل موثر بر آینده مشاغل پرکاربرد در استان لرستان در چارچوب یک ماتریس مورد مطالعه قرار گرفتند، داده‌های تحقیق، در قالب نرم‌افزار میگ مگ مورد تحلیل قرار گرفت. از مجموع ۱۹ عامل، تعداد ۶ عامل در خوشه متغیرهای وابسته، تعداد ۳ متغیر در خوشه بینابین، تعداد ۲ متغیر در خوشه متغیرهای مستقل و تعداد ۸ متغیر در خوشه متغیرهای کلیدی قرار گرفته است. مهم‌ترین مشاغلی که در آینده استان لرستان قابل پیش‌بینی است در گردشگری، کشت گیاهان دارویی، بهره‌گیری از انرژی‌های نوین خورشیدی؛ و ... می‌باشد.

کلید واژه‌ها: آینده نگری، اشتغال، جوانان، استان لرستان.

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

نتایج طرح به صورت گزارش راهبردی به کارفرما، عرضه شد.

عنوان طرح: مطالعات تدوین سند راهبردی اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان

پژوهشگر اصلی: سیده معصومه بخشی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
ناظر علمی: نورالدین اله دادی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر اجرایی: همایون مرآت	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
اعتبار طرح: ۱۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: مدیریت	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

هدف تحقیق، شناسایی راهبردهای اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان است. نوع پژوهش کاربردی - توسعه‌ای و روش تحقیق ترکیبی (کیفی - کمی) می‌باشد. این تحقیق با استفاده از مدل **SWOT** به شناسایی مأموریت، چشم‌انداز، نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان و در نهایت انتخاب بهترین راهبرد این اداره کل پرداخت. مشارکت‌کنندگان تحقیق شامل مدیران، معاونین و کارشناسان صاحب‌نظر اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان، مدیران ادارات ورزش و جوانان شهرستان‌ها، نخبگان ورزش استان، روسای هیأت‌های استانی و اساتید هیات علمی دانشگاه بود. جامعه آماری بخش کمی، جهت ارزیابی عوامل داخلی و خارجی، تمام مشارکت‌کنندگانی است که در بخش کیفی از آنها مصاحبه عمیق به عمل آمد. روش نمونه‌گیری بخش کیفی، غیر احتمالی و به شیوه‌ی هدفمند بود. حجم نمونه تحقیق با رعایت اصل اشباع نظری ۱۵ مصاحبه بود. ابزار گردآوری اطلاعات در بخش کیفی، مصاحبه بی‌رهنمود و عمیق با خبرگان و در بخش کمی، پرسشنامه محقق ساخته است.

تبیین ارزیابی عوامل داخلی نشان داد که، نمره‌ی اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان در محیط داخلی ۰۳.۲ است که این نمره، نشان از وجود ضعف در محیط داخلی اداره کل ورزش و جوانان است. تبیین ارزیابی عوامل خارجی نشان داد که نمره‌ی اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان در محیط خارجی ۳۲.۲ است که این نمره نشان‌دهنده غلبه‌ی تهدیدها بر فرصت‌ها در محیط خارجی اداره کل ورزش و جوانان است. موقعیت راهبردی اداره کل ورزش و جوانان در شرایط راهبرد تدافعی (**WT**) قرار دارد. در این تحقیق، ۱۰ راهبرد تدافعی، ۱۰ راهبرد تهاجمی، ۹ راهبرد رقابتی و ۱۰ راهبرد محافظه‌کارانه ارائه شد. راهبردهای اداره کل ورزش و جوانان بر اساس ماتریس **QSPM** اولویت‌بندی شدند. بدین ترتیب راهبرد «ارتباط با واحدهای صنعتی استان با تاکید بر حمایت از ورزش حرفه‌ای و افزایش انگیزه مشارکت بخش خصوصی جهت سرمایه‌گذاری در سطوح مختلف ورزش استان» (**ST4**) با نمره (۶۶.۲) در اولویت اول؛ راهبرد «استفاده از ظرفیت رسانه‌ها جهت آگاهی بخشی و فرهنگ‌سازی ورزش» (**ST1**) با نمره (۶۳.۲) در اولویت دوم و راهبرد «استفاده از مربیان خوب و نخبه استان جهت تربیت و پرورش استعدادهای ورزشی و هدایت ورزشکاران به کسب عناوین قهرمانی ملی و بین‌المللی» (**SO6**) با نمره (۵۸.۲) در اولویت سوم؛ قرار دارد. با توجه به شرایط استان لرستان که در موقعیت راهبرد تدافعی قرار دارد، بایستی به رفع زیان‌های ناشی از ضعف‌های درونی و تهدیدها بپردازد. به طوری که سازمان باید نقاط ضعف خود را برطرف کند و جلوی تهدیدهای بیرونی را بگیرد.

کلید واژه‌ها: ورزش و جوانان، راهبردها، مدل **swot**، روش ترکیبی (کیفی - کمی)

عنوان طرح: بررسی و تحلیل نقش رسانه ملی و استانی و رسانه‌های گروهی در آگاهی بخشی و افزایش گرایش بانوان استان لرستان به ورزش: چالش‌ها و راهکارها		
پژوهشگر اصلی: سیده معصومه بخشی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
ناظر علمی: هادی کرندی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: علوم ارتباطات
ناظر اجرایی: فرزانه مستخدمین حسینی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
اعتبار طرح: ۱۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: آموزشی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

هدف: هدف تحقیق شناخت نقش و تاثیر رسانه ملی و استانی و رسانه‌های گروهی در آگاهی بخشی و افزایش گرایش بانوان به ورزش و چالش‌ها و راهکارهای مطلوب جهت بهبود تاثیر رسانه‌ها بر ورزش بانوان است.

مواد و روش: این مطالعه از نظر هدف، در ردیف تحقیقات کاربردی قرار می‌گیرد. روش این پژوهش به صورت ترکیبی (کیفی - کمی) از نوع اکتشافی بود. در بخش کیفی تکنیک تحلیل مضمون و در بخش کمی از روش پیمایشی استفاده شد. جامعه آماری بخش کیفی تحقیق شامل متخصصان حوزه‌های مدیریت ورزش و مدیریت رسانه و همچنین تعدادی از اساتید متخصص در حوزه ورزش و جامعه آماری بخش کمی کلیه زنان بالای ۱۸ سال استان لرستان بود. روش نمونه‌گیری بخش کیفی، غیر احتمالی و به شیوه‌ی هدفمند و بخش کمی، غیر احتمالی و به شیوه‌ی خوشه‌ای چندمرحله‌ای بود. حجم نمونه در بخش کمی طبق جدول کرجسی و مورگان ۳۸۴ نفر بود. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش مصاحبه نیمه ساختاریافته و پرسشنامه محقق ساخته بر مبنای مضامین مستخرج از بخش کیفی بود.

یافته‌ها: نتایج تحقیق نشان داد که از مصاحبه‌های صورت گرفته از گروه مشارکت‌کنندگان ۱۷۶ کدباز استخراج گردید. نقش رسانه‌ها در آگاهی بخشی بانوان نسبت به ورزش شامل ۲ مضمون سازمان‌دهنده (اطلاع‌رسانی و توسعه آگاهی همگانی) و ۴ مضمون پایه (معرفی رشته‌ها و قهرمانان ورزشی، بازتاب افکار عمومی، نقش خبری، برجسته‌سازی و آموزش مستمر) است. نقش رسانه‌ها در افزایش بانوان نسبت به ورزش شامل ۲ مضمون سازمان‌دهنده (پویایی اجتماعی و جامعه‌پذیری) و ۴ مضمون پایه (ایجاد انگیزه، برانگیختگی، نهادینه کردن ارزش‌ها، ایجاد باورها و هنجارسازی) است. چالش‌ها در قالب ۲ مضمون سازمان‌دهنده (زمینه‌ای و ساختاری) و ۸ مضمون پایه (عدم آگاهی مردم، تبعیض جنسیتی، خرده فرهنگ‌ها، ارتباط با مسئولین، محدودیت مربوط به انعکاس اخبار ورزش بانوان، مدیریت حوزه رسانه، مسائل مالی، منابع محتوایی) شناسایی شد. طبق نتایج بخش کیفی، موانع گرایش بانوان به ورزش در استان در قالب ۶ مقوله‌ی فردی، اجتماعی، خانوادگی، فرهنگی، محیطی و اقتصادی تدوین شد. نتایج آزمون فرضیه‌های تحقیق نشان داد؛ تفاوت آماری معناداری بین میانگین واقعی و مفروض نقش رسانه‌ها در آگاهی بخشی بانوان نسبت به ورزش وجود دارد. همچنین تفاوت آماری معناداری بین میانگین واقعی و مفروض نقش رسانه ملی و استانی و رسانه‌های گروهی در افزایش گرایش بانوان به ورزش وجود دارد.

نتیجه‌گیری: رسانه ملی، استانی و رسانه‌های جمعی از طریق کارکرد اطلاع‌رسانی، توسعه آگاهی همگانی، پویایی اجتماعی و جامعه‌پذیری در نهادینه‌سازی فعالیت‌های ورزشی در جامعه و در بین بانوان استان لرستان تأثیرگذار است. در این تحقیق با توجه به چالش‌های زمینه‌ای و ساختاری شناسایی شده در تحقیق، راهکارهای لازم جهت بهبود نقش رسانه‌ها بر ورزش بانوان ارائه شد.

کلید واژه‌ها: رسانه، ورزش بانوان، روش ترکیبی (کیفی - کمی)، چالش‌ها، راهکارها

عنوان طرح: بررسی وضعیت مشاغل کاذب و آسیب‌زای جوانان استان لرستان و ارائه راهکارهای کاهش آن

پژوهشگر اصلی: سیده معصومه بخشی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
ناظر علمی: نورالدین اله دادی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه‌شناسی
ناظر اجرایی: فرزانه مستخدمین حسینی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
اعتبار طرح: ۱۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

هدف: هدف تحقیق شناسایی وضعیت مشاغل کاذب و آسیب‌زای جوانان استان و ارائه راهکارهای کاهش آن است. مواد و روش: این مطالعه از نظر هدف، جزء تحقیقات کاربردی است. روش این پژوهش به صورت ترکیبی (کیفی - کمی) از نوع اکتشافی بود. در بخش کیفی تکنیک تحلیل مضمون و در بخش کمی از روش پیمایشی استفاده شد. مشارکت‌کنندگان بخش کیفی شامل کارفرمایان، فعالان کارآفرینی، متخصصان و صاحب‌نظران حوزه اشتغال و اساتید هیات علمی دانشگاه در حوزه اقتصاد و علوم اجتماعی و کارشناسان خبره اداره کار بود. جامعه آماری بخش کمی کلیه جوانان ۱۸ تا ۳۵ سال شاغل در بخش مشاغل کاذب شهر خرم آباد بود. روش نمونه‌گیری در بخش کیفی، غیر احتمالی و به شیوه‌ی هدفمند و در بخش کمی، غیر احتمالی و به شیوه‌ی هدفمند و در دسترس بود. تعیین حجم نمونه در بخش کیفی با رعایت اصل اشباع نظری انجام گرفت که در پرسشنامه پانزدهم به اشباع رسید. حجم نمونه در بخش کمی ۱۵۰ نفر بود. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش مصاحبه نیمه‌ساختاریافته و پرسشنامه محقق ساخته بر مبنای مضامین مستخرج از بخش کیفی بود.

یافته‌ها: نتایج تحقیق نشان داد که از مصاحبه‌های صورت گرفته از گروه مشارکت‌کنندگان ۷۸ کدباز استخراج گردید. طبق نتایج بخش کیفی، ۱۸ شغل به عنوان مشاغل کاذب شناسایی شد. عناوین شغلی که با بیشترین تکرار از نظر مشارکت‌کنندگان ذکر شده است می‌توان به شغل دست‌فروشی، شوتی سواری، میوه فروشی با ماشین، دلال ماشین و املاک بدون مجوز، پارکبان و ضایعاتی اشاره کرد. عوامل سطح کلان موثر بر گرایش به مشاغل کاذب شامل ۲ مضمون سازمان‌دهنده (سیاست‌ها و رویه‌های دولت و فرصت‌های محیطی) و ۷ مضمون پایه (سیاست‌های اقتصادی دولت، سیاست‌های اشتغال، عوامل قانونی، نظام عرضه و تقاضا، نظام مالیاتی، عوامل محیطی کسب و کار و نظام آموزشی کشور) است. عوامل سطح خرد موثر بر گرایش به مشاغل کاذب شامل ۲ مضمون سازمان‌دهنده (عوامل زمینه‌ای و عوامل فردی) و ۶ مضمون پایه (عوامل فرهنگی، عوامل اقتصادی، عوامل اجتماعی، عوامل طبیعی، ویژگی‌های شخصیتی و عوامل انگیزشی) است. نتایج آزمون تحلیل واریانس یک طرفه (ANOVA) فرضیه‌های تحقیق نشان داد؛ تفاوت میانگین نمره میزان عوامل سطح کلان موثر بر گرایش به مشاغل کاذب در بین گروه‌های مختلف تحصیلی به لحاظ آماری معنادار است. همچنین تفاوت میانگین نمره میزان عوامل سطح خرد موثر بر گرایش به مشاغل کاذب در بین گروه‌های مختلف تحصیلی به لحاظ آماری معنادار است.

نتیجه‌گیری: عواملی چون سیاست‌های اقتصادی دولت، سیاست‌های اشتغال، عوامل قانونی، نظام عرضه و تقاضا، نظام مالیاتی، عوامل محیطی کسب و کار و نظام آموزشی کشور در سطح کلان و همچنین عوامل فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، طبیعی، ویژگی‌های شخصیتی و عوامل انگیزشی در سطح خرد بر گرایش به مشاغل کاذب و آسیب‌زای جوانان موثر است.

کلید واژه‌ها: مشاغل کاذب، جوانان، راهکارها، روش ترکیبی (کیفی - کمی)

عنوان طرح: ارائه الگوی کیفی سازی اوقات فراغت زنان و دختران در خانواده با رویکرد مبتنی بر فعالیتهای جسمانی و ورزشی در استان لرستان		
پژوهشگر اصلی: پروانه نژادسبزی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر علمی: حسن اسماعیل زاده	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر اجرایی: همایون مرآت	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت آموزشی
اعتبار طرح: ۱۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش:	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

<p>هدف از تحقیق حاضر تدوین الگوی کیفی سازی اوقات فراغت زنان و دختران در خانواده با رویکرد مبتنی بر فعالیتهای جسمانی در استان لرستان بود. لذا پژوهشگر در این مطالعه با استفاده از رویکرد کیفی و براساس الگوی پارادیمی داده بنیاد استراوس و کوربین به بررسی نظرات و تجارب اساتید، مدیران و کارشناسان حوزه توسعه زنان و همچنین ورزشکاران زن حرفه‌ای پرداخته و داده‌های موردنیاز را از طریق مصاحبه‌ی عمیق جمع‌آوری و پس از تجزیه و تحلیل داده‌ها موفق شد، الگوی نهایی راترسیم کند. یافته‌های پژوهش حاضر با توجه به اهداف جزئی مطالعه شامل بررسی عوامل علی(ویژگی‌های رفتاری فرد و ویژگی‌های ژنتیکی)، عوامل زمینه‌ای(حمایت‌گرها، داشته‌های بومی و جذابیت ورزشی)، عوامل مداخله‌گر(موانع زیرساختی، مشکلات ساختاری مدیریتی، مشکلات اقتصادی، مشکلات فرهنگی-اجتماعی، مشکلات آموزشی و مشکلات شخصیتی)، عوامل راهبردی (ترویج و توسعه فعالیت‌های ورزشی، آموزش و فرهنگسازی و تمهیدات حمایتی از ورزش بانوان) و پیامد (توانمندسازی فردی، توانمندسازی گروهی و کاهش ناهنجاری‌های اجتماعی) بودند. مقوله‌ی محوری نیز کیفی سازی فعالیت‌های جسمانی زنان و دختران انتخاب شد. مدیران ورزش استان می‌توانند از نشان‌ها، مفاهیم و مقوله‌های شناسایی‌شده در برنامه‌ریزی‌های آتی خود به منظور کیفیت بخشیدن اوقات فراغت زنان و دختران در خانواده با رویکرد مبتنی بر فعالیتهای جسمانی استفاده کنند و راهبردهای متناسب پیشنهادی را جهت جبران عقب ماندگی و توسعه ورزش بانوان به کار گیرند.</p>
<p>کلید واژه‌ها: اوقات فراغت، ورزش زنان، فعالیت جسمانی، نظریه داده بنیاد</p>

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

<p>الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...</p> <p>ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...</p>
<p>کمک به اصلاح فرایند انجام کار</p>

عنوان طرح: تدوین مدل توسعه ورزش‌های پایه در مدارس مقطع ابتدایی استان لرستان

پژوهشگر اصلی: سیده مه‌ری نامداریان	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: علوم اجتماعی
ناظر علمی: مصطفی بهرامی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: فیزیولوژی ورزشی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۳۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش:	سال شروع ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: اداره ورزش و جوانان استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: جهاد دانشگاهی واحد لرستان - اداره کل ورزش و جوانان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

زمینه و هدف: حرکت و جنبش از ویژگی‌های حیات انسان و عاملی برای رشد و سلامت و نشاط او است. مدارس در پرورش این حرکت و جنبش نقش اساسی دارند و در مقطع دبستان به نوعی حرکت و ورزش را پایه‌گذاری می‌کنند. از این رو هدف از انجام این تحقیق تدوین مدل توسعه ورزش‌های پایه در مدارس مقطع ابتدایی استان لرستان بود.

روش: این تحقیق از نوع تحقیقات کیفی بود که با تکیه بر نظریه داده‌بنیاد انجام شد. جامعه مشارکت‌کننده در این تحقیق خبرگان، اساتید و متخصصان مدیریت ورزشی، معاونین و مدیران تربیت بدنی، مربیان تربیت بدنی، مسئولان ارشد و میانی سازمان‌های ورزشی بود. انتخاب شرکت‌کنندگان ابتدا به روش نمونه‌گیری هدفمند و در ادامه با روش نمونه‌گیری نظری انجام شد. مصاحبه‌ها تا رسیدن به حد اشباع نظری ادامه یافت (N=۱۹). به منظور تحلیل داده‌ها از رویکرد استراوس و کوربین استفاده شد و بر اساس آن، از سه مرحله کدگذاری باز، محوری و گزینشی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد؛ مبنای انتخاب این روش نظام‌مند بودن این روش بود.

یافته‌ها: بر اساس یافته‌های این پژوهش پدیده محوری این مطالعه «توسعه ورزش پایه» بود که شرایط علی حاکم بر این پدیده، چهار مقوله‌ی ۱- ارتقاء بهره‌وری (توانمندسازی، آموزش، سنجش و کارایی)؛ ۲- توسعه دانش ورزشی (تولید محتوا، ارتقا سواد ورزشی)؛ ۳- تخصص‌گرایی (رشد و توسعه مهارت، کسب دانش)؛ ۴- مدیریت استعداد (استعدادیابی ورزشی، استعداد پروری) بود. عوامل مداخله‌ای تحت تاثیر سه مقوله ۱- توسعه زیر ساخت (مدیریت ایمنی، توسعه فضا و تجهیزات)؛ ۲- توسعه نظام مالی (مدیریت بودجه، حمایت مالی)، ۳- هم‌افزایی سازمانی (ارتباطات برون سازمانی، ارتباطات درون سازمانی) شناسایی شد، همچنین در این پژوهش مشخص شد که عوامل زمینه‌ای تحت تاثیر دو مقوله: ۱- بستر سازی فرهنگی (جهت‌گیری رسانه‌ای، آماده سازی ساختار فکری)؛ ۲- مدیریت نظام پاداش (انگیزه مالی، انگیزه ارتقا)؛ شکل می‌گیرد؛ و راهبردهایی که بر شرایط شناسایی شده می‌توان بیان کرد شامل: ارتقا علمی (الگوبرداری علمی، توسعه فن‌آوری نوین، توسعه پژوهش ورزشی)؛ ارزیابی مدون (نظارت و ارزیابی، نیازسنجی آموزشی)؛ و سیاست‌گذاری آینده محور (تدوین و اعلام سیاست‌ها، تدوین برنامه‌های نوین، آینده نگاری سازمانی)؛ توسعه درآمدی (تخصیص اعتبارات، جلب مشارکت مردمی)؛ آگاهی بدنی (بینش تفاوت‌های فردی، آنالیز ساختار قامتی) بودند. در صورت به کارگیری این راهبردها شاهد پیامدهایی نظیر توسعه سلامت جسمی و روحی، توسعه ارتباطات و توسعه پایدار منطقه خواهیم بود.

نتیجه‌گیری: الگوپارادایمی توسعه ورزش های پایه جنبه‌های مختلفی دارد که توجه همزمان به تمامی ابعاد و رفع موانع باعث توسعه سلامت جسمی و روحی، توسعه ارتباطات و توسعه پایدار منطقه خواهد شد.

کلید واژه ها: ورزش های پایه، مقطع ابتدایی، ارائه مدل، استان لرستان

اشاعه و کاربرست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربرست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

نشست تخصصی

عنوان طرح: بررسی عوامل موثر بر کاهش تمایل به فرزند آوری در بین زوجین جوان در استان لرستان

پژوهشگر اصلی: سیده مهری نامداریان	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: علوم اجتماعی
ناظر علمی: حسن اسماعیل زاده	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مسائل اجتماعی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۱۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش:	سال شروع: ۱۴۰۱/۰۹/۲۸	سال اتمام: ۱۴۰۲/۵/۲۰
کارفرما: اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: جهاد دانشگاهی لرستان - اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

زمینه و هدف: باروری یکی از دو پدیده طبیعی جمعیت و عامل مهم نوسانات آن در مقیاس جهانی است. به دلیل نقش این پدیده طبیعی در افزایش جمعیت، همواره این موضوع از دیدگاه‌های متفاوت در حوزه‌های مختلف علوم اجتماعی مورد توجه قرار گرفته است و عوامل مؤثر بر آن از دیرباز مورد توجه پژوهشگران بوده است؛ از این رو هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی عوامل موثر بر کاهش تمایل به فرزندآوری در بین زوجین جوان در استان لرستان می‌باشد.

روش: این تحقیق از نوع تحقیقات کیفی بود که با تکیه بر نظریه داده‌بنیاد انجام شد. جامعه مشارکت کننده این پژوهش شامل سه گروه: زوجین جوانی که حداقل دو سال از ازدواج آنها گذشته بود و تمایلی به داشتن فرزند نداشتند؛ زوجین تک فرزندی که در سن بارداری بودند ولی تمایلی به داشتن فرزند دوم نداشتند؛ اساتید، کارشناسان و افراد خبره و صاحب نظر در این حیطه. انتخاب مشارکت کنندگان ابتدا به روش نمونه‌گیری هدفمند و در ادامه با روش نمونه‌گیری نظری انجام شد. مصاحبه‌ها تا رسیدن به حد اشباع نظری ادامه یافت (N=۱۶). به منظور تحلیل داده‌ها از رویکرد استراوس و کوربین استفاده شد و بر اساس آن از سه مرحله کدگذاری باز، محوری و گزینشی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد؛ مبنای انتخاب این روش نظام‌مند بودن این روش بود.

یافته‌ها: بر اساس یافته‌های پژوهش، پدیده محوری این مطالعه «کاهش تمایل به فرزندآوری» بود که تحت تأثیر عوامل علی: ایده‌آل-گرایی (رفاه طلبی، میل به پیشرفت)؛ گذار ارزشی (تطور ارزشی-هنجاری، اشاعه فرهنگی کم فرزندی)؛ ناامنی مالی (مضیغه اقتصادی، هزینه‌های مستمر)؛ تعارض بین نقشی (تعارض کار خانواده، تعارض) شکل می‌گیرد. عوامل مداخله‌گر موثر بر این امر شامل: سیاست‌های ناکارآمد (سیاست‌های موقت، سیاست‌های شعاری، نااطمینانی از سیاست‌ها)؛ جامعه در مخاطره (آینده نامعلوم، هراس اجتماعی)؛ زوال خانواده (تنافر زوجین، خانواده متزلزل)؛ ساختار متزلزل (سوء مدیریت، محدودیت منابع) بودند. همچنین عوامل زمینه‌ای موثر شامل: اجتماع‌گرایی (نرخ مشارکت، برجستگی هویت شغلی) مخاطره زیبایی (تناسب اندام، مدیریت بدن)؛ مظاهر گریزی (عدم محیط حمایتی، ضعف حمایت اجتماعی)؛ هراس‌گرایی (هراس فردی، هراس تربیتی، عبرت‌آموزی نسلی)؛ آرامش‌طلبی (ثبات احساسی، ایمنی عاطفی)؛ محدودیت فردی (جمعیت‌شناختی، مخاطره سلامتی) بودند؛ در نهایت راهبردهایی که برای شرایط شناسایی شده می‌توان بیان کرد شامل: سیاست‌های حمایت محور (حمایت مالی، حمایت درمانی، حمایت شغلی)؛ برنامه‌ریزی راهبردی (برنامه‌های عملیاتی، مدیریت جمعیت کنونی) و فرهنگ سازی بودند.

نتیجه‌گیری: الگوپارادایمی عوامل موثر بر کاهش تمایل به فرزندآوری جنبه‌های مختلفی دارد که توجه همزمان به تمامی ابعاد و رفع موانع کاهش تمایل به فرزندآوری خواهد شد که عدم توجه به رفع این موانع سبب ضربه پذیری اقتصاد، اضمحلال اقتدار، انزوای اجتماعی و شکاف نسلی خواهد شد.

کلید واژه‌ها: تاخیر در ازدواج، فرزندآوری، نظریه داده بنیاد، استان لرستان

اشاعه و کاربری یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربری یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: بررسی عوامل موثر بر بالا رفتن سن ازدواج در بین جوانان استان لرستان و تاثیر آن بر فرزندآوری

پژوهشگر اصلی: سیده مهری نامداریان	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: علوم اجتماعی
ناظر علمی: نورالدین اله دادی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۱۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: جوانان - سن ازدواج	سال شروع: ۱۴۰۰/۰۷/۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۱/۰۴/۲۰
کارفرما: اداره کل ورزش و جوانان استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: جهاد دانشگاهی استان لرستان - ورزش و جوانان استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

زمینه و هدف: از سال‌های آغازین قرن بیستم با شتاب گرفتن روند تحولات اقتصادی اجتماعی و با آغاز فرآیند مدرنیته به تدریج تأثیرات آن بر پدیده‌های اجتماعی و لایه‌های نظام اجتماعی نمایان شد، به صورتی که امروزه می‌توان ادعا کرد تمامی نهادها و پدیده‌های اجتماعی از جمله خانواده و ازدواج از این تغییر و تحولات تأثیر پذیرفته‌اند. الگوی سنتی خانواده به تدریج رو به تغییر گذاشت و تغییر شکل ساختار و میزان پایداری آن از مشهورترین مصادیق مدرنیته و دگرگونی‌ها شده است. یکی از تغییرات پدید آمده افزایش سن ازدواج جوانان است؛ از این رو هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی عوامل موثر بر تاخیر در ازدواج در بین جوانان استان لرستان می‌باشد.

روش: این تحقیق از نوع تحقیقات آمیخته (کمی-کیفی) بود که بخش کیفی آن با تکیه بر نظریه داده‌بنیاد انجام شد. جامعه مشارکت کننده در بخش کیفی جوانان مجرد بالای ۳۵ سال، اساتید دانشگاه، افراد خبره و صاحب‌نظران در این حوزه و جامعه آماری بخش کمی جوانان بالای ۳۵ سال ساکن در استان لرستان بودند. انتخاب مشارکت‌کنندگان در بخش کیفی ابتدا به روش نمونه‌گیری هدفمند و در ادامه با روش نمونه‌گیری نظری انجام شد. مصاحبه‌ها تا رسیدن به حد اشباع نظری ادامه یافت ($N=22$). شرکت‌کنندگان بخش کمی تعداد ۳۷۵ نفر از جوانان مجرد بالای ۳۵ سال بودند که بر اساس فرمول کوکران با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای مورد بررسی قرار گرفتند. به منظور تحلیل داده‌های بخش کیفی از رویکرد استراوس و کوربین استفاده شد و بر اساس آن از سه مرحله کدگذاری باز، محوری و گزینشی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد؛ مبنای انتخاب این روش نظام‌مند بودن این روش بود. همچنین جهت تجزیه و تحلیل یافته‌های بخش کمی از تحلیل واریانس چند متغیره (مانوا) بهره گرفته شد.

یافته‌ها: بر اساس یافته‌های بخش کیفی پژوهش، پدیده محوری این مطالعه «تاخیر در ازدواج» می‌باشد. تاخیر در ازدواج تحت تأثیر عوامل علی: (معیارهای آرمانی، سبک زندگی غربی، فرعی شده ازدواج به عنوان هدف، رشد و بالندگی)؛ زوجیت‌گریزی (جنس مخالف گریز، باورهای منفی ضد زوجیت، ترس از آینده)؛ خلاء مالی (عدم ثبات شغلی، ضعف اقتصادی خانواده) شکل می‌گیرد. عوامل مداخله‌ای تحت تأثیر سنت‌های غیرمنطقی (تشریفات ازدواج، باورهای مرسوم)؛ تشویش محیطی (بی‌اعتمادی اجتماعی، مواجهه با افراد تضعیف کننده)؛ تغییر ساختارها و ارزش‌ها (استقلال اجتماعی،) می‌باشد. عوامل زمینه‌ای تحت تأثیر: شیدایی نافرجام (تجربه رابطه با دیگری، عشق ناقص)؛ خودگرایی (تعهدگریزی و شخصیت فردیت طلب) مادی‌گرایی اخلاقی (دارایی فردی، انتظارات سردرگم کننده) دلبستگی نایمن (مسئولیت پذیری در خانواده، نظارت شدید خانواده)؛ شکل می‌گیرد؛ همچنین راهبردهایی که برای شرایط شناسایی شده می‌توان

بیان کرد شامل: توسعه مسیر شغلی، فرهنگ سازی، ذهن آگاهی و زدودن رسوم غلط می‌باشد. یافته‌های بخش کمی نیز نشان داد بین دیدگاه مجردان بالای ۳۵ سال بر اساس جنسیت و وضعیت اشتغال (بیکار و شاغل) در خصوص عوامل موثر بر تاخیر در ازدواج (علی، زمینه ای و مداخله‌گر) تفاوت وجود دارد.

نتیجه‌گیری: الگوپارادایمی عوامل موثر بر تاخیر در ازدواج جنبه‌های مختلفی دارد که توجه همزمان به تمامی ابعاد و رفع موانع سبب ازدواج در سن مناسب، رشد فردی، رشد اجتماعی را به دنبال خواهد داشت همچنین عدم توجه به رفع این موانع سبب گسترش انحرافات، خستگی روحی، تزلزل فرهنگی، کاهش جمعیت و افزایش ریسک بارداری خواهد شد.

کلید واژه‌ها: تاخیر در ازدواج، فرزندآوری، نظریه داده بنیاد، استان لرستان

اشاعه و کاربرست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...

ب) کاربرست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

اداره کل

هواشناسی

۴ طرح

عنوان طرح: نتایج اجرای مدل پیش بینی عددی WRF در هواشناسی لرستان و پژوهشگاه هواشناسی و علوم جو طی ماه‌های مارس و آوریل ۲۰۱۹

پژوهشگر اصلی: مجید آزادی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: هواشناسی
ناظر علمی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۳۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ■ استانی □	
زمینه پژوهش: آب و هواشناسی	سال شروع: ۱۳۹۷	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: اداره کل هواشناسی استان لرستان	دانشگاه مجری: پژوهشگاه هواشناسی و علوم جو	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل هواشناسی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

چکیده

در این پژوهش نتایج پیش بینی‌های ۲۴ و ۴۸ ساعته مدل میان مقیاس WRF با دامنه‌های تو در تو و با تفکیک‌های ۱۸ و ۶ کیلومتر (اجرا شده در هواشناسی لرستان) و با تفکیک‌های ۲۷ و ۹ کیلومتر (اجرا شده در پژوهشگاه هواشناسی و علوم جو) برای یک دوره ۲ ماهه از اول مارس ۲۰۱۹ تا پایان آپریل ۲۰۱۹ بررسی و با داده‌های واقعی دیدبانی مقایسه شده‌اند. بررسی همبستگی برون داد دامنه‌های مختلف مدل نشان داد که داده‌های حاصل از اجرای دامنه ۲۷ کیلومتر در هر دو بازه پیش بینی ۲۴ و ۴۸ ساعته به ترتیب با مقادیر متوسط ۰/۸۶ و ۰/۹۰، بیشترین و داده‌های حاصل از اجرای دامنه ۶ کیلومتر در دو بازه پیش بینی ۲۴ و ۴۸ ساعته به ترتیب با مقادیر متوسط ۰/۶۵ و ۰/۷۱، کمترین میزان همبستگی را با داده‌های واقعی دیدبانی شده دارند.

نتایج بدست آمده از امتیاز مهارتی PC نشان داد که در بازه زمانی ۲۴ ساعته، دامنه‌های ۲۷، ۱۸ و ۹ کیلومتر در بیش از ۸۰ درصد موارد توانسته‌اند وقوع یا عدم وقوع بارش در سطح استان را به درستی پیش بینی نمایند که این امتیاز برای دامنه ۶ کیلومتر کمینه و به میزان ۶۷ درصد بوده است. همچنین بررسی‌های به عمل آمده برای بازه زمانی ۴۸ ساعته نشان داد که همه دامنه‌ها در بیش از ۷۷ درصد موارد صحت وقوع یا عدم وقوع بارش را به درستی نشان داده‌اند. برای پیش‌بینی ۲۴ ساعته بطور متوسط دامنه ۲۷ کیلومتر بیشترین امتیاز میانگین خطای مطلق و دامنه ۶ کیلومتر کمترین میزان این کمیت را به ترتیب با مقادیر ۰/۰۷ و ۰/۰۸- به خود اختصاص داده‌اند. همچنین برای پیش‌بینی ۴۸ ساعته بطور متوسط دامنه ۲۷ کیلومتر بیشترین امتیاز میانگین خطای مطلق و دامنه ۶ کیلومتر کمترین میزان این کمیت را به ترتیب با مقادیر ۰/۱۱ و ۰/۰۲- به خود اختصاص داده‌اند. نتایج پس پردازش برون‌دادها به روش میانگین لغزان نشان داد که خروجی‌های ۲۷، ۹ و ۱۸ کیلومتر به ترتیب با مقادیر ۷/۳، ۴/۸ و ۱ درصد بیشترین افزایش دقت پیش بینی‌های ۲۴ ساعته را پس از پس پردازش داشته‌اند و تنها خروجی ۶ کیلومتر با ۷/۷- درصد پس از پس پردازش کاهش عملکرد پیدا کرده‌است. همچنین خروجی دامنه‌های ۲۷، ۱۸ و ۹ کیلومتر به ترتیب با مقادیر ۹/۴، ۷/۸ و ۴/۸ درصد بیشترین افزایش دقت پیش بینی‌های ۴۸ ساعته را پس از پس پردازش داشته‌اند و تنها خروجی ۶ کیلومتر با ۰/۹- درصد پس از پس پردازش کاهش عملکرد پیدا کرده‌است. پهنه‌بندی پس پردازش برای استان مشخص ساخت که پس پردازش به روش میانگین لغزان برای هر دو بازه زمانی ۲۴ و ۴۸ ساعته در تصحیح برون‌دادهای مدل برای نیمه غربی استان (حوضه آبخیز کرخه) نسبت به نیمه شرقی (حوضه آبخیز کارون) موثرتر بوده‌است.

اصلی ترین دغدغه انسان از دیرباز شناخت نحوه تغییرات وضع هوا در زمان بوده است و اگر به نحوی به آینده گسترش یابد مفهوم پیش بینی و پیش یابی هوا شکل می گیرد. اطلاعات هواشناسی بطور ساده بهره وری را در همه زمینه ها بصورت قابل ملاحظه ای افزایش می دهد. در بیست سال گذشته، پیشرفت های قابل ملاحظه ای در پیش بینی هواشناسی حاصل شده است. زیرا با امکان کاربرد اطلاعات بسیار زیاد از نقاط متعدد دنیا، درک بهتر از پدیده های جوی و تبدلات و چرخش های جوی، بهبود حاصله در اجرای مدل ها، پیشرفت در پوشش حوزه ها به وسیله رادار و ماهواره و قدرت رایانه ها و تجارب حاصله، این نتایج بدست آمده است. امروز رایانه های بسیار پرقدرتی وجود دارند که قدرت پیش بینی ۵ روز قبل آنها در دهه حاضر برابر کیفیت پیش بینی ۲۴ ساعت قبل در دهه ۱۹۵۰ است. در واقع منافع اقتصادی و اجتماعی کاربری فناوری های هواشناسی در مدیریت بلایای طبیعی و اقلیمی از هزینه نسبتاً اندک به کارگیری این فن آوری ها و نیروهای متخصص در مقابل کاهش قابل توجه خسارات انسانی و مالی بلایای طبیعی و اقلیمی در کوتاه مدت و بلند مدت منتج می شود. به طور کلی در پیش بینی عددی وضع هوا، با حل عددی معادلات دیفرانسیلی حاکم بر حرکت های جوی سر و کار داریم.

نتایج

*نتایج بدست آمده از امتیاز مهارتی **PC** نشان داد که در بازه زمانی ۲۴ ساعته، دامنه های ۲۷، ۱۸ و ۹ کیلومتر در بیش از ۸۰ درصد موارد توانسته اند وقوع یا عدم وقوع بارش در سطح استان را به درستی پیش بینی نمایند که این امتیاز برای دامنه ۶ کیلومتر کمینه و به میزان ۶۷ درصد بوده است. همچنین بررسی های به عمل آمده برای بازه زمانی ۴۸ ساعته نشان داد که همه دامنه ها در بیش از ۷۷ درصد موارد صحت وقوع یا عدم وقوع بارش را بدرستی نشان داده اند.

*میانگین کمیت اریبی **B** برای ۴ دامنه نشان داد که تعداد پیش بینی های وقوع بارش برای بازه زمانی ۲۴ ساعته در دامنه های مورد بررسی بین ۱/۳۹ تا ۱/۴۹ درصد بیشتر از مواردی است که بارش اتفاق افتاده است که بیانگر فزونی پیش بینی وقوع بارش نسبت به رخداد بارش است. برای پیش بینی در بازه زمانی ۴۸ ساعته این کمیت قدری بهبود یافته و دارای خطای کمتری می باشد.

*میانگین کمیت **TS** در پیش بینی برای بازه زمانی ۲۴ ساعته بیش از ۶۶ درصد برای دامنه های ۲۷، ۱۸ و ۹ کیلومتر است که با افزایش بازه زمانی پیش بینی به ۴۸ ساعت این کمیت بهبود یافته و در هر ۴ دامنه به بیش از ۷۲ درصد رسیده است.

*کمیت **FAR** در بازه زمانی ۲۴ ساعته برای هر ۴ دامنه بصورت میانگین از ۲۹ تا ۳۸ درصد متغیر است و بیانگر آن است که تنها ۲۹ تا ۳۸ درصد از پیش بینی های وقوع بارش رخ محقق نشده اند. در بازه زمانی ۴۸ ساعته این کمیت نیز قدری بهبود یافته و به ۲۱ تا ۲۶ رسیده است.

*نتایج بررسی کمیت آهنگ برخورد **H** در بازه زمانی ۲۴ ساعته بیانگر آن است که سه دامنه ۲۷، ۱۸ و ۹ کیلومتر توانایی بالایی را برای پیش بینی وقوع بارش مثبت داشته اند. همچنین در بازه زمانی ۴۸ ساعته تقریباً هر ۴ دامنه از قدرت بالایی برخوردار بوده اند.

*بررسی میانگین کمیت **F** نشان می دهد در بازه زمانی ۲۴ ساعته برای دامنه های ۹، ۱۸ و ۲۷ بین ۲۹ تا ۳۳ درصد از مواردی که بارش رخ نداده است مدل به اشتباه پیش بینی وقوع داده است که این خطا برای دامنه ۶ کیلومتر ۴۷ درصد می باشد. در بازه زمانی ۴۸ ساعته میزان این خطا برای ۴ دامنه به ۳۵ تا ۵۰ درصد رسیده که نشان دهنده افزایش این نوع خطا با افزایش بازه زمانی است.

*بررسی کمیت امتیاز مهارتی پیرس **PSS** در بازه زمانی ۲۴ ساعته بهبود ۳۹ تا ۶۹ درصدی را برای دامنه های مورد بررسی نشان می دهد که در این بین دامنه های ۹ و ۲۷ کیلومتر دارای عملکرد بهتری می باشند. در بازه زمانی ۴۸ ساعته مقدار این کمیت به ۴۸ تا ۶۱ درصد رسیده است که برخلاف بازه زمانی ۲۴ ساعته بهترین مقدار مربوط به دامنه ۶ کیلومتر است.

*برای پیش بینی ۲۴ ساعته بطور متوسط دامنه ۲۷ کیلومتر بیشترین امتیاز میانگین خطای مطلق و دامنه ۶ کیلومتر کمترین میزان این کمیت را به ترتیب با مقادیر ۰/۰۷ و ۰/۰۸- به خود اختصاص داده اند.

*برای پیش‌بینی ۴۸ ساعته بطور متوسط دامنه ۲۷ کیلومتر بیشترین امتیاز میانگین خطای مطلق و دامنه ۶ کیلومتر کمترین میزان این کمیت را به ترتیب با مقادیر ۰/۱۱ و ۰/۰۲- به خود اختصاص داده‌اند.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، مدل پیش‌بینی عددی **WRF**، هواشناسی لرستان، آب و هوا، اقلیم، علوم جو

عنوان طرح: آشکارسازی تغییر اقلیم در استان لرستان بر اساس شاخص‌های حدی هواشناسی

پژوهشگر اصلی: مهران زند	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: اقلیم شناسی
ناظر علمی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۳۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: آب و هواشناسی	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: اداره کل هواشناسی استان لرستان	دانشگاه مجری: مرکز تحقیقات جهاد کشاورزی استان لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل هواشناسی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

چکیده

تغییر در شرایط اقلیمی می‌تواند منجر به تغییر در فراوانی، شدت و مدت رخداد‌های فرین اقلیمی در مناطق مختلف جهان شود. شناسایی رخداد‌های فرین با بیشترین تکرار از نظر زمانی و مکانی در یک منطقه طی دوره مشخص می‌تواند نقش مهمی در مدیریت و کنترل پیامدهای ناشی از این رخدادها داشته باشد. از این‌رو هدف پژوهش حاضر بررسی شرایط رخداد‌های فرین دما و بارش استان لرستان است. داده‌های مورد استفاده در این پژوهش شامل داده‌های بارش، حداکثر و حداقل دمای روزانه ۹ ایستگاه سینوپتیک استان لرستان طی دوره آماری مشترک ۲۸ ساله (۱۹۹۰-۲۰۱۷) می‌باشد. در این پژوهش پس از دریافت داده‌های ایستگاهی، داده‌ها از نظر کمی و کیفی (طول دوره آماری مناسب، داده‌های گپ و داده‌های پرت) کنترل شد. در ادامه ماتریس داده‌های روزانه (حداقل دما، حداکثر دما و بارش روزانه) برای هر ایستگاه تهیه و با استفاده از برنامه‌نویسی در محیط نرم‌افزار **R** شاخص‌های حدی (۲۶ شاخص حدی بارش و دما بر اساس توصیه گروه کارشناسی **CCL/CLIVAR**) محاسبه شدند. همچنین روند تغییرات هر یک از شاخص با استفاده از آزمون من کندال بررسی شد.

مقدمه

ویژگی‌های رخداد‌های حدی، یکی از چالش‌های بزرگ شناسایی شده توسط برنامه جهانی تحقیقات اقلیمی است. نتایج بررسی‌های مختلف نشان می‌دهد که رخداد‌های حدی اقلیمی طی چند دهه اخیر افزایش معنی‌داری داشته‌اند. به همین دلیل توجه به تغییرات اقلیمی در سال‌های اخیر به علت اثرات اقتصادی، اجتماعی و خسارات مالی مربوط به رویدادهای حدی اقلیمی اهمیت زیادی پیدا کرده است. این اهمیت برای مناطقی همانند نواحی غرب و جنوب غرب ایران که پتانسیل رخداد بیشتر پدیده‌های حدی دمایی و بارشی را دارند، نسبت به سایر مناطق بیشتر است. از این‌رو مطالعه حاضر با هدف بررسی رخداد‌های حدی دما و بارش استان لرستان انجام شده است.

نتیجه‌گیری

نتایج حاصل از بررسی مقادیر فراوانی روند رخداد شاخص‌های سرد و گرم طی دوره ۲۰۱۷-۱۹۹۰ در سطح استان لرستان با استفاده از آزمون من کندال نشان داد که برای تمامی ایستگاه‌ها در حالت کلی روند شاخص‌های گرم با افزایش و متوسط بیشتر شاخص‌های سرد با کاهش همراه شده است. روند مثبت و منفی شاخص‌های گرم و سرد در نقاط مختلف استان و برای شاخص‌های مختلف با شدت و

ضعف متفاوتی رخ داده است چراکه بررسی مقادیر آماره Z من کندال نشان داد که روند افزایشی و کاهش‌ی در سطوح مختلف ۹۰، ۹۵ و ۹۹ درصد معنادار هستند. بین شاخص‌های گرم حدی بیشترین روند افزایشی به ترتیب برای شاخص شب‌های گرم و روزهای گرم رخ داده است و این روند افزایشی برای شاخص شب‌های گرم برای تمامی ایستگاه در سطح ۹۹ درصد و برای شاخص روزهای گرم نیز برای ۲۳ درصد ایستگاه روند افزایشی در سطح ۹۵ درصد و برای ۷۷ درصد در سطح ۹۹ درصد معنادار است. بین شاخص‌های سرد بیشترین کاهش برای روزهای یخبندان و روزهای سرد رخ داده است. روند کاهش‌ی روزهای یخبندان برای ۴۵ درصد ایستگاه‌ها در سطح ۹۹ درصد معنادار و برای سایر ایستگاه‌ها روند کاهش‌ی معنادار نیست. روند کاهش‌ی روزهای سرد در ۲۳ درصد ایستگاه‌ها بدون معناداری و برای سایر ایستگاه‌ها در سطوح مختلف ۹۰، ۹۵ و ۹۹ درصد معنادار هستند.

نتایج حاصل از بررسی فراوانی رخداد و روند شاخص‌های حدی بارش در سطح استان لرستان نشان داد که مجموع بارش این استان همانند بسیاری از قسمت‌های کشور با کاهش مواجه شده است که البته این کاهش از روند خاصی تبعیت نمی‌کند، در مقابل بارش‌های حداکثری علاوه بر این که در سطح استان قابل توجه است طی دوره ۲۰۱۷-۱۹۹۰ دارای روند افزایشی هستند. بیشترین روند افزایشی برای ایستگاه‌های درود، پلدختر، کوهدشت و خرم‌آباد ثبت شده است که برای پارامترهای همچون حداکثر بارش روزانه در سطح ۹۵ درصد معنادار است. این شرایط می‌تواند بیانگر افزایش بارش‌های شدید و کوتاه‌مدت و در مقابل کوتاه‌تر شدن فصل بارش منطقه باشد.

کلید واژه ها: استان لرستان، دما، بارش، روزهای گرم، شب‌های سرد، روند

اشاعه و کاربری یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربری یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: پیش‌بینی تغییرات بارندگی، دما در سطوح احتمالی مختلف استان لرستان (افق ۲۰۵۰)

پژوهشگر اصلی: مصطفی فلاحی خوشحی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: اقلیم شناسی
ناظر علمی: حمید میر هاشمی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: جغرافیا
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۲۲۶ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: آب و هوا	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: اداره کل هواشناسی استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی استان لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل هواشناسی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

امروزه با برهم‌خوردن تعادل سیستماتیک سامانه اقلیم، بروز آشفتگی‌ها و ناهنجاری‌های رفتاری در اقلیم تشدید یافته است؛ بررسی روند داده‌های آب‌وهوایی ثبت‌شده در دهه‌های گذشته، مطالعات دیرینه‌شناسی و نتایج خروجی تمامی مدل‌های اقلیمی پیش‌بینی‌کننده اقلیم، نشان‌دهنده بروز تغییرات غیرقابل‌اغماض در اقلیم جهانی است. تغییر اقلیم یکی از پدیده‌هایی است که در طی چند دهه اخیر موجب بروز تغییرات ملموس در وضعیت آب‌وهوایی کره زمین شده است. این پدیده در واقع مربوط به تغییرات خارج از روال طبیعی در وضعیت آب‌وهوای کره زمین است که درازمدت رخ می‌دهد. شواهد موجود از اواخر قرن نوزدهم افزایش درجه حرارت جهانی را نشان می‌دهد. دمای متوسط در سه دهه گذشته به‌طور متوالی گرم‌تر از دهه‌های گذشته بوده است و اولین دهه قرن بیست و یکم، گرم‌ترین دهه ثبت‌شده است. دمای جهانی از سال ۱۹۵۰ تاکنون به‌طور متوسط ۰.۷۲ درجه سانتی‌گراد افزایش یافته است. با افزایش دما، گرم شدن کره زمین با تغییر در عناصر چرخه هیدرولوژی در مقیاس بزرگ، مانند افزایش در بخار آب جوی، تغییر الگوهای بارش، تغییر در شدت بارش، کاهش پوشش برف و ذوب گسترده یخ‌ها و تغییرات در میزان رطوبت خاک و رواناب همراه است. یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌هایی که از روند تغییرات دمایی تأثیر می‌پذیرد، بارش است؛ بنابراین با توجه به موقعیت جغرافیایی ایران و قرار گرفتن آن در کمربند خشک و نیمه‌خشک جهان، با رخداد گرمایش جهانی، در کنار تغییرات شدید دمایی، بارش نیز با تغییرات و ناهنجاری همراه می‌شود.

هدف از این مطالعه بررسی چشم‌انداز بلندمدت تغییرات دما و بارش استان لرستان تا افق ۲۰۵۰، است. با توجه به مطالعات قبلی از بین ۱۲ مدل از مجموعه مدل‌های CMIP6؛ چهار مدل با تفکیک افقی مناسب (BCC-CSM2-MR: CanESM5: MRI-) استفاده شد. (EMS2-0: HadGEM3- GC31-LL)

نتیجه‌گیری

نتایج این مطالعه نشان داد که مدل CanESM5، بیشترین توانایی را در شبیه‌سازی دما و بارش در ایستگاه‌های مطالعاتی را دارد. نتایج مدل‌ها حاکی از افزایش دما در منطقه مورد مطالعه است. پارامتر بارش دارای ناهنجاری بیشتری است و ایستگاه‌ها روند یکسانی را نشان نمی‌دهند. نتایج نشان‌دهنده‌ی افزایش دما در منطقه مورد مطالعه در دوره‌ی پیش‌بینی (افق ۲۰۵۰) هست. این افزایش دما از الگوی مکانی یکنواختی پیروی نمی‌کند و در ایستگاه‌های مورد مطالعه دارای کمیت‌ها متفاوتی است. نتایج تغییرات حداقل دما نشان می‌دهد که بیشترین تغییرات در ایستگاه پل دختر با ۵.۴ درجه سانتی‌گراد و کمترین تغییرات در ایستگاه الیگودرز با ۰.۱ درجه سانتی‌گراد رخ داده

است. تغییرات حداکثر دما نیز نشان می‌دهد که بیشترین تغییرات در ایستگاه پل دختر با ۴.۳ درجه سانتی‌گراد و کمترین تغییرات در ایستگاه الیگودرز با ۹.۱ درجه سانتی‌گراد رخ داده است. نشان مدل‌سازی بارش نشان داد که بیشترین تغییرات در ایستگاه خرم‌آباد با کاهش ۲.۳۵ میلی‌متری و کمترین تغییرات در ایستگاه دورود با کاهش ۱۵ میلی‌متری رخ داده است. روند تغییرات این شاخص با توجه به مدل‌سازی صورت گرفته کاهش است. در مجموع نتایج شاخص‌های دمایی نشان داد که تمام شاخص‌ها دمایی دارای تغییرات معنی‌دار هستند، شاخص‌های حدی سرد (روز سرد، شب سرد)، روزهای یخبندان و اختلاف دمای شبانه‌روزی روند کاهشی دارند. شاخص‌های حدی گرم (روز گرم، شب گرم) روند افزایشی دارند. شاخص‌های حدی بارش نیز نشان داد تمام شاخص‌ها روند تغییرات معنی‌داری دارند، بارش‌های ۵ روزه، بارش‌های ۱۰ میلی‌متری و بارش صدک ۹۵ روند کاهشی نشان داد در سایر شاخص‌های بارشی روند افزایشی وجود دارد.

بر اساس نظر کارشناسان و متخصصان از میان راهبردهای اقتصادی، تنوع شغلی، از میان راهبردهای محیطی، تنوع منابع آب، از میان راهبردهای اجتماعی، اشتراک‌گذاری تجربیات سازگاری با تغییرات اقلیمی و از میان راهبردهای زیرساختی، استفاده از دستگاه‌های نوین آبیاری دارای بیشترین وزن نرمال شده هستند. از میان معیارهای اصلی که رتبه‌بندی شدند، نتایج نشان داد که راهبردهای اقتصادی با وزن نرمال شده ۳۴۲.۰۰ دارای بیشترین تأثیرگذاری در برابر شرایط تغییر اقلیم در منطقه‌ی مورد مطالعه می‌باشند. راهبردهای محیطی - کالبدی با وزن ۲۸۹.۰۰ راهبردهای اجتماعی با وزن ۲۰۶.۰۰ و راهبردهای زیرساختی با وزن ۱۶۳.۰۰ در مرتبه بعد، تأثیرگذاری قرار دارند.

کلید واژه ها: استان لرستان، بارش، دما، سناریو، تغییر اقلیم، سازگاری، لرستان، CanESM5

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
 ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: پیش‌بینی شدت مدت خشک‌سالی طی ۳ دهه آبی استان لرستان با استفاده از مدل‌های مختلف اقلیمی

پژوهشگر اصلی: مصطفی فلاحی خوشحی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: اقلیم‌شناسی
ناظر علمی: زینب اکبری	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: هواشناسی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۳۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اقلیم	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: اداره کل هواشناسی استان لرستان	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی استان لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اداره کل هواشناسی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

چکیده:

موضوعاتی مانند خشکی و خشکسالی، گرمایش جهانی و تغییر اقلیم از جمله چالش‌هایی هستند که ناهنجاری‌های گسترده‌ای در پارامترهای اقلیمی مانند توزیع بارندگی، نوسانات دمایی و رخداد پدیده‌های حدی جوی را به دنبال داشته است و باعث گسترش و تداوم فرسایش خاک، بیابانزایی، وقوع خشکسالی گردیده است. افت سطح منابع آب زیرزمینی، افت کیفیت آب، خشک شدن باغ‌ها و اراضی کشاورزی، کاهش تولیدات کشاورزی و به مخاطره افتادن امنیت غذایی، افزایش هزینه‌های تولید و نابسامانی بازار به دلیل عدم توازن در عرضه و تقاضا از جمله مشکلاتی است که با وقوع خشکسالی در سطح کشور بیشتر مورد توجه مدیران و برنامه‌ریزان قرار گرفته است.

خشکسالی یکی از مهمترین بلایای طبیعی است که به صورت دوره‌های خسارات سنگینی را بر جامعه و همچنین منابع آب و خاک کشور تحمیل می‌کند. خشکسالی بسط یک دوره زمانی است که طی آن آب قابل دسترس به طور قابل توجهی پایین تر از حد معمول است. این بلای طبیعی در ایران به قدری تاثیر گذار است که ذهن عموم مردم را خصوصاً در فصل‌های بارش به خود معطوف می‌دارد.

در سال‌های اخیر در نتیجه تغییرات اقلیمی بسیاری از استان‌های کشور در معرض خشک‌سالی‌های شدید قرار گرفته‌اند، استان لرستان از جمله این استان‌ها می‌باشد، پیش‌آگاهی در باره‌ی خشک‌سالی می‌تواند میزان سازگاری در برابر این پدیده را به مقدار زیاد افزایش دهد. در این مطالعه با استفاده از مدل‌های اقلیمی اقدام به پیش‌بینی خشک‌سالی‌های استان لرستان در سه دهه آینده شده است.

با توجه به نتایجی که بر اساس شاخص **spi** به دست آمد، خشکسالی‌ها در مقادیر پیش‌بینی شده نسبت به مقادیر مشاهده شده بزرگتر و تداوم آن نیز بیشتر است. شدت خشکسالی‌ها نیز در مقادیر پیش‌بینی شده نسبت به مقادیر مشاهده شده بیشتر است. از لحاظ ترسالی نیز مقادیر پیش‌بینی شده نسبت به مقادیر مشاهده شده بزرگتر و تداوم آن نیز بیشتر است و همچنین ترسالی‌های پیش‌بینی شده از شدت بیشتری برخوردارند. نتایج نشان داد با توجه به پیش‌بینی تغییرات دما و بارش، تغییرات اقلیمی باعث بی‌نظمی‌های اقلیمی در منطقه می‌شود و استان را با آب و هوایی متفاوت تر از آن چیزی که داده‌های مشاهداتی نشان می‌دهند؛ مواجه خواهند ساخت. این نتایج نشان می‌دهد با توجه به این تغییرات باید برنامه‌های سازگاری و کاهش اثرات تغییر اقلیم در اولویت برنامه‌ریزی قرار گیرد.

خشکسالی یک پدیده اقلیمی و طبیعی است که می تواند بر سیستم های طبیعی و انسانی اثرات شدید و طولانی مدتی داشته باشد. از این رو، بررسی اثرات منفی پدیده تغییر اقلیم بر شدت و مدت خشکسالی یک منطقه از اهمیت ویژه ای برخوردار است. هدف از این تحقیق، ارزیابی اثرات تغییر اقلیم بر وضعیت خشکسالی استان لرستان در دوره های آتی می باشد.

نتیجه گیری

تغییر اقلیم و افزایش گرمایش جهانی، سبب گسترش خشکسالی ها و تداوم آنها شده و همچنین منجر به ناهمگنی توزیع بارش شده و بر منابع آب تأثیر میگذارد. هر گونه تغییر در مؤلفه های بارش و دما، بر میزان تبخیر و تعرق تأثیر خواهد گذاشت. گرمایش جهانی شرایط خشکی را در نواحی خشک جهان با افزایش پتانسیل تبخیر و تعرق و افزایش بیابانزایی تشدید خواهد کرد خشکسالی از مخاطرات طبیعی و اجتناب ناپذیری است که از دیرباز، در پهنه وسیع کشورهای مختلف به ویژه کشورهای مستقر در مناطق گرم و خشک به کرات وقوع می یابد (جویباری و همکاران، ۱۳۹۳). خشکسالی بخش معمول اقلیم است و در تمام مناطق جهان رخ می دهد این پدیده در مناطق با بارش های مختلف (کم یا زیاد) اتفاق می افتد و در واقع کاهش میزان بارش در یک دوره زمانی مانند یک فصل یا یک سال را می توان منشأ اصلی وقوع آن به حساب آورد. در این مطالعه با استفاده از مدل ریزمقیاس کننده ی آماری و مدل بزرگ مقیاس گردش عمومی جو **CanESM2** و سناریوهای **SSPs** اقدام به پیش بینی سری بارش در دوره زمانی ۲۰۲۳-۲۰۵۳ (۱۴۰۱-۱۴۳۰) در استان لرستان شد و سپس با استفاده از شاخص بارش استاندارد (**SPI**) اقدام به پایش و پیش بینی خشکسالی ها در این استان شد. با توجه به نتایجی که بر اساس شاخص **spi** در به دست آمد، خشکسالی ها در مقادیر پیش بینی شده نسبت به مقادیر مشاهده شده بزرگتر و تداوم آن نیز بیشتر است. شدت خشکسالیها نیز در مقادیر پیش بینی شده نسبت به مقادیر مشاهده شده بیشتر است. از لحاظ ترسالی نیز مقادیر پیش بینی شده نسبت به مقادیر مشاهده شده بزرگتر و تداوم آن نیز بیشتر است و همچنین ترسالی های پیش بینی شده از شدت بیشتری برخوردارند. نتایج نشان داد با توجه به پیش بینی تغییرات دما و بارش، تغییرات اقلیمی باعث بی نظمی های اقلیمی در منطقه می شود و استان را با آب و هوایی متفاوت تر از ان چیزی که داده های مشاهداتی نشان می دهند؛ مواجه خواهد ساخت.

کلید واژه ها: استان لرستان، آب و هوا، اقلیم، خشکسالی

اشاعه و کاربرست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
 ب) کاربرست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

اتاق بازرگانی

۳ طرح

عنوان طرح: بررسی عوامل اقتصادی موثر بر نرخ تورم در استان لرستان: رهیافت فازی

پژوهشگر اصلی: مصطفی شکری	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: اقتصاد (گرایش بین الملل)
ناظر علمی: شورای پژوهشی اتاق ایران	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: شورای پژوهشی اتاق ایران	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۴۹۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☒ استانی ☐	
زمینه پژوهش: اقتصادی	سال شروع: ۱۴۰۲	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی لرستان	دانشگاه مجری:	
محل نگهداری گزارش نهایی: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

تورم یکی از مهمترین مشکلات اقتصاد ایران است که سیاست‌گذاران همیشه به دنبال کنترل آن بوده اند. اگرچه، استفاده از ابزارهای اقتصاد کلان می تواند نرخ تورم را در یک کشور کاهش دهد اما با توجه به ویژگی های هر استان میزان کاهش و یا افزایش نرخ تورم در آن، متفاوت است. از این رو، علاوه بر این که شناسایی عوامل کلان موثر بر تورم در کشور بسیار مهم و ضروری است؛ شناسایی عوامل موثر بر تورم در هر استان با توجه به ویژگی های آن، نیز از اهمیت بالایی برخوردار است. لذا در این تحقیق عوامل موثر بر تورم در استان لرستان بررسی شده است. این کار با استفاده از روش رگرسیون فازی برای دوره زمانی ۱۳۷۹-۱۴۰۱ انجام شده است. نتایج نشان داد که مهم‌ترین عوامل ایجادکننده تورم در سطح ملی، نرخ ارز، نرخ رشد نقدینگی و کسری بودجه دولت هستند که همگی تاثیر مثبت و قابل توجهی بر نرخ تورم دارند، به گونه ای که تورم استان لرستان تا ۸۸ درصد از نرخ تورم کشوری تبعیت می کند. همچنین نتایج نشان داد که در بین عوامل استانی، تولید سرانه استان، بودجه عمرانی استان و نسبت تسهیلات بانکی تاثیر منفی در نرخ تورم دارند. به عبارت دیگر، این عوامل باعث کاهش نرخ تورم در استان می شوند.

کلید واژه ها: استان لرستان، اقتصادی، عوامل اقتصادی، نرخ تورم، رهیافت فازی

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: آسیب‌شناسی قوانین بخش آب و ارزیابی حکمرانی آب در ایران

پژوهشگر اصلی: مجید شریفی پور	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مهندسی آبیاری و زهکشی
ناظر علمی: شورای پژوهشی اتاق لرستان	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: شورای پژوهشی اتاق لرستان	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۱۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش:	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

<p>بحران آب در ایران فقط ناشی از تغییرات اقلیمی نیست به عبارت دیگر سهم عوامل انسانی در ازدیاد مصارف بیشتر از سهم عوامل طبیعی ناشی از کاهش بارش‌ها در کمیابی‌های آبی مؤثر بوده است. آثار کم آبی مشاهده شده در سال‌های اخیر در واقع حلقه مؤخر از زنجیره روند فزاینده مصرف آب در دشت‌ها و حوضه‌های کشور است گزارش حاضر به بررسی پیش‌ران‌های سیاستی می‌پردازد که در طول مدت تقریباً یک قرن نظام قانون‌گذاری معاصر در کشور به صورت مستقیم و غیر مستقیم به افزایش مصرف آب شده‌اند.</p> <p>این گزارش مجموعه قوانین کشور را در حوزه‌های تأثیرگذار بر مصارف آب کشاورزی و آب شهری و خدمات نه از منظر حقوقی بلکه از منظر سازوکارهای حاکم مورد تحلیل و ارزیابی قرار می‌دهد این ارزیابی براساس رویکرد یادگیری اجتماعی در نظام حکمرانی آب انجام شده است.</p>
<p>کلید واژه‌ها: استان لرستان، قوانین بخش آب، حکمرانی آب</p>

اشاعه و کاربری یافته‌های پژوهشی طرح

<p>الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...</p> <p>ب) کاربری یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...</p>

عنوان طرح: عارضه یابی صنعت سنگ استان لرستان و ارائه راهکارهای مناسب

پژوهشگر اصلی: محمد حیاتی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: مهندسی معدن
ناظر علمی: شورای پژوهشی اتاق ایران	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: شورای پژوهشی اتاق ایران	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۴۹۵ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☒ استانی ☐	
زمینه پژوهش: معدن	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

استان لرستان ظرفیت بسیار بالایی در حوزه سنگ دارد اما با توجه به رکودی که در حوزه سنگ اتفاق افتاده است نه تنها از ظرفیت سنگ استان به خوبی استفاده نشده بلکه بخش عمده‌ای از واحدهای سنگ‌بری آن نیز تعطیل شده‌اند. با توجه به مشکلاتی که پیش روی صنعت سنگ کشور قرار دارد طی چندین سال اخیر بیش از ۱۰۰ واحد سنگ‌بری در استان تعطیل و بیش از هزار کارگر از کار بیکار شده‌اند و این در حالی است که حدود ۲۰ درصد اشتغال استان لرستان در حوزه صنعت و معدن به واحدهای سنگ‌بری مربوط است. از این رو شناسایی و ارزیابی چالش‌ها و موانع موفقیت صنعت سنگ استان لرستان و ارائه راهکارهای مناسب برای آنها بسیار حائز اهمیت و ضروری می‌باشد.

لذا پژوهش حاضر درصدد است تا با شناسایی موانع موفقیت صنعت سنگ استان و چالش‌های پیش رو و ارزیابی میزان اثر آنها، مدلی قابل اتکا با استفاده از تکنیک مدلسازی معادلات ساختاری ارائه دهد، در ادامه با رتبه‌بندی موانع بر اساس تکنیک‌های تصمیم‌گیری چند شاخصه و ارائه راهکارهای مناسب برای آنها، گامی اثربخش در جهت بهبود روند رشد این صنعت بردارد.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، معدن، عارضه یابی، صنعت سنگ، معدن سنگ

اشاعه و کاربری یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
 ب) کاربری یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

مرکز تحقیقات جهاد کشاورزی

۱۳ طرح

عنوان طرح: ارزیابی کشت مخلوط ارقام گلرنگ و تریپیکاله در کشت پاییزه جهت تولید علوفه

پژوهشگر اصلی: علیرضا چگنی (مجری استانی)	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: تغذیه دام
ناظر علمی: حمید جباری	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: زراعت
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۸۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☒ استانی ☐	
زمینه پژوهش: علوفه و تغذیه دام	سال شروع: ۹۹/۰۷/۱	سال اتمام: ۱۴۰۲/۰۷/۱
کارفرما: معاونت زراعت وزارت جهاد کشاورزی	دانشگاه مجری: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: تحقیقات و آموزش و ترویج کشاورزی، موسسه تحقیقات علوم دامی کشور، موسسه اصلاح نژاد و بذر، معاونت زراعت وزارت جهاد کشاورزی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

این بررسی به منظور شناسایی ارقام گلرنگ و تریپیکاله مناسب در کشت مخلوط پاییزه جهت تولید علوفه با آب محدود در طی دو سال زراعی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ و ۱۴۰۱-۱۴۰۰ انجام شد. بدین منظور هر پروژه با در نظر گرفتن سه رقم گلرنگ (پرنیان، گلدشت و گل مهر) و سه رقم تریپیکاله (سناباد، پاژ و هاشمی) و ۱۵ تیمار شامل (کشت خالص گلرنگ رقم پرنیان، کشت خالص گلرنگ رقم گلدشت، کشت خالص گلرنگ رقم گلمهر، کشت خالص تریپیکاله رقم سناباد، کشت خالص تریپیکاله رقم پاژ، کشت خالص تریپیکاله رقم هاشمی و کشت‌های مخلوط تریپیکاله و گلرنگ ارقام سناباد + پرنیان، سناباد + گلدشت، سناباد + گلمهر، پاژ + پرنیان، پاژ + گلدشت، پاژ + گلمهر، هاشمی + پرنیان، هاشمی + گلدشت و هاشمی + گلمهر) به صورت طرح بلوک‌های کامل تصادفی با سه تکرار در ۵ استان کشور (لرستان، اردبیل، اصفهان، فارس و سمنان) اجرا شد. الگوی کاشت شامل کشت خالص گلرنگ و تریپیکاله و کشت مخلوط ارقام گلرنگ و تریپیکاله با نسبت ۱:۱ بود و برداشت علوفه در مرحله آغاز گل‌دهی در گلرنگ و مرحله خمیری سفت در تریپیکاله انجام شد.

نتایج مقایسه میانگین نشان داد بین تیمارهای مورد مطالعه اختلاف معنی‌داری از نظر عملکرد علوفه تر و خشک وجود داشت و تیمارهای برتر در مناطق مختلف آزمایش متفاوت بودند. در منطقه شاهرود تیمارهای کشت خالص کمترین میزان عملکرد علوفه تر و خشک را تولید نمودند و تیمارهای کشت مخلوط عملکرد علوفه بیشتری داشتند. واکنش ارقام تریپیکاله در کشت مخلوط از نظر عملکرد علوفه تر متفاوت بود به طوری که در کشت مخلوط ارقام تریپیکاله سناباد، پاژ و هاشمی با گلرنگ، عملکرد به ترتیب ۳۴، ۶۳ و ۳۱ درصد نسبت به کشت خالص برتری داشت. همچنین واکنش ارقام گلرنگ در کشت مخلوط از نظر عملکرد علوفه تر متفاوت بود به طوری که در کشت مخلوط ارقام گلدشت، گل مهر و پرنیان با تریپیکاله، عملکرد به ترتیب ۲۱، ۳۳ و ۱۱ درصد نسبت به کشت خالص افزایش داشت. براین اساس تأثیر تریپیکاله در افزایش عملکرد علوفه تر و خشک در کشت مخلوط به مراتب بیشتر از گلرنگ بود. در منطقه شاهرود بیشترین عملکرد علوفه تر از تیمارهای کشت مخلوط سناباد + گلمهر و پاژ + گلدشت به ترتیب به میزان ۳۱۳۷۴ و ۳۰۴۳۱ کیلوگرم در هکتار حاصل شد. میانگین عملکرد علوفه خشک در تیمارهای مذکور نیز به ترتیب ۱۳۳۵۶ و ۱۳۵۳۲ کیلوگرم در هکتار و برتر از سایر تیمارها بود.

در منطقه بروجرد بیشترین عملکرد علوفه تر از تیمارهای کشت خالص پرنیان و کشت مخلوط سناباد + پرنیان به ترتیب به میزان ۴۱۴۰۱ و ۴۰۵۴۳ کیلوگرم در هکتار مشاهده شد. در مقابل در منطقه بروجرد میانگین عملکرد علوفه خشک در تیمارهای کشت خالص ارقام تریتیکاله به خصوص سناباد (۱۸۶۰۳ کیلوگرم در هکتار) بیشتر از سایر تیمارها بود. در منطقه داراب تیمارهای برتر از نظر عملکرد علوفه تر و خشک به ترتیب کشت خالص گلدشت و کشت مخلوط هاشمی + گلمهر و پاژ + گلمهر بودند.

در منطقه مغان تیمارهای برتر از نظر عملکرد علوفه تر کشت خالص ارقام گلرنگ (پرنیان، گل مهر و گلدشت به ترتیب ۵۱۷۰۸، ۵۰۵۰۰ و ۴۹۰۰۸ کیلوگرم در هکتار) بودند، در حالی که کشت خالص ارقام تریتیکاله هاشمی، سناباد و پاژ به ترتیب با ۱۶۴۸۳، ۱۶۰۹۲ و ۱۵۶۳۳ کیلوگرم در هکتار دارای بیشترین عملکرد علوفه خشک بودند.

در منطقه اصفهان نیز تیمارهای برتر از نظر عملکرد علوفه تر کشت خالص ارقام گلرنگ (گلدشت، پرنیان و گل مهر) به ترتیب ۵۲۶۴۰، ۵۲۳۷۵ و ۵۰۲۶۸ کیلوگرم در هکتار) بودند. در مقابل کشت خالص ارقام تریتیکاله هاشمی، سناباد و پاژ به ترتیب با ۱۰۶۹۵، ۱۰۵۵۰ و ۱۰۴۱۳ کیلوگرم در هکتار دارای بیشترین عملکرد علوفه خشک بودند.

نتایج

به طور کلی نتایج این آزمایش نشان داد که در مناطق مغان و اصفهان کشت خالص ارقام گلرنگ به منظور تولید علوفه تر و کشت خالص ارقام تریتیکاله بخصوص رقم هاشمی به منظور تولید علوفه خشک برتر از کشت مخلوط گلرنگ و تریتیکاله بود. در حالی که در منطقه داراب کشت خالص گلدشت و کشت مخلوط هاشمی + گلمهر و پاژ + گلمهر به منظور دستیابی به حداکثر علوفه تر و خشک قابل توصیه بودند.

در منطقه بروجرد تیمارهای کشت خالص پرنیان و کشت مخلوط سناباد + پرنیان از نظر دستیابی به بیشترین عملکرد علوفه تر و تیمارهای کشت خالص ارقام تریتیکاله به خصوص سناباد از نظر حصول بیشترین عملکرد علوفه خشک قابل توصیه بودند.

در منطقه شاهرود تیمارهای کشت مخلوط سناباد + گلمهر و پاژ + گلدشت برای دستیابی به بیشترین عملکرد علوفه تر و خشک قابل توصیه بودند. به طور کلی نظام‌های کشت خالص گلرنگ پرنیان و گلدشت و همچنین کشت مخلوط هاشمی + گلمهر، هاشمی + گلدشت، هاشمی + پرنیان، سناباد + گلمهر و پاژ + گلمهر به عنوان تیمارهای برتر از نظر تولید علوفه تر و نظام‌های کشت خالص ارقام تریتیکاله و همچنین کشت مخلوط پاژ + گلمهر، پاژ + گلدشت، هاشمی + گلمهر، سناباد + پرنیان و سناباد + گلمهر به عنوان تیمارهای برتر از نظر تولید علوفه خشک معرفی می‌شوند.

با در نظر گرفتن همزمان عملکرد علوفه تر، عملکرد علوفه خشک و درصد ماده خشک، نظام‌های کشت مخلوط هاشمی + گلمهر، پاژ + گلمهر و سناباد + گلمهر به عنوان تیمارهای برتر در این آزمایش معرفی می‌شوند.

کلید واژه ها: استان لرستان، کشت مخلوط، عملکرد علوفه، نظام کشت

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...

ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

۱- تدوین و انتشار گزارش نهایی

۲- برگزاری گارگاه انتقال یافته های تحقیقاتی برای کارشناسان و دامداران و کشاورزان

۳- برگزاری روز مزرعه با حضور کارشناسان و دامداران و کشاورزان

عنوان طرح: ارزیابی واکنش ارقام کلزا به روش های مختلف خاکورزی

پژوهشگر اصلی: مسعود رفیعی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: زراعت
ناظر علمی: امیرحسین شیرانی راد	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: زراعت
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: کشت دانه های روغنی	سال شروع: ۱۳۹۷/۷/۱	سال اتمام: ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
کارفرما: سازمان جهاد کشاورزی لرستان	دانشگاه مجری: مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

کلزا یکی از دانه‌های روغنی مناسب برای تناوب با غلات می‌باشد. انتخاب روش خاکورزی و رقم مناسب کلزا راه کارهای اساسی برای دستیابی به تولید پایدار است. این آزمایش سه ساله ۸-۱۳۹۷، ۹-۱۳۹۸، ۱-۱۴۰۰ به منظور بررسی واکنش ارقام کلزا به نوع خاکورزی در ایستگاه سراب چنگایی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی لرستان در سه مکان خاکورزی (مرسوم، حداقل خاکورزی و بی خاکورزی) اجرا گردید. در هر روش خاکورزی (محیط)، پنج رقم کلزا (زرغام، اکاپی، طلایه، نیما، احمدی) در قالب طرح بلوک‌های کامل تصادفی در سه تکرار بررسی شد. نتایج تجزیه واریانس مرکب نشان داد که اثر سال بر کلیه صفات معنی‌دار بود. مقایسه میانگین اثر متقابل سال در خاکورزی نشان داد بیشترین عملکرد دانه در سال سوم از خاکورزی مرسوم و بی خاکورزی (۴۲۶۰ کیلوگرم در هکتار) و بیشترین عملکرد روغن در سال سوم از خاکورزی مرسوم (۱۶۷۱ کیلوگرم در هکتار) حاصل شد. مقایسه میانگین اثر متقابل سال در رقم نشان داد بیشترین عملکرد دانه بدون اختلاف معنی‌دار در سال سوم از ارقام اکاپی و زرغام (به ترتیب ۴۲۲۰ و ۴۱۲۳ کیلوگرم در هکتار) و بیشترین عملکرد روغن در سال سوم از رقم اکاپی (۱۶۴۸ کیلوگرم در هکتار) بدون اختلاف معنی‌دار با ارقام اکاپی و احمدی در سال اول حاصل شد. مقایسه میانگین اثر متقابل خاکورزی در رقم نشان داد بیشترین عملکرد دانه بدون اختلاف معنی‌دار از خاکورزی مرسوم و کم خاکورزی از رقم اکاپی (به ترتیب ۴۱۳۷ و ۴۲۴۲ کیلوگرم در هکتار) و بیشترین شاخص برداشت از خاکورزی مرسوم از رقم زرغام (۳۴/۷ درصد) بدون اختلاف معنی‌دار با رقم اکاپی در تمام سال‌های اجرای آزمایش حاصل شد. نتایج حاصل از این آزمایش در مجموع روش کم خاکورزی با استفاده از رقم اکاپی به دلیل تولید عملکرد دانه و روغن بیشتر قابل توصیه است.

کلید واژه ها: استان لرستان، عملکرد دانه، اجزای عملکرد، درصد روغن

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

با استفاده از این فن آوری بذر کلزا پس از برداشت گندم در خاک حاوی ۳۰ درصد بقایا با حداقل شخم توسط دستگاه کشت مستقیم ریزدانه کار کشت می شود. در این شرایط به دلیل حذف عملیات شخم و دیسک (تنها یک فعالیت خاکورزی با چیزل پکر)، ضمن کاهش حداقل ۵۰ درصدی هزینه تهیه بستر، مزایای کشاورزی حفاظتی شامل کاهش فرسایش آبی و بادی خاک، تثبیت بیولوژیک نیتروژن، افزایش مواد آلی، بهبود خواص فیزیکی و شیمیایی خاک، کنترل علف های هرز و آفات و بیماری ها، محافظت از محیط، افزایش سلامتی و ایمنی در طولانی مدت عاید می شود.

ترویج این یافته از طریق برنامه تلویزیونی سیمای لرستان و روز مزرعه و انتقال یافته ها با حضور کارشناسان و کشاورزان صورت گرفته است.

عنوان طرح: ارزیابی واکنش گیاهان علوفه‌ای به روش‌های مختلف خاک‌ورزی

پژوهشگر اصلی: مسعود رفیعی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: زراعت
ناظر علمی: امیرحسین شیرانی راد	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: زراعت
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: گیاهان علوفه‌ای	سال شروع: ۱۴۰۱/۷/۱	سال اتمام: ۱۴۰۴/۱۲/۲۹
کارفرما: سازمان جهاد کشاورزی لرستان	دانشگاه مجری: مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

گیاهان علوفه‌ای از جمله گیاهان مناسب برای تناوب با غلات می‌باشد. انتخاب روش خاک‌ورزی و نوع گیاه علوفه‌ای راه کارهای اساسی برای دستیابی به تولید پایدار است. این آزمایش سه ساله ۱۴۰۱-۰۳ به منظور بررسی واکنش گیاهان علوفه‌ای به نوع خاک‌ورزی در ایستگاه سراب چنگایی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی لرستان در سه محیط خاک‌ورزی حفاظتی (مرسوم، حداقل خاک‌ورزی و بی خاک‌ورزی) اجرا می‌گردد که در این گزارش نتایج سال اول آن ارائه شده است. در هر روش خاک‌ورزی (محیط)، شش گیاه علوفه‌ای شامل نخود علوفه‌ای (توده محلی بروجرد)، ماشک (رقم مراغه)، باقلا (ارقام شادان و مهتا و توده محلی بروجرد)، خلر (رقم آراز) و گلرنگ (رقم گلمهر) در قالب طرح بلوک‌های کامل تصادفی در سه تکرار بررسی شد. نتایج این پروژه پس از اتمام منتشر خواهد شد.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، عملکرد علوفه خشک و تازه.

اشاعه و کاربری یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
 ب) کاربری یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: بررسی کارایی زراعی و اقتصادی ورود گیاهان علوفه‌ای به تناوب زراعی در دیمزارهای استان لرستان

پژوهشگر اصلی: مهناز رحمتی	مدرک تحصیلی: دکتری تخصصی	رشته تحصیلی: اصلاح نباتات
ناظر علمی: رضا میردریگوند	مدرک تحصیلی: دکتری تخصصی	رشته تحصیلی: اصلاح نباتات
ناظر اجرایی: سازمان جهاد کشاورزی لرستان	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۸۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: کشاورزی - گیاهان علوفه‌ای	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۳
کارفرما: سازمان جهاد کشاورزی لرستان	دانشگاه مجری: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

کشت و توسعه گیاهان علوفه‌ای سازگار در شرایط دیم، به منظور تامین بخشی از نیاز علوفه کشور و ایجاد الگوی کشت مناسب در دیمزارها، حائز اهمیت است. از آنجایی که هر ساله حدود ۲۰ درصد اراضی کشاورزی استان لرستان تحت آیش می‌باشد، کاشت محصول علوفه‌ای مذکور می‌تواند به‌عنوان جایگزین مناسب آیش در دیمزارها باشد. با توجه به ضرورت تولید علوفه برای تغذیه دام و طیور در کشور، بررسی سودآوری لگوم‌های علوفه‌ای به منظور دستیابی به اقتصادی‌ترین گیاهان علوفه‌ای احساس می‌شود. در همین راستا اهداف پژوهش حاضر تعیین بازدهی تولید برخی لگوم‌های علوفه‌ای از نظر اقتصادی، شاخص‌های انرژی و زیست محیطی بوده است. در این مطالعه، کشت خالص ماشک رقم طلوع، نخود علوفه‌ای رقم المپوس، خلر رقم آراز و گاودانه رقم محلی و کشت مخلوط این محصولات با جو (رقم فراز) شامل: مخلوط ماشک+جو، نخود علوفه‌ای+جو، خلر+جو و گاودانه+جو در قالب طرح بلوک‌های کامل تصادفی با سه تکرار در ایستگاه تحقیقات چندمنظوره سراب چنگایی مورد ارزیابی قرار گرفتند. در کشت مخلوط لگوم‌ها با جو نسبت ۳ (لگوم‌ها): ۱ (جو) در نظر گرفته شد.

جهت تعیین سودآوری از روش شاخص‌های درآمد ناخالص، درآمد خالص، نسبت فایده به هزینه و درصد بازده فروش در تولید محصولات استفاده شد. برای محاسبه انرژی نیز از شاخص‌های انرژی (نسبت انرژی، بهره‌وری انرژی، انرژی ویژه و افزوده خالص انرژی استفاده شد. نتایج این پروژه پس از تکمیل نتایج و ارائه گزارش نهایی منتشر خواهد شد.

کلید واژه‌ها: استان لرستان،

عنوان طرح: تأثیر استفاده از پروبیوتیک بر عملکرد فراسنجه‌های بیوشیمیایی خون و مورفولوژی روده بلدرچین ژاپنی

پژوهشگر اصلی: محسن محمدی ساعی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: علوم دامی
ناظر علمی: عبدالله حسینی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: علوم دامی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۱۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: پرورش دام و طیور	سال شروع: ۱۳۹۷	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: سازمان جهاد کشاورزی لرستان	دانشگاه مجری: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

در این مطالعه تأثیر استفاده از پروبیوتیک بر عملکرد، فراسنجه‌های بیوشیمیایی خون و ویژگی‌های شکل شناسی روده بلدرچین ژاپنی مورد بررسی و آزمایش قرار گرفت. برای این منظور از تعداد ۳۲۰ قطعه بلدرچین یک‌روزه در قالب ۴ تیمار آزمایشی در ۴ تکرار و هر تکرار حاوی ۲۰ جوجه استفاده شد که به مدت ۳۵ روز جیره‌های آزمایشی را به صورت زیر مصرف کردند: ۱- تیمار شاهد؛ ۲- جیره حاوی ۳۰۰ میلی‌گرم در کیلوگرم آنتی‌بیوتیک ویرجینامایسین؛ ۳- جیره حاوی ۰/۱ درصد پروبیوتیک؛ ۴- جیره حاوی ۰/۰۵ درصد پروبیوتیک. خوراک مصرفی، افزایش وزن بدن، ضریب تبدیل غذایی و فراسنجه‌های بیوشیمیایی سرم خون مورد ارزیابی قرار گرفتند.

در کل دوره پرورش بالاترین مصرف خوراک در تیمار شاهد و کمترین مصرف خوراک در پرندگان تغذیه‌شده با ۰/۰۵ درصد پروبیوتیک به دست آمد که البته تفاوت معنی‌داری بین تیمارهای مختلف مشاهده نشد. بالاترین افزایش وزن بدن در کل دوره آزمایش در بلدرچین‌های مکمل شده با ۰/۱ درصد پروبیوتیک به دست آمد که به جز گروه شاهد با سایر پرندگان تفاوت معنی‌داری نداشت. نتایج نشان داد که بهترین ضریب تبدیل خوراک (۲/۵۰) در بلدرچین‌های تغذیه‌شده با ۰/۰۵ درصد پروبیوتیک مشاهده شد و همچنین بدترین ضریب تبدیل خوراک (۲/۹۸) در بلدرچین‌های گروه شاهد به دست آمد که تفاوت آماری معنی‌داری با سایر تیمارها داشت.

از نظر مقدار قند، اوره، کراتینین، کلسترول، تری‌گلیسرید، HDL, LDL تفاوت آماری معنی‌داری بین تیمارهای مختلف آزمایشی وجود نداشت. در خصوص آنزیم کبدی ALP تفاوت آماری معنی‌داری بین تیمارهای مختلف آزمایشی وجود داشت. بالاترین مقدار ALP در تیمار شاهد به دست آمد که تفاوت آماری معنی‌داری با سایر تیمارهای آزمایشی داشت. کمترین مقدار ALP در گروه تغذیه‌شده با ۰/۱ درصد پروبیوتیک به دست آمد. بیشترین طول پرز دوازدهه در بلدرچین‌های مکمل شده با پروبیوتیک مشاهده شد. کمترین طول پرز دوازدهه در تیمار شاهد به دست آمد.

از نظر ضخامت پرز دوازدهه تفاوت آماری معنی‌داری بین تیمارهای مختلف مشاهده نشد. از نظر عمق کریپت و ضخامت کریپت نیز تفاوت آماری معنی‌داری بین تیمارهای مختلف مشاهده شد. بالاترین مقدار آن‌ها در پرندگان تغذیه‌شده با ۰/۱ درصد پروبیوتیک به دست آمد که به جز پرندگان تغذیه‌شده با ۰/۰۵ درصد پروبیوتیک تفاوت آماری معنی‌داری با سایر تیمارها داشت. از نظر طول پرز، ضخامت پرز، عمق کریپت و ضخامت کریپت ژژنوم بالاترین مقدار در تیمارهای مکمل شده با پروبیوتیک مشاهده شد که در این بین به جز ضخامت کریپت در مورد سایر صفات مورد بررسی پرندگان مکمل شده با سطح ۰/۱ درصد پروبیوتیک در سطح بالاتری قرار داشتند. از نظر صفات اندازه‌گیری

شده ریخت‌شناسی در قسمت ژژنوم بلدرچین‌های تغذیه‌شده با آنتی‌بیوتیک در مقایسه با سایر تیمارها کمترین مقادیر را داشتند و حتی مقادیر به‌دست‌آمده کمتر از تیمار شاهد بود. بیشترین طول پرز ایلئوم در پرندگان تغذیه‌شده با سطح ۰/۱ درصد پروبیوتیک مشاهده شد که به‌جز تیمار ۰/۰۵ درصد پروبیوتیک، تفاوت آماری معنی‌داری با سایر تیمارها نشان داد. از نظر ضخامت پرز ایلئوم بیشترین مقدار در گروه تغذیه‌شده با سطح ۰/۰۵ درصد پروبیوتیک مشاهده شد که تفاوت آماری معنی‌داری با سایر تیمارها نشان داد. از نظر عمق کریپت و ضخامت کریپت ایلئوم نیز پرندگان تغذیه‌شده با پروبیوتیک بیشترین مقادیر را دارا بودند و همچنین کمترین مقدار در گروه تغذیه‌شده با آنتی‌بیوتیک مشاهده گردید.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، بلدرچین، بیماری‌های دام و طیور

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: تأثیر سطوح مختلف مکمل های اسیدی کننده جیره بر عملکرد و پارامترهای بیوشیمیایی خون بلدرچین ژاپنی

پژوهشگر اصلی: محسن محمدی ساعی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: علوم دامی
ناظر علمی: عبدالله حسینی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: علوم دامی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۲۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: پرورش طیور	سال شروع: ۱۳۹۸	سال اتمام: ۱۳۹۹
کارفرما: سازمان جهاد کشاورزی لرستان	دانشگاه مجری: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

در این مطالعه تأثیر استفاده از پروبیوتیک بر عملکرد، فراسنجه‌های بیوشیمیایی خون و ویژگی‌های شکل شناسی روده بلدرچین ژاپنی مورد بررسی و آزمایش قرار گرفت. برای این منظور از تعداد ۳۲۰ قطعه بلدرچین یک‌روزه در قالب ۴ تیمار آزمایشی در ۴ تکرار و هر تکرار حاوی ۲۰ جوجه استفاده شد که به مدت ۳۵ روز جیره‌های آزمایشی را به صورت زیر مصرف کردند: ۱- تیمار شاهد؛ ۲- جیره حاوی ۳۰۰ میلی‌گرم در کیلوگرم آنتی‌بیوتیک ویرجینیامایسین؛ ۳- جیره حاوی ۰/۱ درصد پروبیوتیک؛ ۴- جیره حاوی ۰/۰۵ درصد پروبیوتیک. خوراک مصرفی، افزایش وزن بدن، ضریب تبدیل غذایی و فراسنجه‌های بیوشیمیایی سرم خون مورد ارزیابی قرار گرفتند. در کل دوره پرورش بالاترین مصرف خوراک در تیمار شاهد و کمترین مصرف خوراک در پرندگان تغذیه‌شده با ۰/۰۵ درصد پروبیوتیک به دست آمد که البته تفاوت معنی‌داری بین تیمارهای مختلف مشاهده نشد. بالاترین افزایش وزن بدن در کل دوره آزمایش در بلدرچین‌های مکمل شده با ۰/۱ درصد پروبیوتیک به دست آمد که به جز گروه شاهد با سایر پرندگان تفاوت معنی‌داری نداشت. نتایج نشان داد که بهترین ضریب تبدیل خوراک (۲/۵۰) در بلدرچین‌های تغذیه‌شده با ۰/۰۵ درصد پروبیوتیک مشاهده شد و همچنین بدترین ضریب تبدیل خوراک (۲/۹۸) در بلدرچین‌های گروه شاهد به دست آمد که تفاوت آماری معنی‌داری با سایر تیمارها داشت. از نظر مقدار قند، اوره، کراتینین، کلسترول، تری‌گلیسرید، HDL, LDL تفاوت آماری معنی‌داری بین تیمارهای مختلف آزمایشی وجود نداشت. در خصوص آنزیم کبدی ALP تفاوت آماری معنی‌داری بین تیمارهای مختلف آزمایشی وجود داشت. بالاترین مقدار ALP در تیمار شاهد به دست آمد که تفاوت آماری معنی‌داری با سایر تیمارهای آزمایشی داشت. کمترین مقدار ALP در گروه تغذیه‌شده با ۰/۱ درصد پروبیوتیک به دست آمد. بیشترین طول پرز دوازدهه در بلدرچین‌های مکمل شده با پروبیوتیک مشاهده شد. کمترین طول پرز دوازدهه در تیمار شاهد به دست آمد. از نظر ضخامت پرز دوازدهه تفاوت آماری معنی‌داری بین تیمارهای مختلف مشاهده نشد. از نظر عمق کریپت و ضخامت کریپت نیز تفاوت آماری معنی‌داری بین تیمارهای مختلف مشاهده شد. بالاترین مقدار آن‌ها در پرندگان تغذیه‌شده با ۰/۱ درصد پروبیوتیک به دست آمد که به جز پرندگان تغذیه‌شده با ۰/۰۵ درصد پروبیوتیک تفاوت آماری معنی‌داری با سایر تیمارها داشت. از نظر طول پرز، ضخامت پرز، عمق کریپت و ضخامت کریپت ژژنوم بالاترین مقدار در تیمارهای مکمل شده با پروبیوتیک مشاهده شد که در این بین به جز ضخامت کریپت در مورد سایر صفات مورد بررسی پرندگان مکمل شده با سطح ۰/۱ درصد پروبیوتیک در سطح بالاتری قرار داشتند. از نظر صفات اندازه‌گیری شده ریخت‌شناسی در قسمت ژژنوم بلدرچین‌های تغذیه‌شده با آنتی‌بیوتیک در مقایسه با

سایر تیمارها کمترین مقادیر را داشتند و حتی مقادیر به دست آمده کمتر از تیمار شاهد بود. بیشترین طول پرز ایلئوم در پرندگان تغذیه شده با سطح ۰/۱ درصد پروبیوتیک مشاهده شد که به جز تیمار ۰/۰۵ درصد پروبیوتیک، تفاوت آماری معنی داری با سایر تیمارها نشان داد. از نظر ضخامت پرز ایلئوم بیشترین مقدار در گروه تغذیه شده با سطح ۰/۰۵ درصد پروبیوتیک مشاهده شد که تفاوت آماری معنی داری با سایر تیمارها نشان داد. از نظر عمق کریپت و ضخامت کریپت ایلئوم نیز پرندگان تغذیه شده با پروبیوتیک بیشترین مقادیر را دارا بودند و همچنین کمترین مقدار در گروه تغذیه شده با آنتی بیوتیک مشاهده گردید.

کلید واژه ها: استان لرستان، پرورش دام و طیور، پرندگان، بلدرچین

اشاعه و کاربری یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربری یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: تاثیر ویتامین E و نوع چربی جیره بر عملکرد و برخی فراسنجه‌های خونی و صفات کیفی گوشت بلدرچین ژاپنی		
پژوهشگر اصلی: میرحسن بیرانوند	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: علوم دامی
ناظر علمی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۱۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: پرورش طیور - بلدرچین	سال شروع: ۱۳۹۹/۱۱/۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۱/۰۲/۰۱
کارفرما: سازمان جهاد کشاورزی لرستان	دانشگاه مجری: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

تاثیر ویتامین E و نوع چربی جیره بر عملکرد، برخی فراسنجه‌های خونی و صفات کیفی گوشت بلدرچین ژاپنی این پژوهش با هدف مطالعه‌ی **تأثیر** ویتامین E و نوع چربی جیره بر عملکرد رشد و صفات کیفی گوشت بلدرچین ژاپنی گوشتی انجام گرفت. آزمایش با تعداد ۳۲۰ قطعه بلدرچین یک روزه در قالب طرح کاملاً تصادفی با ۲۰ واحد آزمایشی شامل ۵ تیمار، ۴ تکرار و تعداد ۱۶ قطعه جوجه بلدرچین (نر و ماده) در هر تکرار انجام شد. تیمارهای آزمایشی شامل: (۱) تیمار شاهد: جیره پایه بدون ویتامین و چربی (شاهد)، (۲) جیره پایه حاوی ۲ درصد روغن سویا، (۳) **جیره پایه حاوی ۲ درصد روغن چربی پیه، (۴) جیره پایه حاوی ۲ درصد روغن سویا و ۲۰۰ میلی‌گرم در کیلوگرم ویتامین E، (۵) جیره پایه حاوی ۲ درصد روغن چربی پیه و ۲۰۰ میلی‌گرم در کیلوگرم ویتامین E** بود. وزن بلدرچین‌ها در پایان هر هفته اندازه‌گیری و خوراک مصرفی در هر هفته تعیین شد. در پایان هفته پنجم، از هر واحد آزمایشی دو پرنده که از نظر وزنی نزدیک به میانگین گروه خود بودند، انتخاب و کشتار شدند، نمونه‌های گوشت ران و سینه هر دو پرنده برای فراسنجه‌های pH، ظرفیت نگهداری آب، درصد رطوبت گوشت و شاخص اکسیداسیون گوشت تهیه شد. نتایج نشان داد که در هفته اول و دوم چربی و ویتامین روی وزن پرندگان تأثیری **نداشت** ($P > 0.05$). در هفته سوم، چهارم و پنجم، سطوح ۲ درصد روغن پیه و ۲۰۰ میلی‌گرم ویتامین E باعث افزایش معنی‌داری در وزن پرندگان نسبت به تیمار شاهد شد ($P < 0.05$). در کل دوره **بیشترین** وزن پرندگان در **تیمار حاوی ۲ درصد روغن چربی پیه و ۲۰۰ میلی‌گرم در کیلوگرم ویتامین E** و کم‌ترین میزان وزن مربوط به تیمار شاهد بود ($P < 0.05$). در هفته سوم، چهارم و پنجم کم‌ترین مصرف خوراک و ضریب تبدیل غذایی در سطح ۲ درصد **روغن چربی پیه و ۲۰۰ میلی‌گرم ویتامین E** و سطح ۲ درصد روغن سویا و ۲۰۰ میلی‌گرم ویتامین E دریافت کرده بودند مشاهده شد. اثر تیماری‌های آزمایشی بر pH، رطوبت گوشت، ظرفیت نگهداری و مالون‌دی‌آلدئید معنی‌دار نبود ($P > 0.05$). در کل استفاده از دو درصد **روغن چربی پیه** به همراه ۲۰۰ میلی‌گرم در کیلوگرم ویتامین E در جیره پرندگان باعث بهبود عملکرد رشد شد.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، بلدرچین، چربی، عملکرد، کیفیت گوشت، ویتامین E.

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

انتشار مقاله

زیست شناسی جانوری، سال پانزدهم، شماره چهارم، تابستان ۱۴۰۲، صفحات ۳۶-۲۵

مقاله پژوهشی

تاثیر ویتامین E و نوع چربی جیره بر عملکرد و صفات کیفی گوشت بلدرچین ژاپنی گوشتی

میرحسین بیرانوند*، محسن محمدی ساعی، بهروز یاراحمدی، کریم قربانی، امین کاظمی زاده

بخش تحقیقات علوم دامی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان لرستان، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج

کشاورزی، خرم آباد، ایران

*مسئول مکاتبات: mir462@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۰/۰۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۹/۱۹

DOI: 10.22034/ascij.2023.1973296.1443

عنوان طرح: تحلیل پایداری نظام‌های تولید برنج با دیدگاه راندمان حوضه در استان لرستان

پژوهشگر اصلی: مجید شریفی پور	مدرک تحصیلی: دکترای تخصصی	رشته تحصیلی: مهندسی آب
ناظر علمی: ایرج ویسکرمی	مدرک تحصیلی: دکترای تخصصی	رشته تحصیلی: آبخیزداری
همکار تحقیقاتی: علی دهقانی	مدرک تحصیلی: دکترای تخصصی	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۱۰۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: آب و بهره‌وری آب	سال شروع: ۱۴۰۲	سال اتمام: ۱۴۰۳
کارفرما: سازمان جهاد کشاورزی استان لرستان	دانشگاه مجری: دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: سازمان برنامه و بودجه استان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

برخی از رودخانه‌های استان در سال‌های اخیر به دلیل تغییرات اقلیمی، افزایش مصرف، تصمیم‌های دولت در تخصیص منابع و ... دچار کمبود جریان شده، به طوری که حجم آبدهی سالانه رودخانه‌ها روند نزولی داشته است و سدهایی که در مسیر این رودخانه‌ها احداث شده‌اند، توانایی تامین نیاز آبی کشاورزان و سایر مصارف را ندارند. با توجه به اینکه نیاز به آبیاری امری اجتناب‌ناپذیر است از این‌رو برای برنج از منابع آب زیرزمینی نیز استفاده می‌شود. استفاده‌ی بی‌رویه از منابع آب زیرزمینی عواقب زیادی از جمله کاهش سطح ایستابی و نشست زمین را در پی دارد. در سال‌های اخیر، منابع آب زیرزمینی تحت تنش آبی قرار گرفته است، به طوری که در بعضی مناطق به علت خشک شدن چاه‌ها، بهره‌برداران اقدام به افزایش عمق چاه کرده‌اند. باید توجه داشت که حدود ۸ هزار هکتار از اراضی لرستان، برنج کشت می‌شود و مجبور شدن خانوارهای استان به نکاشتن برنج به عنوان یک محصول راهبردی، اثرات اقتصادی و اجتماعی ناخوشایندی را در پی خواهد داشت. از طرفی کشاورزان بر این باورند که چون در منطقه‌ای با منابع آب مناسب قرار دارند پس آب همیشه هست و منابع آب ارزش اقتصادی چندانی ندارد و به همین دلیل انگیزه کافی برای استفاده بهینه، افزایش راندمان و بهره‌وری از آب نداشته باشند. آب یک جز تاثیرگذار در تولید برنج و پایداری آن محسوب می‌شود. برای آگاهی از وضعیت منابع آب زیرزمینی و مدیریت بهینه آن لازم است بررسی دقیقی از نوسانات سطح آب زیرزمینی انجام شود.

همچنین می‌توان از مدل‌های آگرو هیدرولوژی برای شناخت فرایندهای بیوفیزیکی حاکم بر سیستم خاک - گیاه - اتمسفر و همچنین به‌کارگیری سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS)، تحت سناریوهای مختلف مدیریتی استفاده نمود. در واقع در این پژوهش می‌توان بیان نمود، تحت چه روش و شرایطی می‌توان سیستم تولید پایدار برنج را در استان لرستان رشد یابد و تحت چه روش و شرایطی شاهد ناکارآمدی و ناپایداری در سیستم تولید برنج استان خواهیم بود.

بررسی روش‌های سنتی و کشت هوازی برنج و جنبه‌های مختلف این دو شیوه کشت برنج که جزو عوامل موثر بر بهره‌وری و منابع آبی است مورد بررسی و ارزیابی قرار می‌گیرد.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، آب، کشت برنج، پایداری منابع آب،

عنوان طرح: شناسایی صفات کمی و کیفی بز لری در استان لرستان (ثبت و پایش جمعیت بز لری استان لرستان)

پژوهشگر اصلی: میرحسن بیرانوند	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: علوم دامی
ناظر علمی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۱۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: پرورش دام - بز لری	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۳
کارفرما: سازمان جهاد کشاورزی لرستان	دانشگاه مجری: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

شناسایی صفات کمی و کیفی بز لری در استان لرستان (ثبت و پایش جمعیت بز لری استان لرستان)

بز یکی از نشخوارکنندگان اهلی است که جنه کوچک، قدرت سازگاری بالا، کم توقعی و مقاومت زیاد در برابر بسیاری از بیماری‌ها و شرایط نامساعد محیط باعث شده تا نگهداری و پرورش این حیوان به ویژه در شرایط روستائی و در سطح دامداران خرده پا مورد توجه قرار گیرد. بزهای بومی از نظر تولید در سطح پائینی قرار دارند که این تولید معمولاً اقتصادی نیست. از آنجا که هدف اصلی پرورش دام افزایش سود دامدار می‌باشد، لازم است تا این تولید را افزایش داد. خشکسالی‌های چند سال اخیر و فقر مراتع ناشی از آن، باعث کاهش بازده اقتصادی پرورش دام در سامانه مرتعی شود که پرورش دام در سامانه بسته می‌تواند یک راه جایگزین باشد. بز در زمینه تولید گوشت، مو و موهر، شیر و ... دامی عمده برای ایران محسوب می‌گردد. به لحاظ زیاد بودن جمعیت آن و تنوع نژادها و غیره، بخش بزرگی از ذخایر ژنتیک دامی ایران را شامل می‌شود. در طی سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۳، تعداد بزهای جهان ۳۳/۸ درصد و تولید شیر و گوشت آن در این دوره به ترتیب ۳۹/۲ و ۴۱/۶۶ درصد افزایش یافته است. (اسکاپتاس و بامپیدیس ۲۷، ۲۰۱۷). جمعیت بز جهان یک میلیارد می‌باشد. ۹۶ درصد جمعیت بز در کشورهای توسعه یافته وجود دارد. چین ۱۳۳ میلیون راس بز دارد. ۵ درصد مصرف گوشت قرمز جهان از بز بدست می‌آید. ۳۰۰ نژاد بز در جهان وجود دارد. ۱۱۰۰۰ سال قبل بز اهلی شده است. بیش از ۵۰۰ میلیون بز در سال کشتار می‌شود. بنابراین این حیوان در تغذیه انسان نقش بسیار مهمی دارد که باعث می‌شود رویکرد جدیدی برای افزایش و توجه بیشتر به این دام سبب شود. پایش، شناسایی و ثبت جمعیت‌ها و نژادهای دام و طیور بومی هر کشور ضرورتی انکارناپذیر است. این جمعیت‌ها، علاوه بر آن که میراث ملی آن کشور محسوب می‌گردند به عنوان میراث جهانی نیز مطرح می‌باشند. این جمعیت‌ها حاصل هزاران سال انتخاب طبیعی و مصنوعی و سازگاری با شرایط اقلیمی زیستگاه‌های طبیعی خود می‌باشند. در این میان اطلاعات حاصل از شناسایی و ثبت جمعیت‌های در خطر انقراض علاوه بر کارکرد فوق، کارکرد حفاظتی نیز داشته و برای هر نوع تصمیم‌گیری و تدوین استراتژی‌های حفاظت از ذخایر ژنتیکی مورد نیازند. باید توجه داشت، دام‌های بومی علیرغم مقاومت علیه انواع بیماری‌ها و سازگار بودن با شرایط فقر غذایی و مراتع ضعیف، به علت عدم قدرت رقابت با دام‌های پرتولید وارداتی به سرعت به وسیله دو عامل جایگزینی و دورگ‌گیری کنترل نشده، در خطر

انقراض می‌باشند. بر اساس طرح ملی گوسفند و بز کشور، وزارت جهاد کشاورزی موظف است تا در یک دوره ۱۰ ساله و هر سال ۳ میلیون واحد دامی را از مرتع خارج و وارد سیستم بسته نماید و این کار باعث افزایش هزینه نگهداری به ویژه هزینه تغذیه خواهد شد. بنابراین افزایش بهره‌وری اجتناب ناپذیر خواهد بود (قطبی، ۱۳۹۵). هدف از اجرای پروژه حاضر، پایش، شناسایی و ثبت بز لری در استان لرستان و حفاظت از جمعیت‌های بز بومی کشور است، که با همکاری معاونت بهبود تولیدات دامی و مشارکت دامداران در منطقه پراکنش این دام انجام می‌گردد. وجود بیش از ۱۰۰۰۰۰۰ رأس بز بومی لری در لرستان با میانگین تولید شیر ۴۶/۰۸ لیتر در در یک دوره شیردهی، و بیش از ۸۵۰۰۰ بهره‌بردار دامی که به طور مستقیم و غیرمستقیم از طریق نگهداری گله‌های مخلوط بز و گوسفند امرار معاش می‌کنند، لزوم توجه به صفات تولیدی و تولید مثلی این حیوان مقاوم و قانع را مورد تأکید قرار می‌دهد. برآورد پارامترهای ژنتیکی و محیطی مؤلفه‌های مختلف صفات مرتبط با رشد بدن نیازمند برنامه‌های درست انتخاب است.

برای انجام برنامه‌های اصلاح‌نژادی موفقیت‌آمیز، اطلاع و شناخت کامل از خصوصیات ژنتیکی و فنوتیپی لازم می‌باشد. لذا آنچه در این میان مهم است دستیابی به برآورد دقیق پارامترهای ژنتیکی است؛ چرا که پارامترهای ژنتیکی در برنامه‌های اصلاح نژادی برای تعیین روش انتخاب، تعیین نوع و روش تلاقی و پیش بینی تولید حیوان در طول یک نسل یا دوره‌های مختلف تولید، کاربرد فراوان دارند. از جمله مهمترین معیارهای ژنتیکی مورد مطالعه در تحقیقات ژنتیکی، وراثت پذیری و همبستگی‌های مربوط به صفات مختلف حیوان می‌باشد. واریانس فنوتیپی یا تفاوت‌های موجود در بین حیوانات مختلف و برای یک صفت به خصوص، حاصل جمع واریانس‌های ژنتیکی و محیطی می‌باشد. تظاهر فنوتیپی صفات مختلف در حیوانات تحت تأثیر عوامل محیطی و ژنتیکی قرار دارد. ممکن است شرایط محیطی و مدیریت های متفاوت تأثیرات مختلفی روی ژنوتیپ های مختلف داشته باشند که در آن صورت اثر متقابل بین ژنوتیپ و محیط وجود دارد. اثر متقابل بین ژنوتیپ و محیط از نظر انتخاب در اصلاح نژاد دام دارای اهمیت بسیار است. در استان لرستان بیش از ۱۰۰۰۰۰۰ رأس بز و بزغاله وجود دارد که تاکنون هیچگونه مطالعه ای در خصوص صفات تولیدی و تولید مثلی و پارامترهای ژنتیکی صورت نگرفته لذا در این تحقیق به منظور: شناسایی کمی و کیفی صفات تولیدی و تولید مثلی بز لری در استان لرستان، برآورد مؤلفه‌های واریانس، کوارینانس و سایر پارامترهای ژنتیکی، بررسی سیستم پرورش بز لری و طراحی سیستم بهینه اصلاح نژادی برای نژاد بز، همزمان سازی فحلی با استفاده از هورمون و تلقیح مصنوعی و آموزش شیوه های اجرایی آن در استان، بررسی تأثیر عوامل محیطی نظیر گله، سال زایش، فصل، جنس، تیپ تولد، شکم بر عملکرد صفات رشد و تولید مثل در بز نژاد لری و انتقال یافته‌ها به دامداران این طرح با همکاری معاونت بهبود تولیدات دامی استان اجرا می‌شود.

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...
ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان لرستان

موضوع: ابلاغ مصوب

سلام علیکم

احتراما یک فقره طرح / پروژه پیشنهادی آن بخش / مرکز که برای اجرا در سال به تصویب رسیده است، به شرح زیر جهت اجرا ابلاغ می گردد.
ضمنا شناسنامه نهایی طرح / پروژه در سامانه سمپات به آدرس <http://etat.areeo.ac.ir> در دسترس می باشد.

عنوان طرح / پروژه	شناسایی صفات کمی و کیفی بز لری در استان لرستان(ثبت و پایش جمعیت)
کد مصوب	"4-59-13-007-020085"
نوع طرح / پروژه	پروژه
مجری مسئول	
مجری / مجریان	میرحسین بیرانوند

عنوان طرح: شناسایی ناهنجاری های تغذیه ای باغات انار تنگ سیاب کوهدشت در استان لرستان

پژوهشگر اصلی: صمد عبدی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: خاکشناسی
ناظر علمی: بردیا مرادی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: باغبانی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۱۰۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: زراعت - باغات انار	سال شروع: ۱۴۰۲	سال اتمام: ۱۴۰۴
کارفرما: سازمان جهاد کشاورزی لرستان	دانشگاه مجری: مرکز تحقیقات کشاورزی مشترک با دانشگاه لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

مقدمه: براساس آمارنامه کشاورزی سال ۹۸ استان لرستان با ۱۱۷۰۸ هکتار باغات نابارور و ۳۲۱۴۳ هکتار باغات بارور با تولید ۲۹۲۸۰۹ تن محصول باغبانی رتبه ۲۶ را در کشور داراست. از محصولات باغبانی سیب با ۳۸۲۲ هکتار، گلابی ۱۶۲، به ۱۶۴، آلبالو ۴۵۲، گیلاس ۱۰۹۲، گوجه ۵۰، آلو و آلو قطره طلا ۷۹۲، هلو شلیل و شفتالو ۲۱۴۳، زردآلو و قیسی ۳۵۵۲، انگور ۳۶۱۸، پسته ۱۵۴، بادام ۳۹۳۲، گردو ۱۳۲۱۱، خرما ۰/۷، لیموترش ۹۵، انار ۲۹۶۰، انجیر ۱۶۳۷، زیتون ۵۹۵ هکتار می باشد. از میان این محصولات در استان لرستان محصول انار با توجه به کیفیت محصول از اهمیت بالایی برخوردار است. و این محصول نقش بسیار زیادی در تولید و اشتغال این استان دارند. با توجه به بازرسی های متعدد مرکز تحقیقات کشاورزی لرستان و انجام آزمایشات خاک و برگ، کمبود عناصر غذایی در این محصول مشهود است و تاکنون ارزیابی دقیقی از وضعیت همه عناصر غذایی صورت نگرفته است.

ضرورت انجام پژوهش: این پروژه به درخواست معاونت ترویج سازمان جهاد کشاورزی لرستان چندین سال مطرح شد و موضوع اصلی نبود اطلاعات کافی در مورد وضعیت تغذیه ای باغات انار تنگ سیاب لرستان بود تا با توجه به این اطلاعات مصرف کود در این منطقه ساماندهی شود. لذا در سال ۹۹ این پروژه در فراخوان پژوهشی سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان مطرح شد و بخش تحقیقات خاک و آب مرکز لرستان توانست در فراخوان امتیاز لازم را برساند و طرح را در اختیار بگیرد. در واقع ضرورت اجرای پروژه همان نبود اطلاعات تغذیه در مورد انارستان این منطقه است.

روش: -انتخاب ۳۰ باغ در سطح انارستان تنگ سیاب کوهدشت استان لرستان که از لحاظ نوع مدیریت، و عملکرد متفاوت باشند.

۲- نمونه برداری برگ: از هر باغ در اواخر تیرماه نمونه برداری برگ صورت خواهد گرفت (یعنی برحسب مساحت باغ از هر پنج هکتار یک نمونه مرکب برگ تهیه خواهد شد). در نمونه برداری برگ اگر زمین باغ یکنواخت باشد تعدادی درخت (برای هر هکتار ۱۰ درخت) انتخاب خواهد شد به طوری که کل زمین پوشش داده شود. و در صورتی که زمین غیریکنواخت باشد ابتدا باغ قطعه بندی می شود و از هر قطعه یکنواخت یک نمونه مرکب تهیه می شود.

۳- تجزیه برگ: شامل اندازه گیری عناصر ماکرو شامل نیتروژن، فسفر، پتاسیم، کلسیم، منیزیم و گوگرد، عناصر میکرو شامل آهن، روی، مس، منگنز و بور خواهد بود. نمونه های برگ پس از شستشو و خشک شدن در هوای آزاد، در دمای ۶۵ درجه سانتی گراد قرار خواهند گرفت. سپس نمونه های مذکور آسیاب و یک گرم از آن ها توزین و به روش خاکستر خشک و حل در اسید کلریدریک عصاره گیری

خواهند شد (امامی، ۱۳۷۵). در عصاره حاصل غلظت عناصر کلسیم و منیزیم به روش تیتراسیون کمپلکسومتری و آهن، روی، منگنز و مس با دستگاه جذب اتمی اندازه‌گیری خواهد شد. فسفر به روش رنگ‌سنجی با استفاده از دستگاه اسپکتروفتومتر در طول موج ۴۷۰ نانومتر و پتاسیم به روش نشر شعله‌ای اندازه‌گیری خواهد شد. اندازه‌گیری بور به روش رنگ‌سنجی با استفاده از آزمونین اچ و با دستگاه اسپکتروفتومتر در طول موج ۴۲۰ انجام خواهد شد (امامی، ۱۳۷۵؛ احیایی، ۱۳۷۶).

۴- ثبت عملکرد باغات: به منظور استفاده از روش **DOP** و **CND** عملکرد باغات در زمان برداشت باید ثبت شود.

۵- تفسیر نتایج تجزیه برگ: وضعیت عناصر غذایی برگ به وسیله روش **DOP** و **CND** مورد تفسیر قرار خواهد گرفت. که شرح این روش‌ها در زیر آمده است.

طرح مراحل پایانی خود را می‌گذرانند

کلید واژه‌ها: استان لرستان، تنگ سیاب، انار، کوه‌دشت، تغذیه

اشاعه و کاربری یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...

ب) کاربری یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های

کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: مطالعات خاکشناسی ۱: ۲۵۰۰۰ و نقشه های مدیریت پذیر خاک اراضی زیر سد مرووک، دورود، استان لرستان

پژوهشگر اصلی: آناهید سلمان پور	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: پیدایش رده بندی و ارزیابی تناسب اراضی
ناظر علمی:	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش:	سال شروع: ۱۴۰۰	سال اتمام: ۱۴۰۱
کارفرما: سازمان جهاد کشاورزی لرستان	دانشگاه مجری: سازمان مدیریت آب و خاک جهاد کشاورزی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: مرکز تحقیقات و آموزش جهاد کشاورزی لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

تحقیق حاضر در دوبرخس با هدف تهیه نقشه های ۱: ۲۵۰۰۰ خاکشناسی و نقشه های مدیریت پذیر خاک در اراضی زیر سد مرووک در شهرستان دورود استان لرستان در ۵ روستا به نام های مرووک، همپانه، دایی چی، دوخواهران و یزدگرد به مساحت ۱۸۰۵ هکتار انجام شد. تهیه نقشه های ۱: ۲۵۰۰۰، مطالعات خاکشناسی بر اساس استانداردهای موسسه تحقیقات خاک و آب انجام شد. پس از تعیین محدوده مطالعاتی، داده های اقلیمی، نقشه های توپوگرافی (۱: ۲۵۰۰۰)، نقشه زمین شناسی (۱: ۱۰۰۰۰۰)، عکس های هوایی (۱: ۲۰۰۰۰)، تصاویر ماهواره ای سنتینل ۲ و مدل رقومی ارتفاع (قدرت تفکیک مکانی ۱۰ متر) تهیه شد. رژیم های رطوبتی و حرارتی خاک تعیین گردید. نقاط خاکرخ ها براساس شبکه بندی نظارت شده با تراکم تقریبی یک نقطه در هر شبکه ۵۰۰ × ۵۰۰ متر (۹۰ خاکرخ) تعیین سپس با توجه به نقشه های زمین شناسی و ژئومورفولوژی و مشاهدات صحرایی تایید و تصحیح شد. موقعیت نقاط سطحی نیز با روش نمونه برداری لاتین هایپرکیوب برای نقشه های رقومی حاصلخیزی خاک تعیین شد. مراحل تعیین محل نقاط در نرم افزار R انجام شد. به علاوه مشتقات نقشه رقومی ارتفاع در نرم افزار SAGA تهیه و شاخص های مختلف سنجش از دور محاسبه شد.

برای انجام مراحل عملیات صحرایی پس از تعیین محل نقاط مشاهداتی، خاکرخ ها حفر و مطابق سیستم جامع تشریح و طبقه بندی گردید. از تمام افق ها نمونه خاک تهیه شد و به آزمایشگاه منتقل گردید. آزمایش های فیزیکی و شیمیایی شامل بافت خاک و اجزای آن، اسیدیته در گل اشباع، هدایت الکتریکی عصاره اشباع، کربنات کلسیم معادل و مواد آلی برای افق های سطحی و زیر سطحی و پتاسیم، فسفر، روی، آهن، مس و منگنز قابل جذب برای نمونه های سطحی اندازه گیری شد. در نهایت، ترکیب واحد نقشه بر اساس گسترش نسبی خاک های موجود در آن واحدها تعیین گردید و واحدهای خاک بر اساس درجه خلوص خاک ها نامگذاری شدند.

همچنین، نقشه های طبقه بندی اراضی نیز تهیه و نهایی شدند. برای تهیه نقشه های حاصلخیزی، داده ها با استفاده از سه مدل کربچینگ، جنگل تصادفی و شبکه عصبی مدل سازی و بهترین مدل با بالاترین ضریب تبیین (R²) و پایین ترین جذر میانگین مربع خطا (RMSE) انتخاب شد. برای مدل سازی از نسبت ۸۰:۲۰ برای داده های آموزش و اعتبارسنجی استفاده شد. نقشه ویژگی های حاصلخیزی خاک بر اساس حدود بحرانی عموم گیاهان کلاس بندی و روند تغییرات ویژگی خاک در منطقه مورد نظر بررسی و توصیه های مدیریتی بر اساس آن ارائه شد. نقشه خاک تهیه شده با روش ژئوپدولوژی نشان داد در منطقه مورد مطالعه دو رده انتی سولز و اینسپتی سولز، دو

زیررده اورتننت و زریپت، سه گروه بزرگ زراورتننت، کلسی زریپت و هاپلوزریپت، چهار زیر گروه لیتییک زراورتننت، تیپیک زراورتننت، تیپیک کلسی زریپت و تیپیک هاپلوزریپت، ۱۴ فامیل و ۲۶ فاز فامیل شناسایی گردید. عمده محدودیت های مشاهده شده در منطقه مورد مطالعه شامل محدودیت شیب و ویژگی های خاک بود و کلاس های محدودیت از کلاس I تا VI متغیر بودند.

بطور کلی ۵۴۰/۸ هکتار (۳۰ درصد) از مساحت مورد مطالعه دارای محدودیت شدید، ۴۹۸/۱۴ هکتار (۲۷/۶ درصد) دارای محدودیت متوسط، ۴۶۱/۱ هکتار (۲۵/۶ درصد) دارای محدودیت کم و ۱۳/۲ هکتار (۰/۷ درصد) بدون محدودیت بود. نتایج نیم تغییرنمای تجربی در مدل کریجینگ برای ویژگی های اندازه گیری شده دامنه تاثیر تمام ویژگی های خاک بجز سیلت را کمتر از ۵۰۰ متر بدست آورد که نشان می دهد تمام ویژگی ها بجز سیلت دارای وابستگی مکانی قوی هستند و فاصله نمونه برداری به درستی انتخاب شده است. نتایج مدل سازی رقومی ویژگی های خاک نیز نشان داد مدل جنگل تصادفی عملکرد و کارایی بهتری نسبت به مدل شبکه های عصبی در تخمین ویژگی های خاک دارد. مطابق نتایج بیش از ۶۰ درصد تغییرات مکانی اجزاء بافت خاک، آهن و روی قابل جذب، حدود ۵۰ درصد تغییرات مکانی فسفر، پتاسیم، منگنز و مس قابل جذب و کربن آلی و نزدیک به ۴۰ درصد تغییرات مکانی اسیدیته و شوری خاک با مدل جنگل تصادفی توضیح داده شد. از ۳۳ متغیر ورودی، سه متغیر زمین شامل سطح پایه شبکه کانال، عمق دره، فاصله عمودی تا شبکه کانال و سه شاخص سنجش از دور شامل شاخص پوشش گیاهی تبدیل شده، شاخص کانی های نمکی خاک و شاخص شن تفاضلی نرمال شده از متغیرهای مهم در تخمین ویژگی های خاک بودند. این نتایج توضیح می دهند عوامل مؤثر بر شرایط هیدرولوژیکی، حرکت آب و املاح درون و روی خاک که باعث کنترل تغییرپذیری فضایی خاک و تکامل و تغییرات خاک در طول زمان می گردد نقش مهمی بر توزیع مکانی ویژگی های مورد مطالعه دارد.

کلید واژه ها: استان لرستان، نقشه خاک، نقشه مدیریت پذیر، نقشه های رقومی

اشاعه و کاربست یافته های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس ها یا نشست های تخصصی و ...

ب) کاربست یافته ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

عنوان طرح: مقایسه اثرات استفاده از روغن کاملینا با روغن سویا در جیره بر عملکرد رشد، صفات لاشه و فراسنجه‌های خونی جوجه‌های گوشتی آرین		
پژوهشگر اصلی: کریم قربانی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: علوم دامی
ناظر علمی: دکتر عبدالله حسینی	مدرک تحصیلی: دکتری	رشته تحصیلی: علوم دامی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۱۸۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: پرورش طیور	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: سازمان جهاد کشاورزی لرستان	دانشگاه مجری: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

<p>اثرات افزودن سطوح روغن کاملینا و روغن سویا در جیره‌های جوجه گوشتی بر عملکرد رشد، فراسنجه‌های خونی و تیترانتی بادی نیوکاسل و آنفولانزا، کیفیت گوشت و اوزان لاشه، با استفاده از تعداد ۳۶۰ قطعه جوجه گوشتی یک روزه نژاد آرین، در قالب یک طرح کاملاً تصادفی به صورت فاکتوریل ۲*۲ شامل (دو سطح روغن سویا (۱ و ۲ درصد) و دو سطح روغن کاملینا (۱ و ۲ درصد)) با ۴ تیمار، ۶ تکرار و تعداد ۱۵ قطعه جوجه گوشتی در هر تکرار بررسی شد. اثرات اصلی روغن کاملینا و روغن سویا و اثرات متقابل در کل دوره‌های پرورش (آغازین، رشد، پایانی و کل دوره) بر وزن بدن و خوراک مصرفی معنی دار بود ($P < 0.05$)؛ پرنده‌گانی که با سطح ۲ درصد روغن سویا و ۲ درصد روغن کاملینا تغذیه شدند کمترین خوراک مصرفی و بیشترین وزن بدن را نشان دادند. به جز اثرات متقابل در کل دوره در سایر دوره‌های پرورش روغن سویا و روغن کاملینا تاثیر بر ضریب تبدیل غذایی نداشت ($P > 0.05$). بازده لاشه، ران و سینه در پرنده‌گانی که با سطح ۲ درصد روغن تغذیه شدند دارای وزن بالاتری بودند. استفاده از سطح ۲ درصد روغن کاملینا و ۱ درصد روغن سویا باعث کاهش غلظت مالون دی آلدئید و افزایش ظرفیت نگهداری آب شد ($P < 0.05$). فراسنجه‌های تری گلسیرید و کلسترول در پرنده‌گانی که با سطح ۲ درصد روغن کاملینا و سطح ۲ درصد روغن سویا تغذیه شدند، پایین‌تر بود. اثرات روغن سویا و روغن کاملینا بر تیترانتی بادی نیوکاسل و آنفولانزا معنی دار نبود ($P > 0.05$). در کل نتایج پژوهش نشان داد استفاده از روغن کاملینا باعث افزایش وزن و بهبود کیفیت گوشت در جوجه‌های گوشتی آرین شد، و می‌تواند جایگزین مناسبی برای روغن سویا در جیره‌های جوجه گوشتی باشد.</p>
کلید واژه‌ها: استان لرستان، جوجه‌های گوشتی آرین، تغذیه دام و طیور

عنوان طرح: مقایسه خصوصیات پرواری بره های تغذیه شده با چغندر علوفه ای با بره های تغذیه شده بدون چغندر علوفه در شرایط دامداران شهرستان بروجرد

پژوهشگر اصلی: علیرضا چگنی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: تغذیه دام
ناظر علمی: عبدالله موم وندی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: ترویج کشاورزی
ناظر اجرایی: -	مدرک تحصیلی:	رشته تحصیلی:
اعتبار طرح: ۵۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: تغذیه دام	سال شروع: ۱۴۰۱/۰۴/۱	سال اتمام: ۱۴۰۲/۰۷/۱
کارفرما: سازمان جهاد کشاورزی لرستان	دانشگاه مجری: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: سازمان تحقیقات و آموزش و ترویج کشاورزی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی لرستان		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

تعداد ۳۰ راس بره نر از شیر گرفته شده آماده پروار ۳۰-۲۵ کیلوگرم از بره‌هایی که دامدار (بهره‌بردار) قصد پروار کردن آنها را داشت، انتخاب شد. بره‌های پرواری دامدار به ۲ گرو ۱۵ راسی تقسیم شدند. برای تعیین وزن اولیه، بره‌ها توزین شده و با شماره گوش مشخص شدند. سپس بره‌ها علیه بیماری‌های انگلی و غیر انگلی به ترتیب درمان و واکسینه شدند. توزیع بره‌ها در هر گروه از نظر وزنی متناظر و مشابه گروه دیگر بود، به طوری که میانگین وزنی ۲ گروه مذکور در ابتدای طرح برابر بود. ترکیب جیره گروه اول همانند جیره شاهد طرح پژوهشی انجام شده که علوفه آن یونجه و کاه (بدون چغندر علوفه‌ای) و مواد کنسانتره آن براساس منابع خوراک دام استان تهیه و تنظیم گردید. ترکیب جیره گروه دوم طبق بهترین تیمار پروژه تحقیقاتی انتخاب شد. طول دوره پرواربندی پس از ۱۴ روز عادت پذیری، ۳ ماه بود. بره‌ها در پایان دوره پروار، توزین شده و بر اساس وزن پایانی با هم مقایسه گردیدند. بین میانگین وزن نهایی بره‌ها در پایان دوره آزمایش در هر دو گروه (شاهد و آزمایشی) اختلاف معنی‌داری وجود نداشت ($P=0/90$). نتایج به‌دست آمده نشان داد که میانگین افزایش وزن روزانه در کل دوره در بین گروه‌ها تفاوت معنی‌داری نداشت ($P=0/79$). مقدار کل افزایش وزن در پایان دوره در گروه شاهد ۲۲/۹۷ کیلوگرم و در گروه آزمایشی ۲۴/۲۶ کیلوگرم بود، که از نظر آماری اختلاف معنی‌داری بین آنها وجود نداشت ($P=0/79$). مقدار خوراک مصرفی در کل دوره، در گروه آزمایشی کمتر از گروه شاهد بود ($P=0/001$). ضریب تبدیل غذایی نیز در بین گروه‌های آزمایشی و شاهد تفاوت معنی‌داری نداشت ($P=0/12$). میانگین هزینه تولید هر کیلوگرم افزایش وزن زنده به ازای خوراک مصرفی در بره‌های تغذیه شده با جیره حاوی ۳۰ درصد چغندر علوفه‌ای، ۶۶۳۹۹۲ ریال بود که به طور معنی‌داری از بره‌های گروه شاهد (۷۲۷۳۳۸ ریال) کمتر بود ($P=0/022$). لذا به نظر می‌رسد که مصرف جیره حاوی ۳۰ درصد چغندر علوفه‌ای مقرون به صرفه‌تر باشد.

کلید واژه‌ها: استان لرستان، بروجرد، پرواربندی بره، چغندر علوفه‌ای، هزینه پروار

اشاعه و کاربری یافته‌های پژوهشی طرح

- ۱- تدوین و انتشار گزارش نهایی
- ۲- برگزاری کارگاه انتقال یافته‌های تحقیقاتی برای کارشناسان و دامداران و کشاورزان
- ۳- برگزاری روز مزرعه با حضور کارشناسان و دامداران و کشاورزان

جهاد دانشگاهی

۴ طرح

عنوان طرح: فعالیت‌های فرهنگی دانشجویان دانشگاه‌های لرستان در فضاهای غیررسمی

پژوهشگر اصلی: پروانه نژادسبزی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: جامعه‌شناسی
ناظر علمی: علیرضا کلانتر مهرجردی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: جامعه‌شناسی سیاسی
ناظر اجرایی: رامین جانی پور	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت فرهنگی
اعتبار طرح: ۶۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: فرهنگی	سال شروع: ۱۳۹۹	سال اتمام: ۱۴۰۰
کارفرما: جهاد دانشگاهی دفتر مرکزی - معاونت فرهنگی	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: جهاد دانشگاهی دفتر مرکزی		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

مقدمه: بخشی از زندگی دانشجویی و تجربه زیسته او در محیط دانشگاه، دور از نظارت نظام رسمی است، که در آن به کسب تجربه‌های جدید مانند، آشنایی با فرهنگ‌ها، زبان‌ها و اندیشه‌های نوین، افزایش شناخت و ارتباط با جنس مخالف، تقویت توانمندی‌های ارتباطی و مدیریتی و انجام فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی می‌پردازد. دانشجویان، تعاملات دانشجویی در محیط‌های غیررسمی را سرمایه‌های اصلی دوران دانشجویی دانسته و به وسیله آن‌ها کسب هویت می‌کنند. به همین علت، توجه و شناخت فعالیت‌های دانشجویان در این فضاها اهمیت فراوان دارد.

روش: این پژوهش از نوع کیفی با رویکرد تحلیل تماتیک است. شرکت‌کنندگان از میان دانشجویان مقطع لیسانس دانشگاه‌های لرستان بودند. نمونه‌گیری مبتنی بر هدف و برای تعیین حجم نمونه از روش اشباع استفاده شد. با ۳ بحث گروهی متمرکز و مصاحبه با ۱۷ دانشجوی، حدکفایت داده‌ها به اشباع رسید. ابزار تحقیق مصاحبه‌های گروهی متمرکز و عمیق و روش تجزیه و تحلیل روش براون و کلارک بود. برای بررسی روایی صوری پرسش‌های مصاحبه از نظر اساتید و صاحبان فن حوزه پژوهش کیفی و برای افزایش روایی در فرآیند پژوهش از راهبردهای ممیزی پژوهشی و برای محاسبه پایایی از روش توافق بین دو کدگذار استفاده گردید.

یافته‌ها: با تحلیل مصاحبه‌ها، ۱۸۸ کد باز استخراج شد و در قالب ۳۷ مضمون پایه، ۸ مضمون سازمان دهنده و ۳ مضمون اصلی ظهور یافت. مضمون اصلی فضاهای غیررسمی فعالیت دانشجویان دانشگاه‌های لرستان، شامل ۲۸ کد باز، در قالب ۲ مضمون سازمان دهنده (فضاهای درون دانشگاه و فضاهای خارج دانشگاه) و ۸ مضمون پایه (فضاهای فرهنگی - هنری، مذهبی، ورزشی، رفاهی، علمی، رسمی، خلوت و دنج و فضای مجازی)، مضمون اصلی فعالیت‌های دانشجویان دانشگاه‌های لرستان در فضاهای غیررسمی، شامل ۱۰۱ کد باز، در قالب ۳ مضمون سازمان دهنده (فعالیت‌های فرهنگی، اوقات فراغت و تشکیلاتی) و ۱۷ مضمون پایه (فرهنگی - هنری، فرهنگی - ادبی، فرهنگی - تاریخی و میراث فرهنگی و گردشگری، فرهنگی - آداب و رسوم و سنن، فرهنگی - زبان و ادبیات بومی، فرهنگی - مذهبی، تولید محصولات فرهنگی، ورزشی، تفریح و خوش گذرانی مثبت، تفریح و خوش گذرانی منفی، اتلاف وقت، علمی، صنفی، خیرخواهانه و نوع دوستی، انتقادی، محیط زیستی و روانشناسی و تربیتی) و مضمون اصلی تغییرات زیست دانشجویی در طول تعاملات غیررسمی، شامل ۵۹ کد باز، در قالب ۳ مضمون سازمان دهنده (تغییر نظام شخصیتی، تغییر انگیزه مشارکت اجتماعی و تغییر در نظام هنجاری و نگرش) و ۱۲ مضمون پایه (تغییر الگوی تحصیلی، تغییر الگوی ارتباطی منفی، تغییر الگوی ارتباطی مثبت، تغییر الگوی فراغت

منفی، تغییر الگوی فراغت مثبت، تغییر در میزان دینداری، افزایش توانمندی فردی، فعالیت خیرخواهانه و نوع دوستی، فعالیت تشکیلاتی، تسهیم کالاها و خدمات فرهنگی - هنری، تابو شکنی و دغدغه تقسیم‌بندی شد.

نتیجه‌گیری: دانشجویان از سیستم رسمی دانشگاه گریزانند و تمایل دارند در مکان‌هایی که مناسب با زیست و نیازها و ترجیحاتشان هست به تعامل پردازند و علت آن راه احساس راحتی و آزادی عمل بیان می‌کنند. این مکان‌ها به توسعه شبکه اجتماعی و ایجاد دوستی‌های جدید در دانشجویان کمک کرده و میان آن‌ها، ارتباط، پیوند و اعتماد ایجاد می‌کنند، در شکل‌گیری هویت و شخصیت دانشجویان تأثیر بسزایی دارند. دانشجویان با حضور در این فضاها قواعد و الگوهای ارتباطی مشخصی را که بیان‌کننده رفتار و هنجار معینی است ایجاد می‌کنند، که بر سایر قواعد رسمی دانشگاه غلبه می‌کند. بنابراین نظام رسمی باید به شناخت دقیق از زیست جهان دانشجویی برسد و راه را برای تعامل سازنده و پایدار و تامین نیازهای افراد در تجربه زیسته آن‌ها هموار کند. وجود مکان‌های مناسب در فضای عمومی دانشگاه، دانشجویان را به خود جذب کرده و سبب می‌شود که رغبت آن‌ها برای بیرون رفتن از دانشگاه و دانشکده کمتر شود. باید میان سیستم رسمی و جهان زندگی دانشجویان گفتگو و تعامل رضایتبخش اتفاق افتد. ایجاد شبکه تعاملی با دانشجویان و توجه به فوق برنامه‌ها و ایجاد فضاهای مناسب در درون دانشگاه بسیار حائز اهمیت است. نهاد آموزش عالی در سیاست‌های راهبردی و برنامه‌ریزی‌های آموزشی و درسی خود از آنچه دانشجویان به عنوان امتیاز تعاملات و فعالیت‌ها در فضاهای غیررسمی می‌دانند را به عنوان برنامه‌ریزی رسمی و اصلی خود دنبال کند. همدلی، هم‌زبانی و نزدیکی هرچه بیشتر مسئولان دانشگاه با دانشجویان و شناخت دنیای ذهنی آن‌ها می‌تواند علاوه بر این که سطح آموزش را در دانشگاه بالاتر ببرد، از آسیب‌های احتمالی گروه‌های غیررسمی دانشجویان نیز تا حد زیادی کم کند.

کلید واژه‌ها: تعاملات و ارتباطات دانشجویان، فعالیت‌های دانشجویان، زیست جهان دانشجویی، فضاهای غیررسمی، تحلیل تماتیک

اشاعه و کاربرست یافته‌های پژوهشی طرح

الف) اشاعه یافته‌ها: اقدامات انجام شده شامل: انتشار کتاب، مقاله، بروشور، ارائه در کنفرانس‌ها یا نشست‌های تخصصی و ...
 ب) کاربرست یافته‌ها: کمک به اصلاح فرایند انجام کار، ارتقای بهره‌وری در سازمان، استفاده در تدوین دستورالعمل‌های کاری، بهبود عملکرد ارائه خدمات و ...

برگزاری نشست‌های تخصصی

عنوان طرح: نگرش و اندیشه‌ی مقام معظم رهبری نسبت به شاخص‌های سبک زندگی اسلامی

پژوهشگر اصلی: پروانه نژادسبزی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: جامعه‌شناسی
ناظر علمی: علیرضا کلانتر مهرجردی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: جامعه‌شناسی سیاسی
ناظر اجرایی: رامین جانی پور	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت فرهنگی
اعتبار طرح: ۶۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: فرهنگی - سبک زندگی	سال شروع: ۱۴۰۱	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: جهاد دانشگاهی دفتر مرکزی - معاونت فرهنگی	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: جهاد دانشگاهی دفتر مرکزی		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

سبک زندگی جنبه نرم و اساسی ایجاد تمدن اسلامی می‌باشد. هدف انقلاب اسلامی و تأسیس جمهوری اسلامی ارائه سبک زندگی متفاوت از سبک زندگی غربی و شرقی می‌باشد. در واقع این که ما در ساحت فکری خود چه مبنای هستی‌شناختی را انتخاب کنیم، در فرهنگ ما دارای اثر مستقیم است و به همین شکل هر فرهنگی سبک زندگی خاص خود را اقتضا می‌کند و سبک زندگی هر فرد و جامعه‌ای متأثر از نوع باورها یا جهان بینی و ارزش‌های حاکم بر آن فرد و جامعه است. از این رو، سبک زندگی که مبتنی بر جهان بینی اسلامی است متفاوت از سبک زندگی مبتنی بر جهان بینی سکولار است. هدف پژوهش حاضر، شناسایی شاخص‌های سبک زندگی اسلامی مبتنی بر اندیشه‌های مقام معظم رهبری می‌باشد.

روش پژوهش این نوشتار اکتشافی و روش گردآوری اطلاعات، روشی اسنادی بوده است. در این پژوهش ابتدا تعاریف مختلف سبک زندگی و نظریه‌های مربوط به آن بیان شده و در ادامه شاخص‌های سبک زندگی و شاخص‌های سبک زندگی اسلامی بررسی شده است. شاخص‌های سبک زندگی اسلامی در چهار بعد فردی و خانوادگی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی دسته بندی شده و از اندیشه مقام معظم رهبری استخراج شده است.

شاخص‌های استخراج شده در حوزه فردی و خانوادگی عبارتند از: (منش، معنویت، پوشش و حجاب، مادری، پدری، ازدواج). شاخص‌های استخراج شده در حوزه اجتماعی عبارتند از: (جایگاه شغلی، زن در اجتماع، فراغت و آسایش). شاخص‌های استخراج شده در حوزه سیاسی عبارتند از: (اطلاع از مسائل سیاسی، مشارکت سیاسی، گروه‌ها و احزاب سیاسی). شاخص‌های استخراج شده در حوزه فرهنگی عبارتند از: (کتابخوانی، مطبوعات و رسانه، انجام مناسک و شعائر دینی).

کلید واژه‌ها: مقام معظم رهبری، شاخص، اندیشه، سبک زندگی، سبک زندگی اسلامی، تحلیل اسنادی

اشاعه و کاربرست یافته‌های پژوهشی طرح

برگزاری نشست‌های تخصصی

عنوان طرح: بررسی رابطه سلامت اجتماعی و مسئولیت پذیری اجتماعی دانشجویان لرستان

پژوهشگر اصلی: پروانه نژادسبزی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: جامعه شناسی
ناظر علمی: علیرضا کلانتر مهرجردی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: جامعه شناسی سیاسی
ناظر اجرایی: رامین جانی پور	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت فرهنگی
اعتبار طرح: ۶۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ استانی ☒	
زمینه پژوهش: اجتماعی	سال شروع: ۱۴۰۲	سال اتمام: ۱۴۰۲
کارفرما: جهاد دانشگاهی دفتر مرکزی - معاونت فرهنگی	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: جهاد دانشگاهی دفتر مرکزی		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه سلامت اجتماعی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی دانشجویان دانشگاه لرستان است. جامعه آماری این تحقیق دانشجویان در حال تحصیل در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ در دانشگاه‌های غرب کشور هستند. که تعداد آنها ۱۷۶، ۸۴۱ نفر می باشد. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۳ نفر بود، که برای بالا رفتن دقت بیشتر، ۲۰ درصد به حجم نمونه اضافه گردید و در نهایت حجم نمونه تحقیق ۴۶۰ نفر محاسبه شد.

روش تحقیق پیمایش بوده و با کمک پرسشنامه بسته، گردآوری داده‌ها صورت گرفته است. دو شاخص مسئولیت‌پذیری اجتماعی به عنوان متغیر وابسته و سلامت اجتماعی در کنار ابعاد آن بعنوان متغیر مستقل در نظر گرفته شده است. با استفاده از آزمون‌های پیرسون، رگرسیون، تحلیل مسیر، فرضیات اصلی و جزئی مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج نشان می‌دهد میزان مسئولیت‌پذیری اجتماعی ۷۵ درصد و سلامت اجتماعی نیز ۶۶ درصد بدست آمده است. بین متغیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی و متغیر مستقل، انسجام اجتماعی (۰/۴۵)، پذیرش اجتماعی (۰/۲۷)، مشارکت اجتماعی (۰/۵۵)، انطباق اجتماعی (۰/۳۱)، شکوفایی اجتماعی (۰/۳۲) و متغیر مستقل اصلی سلامت اجتماعی (۰/۵۶)، رابطه معنادار وجود دارد. در تحلیل علی نیز مشارکت اجتماعی به میزان (۰/۳۹)، پذیرش اجتماعی به میزان (۰/۱۸) و انسجام اجتماعی به میزان (۰/۱۴)، بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی تأثیر معنادار دارند؛ اما انطباق اجتماعی و شکوفایی اجتماعی تأثیر معناداری بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی ندارند. بین سلامت اجتماعی دانشجویان سال اول و آخر اختلاف معنادار وجود ندارد. به عبارت دیگر سال تحصیلی بالاتر لزوماً سلامت اجتماعی بیشتری را در پی نخواهد داشت. اما مسئولیت‌پذیری اجتماعی دانشجویان سال اول و آخر با هم اختلاف معنادار داشته و این اختلاف به نفع دانشجویان سال آخر است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت هرچه سال تحصیلی بالاتر باشد میزان مسئولیت‌پذیری اجتماعی نیز بیشتر خواهد شد.

کلید واژه‌ها: مسئولیت‌پذیری اجتماعی، انسجام اجتماعی، پذیرش اجتماعی، مشارکت اجتماعی، انطباق اجتماعی، سلامت اجتماعی

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

نشست‌های تخصصی

عنوان طرح: مطالعه جامعه‌شناختی ابعاد مختلف سبک زندگی دانشجویان دانشگاه‌های غرب کشور

پژوهشگر اصلی: پروانه نژادسبزی	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: جامعه‌شناسی
ناظر علمی: ثریا احمدی، اصغر احمدی	مدرک تحصیلی: دکترا	رشته تحصیلی: علوم ارتباطات اجتماعی، جامعه‌شناسی ادبیات
ناظر اجرایی: رامین جانی پور	مدرک تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مدیریت فرهنگی
اعتبار طرح: ۵۰۰ میلیون ریال	نوع اعتبار: ملی ☐ منطقه ای ☒ استانی ☐	
زمینه پژوهش: اجتماعی - سبک زندگی	سال شروع: ۱۴۰۲	سال اتمام: ۱۴۰۳
کارفرما: جهاد دانشگاهی دفتر مرکزی - معاونت فرهنگی	دانشگاه مجری: جهاد دانشگاهی واحد لرستان	
محل نگهداری گزارش نهایی: جهاد دانشگاهی دفتر مرکزی		

چکیده: شامل: مقدمه، ضرورت انجام پژوهش، روش پژوهش، یافته‌ها، نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر شناخت ابعاد مختلف سبک زندگی دانشجویان دانشگاه‌های غرب کشور است. جامعه آماری این تحقیق دانشجویان در حال تحصیل، سال ۱۴۰۳-۱۴۰۲ در دانشگاه‌های غرب کشور بودند. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۳ نفر بود، برای بالا رفتن دقت بیشتر، ۲۰ درصد به حجم نمونه اضافه گردید و در نهایت حجم نمونه تحقیق ۴۶۰ نفر محاسبه شد. از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای استفاده شد. روش تحقیق پیمایشی و با کمک پرسشنامه بسته، گردآوری داده‌ها صورت گرفت. پرسشنامه مشتمل بر قسمت‌هایی بود که شاخص‌هایی چون مصرف کالاهای فرهنگی، فعالیت‌های اوقات فراغت، الگوی خرید، الگوی تغذیه، مدیریت بدن، ارزش‌های خانوادگی، اعتقادات و باورهای دینی و عبادی، ارزش‌های شخصی، روابط شخصی، رفتار سیاسی و رفتار امنیتی - دفاعی را می‌سنجید. برای تعیین اعتبار سنجی از شیوه اعتبار صوری و برای سنجش پایایی پرسشنامه از آزمون کرونباخ استفاده شد. روش‌های آماری مورد استفاده برای توصیف داده‌ها جداول فراوانی، میانگین و آزمون کای اسکوتر و برای تبیین فرضیات، آزمون تی تست بود. نتایج نشان داد، نمره‌ی شاخص مصرف کالاهای فرهنگی در بین دانشجویان دانشگاه‌های غرب کشور، پایین، نمره‌ی شاخص فعالیت‌های اوقات فراغت، متوسط رو به بالا، نمره‌ی زیرشاخص نقش مکان خرید در الگوی خرید، متوسط رو به بالا، نمره‌ی زیرشاخص نقش ملاک خرید در الگوی خرید، زیاد، نمره‌ی سبک خرید رضایت بخش متوسط، نمره‌ی شاخص کیفیت الگوی تغذیه، بالا، نمره‌ی زیر شاخص کیفیت الگوی خواب، پایین، نمره‌ی زیر شاخص سبک آرایش و پیرایش، با تناسب زیاد، نمره‌ی زیر شاخص الگوی پوشش، با تناسب زیاد، نمره‌ی شاخص مدیریت بدن، زیاد، نمره‌ی شاخص میزان پایبندی به ارزش‌های خانوادگی، بالا، نمره‌ی شاخص میزان دینداری، بالا، نمره‌ی شاخص میزان پایبندی به ارزش‌های اخلاقی، بالا، نمره‌ی شاخص کیفیت نحوه سازمان دادن پاسخگویان به روابط خود با دیگران، بالا، نمره‌ی شاخص رفتار سیاسی، پایین، نمره‌ی شاخص امنیتی - دفاعی، متوسط است. تمامی فرضیات بجز دو فرضیه مورد قبول واقع شدند، دو فرضیه رد شده مصرف کالاهای فرهنگی و کنش و رفتار سیاسی دانشجویان بودند، که مطلوب نبودند.

کلید واژه‌ها: سبک زندگی، دانشجویان غرب کشور، ابعاد سبک زندگی

اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی طرح

نشست‌های تخصصی

و ما توفيقى الا بالله العلى العظيم

والحمد لله رب العالمين